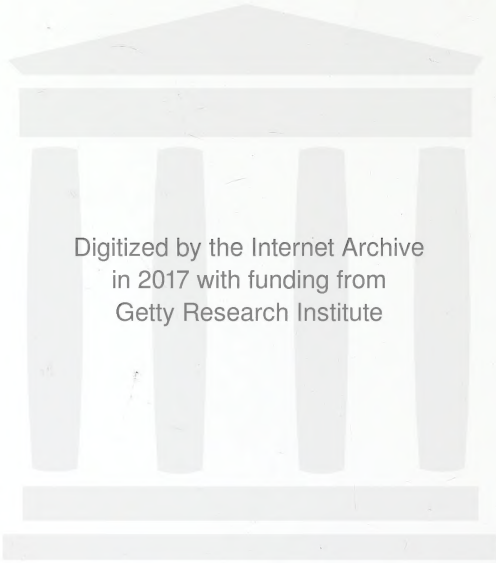
Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/polyhistorsymbol00caus

POLYHISTOR SYMBOLICVS,

Electorum Symbolorum, & Parabolarum historicarum Stromata, XII. Libris complectens.

Auctore P. NICOLAO CAVSSINO *Trecensi, è Societate* IESV.

Permissu Superiorum.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud IOANNEM KINCKIVM sub Monocerote.

ANNO M.DCXXIII.

LIBRORVM ORDO, ET NVMERVS.

I. MVNDVS, & Elementa.
II. Dij Gentium.
III. Hominis bona.
IV. Hominis mala.
V. Ritus Gentium.
VI. Aues.
VII. Quadrupedes.
VIII. Pisces.
IX. Serpentes & insecta.
X. Plantæ.
XI. Lapilli.
XII. Manufacta.

LIBRI INSTITVTVM.

LIBROS *de symbolica Aegyptiorum sapientia iam penè perduxeram ad vmbilicos, cum varias ex illustri historiarum instrumento parabolas, non quidem illas ἀμιγώδεις, sed electæ cuiusdam doctrinæ notas, quæ à me diuersos, vt fit, auctores legente, fuerant animaduersæ, visum est attexere.*

Quas ego dum ad priuatorum studiorum subsidium in ordinem digero, video vt res est per se suauis & aliquo delectationis flore blanditur, iam prælibatas in hominum manus spargi, eo habitu quo minimè desiderabam: quamobrem visum est aliquo saltem artificio dedolatas, atque exsculptas in lucem emittere, vt eorum etiam petitionibus satisfaciam cumulatiùs qui hæc à me cruda propelli desiderabant in publicum. Nunc autem te, Lector, de argumento paucis monitum volo.

CVR *HIC LIBER POLYHISTOR SYMBOLICVS.*

PLACVIT hunc librum Polyhistorem Symbolicum inscribere, quod variarum historiarum Stromata contineat ad egregias aliquot sententias συμβολικὰς accommodata.

NON ESSE NOVVM HOC SCRIBENDI GENVS, SED grauissimis authoribus vsurpatum.

NON est noua hæc scribendi ratio qua illustres aliquot historiæ rebus moralibus accommodantur: Auctores habet grauissimos; puta Platonem, Dionem Prusæum, Maximum Tyrium, & cæteros: quorum oratio his parabolarum illuminata stellulis longè maius habet aucupium suauitatis.

At verò sancti Patres, vt Basilius & Ambrosius in suis Hexameris quàm sæpè res naturales efforment in Ethica quædam symbola, quæ ad vitam instituendam moresque regendos pertineant, nihil opus est dicere.

Sed pleniſsimè hoc argumentum professus est Diuus Epiphanius vir æquè doctus ac sanctus in suo Pysiologo, siue interpretationibus, quas cum Clementis Alexandrini symbolis coniunxi, huius vestigijs insistens duodecim Parabolarum historicarum libros pertexui.

QVID DE SYMBOLORVM SEV PARABOLARVM VSV SENTIAT Clemens Alexandrinus.

CLEMENS Alexandrinus lib. 5. stromatum de symbolorum dignitate, fructu' iucunditate paucis verbis sic censuit.

Χρησιμώτατον ἄραγε τῆς συμβολικῆς ἑρμηνείας εἶδος ἐς πολλὰ, καὶ πρὸς τὴν ὁρθὴν θεολογίαν συνεργὸν, καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς ἐπίδειξιν, καὶ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν, καὶ σοφίας ἔνδειξιν.

Vti

Vtiliſſima (inquit) *ſymbolicæ interpretationis forma ad res permultas, nam iuuat & ad rectam Theologiam, & ad pietatem, & ad demonſtratiui generis orationes, ad breuitatis denique exercitationem ſpecimenque ſapientiæ.*

Hæc ille: quæ eruditis tantò magis parabolis conueniunt, quantò doctrinam hiſtoriarum cum flore ingenij ſuauius coniungunt.

QVOD ISTAE QVOQVE PARABOLAE SACRAS LITERAS exornent, & locuples de hac re S. Auguſtini Teſtimonium.

SANCTVS Auguſtinus epiſtola centeſima decima nona de parabolis hiſtoricis ita iudicauit.

SI QVAE AVTEM FIGVRAE SIMILITVDINVM NON TANTVM DE COELO ET DE SIDERIBVS, SED ETIAM DE INFERIORI CREATVRA DVCANTVR AD DISPENSATIONEM SACRAMENTORVM, ELOQVENTIA QVAEDAM EST DOCTRINAE SALVTARIS, MOVENDO AFFECTVI DISCENTIVM ACCOMMODATA, A VISIBILIBVS AD INVISIBILIA, A CORPORALIBVS AD SPIRITVALIA, A TEMPORALIBVS AD AETERNA.

Hæc ille, vbi rectè nota appellari hoc inuentum, *Eloquentiam doctrinæ ſalutarem.*

Cauendum tamen ab eorum infantia, qui parabolas frigide nonnunquam & tortuosè, nulla habitu loci, temporis, argumenti, aurium ratione, plena manu inferciunt.

Tota hæc ratio debet esse suauis & condita prudentius, alioqui gratiæ natiuus ille flos emarcescit.

METHODVS LIBRI.

IN toto libro præmittere soleo historias, deinde interpretationes subijcere, quas iuxta proprium Rhetorum verbum libuit ἀποδόσεις siue redditiones appellare. historias fermè omnes ex antiquis & probatis historicis attuli, si quæ interdum plus admirationis habere videantur, non fuit nostri instituti scrupulosius disquirere veritatem; cum præsertim non tam historiam quam parabolas scriberem. Itaque de his fas est mihi dicere quod S. Augustinus de Ciuitate Dei lib. 21. cum multa huius generis planè admirabilia percensuisset, multa sic habeo vt neque affirmanda, neque neganda decreuerim *Interpetationes fermè sunt ingenuæ, & exquisitis vestita optimarum sententiarum ornamentis. potuissem quoque historicæ accommodationis iuxta* Ἱερογλύφων *mentem fusius reddere rationem, sed nolui in rebus perspectis commentariorum luxuria sylueiscere, suum cuique in hac re arbitrium relinquo.*

ELECTORVM SYMBOLORVM ET PARABOLARVM HIstoricarum

LIBER PRIMVS.

MVNDVS.

Seu de ijs quæ ad Cœlum, & Elementa pertinent.

MVNDVS DEI IMAGO ET SYMBOLVM.

IMævs Pythagoricus Deum vocat Κόσμον ἐνδιάλμικον, *Mundum exemplarem*. Vt enim mundus omnia suo complexu cingit: sic Deus maxima (quod aiunt Pythagorici) vniuersalisque natura, vbique præsens, omnia videns, audiénsque, cuncta continens, nullius verò ambitu contenta; Maximus mundus sapientiæ, sanctitatis, intelligentiæ vitæ, rationum, formarum. Quod Plato disertè his verbis definiuit. Τὰ γὰρ νοητὰ ζῶα πάντα ἐκεῖνον ἐνέχοντα πρὸ λαβὼν ἔχει, καθάπερ ὁ κόσμος ἡμᾶς ὅσα τε ἄλλα θρέμματα συνέσχηκεν ὁρατά. *Omnia enim quotquot sunt animalia intelligibilia ille in se complexus seruat atque continet, non secus ac mundus nos, & omnia creata quæcumque cernuntur, suo ambitu cingit.* Inde illa nobilis figura mundi apud Ægyptios per quam nos ad creatoris intelligentiam arcanis mysterijs induunt. Deum siquidem, vt refert Porphyrius apud Eusebi-

Dei præclara definitio ex Pythagor. sententia.

Porphyr. *apud Euseb. li. 3. de præpar. Euang.*

c.3. Iamblic. de mysteriis. titul. Opinio Ægypt.

Eusebium, Κνηφ Ægyptij appellant, vbi nota in illo Pierij codice parum fideliter legi Eneph, pro Cneph, nisi malis cum Iamblicho legere Emeth, quod nomen apud Hebræos veritatem significat. Huius porro Cneph imaginem, humana (inquit) forma depingunt, colore cœruleo, zonam tenentem, & sceptrum, pennam gerentem in capite. Ouum præterea ab ore producit, a quo nascitur Deus quem Ægyptij Phta, Græci Vulcanum vocant. Hic Porphyrius colorss cœrulei, zonæ, & sceptri Hieroglyphica, vt per se satis nota prætermittens, symbolum pennæ explicat, quod poni asserit propter obscuram Dei cognitionem.

Ouum mundus visibilis ex Eusebio.

ἡ τῶ πτηνῶ φύσις ἐν τῇ κεφαλῇ κεῖται διὰ τὸ δυσεύτυχτον καὶ κεκρυμμένον. Ouo vero mundum visibilem significari refert idem Eusebius ex Pithagoræ Philosophia, qui testam oui cœli omnia cingentis imaginem, Vitellum ignis, spiritus qui sunt in ouo aëris, Albumen aquæ, terræ porro partes magis concretas symbolum esse dictitabat.

Simulachrũ ἀνθρωποειδὲς mundi Hieroglyphicum, ex eodem.

Aliud hic Eusebius addit mundi Hieroglyphicum, simulachrum ἀνθρωποειδὲς, complicatos habens pedes, vestem talarem, eamque auream, pilã capite sustinens, quo mundi forma, immobilis constitutio, rotunditas, & stellarum varietas significatur, eaque omnia à Deo regi, sustentarique, & in Dei cognitionem mentes hominum perducere.

APODOSIS.

Dei natura humani aut Angelici ingenij viribus comprehendi nullo modo potest; Hic enim sibi suæ gloriæ latebras constituit, quas si mens conetur perrumpere, opprimitur magis quam lucet. Itaque diuinæ naturæ immensam obscuritatem significantes Ægyptij dictitabant, primum omnium principium tenebras esse, supra omnem intellectum positas,

Ægyptiorum præ-

Tum in sacris ceremonijs ter *incognitam caliginem* hoc est Deum, vocabant, quod præclarè animaduer-

tit

tit Damascius Platonicus. πρώτιδ, ἀρχὴν νομίζοσι σκότος ὑπερ πᾶσαν νόησιν, σκότος ἄγνωσον τρὶς τὸ θεοφαμίζοντες. Quæ cum ita sint, satis erit humano ingenio post lucem fidei, Diuinæ maiestatis veluti refractos radios in mundo, & rebus creatis agnoscere. *clara cere-monia.*

Iuppiter est quodcumque vides.

II. MVNDVS DEI LIBER & Tabula.

Dei Canticum.

RHODI viuebat Protogenes, quò cum Apelles adnauigasset, auidus cognoscendi opera eius famâ tantùm sibi cogniti, continuò officinam petijt. aberat ipse, sed tabulam amplæ magnitudinis in machina aptatam picturæ anus vna custodiebat. Hæc Protogenem foris esse respondit, interrogauítque à quo quæsitum diceret: ab hoc, inquit Apelles, arreptóq; penicillo, lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. Reuerso Protogeni, quæ gesta erant, anus indicauit, ferunt artificem protinus contemplatum subtilitatem, dixisse, Apellem venisse: non enim cadere in alium tam absolutum opus. Ipsum tunc alio colore tenuiorem lineam in illâ ipsâ duxisse, præcepisséque abeuntem, si redijsset ille ostenderet, adijcererq; hunc esse quem quæreret, atque ita euenit. Reuertitur Apelles, sed vinci erubescens tertio colore lineas secuit, nullum relinquens amplius subtilitati locum. At Protogenes victum se confessus in portum deuolauit, hospitem quærens. Placuítque sic eam tabulam posteris tradi, vnicam quidem, sed artificum præcipuo miraculo. Auidè Romæ spectata est, spatiosiore amplitudine nihil aliud continens quam lineas visum effugientes, inter egregia multorum opera inani similis, & eo ipso alliciens, omnique opere nobilior. *Tabula Apellis & Protogenis, ex Plinio.* Plinius *lib* 35. *cap.* 10.

APODOSIS.

Deus in hac rerum vniuersitate quasi in tabulâ, subtilissima operum suorum duxit lineamenta, ex quibus agnosci potest: Nemo enim est tam ferus & ferreus, qui cum primum in cœlum suspexerit, mundi rectorem Deum non videat: Atque vt ex vngue Leonem, ex linea Apellem, vel Protogenem licet deprehendere: sic ex minimis etiam rebus Dei magnitudinem possumus colligere.

Magnitudo Dei ex minimis.

Manilius *Astron. l. 4.*

Materia ne quære modum, sed perspice vires
Quas ratio non pondus habet.

D. Augustinus non modo cum tabula variorum colorum temperie florida: sed etiam cum cantico mundum comparat, his verbis: *Si Homo*, inquit, *carminis artifex nouit quas, quibus moras vocibus tribuat, vt illud quod canitur succedentibus, ac decedentibus sonis pulcherrime currat, ac transeat: Quanto magis Deus nulla in naturis nascentibus & occidentibus temporum spatia, quæ tanquam syllabæ ac verba ad particulas huius sæculi pertinent, in hoc labentium rerum quasi mirabili cantico, vel breuius vel productius, quam modulatio præcognita & præfinita deposcit, præterire permittit.* Idem habet S. Paulinus natali IX. S. Felicis.

III. MVNDI STATVS Ethica Pictura.

Ex Sancto Damasceno.

S. Damascenus in historia Barlaami c. XII. homines mundi delicijs mancipatos similes esse dicit fugienti rabiem Monocerotis, qui dum fugeret, in barathrum incidit, atque in ipso lapsu arbusculâ quandam apprehendit, fortiterque tenuit: Tum in basi pedibus impressis visum est sibi de reliquo in otio, & tranquillitate fore. At vero conuersis oculis vidit duos mures, album vnum, alterum nigrum,

grum, corrodentes radicem arboris, & nihil propius fuit, quam vt abscinderent. In imo barathro inspicit draconem, aspectu terribilem, flammam, & faces spirantem, sibique cruentis faucibus inhiantem: intuens verò rursus basin illam supra quam constiterat, animaduertit quatuor aspidum capita de pariete emergentia: Nec mora, eleuans oculos cernit de ramis arbusculæ exiguam mellis suauitatem: quamobrem omissa malorum quæ illum obsederant memoria, totum se insanæ mellis dulcedini tradidit.

APODOSIS.

Hæc similitudo (inquit) est eorum qui voluptatis illecebris adhæserunt. Vnicornis est mors, Barathrum mundus, arbuscula à muribus corrosa, vita nostra per dierum & noctium curricula, consumpta. Quatuor aspides, totidem elementa, quibus malè temperatis compago totius corporis dissoluitur. Draco, infernus est, eos seducens qui se vitijs tradidere. Stilla mellis, delectationum mundi dulcedinem significat.

Heu! quam dulce malum mortalibus additum
Melli dirus amor!

IV. COELVM.

Laboris perpetui typus.

AEGYPTII cœlum, ob ἀιδιότητα, hoc est, perpetuitatem, corde picto, cui foculus ardens subiectus sit, exprimunt. *Plut. in Isid. & Osirid.*

APODOSIS.

Viros magnos, & cœlestis particulæ plenius compotes, perpetuis ijsque grauibus curis agitari oportet, atque instar cordis aut cœli semper moueri, & quod

Viri magni stantes meriuntur.

quod ille dixit, *ſtantes mori.* Suet. in Veſpaſiano. Hoc diſertè Latinus Pacatus in nobili Theodoſij panegyrico deſcripſit his verbis.

Suet. in Veſpaſ.

Gaudent profecto diuina perpetuo motu, & iugi agitatione ſe vegetat æternitas, & quicquid homines vocamus laborem, veſtra natura eſt. Vt indefeſſa vertigo cœlum rotat, vt maria æſtibus inquieta ſunt, & ſtare ſol neſcit: Ita tu Imperator continuatis negotijs, & in ſe quodam orbe redeuntibus, ſemper exercitus es.

Diuina gaudent perpetuo motu. Pacatus in Theodoſij Paneg.

V. COELVM, MAIESTATIS ET REGII ANIMI DOMINATVS, Symbolum.

Choſrois cœlum.

CHOSROES rex Perſarum machinam finxit, in qua cœli effigies, aſtrorumque conuerſiones, cum ſceptrigeris Angelis aſtantibus admirabili ſpectaculo cernebantur, tum imbres fluere, præmicare fulgura, tonitrua mugire, ipſe eminens in medio, quaſi Deus humanus, ſpectabat omnia. Cedrenus rem totam deſcribit his verbis: Ingreſſus Bazacum vrbem Heraclius, ἔνθα τὸ μυσαρὸν εἴδωλον τοῦ Χοσρόα, τὸ δὲ ἐκτύπωμα αὐτὸ ἐν τῇ τοῦ παλατίου σφαιροειδεῖ σκέπῃ, ὡς ἐν οὐρανῷ κοσμούμενον, καὶ πρὸς τὸν Ἥλιον, καὶ Σελήνην καὶ ἄστρα, οἷς ὁ δαιμονιώτατος, ὡς δοκεῖ, ἐλάτρευε, καὶ ἀγγέλους αὐτῷ σκηπτροφόρους παρεῖστηκει, ἐκεῖθεν δὲ σαγόνας σάζειν, ὡς ὕειος, καὶ ἤχους ὡς βροντὰς ἐξηχεῖσθαι· ὁ δὲ Ἡράκλειος ταῖς μαχαίραις ἐπιπεσὼν, Cedrenus ad annum Heraclij XIII. pag. 338

APODOSIS.

Quod ille vanus, & impius Choſroes inani ſpecie duntaxat expreſſit: Hoc vir ſapiens ſolida quadam felicitatis poſſeſſione plenius videtur adeptus. Is enim cœlum ſibi fixit in terris, qui pacatos habet animi affectus, qui gaudet officio, qui Angelorum choro ſtipatus Deo fruitur, & diuinis rebus (vt ait Theodo-

Theodoretus. ἐπιτρυφᾷ· hic sub pedibus humanarum rerum cursus & recursu s, reciprocásque negotiorum vicissitudines labi videt lætus, alacer, securus, & sui vbique similis. Hic verè,

Intoncussa dedit puræ sacraria menti.

Rupertus super Matth. hanc similitudinem videtur delibasse, cum dixit: *Cœlum ipsa mens, vel anima præcipuè sapientis, vt quæ habet lucida sidera, statos motus, concinnas choreas, diuinos circuitus, virtutum splendores fulgidissimos.*

Rupertus. *Cœlum mens, vel anima sapientis.*

VI. COELVM FORI BABYlonici.

Iustitia.

FERAT, inquit Philostr. c. XVIII. lib. I. aula è sapphiris cœlestis coloris constructa, in qua aureæ Deorum effigies, quasi ex æthere, eminebant: spectatores (credo) actionum humanarum, & æquitatis præsides. Ex testudine verò illices auiculæ quatuor aureæ pendebant, quas illices torquillas nominant, ἴυγγες, Adrasteam vltionis Deam significantes, admonentesque regem, ne se supra hominem efferret: eas dicunt Magos, cum in regiam venissent, iussisse fieri, vocántque *Deorum linguas.*

Illices auiculæ Deorum linguæ.

APODOSIS.

Rectè & opportunè hic Iustitia exprimitur. Color cœlestis, augustam simul, & venerandam loci sanctitatem, simulachra, Dei, in iudicijs vindictam præsentem, in nefarios iudices significant,

ἴχελ Διὸς ἔκδικον ὄμμα. Homerus.

DINIA

VII. DINIAE COELVM terrenum.

Bruta felicitas improbcrum.

Antonius *Diogenes in libris incredibilium.*

DINIAS se ad Lunam propè accessisse dicebat, tanquam ad purissimam quandam terram. Idem quoque Xenophanes docuit, vt est apud Ciceronem Academic. quæst. 4. habitari in Luna, eamque esse terram multarum vrbium, & montium. Huic somno multa simillima apud Lucianum in verarum historiarum libris inueniuntur, quæ & hoc sæculo vani homines renouant.

De corde quod remittebatur ad hunc locum vide lib 3 de Homine & in obseruat.

APODOSIS.

Homines voluptuarij titillante sensum lenocinio terrā sibi fingunt in cœlo, belluarum sordidissimas voluptates in Beatorū sede cōstituunt. Tales sunt Elysij Turcarū campi qui domicilium suæ beatitudinis lupanari quoque fœdius esse volue runt.

Elysij Turcarum campi.

O curuæ in terris animæ, & cœlestium inanes.

VIII. SOL IN NAVI.

Dei Prouidentia.

PORPHYRIVS apud Eusebium de præpar Euāg. lib. 3. c. 3. refert Ægyptios inter cætera symbola hoc non inferioris notæ habuisse. Solis effigiem pulchra radiorum luce circumfusam collocabant in naui, quæ aduerso flumine raperetur, remis, velisque incitata. Huic autem se substernere videbatur crocodilus, & blando quodam famulatu ingenij miteſcente sæuitia, per vndas deportare.

APODOSIS.

Porph. Physicos sequutus hoc symbola denotari putat motū Solis in humido; per Crocodilūverò potabilem aquam, in Solem ferri cōtendunt Ægyptij:

sed

sed Iamblichus in mysterijs titul. de expositione symbolorum Ægyptiæ Theologiæ, κόσμος explicat, & refert ad Dei circa mundum prouidentiam. Proinde (inquit) vbi Deum introducunt nauis gubernatorē, principatū mundi, & veluti clauū in Dei manibus constitutū significant. Sicut enim gubernator clauo vno quodā facilique momento nauū mouet, & regit: Ita Deus immundū desuper, videlicet à primis naturæ principijs præcipuas motionum causas exhibens.

IX. SOL IN IOSVE MONUMENTO.

Principum vigilantia.

INTER cætera Iosue monumenta, præclarum illud est quod Hebræi narrant interpretes, in eius tumulo statuā Solis positā fuisse quasi in demortui cineribus adhuc starēt: à quo inter viuos degente inaudito antea miraculo de illo cursus ardore, quem nulla vis inflexerat, detortus fuerat. Vide Serr. in cap. 24. Ios.

APODOSIS.

Præterquā illud ad memorabilis illius rei quæ cōtigerat monumentū, simulachrū Solis fuit expressū. Virtutes quoque Iosue designat, & maximè in regēdo dexteritatē ad omnia temporis momenta cōpositā, quod videtur indicasse Iosephus, cum dixit, fuisse illum quem memoramus Naue filium, πρυτανεῦσαι τὰ κατ' ἀρετὴν δεξιώτατον, καὶ πρὸς ἅπαντα καιρὸν ἀρετῆς ἁρμοσθῆναι. Ideo familiare est Regū sidus quia Princeps temporum.

—tempora diuidit aui,
Mutat nocte diem, radijsque potentibus astra
Ire vetat, cursu/que vagos statione moratur.
Lucan. X.

X. SO-

X. SOLIS VIRGÆ. Ηλίου βακτηρίαι.

Filij regum præsidia.

AEGYPTII festum Solis baculorum celebrant vigesima secunda die mensis Phaophe, post æquinoctium autumnale, Solisq; natos baculos aiunt: ἐμφαίνοντες ὥσπερ ὑπηρέσματος δεῖσθαι καὶ ῥώσεως, innuentes fulcro, & robore Solem indigere, qui iam inclinatus à nobis ferri incipit, & caloris, & luminis aliquam patitur diminutionem.

Plutarch. *in Iside & Osiride.*

APODOSIS.

Sol, qui calore imminutus videtur, & luce, principis vim senio tabescentem significat, quæ virgis, hoc est filiorum adolescentum adminiculis fulcitur.

Sunt enim ἔρεισις, σκῆλα δόμων.

vnde votum Martialis pro Filio Domitiani ep. 3. l. 6.

Nascere Dardanio promissum numen Iulo,
Vera Deûm soboles nascere magne puer:
Cui Pater æternas, post sæcula tradat habenas,
Quique regas orbem cum seniore senex.

XI. SOLIS SACRVM.

Mansuetudo & ebrietatis fuga.

SACERDOTES Heliopolitani Soli nunquam vino litabant, neque ipsi vtebantur. Græci quóque cum facerent sacra Soli mel litabant, quòd existimarent Solem omnium rerum moderatorem à vino, & ebrietate alieniſſimum.

Philocorus *hist. lib.* 12.

APO-

APODOSIS.

Sol mens mundi, abstemius, viros principes quibus aliorum regendorum cura commissa est, circa vinum maximè temperantes esse oportere significat. πάντα τὰ ἄλογα τῶν ἀνθρώπων ἐγκλήματα οἴνου ἐστὶν ἀποβλύσματα.

Isidor. Pelus. ad Zenod. epist. 203. lib. 1. *Omnia hominum peccata rationis & mentis expertia, è vino, tanquam è fonte, scaturiunt.*

Vinum fons peccatorum.

XII. SOLI S VICTIMA

Ἡλίῳ ἱερόν.

Opus egregium. ex Himerio.

PERSÆ Soli sub mithræ nomine sacrificant. Reges ergo equum album, ephippijs, phaleriscque insignem eidem dedicant ad maiestatem. Philostr. *Lib.* 1.

APODOSIS.

Himerius orationem suam, cum equo albo, phaleras, cum Musarum ornamentis, eum cui eandem consecrarat, comparat cum Sole, ὦ προπεμπτηρίῳ λόγῳ; ex eo discit præstantissimum quodque & purissimum Deo omnia intuenti esse offerendum: Neque verò satis esse vegeti corporis robur illi dedicare, sed mentis præterea addendam esse puram, candidam sinceritatem. *Quod si corpus quo inferiore tanquam famulo vtitur anima, sacrificium est; quanto magis anima ipsa, cum se refert ad Deum?* Augustinus. Prosper epigramm. xv.

Quid voueat Domino quisquis bene corde volutat,
Ipsum se totum præparet, & voueat:
Maior enim offerri nequit hostia mentis in ara.
Nec Christi ex templo suauior exit odor,
Quàm cum homo castorum profert libamina morum,
Et de virtutum munere sacra litat.

Quomodo litandum.

XIII. LVNÆ SIMVLACRVM CVR ACCIPITRIS CAPITE.

Deus fons & caput operis.

LVNÆ simulachrum Apollinopoli, quæ est vrbs Ægyptia, mira arte compositum cernebatur: specie quippe erat non muliebri, vt pingi vulgo solet, sed virili: Tum verò Accipitris faciē præferebat, & altera manu hastam vibrans, fluuiatilem equum, per quem Typhona Ægyptij designare solent, videbatur configere. Alias quoque exhibebatur geminis cornibus molliter assurgens, quorum apici κύκλος λισκοειδὴς, Circulus in disci figuram efformatus insidebat. Eusebius l.3. de præpar. Euang. c.3. Quod autem hîc notat virilem fuisse Lunæ speciem, etsi causam non explicet, tamen conijciendum relinquit, Ægyptios Assyriorum cuidā superstitioni congrua dixisse. Siquidem in Assyria, Lunæ templum fuit apud Carras, in quo qui Lunæ muliebri supplicaret, hunc voxoris imperio subijci credebant; Qui verò Lunæ virili sacrū faceret, illum vxorium non esse, sed suæ coniugi dominari. Itaque Lunam in viri speciem effingebant, eique Solis insignia adtexebant capiti. Tum *Lunum* Deum inuocabant potius quā Lunam, quem masculum Lunam appellat Tertull. in Apologetico c.xv.

Cum istis fermè congruunt quæ Assyrij in Addad & Adargatidis exprimebant simulachris.

Vide Lilium Syntag. 1. de Historia Deorum.

Lunus Deus apud Carras.

APODOSIS.

Luna Accipitris, quod est symbolum Solis, caput præferens, ostendit beneficia in suū auctorem liberali animo regerenda, & originem omniū bonorum Deum in apice, & primordijs rerum semper esse constituendam, à quo quicquid est inter mortales luminis defluit.

Deus omnis harmoniæ, per cuncta mouet quam corpora rerum:

Et

monia operum præses.

Et naturæ opifex Deus omnis, & artis, in omni
Fons opere & finis, faciens bona, factaque seruans.

S. Paulinus, S.Felic.natal. IX.

Præfert etiam hic Luna castissimæ Matronæ effigiē, quæ pudorem seruat, & Typhonem, hoc est impudentiam calcat, quæ virum suū caput æstimat, quæ se in eius voluntates & mores obsequij facilitate transfundit.

XIV. ΣΕΛΗΝΗ.

Inconstantia.

PETIIT à matre Luna, vt sibi tuniculam congruentem texeret; mater verò respondit, Quî possum verò? cum te iam plenam, moxin cornua attenuatam, rursum dimidio orbe videam? hanc fabulam narrat Cleobulus in conuiuio sapientum.

APODOSIS.

Luna Symbolum inconstantiæ. homini fatuo, & vitioso nulla mensura: modò iratus est, modò lenis, modò tristis, modò hilaris, prout diuersæ rerum imagines animum pereulerunt: ita varias in vultu figuras cōformat. *Stultus vt luna mutabitur.* D. Bernardus in sermone de natiuitate S. Ioannis Baptistæ, rectè cum luna comparat eos, qui se hominum opinionibus & adulationi manciparunt. Quemadmodum, inquit, splendet Luna sine feruore, modò plena, modò exigua, modò nulla videtur: Mutuatum enim lumen nunquam in eodem statu permanet, sed crescit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitus disparet: Sic qui conscientias suas in alienis labijs posuerunt, modò magni, modò parui sunt, modò nulli, secundum quod adulantium linguis, vel vituperare, vel laudare placuerit.

Ambitiosi & Cenodoxi cum luna comparati à D. Bernardo.

XV. LVNA CRESCENS ORTVS SPECTAT.

Pietas, Dei contemplatione alitur.

LVNA semper auersis à Sole cornibus, si crescat, ortus spectat; si minuatur, occasus. *Plin. l. II. c. XIV.*

APODOSIS.

Vis crescere, Deum religioso cultu intuere. Noli illi contumacis spiritus cornua obtendere, incipies enim minui, & euanescere, cum te ad occasum, hoc est ad rerum creatarum solatiola conuerteris. Deum lucis fontem contemplare, & cum Synesiyra cane.

σὺ ϑ' λάμψον, ἄναξ, *Tu verò illustra Rex*
Ἀνάγωγα φάη, *Oculos vt ad cœlestia se attollant:*
Ἅψον ϑ' αἴλας, *Accende ignem,*
Καὶ πυρκαϊὰν, *Et incendium.*
σπέρμα τὸ βαιὸν *Semen illud exiguum*
Αὔξων ἐν ἐμῷ *Alens in meo*
Κρανὸς ἀώτῳ. *Capitis apice.*

XVI. STELLA PERTINACIS.

Prouidentia.

IN veteri numismate Pertinacis simulachrũ cernitur, manibus versus ingẽtem Stellã in cœlum sublatis, cum inscriptione; PROVID. DEOR. COS. II. Illustre quoq; in eo factum fuit Ioannis Gallorum Regis, qui Stellatorum Equitum ordinem instituit, cuius insigne erat, Stella Magorum in galero, aureis radijs circumfusa, cum lemmate,

Stella Magorum insigne Stellatorum equitum.

Monstrant regibus astra viam.

APODOSIS.

Icon indicat Dei Prouidentiã regi omnia in terris, & contra Epicuri delirium, de quo Manilius,

Mundum diuino numine verti
Atque ipsum esse Deum: nec fortè coisse magistra
Vt voluit credi, qui primus mœnia mundi
Seminibus struxit minimis, inque illa resoluit.

Vide Senec. lib. de Prouid. Himerium in Epicurum, Hieroclem, Minutium, & cæt. infinitos.

XVII.

XVII. ACEPHALVS STELLA.

Helluo. ex Clemente Alexandrino.

MIHI videtur is qui Mathematicis dicitur Acephalus, qui ante Stellam errantem enumeratur, capite in pectus compresso, significare helluones homines, & voluptuarios, & ad ebrietatem propensos. Nam in his quoque ratiocinandi facultas non in capite, sed intestinis collocatur, iræ, & cupiditati seruiens: Ὁ λογισμὸν ἐν ἀρυβάλοι οὐκ ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐν βοῖς ἐν βοδιδίοις πάθοιν. *Pædag. lib. 7. p. 11.*

APODOSIS.

Congruit cum D. Hieronymi sententia, qui super Matth. ait, *Cor habet in ventre gulosus, lasciuus in libidine, cupidus in lucro.* Et in Epistol. *Animas in nimio sanguine & adipibus quasi luto inuolutas, nihil tenue, nihil cœleste, sed semper de carnalibus eructare, & ventris ingluuiem cogitare.*

XVIII. FVLMEN ANTONINI, ET NERVÆ.

Clementia.

IN Antonini Pij, atque etiam in aliquot Neruæ numis cernere est fulmen in thoro collocatum. Inueniuntur alia numismata, in quibus Aquila fulmini insidet, cui ramus oliuæ est additus: hoc in suis symbolis Carolus V. & Maximilianus II. vsurparunt.

Arguit offendendi potestatem penes ipsum Imperatorem esse, verùm ob illius clementiam quiescere, & non nisi consulto torqueri: distertè in hanc sententiam Seneca Natural. Quæst. lib. 2. cap. 63. Quare ergo id fulmen quod solus Iuppiter mittit, placabile est? Pernitiosum id de quo deliberauit, & quod alijs quoque dijs auctoribus misit? *Quia Iouem fulmẽ mittendum id est, regem prodesse etiã solum oportet, nocere non nisi cum opus est.* *Sine consilio*

cum pluribus visum est. Discant hoc ij quicũque magnã potentiã inter homines adepti sunt, sine consilio nec fulmen quidẽ mitti. Aduocent, considerent multorum sententias, placita temperent, & hoc sibi proponant, vbi aliquid percuti debet, ne Ioui quid ẽ suum satis esse consilium. Cassiod. Var. 3. 46. *Materia est gloriæ principalis delinquentis reatus, quia nisi culparum occasiones emergerent, locum pietas non haberet.*

XIX. FVLMEN MITHRIDATI ADVLATVR.

Regiæ Maiestatis Symbolum.

MITHRIDATES rex Asiæ, & Ponti, cum adhuc infantulus in cunis vagiret, collapsum fulmen facias, quibus inuolutus erat, exussit, neque tamen ipsum læsit, vestigium modo quoddã ignis in fronte relictum esse, quod facilè occultaret coma. rursus cum iã vir esset, ita propinquũ ei dormienti cecidit, vt tela in pharetra, quę haud procul à lecto pendebat, condita conflagrarint: ipse tũ quoque intactus. Vide Muret. lib. 1. var. hist. c. 2.

APODOSIS.

Hæc fulgura, & faces capiti heroum affusæ, regiæ maiestatis semper indicia fuere, quod erudirè notauit Virgilius in suo Iulo:

Ecce leuis summo de vertice visus Iuli
Fundere lumen apex, tactuque innoxia molli
Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.

Hoc Seruio Tullo contigisse memorat Plinius *lib. 1. c.* 107. & Plutarch. de fortuna Romanorum; addítque fuisse σημεῖον χρησὸν ἐπὶ ἀπροσδόκητον ἡγεμονίαν.

XX.

XX. IGNIS, DIVINITATIS, ET POTENTIÆ SYMBOLVM.

VR Chaldæorum.

CHALDÆI sub Constantino Magno totum terrarum orbem lustrabant, vt Deum, quem sub ignis specie colebant, omnibus dijs præstantiorem re ipsa conuincerent. Et quidem omnes deorũ statuæ ignis vi dissoluebantur. ventum erat in Ægyptum, & certamen propositũ Ægyptij igitur sacerdotes, Nili ingentẽ statuam producunt, quæ intus concaua magnam aquæ copiam continebat, vndique autem foraminibus plena: quæ subtili artificio cera oblinebantur, ita vt aquam continerent, ignis tamẽ vim minimè sustinere possent. Chaldæi exultabundi certamen ineunt, igni Nilum circundant, cum repente reseratis, ob liquefactam ceram foraminibus, maxima vis aquæ profundi cœpit, quæ & ignem extinxit, & Chaldæorum Deum omnsum ludibrio exposuit. Ruff. lib. 2. hist. Eccles. paulò aliter Suidas rem narrat in voce *Canopus*.

APODOSIS.

Ignis dininitatis Symbolum esse docent non modo profani auctores, sed etiam sacri, vt Cyrillus in Ioan. 3. Origen. 1. Periarch. August. contra Adimantum 13. & Dionysius cœlestis Hierarchiæ 15. qui ignis virtutes vberiore stylo prosequitur. Parabola autem præterea indicat, nullam esse tam immensam potentiam, quæ ab alia, si præsertim adhibeatur industria, domari, refrænarive non possit.

Omne sub regno graniore regnum est.

XXI. IGNIS REGIÆ MAIESTATIS IMAGO.

Vophalensium. λαμπαδηχία.

VOPHALENSIVM Æthiopum rex, singulis annis mittit ex suis domesticis, qui ignem nouum

principibus, nomine ipsius regis impertiat, atque inde reliquis hominibus impertiatur, hoc modo, vbi legatus ad domum cuiusuis principis accedit, ignis extinguitur, deinde à legato nouus excitatur: tunc omnes eo commeant, vt ignem inde in domos suas inferant: qui nõ facit, vt proditor & maiestatis reus punitur extremo supplicio, & si opus fuerit in eum comparatur exercitus. *Osorius lib.* 4.

APODOSIS.

Mitto quod hic ritus abundè testetur, ignẽ fuisse Regiæ maiestatis Symbolum, vnde Imperatoribus Romanis, & Constantinopolitanis olim prælatus. Addo etiam Patriarchis præiuisse λαμπαδάριον, (ita enim nominatur à Codino) qui in liturgijs, & processionibus lampadẽ ante ipsos Ecclesiæ Principes gestabat. Notat Balsamo prælatas Imperatori faces, corolla aurata gemina fuisse insignitas, cum Imperatricis, & Patriarchæ λαμπάδιον vna tantum essent redimitæ. αἱ λαμπάδιες μὲν τῶν βασιλέων διπλοῖς πυκρύσιν πεζώνυνται σιφανώμασι, τῆς δὲ παπίσσης καὶ τῆς βασιλίσσης ἑνὶ καλλύνθροις ἀριθμῶσι. Totus hic ritus satis apertè demonstrabat à Regibus lucẽ dignitatis, & claritatem nominis hauriri, eosque instar ignis omnia permeare, & vitalem spiritũ suis popularibus impertiri.

XXII. IGNIS MITHRAE, PRAEVIVS REGVM.

Sapientia cœlestis.

PERSÆ ignem cœlitus delapsum apud se sempiternis ferculis custodiunt, cuius portionem exiguam quondã præisse Asiaticis regibus dicũt, vt ait Ammianus lib. 23. Manauit in cæteros deinde Imperatores exemplum, qui πῦρ προπεμπτικὸν etiam mera luce vsurparint: Quamquam Indi non quaslibet faces, sed eas, quæ in ara Mithræ, hoc est Solis, essent

essent accensæ prætulerunt. Narrat enim *Phil. lib. 2. cap. 13. pag. 96.* Indos ipsos ad Phraotæ regis reditum tanta lætitia elatos, vt accensis ex ara Solis facibus obuiam procederent, & ad regiam vsque deducerent, faustis acclamationibus prosequuti.

APODOSIS.

Fax quæ præit regibus est cœlestis sapientia, quæ ἄοβιτον φῶς dicitur ἀνθολ. ς. Ara Ecclesia, Sol Deus. His auspicijs reges fœliciter regnant. Themistius ad Valentinianum: Διοφιλεῖς ἀναγκαῖον εἶναι τὸς βασιλέας ἅμα τῇ πρώτῃ γενέσει.

XXIII. IGNIS FLAMINIS DIALIS.

Scientia benè vtendum.

IGNEM è Flaminis Dialis domo nisi in sacrum efferri ius non est. Aulus Gellius.

APODOSIS.

Ignis est scientia, in quo splendor est, & calor: hoc accendit: illo, illuminat. at quàm fœdè ea abuntur, qui ex religiosa domo, & prope ex ipsa Dei ara acceptam, in profanos amores, in venalis linguæ petulantiam conuertunt? Simile est quod de Christianorum oleo lucernas Iudæorum, aut Gentilium incendi vetant Canones Apostolorum. Sic enim habet Canon septuagesimus: *Si quis Christianus oleum tulerit ad sacra Gentilium, vel Synagogam Iudæorum festis ipsorum diebus, aut lucernas accenderit, de societate pellatur.* Est in Phædro elegantissima de hoc argumento fabula *lib.* 4. 68.

Canones Apostol. vetãt accendi lucernas Iudæorum de oleo Christianorum.

Lucernam fur accendit ex ara Iouis,
Ipsumque compilauit ad lumen suum.
Onustus qui sacrilegio cum discederet,
Repente vocem sancta misit Religio:
Scelestè spiritu culpam lues.

XXIV. ANEMΩN HXΩ.

Dei Maiestas occulta.

EXHIBEATVR in tabula vir, poplitibus se excipiens, erectis in cœlum oculis, vel pronus in faciem, adspirantium ventorum strepitum perhorrescens, cum hoc versiculo.

Ἀνέμων πνιόντων πλὼ ἠχὼ προσκύνει.

APODOSIS.

Iamblichus interpretatur his verbis, ἀνίπτεσθαι καὶ ὡς δεῖ τῇ θείων οὐσιῶν, καὶ δυνάμιων, πλὼ ὁμοιότητος ἀγαπᾷν. Deum cum minimè videre possis, at certè per res creatas sparsum, & in ijs tacito quodam horrore spirantem, debes venerari. Porrò D. Dionys. cœlestis Hierarch. 15. Deum venti nomine commodè designari ostendit, propter naturalem vim movendi, atque animandi, & celerem insuperabilémque discessum, & nobilium principiorum, atque finium incognitas, atque inuisibiles latebras.

Deus venti nomine designatur ex D. Dionys.

XXV. ZEPHYRVS AD OLORES.

Mœcenatum fauor in Poëtas.

OLORES Fauonio afflati canunt suauius.

Ἀνίσασθαι καὶ τῇ πιερίδων ἡ πυκνότης,
Νεύρων τάσιν γ' ἔντεχνον ἐκμιμουμένη,
Καὶ πλῆκτρον ὑμνεῖ ὁ Ζέφυρος ὑπαγινεται.

Erigitur enim alarum seges, fidium neruos temperatos referens, & plectrum statim Zephyrus suggerit. Phile.

APODOSIS.

Fauonij, Mœcenates; Poëtæ, olores.

Sint Mœcenates, non deerunt Flacce Marones.

Et quod præclarè dictum est à Plutarcho de fortuna Alexandri *lib.* 2.

Καρ-

Καρπῶν μὲν εὐφορίαν εὐκρασία ποιεῖ,
Καὶ λιπότητι τὸ πεδίεχοντ' ἀέρ',
Τεχνῶν δὲ, καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὔξησιν
Εὐμένεια, καὶ τιμὴ, καὶ φιλανθρωπία βασιλέως.

XXVI. PLVVIA SANGVINEA.

Luxuriæ nota peſſima.

CIRCA annum Chriſti 1017. in regione Aquitaniæ iuxta maritima, ante ſolemnitatem D. Ioan. Baptiſtæ, tribus diebus de cœlo pluit ſanguis, qui cadens ſupra carnem hominis, aut ſupra lapidem, non poterat lauari, ſi verò ſupra lignum caderet, lauabatur.

APODOSIS.

Impiorum & fornicariorũ mors.

De hac re conſultus Fulbertus Epiſcopus Carnotenſis *ep.* 79. apud Baron. per lapidem impij (inquit) per carnem fornicarij ſignificatur, per lignum medij, qui neque molles, vt caro, neq; vt lapis duri. Addit, *impios, & fornicarios indelebili nota in ſanguine ſuo morituros, medios per mortis anguſtiam ſaluandos.*

Fulbertus *Epiſcopus Carnotenſis.*

PLVVIA FERREA.

Superioris poteſtatis rigor.

Refert Plinius ferro in Lucanis pluiſſe, anno antequam M. Craſſus à Parthis interemptus eſt, omnéſque cum eo Lucani Milites, quorum magnus numerus in exercitu erat. *lib.* II. c. LVI.

APODOSIS.

Symbolum eſt ſuperioris poteſtatis in inferiores acerbæ atque immitis. Cœli enim inſtar ſunt Reges & Principes, quorum munus eſt mitioribus Iuſtitiæ & benignitatis radijs in inferiora, hoc eſt in plebem influere: Quod ſi telis quaſi ferrea grandine ſemper armati inmiſeros vſquequaque deſæuiant, ſuæ conditionis obliuiſcuntur: *Nullum enim Clementia ex omni-*

omnibus magis, quam Regem aut Principem decet. Senec. *lib.* 1. *de Clementia.*

PLVVIA AVREA.

Aurea contra pluuia Symbolum est fauoris, opulentiæ, & felicitatis quam Reges in suos populares immittant.

APODOSIS.

Hoc Rhodijs fertur contigisse quos ait Himerius in bibliotheca Photij auro fluxisse, Ioue auream nubem in eos rumpente : χρυσῆν ἐπ' αὐτὸς Διὸς νεφέλην ἐκχανθῆς.

Talis per cuneos hyems Latinos
Plebem grandine concutit serenam.
Ducat nubila Iuppiter per orbem
Et latis pluuias minetur agris,
Dum nostri Iouis hi ferantur imbres.

Stat. lib. 1. Syluar. hæc ille de Imperatorum missilibus.

XXVII. QVATVOR AMNES PARADISI.

Virtutes Cardinales.

ZOROASTRES, cum animum alatum esse diceret, interrogatus à discipulis quo pacto volucres animos sortiri possent? Irrigate (inquit) alas aquis vitæ. interim sciscitantibus vnde has aquas peterent, per parabolam more suo respondit: Quatuor amnibus paradisus Dei alluitur, & irrigatur, vobis salutares aquas inde haurietis.

APODOSIS.

D. Ambrosius flumina Zoroastris quatuor, virtutes totidem Sapientiam, Iustitiam, Fortitudinem, Temperantiam intelligit Vide D. Ambros. lib. de Paradis. & Allegor. Philon. p. 39. edit. Colon. Allobrog.

Gan-

Ganges ramentis auri, prasino lapillo, & carbunculo nobilitatus, prudentium inuenta, virorem, seu viuacitatem mentis, & animæ facem significat. *Ganges prudentium.*

Nilus, qui Ægyptum alluit, temperantiam designat, qua deliciarum, & voluptatum ardor restinguitur, & per hanc corporis Ægyptum virtutum riui scaturiunt. *Nilus temperantiam.*

Tigris fluuiorum omnium velocissimus, fortitudinem notat, quæ mirabili pernicitate, sonitu magno, cursuque fertur, & obstantia quæque proruit, & demolitur. *Tigris fortitudinem.*

Euphrates, Iustitiæ symbolum est non obscurum, vt cui fœcunditatem, & fructuum exuberantiam tribuunt. At Iustitia est, ex quâ magna fructuum vbertas humanæ societati affluit. *Euphrates Iustitiam notat.*

Hæc paulò aliter, & copiosè Philon pertractat in legis allegorijs, apud quem Geon, qui στῆθος pectus significat, & Nilo respondet, pro fortitudine accipitur, Tigris, qui Assyrios alluit, hoc est, τὰς ἐνθύμησις, temperantiâ designat circa cupiditates, quæ vt Tigres θηρία sunt ἀπαθαιόω. *Cupiditates θηρία sunt ἀπαθαιόω ex Philone.*

XXVIII. FONS ÆSCVLAPII.

Medicina.

FVIT in Æsculapij gymnasio fons olei, aureo fornice conspicuus, quem Heraclides cõstituit: ἐλαίᾳ κρήνην ἐπισκιάσας ἐν τῷ τῆ Ἀσκληπιᾶ γυμνασίῳ χρυσῆν τὴ ὀρόφῳ.

APODOSIS.

Gymnasium Æsculapij, Medicorum academias significat, è quibus fontes olei, curationes scilicet ad miserorum mortalium salutem fluunt: Quæ omnia quantò erunt splendidiora, si fornix aureus, Dei charitas, desuper vestigat.

Omnes humanos sanat medicina dolores.

Prop. Eleg. l. 2. idcirco

Τῶν

Τῶν δὲ ἐλευθερίων πυκνὰν ἰατρικὴ ἡ μὴ σλαφυρὸν, καὶ πόδισον, καὶ ἐπιτερπὲς ἀδιμίας ἐνδιάιτον ἔχει, θεωρητικὸν δὲ μέγα τοῖς φιλομαθέσιν πρὸς σωτηρίαν, καὶ πρὸς ὑγίειαν. Plutarch. de præcept. sanit.

XXIX. ALBVLA.

Virtus seruera in primis, postea facilis

ALBVLA, Romanorum aqua, argentea perspicuitate, ingredientibus quidem frigida, artubus infert horrorem; postmodum tam leniter calefacit, ac si potionem calidam ebibissent, qui eadem se abluunt. Strabo.

APODOSIS.

Virtus prima fronte aspera videtur imperitis, fortibus verò athletis nihil mansuetius.

Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)
Prosequitur labor, adnitendum intrare volenti
——— mox celsus ab alto
Infra te cernes hominum genus.

Sil. Italicus lib. xv.

XXX. FONS ALEXANDRI.

Victoria cum labore.

ALEXANDRO castra ad Oxum flumen meditante, atq; in Sogdianos mouente, non procul à Regis tabernaculo gemini fontes exorti, Alter aquâ, alter oleo fluxit. Consultis vatibus, Aristander respondit, Olei fontem, laborem quidem, sed, & victoriam promittere.

APODOSIS.

Obseruatione dignum est, quod id ipsum in domini nostri natali contigit. Nam vt notat Orosius, fons viâ transtiberinâ toto die fluxit oleo. Portendebantur illi videlicet labores, quos Christus toto vitæ cursu, pro nostra salute exantlauit, & ærumnosissimo

Fons Christi. Oros. lib. 6.

sissimo omnium supplicio finiuit, ex quibus misericordia largius fluxit in terras effusa.

Nec cedite curis.

Virtuti damnosa quies, nullúmque coronat
In stadio securus honor: sua gloria forti
Caussa laboris erit, rarúsque ad gaudia miles
Cui pax sola fuit, victoria semen ab hoste
Accipit. Arat. Diacon. l.1. in Acta Apostol.

Gloria causa laboris est.

Arat. Diacon. lib.

XXXI. APVSCIDAMVS.

Religio.

APVSCIDAMVS lacus est Africæ, In quo omnia exstant, nihil mergitur. Pl. lib. 31. c. ij.

APODOSIS

Religio, & cœlestis philosophia eminentes animas, in hoc rerum humanarum salo, supra cupiditates statuit, si diligenter excolatur:

Hic secura quies, & nescia fallere vita,
Hic patiens operum, paruóque assueta iuuentus,
Sacra Deum, sanctique patres, extrema per illos
Iustitia excedens, terris vestigia fecit.
Me vero primum sacra ante omnia Musa
Quarum sacra fero ingenti perculsus amore,
Accipiant, cœlique vias, & sidera monstrent.

Liceat enim de hac vita Maronis ore loqui.

XXXII. ASBAMÆA AQVA.

Voluptas

HAEC fidem seruantibus dulcis, & aspectu placida, periuris, & infidis infesta: epota namque oculos, pedes, ac manus peierãtium inuadit, pustulis, ac vomicis totum corpus inquinans, neque illinc discedunt, sed ad aquam suam deplorant calamitatem. Philost. in vita Apoll. lib. 1. c. IV. p. 7.

APODOSIS.

Voluptas honesta, vtentibus suauis, mala, è contrario

trario fruentibus pernicioſa; quæ cum ſemel inuaſit in corpora, quibus ſordibus oppleta non inquinat, quibus vitijs animum non inficit? ad ſummum vltricis conſcientiæ furias, ſqualorem, & mœſtitiam ſuis amatoribus; præclarum relinquit authoramentum. Ὃς δὲ μιλιχρῶν ἔδηγεν, ἢ μίγα κλαύσει, Syneſ. inſ.

XXXIII. ASPHALTITES.

Mundus.

IN Aſphaltite lacu Iudææ nihil mergi poteſt quicquam animam habens. Iſid. orig. lib. XIII. cap. XIII.

APODOSIS.

Aſphaltites vorago eſt mundi, & vanitatis, quæ permultos quidem abſorbet, in eos tamen nihil iuris habet, qui animam habent, hoc eſt prudentiam Chriſti, vel charitatem, qua omnes animantur actiones.

Sunt etenim pennæ volucres pijs
Quæ celſa conſcendant poli,
Quas ſibi cum velox mens induit,
Terras peroſa deſpicit.

Et Syneſius hym.

Μάκαρ ὅστις βορὸν ὕλας
προφυγὼν ὕλασμα, κοὐ γᾶς,
Ἀναθὼς ἅλματι κόφῳ
Βυθὸν οἶδεν Διολαμπῆ.
Fœlix qui voracem hylæ
Latratum fugiens, & terræ,
Emicans ſaltu celeri
Profunditatem vidit diuinitus fulgentem.

XXXIV. BOEOTIÆ LACVS.

Vinum immodicum, fomes libidinis.

BOEOTIÆ lacus furialis eſt, de quo qui biberit, facibus libidinis exardeſcit. Iſidor orig. l. XIII. cap. XII.

APO-

APODOSIS.

Vinum, οἶνος μαινόλης, vt appelllatur à D. Greg. Nazianz. Bœotiæ lacus est, qui flammas succendit libidinis. D. Hieron. lib. 11. aduersus Iouinianum cap. 6. *esus & potus vini, ventrisque saturitas, seminarium libidinis est.* Nec immeritò ab Aristophane apud Athenæum, lib. 10. nominatur *lac Veneris*, & à Pontiano *Malorum omnium Metropolis*, ἀφροδίτης γάλα, πάντων μελέων μητρόπολις.

Vinum lac Veneris, ab Athenæo. & malorum omnium metropolis, à Pontiano.

XXXV. FONS BRIELII.

Dulcis inter amara.

VIRGO MARIA.

QVOD in Hollandiâ accidit, vrbe Briesio, valde memorabile est. vrbs est in insula, in qua nulla prorsus aqua dulcis in puteis, alijsve scaturiginibus inueniri potest, & quanta vis adhibeatur, omnis opera perditur. vbique enim, tam in vrbe ipsa, quam per insulam omnem, potabilis aqua reperiri nullâ ratione potest: fecit tamen natura fontem dulcem, ad quem ponticulo, est aditus, vnde vrbs tota sibi vsum aquæ parat, cùm tamen circa hunc fontem foueæ & putei omnes salsam contineant, vt memorat Georg. Bruin in Brielio.

APODOSIS.

Maria virgo sola in hac inquinati generis humani massa, pura permansit. Cyprianus in sermone de Natiuitate Christi. *Non æquanda est mulieribus cunctis quæ genuit maiestatem plurimum à cæteris differentem: Natura communicauit, non culpa.*

XXXVI. CERON ET MELAS.

Institutio bona & mala.

EVDICVS in hetiæotidi fontes duos ttadit esse, Ceronem; ex quo bibentes oues nigras fieri,

Melan, ex quo albas, ex vtroque autem varias. Plin. Nat. hist. lib. 31. cap. 11.

APODOSIS.

Bona institutio candidos, praua improbos facit, miscellanea versipelles: Quamobrem magnæ curæ esse debet recta iuuentutis institutio, idque à teneris, vt herbescens ætas in bonam frugem adolescat:

Principijs obsta: serò medicina paratur,
Cum mala per longas inualuere moras:
Sed propera, nec te venturas differ in horas:
Maius opus mores composuisse suos. Ouidius.

XXXVII. AQVA CICERONIANA.

Vnus lucet vtrique.

DIGNA memoratu villa est, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, celebrata porticu ac nemore, quam & vocabat Marcus Cicero Academiam, ab exemplo Athenarum, ibi compositis voluminibus eiusdem nominis, in qua & monumentum sibi instauraverat, ceu vero non in toto orbe terrarum feciſſet. Huius in parte prima exiguo post obitū ipsius, Antistio Vetere possidente eruperunt fontes calidi, perquam salubres oculis, quos Laureas Tullius suis carminibus celebrauit. Plin. lib 31. c. 2.

APODOSIS.

Laureas ille Tullius, Ciceronis libertus, Græcis, & Latinis literis eruditus, alluſionem fecit huius fontis a luce corporis, ad lucem animi. Istas nempe aquas oculis salutares symbolum esse ingenij Ciceroniani, cuius libri, & monumenta tenebras animi dispellerent. Plinius carmen affert Laureæ, dignum (inquit) vbique, & non ibi tantum legi:

Quo tua Romana vindex clarissime lingua

Syl-

Sylua loco melius surgere iussa viret,
Atque Academiæ celebratam nomine Villam;
Nunc reparat cultu sub potiore Vetus:
Hic etiam apparent lymphæ non ante repertæ,
Languida quæ infuso lumina rore leuant.
Nimirum locus ipse sui Ciceronis honori
Hoc dedit, hac fontes cum patefecit ope.
Vt quoniam totum legitur sine fine per orbem;
Sint plures oculis quæ medeantur aquæ.

XXXVIII CYZICI FONS.

Eucharistia permotionum remedium.

CYZICI fons amorem Veneris tollit. Isid. orig. lib. XIII. c. XIII.

APODOSIS.

Sanguis Christi potentissimus ad omnes impuri amoris, & cæterarum permotionum flammas restinguendas. D. Bern. *Si quis vestrũ non tam sæpe modo, nec tam acerbos sentit iracundiæ motus, inuidiæ, luxuriæ, aut cæterarum huiusmodi, gratias agat corpori, & sanguini Domini; quoniam virtus Sacramenti operatur in eo, & gaudeat quod pessimum vlcus accedat ad sanitatem.*

In idem ferme argumentum cadit *Telum Cupidinis in templo Dianæ Ephesiæ.*

Telum Cupidinis in templo Dianæ Ephesiæ, pendens in vacuo.

In Virtutis enim, & Castitatis regno quæ per Dianam significatur; Amor terrenus locum nullum inuenit, in quo defigatur: *Nil quod ladat habet.*

XXXIX. CLITOR FLVVIVS.

Collegium nobile.

MNASEAS Patrensis in Periplo scribit, Clitoris fluuij pisces vocales esse. νῦν ἐν Κλείτορι ποταμῷ ἰχθύας φθέγγεσθαι. Athen. lib. 8. p. 331.

APODOSIS

Clitor fluuius vocales pisces efficit, & nobilis eloquentiæ Academia, eos, qui prius infantissimi erant, facit eloquentes.

O mutis quoque piscibus
Donatura Cycni, si libeat, modum,

Hor. od. 3. car. l. 4.

XL. FONS CVPIDINIS.

Amor Cœlestis.

CYZICI fons Cupidinis vocatur, ex quo potantes amorem deponere Mutianus credit. Plin. lib. 31 cap. 11.

APODOSIS.

Cupido cœlestis.

Terrenas cupiditates ponunt, qui se puro lauacro pœnitentiæ abluunt, & cœlestis Cupidinis facibus inflammantur Is est de quo Marianus Scholasticus Anthol. 4.

Οὐκ ἀπὸ παν δήμου ξένε Κύπριδος, οὐκ ἀπὸ γαίης
Εἰμὶ, καὶ ἐλαίης ἔκγονος ὐφροσύνης
Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὰν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
Εὐμαθίης, ψυχὴν δ' ὑράνιον σόσανάγω.
Ἐκ δ' ἀρετῆς στεφάνους πισύρων πλέκω, ὧν ἀφ' ἑκάστης
Τούσδε φέρων πρώτῳ τῆς σοφίης στέφομαι.

Non ex vulgiuaga hospes Venere, non è terra
Sum, & corporea soboles latitia.
Sed ego in pura hominum mente facem accendo.
Doctrinæ, animamque ad cœlum perduco,
Ex quatuor enim virtutibus coronas texo, & ex
Singulis decerpens primâ sapientiæ coronor.

XLI. FONS EPIRI.

Eloquentia.

IN Epiro esse ferunt fontem, in quo faces extinguuntur accensæ, & accenduntur exstinctæ. Isidorus

dorus sic, *Eloquentia frigidos inflammat, accensos restinguit.*

APODOSIS.

Huius est languentis populi incitatio, & effrenati moderatio. eadem facultate, & fraus hominum ad perniciem, integritas ad salutem, vocatur. Cic. 2. de Oratore. Accedit authoritas Pindari.

Καλὸν αἰχματὰν κίρωνὸν σθενύειν
ἀνάσ πυρος. πυθ. ειδ. α

XLII. GALLVS.

Ne quid nimis.

GALLVS Phrygiæ fluuius (si modicè bibas) medetur corporis malis, si immodicè, lymphatum animum agit. Plinius.

APODOSIS.

Μέτρον ἄριστον.
Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos extra citraque nequit consistere rectum.
Hor. Satyr 2. Suus cuique modus est, tamen magis ostendit nimium quam parum. Cicero de Oratore. in quo consentiunt cum vetere Phocyllidis dicto:
πάντων μέτρον ἄριστον ὑπερβασίαι δ' ἀτέμιαι.
Μέτρῳ μὲν φαγέειν, πίνειν, καὶ μυθολογεύειν.
Omnium mensura optima, excessus damnosi:
Cum mensura comede, & bibe, & loquere.

XLIII. GNIDES AMNIS.

Virtus vnita.

CYRVS Gnidem amnem, qui vnum ex eius equis absorpserat, minatus ita restrinxit, vt in amnis trecentos sexaginta riuos diduceret, ex quo celebris amnis amplitudo concisa est. Herod. lib. 1.

APOTOSIS.

Nimia propagatione, & concisione magnarum plerumque rerum minuitur claritas.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη. Plutarchus in Antonio. Quamobrem cum ab Aruntio & Ateio actum esset in Senatu sub Tiberio, an ob moderandas Tiberis exundationes verterentur flumina & lacus, per quos augescit, Itum est in hanc sententiam: *Optime rebus mortalium consuluisse naturam, quæ sua ora fluminibus, suos cursus atque originē, ita fines dederit. ipsum Tiberim nolle prorsus accolis fluuijs orbatum minore gloria fluere.* Cornel. Tacit. annal. lib. 1.

XLIV. FONS INDIAE AVREVS.

Beatitudo post fata.

EST fons in India, vnde hauritur aurum fictilibus, quod statim concrescit, nec eo quisquam potitur, nisi frangat fictile. Phot. in biblitheca pag. 68. initio.

APODOSIS.

Fictile est corpus humanum, aurum beatitudo, cuius delicijs non est alia ratione frui, nisi ex istis compagibus excesserimus.

Felix qui potuit grauis
Terræ soluere vincula,
Felix qui potuit boni
Fontem visere lucidum.

Ite nunc fortes vbi celsa magni
Ducit exempli via Cur inertes
Terga nudatis? superata tellus
Sidera donat.

Boët. Metr. 10. l. 3. & 7. l. 6.

XLV. FONS INDIAE AVREVS ET FERREVS.

Eloquentiæ perfectorum.

FONS est quadratus in Indía vnius vlnæ altitudinis, latitudinis verò sexdecim cubitorum. Ex eo pri-

eo primum quidem aurum fictilibus hauritur: Deinde ferrum educitur, sed ferrum omni auro præstantius, quod in terram depactum nebulas, & grandines turbinesque compescit. Ex eo ferro se duos gladios habuisse memorat Ctesias in Indicis.

APODOSIS.

Primum quidem auro proludit adolescentum eloquentia, inter Epidictici generis blandimenta, & delicias enutritas: Mox vbi iuuenari desijt, ferreis armis pugnat, hoc est vi quadam ineluctabili, qua hominum impotentes, & furiosos sedat affectus, mentemque serenitate perfundit. Talis est magistra summorum oratorum eloquentia.

Det primos versibus annos,
Maeoniumque bibat felici pectore fontem,
Mox & Socratico plenus grege mittat habenas
Liber & ingentis quatiat Demosthenis arma.
Hinc Romana manus circumfluat: Et modo Graio
Exonerata sono mutet suffusa saporem.
Interdum subducta foro det pagina cursum,
Et fortuna sonet celeri discincta meatu
Dein pugnas, & bella truci memorata canoro,
Grandiaque indomiti Ciceronis verba minetur.
His animum succinge bonis sic flumine largo
Plenus, Pierio defundes pectore verba.

Petron. Arbiter.

XLVI. FONS INSVLAE SAXOSAE.

Virtus initio difficilis.

STRABO lib. XVI. memorat non procul à Laodiceæ littoribus insulam esse saxosam, quæ tamen incolas habeat non paucos, fontemque ibi esse tradit, in quem immersa vasa hauriendæ aquæ causa salsam primo hausta trahunt, eamque maritimam: relíquo autem hausta dulcem, & potabilem.

APODOSIS.

Initia plerumque aspera iucundos exitus sortiuntur. Virtus initio difficilis, dura, austera: mox tanta iucunditate sensus perfundit, vt mella, rosas, & balsama spirare videatur.

Θάρσει χρὴ, φίλε Βάπτε, τάχ' ἀνύριον ἔσσετ' ἄμεινον.
Theocritus.

XLVII. FONTES FORTVNATARVM INSVLARVM ANTISTROPHI.

Antidota, veritas, & error.

POMPONIVS Mela insigniter tradit esse in Fortunatis insulis singulare duorum fontium naturam, ex altero qui gustauerit, risu soluitur in mortem, at verò affectis remedium est ex altero bibere.

APODOSIS.

Error, & veritas his fontibus significantur, quorum ille necat mortifero planè poculo, nisi se, sumque liquorem limpidissimum veritas instillet. Athanasius in Apologia ad Constantium, ἐόπαλόν ἐστιν ἡ διαβολὴ, καὶ μάχαιρα, καὶ ξύλον ἀκίδωτον, ὡς εἶπε Σολομῶν, καὶ θεῖος μόνη ἡ ἀλήθεια ἰᾶσθαι δύναται.

XLVIII. HYPANIS.

Voluptatis, γλυκὺπικρον.

HERODOTVS lib. 4. scribit Hypanim è fontibus, quinque dierum via exilem profluere, ac dulcem. Deinde post aliornm quatuor dierum iter per quam amarum, Athe. lib. 2. pag. 43.

APODOSIS.

Voluptas initio mellea aceſcit ad extremum. *Amores enim & delicia*, quod ait M. Tullius pro Cœlio, & 2. de orat. *maturè & celeriter defloreſcunt, & in omnibus rebus voluptatibus maximis faſtidium finitimum eſt.*

Amores celeriter defloreſcunt. Cic.

Os &

Ὁς δ' ἁπέζας,	*Qui autem in mensa*
Εὐπορεξάμενος,	*Porrecta manu*
Μειλιχρῶν ἔθιγεν,	*Epulas dulces attigit,*
Ἡμίγα κλαύσει,	*Eum valdè sanè pœnitebit*
πικρὰν μιρίδα,	*Acerbæ potionis,*
τῶν ἀντίξων	*Contrarijs ponderibus,*
συνεφαλκομένων.	*Eum detrahentibus.*
Οὐ γὰρ χθονίας	*Hæc enim terrenæ*
Νόμος ἀνάγκας	*Lex necessitatis*
Δικόθεν θνατοῖς	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον εἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*

Boëtius lib. 3. metro 7.

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit fouentes,
Apiumque par volantum
Vbi grata mella fundit,
Fugit, & nimis tenaci
Ferit icta corda morsu.

Dignus est, inquit Epictetus, deorum conuiua, qui rebus creatis moderatè vtitur, qui verò licitas etiam voluptates contemnit, non iam conuiua Dei est, sed Dei consors, ἀνὴρ πραπθέντων ὧν μὴ λάβῃς ἀλλ' ὑπερθῇς, τότε οὐ μόνον συμπότης τῷ Διῶν ἔσῃ ἀλλὰ καὶ συνάρχων. Epict. Arr. cxx. *Creaturis benè vtendum.*

XLIX. HIMERAEVS.

Consuetudinis vis.

HIMERAEVM fluuium cœlestes mutant plagæ, amarus siquidem est, dum in Aquilonem fluit, dulcis, vbi ad meridiem flectitur, Solin. Polyhistor. p. 36. edit. Lugd.

APODOSIS.

Talis plerumque hominum vita, qualis est conuersationis, & exemplorum via, consuetudo, & regionum mores. *Quantum consuetudo possit* (inquit Seneca) *intelliges si videris feras quoque conuictu nostro*

Feræ conuictu mansuescunt. Senec.

stro mansuescere: nullique immani bestiæ vim suam permanere, si hominis contubernium diu passa est. Senec. de ira l. 3. c. 8.

L. NILVS.

Rex benignus.

VESPASIANVS cum recens auctus imperio lustraret Ægyptum, fertur Ægyptijs pro concione dixisse, Haurite a me tanquam a Nilo. Philost. lib. v. cap. x. in vita Apollonij.

APODOSIS.

Nilus fluuiorum rex, & totius orbis nobilissimus, recte vel ipso Vespasiano interprete Reges significat, vt enim ille in fœcundos Ægypti agros restagnantibus exundat aquarum riuulis, ita illi toti in publicã sese effundere debent vtilitatem. Talis fertur extitisse Manuel ille Comnenus, qui in exemplum summæ liberalitatis, dicitur: θάλασσα φιλοδωρίας, ἐλέους ἄβυσσος, ἧθος προσηνὲς τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν, καὶ τῷ βασιλεῖ ἀρετῶν ἀπαράμιλλον. *Mare magnificentiæ, abyssus misericordiæ, morum suauitate congressuque facilis, sed regia virtute inimitabilis.*

LI. FONTES OBLIVIONIS, ET MEMORIÆ AD ORCHOMENON.

In Gratijs valent obliuio & memoria.

IN Bœotia, ad Trophonium Deum iuxta Orchomenon, duo sun fontes, quorum alter memoriam, alter obliuionem affert, inde nominibus inuentis. Plin. lib. 31. cap. 2.

APODOSIS.

Orchomenos sedes est gratiarum. In Gratijs autem duo spectabilia sunt, obliuisci si quid dederis, meminisse si quid acceperis, Ideò fontes obliuionis & me-

& memoriæ, sunt in Gratiarum regno.

Nihil in amicitia odiosius quam exprobratio beneficiorum, vnde exclamat ille proscriptus, & seruatus ab amico Cæsaris: *Redde me Cæsari, quousque dices, ego te seruaui, ego te eripui morti?* Seneca lib. 11. de Beneficijs.

Cadit etiam in doctrinam, & philosophiam cœlestem, in qua duo spectare oportet, obliuisci priores vanitates, & in præsentia seriò incumbere.

LII. LACVS POLYCRITI.

Theologiæ, seu Philosophiæ profunda immensitas.

POLYCRITVS rerum Sicularum scriptor, loco mediterraneo stagnum esse, ait, ambitu suo scutum nihil excedens, aqua resplendente quidem, sed turbulentiore nonnihil, in quem si quis lauandi gratia ingrediatur, in latum extendi, quod si iteret, amplius dilatari. Arist. de mirabil. auscult.

APODOSIS.

Talis est laudatarum artium procreatrix Philosophia, in ea, quò plus progrediare, eo tibi laxior campus videbitur. Talis est Dei natura, qui vt ait D. Gregor. Nazianzen. orat. prima pag. 32. ἀποχωρεῖ ἀεὶ τοῦ νοῦν ὁ νοῦν καταλαμβάνεσθαι. Tantum recedit, quantum capitur.

—Exigua est vis
Humani ingenij, tantoque angusta labori.
Quippe minor natura aciem si intendere tentet
Acrius, ac penetrare Dei secreta supremi
Quis dubitet victo fragilem lassescere visu,
Vimque fatigatæ mentis sub pectore paruo
Turbari, inualidisque hebetem succumbere curis?

Prudent. in Symmach. lib. 2.

DIII.

LIII. SABBATIVS FLVVIVS ICON SABBATINÆ QVIETIS.

Sabbatis quiescendum.

ex Iosepho & Elia Thesbite.

MIRACVLVM est Syriæ Sabbatius Fluuius, qui licet alijs diebus nō intersistente vndarum cursu fluat vberius, singulis tamen sabbatis quasi diei religionem sentiret, quiescit, & exsiccatur. Hæc magni nominis Authores commemorant Iosephus, & Plinius, quanquam nonnihil inter se discrepant: Iudaicus si quidem historicus indicat, eum interpositis sex diebus a fontibus deficere, & siccum alueum spectantibus exhibere. Deinde quasi nullâ mutatione factâ, septimo die sui similē exoriri, nō impetu quidē languidum, sed plenius fluentem. Eius verba sunt, πολὺς γαρ ὢν ὅτε ἐξιεῖ, καὶ κατὰ πᾶν φορεῖν ἐ χολαῖ & ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκπίπτῃ πηγῶν ὑπολείπων ἐξ ἡμιρῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν πρὸς διάθοιαν ὁρᾶν ἀν τόπον, εἶτ' ὤανιρ οὐδὲ μιᾶς γενομένης μεταβολῆς, ὅμοιος καὶ πᾶν ἐβδόμην ἐκδιδοῦσι. At Plinius contra breuiter & disertè, *In Iudæa riuus sabbatis omnibus siccatur.* Quid igitur in hac scriptorum varietate definiemus? facit, vt Plinio magis assentiar primū inditi fluuio nominis ratio, quē antiqui Sabbatum & sabbaticum nunquam nominassent, nisi Sabbatinæ quietis imaginem præ se tulisset. Deinde authoritas Eliæ Tesbitis Iudæi qui eiusdem mentionē facit in lexico in voce *Sambation. Sambation*, inquit, *nomen est fluuij de quo dicunt, quod per singulos dies hebdomadis tanto impetu currat dempto Sabbato, vt lapides magnos moueat, nec vllo modo pertransiri possit, ex quo sapientes vocarunt eum Sabbaton ab eo quod cesset siue quiescat in Sabbato.*

Iosephus de bello Iudaico lib. 7. cap. 24.

Plin. lib. 31. cap. 2.

Consentit quoque cum Thesbite Zabamus, qui hunc ipsum fluuium Gozam à veteribus nominatū scri-

scribit, quod celeriter oculis surripiatur, atque id contingere Sabbato nemo Iudaicorum scriptorum, quos legerim, præter Iosephum, diffitetur. Quod verò Elias illius quietis hanc causſam affert, *Decem tribus illic captiuas detineri, vt non possint exire inde, nec Sabbato, ne violent illud.* hæc ex tabulis Rabbinorum, & nugis, quas ipse non probat.

APODOSIS.

Præclara hæc est imago quietis Sabbatinæ, ita in multis etiam fluminibus suorum vestigia præceptorum Deus impressit. Clamat D. Ignatius Martyr, spiritus sancti tuba. ἀλλ' ἕκαστος ὑμῶν σαββατιζέτω πνευματικῶς μελέτην νόμων χαίρων, οὐ σώματος ἀνέσει, δημιουργίαν θεοῦ θαυμαζῶν, οὐκ ἴωλα καὶ χλιαρὰ πίνων, καὶ μιμολογίαις βαδίζων, καὶ ὀρχήσει, καὶ χοροῖς νῦν οὐκ ἔχουσι χαίρων. Καὶ μὴ δὲ σαββατίσαι ἐορταζέτω πᾶς φιλόχριστος, πλὴν κυριακήν, πλὴν ἀνάστασιον, πλὴν βασιλίδα, πλὴν ὕπατον πασῶν ἡμερῶν Hæc ille, ex quibus licet agnoscere antiquorum in colendis diebus festis religionem, nostrorum verò temporum deplorare impietatem, quibus cœci mortales, quod erat pietatis, hoc totum lasciuiæ tribuerunt. *Vnusquisque vestrum* inquit *Sabbatum colat non corpore, sed mente, sacrarum legum gaudens meditatione, non corporis remissione, Dei scilicet opera admirans, non opiparis epulis, aut mollioribus poculis indulgens, vel etiam composito gradu incedens, aut saltationibus, aut choris, in quibus nihil est bonæ mentis oblectatus. Post Sabbatum autem celebret quisquis Christum diligit, Diem Dominicum, diem resurrectionis, mysterio dicatum, Regem, principem omnium dierum.*

Dies Dominicus rex & princeps omnium dierũ. Ex Ignatio Martyre.

LIV. SALMACIS.

Luxus.

SALMACIS Fons in Caria, qui bibentes effœminat, vt fertur. Pompeius Festus: Salmacis nomine Nympha

Nympha, Cœli, & Terræ filia, fertur causa fontis Halicarnassi aquæ appellandæ fuisse Salmacidis, quam qui bibisset vitio impudicitiæ mollesceret, ob eā rem quod eius aditus angustatus parietibus, occasionem largitur petulantibus iuuenibus accedentium puerorum, puellarumque violandarum, quia non patet refugium.

dierum. Ex Ignatio Martyre.

APODOSIS.

Luxuriæ causa frustra in aërē, & aquam reijcitur. hanc enim facit πλάτων, καὶ ἡ πόλις τὰς διαίτας ἀκολασίας. Strab. lib. xiv. p. cccclj.

LV. FONS SARDINIÆ SOLIFVGÆ

REMEDIVM:

Vulnus, & salus.

FONS est in Sardinia, qui contra venenum Solifugæ (est enim animantis eius morsus mortifer) à summo omnium opifice in remedium conditus, vt vbi oritur malum, ibi quoque inueniatur in prōptu remedium. Solin. c. IX.

Cum permittit Deus mala grassari, præsentia suggerit remedia. Sic furētibus nostro sæculo hæreticis, magna Ecclesiæ lumina opposuit, doctores Catholicos, qui flammeo diuini verbi gladio, totam illam transfugarum cateruam diuexare, & cædere non cessant, atque instillatum eorum pernicie virus salutaribus sapientiæ, & virtutis remedijs auertere, vt inde & maior sapientiæ lux, & virtutis ardor fidelibus accrescat. Petron. Arbiter,

Vnde datum est vulnus, contigit inde salus.

LVI. SELEMNVS AMNIS.

Christi sanguis permotiones sanat.

SELEMNVS amnis, amoris remedium, quo qui loti fuerint, cupiditatis obliuiscuntur, σύμφορον εἶναι

εἶναι καὶ ἀνδρείαν, καὶ γυναικὶ εἰς ἔρωτα ἅμα. Pausan. in Achaicis. p. 209.

APODOSIS.

Selemno longè nobilior, & ad impuri amoris flammas restinguendas efficacior Christi Domini sanguis, qui, vt dictum est à D. Chrysostomo, regiam in nobis imaginem reformat.

LVII. FONS SICVLVS.

pœnitentiæ symbolum.

ARISTOTELES in admirandis cap. 28. scribit, in Sicilia fontem esse vorticis forma, in quo aues suffocatæ, sed & reliqua animantia vbi fuerint immersa reuiuiscunt.

APODOSIS.

O magistram Pœnitentiæ naturam! quid cum pœnitentia magis congruit? Est illa ferè fons Christi, de latere exiliens, qui nos miseros mortales toties lethalibus plagis affectos, toties exanimatos reuocat ad vitam. D. Aug. lib de Pœnitentia. *Pœnitentia languores sanat, leprosos curat, mortuos suscitat, sanitatem auget, gratiam conseruat, claudis gressum, aridis copiam, cæcis restituit visum, vitia fugat, virtutes exornat, mentem vnit ac roborat.*

LVIII. SIDES.

Pœnitentiæ vires.

Mundus.

CTESIAS tradit Siden vocari Stagnum in India, in quo nihil innatat omnia, merguntur.

APODOSIS.

Corruptio rerum magna est in qua raræ extant generosæ animæ, auaritiæ, ambitionis, libidinis gurgite non immersæ: *Plin. lib. 31. cap. 2.*

Appa-

Apparent raræ nantes in gurgite vasto.

Rectè de hac mundi corruptione cecinit Alcimus, Poëta Christianus qui vixit Clodouæi temporibus.

Posi lapsum (inquit) *primorum Parentum*
Extunc paulatim retro sublapsa referri
Vita prior, cunctisque malis laxarier orbis.
Et corrupta satis, dira pinguedine tellus
Lethali quadam suffudit germina succo.

LIX. SILARIS.

Vitiorum stupor.

DE Silari aquis hoc peculiare traditur: Planta si quæ in aquam eius conijciatur in saxum mutari, manente colore, formaque ijsdem. lib. 5. p. 163. φυὴν ἀπολιθοῦσθαι, φυλάττον τὴν χρόαν, καὶ τὴν μορφήν.

APODOSIS.

Homines ferrei, & lapidei. Ex D. Bern.

Cadit in stuporem improborum, qui vitio obcæcati omnem humanitatis sensum amiserunt, & cum pectore lapidei sint, & ferrei, specie duntaxat homines videntur. *Cor enim habent quod nec compunctione scinditur, nec pietate mollitur, nec mouetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur, ingratum ad beneficia, ad consilia infidum, ad iudicia sæuum, inuerecundum ad turpia, impauidum ad pericula, inhumanũ ad humana.* D. Bernard. lib. 1. de Considerat. ad Eugen. Pontificem.

LX. SILIAS

Ambitiosus.

SILIAE flumini nihil inatat: ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ σιλίαν πολέμιον εἶναι ἐνῷ μηδὲν ἐμπλεῖ. Strab. l. 15.

APODOSIS.

Ambitiosus non patitur sibi quenquam dari superiorem, ne Deum quidem; tanta est & tam vecors super-

superbiæ impudentia. Hoc vel ex Caligulæ Cæsaris ingenio satis patet, qui iratus cœlo, quod obstreperet Pantomimis quos imitabatur curiosius, quam spectabat, quodque comessatio sua fulminibus terreretur, ad pugnam vocauit Iouem, & quidem sine missione, Homericum illum exclamans versum,

Ἢ μ' ἀνάειρ', ἢ ἐγώ σε. *Aut tolle me, aut ego te.*

LXI. FONS SOLIS PETRO POENITENTI.

IN Troglodytis fons Solis appellatur dulcis, & circa meridiem maximè frigidus, mox paulatim tepescens, ad noctis media feruore & amaritudine infestatur. *Plin. lib. 2.*

APODOSIS.

Ad prunas, & calorem Petrus refrixit, vbi se noctu è Pontificis domo proripuit, incaluit, & fleuit amarè. de quo iure illud dici potest. *De symbolo doctrinæ per aquam & rorem quod remisteba-tur ad hunc locum, vide Symbol 63. huius libri.*

Inuenit proprijs in fontibus ignes. Pœnitentia.

LXII. AQVA STYGIS MORTIFERA SOLVM ASINI SCYTHICI CORNV NON LÆDIT. *Patientia inuicta.*

AQVA stygis omnia perforat, præter vasa ex cornu asini Scythici confecta. Hancce materiam miratus Alexander Delphos misit, & Apollini cõsecrauit. Ælianus de animal. lib. 10. cap. 40. Paus. lib. 8. eius aquæ vim pestiferam vberioti stylo prosequutus, mortiferam esse ait stygis aquam, tum homini, tum cuiuis animantium generi. Nam & capellæ sæpius aquæ eius potu extinctæ sunt, quod ex interuallo temporis cognitum est. Accedit & aliud ad eius aquæ miracula: Vasa, & pocula omnia, siue vitrea, siue crystallina, siue Murrhina, siue è lapide aut

testa sint fictili, aquæ illius vi franguntur. Quin etiam ferrum, æs, plumbum, stannum. argentum, & electrum ea aqua infusa soluuntur. Ipsum quoque aurum, quod neque situ, neque rubigine deteri Lesbia Poëtria testatur, & res ipsa indicio est, aquæ tamen huius virus non sustinet. Mirum est, quo pacto vnius Asini cornu huius veneno non lædatur.

APODOSIS.

Ad omnia spicula fortunæ obduruit Clypeus patientiæ, & nullum est telum tam mortiferum, quod eius vim pertundere, atque debilitare possit.

Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurrat serpens.
serpens, sitis, ardor, arena,
Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.

Lucanus lib. 9.

LXIII. SVLMONENSIS AQVA.

Doctrina subtilior à Rudiorum ingenijs aliena.

IN Sulmonensi Italiæ agro Fabiano, vbi arua rigantur, herbas aqua illa irrigatas necari, fruges verò ali, & irriguum pro sarculo esse scribit Plinius.

Plin. lib. 17. cap. 26.

APODOSIS.

Doctrina subtilior, quæ corroboratis ingenijs prodest, eadem tenues animos obruit. Non est omnium arcanos sacrarum literarum sensus dignoscere. Sicut in cœlo celatur Deus, sic in scripturis absconditur. Et sicut hoc cœlum corporeum omnes homines vident, Deum autem inhabitantem cernere minimè possunt, sic & sacras literas fermè omnes legunt, non tamen omnes Deum veritatis in arcanis sensibus latentem intelligunt, nisi sapientiæ lumine fuerint illustrati, quod præclarè disserit D. Chrysostomus *Homil. 4 oper. imperf.*

Sacrarum literarum sensus cognoscere, nõ est omnium.

si modo eius est.

LXIV. LACVS TROGLODYTARVM

Praua inconstantia.

IVBA in Troglodytis lacum insanum esse dicit, malefica vi appellatum, ter die fieri amarum, salsumque: ac deinde dulcem, totiesque etiam noctu, scatentem albis serpentibus vicenûm cubitorum. *Plin. Natur. histor. lib. 31. ca. 11.*

APODOSIS.

Hominem significat dementis inconstantiæ, & malitiæ, qui modo leuis videatur, modo acerbus, modo comis, modo austerus, ad summum nunquam à malitia recedens, & totus è fraudibus confectus.

Mobilis, & varia est ferme natura malorum.
Cum scelus admittunt supereſt constantia: quid fas,
Atque nefas tandem incipiunt sentire peractis
Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos fixa, & mutari nescia. Nam quis
Peccandi finem posuit sibi? quando recepit
Eiectum semel attrita de fronte ruborem? *Iuuenal. Satyr. 13.*

LXV. FONS VIRGINIS BALSAMVM VEGETANS.

Maria fauor.

BVRCHARDVS, natione Germanus, qui floruit ante annos trecentos, in Ægypto vidit hortum Balsami, non edere vllum ex se fructum, nisi irrigetur fonte vicino, in quo Maria sæpius Iesum lauit, Sarracenosque expertos frustra irrigare alijs aquis, quamobrem duxisse in illum fontem aliunde aquâ, vt virtutem diuinam inde hauriens, abundè sufficeret ad irrigationem. *Burch. cap. pen. Bozius de signis Eccl. lib. 2. cap. 7.*

APODOSIS.

Omnia nostra cogitata, factaque tanquam steriles plantæ marcescunt, nisi illâ vitæ aquâ irrigentur.

Quæ rapitur de fonte tuo,

O sola inter virgines mater, & inter matres virgo. Poterit igitur inde rectè confirmari emblema in Christianam pubem, quæ virginis Mariæ auspicijs creſcit, & viget, cum hoc lemmate, *Creſcit quodcumque rigat.*

LXVI. VIRGO AQVA.

Virginitas.

CELEBRIS fuit Romæ Aqua Virgo, cuius meminit Statius lib. 1. Syluar. in balneo Etruſci.

Vos mihi quæ Latium ſeptenaque culmina Nymphæ
Incolitis, Tibrimque nouis attollitis vndis
Quas præceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo iuuat.

Iuxta eſt (inquit Plinius) Herculanus riuus quem refugiens nomen *Virginis* obtinuit. In eodem argumento celebratur Canathus fons apud Argiuos, cuius aquis lotam noua ſubinde quotannis Virginitatis gloria Iunonem repubeſcere narrabant fabulæ. Pauſan. in Corinth.

Canathus fons apud Argiuos.

APODOSIS.

Symbola ſunt Virginitatis duo illi fontes, cuius laudes in media quoque gentilitate viguerunt. D. Athanaſius eius encomium diſertiſſimè proſequitur in libro περὶ παρθενίας vbi eam appellat, πλοῦτον ἀκατάληκτον, σέφανον ἀμαράντινον, ναὸν θεοῦ, οἰκητήριον ἁγίου πνεύματος.

Hoc eſt monile Eccleſiæ,
His illa gemmis colitur,
Dotata ſic Chriſto placet,
Sic ornat altum verticem.

Prudentius in D. Laurentium.

LXVII.

LXVII. FONS VMBRIÆ.

Liberalitas sera.

NON procul à Narnia fons est, qui nunquam scaturire visus est, nisi cum annonæ penuria propediem futura est. Leander in Vmbria.

APODOSIS.

Multi sunt eo ingenio, vt nunquam riuulos benignitatis aperiant, nisi res in summum discrimen sint adductæ

ὠκεῖαι χάριτες γλυκερώτεραι ἢν ἅλ. βραδύνῃ,
πᾶσα χάρις κενή, μηδὲ λέγοιδ Χάρις.
Celeres Gratiæ dulciores, quod si tardior fuerit,
Omnis gratia vana, neque gratia nomine digna. *Lucanus.*

LXVIII. MONS CINDACVLLVS.

VIRTVS.

MONS est eminentissimus apud Austrogothos, nõ longè à prædicta arce regia, & lacu Vener. vulgari gentis sermone Kindaculle dictus: tantæ altitudinis, vt longè à nauigantibus vltra xl. milliaria Italica in eodẽ lacu quasi atra nubes, inter cœli hiatus appareat. Ideòque multi tempestatibus, viq; ventorum agitati, summis viribus conantur eius pedes attingere, vbi tranquillissimum portum adesse nouerunt. In eius montis summitate ea amœnitas frõdium, herbarum, fructuum, diuersarum arborum sua sponte nascentinm, non raritate magis, quàm suauitate velut satarum reperitur. Accedit auium concentus, quæ mellitissimos cantus fundunt, & totum montem exhilarant. *Olaus Magnus lib. 1. cap. 20.*

APODOSIS.

TOTA regio vndique aspera hanc habet arcem amœnissimæ iucunditatis. Non dissimili ratione virtus cum difficiles ipsa aditus habeat, vbi tamen ad cacumen peruentum est, cœlestium voluptatum deli cijs quam suauissimè luxuriat. *Plautus in Trinum.*

Ibi animo
Labor grandis capitur, boni sibi hæc expetunt:
rem, fidem, honorem,
Gloriam, & gratiam, hoc probis pretium est.

LXIX. HELICONIS FERTILITAS.

Literarum fructus.

HELICON mons, quem Musis consecrarunt Poëtarum fabulæ, soli singulari quadam bonitate commendatur, cuius etiã pastionibus ferunt serpentum venena infirmari. Pausan. In Bœoticis. Plutarchus iunior in Ismeno ait, Heliconem, & Cytheronem fuisse duos fratres: Κατὰ δὲ θεῶν πρόνοιαν εἰς ὁμώνυμα ὄρη μεταμορφωθέντες ἐγένοντο, Κιθαιρὼν μὲν διὰ τὰ ἀσίδεσιν, Ερυνύων μὲν δὲ. Ελικὼν δὲ διὰ φιλοσοφίαν Μουσῶν ἐνδιαίτημα.

APODOSIS.

Literis nihil fœcundius est, aut amabilius, quibus etiam animorum vitia, & permotiones sedantur, si modo quis eas diligenter excolat. *Animum formant, & fabricant, vitam disponunt, actiones regunt, agenda & omittenda demonstrant, sedent ad gubernacula, & per ancipitia fluctuantium dirigunt cursum.*

Seneca ad Lucilium, epist. 16.

LXX. MONS LYCÆVS VMBRARVM EXPERS.

Religio.

IN Lycæo monte Arcadiæ est area Iouis Lycæi, quò hominibus non est accessus. Quod si fortè homines bestiæve intra loci ambitũ se immiserint, nullas è corporibus vmbras reddunt: Ac feras illuc confugientes venator non insequitur, sed foris consistit, nullas à corporibus earum vmbras fundi videns.

Paus. in Arcadicis Græc. edit. pag. 269.

APODOSIS.

Religio, & sapientia sola est, in editissimo rerum humanarum apice collocata, ad quam marcescentes

tes vanitatis vmbræ non permeant, sed intus omnia veræ, solidæque virtutis nixa radicibus consistunt:

Beatus es nunc mente pauper: sed spei
Diues, qua gaudent pauperes,
Qui defraudati lubricis mundi bonis,
Cœli fruuntur gaudiis.

S. Paulinus ad Cytherium.

LXXI. MONTES PERSICI.

Beatitudo cœlestis, bello & laboribus comparanda.

IN locis, quæ in Magorum regione sunt eminentiora, referunt tres montes in spatioso campo esse positos: eos autem qui locum transmittunt, cum ad primum quidem motem peruenerint, audire vocem confusam veluti clamantium, non paucorũ millium hominum, perinde ac si essent in acie: Ad medium autem cum venerint, maiorem simul, & euidentiorem strepitum apprehendere: tandem autem audire in fine canentes Pæana, perinde ac qui vicissent.

Clemens Alexandrinus.

APODOSIS.

Per labores, & pugnas itur ad triumphos.
Virtutum gaudia vulnus habent.

D. Prosper Epigrammate 87.

LXXII. ANOSTVS.

POENITENTIA.

CVIVS refert, vel potius fabulatur in finibus Meropum locum esse ἄνοσον, irremeabilem (ita enim appellatur) similem voragini, & hiatui, neque verò tenebris, neque lumine insignem, sed aërem impendere obscuro quodam rubore permixtum. In eo loco duos fluuios labi, alterũ voluptatis, alterũ tristitiæ: & ad vtrumque arbores sitas esse, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumen tristitiæ sunt eiusmodi naturæ, ac potestatis fructus producere, si quis ijs vescatur, eum tantum eijcere lacrymarum, vt per vniuersũ vitæ reliquũ tempus fletibus, luctibusque diffluat, & sic virã finiat. Alteras verò, quæ fluuio voluptatis adnascuntur, fructum contrarium ferre,

qui enim hunc gustat, ab omnibus pristinis cupiditatibus abducitur, & si quem amauit in eius obliuionem venit, paulatimque fit iunior, atque præcedentem ætatem, & iam transactam retro agit, ac resumit, abiecta enim senectute ad vigorem ætatis reuertitur, deinde adolescentiam induit, tum pueritiam, postremo fit infans, & sic denique expirat.

Ælian. li. 3. Var. hist. cap. 18. ex Chio.

APODOSIS.

Domus hæc Anostus, domus est pœnitentiæ, ex qua nunquam ad vitia redeundum. Ea nec omnino lucida est, nec tenebrosa. In statu enim pœnitentiæ discutiuntur paulatim tenebræ, nondum plena lux eniteſcit Flumen tristitiæ lacrymas pœnitentiæ significat; flumen voluptatis consolationem quæ tristitiam sequitur: Cupiditatum vacuitas, & reditus ad infantiam, vitæ innocentiam designat.

S. Prosp. epist. 72.

Cor mundum & sapiens fructu virtutis alatur,
Et Christi in nostro pectore regnet amor:
Quo semel impletus nunquam vacuabitur illo;
Aeterna æterni flumina fontis erunt.

LXXIII. INCORRVPTVM.

Apolloniatarum regio quam ignis non ladit.

APOLLONIATARVM vrbs finitima est Epidamno, sita in Ionico sinu, atque in proximis vicinis circa ipsam locis fodina bituminis habetur, non aliter quam pleræque scaturigines aquam, sic illa bitumen emittens, replēsque locum. Non procul etiam sempiternus ignis ostenditur. Ardens verò collis est, non ita magnus, neque ingens spatium occupans, neque longum ambitum complectens. Sulphur autem, & alumen olet: circumque ipsum pulcherrima sunt arbusta multaque loca viridantia, quæ nihil ab incendio vicino læduntur, neque quod ad germina, neque quod ad viriditatem plantarum attinet. Ignis verò dies noctesque perseuerat, neque desijt

vn quam

vnquam, vt inquiunt Apolloniatæ, ante bellum quod cum Illyrijs gesserunt.

Item. *Cor Germanici.*

Germanici Cor, inter ossa cremati cadaueris incorruptum repertum est.

Cor Germanici incrematum. Suet. in Calig. *ca.1.*

Item.

Iustorum Hominum regio quam ignis
Ex Ætnæ faucibus erumpens non lædit.

Iustorum Hominum regio. Cnidias apud Photium.

LXXIV. CRETA NOCTVARVM EXPVLTRIX.

Iustitiæ cultrix regio.

IN Creta noctuam aiunt omnino non nasci, ac si extrinsecus importetur, mori. Itaque Euripides videtur temerè fecisse, hanc auem à Polyde visam, atque coniecisse Glaucum ei quoque cognominem (nam glauca Græci Noctuam appellant) defunctum Minois filium se reperturum. Audio præterea Cretenses iactare Creticæ terræ cõcessum hoc munus à Ioue, nempe in ea & nutrito, & occultato, vt ab omni malefica, & noxia fera libera sit. ita vt nec ipsa vllam producat, nec aliunde inuectam alat: & hoc re ipsa declarari cum nullum in ea maleficum animal reperiatur. hoc si quis velit experiri, venenatum animal quodpiam foris assumit: quod primum vt hanc terram attigit, statim perit. Itaque circulatores qui venantur in Africa serpentes, talia machinãtur. ad mouendam hominum admirationem serpẽtes varias mansuefactas circumgestant: & simus terræ Africæ quantum satis sit ad earum vsum comportant: quod ipsum prouident, ne serpentes pereant, ob eamq; causam cum ad hanc insulam peruenerint, non prius feras bestias exponunt, quam terram peregrinam quam secum portant substrauerint: ex quo fit, vt multitudinem imperitam congregent, atque stupidam detineant Et tametsi eæ quidem sese incitent, non loco tamen se mouent, neque ex

domestico & vernaculo puluere excedunt, atque incolumes manent. Sin in externum, & hosticum solũ egrediantur, è vita quoque exeunt. Nec immerito. Nam si Iouis nutus, neque in Thetidem, neque in alium quenquam fuit, aut futurus est irritus vnquã: multo minimè in terram ei nutriciam vanus, aut irritus fuerit. *Ælianus.*

APODOSIS.

Typus est regionis iustitia cultricis, quæ ab hæretica prauitate, & vitiorum omnium immanitate summa Dei prouidentia, & singulari principis alicuius opera sit immunis Hoc olim D. Hieronymus dixit de Gallia: *Sola Gallia monstris caret.*

LXXV. ASSASINORVM PARADISVS.

Ad delicias iuuat ire periclis.

IN Persidis regno Tyrannus quidam, Alaodinus dictus, Muletam regionem occupauit, multosque sicarios, quos dixêre Assasinos, hoc astu sibi adiunxit: in valle quadã amœnissima, & præruptis cincta montibus paradisum omni deliciarum genere, qualem suis Mahumetes promittebat, instruxit. in faucibus, per quas solus patebat aditus, arcem extruxit munitissimam, ne cui accedendi potestas esset præterquam consciis. Affirmabat interim se claues Mahumetici paradisi habere, & potione soporifera clam oblata, dormientes in eum locum deferendos curabat Experrecti cum omnibus delicijs affatim fruerẽtur, re vera se in paradiso esse credebãt. At præstigiator ille capta opportunitate medicato poculo sopitos rursus extra paradisum efferebat, eos ad omnia quæ imperaret patrãda paratissimos postea habebat, quippe de paradiso si principi obedirent securissimos. Hac arte non paucos Christianorum Principum insidijs circumuentos oppressit. Tandem anno sa-

no salutis M. CC. LXII. Allaus rex Tartarorum senem hunc in paradiso triennali obsidione ad deditionem fame compulit, locum aboleri, & assectas omnes interimi iussit. *Paul. Venet. lib. 1. ca. 28, Orient. hist.*

APODOSIS.

Si improbi terrestris paradisi ergò nullos labores recusant, quid facient pij in honestus & sanctis laboribus, quos cœlestium deliciarum exceptura est immortalitas?

Explorant aduersa viros, perque aspera duro
Nititur ad laudem virtus interrita cluuo. *Silius Ital. lib. 3. de bell. Punic.*

LXXVI. KATAKEKAYMENHΣ VITIS.

Virgo inter vitiorum incendia intacta.

REGIO Catacecaumene, hoc est, combusta, arboribus prorsus caret, siquidem camporum superficies tota est cinericia, montana, & saxo, nigri coloris velut ex adustione fulminum. Itaque sunt qui à fulminibus, & cœlitus ignis immissis procellis id accidisse dicant. Inter illam tamen terræ maciem, & ingratam cœli inclementiam vitis ramos viridissimos explicat. *Strabo Geograph. l. 13.*

De hoc argumento sic cecinit eximiæ indolis Poeta.

Est regio igniferis late combusta ruinis,
Arboribusque, satisque carens, vbi torridus aruis
Stat vapor, & steriles mundi squalentis arenæ.
Hanc nunquam pluuio perfudit sydere vernus
Iuppiter, aut picto Thaumantis discolor arcu:
Sed situs informis terras premit, aruaque saxis
Aspera mœrentes cruciant sub vomere tauros.
Tum forte exiguæ calamus si reptat auenæ,
Ægra soli macies crescentem exfugit aristam.
Hinc frustrata Ceres fœtus deplorat ademptos,
Et labor, & maleſuada fames, & tristis egestas,
Crudeles longo ludunt examine diræ.

Nempe

Nempe hic vt perhibent, ignitum flumen olympo
Decidit, & rapidis fluxere vaporibus aurę,
Sulphureaſque vagus torquens per inania flammas
Omnia Vulcanus fumanti vortice ſorpſit.
At licet infeſtus terram decoxerit ardor,
Vaſtaritque amplos peſtis Liparęia tractus:
Vinea combuſtę ſe ſubtrahit vna ruinę,
Et lato grauidos extollens vertice ramos
Irrorat madidas Lenęo nectare rupes.
Hanc circum feſtę redimitus tempora fronde
Mollis pampineam Bromius circumrotat haſtam,
Conſeruatque ſuo defenſam numine vitem.
Cui lenes laxat Zephyros, ſuccoſque benigne
Effundit natura ſinu, nec ferrea luno.
Nec laua ingrati nocet inclementia cœli.

ALLVSIO.

Eſt ardor vitij labes, virgo integra vitis.

LXXVII. CALVVS AGER φαλακρὰ ἄρουρα.

Voluptas cauenda.

APVD Indos tractus eſt, cui nomen Phalacra, quaſi Latinè *Caluus*: eoque ita appellatur, quod qui herbam in eo naſcentem deguſtarit, & pilos, & cornua amittit. Itaque elephanti niſi coguntur non accedunt ad locum illum, imò verò prope cum acceſſerint, perinde atque homines prudentiſſimi, ab omni illius loci gramine refugientes, pedem referunt.

Ael. lib. 8. cap. 15. de animal.

APODOSIS.

Caluus ager, voluptatis domicilium eſt, viros effœminans, herba, deliciæ, amiſſio cornuum & pilorum, iactura roboris & ornamenti. Prudentes igitur illi, qui inſtar elephãtorum, cum ad amœnam illam, & floridam iuuentutis inſulam venerint, eandemq; viderint, omni bonorum, & deliciarum genere refertam,

fertam, fortiter contemnere malent: quam peſtifera gramina, in ſuam perniciem vorare. *Voluptas vltro diſſoluit & omne robur emollit.* Senec. ep. 3.

LXXVIII. IVNONIS ARGIVÆ ET DIANÆ ÆTOLICÆ LVCVS FERAS MANSVEFACIENS.

Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo.

APVD Venetos duo olim luci celebres feruntur extitiſſe, Iunonis Argiuæ, & Dianæ Ætolicæ, in quibus feræ ita manſueſcebant, vt cerui lupis aggregarentur. Strabo lib. 5. pag. 149.

APODOSIS

Fabuloſum quod affert Strabo: at, quod in Chriſtiana religione cernitur, veriſſimum eſt, ea efferatos hominum mores, etiam humanis dapibus, & fruſtis eſculentis infames cicurauit, & à belluina vita, ad Angelorum commercium traduxit. Vide Theodoret. λογ. θ. περὶ νόμων. Per hanc

Securum blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus:
Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SECVNDVS.

Dij Gentium.

I. DII CRVMENIGERI.

Pecuniæ vis.

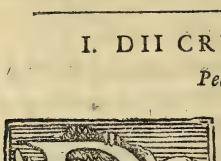

HOENICES deos suos fingebãt cum crumenis & marsupijs, quod nullum maius existimarẽt diuinitatis symbolum quam pecuniam: ex quo & Mercurij statua visebatur Constantinopoli saeculum gestãs. Georgius Codinus in parecbolis. τὸ κέρδος ἄπιστον λέγουσιν καὶ ἐμπόριον ἀνέρμῶν ὄδιν ἄσαλμα αὐτῶ ἰσῶσι βασάλον μάροιπον. Ἀλλὰ καὶ οἱ φοίνικες τὸν Διὸς αὐτὸς πλάττουσιν ὠμφέροντος βαλάντιον, ὡς τὸ χρυσὸν συμβόλου ὄντος λυπασείας.

Codinus de Dijs Phœnicum.

APODOSIS.

Pecuniæ obediunt omnia, quod venustissimo epigrammate Arbiter illustrauit:

Arbiter de pecunia.

Quisquis habet nummos secura nauiget aura,
Fortunamque suo temperet arbitrio.
Vxorem ducat Danaen. ipsumque licebit,
Acrisium iubeat credere quod Danaen,
Carmina componat, declamet, concrepet omnes,
Et per-

Et peragat causas, sitque Catone prior.
Iuris-Consultus paret, non paret, habeto,
Atque esto quicquid Seruius & Labeo.
Multa loquor quid vis nummis præsentibus opta,
Eueniet, clausum possidet arca Iouem.

II. DII DEMOCRITI POENA ET BENEFICIVM.

Iustitia diuinitas.

DEMOCRITVS duos tantum deos credidit, Pœnam & Beneficium. Recte in id argumentum cadit Pij IV. Symbolum, in quo lauri, & virgæ pinguntur hoc lemmate, *Pœna & Præmium.* *Plin. lib. II. cap. 17.*

APODOSIS.

Nihil ad societatis humanæ conseruationem potentius, quàm punire improbos, & optimos quosque remunerari, quod præstat iustitia, dum æquitate humanam vitam moderatur, quod disertè canit, Orph. ὕμν. εἰς Δικ. *Orpheus de æquitate.*

ω Δυκτοῖσι δικαιοτάτη, πολύολβε, ποθεινή.
Η καθαραῖς γνώμαις αἰεὶ τὰ δέοντα βραβεύεις,
Α θρῳσος δ' συγεισ ύς. ἀεὶ θράσυς χαὶ ἄπαντας
Οσσοι μὴ δὸν ἄλδον ὑπὸ ζυγὸν ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸ
πλάσιγξι βριαραῖσι παρεγκλίναντες ἁπλήσως.
Αιεὶ γὰρ τὸ πλέον συγκεις, ἰσότητι δὲ χαίρεις,
Εν σοὶ γὰρ σοφίης ἀρετῆς τέκος ὄλβον ἱκάνει,
πάντμι, ὁλβιόμοιρε δικαιοσύνη, μεγαλωνύμε.
O Mortalibus iustissima, opulenta, desiderabilis
Quæ puris sententijs semper iura administras
Integra conscientia. Quæ franges omnes
Quicunque tuum non subierunt iugum, sed illud
Trutinis violentis præterfiluerunt immoderatè.
Semper .n. quod nimiũ est odisti, & æquitate gaudes.
Tibi sapientiæ & virtutis totus cumulus accessit,
Omni honore dignæ fortunata iustitia, gloriosa.

III.

III. DEA SYRIA.

Pro omnibus vna.

LVCIANVS de Deâ Syriâ librum scripsit, in quo tradit se vidisse in Syria statuam in templo deæ multiformem, quæ quidem esset Iuno, haberet tamen aliquid Palladis, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ & Dianę, & Nemeseos, & Parcarum, quæ alterâ manu tenebat sceptrum, altera fusum, in capite radios ferebat, & ignem, & Ceston.

APODOSIS.

Helenæ Zeuxidis.

Dicetur de pulchritudine absolutissima, cui poterit etiam accommodari illud Zeuxidis, qui suæ Helenæ non apposuit *faciebat*, quod alij consueuerant, sed ὁ Νέμεσις, quasi vellet dicere opus esse extra aleam.

IV. DEORVM ANALECTA COLLIGENDA.

Vide Philost. in vita Apollo. li. 1. cap. 13.

Parua non contemnenda.

ANVLECTA Deorum etiam veneration̄i sunt.

APODOSIS.

HOC adagio ostendetur etiam minima quæque summorum virorum colligenda, cum enim Damis ab inuido reprehenderetur, quod catellos imitatus qui cœnantibus dominis micas de mensa colligunt, ita ille minuta quæque Apollonij operi inscripsisset suo ὑπολαβὼν ὁ Δάμις, ἐ δαῖτες ἔφη δίων ἐισι, καὶ συμπόται θεοὶ πάντως που. καὶ διράποντες αὐτοῖς ἀσσοίν μέλει τῶ μηδὲ τὰ πίπτοντα τῆς ἀμβροσίας ἀπόλλυσθαι. Rectè dicis (inquit Damis) verum hoc conuiuium Deorum est, & conuiuæ Dij, quorum famulis maxima cura est, ne qua etiam mimina ambrosiæ particula, si fortè ceciderit, pereat.

V. ADO-

V. ADONIDIS TEMPLVM, LEONES MANSVEFACIT.

Litera manſuetiores.

IM Elymæa regione Adonidis templum eſt, & in eo manſueti Leones: qui homines templum ingredientes, tanquam ſalutatos adulando excipiunt: Eos ſi ad cibum aduoces, tanquam inuitati ad conuiuium adſunt: & quicquid porrexeris, poſtquam acceperint, modeſtè & decenter abeunt. *Ælianus de leonibus Adonidis, lib. 12. cap. 23.*

APODOSIS.

Non templum Adonidis, ſed ſapientiæ, mores hominum duros, atque auſteros manſuefacit, & omni feritate exuta ad cultus humani modeſtiam componit. Huius ſiquidem ope,

Venti ſternuntur, & vnda: *Vis ſapientiæ.*
Pigrior adſtrictis torpuit Hebrus aquis.
Securum blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum Tigride Damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

VI. ÆSCVLAPII IMAGO.

Medicus.

AESCVLAPII ſimulachrum ſedet in ſolio ſcipionem tenens, altera manu draconis caput premit, cane ad pedes decumbente.

APODOSIS. *Pauſan. in Corinth. p. 66.*

Typus eſt medici in Æſculapio: ſolium, & virga imperij in ægros: Draconis caput, vigilantiam: canis fidelem cuſtodiam ſignificat. Ex quo πολλῶν αντάξιος ἀλλων.

fortiſſimus Vmbro, *Virgilius.*
Vipereo generi, & grauiter ſpirantibus hydris
Spargere qui ſomnos, cantuque manuque ſolebat,
Mulcebatque iras, & morſus arte leuabat.

Quid enim aliud sunt febres & morbi quam serpentes, iræ, & morsus? qui a medicis sopiuntur, atque opprimuntur.

VII. AII VOX.

Est Deus in nobis: agitante calescimus illo.

M. Cæditius de plebe nunciauit se in noua via, vocem noctis silentio audiuisse, clariorem humana, quæ Magistratibus dici iuberet Gallos aduentare, id, vt fit, propter authoris humilitatem spretum, & paulo post Camillo expiandæ etiam vocis nocturnæ, quæ nuncia cladis ante bellum Gallicum audita, neglectaque esset, mentio illata, iussumque est templum in noua via *Aio Loquutio*, fieri

Liuius lib. 5. Cic. 1. diuin.

APODOSIS.

Quam sæpè diuina vox clamat, & monet, & se vel repugnantium sensibus ingerit. Sed tamen proh dolor repudiatur. Vt vrbe captâ Romani Aij vocem agnouerunt: Sic improbi postquam in vltimum discrimen sunt adducti, sero & Dei monentis verba, & suum stuporem recognoscunt. ἔπου θεῷ.

VIII. ALOADAE, ΑΛΩΑΔΑΙ.

Auari.

HERODES Sophista eos qui reconditis pecunijs sacrificant, Aloadas cognominabat, qui postquam Martem in vincula coniecissent, ei sacrificarent, τοὺς δὲ καὶ θύειν ἀξιοῦντας ἀποθέτοις χρήμασιν, Αλωάδας ἐπωνόμαζε, θύοντες Ἄρει, ἵν' τὸ δῆσαι αὐτόν *Philo in Herode.* Nota est de Oto & Ephialte fabula.

Philostratus de Aloadis.

APODOSIS.

Aloadæ, auari; idolum, diuitiæ, sacrificium, veneratio, videtur alluisse D. Chrysostomus hom. 64. *Sicut idolum* (inquit) *lapidem templis, sic aurum auari clausis,*

D. Chrys. de auaris.

claustris, & vectibus sepiunt; pro templo arcam præparantes, deinde adorant ipsi quod concluserunt, oculosque, & animam malunt, quam thesaurum perire

IX. APOLLO AVRITVS

Prudentia.

APOLLO sapientiæ præses Deus apud Lacedæmonios, cum quatuor auribus totidemque manibus fingebatur, quod ijs apud Amyclas pugnantibus ea figura visus esset. Sosibius apud Zenobium Centuria 4 adag. 54. quod alibi annotauimus. Nunc in eodem genere symboli occurrit quod scribit Bembus in Veneta historia, barbaros quosdam coronas gestasse è culmo pictas, septem quasi auriculis intextas.

APODOSIS.

Viro prudenti res quamplurimæ audiendæ, manus deinde operi non segniter admouenda. pars prudentiæ est docilitas, qua aliorum consilia lubenter audimus, mox prudentibus sententijs ponderata, si modo expediat, exequimur. Nihil enim aures prosunt sine manibus, quod Hercules apud Auianum rustico desidiosis precibus numen inuocanti præclare inculcat:

Auianus de desidiosis fabula 32.

Perge laborantes stimulis agitare iuuencos,
Et manibus pigras discе iuuare rotas.
Tunc quoque congressus maioraque viribus ausus
Fac superos animis conciliare tuis.
Discе tamen pigris non flecti numina votis,
Præsentesque adhibe cum facis ipse Deos.

X. APOLLINIS SPONDII ARA.

Diuites improbi.

THEBIS supra Sophronisterem ara erat, Apollinis Spondij, ex victimarum cineribus congesta

Pausan. in Bœoticis p. 290.

APODOSIS.

Domus improborum diuitum ex miserorum sanguine, & cineribus excitatæ, qui quasi innocentes victimæ fortunis, & vita spoliantur, vt potentum libidini faciant satis. De his diuitibus Arnob. lib. 2. aduersus gentes. *Exercent auidum atque iniustissimũ fœnus, & è miserorum sanguine supputandi se augent in ania: millibus possessionum semper producunt fines, & quamuis prouincias totas rus faciant vnum, pro arbore vna, pro sulco forum litibus terunt: cum amicis, fratribus inexpiabiles suscipiunt simultates.*

XI. AMICITIA.

PINGEBATVR iuuenis forma, detecto capite, tunicâ rudi induta, in cuius fimbria scriptum erat: *Mors, & vita.* In fronte *æstas & hyems.* habebatque latus apertum vsq; ad cor, & brachium inclinatum, digito cor ostendens, ibi inscriptum erat, *Longè & propè.* Suberat & picturæ explicatio, quæ ita legitur:

APODOSIS.

Forma iuuenilis, indicat amicitiam semper virentem. nudum caput, fidele obsequium. rude indumentum, tolerantiam laborum. Vita, & Mors: perpetuam amicitiam. Æstas, & hyems, prospera, & aduersa. Latus apertum, simplicitatem. indicium cordis, synceritatem amoris. longè, & propè, eiusdem in omni loco constantiam.

Vide Lilium Gyral. Syntag. 1 hist. deorum.

XII ANGERONA.

Silentij religio.

INTER antiquissimas populi Rom. religiones sacellum colitur Angeronæ, cui sacrificatur ante diem duodecimum Calendarum Ianuariarum, quæ Diua præsul silentij ipsius, presso obsignatoque ore simulachrum habet.

Solinus.

Addit

Addit Valerium Soranũ neci datum ob meritum profanæ vocis, quod contra interdictum Romæ nomen eloqui ausus fuisset, inde forte Angerona consecrata.

APODOSIS.

Angerona presso ore omnibus silentij religionem commendat. Curt. lib. 2. vbi agit de moribus Persarum. *Lingua grauius castigatur quam vllum probrum, nec magnam rem sustineri posse credunt ab eo cui tacere graue sit.*

Curtius de moribus Persarum in castiganda lingua.

XIII. MIDÆ ARA.

Inconstantia morum & animorum.

ARA Midæ ad Cælenas, ex ipso loco in quo absorptus est alter Curtius, modo lapidea est, modo aurea. Plutar. Parall. 5. In eodem genere est lapis pumici similis, quater quotidie colorem mutans. Plutarchus Iunior in Pactolo: γιννᾶται δὲ ἐν αὐτῷ λίθος Κυάνῳ παρόμοιος, καὶ τετυνίως ἐυρίσκεται. τετράκις γὰρ ἡμέρας ἀλλάσσει τὸν χρόαν.

Lapis quater in die colorẽ mutans.

APODOSIS.

Repentinæ sunt animorum mutationes, & nunc aurei, nunc lapidei videntur. *Quod enim fretum, quẽ Euripum, tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æstus habet ratio, non dicam comitiorum, cum Tullio, sed animorum.*

XIV. BACCHI TEMPLVM.

Ardua virtutem profert via.

DIONYSIVS ille non temulentus, & helluo, qui à Poëtis describitur, sed sobrius, & bellator, cum Indiam magnis, & continuis prælijs accisam subiugasset: pro illustrissimo gloriæ suæ monumento templum habuit, cuius magnificentissima substructio, vt ex eo conijci potest, quod trecentos, &

sexaginta quinque gradus ex Sapphiro lapide purpureo contineret, Quibus apertè significabat se per totidem virtutum, egregieque factorum non incruentum decus, ad illius gloriæ apicem conscendisse. S. Epiphan. lib de Gemmis c. 12. τὸ τίμενος ἤγουν ἱνδοῖς φασὶν εἶναι τῦ Διονύσου τξε. ἀναβαθμοὺς ἔχον ἐκ σαπφείρου λίθου, quod tamen multis & merito incredibile videri asserit.

APODOSIS.

Tot gradus purpurei quibus altissimum honoris culmen virtus conscendit, generosarum mentium labores, sudorem, & sanguinem indicant, quibus immortalitatem meruere.

Hac proceres abiere pij.

XV. BACCHI RECTI ARA.

Vinum moderatum.

PHILOCHORVS scribit Amphyctionem regem Atheniēsium, cum à Baccho didicisset vini temperandi rationem, primum diluisse, & idcirco qui sic mixtum biberunt, homines rectos ambulasse, cum antea curui ob meri potum incederent: ob tantum beneficiū aram ὀρθοῦ Διονύσου, Recti Bacchi, dedicasse in Horarum delubro, & proximè Nymphis alteram extruxisse.

Athen. lib. 2. pag. 38. c.

APODOSIS.

Vinum tempestiuè sumptum, lymphis dilutum, hominum generi salutare, idcirco inter Horas & Nymphas rectus Bacchus ab Amphyctione collocatur. Contra verò immoderatum μαινόλης est, vt appellatur à D. Gregorio in odis: vel vt Aristophan. Ἀφροδίτης γάλα.

Aristophanes de vino.

XVI. ARICINAE DIANAE ARA.

Malæ conscientiæ metus continuus.

ARICINÆ Dianæ nemus est iuxta Ariciam vrbem Italiæ, in quo olim Taurica sacra sunt vsurpata,

pata. perfuga sacerdos constituebatur αὐτόχειρ τοῦ ἱερωμένου, qui priorem sacerdotem sua trucidauerat manu, strictoque semper gladio paratus erat ad insultus propulsandos. *Strabo li. 5. pag. 166. n. 40.*

APODOSIS.

Qui conscientiæ terroribus exagitantur, nunquam mente consistere possunt, ferientis gladium semper expectant, ipsi vmbram capitis sui timent.

Quos diri conscia facti
Mens habet attonitos, & surdo verbere cædit
Occultum quatiente animo tortore flagellum. *Iuuenalis de improbis. satyr. 13.*

XXVII. CVPIDO ÆGYRENSIS.

Amor fortunæ mancipium.

AEGYRAE simulacrum fuit fortunæ, cui iunctus erat volucer Cupido. *Pausan in Achaicis.*

APODOSIS.

In amore fortuna dominatur, imò dementia, & summum corruptæ naturæ vitium, quod Antisthenes, vt est apud Theodoretum oratione 3. κακίαν ἐκάλειτῆς φύσεως. οἱ πάλαι ὄντες οἱ κακοδαίμονες θεὸν πᾶν νόσον καλοῦσι, morbum demētiæ intelligit Bias quoque apud Laërtium νόσον ψυχῆς ait esse τὴν ἀδυνάτων ἐρᾶν. Quod verò in eo affectu omnia incerta sint, & instar vitreæ fortunæ lubrica, quid mirum? *Amor vitiū & morbus naturæ.*

Hic habitat nullo constricta licentia nodo,
Et flecti faciles iræ, vinoque madentes
Excubiæ.
Iocundique metus, & non secura voluptas,
Et lasciua volant leuibus periuria pennis, *Claud. de nupt. Honor.*

XVIII. CVPIDO πιραυνοφόρος.

Omnia vincit amor.

ALCIBIADES cum exercitui præesset, etiam id curauit vt pulcher esset. Itaq; scutum ex auro &

ebore confectum ille habuit, & in eo pro insigni
Athen. l. 12. Cupidinem qui vlnis fulmen amplecteretur.

APODOSIS.

Potentior Cupido ictu fulmineo. eius potentiam sic describit Oppian. κυν β.

Eximia descriptio ex Oppiano.

Ομβριμ' ἔρως πόσος ἐσσι, πόση σέθεν ἄπλετος ἀλκή;
πόσα νοεῖς! πόσα κοιρανέεις! πόσα δαίμονα θύρεις!
γαῖα πέλει σαθερὴ, βελέεσσι δὲ σοῖσι δονέεται.
Ἀσατος ἔπλετο πόντος, ἀτὰρ σύγε καὶ τὸν ἔπηξας.
Ἡλυθες εἰς αἰθέρ', οἶδεν δέ σε μακρὸς ὄλυμπος.
δειμαίνει δέ σε πάντα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε,
γαίης ὁπόσ' ἐνέρθε, καὶ ἔλπια λυγρὰ καμόντων.
Οἳ λήθης μὲν ἄφυσαν ὑπὸ στόμα νηπενθὲς ὕδωρ,
Καὶ φύγον ἔυγια πάντα, σὲ δ' ἐσέπη πυρίκαυσι.
σῷ δὲ μένος καὶ τῆλε περᾷ σὸν οὔποτε λεύσσει
Ἠέλιος φαέθων, σῷ δ' ἂν πυρὶ καὶ φάος εἶκε
δειμαίνον, καὶ Ζηνὸς ὁμῶς ἐκοίσι κεραυνοί,
Τοίους ἄγριε δαίμον ἔχεις πυρόεντας οἰστοὺς,
πευκεδανοὺς, μαλεροὺς, φλοιοφρόνας, οἰστρήεντας,
Τηκεδόνα πνέοντας, ἀναλδέας, οἷσι καὶ αὐτὸς
Θῆρας ἀγεσπείσας ἐπ' ἀζηχέσιοῖ πέδοιοι.

Id est.

Dure amor quantus es! quanta tua infinita potentia?
Quanta cogitas! quantum dominaris! quantum Diue ludis!
Terra firma est, tuis tamen telis commouetur.
Inquies est mare, sed tu illud stabilisti,
Venisti in cœlum, vidit te magnus Olympus,
Omnia te metuunt, & cœlum latum supernè,
Et quæcunque infra terram sunt, tristesque cœtus mortuorum,
Qui Lethes hauserunt ore obliuiosam aquam,
Et dolores fugerunt omnes, te etiam perhorrescunt.
Tuo autem robore longè penetras, quantum nunquã
Sol lucidus aspicit, tuis ignibus & lumen cedit
Pertimescens, & simul Iouis cedunt fulmina.
Tales habes crudelis Diue ignitas sagittas,

Acerbas

Acerbas, ardentes, prudentiæ corruptrices, furibundas.
Tabem spirantes, immedicabiles, quibus & ipsas
Perculisti feras in non copulandis amoribus.

Congruunt cum Oppiano versus illi antiqui, quos legere est inter Europæ antiquitates, vbi Cupido in Emblemate pro Ioue Tonante ornatus fulmen eiaculatur in mare, Neptuno interim posito tridente, & nixo de genibus Amoris numen reuerente. hic enim canit,

Aliud symbolum ingeniosum.

Sol calet igne meo, Neptunus flagrat in vndis,
Quamuis liber erat, fecit seruire Tonantem
Quamuis liber erat Martem sine Marte subegi.

XIX. CVPIDO PORI ET PAVPERTATIS FILIVS.

Amor Dei necessarius.

PAVPERTAS cum sobolem desideraret, Poro copiæ Deo dormienti accubuit, atque ex eo grauida facta amorem peperit παντοδαπόν.

APODOSIS

Quo fit vt amor dicatur πατρὸς μὲν ἀγαθοῦ, καὶ σοφοῦ, καὶ πάσιν αὐτάρκους, μητρὸς δὲ ἀμηχάνου καὶ ἀπόρου, patre bono & sapiente & omnibus sufficiente genitus, matre verò egēte & inopi. an verò ex nostra inopia, & bonorum omnium affluentia, quæ in Deo est, ad ipsum redamandum, vel nolentes impellimur? An, si lubeat ad terrenos amores referre, ideò abundantiæ, & egestatis filius Cupido dicitur, quod amantes tanquam personæ de mimo, modo egeant, modo diuites fiant? modo cum suis fruuntur delicijs, se Reges & Cæsares putent: modo orbati, vel ipsa satietate languidi, sibi inanes videantur, qui prius erant opulentissimi?

XX. DIANA CYNDIAS.

Virgo intacta.

CYNDIADIS Dianæ simulachrum sub dio nunquam omnino niue, aut pluuia tangitur. Polyb. lib. 16. pag. 752, quanquam istas narrationes ὑφαιναχιππῦ, vt ait, διατελεῖ.

APODOSIS.

Multa huiusmodi argumenta celebrantur in honorem sanctissimæ Virginis, cui nihil est ex communi hominum macula contagionis instillatum.

Qualiter è spinis mollis rosa surgit acutis,
Nil quo lædat habens, matremque obscurat honore.

In eodem argumento est apud Pausaniam in Laconicis, *Ithomatæ Iouis* signum in flagrante Sylua illæsum: Quæ Dæmonum ope ad firmandam deprauatæ gentis superstitionem contingere potuerunt.

XXI. DYNDIMENES SIMVLACHRVM.

Diuites contumaces.

DYNDIMENES simulachrum auream faciem habuit (cum ebur deesset) ex fluuialis equi dentibus conflatam.

Pausan. in Arcadicis.

APODOSIS

Diuites huius sæculi quasi aurea simulachra, toti diuitiarum fulgore collucent: faciem tamen plerumque habent ex dentibus hippopotami, hoc est duram, ferream, inclementem in pauperes, quos omni contumacia diuexant. Quod si omnes facultates plerumque ademerint, beneficij loco numerant quod miserrimam vitam relinquant, & obtrudunt lupi dictum ad gruem: de quo Phædrus lib. 1. Fabula 8.

Phædrus de lupo & grue.

Os deuoratum fauce cum hæreret lupi,
Magno dolore victus cœpit singulos

In

Inlicere pretio, vt illud extraherent malum.
Tandem persuasa est iureiurando gruis,
Gulaque eredens colli longitudinem,
Periculosam fecit medicinam lupo.
Pro quo cum facto flagitare, præmium:
Ingrata es (inquit) ore qua nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

XXII. EPIDOTES LEONEM CALCANS.

Somnus omnium domitor.

Ἐπιδότης, Somnus Epidotes cognomento apud Corinthios visebatur Leonem sopiens. Pausanias in Corinth. pag. 53. ὕπνος κατακοιμίζων λέοντα.

APODOSIS.

Icon omnia somno domari indicat. vbi enim incubuit,

Tacet omne pecus, volucresque feraque *Statius.*
Et simulant fessos curuata cacumina somnos:
Nec trucibus fluuijs idem sonus accidit, horror
Æquoris & terris maria acclinata quiescunt.

XXIII. EROS, ET ANTEROS.

Amor cœlestis & terrenus.

IN Maltho Gymnasio simulachra erant Erotis, & Anterotis, quorum ille palmam tenebat in manu, hic infringere, & surripere nitebatur. *Pausan. Eliac. lib. posteriore. p. 202.*

APODOSIS.

Amor terrenus cœlestium rerum amorem opprimit, nec is Deo libero animo seruire potest, qui rerum creatarū vinculis tenetur irretitus. Benè vtriusque discrimen explicat D. Chrysost. Homil. in illud Pauli, *vtinam toleraſſetis.* Ille animi morbus est, (inquit)

(inquit) & opprobrium: Hic animæ lætitia & exultatio. Ille bellum in amantium inuehit cogitationem. hic bello pacem substituit. Ex illo vulgari non modo nihil emolumenti, sed ingens quoque rei familiaris, sumptus inanis, vitæ pernicies, ædium denique à fundamentis subuersio. Ex honesto hoc, qui spectat animorum decorum, multæ opes bonorum operum, magna virtutum supellex. Bonam corporis formam adamantes, & ad faciei splendorem inhiantes; si turpes sunt, & inelegantis formæ, nihil ad mutandam deformitatem ex concupiscentia lucrantur: in hoc contra fit amore. Quisquis amat animam sanctam, continuò talis erit qualis est quem amat, verè scilicet pulcher, ac formosus.

XXIV. EVPHEME MVSARVM NVTRIX.

Literarum honos.

Pausanias in Bœoticis pag. 303.

EVPHEME Musarum nutrix fuisse fertur. Εὐφήμη Μουσῶν τροφός.

APODOSIS.

Eupheme gloriam significat, quo Ciceronis illud confirmatur: *honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia, gloriâ.* Vnde ille literarum amore incensus Poeta:

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires
Non venit è facili læta corona iugo.

Verum istud gloriæ chimærium vanissimum est, nisi & vtiliras ex literis percipiat.

Phædrus de gloriæ cupiditate.

Olim quæ vellent esse in tutela sua
Diui legerunt arbores. Quercus Ioui,
Et myrtus Veneri placuit; Phœbo laurea:
Pinus Cybelæ: populus celsa Herculi.
Minerua admirans quare steriles sumerent,
Interrogauit. Caussam dixit Ippiten
Honore fructum ne viderin vendere:

At me-

At mehercule narrabit quod quis voluerit,
Oliua nobis propter fructus est gratior.
Tunc sic Deorum genitor, atque hominum fator:
O nata meritè sapiens dicère omnibus.
Nisi vtile est quod facimus stulta est gloria.

Phædrus lib. 3. 56.

XXV. FABVLINVS.

Grammatici, & Poëta.

FABVLINVS Deus à Romanis colebatur, cum pueri fari inciperent, quod os pueri tenerum figurare, & linguam expedire crederetur. Varro de liberis educandis.

APODOSIS.

Fabulini Dij sunt magistri Grammaticæ, qui primis rudimentis pueros imbuunt, *& offensantis linguæ fragmine balbutientes fingunt.*

Os tenerum pueri, balbumque Poëta figurat. *Horat.*

FAVOR.

Vitæ aulicæ conditio.

Fauor ab antiquis in Deorum numerum relatus est, & à Fortuna discriminatus, cuius venustissimam imaginem Apelles pinxit, quam Lilius Giraldus in suos commentarios retulit his versibus,

Pictor Apellæa qui pingis ab arte Fauorem,
Vnde illi generis semina, nota parum?
Hic genitum Forma, Fortunæ hic dicit alumnum:
Casu ille; ille animi dotibus esse satum.
Qui comes assiduus lateri? Assentatio. & ecquæ
Pone subit lentis passibus? Inuidia.
Ecqui circumstant? Opulentia, Fastus, Honores,
Leges, *& scelerum sæpè* Libido *parens.*
Cur facis aligerum? fortunæ elatus a[illegible]ra
Aduolat alta, imo nescius esse graue,
Quare oculis captum pingis? non nouit amicos
Improbus ex humili cum petit alta loco.
Quid rotulæ insistit? fortunam imitatur, & infert

Lilius Giraldus de pictura fauoris.

Se

Se socium instabiles qua tulit illa pedes.
Cur timet, atque extra sese ambitiosius effert?
Occœcare animos fata secunda solent.

XXVI. FORTVNA PLVTVM GESTAT.

Diuitiæ Fortunæ subiacent.

XENOPHON Athenienſis, & Calliſtonicus Thebanus Fortunæ ſimu lachrum finxerunt, Plutum infantem gremio geſtantis: Et ille quidem manus, & os, hic reliquas ſigni partes effert.

Pauſan. in Bœoticis p. 294.

APODOSIS.

Fragile bonum opulentia quæ Fortunæ imperio ſubiacet, & in perpetuo pene fluxu eſt. Senec. lib. vj. de beneficijs *Omnia iſta qua vos tumidos & ſupra humana elatos obliuiſci cogunt noſtra fragilitatis. qua ferreis clauſtris armati: qua ex alieno ſanguine rapta veſtro defenditis: propter qua claſſes cruentaturas maria deducetis: propter qua quaſſatis vrbes, ignari quantum telorum in aduerſos Fortuna comparet: propter qua ruptis toties affinitatis, amicitiæ, collegij fœderibus, inter contendentes duos terrarum orbis eliſus eſt, Non ſunt veſtra: in depoſiti cauſa ſunt, iam iamque ad alium dominum ſpectantia. aut hoſtis illum, aut hoſtilis animi ſucceſſor inuadet.*

Præclara de lubrico fortunæ, ex Seneca.

XXVII. FORTVNA PRINCIPVM AVREA, SED MVTATORIA.

Fortuna nuſquam perpetua.

FORTVNÆ aureæ affigies in cubiculo Principium poni ſolebat, quæ iiſdem morientibus in ſucceſſorum manus transferebatur, ſemper vaga. & raro diutius in eodem reſidens loco. Hoc ex Iulio Capitolino colligo, qui ſic de Antonino Pio moriente ſcripſit. *Tertia die cum ſe grauari videret, M. Antonino rem-*

rempub & filiam præsentibus præfectis commendauit, fortunamque auream quæ in Principium cubiculo poni solebat transferri ad eum iussit. *Capitolinus de Antonino moriente.*

APODOSIS.

Fortuna principium aurea, sed tralatitia. Tacitus ann. 3. *Nihil rerũ mortalium tã instabile & fluxum est quam potentia non sua vi nixa.* Itaque *Fortunam citius reperias quam retineas.* Non tantum aurea est, sed *vitrea: cum splendet frangitur.* Idem: Quamobrem Seianus *Fortunam* Seruij Tullij quam domi superstitiose habitam libationibus & sacrificijs colebat, repente vidit sese auertentem. ἄγαλμα Τύχης ὃ ἐγγόνει Τόλλιος, εἶδ'ιν ἀποστρεφόμενον. Dio. l. 58. *Præclara ex Tacito de fortuna lubrico.* *Seianus Seruij Tullij fortunam coluit.*

XXVIII. FORTVNA VISCATA.

Felicitas constans.

FORTVNA apud populum Romanum nomine Viscatæ culta, quod nos eminus captet, vt nonnulli interpretantur, sed perperam. Sic enim nominata fuit quasi firma, constans, & visco, glutinove illigata. Similis Athenienſiũ ἄπληρος νίκη, & Mars Laconicus in vinculis, cuius meminit Pausanias in Laconicis.

APODOSIS.

Icon est constantis, & perpetuæ felicitatis: quam tamen non est in humanis imperijs reperire:

Τύχη καπυλιύσασ πάντα τὸν βίον
Ασυγκέρασον τῷ φύσιν κικτημένην.
Fortuna cauponatur totam vitam
Intemperans sortita ingenium.
Ανθ. βιβ. α. *Fortuna cauponatur vita.*

XXXI. TYKH SEVERI.

Fortuna commutabilis.

FORTVNA aurea seruabatur in Imperatorum cubiculis,

biculis, quasi regni fatum. Hanc Seuerus moriens in duos filios ita diuidi iussit, vt alternis esset apud vtrumque. meminit Spartianus in Seuero: Fortunã deinde regiam quæ comitari principes, & in cubiculis poni solebat, geminare statuerat, vt sacratissimũ simulachrum vtrique relinqueret filiorum: sed cum videret se perurgeri, sub horam mortis dixisse fertur, vt alternis apud filios Imperatores in cubiculis ponerentur.

APODOSIS.

Philo de inconstantia fortunæ.

Hæc igitur Fortuna erat Diaria, qualis verè est, in dies vel potius in horas mutabilis: ὥστε οὖν ὄντως τῆς ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων ἔργον, καὶ πρᾶγμα ὄντως ἀλλὰ σκιά τις καὶ αὔρα. πρὶν ὑποσῆναι παρατρέχουσα, ἔρχεται δὲ, καὶ πάλιν ἄπεισιν· ὥσπερ ἐν ταῖς παλιρροίαις. Philo Iud. Quod Deus sit immutab. pag. 248. *Nihil est quod mortales tanto affectu desiderant, re ipsa nihil: Sed vmbra aut aura, antequam subsistat prætercurrens. Accedit, & recedit, Euripus, & æstibus maris similis.*

XXXII. FORTVNÆ OB SEQVENTIS PVLLVS SERVIVS TVLLIVS.

Fortunatus.

HIC prædicabat sibi consuetudinem intercedere cum Fortuna, quam per fenestram quandam in suum cubiculum ad se delabi dictitabat. idem in Capitolio Fortunam *Primigeniam, & obsequentem* dedicauit.

Plutarch. in Fortuna Rom.

APODOSIS.

Rectè prouerbiali figurâ iactari poterit in vehementer Fortunatos, quibus adeò omnia succedunt ad votum, vt fortunæ in delicijs esse videantur. Sed

Fortuna nimium quem fouet stultum facit.

Fortunæ obsequium periculosum.

& vt ait Epictetus, ἰύτυχίας ὥσπερ μέθης ἄφρων ἐπὶ πλεῖον ἀπολαύσας ἀνοήτερος γίνεται, felicitate nõ secus ac ebrietate quadam plus satis plenus imprudens, imprudentior efficitur.

XXXI

XXXI. HERCVLES MVSAGETES.

Literarum Tutor.

FVIT apud veteres Hercules Μουσαγέτης ductor Musarum, in cuius templo Marcus Fuluius s nobilior triennio postquam de Ætolis triumphauit, Musarum signa, quæ capta Ambracia Romam transtulerat, posuit. Liuius lib. xxxviij. & Eumenes Rhetor.

APODOSIS.

Latent Musæ in tutela bellicæ virtutis, & sub principum Virorum auspicijs florent iucundius.

Pierij tutela chori.

Pieridem Heroes, doctos & amate Poëtas,
Aurea nec superent munera Pieridas
Carmine purpurea est Nisi coma, carmina ni sint,
Ex humeris Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent Musæ, viuet: dum robora Tellus,
Dum cœlum stellas, dum bibet amnis aquas.

XXXII. HERCVLIS ARA DIDYMÆA,

ὃ ἐν Διδύμοις βωμός.

Crudelitas,

DIDYMIS ciuitas est Milesiorum, vbi Ara ab Hercule Thebano ex luto sanguinis affusi copia subacto erecta dicitur. Paus. in Eliacis p. clxj. l. 1. ἀπὸ τοῦ ἱερῶν τοῦ αἵματος.

APODOSIS.

Rectè dicetur hæc parabola in hominē impurum ex flagitiorum ac cædium importunitate cōcretum. Theodorus Gadareus huic interpretationi calculū dedit, qui Tiberij mores improbos Icone cupiens exprimere, eum πηλὸν αἵματι πεφυραμμένον, appellabat. *Theodorus Gadareus de crudeli.*

XXXIII. HERCVLIS CLAVA CANES FVGANS.

Virtus victrix calumnia.

SACELLVM Herculis in foro Boario est, in quo argumenta conuiuij, Potitiorum, & maiestatis ipsius remanet. Nam diuinitus illò, neque canibus, neque muscis ingressus est. Etenim cum viscerationem sacrificij litaret, Myagrum Deum dicitur imprecatus, clauam verò in aditu reliquisse, cuius olfactu refugerent canes.

Solinus initio Polyhistoris.

APODOSIS.

Virtus vel solo sui odore terret, & fugat calumniatores. *Audaci timor esse potes.*

XXXIV. HERCVLIS POMVM.

Dona leuia Magnos oblectant.

BOEOTIIS erat statum, & solenne Herculi sacrum, victima aries comparabatur, sed eos, qui ducebant, Asopus fluuius, qui cœlesti aqua mirum in modum creuerat, intercluſit: inter sacrum saxumque, vt aiunt, Bœotij stabant, cum tali commento hostiam simularunt. Pomo, specie, & magnitudine excellenti, festucas supponunt, & hi pedes arietis, duas item ad latus festucas infixêre, vt cornua effingerent. Tùm solitis sacrorum verbis, Hercules, inquiunt, Promache mactus hoc Pomo Arietе esto.

Iulius Pollux.

APODOSIS

Parua munera, & ludicra, Magnos etiam aliquando viros delectant:

Vaga cingitur astris
Luna & in Oceanum riui fluxere minores.

XXXV

XXXV. ISIS MAMMOSA.

Dei beneficentia.

Inter Isidis effigies, ea non est ignobilis, quæ apud Macrobium opinor, tota ex vberibus conferta pingitur, quo antiqui terræ omnium parentis, & nutricis fœcunditatem adumbrare solebant.

Apodosis.

Totus vber Deus est, adeò se miserorum casibus impendit, & rebus omnibus alimenta necessaria largitur. Apul. Met. lib. 11. *Dulcem matris affectionem miserorum casibus tribuit, nec dies, nec quies vlla ac ne momentum quidē tenue eius transcurrit beneficijs otiosū.* *Apul. de Dei beneficentia.*

XXXVI. IOVES SPARTANI ADORATI.

Potentiorum cultus.

Apvd Lacedæmonios rex erat sacerdos Iouis cœlestis, & Iouis Lacedæmonij.

Apodosis.

Plures nunc seruiunt Ioui Lacedæmonio, quam cœlesti. Si Deus enim læsus fuerit, pro nihilo habent, & illud Tiberij vsurpant, *Dei iniurias Deo cura.* At verò si Potentiorum aliquis cuius se Imperio manciparint, offendatur, non ferunt, minantur, feriunt, exterminant. Ab ijs scisitandum, *Tiberij dictum callidum.* *Persius sat. 2.*

De Ioue quid sentis? est ne vt præponere cures
Hunc cuiquam? vis Staio?

XXXVII. IVNO MONETA.

Iustitia.

Bellvm aduersus Pyrrhum gerebat Populus Romanus magna æris inopia. Iunonem consulunt quid opus sit facto, iubet eos armis iustitiæ pugnare; hoc pacto pecuniam nunquam defuturam, parent iussi, Iustitia, & fide certant cum hostibus.

& his armis superant. Ex quo institutum vt Iuno Moneta appellaretur, & in eius templo numi cuderētur. Suidas in voce, Μονήτα. τὸ νόμισμα ἐνίδρυσάντες ὁρίσαντες χαράττεσθαι.

Suidas de Moneta Romanorum.

APODOSIS.

Armis Iustitiæ nihil omnino potentius.

Δίκης λόγχαι μάχου, καὶ πάντα δαμάσεις

Plato de Iustitia. Nec sine causa Plato Iustitiam appellat ἔρμα πόλεων.

XXXVIII. IVNONIS ARA CINERICIA.

Impietas.

Pausanias de Iunonis ara. IVNONIS Olympiæ ara erat Cinericia, βωμὸς πεποιημένος τέφρας. Pausan. in Eliacis li. 1. p. 152. initio.

APODOSIS.

Absurdum cælesti Iunoni sacrificare in cinere? absurdius Deo viuo, corde immundo, & humanarum rerum puluere, & sordibus oppleto facere. Quid sunt enim aliud rerum humanarum curæ?

πάνταγέλως, καὶ πάντα κόνις, ἢ πάντα τὸ μηδέν.

XXXIX. IVPITER ARIETINVS.

Impietas.

Herod. li. 2. THEBANI cum alias arietibus abstinerent, vnum tamen quotannis mactabant, cuius pellem simulachro Iouis induebant.

APODOSIS.

Xenophanes apud Theodoretum. Cœca hominum amentia deos fingit artatque vt lubet. Immundi Caprum faciunt: homicidæ, leonem: voluptuarij suem. Hinc ampla vitiorum seges cum vitia ipsa pro numinibus habentur, Xenophanes Colophonius. Εἰ χεῖρας εἶχον βόες ἢ λέοντες, γράφαι χείρεσι καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἀνδρες, ἵπποι μὲν θ' ἵπποισι, βόες δέ τε βουσὶν ὁμοίους καὶ θεῶν ἰδέας ἔσχον φα

ραν. Si manus haberent boues, aut leones, aut pingere fingere ve sicut & ipsi homines scirent; Equi quidem equis, Boues bubus similes Deorum effigies facerent.

XL. BACCHI MODERATOR PLVVIVS IVPITER.

Vinum aqua diluendum.

PHILONIDES medicus lib. de coronis, & vnguentis auctor est, translata è mari rubro vite in Græciam a Baccho, multisque intemperanti voluptate delinitis, & merum bibentibus, cum alij fuijs acti insanirent, alij crapula obruti iacerent, quiusdam ad littus maris potantibus, ingruente pluuia conuiuium dissolutum, ac poculum, in quo paum vini relictum fuerat, aqua repletum esse. Deinde cum factum rursus esset sudum, ac serenum cœum, conuiuas in eundem locum reuersos, vinum diutum gustantes mitem atque minimè molestam oluptatem sensisse. Ex eo Græci allato inter cœnalum Temeto exclamant, *Bonum Deum*, Bacchum cilicet inuocantes. Post cœnam verò cum tempeatum poculum ministraretur, *Iouem Seruatorem* exclamant pluuiæ largitorem, & moderatorem potus. *Athen. l. 15. p. 11075. A.*

APODOSIS.

Vinum aqua diluendum cœlestis aqua docuit, ad d facit venustum epigr. Meleagri anth. 1. *εἰς οἶνον.*

Meleager de vino aqua diluto.

Αἱ νύμφαι τὸν Βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἥλατ' ὁ κῆρος
Νίψαν, ὑπὲρ τέφρης ἄρτι κυλιόμενον.
Τὼνεκα οὖν νύμφαις Βρόμιος φίλος, ἢν δέ νιν ἔργῃς
Μίσγειν, δέξῃ πῦρ ἔμπαλιν ἡδόμενον.

Nymphæ Bacchum quando ex igni exiluit puer,
Ablûerunt in cinere recens volutatum.
Quare cum Nymphis dilectus Bacchus, quod si recuses
Miscere, capies ignem ardentem.

XLI. ZEYΣ BOYΛAIOΣ.

Iustitia Dei Consilio regitur.

ATHENIS in curia quingentorum, qui summæ rei præerant, statua erat Consiliarij Iouis, Βουλαίου Διός.

Pausan. in Atticis p. 3.

APODOSIS.

Vt intelligant Iudices à Deo capienda omnia consilia, & inspectorem esse iudiciorum Deum.

Horat. od. 2. l. 3. 1.

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Iouis,
Clari gigantæo triumpho
Cuncta supercilio mouentis.

XLII. IVPITER CENTVMPEDA, ET TIGILLVS.

Dei Prouidentia.

INTER cæteras iconas, quibus antiqui Dei prouidentia mundum sustentari docuerunt, hæc est non postrema, quod Iouem Centumpedã, & Tigillum exhibuerunt: Primum quod veluti centum nixus pedibus firmaret infima, alterum quod Tigilli instar supera fulciret.

APODOSIS.

Dei prouidentia vbique diffusa, ita cœlestia regit, & firmat, vt infima quæque non contemnat. οὐδὲν γὰρ ἀπρονόητον, οὐδ' ἠμέλημένον παρὰ τῷ θεῷ. πάντας σκοπεύει ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός. Nihil improuisũ, nihil neglectum apud Deum. Omnia perspicit ipsius oculus non dormiens. Exstat in Traiani nummo fœmina, statura erecta, stola amicta, sceptrũ vna manu tenens, ad alteram globum, ad eius pedes deuolutum ostẽdens, qua prouidentiæ regimen significatur. Simile est quod Eduardus sextus rex Angliæ pinxit in symbolo. Erat globus cœlestis catena vinctus, quæ pẽdet ex manu cœlesti cum symbolo, *Nihil sine Deo.*

Traiani nummus.

Eduardi VI. Symbolum. Octau. de Strada.

XLIII.

XLIII. IVPITER CRETENSIS, ὁ ἐν Κρήτῃ Ζεύς.

Iudex Surdus

IN Creta Iouis erat simulacrum sine auribus.

APODOSIS.

Hoc videlicet significabant, rerum omnium potentē nullius dicto audire: τῷ γὰρ ἄρχοντι καὶ κυρίῳ πάντων οὐδενὸς ἀκούειν προσήκει. Rectè cadet in principem surdum, aut iudicem querelas non audientem? quod magnum per se crimen est. nam, vt ait vir pius æquè ac doctus Petrus Blesensis, *Qui dat diuitias terræ, ab eis aurum non postulat, vel argentum, sed vt audiant causam populi, & arguant pro mansuetis terræ.*

Plutarch. in Isid. & Osirid.

Petrus Blesensis.

XLIV. IVPITER MVSCARVM ABACTOR Ζεὺς ἀπόμυιος.

Improborum vindex.

FERVNT Herculem Ioui porricientem ἀπομύῳ Διὶ victimam immolasse, & cum perlitatum esset, muscas omnes trans Alphenum euolasse.

Pausan. in Elia. p. 161.

APODOSIS.

Muscæ, improbi, abactor muscarum, vir grauis, qui sua auctoritate compescat improbos, calumniarum vellicationibus probis insultantes, ἡ δίκη. Θοὰ ξίφος τομωτέρα, πυρὸς καυστικωτέρα, καὶ τῆς σεμνῶν ὄστιν ἐυπειθεστέρα, vt ait Achilles lib. 6 de amoribus Clitophontis quamobrem eget forti propugnatore, in cuius vmbra Hercules ipsi conquiescere possint.

Achilles Vl. de amoribus Clitophontis calumniam vt depingit.

XLV. IVPITER PINGENS CENTAVROS IN NVBIBVS.

Princeps in nugis occupatus.

IMAGO est amplissimorum hominum qui se nugis occupari patiūtur: & cum ad maxima quæque nati sint, reculis humanis, & inanibus ludis

capiuntur. quid aliud sunt ista quam vt ait D Chrys. παίδων ἀθύρματα. Verba autem Apollonij Damidē interrogantis; ita se habent, ζωγράφος οὖν ὁ Διός, ὦ δάμι, καταλιπὼν τὸ πηνὸν ἅρμα, ἐφ' ᾧ πορεύεται, διακοσμῶν τὰ Διϊά τε, καὶ ἀνθρώπινα, κάθηται τότε, ὡς ὁ ἀθύρων τε καὶ γράφων ταῦτα, ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ψάμμῳ. Ph. in vita Apoll. l. 2. c 10. Hoc præstitisse videtur Domitianus cum abiectis Imperij curis certas sibi quotidie horas destinauit, ad capiendas muscas, quas stylo ferreo nauiter configebat.

XLVI. IVPITER PHIDIÆ, ET IVPITER HOMERICVS.

Vrbes magis viris illustrantur, quam viri Vrbibus.

APOLLONIVS apud Philostr. lib. 4. cap. 11. vrbes pulchras cum Iouis simulachro à Phidia elaborato comparat, homines cum Homerico Ioue.

APODOSIS

Significat viros illustres præcipua vrbium ornamenta, non autem manufacta quibus finem allatura est ætas. Explicat idem Apollonius, vbi de Ioue Phidiæ ait: καλῶς ἄρα ἔοικε τῷ δημιουργῷ ἔδοξε. τοὺς δὲ ἄνδρας ἐπὶ πάντα ἥκοντας, μηδὲν ἀπεοικέναι τῷ Ὁμηρείῳ Διΐ, ὃς ἐν πολλαῖς ἰδέαις Ὁμήρῳ πεποίηται, δαιμασιώτερον ξυγκείμενος τῷ ἐλεφαντίνῳ. τὸν μὲν γὰρ ἐν γῇ φαίνεσθαι, τὸν δὲ ἐς πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπονοεῖσθαι. Siquidem Phidiæ Iouem sedere eo pacto quo artifici placuit; Homines autem omnia lustrantes haudquaquam dissimiles esse Homerici Iouis, qui ab Homero varijs formis expressus est, longè admirabilius quàm si ex ebore constaret: Hic enim in terra duntaxat videtur, alius in cœlo intelligitur.

XLVIII.

XLVII. ΖΕΥΣ ΦΥΛΑΞ.

Auxilium diuinum.

IOVI custodi Domitianus templum ingens, seque in sinu Dei sacrauit, quod ipsum in seditione Vitelliana a furore hostium conseruasset. *Sueton. in Domitiano.*

APODOSIS.

Omnes quotquot sunt mortales, sed maximè reges, in sinu Dei parentis iacent, cuius prouidentia seruantur. Ecphantes de regno, ὧν δὲ τὰ γᾶ κῶ πα ραμένναι ἀρίσοφυέσταθον, ἄνθρωπος. διώτερος δὲ ὁ βασιλεύς, ὧν τᾶ κοινᾶ φύσᾳ πλεονεκτῶν τοῦ κρίσσονα, ὅμως σκῆνος τοῖς λοιποῖς ὅ μοιος, ὅτα γεγονὼς ἐκ τᾶς αὐτᾶς ὕλας, ὑπο τεχνίτα δ' ἱργαμένος λώσω, ὃς ἐπεχνίπευσεν αὐτὸν ἀρχετύπω χρώμενος ἑαυτοῦ. In terra optimum sanè ingenium præ cæteris animantibus homini datum est. Diuinior autem inter homines rex est, vt qui multum supra communem naturam emineat. Corpore reliquis non dissimilis, vtpotè natus ex eadem materia: sed ab optimo artifice factus, qui *fabricauit ipsum Archetypo ex sese sumpto.* Idcirco peculiari cura reges quasi patres populi protegit. *Ecphantis dictum præclarum de Rege.*

XLVIII. IVSTITIÆ NVMMVS.

IN antiquo nummo cernitur Iustitiæ effigies, amictu quidem toto in exporrectam retro dextram appenso, claua supra leonis caput postremis pedibus residentis iniecta. ex antiquo num.

APODOSIS.

Feroces domat Iustitia.

Αἰὲν δρακόντεις γὰρ ἅπαντας
ὅσσοι μὴ σὸν κλῦον ὑπὸ ζυγόν.

Semper frangis enim omnes
Quicumque tuum non subierunt iugum.

Orpheus in hymno Iustitiæ.

XLIX. LAMIÆ OCVLI.

Peccata aliena curiosè obseruare, suæ negligere.

LAMIA, quod aiunt, cum foras iret fictitios oculos habebat, quibus omnia curiosissime lustraret, eosdem domum rediens appendebat ad fores, vel in vasculo reponebat. Plutarch. de curiositate. τὸν λαμιαν λέγουσιν οἴκοι μὲν ἄλλην τυφλὴν, ἐν ἀγυιᾷ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν ἀποκειμένους. ἔξω δὲ προϊοῦσαν ἐπιτίθεσθαι καὶ βλέπειν

APODOSIS.

Est illud hominum ingenium, vt alienos errores quanta possint curiositate odorentur, domi nullos oculos habeant, & in proprijs peccatis omnino cæcutiant.

Aspice quid portet mantica posterior.

Lucianus verarum histori. lib. 1. vbi ait de orbe lunari, & hominibus eum incolentibus. τοὺς ὀφθαλμοὺς, inquit, περιαιρέτους ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν τοὺς αὐτοῦ φυλάσσει. Oculos habent præter communem modum portatiles, & quisquis vult ablatos seruat.

L. LATONA DELIACA.

Spes frustrata.

PARMENICVS Metapontinus (vt scribit Senius lib. 5 Deliadis) primarius tum genere, tum opibus, cum in antrum Trophonij descendisset, reuersus postea nunquam ridere potuit. Ea de re sciscitanti oraculum, sic Pythia respondit,

Εἰρομ' ἀμφὶ γέλωτος ἀμειλίχε μειλιχίοιο,
Δώσω σοι μήτηρ οἴκῳ, τὸν ἔξοχα τίε.

Sperans igitur post reditum se risurum, cum id non contigisset, deceptum se ab oracolo putans, fortè Delon appulit, vbi quicquid visebatur in insula, cum admi-

admiraretur, Latonæ fanum ingressus, & matris Apollinis insignem statuam spectaturum se confidens, ligneam & deformem conspicatus, præter opinionem, in risum effusus est. Athen. lib. XIV. p. 1114. A. B.

APODOSIS

Spes frustrata. vbi expectabatur aliquid ingens, at exiguum, contemptumque præter opinionem accidit, vt cum mus, aut felis pro leone ostenditur.

Mons parturibat gemitus immanes ciens,
Eratque in terris maxima expectatio, Phædrus.
Quod ille pareret: At ille murem peperit.

LI. LYCI DAEMONIS CLIENTES.

Calumniatores.

ATHENIS in foro vbi agebantur caussæ Lycus quidam Genius sculptus stabat lupina specie. Apud hanc statuam Sycophantæ pecunia corrupti versari consueuerant, velut apud Deum quempiam sui quæstus præsidem, eique indies singulos triobolus secabatur. Zenobius cent. 5. Prouerb. 2. λύκος ὁ ἥρως πρὸς τοῖς ἐν Ἀθήναις δικαστηρίοις ἵδρυται τῷ θηρίῳ πλὴν μορφὴν ἔχων. ἔνθα οἱ σωροδοῦντες, καὶ συκοφάνται καὶ οἱ λίαν γυμνάζοντες συνεσρέφονται.

APODOSIS.

Merito in Lyci Dæmonis clientela sunt calumniatores, fœdissimum genus hominum, lupi infesta rabie integerrimorum virorum famam semper armatum. *Hoc Præside gaudent.*

LII.

LII. MERCVRIVS VIALIS.

Mutuum auxilium.

CONSVETVM fuit antiquis Mercurio, quem viarum præsidem credebant, lapides sacros in aceruum conijcere: tum vt Deo ὁδηγῷ honorem haberent, tum vt ijs qui idem tererent iter, commonstrarent viam. Hoc Prouerb. xxvj indicatur his verbis: *Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij: Ita qui tribuit insipienti honorem.* Hebræi commentarij hunc aceruum lapidum vocant *Marcolis*, vbi Elias Thesbites ait, *Marcolis nomen est idoli cui talis erat cultus. Alij dicunt nomen esse Dei cuiusdam, quem Romæ colebant, qui alio nomine Mercurius vocatur. qua de re cum scisciratus fuerim, responderunt nequaquam talem Mercurij cultum fuisse.* Existimabat quippe vir candidi ingenij, Mercurij statuam lapidibus ab eius cultoribus impeti: sed hoc de aggesto lapidum cumulo in Mercurij Vialis honorē intelligendum, quod declarat Hesychius his verbis in voce Ἑρμαῖος, λόφος τοὺς σωρὸς τῶν λίθων Ἑρμαῖς τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς, γινομένους, ἢ πρὸ τῶν θυρῶν, ἐνόδιος χώρα. Vnde rectè Petauius noster vir politissimi iudicij, ad Themistij oration. 23. pro ἐρωδιὸν Ἑρμῆν, legit τὸν ἐνόδιον. Ex ijs lapidibus aggestis tumuli in altum plerumque culmen erigebantur, vnde Liuius l. 26. *Mercurius Teutates tumulus in Hispania.* Hunc Teutatem Galli sub nomine Mercurij coluerunt:

Marcolis quid apud Hebræos.

Lucanus.

Et quibus immitis placatur sanguine diro
Teutates.

APODOSIS.

Lapides ab vnoquoque prætereunte in aceruum Mercurij coniecti ad viam demonstrandam, significant in societatis humanæ mutuum adiumentum suum quemque symbolum afferre oportere: eamq; artium inuentarum noua subinde accessione locupletari.

LII.

LIII METHE PAVSIÆ.

Ebrietas comes impudicitiæ.

PAVSIAS pictor celeberrimus in tholo Æsculapij Cupidinem pinxit Citharœdũ, & Methen, seu ebrietatem, quæ ex vitrea phiala bibebat, ita vt per eius perspicuitatem muliebre os ostenderet. Pausan. in Corinth. p. lxix. Μέθη ἐξ ὑαλίνης φιάλης πίνουσα.

APODOSIS.

Ebrietas sæpe impuri amoris comes. οἶνος γὰρ Ἀφροδίτης γάλα, vinum enim lac Veneris dicitur, cuius, vt ait Clemens Alexand. Pædag. lib. II. cap. I. ἀναδυμίασις ὁλοῳδεστέρα οὖσα ἐπικοπτεῖ τῇ ψυχῇ: *Vapor turbidentus mentem obnubilat, & plerumque cæcitate confundit*, Prouerb. xx. *Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas: omnis qui cum his miscetur non erit sapiens.* Hieron in c. 5. ad Galatas. *Semper ebrietati iuncta luxuria est.*

LIV. MINERVA ANEMOTIS.

Auxilium ab alto.

FVIT apud Messenios Anemotidis Mineruæ signum, quod Diomedes ob sedatam ventorum rabiem qui intempestiuis flatibus regionem vastabant, consecrauit. *Pausau. in Messen.*

APODOSIS.

Rectè παροιμιακῶ schemate dicetur in egregiam fœminam quæ tempestates aliquas malorum sedarit, & turbulentis calamitatibus auram lucis salutarem attulerit. Talis beata Virgo extitit, quæ cum antea fedi miseriarum turbines totam pæne terram laceraſſent, prima serenitatem mundo attulit, & aduersis ventorum flatibus dissipatis, Zephyrorum lenitatem Christi auspicijs emisit in terras: vnde recte *Beata Virgo*

cè appellari potest. *Miseris sidus implorabile nautis.*

LV. MINERVA PHIDIÆ.

Homo ad Dei imaginem creatus.

PHIDIAS ille præstanti vir ingenio, simulachrum Mineruæ, velut omnium operum caput in ipsa Athenensium arce singulari industria à se expolitum collocaret, in Deæ clypeo suam impressit imaginē, tanto artificio, vt nemo delere posset, aut diuellere, qui totam statuam non imminueret. Arist. in veteri codice περὶ τῶν δωμασίων.

APODOSIS.

Deus rerum omnium creator, & opifex non cœlo, aut terris, non equis, aut vlli animantium, sed homini, vt omnium operum capiti, & ornamento, suam impressit imaginem: ita penitus inhærentem, vt nemo possit delere qui sibi vim non afferat, & funditus perniciem moliatur. Theodotus in Epitome, ὁ πισὸς ἀνθρωφὴν μὲν ἔχῃ διὰ Χριστοῦ τὸ ἐνομα, τὸ δὲ θεῖον τὸ πνεῦμα ὡς εἰκόνα.

LVI. MINERVA SAITANA.

Η' ἐν σάει Αθηνᾶ.

Sapientia Cœlestis.

SAI Mineruæ, siue Isidis fanum erat, in quo hæc inscriptio: ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΠΑΝ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, ΚΑΙ ΟΝ, ΚΑΙ ΕΣΟΜΕΝΟΝ, ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΜΟΝ ΠΕΠΛΟΝ ΟΥΔΕΙΣ ΤΩΝ ΘΝΗΤΩΝ ΑΠΕΚΑΛΥΨΕΝ. Plutar. in Isid. & Osirid. *Ego sum omne quod fuit, est, & erit & meum peplum adhuc nullus mortalium euoluit*: addit supra Plu-

Plutarchum Proclus: Οὐ ἔτικτον καρπὸν Ἥλιος ἐγένετο. Quem peperi fructum. Sol est.

APODOSIS.

Cadunt omnia in Deum, quem σοφίαν κοσμοτεχνικὴν Synes. nominat: pars tamen vltima de qualibet obscura scientia dici potest: vt de Theologia, cuius nullus adhuc velum plenè retexerit: tanta est in rerum diuinarum cognitione difficultas. Saitanæ porrò Mineruæ meminit Plato de Republica. σάϊς μεγίστη πόλις ἐν τῷ Αἰγύπτῳ οἵ τῆς πόλεως ἄρχοντός ἐστιν, Αἰγυπτίοις μὲν τόνομα Νηίθ'. ἕλλησι δὲ, ὡς ἐκείνων λόγος, Ἀθηνᾶ.

LVII. MOMVS.
CRETICI CENSORES.

PRODVCTA est Venus in deorum concilium omnibus Veneribus affluens, etiam comptis, & tortis concinnis, madentibusque comarum fimbrijs, & omni mundo muliebri ornata. Placuit cœlestibus diuina species, & omnium oculos inflexit admiratione suspensos. Aderat tum Momus Deus amentissimæ dicacitatis: rogatus quid de Venere sentiret, Sandalium, inquit, habet nimis stridulum, & argutum. *Vide Budæi Philologum.*

APODOSIS.

Critici sæpè, & correctores opera cedro digna, quæ omnes admirantur, soli reprehendunt, & cum eloquentiæ decora exilis pectoris angustijs capere non possint, minutias quasdam, vt calceoli strepitum exagitant, voces nonnullas vellicantes. Itaque rectè ab Antiphane vocantur, ὠφώνων λαθροδάκναι Κόρεις, Eloquentium clandestinè mordentes cimices.

LVIII.

LVIII. MOMI TAVRVS.

Potentia moderata.

MOMVS vt reprehensionis aculeos in omnes deos mordacius exerebat, Tauri artificem Deum carpebat, quod cornua non suffixisset oculis: quo illorum vis immoderata his veluti ducibus regeretur.

Lucianus in Nigrino.

APODOSIS.

Ex eo oculus vigil Tauri cornu insidens, symbolum erit ferocis potentiæ rationis beneficio restrictæ, ne quocumq; tempestas rapuerit, erumpat. Alioqui summa potentia lumine prudentiæ, & moderationis destituta, in quas pernicies non est eruptura?

Papinius.

—Nec qua iubet alta potestas
Ire, sed armatas multum sibi demere vires.

LIX. MORPHO, Η ΜΟΡΦΩ.

Coniugalis amoris firmitas.

COGNOMEN est Veneris apud Lacedæm. cuius effigies vincta erat compedibus.

Paus. in Lacon.

APODOSIS.

Idem interpretatur de firmitate, & constantia amoris coniugalis. Alij censent hoc vinculo notatas fuisse Laconum vxores πιριδρόμους, vagas, & sequuturleias, quibus opus esset compedibus. Plutarchus tefert apud suos Bœotios concremari pro foribus axem vehiculi quo sponsa in domum viri deuecta est: quo symbolo oftendunt, liminis custodiam religiosè commendari mulieribus. Καιγὰρ πόθι ἡμῖν ὧν Βοιωτὰ καίεσθαι πρὸ τῆς θύρας τὸν ἄξονα τῆς ἁμάξης, ἐμφαίνοντες, ἢν πῶ νύμφην ἐμβαίνειν ὡς ἀνηρημένου τὸν ἄξονος.

Bœotiorum ritus.

Roman. quæst. 29.

LX.

LX. LEX, MORS.

MVLIER dentes habens nihilo feris placidiores, & aduncos manuum vngues: ὀδόντας ἔχουσα οὐδὲν ἥμερωτέρους θηρίου, καὶ οἱ ἐπὶ τῇ χειρῶν ἴσον ἐπικαμπεῖς οἱ ὄνυχες. *Pausan. in Eliac. lib. priore.*

APODOSIS.

Mortis rapacitas ea significabatur Icone, quæ in vniuersum genus hominum vngues exerit, nec se quisquam ab eius legibus vindicare potest:

Eripere vitam nemo non homini potest,
At nemo mortem. *Seneca in Theb.*

LXI. MVLIER FORMOSA ALTERAM FOEDAM TRAHENS.

Iustitia.

FORMOSA mulier (apud Pausan. in Eliacis lib. 1.) alteram fœda facie, obtorto collo, trahens sinistra, dextera fuste cædens, Iustitiam significat, quæ iniuriam malè multat.

APODOSIS.

Videtur pictor respexisse illud Orphei in hymno Iustitiæ.

Καὶ σὺ δι' ἀκίκητα θνητῶν θραύουσα δικαίως. *Orpheus de Iustitia.*
Audi Dea malitiam mortalium frangens iuste.

LXII. MISERICORDIAE ARA INTER GLADIATORVM SPECTACVLA.

Simulatio virtutis.

ATHENIENSES, vt vrbanis moribus compositi, & ad omnem lenitatem propensi, Misericordiæ aram in sua ciuitate collocarunt: Mox vitijs cæterarũ gentium deprauati, gladiatorios ludos, hoc est, fœdissimam mortalium lanienam, quæ tot millibus capitum

pitum singulis annis Europæ stetit, in suam vrbem introduxerunt. At verò, antequam huius crudelitatis vsum admitterent, fertur Demonax dixisse, Quæso Athenienses, si gladiatores Athenas inducere decreuistis, saltem aram Misericordiæ diruite.

Plutarch.

APODOSIS.

Eo sunt ingenio præditi mortales, vt inter fœdissimas libidines, Lucretiarum imagines, inter insanos conuiuiorum furores, exempla sobriorum sine vllo vsu vanissimè ostentent. πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι.

Plato.

LXIII. MVSARVM ARA ET SOMNI.

Somnus vtilis studiosis.

TROEZENI (oppidum est Peloponnesi) cella fuit Musarum, quas Ardalus Vulcani filius fecerat. Nec longè ara, in qua Musis simul, & somno sacra faciebant, Musis deorum omnium amicum Somnum arbitrati.

Paus. in Corinth.

APODOSIS.

Modico somno studiosis opus est, vt defessum continua agitatione animū nouis viribus recreent.

Orpheus de somno.

λυσιμέριμνε πόνων κηδεῖαν ἔχων ἀνάπαυσιν,
Καὶ πάσης λύπης ἱτρὸν παραμύθιον ἔρδων.
Tùque ô domitor somne malorum,
Requies animi, pars humana
Melior vitæ,

Seneca in Hercule furente.

Atq; inde mos fluxit, vt cubitum discedentes Mercurio libarent, victimarumque linguas immolarent. Vide *Apollon. Schol.* inhunc locum.

Aliud Symbolum.

— Τέως ἐπ' ἰπνὸν γλῶσσαν οἰκονόμ
Αἰδομένοις, ὕπνον δὲ διὰ κνίφους ἐμηχέρνῳ.

LXIV.

LXIV. NEMESIS MARATHONIA.

Ἡ ἐν Μαραθῶνι Νέμεσις.

Superbiæ punita.

NON longè à Marathone, vbi Persæ ab Atheniensibus insigni clade deleti sunt, templum erat, & signũ Rhamnusiæ deæ, quod Phidias ex ipsis marmoribus fecerat, quæ Persæ Athenienſiũ copias fastidiẽtes aduexerant, vt sibi trophæa statuerent, ἐκ τροπαίων ποίησιν. *Pausan in Atticis p 32. initio.* Nemesis porrò simulachrum coronã habebat, cerui & victoriolis insignitam: læua κλάδον μηλέας, fraxini ramum: dextra phialam tenens. *Vide Ammian. Marcell. Lib. 14. sub finem, edit. Lug. p. 35.*

APODOSIS.

Persæ Thrasones sunt, & superbi, qui præter metum & expectationem celeri turbine feruntur: Nemesis signum, vltionis diuinæ monumentum: Athenienses victores populos significant: Corona, Nemesis potentiam: Cerui, velocitatem in vlciscendo: victoriolæ, fortitudinem: fraxinus, celsitatem. phiala, effusionem sanguinis. De hac autem Nemesi extat Ausonij epigram. quod è Græco Anthologiæ transtulit: *Ausonius de Nemesi.*

Me lapidem quondam Persæ aduexere, trophæum
Vt fierem bello, nunc ego sum Nemesis
At sicut Græcis Victoribus asto trophæum,
Punio sic Persas vaniloquos Nemesis.
Ἀμφοτέροις δ' ἔσηκα, καὶ Ἕλλησι τρόπαιον
Νίκης, καὶ πέρσαις τὸ πολέμου Νέμεσις.
Memoremque time Rhamnusidis iram.

LXV. NICE ATHENIENSIVM INVOLVCRIS.

Ἡ ἄπτερος Νίκη.

Victoria immobilis

ATHENIS simulachrum fuit Victoriæ sine alis,

vt ea immobilem apud eos sui domicilij sedem constituisse crederetur. Similiter apud Lacedæmonios signum fuit Martis Ἐνυαλίου, in compedibus.

APODOSIS.

In constantem igitur victoriam conueniet, Νίκη ἄπτερος. In id argumentum disertè lusit Pompeius Poëta, cum Romæ alæ in statua Victoriæ tactæ de cœlo conflagrassent. *Anthol. 4. τὶς νίκης σκλμα κι. κχ.*

Ῥώμη παμβασίλεια τὸν κλέος οὔποτ ὀλεῖζει.
Νίκη γὰρ σι φυγεῖν ἄπτερος οὐ δύναζει.

LXVI. OROMAZÆ OVVM.

Bonum syncerum.

MAGORVM fabula est de ouo Oromazæ, in quo 24. Deos, eosque bonos & propitios inclusérat: quod cum totidem dij ab Arimanio pessimo genio conditi perforassent, bona sunt malis admixta.

Plutarch. in Isid. & Osirid.

APODOSIS.

Ouum Oromazæ synceram partem aurei generis demonstrat, quæ sua sponte æquo bonoque addicta, nullum habuit cum prauitate commercium: At postquam flagitiorum lues irrepsit in terras, ita penitus adhæsit omnibus, vt vix vllum bonum omni ex parte syncerum liceat inuenire, in quo non sit φλοιὸς μερὶς, de qua *Synes.* in Hymnis:

Syncera bonorum pars nulli concessa viro.
Satin' paruares est voluptatum in vita
Atque in ætate agunda.
Præ quam quod molesta est, ita quoque comparatum
Est in ætate hominum.
Ita Dis placitũ, voluptati vt mœror comes consequatur:
Quin incommodi plus malique illico adsit, boni si obtigit quid. Plautus in Amphitruone.

Martial. lib. 1.

Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit Auite liber.

LXVII.

LXVII. OSIRIDIS CVLTORES.

Beneficentia, & Charitas.

OSIRIDIS cultores maximè cauent, ne arborem hortensem perdant, aut fontem obturent. *Plutarch. in Isid. & Osirid.*

APODOSIS.

Dei Optimi Max. cultui addictos cauere vehementer oportet, non modo ne teneris plantis noceant: sed ne ijdem benignitatis riuulos claudant. Vespasiani illud dictum aureum sequuti: Ἀρύτε ὦς ἐκ Νείλου, haurite, inquit Ægyptij, haurite ex me tanquam ex vestro Nilo.

LXVIII. OSIRIS EFFIGIES.

Regum vigilantia, & potentia.

AEGYPTII Osirim Regem, & dominum suum. oculi sceptrive effigie exprimunt.

APODOSIS.

Regum vigilantia, & moderatio significatur: oculo vident, sceptro regunt, quæ præuiderunt: & cũ veluti θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, quod ait Plato, popularibus rectè prospicere debent, vt omnium somnos sua vigilantia tueantur. Rex vigila. *Plutarch. in Isid. & Osirid.*

Tu ciuem patremque geras, tu consule cunctis,
Nec tibi: nec tua te moueant, sed publica vota. *Theodosius ad Honoriũ apud Claudianum.*

LXIX. OSIRIDIS IMAGO.

Vir bonus.

OSIRIDIS boni Dei Imago apud Ægyptios erat accipiter. Nam & acie oculorum, & volatus pollet celeritate, idemque alimentum citò digerit, & mortuorum oculis inhumatis terram ingerit superuolans: & cum ad Nilum bibiturus venit, pennam rectam figit, quam deinde inclinat, significans se Crocodilum euitasse: quod si abripiat, manet tamen recta penna, sicut eam statuerat. *Plutarch. in Isid. & Osir.*

APODOSIS.

Acies oculorum, perspicacitas est bonorum: celeritas alarum, prompta mens: iniectio terræ mortuis, Misericordia: penna recta, monumentum sui quod posteris ad fœlicem & æternam memoriam reliquit, Τὸν βίον τῆς ἀρετῆς μνημεῖῳ σφραγίζων.

LXX. PAVPERTATIS ET INDVSTRIÆ ARA COMMVNIS.

Paupertatis comes industria.

Philostratus lib. 5. cap. 1.

APVD Gaditanos πενίας καὶ τέχνης βωμοὶ fuerunt.

APODOSIS.

Apuleius de paupertate. Seneca. M. Manlius

Paupertas artes omnes excitat, & vt ait Luc. Apuleius, *Prisca apud secula omnium ciuitatum conditrix, omnium artium temperatrix.* Senec. epist. 15. *Nouæ artificia fames docuit.* Quod disertè quoque persequutus est Marcus Manilius Astronomicon l. 1. Cum enim (inquit) abundarent homines,

Tum quisque satis se nosse putabat.
Sed cùm longa dies acuit mortalia corda,
Et labor ingenium miseris dedit: & sua quemque
Aduigilare sibi iussit fortuna premendo,
Seducta in varias certarunt pectora curas,
Et quacumque sagax tentando repperit vsus
In commune bonum commentum lata dedere.

Labor dat ingenium.

LXXI. PLVTVS IN IRENES GREMIO.

Pax omnium bonorum mater.

Pausan. in Bœot. pag. 294.

CEPHISODOTVS in Pacis gremio Plutum puerum effinxit.

APODOSIS.

Bacchyllid.

Ex pace efflorescit opulentia.

Τίκτει δ' ἀνατολῆσιν εἰρήνα μιγεῖσα πλοῦτον

πλῆθον, καὶ μειλιχώσων ἀοιδᾶν ἄνθεα.
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεῖοι ἀΐσσεται βοᾶν
ξανθᾶ φλογὶ μηρία, πῦρ εὐτρίχων πιόνων.
γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλη.
Ἐν δὲ σιδαροδέτοισιν πόρπαξιν αἰχμᾶν ἀραχνᾶν
ἰσοπίλοντες, ἐγχειά τε λογχωτὰ,
ξίφεά τ' ἀμφακίαι εὐρὺς δάμνανται. Χαλκέων
Οὐκέτι σαλπίγγων κτύπος, οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὕ-
Απο βλεφάρων ἕλκος ὃς θάλπει κέαρ. (πνος,
συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθουτ' ἀγυιαὶ,
παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

Parit mortalibus autem pax magna
Diuitias, & melleorum carminum flores.
Affabre factisque super aris diis vruntur boum
Fulua flamma femora, villosarumque ouium.
Iuuenibus gymnasia, tibiæ, & comessationes curæ sūt,
At in ferro reuinctus clypeis nigrarum aranearum
Tela fiunt, hastaque cuspidibus munitas,
Et gladios ancipites arugo confitis aenearum
Non amplius tubarum clangor, neque surripitur melleus somnus
A palpebris, nostrum qui fouet cor.
Conuiuijs autem amabilibus pleni sunt vici,
Et puellares hymni calent.

LXXII. PRAXIDICÆ.

Vltio.

EST apud Haliartios sub dio dearum ædes, quas vocant πραξιδίκας (vindices) ad quarum aram iusiurandum concipiunt indigenæ Praxidicen verò Deam quandam appellabant gentes (vt Hesychius tradit) quæ non modo ijs quæ dicantur, sed & quæ agantur finem imponat. *Pausanias in Bœoticis pag. 507.*

δαίμονα τινὰ φασὶν τὸν ὅρκον τίλος ἐπιτιθέναι αὐτοῖς τελεομένοις καὶ πραττομένοις.

APODOSIS.

Vindici oculo Dei patent omnia.

Ομμα λιὸς καθορᾷ πάντα τὰ γινόμενα. Suidas Praxidicæ Deæ solum caput constitui solitum memorat, quod voluit Hesychius, cum dixit, λιὸ καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλὰς γενέσθαι, καὶ τὰ θαύματα, quasi tota caput esset, & oculus, ad deprehendenda mortalium flagitia.

LXXIII. ANTIOCHI NVMMVS.

Sapientia fortissima rerum.

Ex antiquo num. IN Antiochi nummo sculptus erat humi procumbens Leo, eumque superuolans noctua.

APODOSIS.

Vires cedunt Sapientiæ, & rectè sapiens à Seneca *Ep. 59.* cum exercitu fortissimo cõparatur. *Etenim ad omnẽ incursum munitus & intẽtus, non si paupertas, non si luctus, non si ignominia, non si dolor impetum faciat, pedem refert interritus: & contra illa ibit, & inter illa.*

LXXIV. SATVRNI SACRIFICIVM.

Bacchanalia, & Chorea.

CARTHAGINIENSES Saturno filios immolabant, & qui nullos habebant, a pauperibus miserabiles victimas emere cogebantur. Astabat autem in ipso sacrificio mater rigida, & absque gemitu: si enim ingemuisset iacturam faciebat, & honoris, & filij. Interim ante statuam *omnia tibiarum cantu, & tympanorum pulsu personabant*, ne quis clamor exaudiretur. *Plut. de superstitione.*

APODOSIS.

Dæmon animas inter cantandum, & saltandum deuorat. In præclaris illis Bacchanalibus, quæ Christiani magno nostræ religionis rubore è paganis eruunt ceremonijs. iuuat de ijsdem Apollonium Ethnicum hominem, & magnum audire, qui sic Athenensium Bacchanalia perstringit: ὑμεῖς δὲ ἀβρότεροι πρὸς ἔρωτα γυναικῶν ἐπ' αὐτοὺς σπεύδετε, οἱ γέροντες, *Apollonius Bacchanalia exagitat.*

τες, οἱ νέοι τὸ ἐφηβικόν. οἱ πάλαι μὲν ὤμνυσαν ἀγραύλαι φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖσθαι, καὶ ὅπλα σήσεσθαι. νῦν δ' ἴσως ὀμοῦνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος βακχεύσειν, καὶ θύρσον λήψεσθαι. Vos autem molliores estis quam Xerxis fœminæ, eosdem geritis ornatus senes, pariter ac iuuenes, quos Persarum impuberes gestare solent. Quondam tamen in agro pugnaturi iuraſtis pro patria potius esse morituros, & arma laturos, nunc autem vt puto iuratis pro patria vos bacchaturos, & thyrsum sumpturos.

LXXV. SERAPIS TRICEPS.

Rex bonus.

SERAPIDIS idolum, vt ex antiquis numismatis constat, triceps erat, in medio Leonis caput vastū admodum, dextera parte canisa pplaudibūdi, blandientisque, læua lupi, supernè calathus insidet, quæ species vniuersa anguis habitu complexa est. *Macrob. Satur. lib. 1. cap. 20.*

APODOSIS.

Ad Solem referunt mythologi: sed exiliter Leonis capite monstratur præsens tempus, inquit Macrobius, quia conditio eius inter præteritum, futurumque actu præsenti valida, feruensque est: sed & præteritum tempus lupi capite signatur; quod memoria rerum transactarum rapitur, & aufertur. Item canis blandientis effigies futuri temporis designat euentum: de quo nobis spes licet incerta blanditur. Vertex insignitus calatho & altitudinem sideris monstrat, & potentiam capacitatis ostentat. An potius tria illa capita conditiones ostentant Principis? Leo regiam dominationem, Lupus, qui Marti dicatus est, vnde ἁπλίτης λύκος, Mars nominatur à Lycophrone, bellandi peritiam. Canis fidelem popularium custodiam. *Lycophron de Marte.*

LXXVI. SIRENES SPOLIATÆ.

Literæ humaniores sacris deseruiunt.

Pausanias in Bœot. pag. 308.

MVSÆ victis Sirenibus, ex earundem pennis alarum euulsis coronas sibi texuerunt.

APODOSIS.

Literæ sacræ ex humanioribus spolia capiunt, & ijsdem plerumque venustantur. Nam, vt ait D. Basilius *in oratione de vtilitate ex Græcorum scriptis percipienda*, τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προσπλακέντες τὸ ἄνθος ἐπάγουσιν. Adolescentes his manſuetioribus literis initiati, reliquis ſtudijs vegetum quendam florem inducunt, & pulchritudinem, quam Syneſius in Dione *fibulam animæ*, πρόκνημα τῆς ψυχῆς nominat. Verum quo temperamento ſit iſtud præſtandum, oſtendo fuſius in libris de triplici eloquentia.

Pulchritudo animæ fibula.

LXXVII. SVADA, ET VIOLENTIA THEMISTOCLIS.

Seueritas mixta ſuauitati.

Plut. Themiſt.

THEMISTOCLEM ferunt, cum legatus ad Andrios veniſſet, pro concione dixiſſe, ſe duobus potentiſſimis Numinibus comitatum, ad vrbem acceſſiſſe, Suada & Violentia.

APODOSIS.

Seueritatem cum manſuetudine ita temperare oportet, vt qui naturæ benignitatem contempſerint, ſentiant aculeos authoritatis. Fronto ſenator deſiderabat hanc mixturam in Nerua Imperatore cum diceret, Κακὸν μὲν εἶναι αὐτοκράτορα ἕχειν, ἐφ' ᾧ μηδὲν μηδὲν ἔξεστι ποιεῖν, χεῖρον δ' ἐφ' ᾧ πᾶσι πάντα. Malum eſſe imperatorem habere ſub quo nihil cuiquam liceat:

Frontonis dictum de Nerua.

ceat: Deterius vero, eum habere sub quo omnia omnibus liceant.

LXXVIII. TROPHONII ORACVLVM.

Literarum studia.

TROPHONII oraculum aditurus, primum manebat in ædicula bono genio & bonæ fortunæ sacra, in qua expiabatur, & calidis aquis abstinens, Hercyna fluuio lotus, victimarum, quas immolabat, carnibus victitabat. Ad summum admitti a Deo putabatur ad consulendum, cùm ariete litatum esset: deducebatur tunc à sacrificulis consultò noctu, ad Hercynam fluuiũ: ibi oleo perungebatur, & à pueris tredecim annorũ abstergebatur, quos Hermas nuncupabant. Bibendum deinde erat ex fontibus obliuionis & memoriæ, vt præterita obliuisceretur, attentus maximè ad præsentia. Mox linea toga amictus, per scalas pedibus anterioribus in antrum descendebat, melleas placentas gestans: Ibique modo visu, modo auditu tantum futurorum cognitionem accipiebat. Reuersum eodem modo, quo descenderat, & adhuc attonitum sacrifici in memoriæ solio collocabant, vt visa vel audita exponeret. Hæc *Pausanias in Bœoticis pag. 331.* qui se adiuisse antrum & consuluisse testatur.

APODOSIS.

Antrum Trophonij, Philosophia: Expiatio, purgatio mentis: lotio, purificatio: sacrificia, preces: fons obliuionis, prauæ consuetudines dediscendæ: memoriæ, bonæ retinendæ: linea toga, innocentia: melleæ placentæ, lenitas morum: ingressus pedibus anterioribus, difficultas: auditus, opinio: visus, scientia.

LXXIX.

LXXIX. TYPHONIS IMAGO.

Improbitas.

TYPHONIS imago apud Ægyptios per fluuialem equum, cui accipiter insistebat, depingebatur.

APODOSIS

Plutarc. in Isid. & Osirid.

Typhon improbos significat, immanitatem hippopotamus, accipiter rapacitatem, ex ijs totus conflatus est improbus ἰνίκαι δὲ οὔτε ζῷῳ γένει πόλῳ φύσιν, οὐδ' ὅλως ἀνθρώπων πνιγάλλα παντοδαπόν τι κακὸν, νωθὲς, καὶ ἐτώσιον ἄχθος ἀρόσεως. Τοσαῦτα ἀφ' ὕπνου γενόμενος ὅσα γαστρίζεσθαι, καὶ ἄλλα ὧν αποτίθεται τὸ καθεύδειν ἐφόδια Hæc Synesius de Typh. *lib. de prouidentia.*

LXXX. VENVS AVERRVNCA.

Ἀφροδίτη ἡ Ἀποστροφαία.

Adulteri detestatio.

HARMONIA Thebis cum Venere Vrania, & Pandemo Apostrophiam dedicauit, ad auertendos illegitimos concubitus, quibus omnis creatur pernicies,

Pausan. in Bœot.

APODOSIS.

Antisthenes, cõtra Venerem

Apostrophiam Venerem colunt, qui exleges copulas detestantur. Benè exclamat Antisthenes apud Theodoretum oratione tertia Ἀφροδίτην κατατοξεύσαιμι εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς, ἡμῶν καλὰς, καὶ ἀγαθὰς γυναῖκας διέφθειρεν. *Venerem ego sagittis confoderem, si deprehenderem, quando ex nostris permultas honestas, & morum bonitate insignes fœminas corrupit.* Idem Amorem appellabat κακίαν τῆς φύσεως, cui cum subditi sunt miseri mortales, *fœdum morbum in Deos transferibunt.*

LXXXI. VENVS CALVA.

Salus charior forma.

VENVS Calua à Populo Romano culta est tali euentu: vrbs est à Gallis occupata, obsessi in Capitolio Romani, cum ex mulierum capillis tormenta fecissent, ædem Veneris Caluæ consecrarunt.

APODOSIS.

Icon Veneris Caluæ monebat salutem pulchritudini anteponendam. Cæterum alij non impensos Reip. saluti capillos, sed ob pituriginem abrasos volunt. Qua in sententia est Georgius Codinus Constantinopol. historiæ auctor Græcus, vbi agit de simulachro Veneris pectinem ferente. τῆς Ἀφροδίτης, inquit, τὸ ἄγαλμα κτένα φέρει, ἐπειδὴ αὐτὴ ποτὲ ταῖς τῶν Ῥωμαίων γυναιξὶ κνήφην λοιμώδη γενομένην ἐξυρημμένων τὰς τρίχας γεγόνασιν αὐταῖς οἱ κτένες ἄχρηστοι.

Lact. lib. 1. c. 20. Vnger. lib. 4.

Venus cū pectine.

LXXXII. H EN KNIΔΩ ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Vana gloria.

SIMVLACHRVM celebratur Cnidiæ Veneris, cuius amore captus stultissimus adolescens, istud pro germana Venere habuit, vmbram pro corpore consectatus.

Philost. in vita Apollonij.

APODOSIS.

Simulachrum gloriæ multi amplectuntur solidam gloriam rati, πᾶσιν ἀνθρώπις ἔρως τὸ μὴ ὄντος εἶναι δρυταὶ: inquit Philo. *Multi totū iter ignorant veræ gloriæ, fascibus enim & purpuris gloriari vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis fulgere purpura mente sordescere.*

Minutius Felix in Octauio.

LXXXIII.

LXXXIII. VENVS CORINTHIORVM.

Luxuria.

APVD Corinthios Venus erat ex auro & ebore scitissimè elaborata, altera manu papauer, altera malum gestans: cui femora animalium in sacrificijs adurebant iuniperi quidem lignis, quibus & pæderotis folia addebantur.

APODOSIS.

Venus aurea libido est blanda specie: malum, illecebra luxuriæ: papauer, sopor & veternus mentis: femora animalium, impura corpora: flammæ, incendia libidinũ: pæderos, obscœni amoris fascinationes. felix qui eius illecebris abstinet, nec cogitur cum Dirces porcis exclamare:

Ouidius Met. 15.

— Accipimus sacra data pocula dextra
Quæ simul arenti sitientes hausimus ore,
Et tetigit virga summos Dea dira capillos,
Et pudet, & referam, setis horrescere cœpi,
Nec iam posse queri, pro verbis edere raucum
Murmur, & in terram toto procumbere vultu.

LXXXIV. VENVS NIGELLA.

Pausan. in Arcad.

Αφροδίτη ἡ Μελαινίς.

MANTINEAE simulachrum fuit Veneris Nigellæ.

APODOSIS.

Significat Venerei amoris consuetudinem, vt rem pudoris plenam, nocte & tenebris lubenter circumuallari:

Euripides.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ τὰς ἀνοσιουργίας φῶς.

LXXXV

LXXXV. VENVS PHIDIÆ.

Mulier casta.

VENVS Phidiæ Vrania apud Eleos ex auro & ebore conflata, altero pede testudinem premebat. τῷ δ' ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ χελώνης βέβηκε. *Pausan. in Eliacis lib. post. p. 203.*

APODOSIS.

Mulier egregia specie, & honestate parietibus priuatis contineri, domi curam gerere, nec temerè foris vagari debet. hoc enim per testudinem domi portam significatur. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δράκοντα παρεῖναι· ὄφις δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ἡλιδι τῷ χελώνην, ὡς τὰς μὲν παρθένους φυλακῆς δεομένας. ὄφεις δὲ γαμετὰς οἰκουρίαν καὶ σιωπὴν προπούσας. *Plutarch. in Isid. & Osirid.*

LXXXVI. VENVS SCOPÆ.

Mulier impudica.

FVIT apud Eleos non longè à Venere Phidiæ Veneris πανδήμου, seu vulgiuagæ effigies, capro fœdissimo animali insidens. *Pausan. in Eliacis l. II. cap 4. Osea.*

APODOSIS.

Mulier vaga & περίδρομος hac Icone significabatur, quæ capri fœtorem & turpitudinem refert. D. Hieronymus: *Fornicatio & voluptas peruertit sensum, & de rationabili homine brutum efficit animal.*

LXXXVI. ZABVLVS.

Gloria de peccatis.

ZABVLVS qui primus aleam fertur inuenisse, non modo se insigni statua consecrauit, cuius in genio tabula lusoria cernebatur, sed sibi quoque sacrificari ab aleatoribus voluit antequam ludum aggrederentur. Et ne quis hoc dictum sine testimonio putet, legat D. Cyprianum libello singulari de aleatoribus, qui sic ait: *Sic ergo se in imagine speciosa demon-* *Aleatores: vide quæ alibi dicta de Palamede.* *D. Cypr. de aleatoribus.*

demonstrans, alto quodam loco condidit, & in sinus suos hanc aleæ tabulam gestans, vt quasi ipse lusor, & adinuentor huius malitiæ appareret. (addit) *aliud crimen adinuenit, quo se ab imitatoribus suis colendum, & sibi sacrificandum instituit, ita vt qui vellet studio eius adhærere, non ante manum in tabulam eius porrigeret, nisi authori huius prius sacrificasset.*

APODOSIS.

Improbi non modo vitiorum fomites nefaria quærunt solertia, sed in ijs inuentis exultant, & triumphant, vel certè rectè torquebitur in aleatores, *Zabulo sacrificant.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER TERTIVS.

HOMINIS BONA.

HOC, & altero libro, varias ab historia personarum ductas parabolas complectemur. Atque vt ab ipsa hominis natura ordiar: certè maximum omnium, atque illustrissimum symbolū est, cùm sit μίτρον ἁπάντων; & vt loquitur D. Gregorius Nazianzenus, πολυτροπώτατος καὶ ποικιλώτατος. nam si secundum naturam illam cœlestem spectetur, quid est aliud, quam vt ait idem Auctor, *Deus terrenus?* ἐπίγειος θεός. si ex aduersa parte cōsideretur, quid est aliud quam quod ait Aristoteles, τύχης παίγνιον, μιμᾶται πάσας εἰκόνας, καιρῷ λάφυρον, φθόνῳ καὶ συμφορᾶς πλάσιγξ, τὰ δὲ λοιπὰ φλέγμα καὶ χολή; Vnde & latus existit de hoc argumento dicendi campus. Ordienur à duabus iconibus quibus Hominis miseriæ suis coloribus exprimuntur. In vna infans matris verum repetit: in altera alius in ipso matris vtero lausus, gemitus orditur. Non sunt in malis numerandæ miseriæ, quæ bonorum patrimonia nominantur, & vt ait Epictetus, homines, δεῖν Ὀλυμπιονίκας constituunt.

I. INFANS MATRIS VTERVM REPETENS.

Vitæ miseria salutares.

Plinius. Est inter exempla, in vterum protinus reuersus infans Sagunti, quo anno ab Hannibale deleta est.

APOD. In vterum credo reuerterentur omnes infantes, si miserias vitæ præuiderent. ὁ βίος ἀληθῶς ὁ βίος ἀλλὰ ξυμφορά. Aurea sunt illa *Plinij l. 7. c. 50. Incertũ, ac fragile nimirum est hoc munus naturæ, quidquid datur nobis: malignum vero, & breue in ijs etiam quibus largissimè contigit, vniuersum vtique aui tempus intuentibus.* *Hominis miseria.* *Quid, quod æstimatione nocturna quietis dimidio quisque spatio vitæ suæ viuit? Pars æqua morti similis exigitur, aut pœnæ, nisi contingit quies. Nec reputantur infantiæ anni, qui sensu carent: nec senectæ in pœnam viuacis, tot periculorum genera, tot morbi, tot metus, tot curæ, toties inuocata morte, vt nullum frequentius sit votum. Natura vero nihil hominibus breuitate vitæ præstitit melius. hebescunt sensus, membra torquentur, præmoritur visus, auditus, incessus, dentes etiam, ac ciborum instrumenta: & tamen vitæ hoc tempus annumeratur.* Ex ijs miserijs salutare moderationis consilium exiſtit, vt discant homines non alta sapere, sed erecto animo omnia perferre incommoda, è quorum tolerantia suam gloriam decerpant τὸ γενναιότερον ἐκ τοῦ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ ψυχρῷ σίδηρος τοῖς κινδύνοις σκληρύνεται. *Nazianz. orat. 23.* Hominis philosophia ex miseriarũ tolerantia fit generosior, & vt ferrum infusa frigidâ, sic periculis acuitur.

II. INFANS RASCATINVS IN VTERO PLORANS.

Vitæ miseria.

Dies Canicul. coll. 4. Infans natus in Rascato duobus cornibus monstrosus, cuius ploratus 14. diebus auditus antequam nasceretur.

APO

APO. Caditin humanæ vitæ miſerias, & acerbitates ſignificandas, quæ tantæ ſunt, vt non immeritò homo animal φιλόδακρυ, καὶ φύσει ἐλεεινὸν dicatur: Hoc voluit Palladas cùm dixit:

δακρυχέων γενόμην, κ, δακρύσας ἀπόλυσκω,
δάκρυσι δ' ἐν πάντοις τὸν βίον ἔτρον ὅλον.
ὦ γένος ἀνθρώπων πολυδάκρυον, ἀδ τανὺς, οἰκτρόν.
Sum natus lacrymans, lacrymans moriorque, peregi
In lacrymis vitæ tempora longa meæ.
O genus humanum miſerum & lacrymabile!

Quapropter edulcare cõuenit vitam, Curaſve acerbis ſenſibus gubernare. Sed optimum miſeriarum condimentum eſt Patientia. *Cneus Matius in Mimiambis.*

III. HOMINIS COR.

SAPIENTIA.

CORDIS effigies hieroglyphicum ſapientiæ, & fortitudinis eſt, vt Varro tradit, hominis anniculi cor duarum drachmarum, quinquagenarij contare drachmis 100. ab eo tempore annis ſingulis toidem imminuitur drachmis, quot excreuerat: creitumque inde ex defectu humani cordis non vltra enteſimum annum poſſe homines viuere.

AP. Cor Sapientiæ ſedes, & typus. Vaſculum uidem paruum, vt ait Macarius *Homil.* 43. ſed in uo recipiantur omnia. Ibi Deus, ibi Angeli, ibi vi-, & regnum: ibi cœleſtes vrbes, ibi theſauri Graæ. At ſi prauum fuerit, ibi Dracones, ibi Leones, i beſtiæ venenoſæ, ibi aſperæ, & ſalebroſæ viæ, ibi æcipitia, ibi theſauri vitiorum. *Hæc ille.* *Cor vaſculum paruũ omnium capax.*

IV. COR.

Symbolum vitæ.

AEGYPTII regionem ſuam per cor figurabant.

Αἴγυπτον δὲ γράφοντες θυμιατήριον καὶ μῦρον καὶ ἐπάνω καρδίαν. *Orus lib.* 1. *Hierogly. lib* 5. 22. & 21. cum corde comparat.

A P. Vtrique principatus, vitæ, & salutis fons, copia, & vbertas bonorum ascribebatur. Nonnulli per vitæ arborem in paradiso cor significari putant. Philo in allegorijs legis. οἱ δὲ λίσουσι τὴν καρδίαν ξύλου ἐρήκῃ ζωῆς, ἐπειδὴ αἰτία τοῦ ζῆν ὅτι, καὶ τὴν μέσην τοῦ σώματος χώραν ἔλαχεν. Inueniuntur aliqui, dæmone ita instigante, Cor exectum combustum, in cinereisque redactum, vino temperatum sibi ipsis inuicem propinasse; quod de Iudæis narrat Michael Neander *in Erotematicis lingua sanctæ.*

V. COR IN ANCHORALI FVNE.

Cupiditatum moderatio.

EXHIBEATVR cor æstuans anchorali fune reuinctum, quod significat his verbis Synesius in encomio Caluitij. ἐκ ἀνάγκου τὸ λόγου καὶ τὴν κρησσον ἐν πέσει, φασὶ, τὴν καρδίαν ὥσπερ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὴν ἀναγωγίαν τῶν γυναικῶν ἀνέκπληκτος ἔμεινε. Patere igitur orationem, & retine, quod aiunt, cor anchorali fune, quemadmodum Vlysses ad pellacium mulierum improbitatem imperturbatus remansit. *Versicul. Homericus Odysse. v.*

Τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μῦθον τετληότα.

Vbi Scholi. explicat πείσην, & πείσμα, ἀσκυρατία καὶ νία, vt annotat Leopardus emendat. *lib.* 1. *cap.* 18. & Iunij lapsum exagitat, ac cæteros. qui ad Pisam Olympiorum referunt.

De Pelicano quod vemitibatur ad hunc locum. vide libro de auibus.

A P. Cor sapientiæ sedes, non fune, sed diuina legis vinculis corercendum: ne, si in intemperante motus efferuescat, tota hominis interioris œconomia disturbetur.

Medium tenuere beati.

V.

VI. HOMINIS MANVS DEO DICATA.

Operum efficacitas.

VSITANI veteres abscissam captiuorum manum dextram dijs immolabant. *Strab. lib. 3. pag. 106. num. 50.*

AP. Manus rerum gerendarum artifex, Deo manè, vel grata, vel inuisa esse potest. Grata, si honesta: inuisa, si patrare turpia nitatur.

οὐν Ἀδυτᾶ χοὶ χεῖρα κίνει.

Quid enim prodest ignaua opera, philosopha sententia? Tantum scis, quantum operaris: quod rectè dixit vir sanctus: Manum igitur Deo redde.

Non credo auguribus qui aures verbis diuitant. *Accius in Astyanacte.*

VII. SALIVA HOMINIS IEIVNI SALVTIFERA.

Ieiunium.

SERPENS ieiuni hominis saliua necatur, vt est apud Plinium *lib. 38. cap. 4.*

AP. Venereæ voluptates, ardorque libidinis, cibi & potus abstinentiâ restinguitur *Ieiunijs vitiorum entina siccatur, petulantia marcet, concupiscentiæ lauent, fugitiua abeunt voluptates. extinguitur ardens Aetnæ incendium, & flammiuomi fornax Vulcani extincta intrinsecus, montes conterminos non adurit.* D. Cypr. *de Ieiunio, & tentationibus Christi.*

Ieiunium si discretione regatur, omnem carnis rebellionem edomat, & tyrannidem gulæ spoliat, & exarmat. Ieiunium extraordinarios motus in cippo laudit, arctat, & appetitus vagos distringit & ligat.

VIII. ÆTNÆI FRATRES.

Pietas in parentes.

ANAPIAS, & Amphinomus ex Ætnæi ignis irruptione cæteris aurum & argentum asportan-

tibus, parentes senes extulerunt. Tantæ pietati cessit clementior natura, & voraces flammæ in omnium excidiũ armatæ, se, vt viam pijs fratribus darent, in duas partes diuiserunt. Quin & locus omnis eorum passibus peragratus circumquaque instar amœnæ insulæ efflorui, cum omnia, aut flammis obsessa, aut fuligine deturpata tenerentur. In tantæ rei memoriam agrum Hierum Siculi consecrarunt.

Photius, Pausan. in Phocicis, Strab. li. 6.

A P. Pietatis in parentes typus erit, cum hoc lemmate,

Pietati cedite flammæ.

Adidem symboli genus pertinet *Lapis pietatis* in Maandro: quẽ vbi Pij filij inuenere, in templo matris Deorum recondunt, vt in parentes æternam seruent pietatem, ὡ τοῖς πεμφθεῖσι τῆς μητρὸς τῶν Θεῶν πρὸς Δίκαιον, καὶ οὐδέποτε χάριν ἀοιβέας ἁμαρτάνσοιν.

Plutarch. iunior in Maandro.

IX. AGASICLIS TRIBVS.

Gloria Deo tribuenda.

AGASICLES ab Halicarnasseis extorris factus est: quod tripodem, quem ipse ludis obtinuerat, non dedicasset Deo, sed domum retulisset.

Herodot. lib. 1.

A P. Rectè factorum omnis gloria à Deo est, & soli Dei tribuenda.

Horat. Od. 6. lib 3.

Diis te minorem quod geris, imperas.
Huc omne principium, huc refer exitum.
Omnibus in rebus geminum est opus omnipotentis,
Totum Iustitia est quod gerit, aut Pietas:
Quæ simul in terris descendunt lucis ab arce,
Ne cuiquam parti desit vtrumque bonum.

S. Prosper. epigr. 28.

X. ALEXANDER LYSIPPI.

Laus apta.

LYSIPPVS Apellem arguit, quod Alexandrum pinxisset fulminantem, quod nec fecerat, nec vn-

vnquàm facturus esset. Ipse verò hastam tenentem finxerat, veram, & Alexandri propriam, cuius gloria nunquam esset intermoritura. *Plutarch. in Isid. & Osirid.*

AP. Melius laudant, qui proprijs laudibus clarissimos viros afficiunt, quam qui fingunt alienas: hæ enim vanæ sunt, & breui tempore pereunt: illæ solidæ & immortales.

Τὰ σῦκα, σῦκα, πλὴν σκάφην, σκάφην λέγων.

XI. ALEXANDRI THVS.

Pietas erga Deum liberalis.

ALEXANDRO magno in pueritia sine parsimonia thura ingerenti aris, pædagogus Leonides dixerat, vt illo modo cum deuicisset thuriferas gentes supplicaret. At ille Arabia potitus thure onustam nauim misit, exhortatus, vt largè deos adoraret. *Plinius lib. 12. cap. 14.*

AP. Nunquam tenacem erga summum numen esse oportet.

Hæc mihi non vani, nec erat cur fallere vellent,
Narrauere senes. Equidem pendentia vidi
Serta super ramos, ponensque recentia dixi:
Cura Deùm. Dij sunt, & qui coluere, coluntur.

XII. ANACHORETÆ PRVDENS FACTVM.

Ambitio opimorum sacerdotiorum periculosa.

SENEX quidam, inquit D. Hieronymus, eremi cultor, & Spiritu sancto plenus, nepotem suum quærentē, vtrum Episc. electus accipere deberet super disco satis à terra erecto fecit volutari, cumque ille se postremo casum timere dixisset, iussit vt descēderet, atq; ibidē super latā mollioris soli planitiē se se agitaret: ex multa volutatione sudanti ac defesso.

surge, inquit, & iam facere perge, quod tibi tutius putas, Itaq; edoctus de præeminētiæ periculo iuuenis, electioni renūciauit. iuuenem vita defunctū seni apparuisse ferunt, & postquā gratias egisset, dixisse: Scio quia nunc essem de numero dāmnatorum, si fuissem de numero Episcoporum.

Marul. li. 1. cap. 5.

AP. Periculosa res est ampliorum dignitatum cupiditas. *Fortunam velut tunicam magis concinnam proba, quam longam.*

Apuleius.

XIII. ANTIOCHI ΥΓΕΙΑ.

Salus in Cruce.

ANTIOCHVM ferunt cognomento Soterem antiquum illum, à quo reliqui Syriæ reges Antiochi mox dicti, cū aduersus Galatas acie decertaturus esset, per nocturnam imaginē videre visum adstitisse sibi Alexandrum, qui mandaret, vt militibus tesserā daret, ὑγίεια, seu ὑγιαίνειν, cuius dicto hieroglyphicum olim iam adinuentū erat: triplex triangulus inter se cōplicitus, ex quinq; paribus lineis sese inuicem in puncto contingētibus. Quo non cunctanter à se facto, pentagrammoque huiusmodi, tùm in vexillis, tum in reliquis militaribus indumentis apposito, admirabilem contra hostes victoriam est consequutus.

Vide Caliū l. 7. cap. 24.

AP. quam magnificentius crucis signum, & quinque Crucifixi vulnera, atque illud Constantini ἐν τούτῳ νίκα. D. Ambros. *sermone 43. Nonne cum adhuc gentilis esses, solebas signa perquirere? Quæ signa quibus rebus essent prospera, magna inquisitione colligere? Iam nunc nolo erres in numero: scito, quia in vno signo Christi omnium rerum est tuta prosperitas.*

XIV. APELLIS VENVSTAS.

Gratia & lepōris efficacia.

PRÆCIPVA in arte Apellis venustas fuit, cum eadem

adem ætate maximi pictores essent, quorum opera cum admirarentur, collaudatis omnibus, deesse ijs vnam illam Venerem dicebat, quam Græci Charita vocant, cætera omnia contigisse sed hac sibi neminem parem. *Pl. nat. hist. lib. 35. cap. 10.*

A P. Dici non potest quantum addat venustas magnis operibus: qua si fuerint destituta, placere non possunt, quanquam morosa diligentia expolita. Pulchritudo ipsa sine lepore, vt ait Eustatius, ἰχθὺς ἐστιν ἄνευ ἀγκίστρου νηχόμενον, *Est esca sine hamo fluctuans, quæ neminem capiet.*

Caput artis (quod aiebat Roscius) *est decere.*

XV. ARRACHION.

Gloria post fatum.

ARRACHIONIS cadaueri victoriam & coronã iudicum sententia concessit, cum ille in victoria efflasset animam.

στεφανοῦσι δὲ αὐτὸν Ἀρραχίων ἐπαποθανῶν τῇ νίκῃ καὶ στέφανοι αὐτὸν ἔτοσι Ἑλλανοδίκαις. *Pausan. in Arcad. Philostrat. in Arrachione:*

A P. Arrachion viri strenui imago *suo sepulti triumpho.*

At mihi quod viuo detraxerat inuida turba,
Post obitum duplici fœnore reddet Honos. *Prop. lib 3.*

XVI. ASCLEPIADES.

Doctores ἀμώμητοι.

ASCLEPIADES Prusiensis medicus præstitit cæteris, relato in funere homine, & seruato. Sed maximè sponsione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, si vnquam inualidus vllo modo fuisset ipse, & victor in suprema senecta lapsu scalarum exanimatus est. *Plin. lib. 7. cap. 37.*

A P. Carere oportet vitio, qui alienam vitam reprehendit, vt secundum illud Iuuen. *Loripedem rectus* *Iuuenal.*

ctus derideat, Aethiopem albus. Celebratur illud Leonis Byzantini, qui cum maledicus arreptis de triuio dicterijs vitium oculorum exprobrasset, ipse gibbo deformatus: *humanum,* inquit, *conuicium in me iecisti, cum ipse Nemesim in dorso portes.*

XVII. ASOPODORI CENSVRA.

Vulgus argumentum pessimi.

ASOPODORVS Phliasius tibicine magno plausu laudato in hyposcemo adhuc moratus: Quidnam hoc est? inquit, magnum oportet aliquod malum accidisse, alioqui tam multis, non probaretur. Athen. *lib.* 14. Arbuscula, vero psaltria, *Sibile t cantu,* aiebat, *dum mihi plaudat eques.*

Seneca de vita beata ad Gallionem.

AP. Argumentum pessimi turba est. quæramus quod optime factum sit non quod vsitatissimum, & quod nos in possessionem felicitatis æternæ constituat, non quod vulgo veritatis pessimo interpreti probatum sit. Vulgus autem tam chlamydatos, quam coronatos voca.

XVIII. ATHLETA.

Iustorum merita. ex Clem. Alexand.

CHRISTIANVM militem iustum ex meritis ius habere ad gloriam declarat hæc parabola. Athleta quidam non ignobilis, nec pusilli animi apud veteres, cum longo tempore corpusculum exercuisset ad fortitudinem, petens Olympia cum Pisæi Iouis aspexisset statuam: Εἰ πάντα ἕτοιμα τῷ Ζεῦ δεόντως μοι τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα παρεσκευάσθη, ἀπόδος φέρων δικαίως τῷ νικῶντί μοι. Si omnia (inquit) ô Iupiter mihi rectè parata sunt ad certamen, meritò mihi redde victoriam.

AP. Sic, cum Christianus citra reprehensionem, & cum

& cum bonâ conſcientiâ, quod ad ſe attinet, omnia impleuerit, & ad doctrinâ, & ad bonorum operum exercitationem, perfectam conſequitur ſalutem:

—ſit laurea iuſtis
Ex pretio. quod terror agit, manſuraque virtus
Creſcit in aduerſis, quæ teſtibus vſa periclis,
Ad meritum diſcrimen habet.

Arat. Diacon lib. 2. in Acta.

XIX. AVGVSTVS LVDENS CVM AQVILIS.

Puer generoſus.

AVGVSTO Cæſari Aquilæ tam familiariter aſſueuerant, vt panem manu abreptum quam altiſſimè deferrent, rurſuſq; ex improuiſo delapſæ leniter redderent. *Suet. in Auguſt. 194.*

A P. Ludunt cum Aquilis pueri, qui à tenera ætate blanditias, & nugas faſtidiunt, toti in generoſis cogitationibus:

Ante annos curamque gerunt, animumque virilem.

XX. AVGVSTVS PVER RANIS SILENTIVM IMPONENS.

Calumniatores repreſſi.

OCTAVIVS infans, vt eſt apud Suetonium, obſtrepentes inſanis clamoribus ranas cõpeſcuit; *Cum primũ* (inquit) *fari cepiſſet in auito ſuburbano obſtrepentes fortè ranas ſilere iuſſit: atque ex eo negantur rana ibi coaxare.* *Sueton. in Auguſto. cap. 94.*

A P. Rectè cadit in Regum & Principum filios, qui à prima adoleſcentia ſunt improbis terrori. Hoc in morte Henrici magni Gallia experta eſt, cũ noſter Auguſtus Borbonides, quaſi clementiſſimum ſidus affulſit, aureæ tranquillitatis ſerenitatem paterna

ſapi-

sapientia inuectam stabiliuit, & importunas calumniatorum linguas sua authoritate repressit. Memini me hoc argumento olim aliquid lusisse in Porticus Lodoicæ Iconibus.

Elidit geminos annis surgentibus angues
Alcides maior viribus ipse suis.
Increpat Augustus ranas, impuraque stagna,
Rana pauet iussus, stagna repente silent.
Tu quoque, tu saua vibrantia fulmina lingua,
Tu turpes ranas comprimis ore puer.
Quod fuerat Diuis olim commune duobus,
Hoc totum Princeps incipit esse tuum.

XXI. BOCCHYRIS.

Iudicandum ex æquo.

IN hac tabula Bocchyris sedet iudex seueriſſimus: cuius capiti circumvoluta aspis superne hominem inumbrat. Erat is rex Ægyptiorum adeò notæ & incorruptæ in dijudicandis litibus æquitatis, vt si quē omnibus iustitiæ partibus absolutum significare vellent, Bocchyrim quasi Minoem & Rhadamantum dicerent: Ad hæc cum esset natura grauis & austerus, Isis illi aspidem immittere solebat, quæ capiti insidens hominem constantis in iure dicendo seueritatis admoneret.

Plutar. in comment. de vitiosa taciturnitate.

AP. Aspis capiti circumfusa vindictam clamat in iudices nummarios, qui fidem lucello mancipant, & non arguunt pro mansuetis terræ: quod ait Petrus Blesensis, *Odit Deus lucrosam, & sanguinolentam iniustitiam.*

XXII. CALANVS.

Mortis contemptus.

Similis exitus.

CALANVS Indus, cum longum vale dixisset Alexandro, Macedonibus, & vitæ, quando se ipsum

sum à corporis vinculis liberare volebat, extructa, & apparata pyra in pulcherrimo Babylonis suburbio ex lignis fragrantibus, Cedro puta, Thyo, Cupresso, Myrtho, & Lauro: ille solitam cursus exercitationem cum obiuisset, in media strue constitit coronatus foliis arundinum, affulgente sibi Sole quē ipse adorabat; Atque hoc dederat signum Macedonibus, vt pyram incenderent: Quod cum fecissent, ille circumdatus flammis immotus constitit, neque ante collapsus est, quam expirasset.

Ninachesi in India. vide Masse. ium lib. 5. pag. 150. edit. Antuerp.

Ælian. lib. 5. cap. 6.

A P. Calanus homo vanissimus in mortis caussa felix, vt putabatur. in morte valere cætera iubentur; si ex ipsa mortis specie typum pij viri exprimamus, qui magno mortis contemptu in eximiarum virtutum fragrantia æternum iustitiæ Solem intuens feliciter ex hac vita discedit.

Nam sponte crematur
Vt redeat, gaudetque mori festinus in ortum.

XXIII. CALANI CORIVM.

Imperij optima gubernatio, medium ne deserat orbem.

CALANVM Gymnosophistam ferunt exemplum Imperij Alexandro magno ob oculos posuisse: corium in medium coniecit siccum & retorridum, cuius oram calcauit: id vno loco pressum cæteris partibus extulit: se Idem lustrans vndique, & pedibus stringens in quaq; parte ostendit euenire, quoad medium occupauit, tunc omnes partes quieuere.

A P. Ea imagine significauit media regni maxime premenda, neque procul ab ijs vagandum. Rectè quoque idipsum cordis, quod est veluti in homine medium, custodiæ accommodaretur: quod memini me ab eximiæ sapiētiæ viro audiuisse. Nam & cum mundo cor sæpè comparatur, tum propter iugem motum, tum propter consilij sedem, quæ

Plutarch. in Alexandro.

mentis

mentis illius diuinæ, qua vniuersum regitur est symbolum. alluſit Auſonius cum dixit:

Edyll. 12.

Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens cor,
Vnde vigent ſenſus, dominatrix quo vegetat mens.

XXIV. CHARETIS STRATEGEMA.

Diuites ad fortia meticuloſi.

CHARES in Thracia, cum vehementiſſima tempeſtas ingruiſſet, conſpicatus milites veſtimentis parcere, & ſegniter imperata facere, mandauit vt veſtes inuicem cõmutarent: hoc facto, cum ſinguli alienarum veſtium nullam rationem haberẽt, promptius id quod imperatum fuerat, exequebantur.

Polyænus lib. 2.

AP. Opulenti ad pericula, labores, & ſtudia ipſa literarum minus expediti. *ſed rure paterno*
Eſt tibi far modicum, purum & ſine labe ſalinum,
Quid metuas? cultrixque fori ſecura patella:
Hoc ſatis? an liceat pulmonem rumpere ventis?

Perſius Satyr. 3.

XXV. CIPPI CORNVA.

Charitas in patriam.

CIPPVS (vt aiunt) Taurorum pugnam auidè ſpectarat, & in hac cogitatione acerrimè defixus decubuerat. Ex quo ſpecies hominem vexauit, recurſans in ſomnijs, tantamque vim habuit, vt is mane ſurgeret enatis cornibus, & portentoſo capite neſcio an magis horribilis, an ridiculus. Aliter narrat Val. Max. Genucio Cippo (inquit) prætori paludato portam egredienti noui & inauditi generis prodigium incidit: Namque in capite eius ſubito veluti cornua emerſerunt, reſponſumque eſt, eum regem fore, ſi in vrbem reuertiſſet. Quod ne accideret, voluntarium ſibimet ac perpetuum indixit exilium.

lib. 5. cap. 6.

AP.

AP. Magna vis φαντασίας: ex quo monemur ad honesta animum applicare, ne turpitudo cogitationis irrepens (mentem) consensu maculet, & eam prius forma, atque innocentia spectabilem, peccati fœditate deformet. Quod si lubet ad Valerij sensum accommodare, Cippus erit (opinor) typus eximiæ in patriam charitatis, in quam idem auctor exclamat: *Dignam pietatem, qua, quod ad solidam gloriam attinet, septem regibus præferatur.* Cuius rei testandæ gratia, capitis effigies ærea, qua excesserat, portæ inclusa est, dictaque Rauduscula, quod olim æra raudera dicebantur. Cornua autem symbola esse imperij testatur & Seleuci statua cornigera apud Georgium Codinum: quæ affertur ratio, leuis est, quod Taurum cornibus apprehensum de fuga retraxisset. Accedit, quod oleum regiæ vnctionis in cornu seruabatur. Rupertus de operib. Trinitatis lib. 1. Cornu ex quo vnctus est Dauid, existimat fuisse vas solidum æterni symbolum principatus: Quin ex auro, vel argento fuisse hæc cornua conijcit Nicolaus de Lyra.

XXVI. COMATES.

Musarum gratia.

COMATES in Sicilia heri diuitis pecora pascens, consueuerat nonnunquam Musis aliquid de gregibus domini offerre: id cum resciuisset Herus durius seruulum increpat: orat Comates ne succenseat, fore enim, vt Musarum beneficio omnia cumulatè reddantur. At Dominus, Age (inquit) experiamur, an Musæ sint te nutricaturæ: & seruum in arborem excauatam inclusit, atque ab eo recessit, relicto vt fame moreretur. Exacto anno cum ad eum locum redijsset, Comatem viuum, atque incolumem inuenit, & multum fauorum in arbore vnde victitauerat; Apes enim in eam arborem per rimas penetrantes suauiter ipsum aluerant. *Ex Theocr. schol. Bilb. Cagn. lib. 1. narrat.*

AP.

AP. Non perit quod Musis, & Viris literatis impenditur. *Contermina morti*
Nec virtus suprema fefellit.

XXVII. CYRI AGER.

Labor ante otium.

CYRVS vt ad bellum contra Astyagem Persas incitaret, conuocat omnes, iubetque primo die agrum viginti stadiorum expurgare, altero generaliter epulari: Tum demum quærit vtram mallent viuendi rationem, qui cum se posteriorem amplecti omnes dixissent, hanc quidem promisit, sed iusto bello quærendam.

AP. Otij & voluptatis omnes pene studiosi sunt, labores tamen quibus ea paratur, refugiunt, vt meminerint, *Non cineris caussa vnquam euasit vapor,* (inquit Accius)

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶς θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι.

Auianus.

Is dedit excelsæ posthac monumenta quieti,
Non sine suprema magna labore peti.

XXVIII. CYRI TIBICEN.

Seueritas vtilis.

CYRVS Ionibus, qui pacis conditiones prius repudiatas reposcebant, dixit apologum Tibicinis: qui ad alliciendos pisces tibia cecinerat, sed cũ nihil proficeret, sagenam immisit in mare, multosque pertraxit, quos cum palpitantes intueretur: Temperate, inquit, iam à saltationibus, quia me canente noluistis saltare.

Herod. lib. 1.

APODOSIS.

Humanitati qui se non accommodat,
Plerumque pœnas oppetit superbia.

Phædrus.

Nam

Nam manſuetudo hominis repudiata merito ſeueritatem irritat: multi autem ita affecti ſunt, vt miti brachio ſecum agi nolint,& ſerius lenitatem requirant poſtquam armarunt ipſi iuſtitiam. Adhibere oportet in regendo duo Themiſtoclis numina, πειθὼ, καὶ βίαν, vt qui illius ſuauitatem contempſerint, huius ſtimulos ſentiant. Eſt in hoc argumento lepidiſſima Phædri fabula de cicada & noctua *lib.* 3. 55.

Cicada acerbum noctuæ conuicium
Faciebat, ſolita victum in tenebris quærere,
Cauoque ramo ſomnum capere interdiu.
Rogata eſt vt taceret. multo validius
Clamare cœpit, rurſus admota prece
Accenſa magis eſt. Noctua vt vidit ſibi
Nullum eſſe auxilium, & verba contemni ſua,
Hac eſt aggreſſa garrulam fallacia:
Dormire quia me non ſinunt cantus tui,
Sonare cithara quos putes Apollinis,
Potare eſt animus nectar quod Pallas mihi
Nuper donauit ſi non faſtidis, veni,
Vnà bibamus. Illa quæ ardebat ſiti,
Simul cognouit vocem laudari ſuam,
Cupidè aduolauit. Noctua egreſſa è cauo
Trepidantem conſectata eſt, & letho dedit.
Sic viua quod negarat, tribuit mortua

XXIX. DEMADIS ATHENÆ.

Beatitudinis vmbra in rebus creatis.

DEMADES Orator cùm fortè ad Philippum regem legatus ab Athenienſibus miſſus eſſet, rogatus ab eodem, an Macedone præſtantiores eſſent Athenæ: vrbem continuo deſcripſit in mensâ, cuius opinor, cupiditate tantoperè Philippus eſt inflammatus. *Hermogenes 1. de Inuent.*

AP. Athenarum vmbra quædam & futilis imago Philippum mouit, quòd pulchritudinem ex eâ,

vrbis conijceret: sic & in his terris quæ in rebus creatis videmus, sparsa dignitatis, aut voluptatis vmbracula, animum cœlestis vitæ amore debent incendere.

Iuuat ire periclis ad decus.

XXX. DIRADIS SACERDOS.

Castitatis illustratio.

IN Dirade Apollinis templum, cuius sacerdos fœmina viri consuetudine abstinens, agno singulis mensibus per noctem immolato, diuino furore afflari credebatur.

Pausan. in Corinth.

AP. Ad lumen mentis mirum in modum confert castitas corporis: vt enim Sol in purissimum crystallum radios eiaculans vberiore luce suffundit: sic in castam mentem Deus influens plenius illustrat, scientia enim Dei singulare donum est.

Manil. Astron. lib. 1.

Quem primum infernis licuit cognoscere terris
Munera cœlestum? quis enim condentibus illis
Clepsisset furto mundum, quo cuncta regunt ur?
Quis foret humano conatus pectore tantum
Inuitis vt Dijs cuperet Deas ipse videri?

XXXI. COENA FVNEBRIS DOMITIANI.

Viue memor lethi.

DOMITIANVS primoribus Senatorum, & equestris ordinis conuiuium in hunc modum fecit. Apparauit ædes omni ex parte nigerrimas: Erant enim atra laquearia, parietes, ac pauimentum, in eoque sedes nudæ eo modo collocatæ erant. Quibus paratis rebus, eos de nocte introduci iubet, absq; comitibus, ac primum omniũ iuxta vnumquemque columnam collocat, factam instar sepulchri, in qua nomen

nomen eius scriptum erat, pendebatque de ea lychnuchus paruus vt assolet in monumentis: Tum nudi pueri atramentoque obliti, tanquam spectra quædam ingrediuntur, eosque horribili saltatione circumeunt, eoque facto ante ipsorum pedes consistunt: ad extremum omnia quæ in exsequijs mortuorum adhiberi solent in vasis eodem modo eis apposita fuerunt, Cœna interim peragebatur magno omnium silentio, vt qui timore pænè exanimati essent, Domitiano insuper sermonem, de ijs, quæ ad mortes, & funera pertinerent, super mensam ingerente. *Xiphilinus in Domitiano.*

AP. In hac cœna expressa fuit delicatis hominibus mortis imago, & memoria, longè accuratius, quam per sceleton Ægyptiorum argenteum, qui in conuiuijs præferri solebat, pueris interim hos versus accinentibus;

Eheu nos miseros quàm totus homuncio nil est!
Sic erimus cuncti postquam nos auferet orcus.

Salutare sibi, & senatoribus documentum parauerat Domitianus, nisi risum potius quam sapientiam captasset.

XXXII. ENALLI EMERSIO.

Author ego inuentorque salutis.

ENALLVM ducem ferunt, vt submersam virginem seruaret, in mare desiluisse: sed ambos fluctibus obrutos diu latuisse: verum post aliquod tēpus cum Methinus denuo habitaretur, Enallus illuc peruenit, narrauitque quo pacto emersisset vrinando, cum symbolo vndecim aureis litteris per ambitum signato, *Διὸς σωτῆρος, Iouis seruatoris*, quod virginem seruasset, auro præterea tam excellenti, & admirando, vt commune hominum cum eo comparatum videretur nihil ab ære differre. *Athenæus lib. 11.*

AP. Fiet in eum, qui cum perditus videretur, liberalitate, & beneficentia alicuius principis, redijt cum insignibus notis collati in se beneficij: vel certè Christus dominus, vt naturam humanam malorum vorticibus immersã liberaret, se in cruoris sui rubrũ mare totum demersit, & per triduum latuit ex hominum conspectũ abreptus: Mox ex tot vndarum fluctibus, & ipsius mortis faucibus emergens corpore integro, & florido, & super mortalitatẽ nostrã fulgenti, præfert in eo titulum non Διὸς σωτῆρος, sed Χριστοῦ σωτῆρος. quod naturam à morte ad vitam, à seruitute ad libertatem traduxerit:

Legibus inferni oppressis super astra meantem
Laudant vitè Deum lux, polus arua, fretum.

XXXIII. EVMENIS VENVSTVS APOLOGVS.

Non temerè se præsidijs exarmandum.

ANTIGONVS bellum gerens contra Eumenem Cardianum, misit legatos ad Satrapas, & ad Macedones, postulans, vt Eumenem desererent, cum magnificis promissis: At cum Macedones legatis minarentur, Eumenes superueniens laudauit ipsos, & fabulam retulit antiquam. leonem amantem virginis, contulisse cum patre puellæ de nuptijs: Patrẽ dicere quemadmodum paratus sit quidem eam ipsi concedere, formidare autem vngues, & dentes, ne quando contractis nuptijs, propter aliquam causam exacerbatus, sese gereret belluinè cum virgine. Cum leo abiecisset vngues, & dentes, pater conspicatus arma eum abiecisse, per quæ erat formidabilis, baculo feriens, facilè interfecit. Non absimile facere Antigonum: cò vsque promissiones extendere, donec exercitu potiatur, atque ita de ducibus pœnas sumat.

Diodor. lib. 19.

AP. Non facile hostibus credendum.

Quicquid id est timeo Danaos & dona ferentes.

XXXIV.

XXXIV. EVPOMPI DICTVM.

Imitatio recta.

EVPOMPVS pictor interrogatus, quem sequeretur antecedentium, dixit, naturam ipsam imitandam, non artificem. *Plin.lib.34. cap.8.*

APODOSIS.

Nullius addictus iurare in verba magistri. Horatius.

XXXV. GLAVCVS VICTOR AB ARATRO.

Victoria insperata vel honor ab humili loco.

GLAVCVS puer Bœotius cum agriculturæ operam daret cum patre, & dilapsum vomerem manu pro malleo vsus restituisset, coniecit parens ex eo fortem fore, & duxit in Olympia in quibus certauit: cumque ab aduersario, vt certaminis imperitus, grauiter vrgeretur, exclamauit è multitudine pater: ὦ παῖ τὴν ἀπὸ ἀράτρου, *O puer istum ab aratro*, scilicet ictum inflige: hac voce inflammatus adolescens, ingenti plaga aduersarium percussit, & vicit. *Pausan.in Eliacis lib. posteriore.*

AP. Cadit opportunè in eos, qui antea contempti insperatas palmas obtinent, & cæteris qui sibi vel omnium maximè laurearum decora polliceri videbantur, præripiunt. Sic apud Auianum mus paruus, & contemptus vulnus infligit boui:

Ingentem fertur mus quondam paruus oberrans,
Ausus ab exiguo ladere dente bouem.

XXXVI. HEPHÆSTIONIS OS SIGILLATVM.

Arcanum Regum silentio constringendum.

ALEXANDER, cùm Hephæstion ore sensim admoto Olympiadis lectitaret arcanas cum Rege literas: non prohibuit quidem hominem, sed annulum

Plutarch. in Fortun. Alex. nulum sigillarem ori apprimens, Regum arcana silentio obsignanda docuit.

APODOSIS.

Orpheus. Θύρας δ' ἐπίθεσθε, βέβηλοι.
Claudite fores profani.

XXXVIII. HIPPOMACHI VIRGA.

Vulgo non placere.

HIPPOMACHVS pugilum doctor, cum Athleta quidam ex eius disciplina speciem exhiberet artis, & circumstans multitudo vniuersa plauderet, percussit eum virga Hippomachus, inquiens: Tu verò perperam feciſti. *Ælian. c. 6. lib. 2.* ἐγὼ γὰρ ἂν ἐπήνεσα οὗτοι τεχνικὸν σε δράσαν.

AP. Argumentum pessimi turba est. Seneca in hoc argumento nota sus Parmenonis quam describit Phædrus. Hic scurra fictitium oris grunnitum edebat, Rusticus verum. *Phædrus Fabell. 86.*

Scurra digrunnit prior,
Mouetque plausus, & clamores suscitat.
Tunc simulat sese vestimentis Rusticus
Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet.
* * * *
Peruellit aurem verò quem celauerat,
Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
Acclamat Populus scurram multo similius
Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras.
At ille profert ipsum porcellum è sinu,
Turpemque aperto pignore errorem probans,
Et hic declarat quales sitis iudices.

XXXVIII. INDVS PARENTVM CINERES IN PROPRIO CAPITE SEPELIENS.

Parentum amans.

BRACHMANES fabulam de Vpupa, quam Indorum Reges habent in delicijs belliſſimam narra-

rant. Regi Indorum, inquiunt, olim filius fuit minimus natu, quē fratres improbi propter ætatem contempserunt. Cū vero parentes senectute graues, contumelioſè ab eis tractarentur, vt improbitatem eorum declinarent, aſſumpto filio minimo diſcedunt, ac fugiunt: & laboribus in itinere conſumpti moriuntur, defunctorum cineres filius in ſui capitis vulnere, quod enſe ſibi inflixerat, ſepelit. Inſignem hanc eius pietatem conſpicatus, admiratuſque Sol, puerum in auem formoſam admodum, & viuacem conuertit, criſta ſupra caput eius erecta, vt glorioſi facinoris monumento. *Ælian. l 16. cap. 5.*

A P. Parentes in capite ſepeliunt, qui mortuorum memoriam ſanctè retinent, & officijs pietatis frequentant, vnde ſibi magnum decus, & ornamentum apud poſteros comparant. Naſamomes, vt habet Tertullianus *cap. 57. de Anima*, propria oracula apud parentum ſepulchra manſitando captabant. Celtæ eadem de cauſa apud virorum fortium ſepulchra abnoctabant.

XXXIX. IVSTINIANI STRAGVLA FERALIS, IN QVA LVDIT INTER TRIVMPHOS.

Mortis Imperium.

IVSTINIANO Imperatori mortuo inſtrata veſtis ſtragula, in qua Phrygio opere textæ victarum vrbium, & Barbarorum Regum, quos ipſe ſuis auſpicijs debellarat, effigies: de qua Corippus,

Et tulit intextam precioſo murice veſtem,
Iuſtinianorum ſeries, vbi tota laborum
Nexo auro inſignita fuit, gemmiſque coruſca:
Illic barbaricas flexa ceruice phalanges,
Occiſos Reges, ſubiectaſque ordine gentes,
Pictor acu tenui multa formauerat arte,
Fecerat, & fuluum diſtare coloribus aurum, *Baron. ad annum Iuſtin. 39.*

Omnis vt aſpiciens ceu corpora vera putaret.
Effigies auro, ſanguis depingitur oſtro.
Ipſum autem in media victorem pinxerat aula
Effera Vvandalici calcantem colla Tyranni,
Addidit antiquam tendentem brachia Romam
Exerto, & nudo geſtantem pectore mammam
Altricem imperij, libertatiſque parentem.

APOD. Ecce tibi inter pugnas, triumphos, victorias, mortis effigies. Ludit certè mors in imperijs, *& æquo pulſat pede pauperum tabernas regumque turres.* Paulò áliter hoc expreſſit Martinus V. antea Otto Columna dictus, qui Tiaram Pontificiam, Galerum Cardinalium, infulas Epiſcoporum, diadema Imperatorum, coronas Regum, Ducum nudum enſem, omnia habet in emblamate pyræ ardenti iniecta cum lemmate, *Sic omnis mundi gloria.*

Martini V. Symbolum.

XL. LACHARIS FVGA.

Perde vt ſerues.

Suidas.

LACHARES captis Athenis à Demetrio veſtem ſeruilem, & ruſticam indutus, atramento faciem tingens, calathum ſterquilinio tectum portans, furtim egreſſus per exiguam portulam, cõſcenſo equo, Daricos aureos in manibus tenens, fugit. Equites Tarentini ſummo ſtudio perſequentes deluſit, ſigillatim Daricos in viam ſpargens: quos cum illi colligerent, peruenit in Bœotiam.

APODOSIS.

Iuuen. Satyr. 12.

Accidit & noſtro ſimilis fortuna Catullo:
Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
Alternum puppis latus euertentibus vndis
Arboris incertæ, nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem, decidere iactu
Cœpit cum ventis, imitatus Caſtora, qui ſe
Eunuchum ipſe facit cupiens euadere damno.

Sed

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento præferre caput, rebusque salutem?

XLI. LVERIVS.

Liberalitas.

POSIDONIVS tradit Luerium Gallum principem per agros curru vehi solitum: aurumque, & argentum in turbas Celtarum innumeras eum prosequentes spargere: Quin, & septum eundem quadratum stadiorum duodecim aliquando cinxisse, in quo potione sumptuosa & exquisita pleni lacus essent, parataque cibariorum copia, vt compluſculis diebus liceret ijs quibus placeret ingredi, fruique illo apparatu cum assiduis ministrorum officijs: Idem Bardo Encomiastæ sacculum auri proiecit, quo sublato fertur Poëta dixisse: Currus, quem ducebat impressa terræ vestigia, aurum, & beneficia procreare mortalibus. *Athen. l. 4.*

AP. Hic erit munificentissimi principis character, qui velut Triptolemus aliquis pernici gloriæ curru subuectus, non fruges sparget, sed beneficia. Num verò magnificentior Christus dominus: qui intra Ecclesiæ septa suas oues cœlesti alimonia iucundissimis Angelorum poculis reficit, & recreat. Hoc Eucharistiæ munus D. Basilius commodè appellat κοινωνίαν τῶ ἀγαθοῦ, quod in eadem cumulatissimè bonorum omnium genera contineantur. *in epistola ad Amphilochium.*

XLII. METHODII PICTVRA.

Iudicij diuini terror.

BOGORIS Bulgarorum Princeps, supra modum venationibus delectabatur, quibus cupiens, non tantùm cum venatum iret perfrui, sed etiam in eo, nouam domum ædificauit, & Monachum Methodium Roma oriundum, ac pingendi artificem,

historijs eam totam exornare iussit. Diuinoque instinctu factum est, vt non diceret nominatim animalia, quæ depingi vellet, sed pingere suo arbitrio, modo terribilis esset pictura, iuberet. Monachus secundum Christi aduentum pinxit, quod nihil eo terribilius sciret princeps ab hac parte videns, iustorum cœtum expressum, ab illa impiorum supplicia perpetientium, edoctus a pictore, quid sibi ista vellent, illico suam eiurauit superstitionem, & intempesta nocte baptizatus est. Contra eum proceres Bulgarorum insurrexerunt, eos ille parua suorum manu, crucis signo prælato, fudit: reique inopinatæ euentu territos ad fidem Christi perduxit. *Cedrenus.*

AP. Si tantum vmbra valuit, quid corpus efficiet? & si hic terror picturæ, qualis veritatis futurus est?

Quæque latent maiora puta.

XLIII. MILO.

Fortitudo.

ERAT eius statua vittata, simul compositis pedibus stans, sinistra malum punicum tenens, dextræ manus digiti recti, & insertis similes, εἶον διάρροντες. *Philostr. lib. cap. 9. in vita Apoll.*

AP. Fortitudinis typus est Milo: pedes compositi immobilitas: Malum punicum, firmitas propter compressionem granorum in granato. Vittæ, temperantiæ symbolum. τῷ δὲ ταινίαν ἢ ἀναδεῖται, σωφροσύνης ἡγεῖται ξύμβολον. hæc affertur enarratio à Philostrato.

XLIV. MILO LYCEI COLVMNAM SVSTINENS.

Literarum protectio, vel Imperij sustentatio.

MILONEM ferunt columna in contubernio Philosophorum ruinam minitante, in eius subijsse locum *Strab. lib. 6.*

locum : itaque, & reliquos seruasse omnes, & seipsum subduxisse.

AP. Imago erit principis, aut moderatoris, qui rem literariam, aut publicam iam labentem suo, vel periculo, vel robore, authoritate, vel felicitate, vel liberalitate sustentat Principes ipsi columnæ mundi appellantur. Vnde Oppian.

σοὶ μάκαρ ἀτίδω γαίης ἐρικυδὲς ἔρισμα. *ad Antoninum Imperatorem l. 1. de venatione initio.*

XLV. MORIONIS PRVDENS DICTVM.

Exitium Discordia rerum.

NICOLAVS Morio Saxonum Ducis, quem ob miros sales octoginta talerorum millibus in familia herciscunda æstimasse dicuntur, cum inter fratres de diuidenda regione ageretur, veste principali indutus in consessum procerum venit, & ecquid placeret Fridericum Ducem interrogauit. Laudante eum Duce, in cubiculum exiuit, & forfice vestē dissecuit : Mox alteram partem indutus principi se obtulit, & nunquid placeret rogauit. Principes verò factum eius virgis coërcendum minitantur: vt libet, exclamauit, modo & te viciſſim virgis cædam, qui diuisione cum fide inita pulchriorem hac vestem dilacerare conaris.

AP. Concordia paruæ res crescunt : Discordiæ maximæ dilabuntur.

Sic alternos reficit cursus *Boet. lib. 4. Metr. 6.*
Alternus amor, sic astrigeris
Bellum discors exulat oris.
Hæc concordia temperat æquis
Elementa modis, vt pugnantia
Vicibus cedant humida siccis,
Iungantque fidem frigora flammis.

XLVI.

XLVI. MOSIS ABBATIS PRVDENS FACTVM.

Ignoſce.

MOSES Abbas in deſerto Scythi, cum accerſeretur, vt ſententiam diceret in fratrem qui peccauerat: venit ſaccum arena plenum in tergo baiulans, & rogatus quid illud eſſet: peccata ſua eſſe dixit, quæ vix ferre poſſet, nedum aliena iudicare: Quod Præpoſiti monaſterij audientes, fratri pœnitenti veniam indulgere, quam pœnam infligere maluerunt, dum conſiderant ne ſe quidem ſine peccato eſſe.

Marul. li. 5. cap. 1.

AP. Non temerè de alijs iudicandum, ne vt ſæpè fit, *Det veniam Coruis, vexet cenſura Columbas.*

XLVIII. MOGORIS REGIS MAGISTRATVS.

Humilitas & memoria ſuæ conditionis.

MOGORIS Regem ferunt plebeios quidem, & tenues homines ad ampliſſimos honores nonnunquam euehere, atque, vt ſuæ priſtinæ conditionis, & regalis beneficij memoriam nuſquam amittant, iubere eoſdem artis, quam antea exercuerunt, ferre inſignia.

AP. Inter proſpera meminiſſe oportet ſuæ conditionis. Simile quod Æneas Syluius memorat de Primislao: qui ex Ruſtico ad regni gubernaculum euectus, Sagum ruſticum, dum inaugaretur, iuſſit expromi, idemque ſeruauit vſque ad obitum, quo ſibi memoriam priſtinæ vitæ identidem refricaret. At verò animus ſuperbus,

Rianus.

ἐπιλήθεται οὐνικὰ γαῖαν
ποσὶν ἐπισιβὰν δυνατοὶ δὲ οἱ ἐσθλοὶ τοκῆες.

Ad idem argumentum pertinet, quod habet Sabellicus lib. 3. Enn. 10. de Archiduce Carinthiorum, qui

qui in sua inauguratione, procedit agresti habitu, pileo tectus, calceos, & pastoralem baculum gerens. Pastorem agens magis, quam Principem: a-quam quoque pileolo delatam potat, in futuræ sobrietatis argumentum.

XLVIII. ONESILI APES.

Mortuorum honores.

ONESILI Regis Cyprij caput in ludibrium Amathusij supra portam vrbis suspenderant: in id examen apum mella congessit, fauisque referit: hinc loci incolæ oraculo moniti caput honorificè sepelierunt, Onesiloque quotannis, vt Heroi, sacra instituerunt. *Vide Pier. lib. 26. ca. 3.*

AP. Mortuorum honoribus parentantes Poëtæ significantur, eorum etiam ipsorum quos liuor extinxisse putabatur.

Maius ab exequijs nomen in ora venit.

XLIX. ORPHEI SVDOR.

Gloria fortium.

ALEXANDRO in Persas expeditionem parante, Orphei statua in Pieria contiuuò sudauit: varia fuit vatum de hoc prodigio sententia. Aristander verò Telmissæus vates eximius, Alexandrum bono animo esse iubet, significari enim cuiusuis generis Poëtas magnoperè laboraturos in Alexandro, eiusque rebus gestis describendis ac decantandis. *Arrian. de expeditione Alexand.*

AP. Parabola congruet in viros gloria & prædicatione supra cæteros illustres: Quorum laudes in cœlum scriptis carminibus sit elatura posteritas. Cæterum qualis fuerit hæc Orphei statua, vide in Hypotyposibus, vbi Philostratus iunior, & Callistratus summo artificio depingunt.

L. PAV-

L. PAVSIÆ ET GLYCERÆ CERTAMEN.

Eloquentiæ varietas.

FLORVM inuicem odores, coloresque accendere Sicyonij ex ingenio Pausiæ pictoris, atque Glyceræ coronariæ dilectæ admodum illi, cum opera eius pictura imitaretur, & illa prouocans variaret, essetque certamē artis, ac naturæ, quales nunc etiam extant artificis illius tabulæ, atque imprimis appellata Stephanoplocos, qua pinxit ipsam. *Plin. lib. 21 cap. 1.*

AP. Certamen illud cum vniuersitate rerum, & eloquentia videtur constitutum: Nihil est enim in natura, tam varium, tam reconditum, quod vis orationis complecti, imitatione referre, & exprimere non possit.

Seu sidereas exercet altius artes,
Seu voluit monitus quos dat Gargeticus auctor,
Seu doctam quatit illa chelyn, seu dissona nectit
Carmina, siue minax vltorem stringit iambon.

LI. PHALEREI VOMICA.

Vtilitas ab inimicis.

PHALEREVS deploratus ab inimicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreret, vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoste. *Plin. lib. 7. cap. 50.*

AP. Ab inimicis sæpè, quam non speramus vtilitatem capimus. τὸν νοῦν ἔχοντός ἐστι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὠφελεῖσθαι. Plut. ex Xenophonte l. πῶς ἂν τις ὑπ' ἐχθρ. *Mundanis siquidem rebus frequenter nascitur de aduersitate prosperitas, & homines cum ladere cupiunt, beneficia frequenter impertiunt.* *Cassiod. lib. 4. Var. 47.*

LII. PHILIPPI CALIX.

Aut vino aut sanguine rores.

PHILIPPVS Augustus Francorum Rex, anno salutis 1214. contra Othonem Imperat. pugnaturus

cutus in patera aurea buccellas panis vino prægnantes principibus suis propinans: bibite ex hoc omnes exclamauit: Commune hoc, aut victoriæ, aut gloriosæ mortis poculum erit, qua voce animati Franci, hostes mira alacritate superarunt.

AP. Recte conueniet in fidelissimam vitæ, mortis, gloriæ, & periculorum omnium societatem. *Ægidius Corrozetus de dictis & factis memorabilibus*

Commune periculum

Omnibus, vna salus. Longè nobiliori ratione Christus Dominus cum ad cœleste contubernium generosos milites euocaret, communes laborum, & crucis ærumnas, communem cuique pro meritis palmam gloriæ proposuit, & simul suo sanguine prælibauit: vnde postea tantum Martyrum seminarium emersit.

Cruor ille pares sanctis spondebat honores
Orturis toto corpore Martyribus.
Nam cum sacra seges terrarum impleuerit orbem,
Omnis ab hoc vno semine messis erit. *S Prosper epigr. 9.*

LIII. PHILIPPI PLACENTA.

Præsentibus vtendum.

PHILIPPVM Regem Macedonum quispiam inuitarat ad cœnam, cumque venisset magno sanè comitatu, nonnihil conturbatus est hospes, vt qui non grādem cœnam instruxisset. Id sentiens Philippus, submisit qui singulos amicos admoneret, vt placentæ locum relinquerent. At hi dum verè credunt placentam apponendam, atque expectant, abstinent ab ijs quæ apposita: atque ita factum est, vt conuiuium omnibus sufficeret. *Plut. de tuend. val.*

AP. Permulti præsentia negligunt, ob spem inanem futurorum.

Præsentem mulge, quid fugientem insequeris?

Extat in hoc argumento lepidissima Auiani fabula:

Pisca-

Fabul. 20.

Piscator solitus prædam suspendere seta,
Exigui piscis vile trahebat onus
Sed postquam superas captum perduxit ad auras,
Atque auido fixum vulnus ab ore tulit:
Parce precor, lachrymis supplex ita dixit obortis:
Nam quanta ex nostro corpore damna feres?
Nunc me saxosis genitrix fœcunda sub antris
Fudit, & in proprijs ludere iussit aquis.
Tolle minas teneremque tuis sine crescere mensis:
Hæc tibi me rursum littoris ora dabit.
Protinus immensi depastus cærula Ponti,
Pinguior ad calamum sponte recurro tuum.
Ille nefas captum referens absoluere piscem:
Difficiles queritur casibus esse vices.
Nam miserum est (inquit) *præsentè amittere prædã,*
Stultius & rursum vota diurna sequi.
Incerta pro spe, ne munera certa relinque,
Ne rursus quæras fortè nec inuenias.

LIV. PHOCENSIVM IVSIVRANDVM.

Fœdus firmum & stabile.

Herod. lib. 1.

PHOCENSES de excedendo, & relinquenda vrbe capto iam consilio, massam ferri candentem proijciunt in mare, iurantque se prius non redituros, quam ipsa sponte emergeret.

12. Æneid.

AP. Fœdus æternæ veritatis, quale illud Virg.
Nulla dies pacem hanc Italis nec fœdera rumpat,
Quo res cumque cadent, nec me vis vlla mouentem
Auertet, non si tellurem effundat in vndas
Diluuio miscens, cœlumque & tartara soluat.

LV. PHRYNES ACVMEN.

Opinio hominum multum facit ad æstimationem rerum.

PHRYNE meretrix, quæ incredibili pulchritudinis

dinis elegantiâ floruerat, cùm iam defloruiſſet, à multis procis frequentata, dicebat ſe fecem pluris, quàm vinum vendere, propter inueteratam ſuæ formæ opinionem.

τὸν τρύγα πλείονος πωλεῖν ἢ τὸν οἶνον.

AP. Idem ſæpè contingit doctis viris, qui cum ingenti eruditionis opinione apud omnes floreant, etiam quæ langueſcente iam ætatis vigore faciunt, propter diuulgatam apud omnes ſapientiæ famam, magno gloriæ pretio diſtrahunt, atque diuendunt.

Eſt ſeris ſua gratia pomis.

LVI. POLYPERCONTIS STRATEGEMA.

Noſce vt vincas.

POLYPERCON Peloponeſijs aditum obſidentibus, ſuos milites ad periculum adeundum confirmauit, pileum impoſuit, & tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo dixit ad eos: qui nos in periculum vocant, ô commilitones, eiuſmodi ſunt homines. poſt his depoſitis, & armatura recepta: qui vero manum cum ijs conſerent, inquit, eiuſmodi vſque in hoc tempus multorum, magnorùmque bellorum victores: quo audito milites obſecrabant ne amplius moram aliquam interponeret, ſed rectà ad ineundam pugnam duceret. *Polyænus lib 4.*

AP. Multum iuuat ad victoriam hoſtes noſſe, ſit enim plerumque, vt metus & opinio,

Longum inualidi collum ceruicibus æquet
Herculis Antæum procul à tellure tenentis

Iuuen. Sat. 3.

In eodem argumento eſt Brenni ſtrategema.

LVII. ITEM.

Brennus.

BRENNVS enim rex Gallorum volens ſuis perſuadere, vt expeditionē in Græciam ſuſciperent, *Polyænus lib. 7.*

conuocatis in cõcionem viris, & mulieribus, produxit captiuos Græcos vilissimis corporibus, & infirmissimis præditos capitibus, rasos, & sordidis pallijs amictos: iuxtaq; eos maximos Gallorũ collocauit & speciosissimos, Gallicam armaturam indutos: hoc facto: nos, inquit, tanti ac tales contra homines tam imbelles & paruos bellum geremus: hoc modo Galli contemptis Græcis adducti sunt, vt proficisci cum exercitu in Græciam non dubitarent.

LVIII. ROBERTI DVCIS NORMANNIÆ STRATEGEMA.

Virtus pudore lacessita fit acrior.

Æmilius lib. 4.

IN expeditione Hierosolymitana, Duce Petro Eremita, post occupatam à nostris Nicæam, cum Solymãnus nouo exercitu Christianis occurrisset, & multitudine infestus esset: Robertus Dux Normanniæ aureũ vexillum in frequentissimos hostes iecit, quod dum repetunt Normanni, antequam in potestatem hostium veniret, impetus furentium factus hostes dissipauit. At duo millia nostrorum desiderata, quadraginta hostium millia circiter cecidêre.

Sidon. in Panegyr. Soceri.

AP. Commentum fuit præstantissimi Ducis, qui nouerat Germanam virtutem iactura aliqua, & pudore lacessitam acrioribus stimulis, & facibus incalescere. *assistunt socia, virtusque, dolorque,*
Et pudor armatas pilo petit impiger alas.

LIX. ROMVLI MANIPVLI.

Vita Humana.

ROMVLVS primus populum Romanum in centurias distribuit, quarum vnamquãque vir vnus duce-

ducebat, qui manipulum fœni, aut herbarum in conto affixum gestabat: Vnde militum manipularium nomen. ἑκάσης δὲ ἀνὴρ ἀφηγεῖτο, χόρτου καὶ, ὕλης ἀγκαλίδα κόντῳ περιμήνην ἀνέχων, μανίπλαν ζῶντα δασύνοις κελεύοντι. *Plut. in Romul. edit. Grec. pag. 39.*

AP. Hominum fragilitas per fœnum adumbrata. Omnis caro fœnum. Comparatur quoque vita humana cum hortis Adonidis, in quibus flores omnes Adonidem illum referebant, in primo ætatis flore præreptum: nihilque in illis serebatur, quod fructum proferret, sed illa tantum, quæ oblectationi & delicijs esse possent.

LX. SCILVRI FASCICVLI.

Concordia.

SCILVRVS Scytharum rex, cum iam moriturus octoginta filios superstites relinqueret, afferri singulis fasciculum iussit, vt si possent frangerent: Quod cum ipsi facere se posse negarent, distractis pedetentim singulis fustibus, toram facilè contriuit molem: significans scilicet concordes germanos inuictos fore: contra verò discordes facilè, vel à quouis debellari posse.

AP. Ὁμόνοια μέγιστον ἀγαθόν. *Xenoph. lib. 4. de factis, & dictis Socratis.* In hoc genere quoque symboli lapides Philadelphi, quorum meminit Mendesius *tertio de lapidibus*, & Plutarchus *in Strymone.* Γίνωνται δὲ ἐν ἀμφοῖν λίθοι φιλάδελφοι λεγόμενοι, Κέρκωπος τῶν χρόαν ἀνθρωπόμιμοι. sibi mutuo adhærent vt fratres. *Plutarch. in regum & Imp. Apophtegmatib.*

LXI. SCORI ACVMEN.

Fratrum discordia concors.

SCORVS Dacarum Dux, cum dissidentibus inter se Romanis Dacas à bello illis inferendo dehor-

tari vellet, in consilium duos feroces canes adduci
Fulgosius lib. 8. c. 10. iussit, qui, vt soliti fuerant, statim tanquam inter se commissi mordicus certare cœperunt. Non multo post lupum quoque adduci curauit: quo conspecto nihil morati canes, omisso prælio concordes ambo lupum petierunt: ab ea contentione Scorus sermonem orsus, ostendit, nihil esse, quod facilius Romanorum dirimere contentiones posset, quam, si se Dacarum bello peti sensissent.

LXII. SELEVCI ANCHORA.

Inexpugnabile rebus præsidium.

SELEVCVS anchora signatum femur habuit ab ipsa origine, filijque & nepotes eius eodem insigniti modo. Is cum Babylonem iret vrbem occupaturus, inter gradiendum pedem lapide offendit, & ex eo cogitur dolore subsistere. Amicis interim principem demulcentibus annulus apparuit, anchorâ signatus, atque impressus, quem ibi ipse antea amiserat. Ex quo magnam imperij spem concepit, nec excedit. Appianus Alexãdrinus in Syriaca: apud quem & Ptolemæus Lagi filius hoc signum feliciter interpretatur. ἀσφαλείας εἶναι ἄγκυραν, ἐκ τοιούτου συμβόλου.

AP. Tum demum in spem cœlestis Imperij nos
Fortunat. venire oportet, cùm crucem ἱερὰν ἄγκυραν, sacram anchoram amplexi fuerimus.

Crux nobis dedit arma salutis.

LXIII SERAPION.

Liberalitas consecrata.

Pausan in Eliacis li. 11. pag. 211. SERAPIONEM pugilem statua consecrarunt Elæi, quod in magna annonæ penuria veniens ad ludos, frumentum secum vectandum curauerit ad releuandam famem.

AP.

AP. Nullum magno Principe, immortalitatem- *Plin. in Pa-*
que merituro dignius impendij genus, quam quod *neg. Tra.*
erogatur in posteris.

Extra fortunam est quicquid donatur amicis,
Quas dederis solas semper habebis opes.

LXIV. TELESILLÆ PHARMACVM.

Litera vtiles.

TELESILLA honesto loco nata mulier, sed ægro corpore, ad oraculum misit de valetudine sciscitata, cui responsum est, Μέσας ἀνακαλέειν. Ex quo humanioribus Musis addicta, non modò Poëtria euasit, sed & ægritudini corporis fecit medicinam. *Plutarch. in mul. virtut. in Argiu.*

AP. Literarum vtilitas tanta est, vt non modò morbis animi, sed & corporis medeantur. Certè Theocriti Cyclops eosdem contra prauos animi effectus, & impuros amores magnam vim habere ostendit.

Οὐδὲν ποθὸν ἔρωτα πιφύκῃ φάρμακον ἄλλο,
Νικία, οὔτ' ἔγχριστον ἐμοὶ δοκεῖ οὔτ' ἐπίπασον,
Ἢ ταὶ Μοῖσαι. *Idyll. 11.*

Nullum contra amorem natum est remedium aliud,
O Nicia, neq; quod inungi, vel aspergi possit, vt opinor,
Quam Musæ.

LXV. THEAGENES.

Honor clarissimorum virorum & inuidiæ pœna.

THEAGENES nobilissimus athleta quadringentis coronis illustris statuam habuit, quam liuidus post fortis viri fatum singulis noctibus flagellis cædere gaudebat, quod cum sæpius iteraret, oppressus est tandem à statua. Mortem parentes vlciscuntur, & secũdum Draconis leges damnatur statua, &

Pausan in Eliac. lib. posteriore.

proijcitur in mare. Ex eo grassata lues Thasios male mulctauit, nec prius sedata est, quam statuæ ex mari extractæ florentissimos honores redderent

AP. Hoc aduersus florentissimorum hominum famam potest inuidia, quod aduersus Solem nebula: Breuissimo tempore nocet, & eadem dissipata mitiores radios virtus exerit. *Iris nubila contra.*

Val. Flac. eus Argon. lib. 4.

LXVI. THEMISTOCLIS APOLOGVS.

Non est ante festum posterus dies. Antiquorum honor.

DICTVM perurbanum Themistoclis in iuniores Imperatores, qui se prosperè rebus gestis ipsi anteferebant. Posterus dies olim cum festo contendit, obstrepentem illum, sollicitumque esse dictitans; se verò pridie apparata fruenda per otium præbere. Verum, inquit festus dies, sed si non fuissem, vbi nam terrarum esses?

Plut. in fort. Rom.

AP. Noui antiquis honorem debent, quorum ipsi perfruuntur laboribus: magnum fuit inuenire, facilius inuenta promouere ad summum.

Moribus antiquis res stat Romana, virisque.

Et quod ait Græcum adagium:

Αἔτιον γῆρας κορύδου νεότητος ἄμεινον.
Aquila senectus corydi iuuenta melior.

LXVII. THEMISTOCLIS HYDROPHORA.

Scientia non occultanda.

THEMISTOCLES Hydrophoræ Nymphæ imaginem dedicauit ex multis eorum qui aquam distinebant, ne in publicam vtilitatem emanaret.

AP. Digni sunt multa, qui scientias, & concessa sibi

sibi à Deo bona occultant, & retinent, quibus societatem hominum iuuare, & aliqua ornamentorum accessione locupletare possent. *Deus est mortali iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via. Magno animo nos non vnius vrbis mœnibus clusimus, sed in totius orbis commercium.* *Plin. lib. 11. cap. 7. historiar. Naturalis.* *Senec. lib. de tranquil.*

LXVIII. THEMISTOCLIS IVDICIVM.

Scientia benè vtendum.

THEMISTOCLES interpretem Græcum, qui Persis ministrarat, interfici iussit: rem iniquam ratus Græcam linguam in vsum Barbarorum conuertere. *Plut. in Themist.*

AP. Quid illis fiet apud summum Imperatorem, qui scientiam donum Dei ad impurissimarum voluptatum contubernia, aut scurrilium verborum nugas, aut, quod maius est, ad castra impietatis traduxerunt? *Pensemus quod lucrum Dei fecimus, nos qui accepto talento ab eo ad negotium missi sumus.* *Greg. Hom. 17. in Euãg.*

LXIX. TIMOTHEI RETE.

Fœlicitas Imperatoris.

TIMOTHEVM fortissimum Imperatorem, & fœlicissimum, inimici dormientem pinxerant, & rete gestantem, in quod sua sponte vrbes influerent.

AP. Significat eos, qui sunt maximè felices, & quibus diuinâ (quod aiunt) virgulâ suppeditari videntur omnia. *Plutarch. in Apoph.*

Οἷς δὲ δῶρόν ἐστι τύχην βροτούς.

LXX. VISINVS.

Disputator egregius.

VISINVS eximiæ opinionis gladiator omnem telorum aciem ad hebetudinem solo aspectu redigere solebat. *Olaus magnus lib. 3. cap. 16.*

AP. Cadit in acerrimum disputatorem, qui leui negotio omnium argumentorum vim imminuat. Ἔγχος ἔχων τόμαχ δοῦρον, ἔπος ξίφος, ἀσπίδα φωνήν. Pro hasta habens os promptum, pro sermone gladium, pro clypeo vocem. vt loquitur Nonnus Dionys. *lib.* 13.

LXXI. DE IGNORANTIA ET EXCVSATIONE VITIORVM.

Apologus.

Gilbert. Cogn. lib. 1. narrat.

CONDVXERAT quidam portorium ad amnem, quà pons transitum præbebat, hac conditione, vt singuli pro singulis vitijs persoluerent nummum. Aduenit quidam scabiosus, & ab illo petitur portorium nummi vnius, vt erat constitutum, qui cum recusaret pendere, occurrit portitor, & pignoris loco detrahit viatori pileum: atque ibi apparet in caluitio alterum vitium Alopeciæ. Ergo duos (inquit) iam nummos solues, minimè, (inquit viator) & luctari incipit, dumque à valentiore datur ad terram, conspicitur hernia, Tres (inquit) portitor iam nummos peto, quos ille, qui vnum initio noluerat, tum numerare coactus est.

AP. Hic tot vitijs oppletus, nec fateri potest vitium, nec videt. Cur? an quod ait Phædrus:

Peras imposuit Iupiter nobis duas.
Proprijs repletam vitijs post tergum dedit;
Alienis ante pectus suspendit grauem.
Hac re videre nostra mala non possumus:
Alij simul delinquunt censores sumus.

Sed quid lucrantur qui sibi folia ficus consuunt, & peccata penè omnibus nota vehementi studio tegunt? vt *Improbi pateant magis.*

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVARTVS.

HOMINIS MALA.

I. ABYDENVS STVLTVS.

Opinionis vis, vel felicitas improborum.

FERVNT in Abydo quendam mente destitutum in theatrum progressum vacuum, multosque dies illic diligenter, tanquam in eo essent histriones, applausisse, acclamasseque admirabundè. Cæterū mente recepta, dixit suauius se nunquā atq; eo tēpore vixisse. *Arist. de mirabili auscult.*

AP. Quàm multi imperitis Oratoribus, & propè nullis, plaudunt opinione decepti. quàm multi insania ebrij, videntur sibi pulchri, beati, cum nihil eorum, quæ sibi animo fingunt, possideant, sed vt Menippeæ Empusæ bona cuncta euolent, & dilabantur. Num merito hæc à Græco Comico appellantur εἰκολόνειρα, vmbris somnisque similia: nec malè illud Plautinum hîc vsurpari potest, *Bona εἰκολόνειρα.*

Miris modis Dij ludos faciunt Hominibus,
Mirisque exemplis somnia in somnis dant.

II. ACESSÆVS.

Procrastinator.

COMPERENDINATORIS Hieroglyphicum est Acessæus decussatis brachijs cœlū intuens, &

expiscans an luna fluxu luminis orbem sui syderis impleat: hic nauta, vt satis ex adagio notum est, ignauiæ velum prætendens, commodi temporis opportunitatem, perfectionem vsque differebat; Lunas minimè fauentes caussatus, quæ tamen, cùm & auctu, & labore, & senio cœlum vsquequaque lustrarent, desidiosus hic Callipides nusquam soluebat de portu.

Diogenianus Centuria 1. Adag 57.

Ην δὲ κυβερνήτης ὃς ἐράδιμος ὢν ἔλεγε διὰ παντὸς ἀναμένειν σελήνην, ἵνα ἐν φωτὶ ὁ πλοῦς αὐτῷ γένηται.

AP. Tales sunt partim ignaui, partim etiam callidi, & malitiosi comperendinatores, qui cum minimè rem promoueant, in cœlum & sydera suæ negligentiæ caussam refundunt.

Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

III. ALEXANDER EBRIVS MORIENS CVM BACCHO EXPOSTVLAT.

Nullum numen abest, si sit prudentia.

EPHIPPVS, lib. de Alexandri & Ephæstionis sepultura; Proteas (inquit) Macedo bibaciſſimus fuit, robustoque corpore vitam traduxit, cum se plurimum in bibendo exercuisset. Alexander igitur poculum, quod duos congios capiebat, cùm poposciſſet, Proteæ id præbibit: Ille verò sumptū multis laudibus regem prosequutus exhausit cum plausu omnium, ac paulò post poculum idem postulauit, rursumque Alexandro propinans, id hausit. Rex aurem generosè quidem ebibit, sed perferre non potuit in puluinar reclinatus, & poculo è manibus dimisso, ac iam inde morbo correptus, interijt: Baccho, vt fama est, irato, quòd Thebas patriam suam obsediſſet.

AP. Stultum est suorum malorum caussam in Deum, aut fatum, non in suas libidines & flagitia, reij-

reijcere. *Multos inueni æquos aduersus homines, aduersus Deos neminem: obiurgamus quotidie fatum.* Sen. ep. 93.

IV. ANAXANDER.

Adulatorum impudentia.

SATYRVS in vitis, scribit Anaxandrum Eudæmonicum Philosophum, vnum ex assentatoribus Alexandri, cum rege iter facientem vt stupendo fragore inopinato que tonuit, omnibus pauore consternatis: Hoccine feciſti, ô Alexander Iouis fili? Athen. lib. 6.

A P. Meretur is inter tot adulatorum greges, qui non vltimas teneat, & inuerecundæ assentationis typus fiat: *alius quidem*, vt ait Seneca naturalquæst. lib. 4 *adulatione clam vtebatur parcè, alius ex aperto palam, rusticitate simulata, quasi simplicitas illa non ars sit.* Plancus artifex ante Velleium maximus, aiebat, non esse occultè, nec ex dissimulato blandiendum: *Perit*, inquit, *procari, si latet.* hoc Anaxander nouerat, qui tam impudenter assentabatur.

V. ANAXENOR IN IOVIS PVRPVRA.

Honor indignis concessus.

ANAXENOREM cytharœdum extulerunt quidem theatra, sed multò magis Antonius, qui eum etiam militibus stipatum, tributi exactorem è quatuor vrbibus constituit. Patria quoque ipsum haud mediocriter ornauit, ea ipsa purpura induens, quæ Ioui Sosipolidi, hoc est, vrbis Seruatori, erat consecrata. Strabo lib. 14.

A P. Hoc schemate exprimitur vilis, & tenuis homũcio, summis honoribus affectus? qualis Æschines fingitur à Demosthene, qui in nobili oratione περὶ στεφάνου, ἀρδραῖος οἰνόμαος, τραγικὸς πίθηκος, nominatur.

Sic

Martial. lib. 1.

Sic dentata sibi videtur Aegle,
Emptis cornibus, Indicoque cornu.
Sic quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris.

XI. ÆNETVS QVINQVERTIO.

Honoris humani fragilitas.

IN Olympijs victor declaratus, simul atque coronam accepit, excessit è vita.

Paus. an. in Laconic. pag. 100.

AP. Quis iam illud non inclamabit? Ὦ ὡραῖα ἐλάφων ἀνθρώπινα πρόγματα Mors certè in coronis & triũphis ludos facit cum mortales in ipso honorum limine, quos infinitis laboribus quæsierũt, importuna rapiat Num recte Æneto illud Poetæ congruit,

Prehensa vouet expirare corona.

VII. ANTHEAS AD MVSICAM.

Imperitus & indoctus auditor.

HIC Scytharum Rex Ismeniam tibicinem bello captum canere iussit inter pocula. Omnibus autem admirantibus, & præ voluptate plaudentibus, iureiurando affirmauit, suauius se interdum equum hinnientem audisse

Plutarch. de Fortun. Alexand.

AP. D. Hieronymus ad Marcellam: *Asino quippè lyra superfluè canit.* ὄνος λύρας ἄκουσε, καὶ σάλπιγγος ὗς.

VIII. ANTONII ANTRVM BACCHICVM.

Gula triumphus.

SOCRATES Rhodius Antonium scribit Athenis commoratum, conspicuum vndique super theatro cœnaculum temporarium ædificasse, virenti fronde opacatũ, antri Bacchici specie, vbi tympanis adaptatis, hinnulorumque pellibus, & reliquis Dionysiacorum ludorũ ornamentis, cum amicis statim à diluculo recubans ad ebrietatem vsque potaret.

AP.

AP. Vitia ipsa plerumque authoribus displicent, & temperantiam laudant non sobrij: at vbi se libido non contenta domesticis parietibus effert in publicum, & speciem digniratis rebus turpibus affingit, apparet in summam desperationem res venisse. habes de hac Antonij intemperantia in Cicerone & Plutarcho dignum planè triumuiro tabernaculum.

IX. APICIVS.

Helluonum Typus.

APICIVS infamis gurges, Tiberij vixit temporibus, & Minturnis, quæ ciuitas est Campaniæ, vt plurimùm degens locustis vescebatur magno emptis, quæ illic nascentes, & maximas Smyrnæas, & Astacos Alexandrinos amplitudine vincebant: Cùm in Africa vastæ, inusitatæque magnitudinis audisset reperiri, cõtinuo illò naui profectus, multaque incommoda nauigationis perpessus: sed cùm minores inuenisset, quam fama diuulgasset, illicò ne commoratus quidem in portu Minturnas regressus est. *Athen. lib. 1.*

AP. Hic dementissimæ gulæ Catillo typus esse poterit omnium, qui ab Eunapio ἀσωτίας πίρας dictus est. Describitur à Seneca de vita beata libro singulari *Aspice Nomentanum & Apicium terrarum ac maris vt isti vocant bona conquirentes, & super mensam recognoscentes omnium gentium animalia. vide hos eosdem è lectis suis spectantes popinam suam, aures vocũ sono, spectaculis oculos, saporibus palatum suum delectãtes. mollibus lenibusque fomentis totum lacessitur eorũ corpus, & ne nares interim cessent, odoribus varijs inficitur locus ipse, in quo luxuria parentatur.* *Seneca lib. de beata vita*

X.

X. ARTEMON.

Improbi meticulosi.

ARTEMON, qui περιφόρητος dictus fuit, improbæ fuit nequitiæ, vt qui assiduo lectica vectaretur, vel potiùs in lecto portaretur. Is adeò erat meticulosus, vt etiam domi tranquillè desidenti, duo famuli scutum æreum supra caput sustinere cogerentur, ne quid ex alto decideret, aut improuiso telo feriretur.

Vide Stromat. 5.1317

AP. Diffidens malum improbitas, *omnia tuta timet*. nec ei domus commune omnium perfugium ad quietem data.

Ὁ συνιστορῶν, ἂν ᾖς π, κἂν ᾖς θρασύτατος,
Ἡ σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.

Menander.

Qui aliquid sibi cõscius, etiam si fuerit audacissimus; Conscientia tamen facit ipsum timidissimum.

XI. ASTOMI.

Cenodoxi.

ASTOMORVM gens sine ore, corpore toto hirta vestita frondium lanugine, halitu tantùm viuens & odore, quem ex naribus trahit.

Plin. lib. 7. cap. 11.

AP. Cenodoxi os nullum habent, ad Dei, aut Deo gratissimorum hominum laudem prædicandam: toti sunt veri honoris ornamentis destituti, & nihil habent præter pilos, & folia, hoc est, humanarum laudũ quisquilias, res omninò leues, & nugatorias; halitu tantùm viuunt, scilicet vanæ gloriolæ auris quas naribus excipiunt, cùm os non habeant, & ad solidæ laudis pabulum excipiendum non egeant.

Quicunque solam mente præcipiti petit,
Summamque credit gloriam,
Latè patentes ætheris cernat plagas,
Arctumque terrarum situm,
Breuem replere non valentis ambitum:
Pudebit aucti nominis.

Gloria terrarum vilis.

Boet. Metro. 7. lib. 2.

XII.

XII. ATERGATIDIS PISCES.

Vltio diuina.

ATERGATIS regina piscium ad insaniam vsque auida, à Mopso Lydo capta, cum Ichthye filio in lacu Ascaloni vicino demersa, & suffocata est atque ob suam insolentiam, & iniurias, à piscibus deuorata. *Xanthus Lydius & Athen. lib. 7*

AP. Eadem sæpè sunt voluptuarijs libidinis, & suppliciorum instrumenta. *Per quæ quis peccat, per eadem punitur:*
Et modo quæ fuerat gloria, pœna fuit.

XIII. ATHANATOS.

Diues stultus.

ATHANATOS vir robustus, prodigiosæ ostentationis quingenario thorace plumbeo indutus cothurnisque quingentorum pondo calceatus per scenam ingressus est. *Plin. lib. 7. cap. 20.*

AP. Cadit in stultos diuites, qui se ad cœlum iter affectare dicunt, tot ponderibus præpediti, quibus se potius scenicè ostentant quam salutis viam expediunt. Minut. Fœlix in Octauio. *Igitur vt qui viam terit eo felicior quo leuior incedit, ita beatior in hoc itinere viuendi qui paupertate se subleuat, non sub diuitiarum pondere suspirat.* Rectè igitur apud Phædrum,

Cum victi mures mustelarum exercitu
(Historia quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circum trepidarent cauos, *Fabula lepida de muribus cornigeris.*
Ægrè recepti tamen euaserunt necem.
Duces eorum, qui capitibus cornua
Suis ligarant, vt conspicuum in prælio
Haberent signum quod sequerentur milites,
Hæsere in portis, suntque capti ab hostibus:
Quos immolatos victor auidis dentibus
Capacis alui mersit tartareo specu.

XIV.

XIV. CALIGVLÆ ACERVI AVREI.

Auaritia.

Tranquill. in Caligul. cap. 43.

IDEM nouissimè contrectandæ pecuniæ cupidine incensus, sæpè super immensos aureorum aceruos, patentissimo diffusos loco, & nudis pedibus spatiatus, & toto corpore aliquandiu voluratus est.

AP. Auari aurum intuentes sibi applaudunt, & in eo animo merguntur, nullum inde fructum, præter vanam ostentationem, colligentes.

Horat. Satyr. 1. l. 1.

At qui tantulo eget quanto est opus, is neque limo
Turbatâ haurit aquam, neq; vitâ amittit in vndis.

Non omittendus est hîc Caliphas, qui inter auri & gemmarum aceruos voluratus fame interijt. Occupata siquidem Babylone ab Halaone Tartarorum Regis fratre, omniq́ue populo deleto, Caliphas sacrorum Mahometanorum summus magister, qui magnum thesaurum congesserat, comprehensus medijs auri gemmarumque aceruis impositus est, in quibus plures dies asseruatus, inedia, vel sanè pretiosa fame consumptus est.

Sabellic. lib. 7. Ennead. 9.

XV. CALIGVLA PRO BACCHO ORNATVS IVRA REDDIT.

Iudex dissolutus.

Athen. l. 4.

CALIGVLA pro Baccho ornatus prodibat in publicum, & cum eodem iura dicebat. de hoc cultu habes in Tranquillo cap. 52. *Vestitu calceatus, & catero habitu, neque ciuili, nec denique humano, semper vsus est.*

AP. Turpe, & fœdum Principem iura reddentem pro Baccho ornatum sedere: turpius & fœdius Iudicem in vinum se ingurgitare, & ebrium magni etiam

etiam momenti causas tractare. Sapiebat illa mulier, quæ Philippum Regem, sed sobrium appellabat. Quæ potest esse in vino digna iudice commentatio, vbi mens, ὃν οἶνος κύμασιν ναυαγεῖ? ea de causa Græci, cum facerent sacra Soli, qui, πάντ' ἰθορᾷ, καὶ πάντ' ἐπακούει, πάντα βρέχυσι, mel libabant. Quòd exsistimarent Solem rerum omnium moderatorem, a vino & ebrietate alienissimum. *Soli mel libatum.* *Philochorus lib. 2.*

XVI. CALIGVLÆ CAPVT IN IOVIS CORPORE.

Dux ignauus in florenti Rep.

DIVINAM Maiestatem Caligula affectauit, datoque negotio, vt simulachra Numinum religione, & arte præclara, inter quæ Olympici Iouis, apportarentur è Græcia, quibus capite dempto suum imponeret. Idem Olympius Iupiter, quem Romam transferri curauerat, tantum cachinnum repentè edidit, vt machinis labefactis, hospites diffugerent. *Sueton. in Calig. 22.* *Suet. 57.*

AP Corpus erat Iouis Olympici, caput Caligulæ malè sanum. Sic florentissimo plerumque Reip. corpori ignaui duces imponuntur.

Sed leue pondus erat.

XVII. CALIGVLÆ PALMA.

Victoria turpis.

MIRMILLONEM è ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum confodit ferrea sica, ac more victorum cum palma discurrit. *Sueton. cap. 32.*

AP. Laurea hæc est in mustaceo. quid fœdius quam Imperatorem gentium de vnius vilissimi gladiatoris anima triumphare? Similiter faciunt potentes aulici, qui se pulchros, ac beatos putant, si infelicissimum

mum homulum, à quo læsi fuerint, aut se læsos putent, suæ mactarint iracundiæ.

Fœdâ est de vili sanguine palma.

Num longè generosior Taurus in fabula apud Gabriam?

Tauri sedebat valis in cornu culex:
Volare num se vellet, ipsum interrogat.
Respondet ille: nec sedentem noueram,
Nec euolantem te profecto sentiam.

Noluit quippe de sanguine culicis triumphare, sed ipsum generosè spernere.

XVIII. CALIGVLÆ TEMPLVM.

Gulæ improbitas.

Tranquill. in Caligul. 22.

CALIGVLA cùm se pro Ioue Latiali adorandum exhibuisset, templum etiam numini suo proprium, & sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. In templo simulachrum stabat aureum Iconicum: amiciebaturque quotidie veste, quali ipse vteretur. Magisteria sacerdotis ditissimus quisque, & ambitione, & licitatione maxima vicibus comparabat. Hostiæ erant Phœnicopteri, Pauones, Tetraones, Numidicæ Meleagrides, Phasianæ, quæ generatim per singulos dies immolarentur.

AP. Humani Ioues potentes helluones: templū, culina: Sacerdotes, coqui: Hostiæ, cupediæ omnis generis. Recte exclamat Scribani nostri viri doctissimi Philosophus Christianus: O vbi mens nostra vix palmari stomacho ingentia fumant fumibula feruent tripedales aheni, Babyloniæ calent fornaces, immanes æstuāt ignes, superstant fercula ferculis, lassatis mensis, Seruorū, ancillarum, coquorum sudat exercitus, natant penuaria vino, fatiscunt horrea frumento. Et ego credam vnum ventrem in quo plurimarum non rarò gentium conduntur vina?

XIX.

XIX. CAMBLES.

Maritus improbus.

XANTHVS in Lydiacis narrat, Cambletem Lydorum olim regẽ edacem & gastrimargum fuisse, noctùque vxorem suam in frusta dissectam vorasse. Deinde crastino mane reperta coniugis manu, quę ad eius os hæserat, re cognita & in vulgus sparsa se ipsum iugulasse. *Athen. lib. 10.*

AP. Oratores coniugum sunt impij mariti, qui coniugalis concordiæ vinculum rumpunt, & miserarum vxorum dotes in lustris ac ganeis decoquunt.

XX. CANTIBARIS.

Gula lassatur non satiatur.

CLEARCHVS, libro quinto vitarum scribit, Cantibaridi Persæ cùm mandendo essent defatigatæ maxillæ, hianti domesticos cibum injecere solitos, tanquam in vas quoddam inanime. *Athen. l. 10.*

AP. Helluones adeò tetræ sunt, & profundæ gulæ, vt saburrati cibis adhue concupiscant, doleantque, vt ait Seneca, quòd magna pars eorum fœlicitatis excluſa corporis angustijs esset, quorum gula

Lassata cibis, nondum satiata recessit.

XXI. CITHAROEDVS IASSIORVM.

Concionum & orationum neglectus.

CVM Citharœdus quippiam Iassii artem suam publicè ostentaret, tantisper ab omnibus auditus est, dum tintinabulum signum venditionis piscium daret, eo audito vniuersi ad negotiationem piscium discesserunt, vno excepto, qui erat surdaster maiorem in modũ. Ad hũc accessisse dicitur Citha-

rœedus, maximaſque egiſſe gratias, qui tanto ipſum honore affeciſſet, tantòq; ſtudio muſicæ ferueret, cũ reliqui, ſimul atque tintinabulum ſignum dediſſet, diſceſſiſſent. Quid ergo ſignũ datum eſt? inquit ſurdaſter; tu igitur valeto, & ſtatim è conſpectu ſe proripuit. *Strab. li. 14.*

AP. Miſera plerumque concionatorum conditio, quos omnes priuatarum rerum ſtudijs illecti relinquunt, & ſi quæ occupatio, aut voluptas fuerit oblata, malunt audire diſcum, quàm philoſophum, vel certè aliqui audiunt, qui minimè intelligunt. Notatur & vanitas oratorum, qui plerumq; ſe multum placuiſſe exiſtimant, cùm ab auditoribus oſcitantibus auditi vix fuerunt.

Vbi vanus animus aura captus friuola,
Abripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facilè ad deriſum ſtulta leuitas ducitur.

XXII. CLEARCHVS KEPAYNOΦOPOΣ.

Maieſtatis vanus ſimulator.

CLEARCHVS Heracliæ tyrannus geſtauit fulmen, & filium Tonitrum appellauit. *Plut. in Fort Alex. lib. II.* Similis in eo Salmoneo fuit.

Demens qui nimbos & non imitabile fulmen,
Ære, & Cornipedum curſu ſimularat equorum.
At pater omnipotens denſa inter nubila telum
Contorſit (non ille faces, nec fumea tedis
Lumina) præcipitemque immani turbine adegit.

AP. Melius amore, quàm terrore regitur humanum genus. parùm cordati ſunt principes, qui grauitate vocis, toruitate vultus, ac morũ truculentia, fugaque conſuetudinis humanæ, maieſtatem & authoritatem Imperij ſibi videntur imitari. *Plutarchus.* Βαρύτητα φωνῆς, καὶ βλέμματος τραχύτητα, καὶ δυσκολίαν τρόπων, καὶ ἀμιξίαν διαίτης, ὅσον ἡγεμονίας καὶ σεμνότητος μιμεῖσθαι δοκοῦσιν.

XXIII.

XXIII. CYLICRANES.

Vinosi.

POPVLI ita dicti, quòd poculi effigiem impressam humeris semper gestarent. *Athen. l.11.*

Κυλικράνης δὲ λέγονται, ὅτι τοὺς ὤμους κεχαραγμένους κύλιξι εἶχον. Tanti illi poculum fecerunt: & certè Nomadum quorumdam omnis opulentia est poculum, gladius, aquale. *Ibid.*

AP. Rectè cum Cylicranibus comparari poterunt vinosi, qui non modò amphoræ speciem, sed ipsam amphoram vbique circumferunt, & Horatianum illud ad amphoram nequissimè exclamant, *O nata mecum.* *Od.21.lib.3.*

XXIV. EX DEMETRIO MATVLA.

Honoris humani lubrica vicissitudo.

CASSANDER Athenis in ditionem acceptis vsus est humaniter, vrbique ciuem præfecit Demetrium Phalereum, Theophrasti discipulum, qui instaurauit popularis Reip. statum, quantum ferebant tempora. Verùm inuidia, & paucorum inimicitiæ tantùm valuerunt, vt Cassandro mortuo, fugere in Ægyptum sit coactus, statuasque eius amplius motu facto aduersarij deiecerunt, conflaueruntque. addunt quidam conflationem in matulas factam: κατεχώνευσαν ἔνιοι δὲ προσπλάσειν ἐπὶ κοπρίοις ἀμίδας. *Strab.lib.9.*

AP. Nihil honoribus rebusque humanis incertius. Quid miraris virum trecentis statuis insignem, & omni honore florentissimũ conflari in matulam? hos quotidie res humanæ ludos experiuntur:

Οὐδέ τι χρυσὸν πνοιῆς ἄκρις ἀρύσσῃ,
Ἀνδρομέης πιμπλὰς, κοῦφος ἁλωμένοιο.
Neque mihi opus aura celerrimè fluente,
Humano honore, & decore perituro. D. Cyprian. epist. 2. *Malorum blandientium virus occultum est, & arri-*

nvidentis nequitiæ facies quidem lata, sed abstrusa illecebrosa fallacia.

XXV. DEMOCHARIS.

Verborum obscœnitas fugienda.

Timæus Historicus

DEMOCHARIS, vt erat ore impuro, apud Athenienses vetitus est ignem Vestæ sacrum suffiare, ne fœdi spiritus contagione purissimam flammam contaminaret.

Isidor. ep. 232.

AP. Indigni sunt qui Dei verbum, aut leges diuinitus institutas vsurpent, qui prætextatis, atque impuris verbis os, & linguam addixerunt suam, πρὸς πραγμάτων χαῦ σωκὶ οἱ λόγοι.

Libri obscœni in gustu habent venenum. Paul. in epist. ad Iouinum fratrẽ.

Habent ista, vt ait S. Paulinus, in specie lenocinium: in gustu venenum, quorum vsus in crimine, pretium in morte numeratur.

XXVI. DEXICREONTIS AQVA.

Vilia caro vendita.

DEXICREON nauta, suadente Venere, nauim non sine elegantiorum mercatorum risu, aqua onerauit, quam deinde cæteris dulci aqua egentibus, tam caro vendidit, vt cæterarum mercium superaret pretium.

Plutarch. in quæst. Græc. 55.

AP. Quædam primo aspectu videntur vilia, quorum summum precium necessitas facit.

Vel maxime despecta nunquam despice.

XXVII. DIOGENES EPICVREVS SACERDOS VIRTVTIS.

Simulatio, vel hypocrisis.

DIOGENES Epicureus ab Alexandro rege Syriæ petijt, quod minime Philosophum decebat, sibi vt liceret purpuream tunicam induere, & auream coro-

coronã gestare cũ virtutis imagine in eius medio posita, cuius sacerdotem appellari se cupiebat. Vtrumque rex concessit, coronamque, & tuniculam insuper largitus est. Ea Diogenes Lysiodo fœminæ, quã deperibat, dono dedit, quæ postridiè ipso Diogene cũ rege & grauissimo comitatu sedente inter tibicinas introducta, cum eadem corona, & imagine virtutis magno omniũ risu visa est. *Ath. l 5.*

A P. Multi speciem virtutis habent in veste, quam nunquam habuerũt in pectore. Quid refert an Diogenes Philosophus, an Lysiodos tibicina sigillum habeat virtutis? simile est illud prouerbio Græcorum iactatũ: πολλοὶ νάρθηκοφόροι, παῦροι δὲ Βάκχοι. *Multi Thyrsigeri, pauci vero Bacchi.* nõ omnes qui habent citharam sunt citharœdi, inquit Varro 2. de re rustica. *Maluni sibi omnes personam quam faciem.* Talis fuit ille Gryllus, de quo Curopalates Michaëlis tertij impietatem narrans. Cynædos ille in honore habens & colens, diuinis verò illudens & insultans, sacras vestes auro contextas induit & chlamydes; turpitèrque & impurè cogebat res diuinas peragere, castissimàque mysteria: istorum principem Gryllum nomine Patriarcham vocans, & reliquos vndecim Metropolitas, se quoque vnum ex sacerdotibus fieri voluit, qui præsul coloniæ appellabatur: cùmque oporteret eos canere, mysteriaque perficere, cithara cantiunculas absoluebant, nunc sensim quodam modo & leni voce resonantes, nunc incitata & clara, perinde atq. in sacris ceremonijs sacerdotes sacrorũ hymnorum voces edere consueuerunt: habebantque vasa inaurata & pretiosis lapidibus ornata, quæ aceto & sinapi implentes, ijs qui sumerent porrigebant: ad hunc modum sacrorum & impolluta mysteria irridentes. *Gryllus.* *Ioan. Curop. in Michaele. Baron. Ad Mith. 13. 9.*

XXVIII. DIONYSII COLVMBÆ.

Liberalitas ficta.

Strab. lib. 6. pag. 149.

DIONYSIVS senior cùm tyrannum ageret, Locris formosas Virgines conducere ad conuiuia solebat, & columbas integris alis, ὁλοπτέρους dimittere, virginibusque imperare, vt eas nudæ captarent: quibusdam etiam sandalia indutis inæqualia, alterum sublime, alterum humile dedecoris causâ iussit, vt sic columbas captarent.

AP. Beneficia dare oportet, non nepotari, & per lasciuiam intrudere. præclarè in illum Dionysium & similes eius cadunt hæc verba Senecæ. *O superbia magna fortuna! ô stultissimum malum! vt ad te nihil accipere iuuat! vt omne beneficium in iniuriam conuertis! vt te omnia nimia delectant! vt te omnia dedecent! quoque altius te subleuasti, hoc depressior es, ostendisque te non agnoscere ista bona quibus tantum inflaris.*

Senecali. 2. de beneficijs cap. 13.

XXIX. DIONYSII FILIÆ.

Improbitas affectatrix virtutis.

DIONYSII pater matricida bipedum quadripedumque nequissimus, filiarum vnam virtuttem, alteram temperantiam, tertiam iustitiam nominauit.

Plutarch. in Fort. Alexand. lib. 2.

AP. Nemo adeò improbus est qui virtutis nomen nõ affectet: tam clara, tam illustris est eius species, vt improbos obiecta cruciet, & cum minimè sequantur, fingant tamen se diligere.

Magne Pater Diuûm, sæuos punire Tyrannos
Haud alia ratione velis, cùm dira libido
Mouerit ingenium feruenti tincta veneno:
Virtutem videant intabescantque relicta.

Pers. Sat. 3. v. 35.

XXX. DORIONIS VOTVM.

Votum obliquum.

ARISTODEMVS lib. 2. facetiarum memorabilium scripsit, cùm Dorion Crumatopæus, & loripes, in con-

conuiuio claudicantis pedis soleam amisisset: furi, inquit, nihil grauius imprecabor quam vt eius pedi calceus conueniat, οὐδ' ἐν ἐφ παῖον καταράσομαι ζωὸς πλέφαντι, ἢ ἁρμόσαι αὐτῷ τὸ σανδάλιον. *Athen. l. 8. pag. 308.*

AP. Obliqua mali imprecatio sub boni specie emissa. Dorioni similes sunt, qui cùm videantur amicis bona exoptare, ambiguis verbis mala imprecantur: vel in eos etiam cadit qui ea sibi ardenter cupiunt, vel alijs eripiunt quibus vti non possunt.

Metiri se suo pede.

XXXI. EICADASTES PVGNANS IN PLACENTAS.

Gula lethifera.

EICADASTES Epicureus allata placenta, quæ nondum ferueret desierat, omnibusque abstinentibus ipse heroicum illud inclamans ex Homero quasi in Chimæram pugnaturus.

Τῷ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε.

Aduersus illam gradior etsi manus igni similes habeat, Impetum fecit, & perustis faucibus elatus est è conuiuio. *Athen. l. 7. pag. 293.*

AP Dignus hic Eicadastæ tumulus, qui omnibus helluonibus in typum miseræ voracitatis proponatur. *Non poterat lethο nobiliore mori.*

XXXII. CLITI AMORGOS.

Superba seu vana gloria.

CLITVS, ad Amorgum, depressis tribus, aut ad summum, quatuor nauibus, tam impotenti lætitia exultauit vt tridentem gestare, Neptunumque dici, & induere non erubesceret. Plutarch *de Fort. Alex. lib* II. Idem fermè habet de Sexto Pompeio Appianus *l. 5. de bellis ciuilibus.* Ille enim se Neptuni, & Salatiæ filium, in decus naualis victoriæ lubenter appellari audiuit.

AP. Vani homines propter leues gloriolas ingentes habent spiritus, & agunt tragicas simias non tam ridiculè, quam turpiter. *Deforme est enim ea de ipso prædicare, falsa præsertim, & cum irrisione audientium imitari Milesem gloriosum.*

Cic. 1. offic.

XXXIII. EVTHYDEMVS.

Malum necessarium.

MYLASA vrbs est Cariæ, in qua floruit nobilis orator Euthydemus, nimiæ quidem potentiæ, sed tamen vtilissimæ ciuitati, in quem perorans Hybreas dixit, Euthydemus *malum est ciuitati necessarium*: nam neque tecum viuere possumus, neque sine te.

Strab. lib. 14. pag. 454. num. 10.

AP. In eos qui nocent quidem, sed mala bonis compensant. talis erat Aterius: de quo Seneca: *Redimebat Aterius vitia virtutibus, & plus habebat quod laudares quam quod ignosceres.*

4. contra Proem.

XXXIV. ERICI VENTOSVS PILEVS.

Potentes & gratiosi.

ERICVS Rex Suetiæ in arte magica nulli suo tempore secundus habebatur, tamque familiaris erat malis dæmonijs, quorum cultui summoperè vacabat, vt quocumque verteret pileum suum, confestim inde optatus ventus aspiraret.

O. Iaus magnus lib. 3. cap. 13.

AP. Potentes & gratiosi homines ea sunt authoritate præditi, vt quamcumque in partem vel leuiter inclinarint, in eam incredibilis mentiũ animorumque conspiret fauor.

Omnes hoc sidere currunt.

XXXV.

XXXV. EVENIVS.

Pastorum vigilantia.

SVNT in Apollonia oues Soli sacræ, quas noctu viri fortuna splendidi custodiebant. Euenius aliquis suas pro more vices agens in pecoris custodia, lupum ingredi in ouile, & sexaginta oues sua incuria deuorari patitur; ex quo, iudicio ciuitatis, damnatus, oculis orbatur. *Herod. l. 9.*

AP. Commendat hæc tabula Pastoribus Ecclesiæ vigilantiam, qui non Solis oues, sed sempiterni Dei custodiũt. Non modò lupos arcere, & oues alere debent, sed etiam senis Pastoris apud Aurelium Nemesianum præceptum audire. *Pastorum vigilãtia.*

Ecloga 1.

Te quoque non pudeat cum ferus ouilia vises,
Si qua incubet ouis partu resolata recenti,
Hanc humeris portare tuis, natosque tepenti
Ferre sinu tremulos & nondum stare probatos.

XXXVI. FVLVIVS ARGENTARIVS.

Latitia intempestiua.

FVLVIVS Argentarius bello Punico secundo, cum corona rosacea interdiu è pergula sua in forum prospexisse dictus, ex authoritate Senatus in carcerẽ adductus, non ante finem belli emissus est. *Plin. 21. cap. 3.*

AP. Hæc parabola eos perstringit, qui inter sacrosanctæ passionis tempora, & spinas Domini, deliciarum rosas vsurpant. quam indigna res in coronæ Christi contumeliam, floribus, auro & gemmis coronari! Clem. Alex. pæd. 11. cap. 8. ἀλόγιστον ἀκκισθῆς ἡμᾶς ὁν κύριον ἀκάνθαις ἐστεμμένον, αὐθὺς ἀνυφώντας, θῆ στεμνῷ κυρίῳ πάθει, ἀναπλάττοντας ἄνθεσιν. Insanum est nos qui Christum spinis coronatũ audiuimus, quasi venerandis Domini cruciatibus illuderemus, redimiri floribus. *Clemens de coronis Christi.*

XXXVII

XXXVII. FABRICIANI VENVS.

Vitia nocent authoribus.

FABIVS Fabricianus Maximus, diripiens Tuxium, priucipem Samnitium vrbem, Venerem, quæ apud illos colebatur Romam misit, idemque ab vxore adultera paulò post intetfectus est.

Dositheus tertio Itælic.

AP. Qui recipiunt vitia in publicum, cum debeant, & possint emendare, sentiunt sellicò domesticis malis opprimi.

Hesiodus. Attalus apud Senec. epist. 81.

Η κακὴ βουλὴ τοῦ βουλεύσαντα κακίστην.
Malitia ipsa maximam partem veneni sui bibit.

XXXVIII. HARPASTE SENECÆ.

Vt nemo in seipso tentat descendere.

HARPASTE Senecæ cùm cæca esset, non de amissione oculorum, sed de domicilij obscuritate querebatur. Sic ille *ep 50. ad Lucilium.* Harpastem vxoris meæ fatuam scis hereditarium onus in domo mea remansisse. Ipse enim auersissimus ab istis prodigijs sum. Si quando fatuo delectari volo, non est mihi longè quærendus, me rideo. Hæc fatua subitò desijt videre. Incredibilem tibi narro rem, nescit se esse cæcam. Subinde pædagogum suum rogat vt migret, ait domum tenebrosam esse.

AP. Apodosim sic reddit Seneca. hoc quod in illa ridemus, omnibus nobis accidere, liqueat tibi. Nemo se auarum esse intelligit, nemo cupidum.

XXXIX. HELIOGABALI CONVIVIVM

Felicitas vmbratilis.

PARASITIS in secunda mensa sæpè ceream cœnam, sæpè ligneam, sæpè eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam vel marmoream etiam, vel lapi-

lapideam exhibuit: Ita vt omnia illis exhiberentur videnda de diuersa materia, quæ ipse cœnabat, cùm tantum biberēt, per singula fercula, & manus, quasi comedissent, lauarent. nonnunquam pictas ciborum tabulas idem exhibebat, inter quas conuiuæ fame macerarentur. *Ælius Lampridius in Heliogabalo*

AP. Tales sunt res opesque humanæ, vmbræ bonorum & simulacra potius, quam vera bona. imò, vt ait Eheophylactus, εἴδωλων εἴδωλα.

XL. IVPPITER MENECRATES.

Simulatio diuinitatis inepta.

MENECRATES medicus eos, quos à morbo sacro curasset, cauere, & scripto polliceri cogebat, futuros sibi obtemperantes seruos ac comites vbi conualuissent. Ex illis vnus Nicostratus Argiuus comitiali morbo liberatus Herculis vestitu incedebat: alius Apollinis, Mercurij alius: denique Æsculapij. *Athen. l. 7. pag. 289.*

AP. Deum non facit vestis, aut comitatus, sed conscientia, & virtutis integritas Deo similes reddit mortales: multi Iouis sceptrum, & fulmina sibi arrogarunt, sanctitatem diuinam pauci expresserunt. *Enodot.*

πολλοὶ διοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιος ἄνδρες.

XLI. IXIONII AMICICI HELIOGABALI.

Aulica vita lubrica conditio.

PARASITOS ad rotam aquariā ligabat, & cum vertigine sub aquas mittebat, rursusq; in summum reuoluebat, eosque Ixionios amicos vocauit. *Aelius Lampridius in Heliogab.*

AP. Præclarus in hac rota typus inconstantiæ fauoris aulici Palladas ἡ τοὺς μὲν κατάγουσα πάλιν σφαιρηδὸν ἀείρει. Τὸν δ' ἀπὸ πᾶν πιφιλῶν εἰς ἄϊδην κατάχει.

Fortuna aulica alios in orbem euehit, alios ex nubibus

bibus ad inferos deprimit. Idcircò Orõtes rectè aulicos cũ digitis Arithmeticorũ comparabat, qui nunc decem millia, nunc vnum significant. καθάπερ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι, νῦν μὲν μυριάδας, νῦν δὲ μονάδα πάντα δύνασθαι.

XLII. LYSIMACHVS HASTA COELVM FERIENS.

Superbia.

Plutarch. in Fort. Alexand. lib. 2.

LYSIMACHVS, cum loca ad Thraciam vergentia obtinuisset, eò vsque dementiæ euasit, vt diceret: Nunc demùm Byzantij ad me veniunt, postquam lanceam cœlum attigi Ibi Pasides Byzantius, qui tum fortè aderat, Recedamus, inquit, ne ille lanceæ mucrone cœlum perforet.

AP. Typus hic erit Thrasonis, siue hominis dementis iactantiæ, qui iam non feriat, quod ait ille, sublimi sydera vertice, sed cœlum ipsum hasta configere nitatur. Restat vt & illud immurmuret:

Λυσιμάχων δέ τε παῖδας ἐμῷ μάχει ἀντιόωσιν.

XLIII. MARCELLI STATVA.

Solem Orientem adorare.

ACCVSATVS est Marcellus apud Tiberium, quod cùm anteà Augusti Cæsaris statuam consecrasset, mox Tiberio post mortem Augusti ad Imperij gubernacula euecto in eadẽ statua, amputato Augusti Cæsaris capite, Tiberij faciem indidisset. Actam rem in Senatu refert Tranquillus, & quia ambigebatur, per tormenta quæsitam. damnato tandem reo, hoc genus calumniæ eò processit, vt hæc quoque capitalia essent, &c. Vide Cornel. Tacit. *lib.* 1 Tranquil. *Tiberio.*

AP. Eo fermè ingenio sunt omnes aulici adulatores, vt Principum, dùm viuunt, nomen, & titulos colant, mortuorum non modò memoriam obliterari sibi patiantur, sed penitùs eradant; pectori aliarum sibi amicitiarum speciem deturbatis prioribus vltrò ingerentes.

XLIV.

XLIV. MARCVS ANTONIVS SALOMON DICTVS.

Esto quod audis.

NVLLA vnquam, opinor, vanæ ostentationis vel præposteræ adulationis erga principes clarior imago visa est, quam in M Antonij monumento: qui cùm esset ad omnem propè flagitiosi animi dementiam pessundatus, se nomine sapientissimi Regis insigniri, & quasi religiosum æditui sanctissimi templi custodiæ affigi per impudentiam aliquorum vt credibile est) adulatorum passus est. Refert enim Villapādus hoster se nummum vidisse peruetustum in cuius facie alterâ esset M. Antonij imago cum hac inscriptione, *Rex Salomon.* Altera facies templum exprimebat Hebraicis characteribus insignita, quibus illud esse Salomonis templum indicaretur. *Villalpandus tomo 2. in ep nunciat ad Phil. tertiū Regum Catholicum.*

AP. Quàm multi in speciosis titulis suas ostentant ineptias, & ea gestant insignia, quæ non magis illis conueniunt, quàm *Calonibus Sambuca*, quibus illud Laberij dictum sanè argutum rectè congruit:

Sepulchris similis, nil nisi nomen retineo.

XLV. MENIPPI AMASIA.

Voluptas hominum deceptrix.

HÆc Menippum spe coniugij demulcebat, omnibùsque obsequiis deuincire studebat, vt se tandem eius carnibus saturaret. disertè narratur à Philostr. *cap. 8. libro quarto in vita Apollonij*, & à Budæo *in philologo.* Menippo, inquit, soli aliquando in via iter, facienti, quæ Cenchreas ferebat, phantasma occur-

occurrit specie muliebri: apprehensaque manu eius mulier iamdiu amore eius captam se esse dixit. Phœnissam autem sese origine esse aiebat, sed in suburbio Corinthi habitare, quoddam suburbiorum nuncupans. Quo, Menippe, inquit illa, si venire constitueris cantilenam me cantitante mirè oblectabere: vinumque illic bibes quale ante hunc diem nunquam; Nec vero ibidem tibi ab æmulo metus erit: tecum enim vno victura sum formosa cum formoso. Quibus verbis inuenis pellectus, ad mulierem se contulit sub vesperam, deinde cum ea modo consueuit, vt solent qui amant Apolonius autem cum eo veniſſet, in morem statuarij intuës in Menippum, hominem velut pictor oculis perluſtrabat, deinde vbi percognitum hominem iam habuit. Heus tu, ô formose, inquit, quem fœminæ decoræ captant, scito te serpentem sinu fouere, viciſsimque foueri à serpente. Hæc & alia cum in illo nuptiarum eleganti conuiuio disseruisset Apollonius, apertè rem prodens. Isthæc bona sponsa Empusarum, inquit, est vna, quas quidam lamias esse, quidam laruas arbitrantur. Amant autem Empusæ ac rebus venereis gaudent, tùm carnibus præcipuè humanis delectantur, & quos homines comesse statuerunt, eos ante sollicitant motibus veneris. Tùm Apollonij dicta noua sponsa refellente, & comiter, vt fit, in Philosophos cauillante aurea pocula, argenteaque supellex, vt quidem videbantur, inania & euanida interim abierunt. Serui etiam vinum miscentes & concinnatores obsoniorum, atq; omne illud famulitium, repentè non comparuerunt, cum præstigias confutasset Apollinius.

APODOSIS.

O quantum est in rebus inane!

XLVI. MINYAS.

Dies διαωρίζον.

MINYAS primis ærarium ad pecuniam esser-

uan-

uandam feciſſe dicitur.

AP. Dicitur ergo prouerbiali charactere in diuites Θησαυριζοντας, qui Plutum illum miſerum in arcis flagellant, vel potius ſtrangulant; nec vſque liberè ſpirare patiuntur. *Pauſan. in Bœoticis. pag. 310.*

Nullus argento color eſt auaris
Abdito terris, inimice lamnæ
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat vſu. *Horat. Od. 2. lib. 2.*
Abiturus illuc quò priores abierunt;
Quid mente cœca miſerum torques ſpiritum? *Phædrus Fabul. 77.*

XLVII MITHRIDATES INTER BELLVARVM SATELLITIVM DORMIENS.

Improborum diffidentia & miſeria.

MITHRIDATES Ponticus cum ſomnum caperet, ſui corporis cuſtodiam non modò armis & ſatellitibus excubitoribus committebat: ſed magis etiam tauro, & equo, & ceruo, quos manſuefactes habebat. Ij enim ad cuſtodiã eius dormientis aduigilantes, ſiquis accederet, illius ſenſum ex ipſa reſpiratione quem mox percipiebant, atque ille mugitu, alter hinnitu, alius ſua propria voce, eum è ſomno excipiebant. *Æl. lib. 7. cap. 66.*

AP. Ex eo apparet quàm miſera tyrannorum conditio, qui cùm neminem habeant in tot aulicis fidelem, corporis ſui cuſtodiam belluis committere coguntur. Quantò melior noſtrorum Regum conditio, qui amore & clementia animos ſibi omnium deuinctos tenent. *Iſtud eſt ſanè vinculum per quod reſpublica coharet, Ille ſpiritus vitalis, quem hæc tot millia trahunt, nihil ipſa per ſe futura, niſi onus & præda, ſi mens illa imperij ſubtrahatur?* *Seneca de Clementia.*

XLVIII. MYCERINI NOCTES.

Voluptuaria vita.

Herod. l. 2 MYCERINVS rex, cùm accepisset se intra annum septimum perituru̇m, lucernarum magnam copiam sibi fieri curauit, vbique epulis, & ludo noctes coniungens cum diebus, vt vita annos quatuordecim ex septenis efficeret.

AP. Hac illustri Herodoti parabola significantur homines voluptuarij nocturnis bacchationibus & intempestiuis conuiuijs assidui, qui vt Mycerinus noctem vertunt in diem, & illud Martialis lib. 10. impudenter occinunt.

Ep. 19.

Seras tutior ibis ad Lucernas,
Hac hora est tua, cum furit Lyaus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli.

XLIX. NERONIS CALIX.

Multa cadunt inter calicem, supremaque labra.

ACCVBANTI in conuiuio Neroni decidens fulgur calicem quem in manibus tenebat excussit. *Philost. lib. 4. c. 14.* σιτουμένου γάρ τοῦ Νέρωνος ἐμπεσὼν τῇ τραπέζῃ σκηπτὸς διέλασε τῆς κύλικος ἐν χειροῖν οὔσης, καὶ ὑπολὺ ἀπέχθους τὸ σῶμα τοῦ.

Hor. Car. 2. Od. 13. AP. Repentini sunt mortalium casus, & *quod quisque vitet nunquam homini satis cautum est in horas.*

L. NERONIS COPÆ.

Voluptates.

QVOTIES Nero Tiberij Ostiam defluerėt, aut Baianum sinum præternauigaret, dispositæ per littora & ripas diuersoriæ tabernæ parabantur, insig-

insignes Ganeæ & matronarum institorio Copas imitantium, atque hortantium hinc inde vt appelleret. Suet. *in Neron* 27 Tacitus lupanaria vocat, *lib.* 15. Crepidinibus stagni lupanaria astabant illustribus fœminis completa.

AP. Baianus sinus vita est: Copæ, voluptates: Nerones, miseri voluptuarii. Stat igitur in littore voluptas mellita sirenula, & his versibus amasium compellat.

Tu si me comitare puer, non limite duro *Silius Ital.*
Iam tibi decurret concessi temporis ætas,
Haud vnquam trepidos abrumpet buccina somnos,
Non glaciem Arctoam, non experiere furentis
Ardorem Cancri.
Sed current albique dies, horaque serena,
Et molli dabitur victu sperare senectam.
Quantas ipse Deus latos generauit in vsus
Res homini plenaque dedit bona gaudia dextra
Verum, *latet anguis in herba.*

LI. NERONIS ICARVS.

Ambitio.

NON est iam fabula Icarus Poetarum, sub Nerone inuentus est qui volandi aleam susciperet: audi Tranquillum Exhibuit & Naumachiam marina aqua innantibus belluis; Item Pyrrhichas quasdam è numero Ephœborum, quibus post editam operam diplomata ciuitatis Romanæ singulis obtulit. Inter Pyrrhicharum argumenta Taurus Pasiphaen ligneo iuuencæ simulachro abditam iniuit, vt multi crediderunt: Icarus primo statim conatu iuxta cubiculum eius decidit, ipsumque cruore respersit. *Tranq. in Nerone* 12.

AP. Typus ambitiosi. Hoc idem ferme ipsum contigisse narrat Nicetas sub Manuele Comneno. Agarenus quippè præstigiator spectaculis Circensibus eo tempore quo Manuel Sultanum hospitio *Icarus Agarenus.*

exceperat, sua sponte hippodromi turri conscensa ampla & promissa veste, multisque sinubus vndante postquam populum varijs gesticulationibus elusisset, aëri se commisit, mox decidens. magno omnium risu mortuus est.

Quæ fuerat fabulæ pœna fuit.

Non dissimili facto Testudo apud Auianum dum cupit ab Aquila deferri in sublime,

Et male mercatis dum quærit sidera pennis,
Occidit infelix alitis vngue fera.
Tum quoque sublimes cum iam moreretur in auras,
Ingemuit votis hæc licuisse suis.
Nam dedit exosa posthæc documenta quieti,
Non sine supremo magna labore peti.

LII. NERONIS PISCATIO.

Commodum maiori damno comparatum: vel,
Ingenio bene vtendum.

Suet. in Neron. c. 30.

PISCATVS est reti aureo purpura coccoque funibus nexis.

Absalonis Abbatis dictum. Serm. 5. de Christi aduentu,

AP. Piscantur reti aureo qui exigua commoda magnis impensis consectantur: Et, vt ait Absalon Abbas, *qui ingenium suum ad Poetas, & Philosophos conuertit, quasi aureum hamum mittit in lutosam aquam, quia pro re vili in profundo detinetur: nec potest iactura lucro piscis comparari.*

LIII. NICESIAS ALEXANDRI.

Adulatorum ineptia,

HEGESANDER refert Nicesiam Alexandri assentatorem, cùm Alexander a mulca se punctum quereretur, ideoque muscas gnauiter abigeret, dixisse, Alijs profecto muscis, inquit, hæ quæ tuum sanguinem degustarunt, multò futuræ sunt prastantiores. Athen. lib. 6. de Adulatoribus

AP. Adulator nullum in laudando tenere potest modum

modum, sed frigida etiam & inepta persæpe commi-
niscitur, quæ quisque sani pectoris abhorreat. Ve- *Cornel.*
rum principes hoc veneno infecti cupiũt omnes titil- *Tacitus.*
lari & non vident, *Pessimum inimicorum genus esse lau-*
dantes.

LIV. PACVVII FVNERATIO.

Moriendum quotidie.

PACVVIVS, qui Syriam vsu suam fecit, cùm vino, & illis fune eis epulis se sepelisset quasi sibi parentaret, sic in cubiculũ ferebatur a cœnâ, vt inter plausus exoletorum hoc ad symphoniam caneretur: Βεβίωκα, βεβίωκα.

Nullo non se die extulit.

A P. Hoc quod ille ex malâ conscientiâ faciebat, nos ex bonâ faciamus, & in somnum ituri læti, hilarèsque dicamus,

Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi. *Senec, ep. 12*
Itaque sic ordinandus dies est omnis, tanquam cogat ag-
men & consummet, atque explent vitam.

LV. PHILIPPI ASTER.

Vltio diuina inspe rata.

PHILIPPVS, cùm noctu sagittis stellas incessere puer soleret, à stella seu astere milite altero oculo orbatus est. *ex Ptolo-*
mæo Hephe-
stione lib. 3.

A P. Non sunt temere potentes irritandi: quod qui faciunt videntur in Solem spuere, & stellas sagittis incessere, inde cum minimè putant, Nemesis flagello, veluti cœlesti plaga, percutiuntur:

Μὴδ' ἄντ' ἠελίοιο τετραμμένῳ ὀρθὸς ὁμιχεῖν.
aduersus solem ne meito.

(***)

LVI. PHILIPPI VENATIO.

Generositas.

Ptol. Heph. Phot. bib.

PHILIPPVS puer de nocte solebat desilientes stellas sagittis incessere, quo agnito, Diognetus vates Dominatorem multorum fore adolescentem prædixit.

AP. Venantur stellas magnanimi & ad egregiarum rerum spem erecti: qui non terræ regionibus spes definiunt suas, sed Beatarum mentium Domicilium noctes dieſque cogitant, atque in id omnes cogitationis impetus defigunt.

Pauci quos æquus amauit
Iupiter, aut ardens euexit ad æthera virtus.

LVII. PHILOXENVS.

Helluo dissolutus.

PHILOXENVS hic depingitur gracilescente in gruis speciem collo, typus edacitatis inuerecundæ. Is accusans naturam, vt diutius frueretur cibi ac potus voluptate, collum sibi gruis optabat: ἠύξατό ποτε ὃν γηράνῃ αὐχένα χεῖν. De hoc dici potest quod Seneca: *Mœret quod magna pars suæ felicitatis excluſa corporis*

Epist. 114. *angustijs cessat.* Idem mullum in Dionysij Tyranni cæna sibi appositum auri admouit, veluti scisciſtans aliquid eorum, quæ apud Nereum fiunt, de Galatea

Ath. l. 1. p. 6. scripturus: sed piscem iuniorem esse, & nimis paruum dixit, ideo nihil scire: inhiabat enim Dionysij mullo, qui maior erat.

AP. Clara est ex Icone. torquetur enim in Helluones, qui omnia voluptate metiuntur.

Iuuenal. Satyr. 11. *Et quibus in solo viuendi causa palato est.* hos Aristophanes νέκυας μεσαύχενας, *cadauera collotenus* appellat, quibus efferto præ ingluuie corporis pigris, & iuxta Poëtam, vino sepultis, neque pes, neque mens officium facit. Plotinus eosdem dicit ἀπροσλογώδηναι

quod

quod instar plantarum alimoniam tantum attrahant, cætera sine sensu esse videantur.

LVIII. PHRYNE DELPHICA.

Voluptas consecrata.

CRATUS auream Phrynes statuam Delphis positam cum vidisset, exclamauit, Græcorum id petulantiæ trophæum esse erectum. *Plut. in fort. Alex. lib. 2.*

AP. Improbi non modo amant vitia, sed monumentis etiam consecrant; ad quodlibet audendum & audiendum proiecti. *Malorum vltimum est mala sua amare, vbi turpia non solum delectant, sed etiam placent.* *Senec. ep. 39.*

LIX. POLYDAMAS SAXI RVINAM EXCIPIENS.

Temeritas.

POLYDAMAS clarissimus athleta, qui Herculis gloria stimulatus leonem oppressit, apprehensum posteriorum pedum altero taurum constrictum diu tenuit, vt vix dilapsis vngulis euaderet. Tandem nimia virium fiducia labenti saxo se obiecit, & debitas temeritati pœnas dedit. *Paus. in Eliac. l. poster.*

AP. Temeritas typus, ὃ μικλὸν ἐπὶ Non male exprimit hæc tabula dementem ambitiosum, qui vel ipso vitæ periculo marcescentem humanæ gloriolæ lauream nundinetur, & dicat. *Stob. ser. 3. c. 53.*

Ruina cadere generosa iuuat.

LX. PROCRVSTES.

Hæreticus depravator.

PROCRVSTES qui memoratur à Plutarcho in Theseo, latro fuit omni diriratе teterrimus, qui viatores suo lectulo applicare solebat, & siquidem proceriores essent, ampùtatione pedum decurtare,

Plut. in Theseo.

si contra breuiores, neruorum extensione lacerare.

AP. Tales omnino sunt hæretici, qui vt ad modulum prauæ mentis sacras literas fingant, nunc demũt, nunc addunt de suo, & hanc carnificinam se Spiritu sancto authore facere dictitant.

Parce sepultis.

LXI. PROTOGENIS MOROSA OPERA.

Diligentia nimia vel prolixitas.

Plin. l. 35. c. 10.

APELLES, cùm Protogenis opus immensi laboris ac curæ supra modum anxiè miraretur, dixit omnia sibi cum illo paria esse, aut illi meliora. Sed vno se præstare, quod manum ille de tabula nesciret tollere.

Alphæus.

AP. Nocet sæpe nimia diligentia:

Τὸ μηδὲν χαρ ἄγαν, ἄγαν μὴ τίρπει.

Lucerna Callimachi.

Plin. l. 34. c. 9.

In eodem argumento est Callimachus, qui auream Mineruæ lucernam fecit toto anno ardentem, quamuis nihil olei affuderetur. Is enim ob morosam in expoliendis operibus industriam Κακιζότεχνος dictus est. Paus. *in Atticis.* Apollodorus quoque fictor, iniquissimus sui iudex crebrò perfecta signa frangebat. dùm artis cupiditatem satiare non posset.

LXII. PSAPHON, SIVE ANNON.

Vana Gloria.

ANNON Carthaginensis supra mortalitatem nostram fastu elatus, præstantiorem de se famam euulgare statuit, quam natura pateretur. Itaque plurimas aues humani sermonis dociles coëmit, & in tenebris domesticorum parietum aluit, vnam cantilenam edocens, Θεὸς ἐστὶν Αννων. Quæ cum satis eruditæ viderentur, in diuersas plagas dimisit, arbitratus hoc auium carmen de se vulgatum iri. At illæ semel

alis

alis solutæ, libertatémque adeptæ, & ad consuetum sibi victum reuersæ, naturalem cantum ediderunt, & auium modulationes recoluerunt, longo vale Annoni doctrinæque, qua in seruitute fuerant imbutæ, dicto. Eundem Apsephan nominat Dionis Scholiastes, ὁποῖον ἰσορρεῖ πρὸς τὴν λιβύων βασιλέως Ἀψίφα, διὰ τῶν ἱππάκων μεμηχανημένῃ, ἵππαμῶνων, καὶ κιλαδόντων, Ἀψίφας υἱός ἐστι. *Ælian l. 14. cap. 30.* *In orat. 1. de Regno.*

APODOSIS.

Ne te quæsiueris extra.

LXIII. PTOLEMÆI CAMELVS NIGER.

Nouitas ingrata.

PTOLEMÆVS Lagi filius, cum aliquando duas res nouas in Ægyptum adduxisset, Camelum videlicet Bactrianam totam nigram, & hominem bicolorem, cuius altera pars plane nigra, altera autem eximiè candida erat, per totum corpus æqualiter; distincta atque diuisa: congregatis in theatrum Ægyptijs, exhibuit illis cum alia multa spectacula, tùm inter postrema hæc quoq; Camelum videlicet, & semialbum hominem, putauitq; se magnam admirationem isto spectaculo concitaturum esse. Illi ad Cameli quidem conspectum, perterriti sunt: & parum abfuit quin exilientes profugerent: quanquam ea tota auro culta atque purpura instrata erat: frænum autem etiam gemmis comparatum habebat, ex Darij alicuius aut Cambysis, aut etiam ipsius Cyri thesauris depromptum. Ad hominis autem intuitum plerique ridebant. Alij autem etiam vt monstrum aliquod ipsum auersabantur. Lucian. *contra eum qui dixerat*, Prometh. es in verbis.

APODOSIS.

Ex ipso Luciano.

Ex eo Ptolemæus intellexit se illis non adeò laudem conciliasse sibi, neque nouitatem apud Ægyptios in admiratione esse, sed præ ipso, ἄνρυθμον καὶ ἄμορφον quod concinnum iustaque forma compositum esset, probari.

LXIV. SAGARIS MARIADYNVS.

Mollitia.

Athen. Dipn lib. 12.

CLEARCHVS libro quinto vitarum narrat, Sagarim Mariadynum præ mollitie ad senectutem vsque nutricis ore fuisse cibatum, ne mandendo fatigaretur.

AP. Hoc instar adagij in delicatum puppum iactari poterit, quod Persianum illud expressisse videtur:

At cur non potius teneròque columbo,
Et similis regum pueris pappare minutum
Poscis, & iratus mamma lactare recusas?

LXV. SELENE SIMONIS MAGI.

Religio vna, reliquæ spectra.

D. Clem. lib. 11. recognit. & lib. 11. conscit. Apost.

SELENE mulier erat formosa, quæ cùm se spectandam ex alta turri populo Romano præbuisset, effecit suis prestigijs Simon Magus vt quot in turri fenestræ erant, tot Selenes facies appareret.

AP. Vna erat Selene vera, cæteræ imponebant oculis: Sic vna solida gloria, vna sapientia, religio, multæ tamen specie fallunt miseros mortales. Vide,

Quid distent æra lupinis.

LXVI. SMINDYRIDES.

Improbitas lucifuga.

CHAMAELEON Ponticus, lib de voluptate, refert Smindyridem iactare solitum se viginti annis,

nis, nec Orienten Solem vidisse, nec Occidentem, idque magni ad felicitatem momenti existimasse.

A P. Improbi nec primos Orientis Solis iustitiæ afflatus quærunt, nec Occidentem sibi vident, sed pectus obstruunt, quo minus cogantur admittere, atque inter tenebras sua flagitia & libidines exercent: Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δ' ἀληθέας ὁ φάος. Euripides. Cadit etiam in voluptuarios somno & delicijs marcidos, qui paupertatem inde sibi, & magnas vitæ molestias accersunt, *Dormienti enim non conficiunt Dij.* nec immerito illis esurientibus postea dicitur: Χειμῶνι ὀρχεῖ μὴ τροφὴς ἔρα. *Athen. lib. 7.*

LXVII. SOTADES. ΣΩΤΑΔΗΣ.

Poëtæ obscœni typus.

PRIMVS author Cinædi carminis fuit. Ἦρξε δὲ σωτάδης μὲν πρῶτος κιναιδολογεῖν. Strab. *lib. 4. pag.* 446 de eodem Martial. *lib. 2. ep. 76.*

Quod nec carmine glorior supino,
Nec recto lego Sodatem Cinædum.

A P. Sotadeo genere sunt omnes Poëtæ obscœni, qui, quod miserum, Christiani nominetenus, impurissimorum Ethnicorum Cinædias è squallentibus impudicitiæ sepulchris eruere non verentur: quod capitale esse voluit diuinus Imperator Constantinus. Nam cum THALIAM effœminatos, ridiculòsque numeros ad similitudinem Ægyptij Sotadæ conscriptos in lucem edidisset Arius, Constantinus ita rescripsit:

Victor Constantinus Max. Aug. Episcopis, & populo. Cum Arius scriptorum & impiorum hominum consuetudinem imitetur, eandem cum illis ignominiæ & turpitudinis notam merito subire debet. Quemadmodum Porphyrius capitalis pietatis hostis, qui nefarios libros contra religionem Christianam nuper edebat, mercedem dignam laboribus recepit, & eiusmodi quidem, vt apud posteriora sæcula non ipsc so- *Constantini edictum in obscœnos Poëtas.*

se solùm maximis probris vexatus fuerit, & turpissima labe infamiæ aspersus, verùm etiam impia eius scripta deleta, & penitus extincta: sic etiam visum est Arium, & eius sectatores Porphyrianos nũcupare, vt quorum sequuti sunt mores, eorum etiam nomen habeant Quinetiam si quod opus ab Ario scriptum reperiatur, illud cremandum esse (Addit) Illud etiam mandamus, vt si quis librum ab Ario compositum occultasse deprehensus sit, & eum non statim in medium adductum igne combusserit, morte multetur, nam mox vt comprehensus fuerit plectatur capite. Vide *Socrat. lib. 1. cap. 6.*

LXVIII. STASICRATIS ATHOS.

Adulatio impudens.

STASICRATES aurum, æs, ebur, pigmenta, ligna, & cætera respuens, Athon montem efformare & elaborare studebat in Alexandri speciem: vt mare quidem ima basi attingeret; siniſtra amplam admodum & ciuium multitudine abundantem ferret ciuitatem: dextra perennem fluuium erumperet ex phiala. Hic Alexander excelsos artificis spiritus admiratus iussit quiescere. Neque enim sibi vnum montem sufficere ad glorię monumentum existimabat, cum & Caucasum, & Tanaim, & Caspium pelagus haberet

Plut. lib. 1. de Fortit. Alexandri.

AP. Adulatores alienas prorsus species principibus affingunt.

Quid quod adulandi gens prudentissima laudat
Sermonem indocti, faciem deformis amici,
Et longum inualidi collum cerueicibus aquat
Herculis, Antæum procul a tellure tenentis.

Iuuenal. Satyr. 2 5. 4.

LXIX. THEMELIS NOBILE EXEMPLVM.

Sacerdotibus arma tractare periculosum.

CVM Ameras Tarsi Dux Sarracenorum contra Romanos cum exercitu profectus esset, atque in Herculis vicum milites prædatum misissent, quidam presbyter

presbyter, Themel nomine, sacrificium incruentum peragens, vt agnouit Sarracenorum irruptionem, relicto sacrificandi munere, ita vt erat, manibus gestans Ecclesiæ mysterium, sic eos qui inuaserant propulsans, & multos vulnerauit, haud paucos interfecit, reliquis in fugam versis, & ab Episcopo interdicto ei sacrificandi munere postquam non impetrauit veniam, ad Agarenos se contulit, & Christianam fidem eiurauit, atque cum ipsis egressus, non solum Cappadociam, & finitima loca vexabat, sed etiam vsque ad Asiam minorem peruenit, & quanta detrimenta intulerit, nec scribere quidem nobis fas est. *Baron. ad ann. Christ. 957. ex Curopalate.*

AP. Felicior ille si fuisset *Sidonius.*
Doctus soluere vincla quæstionum.
Et verbi gladio secare sectas.

LXX. THEOPHYLACTVS HIPPOMANES SACERDOS IMPIVS.

Ab Ara ad haram.

THEOPHYLACTO Patriarchę Constantinopolitano, qui ad furorem vsque alendorum equorum cupiditate flagrauit, quorum duo millia habuit, sacra peragenti magna illa quinta sacræ Cœnæ die, & preces mysteriorum legenti, ministrum illum, ferunt, cui fuerat equorum commissa cura nuntium attulisse, maxime insignem illam Phorbantem equam, addito nomine peperisse; Et illum præ nimio gaudio quod reliquum sacrificij vtcumque peracto, cursu ad stabulum contendisse, conspectoque nato pullo ad magnum templum redijsse vt absoluetet sanctæ Dei & Saluatoris nostri passionis hymnum. *Curopolates & Baron. ad annum Christi 979.*

AP. Huic vere mens fuit quod disertè à Græcis dicitur, ἐν ζωστῇ φατνίων βοτρίοις.

LXXI.

LXXI. THOMYRIDIS FACTVM.

Curiositas & vanitas scientiarum punita.

THOMYRIS Nymphæ filius, & Rex creatus à Scythis, propter artis peritiam cum Musis contendit pignore proposito, nempè ipsarum Musarum coniugio, sed ab ijs superatus oculis orbatur.

Phot. bibl. pag. 221. ex Conone.

AP. Thomyris, candidatus literarum. Musæ, sapientia: spes coniugij, curiositas & timor φιλολόγων: cæcitas, ignorantia eorum, qui dùm se egregiè doctos putant, in maximam deueniunt infamiam. Βίλτιον ἀγνοεῖν καλῶς, ἢ εἰδέναι κακῶς.

D. Chrysost. de Fato. homil. 65

LXXII. THRASYLLVS.

Dines Auarus.

THRASYLLVS Æxoneus inaudito quodam dementiæ genere laborauit, nam vrbe relicta migrabat in Piræum, quùmque ibi habitaret, omnes naues, quæcumque in eo subducerentur, suas esse putabat, & in album referebat, sicque dimittebat eas. Quod si quæ saluæ, & integræ in portum ingrederentur, supra modum gaudebat. Multos autem annos hoc morbo tenebatur. Demùm frater eius profectus è Sicilia, tradit eum Medico vt sanaretur, atque sic eum reliquit vecordia. Sæpissimè igitur suæ in amentia oblectationis mentionem faciebat, & se nunquam cumulatius gaudium percepisse dictitabat, quàm cùm vidisset naues seruari, quæ tamen ad se nihil pertinerent.

Ælian. lib. 4. Var. hist. cap. 25.

AP. Icon est diuitum auarorum, quos dulci cupiditate ebrios tenet auaritia. Vident illi aurum, & argentum factum, infectum, stragulam vestem delicatam, currus auratos, villas, horrea, apothecas, & sua esse opinantur, longè opinione decepti: nam vix oculos huiusmodi spectaculis pascunt, cùm à se ad alie-

alienos heredes transuolant. At demum intelligunt se opinione beatos fuisse.

Et vigil elapsas quærit auarus opes.

LXXII. TIMOTHEI TEMPESTAS.

Orator parùm vehemens.

TEMPESTATEM in Nauta descriptam à Timotheo Dorion tibicen cùm irrideret, in feruente cacabo se vidisse dixit vehementiorem. *Athen. lib.* 8.

AP. Cadit igitur παροιμία in oratorem parùm vehementem, qui res grandes culpa ingenij & languore styli deterat modestè.

Horat. lib. 1. Carm. Od. 6.

Nec sauam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor
Imbellisque lyra Musa potens vetat
Laudes egregij Cæsaris, & tuas
Culpa deterere ingenij.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Dignè scripserit? aut puluere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydidem superis parem.

LXXIV. TRIREMIS AGRIGENTINA.

Ebrietatis typus.

TIMAEVS Tauromenites domum quandam Agrigenti triremen ea de causa vocatam fuisse narrat. Iuuenes quidam in ea temulenti vsque adeò dementati sunt, vino æstuantes, vt in triremi nauigare se crederent, horrenda tempestate in mari iactata, tantùmque mentis potestate moti sunt, vt domus vasa omnia & stragula foras eijcerent, velut in mare, nauis, quam tempestas affligebat, vt illis videbatur, exonerandæ causa. Postridiè verò profectis

fectis ad illas ædes prætoribus, inclinati iuuenes adhuc nauseabundi, ijs qui interrogabant magistratibus responderunt, tempestate se vexatos nauis alleuandæ causa sarcinas deieciisse in mare. Mirantibusque prætoribus tantum stuporem, vnus qui ex ijs natu maior videbatur: Ego, inquit, viri Tritones, sub infimo nauis tabulato, quammaxime licuit abditus, iacui. Postremò, seruati, statuas inter deos marinos promiserunt iudicibus.

Athen. l. 11.

AP. Ebrietas mentem stupore confundit, & nouos mundos fingit, nouas rerum species, noua monstra.

Lucret. l. 3.

Cùm vini vis penetrauit
Acris, & in venas discessit diditus ardor:
Consequitur grauitas membrorum, prapediuntur
Crura vacillanti: tardescit lingua, madet mens:
Nant oculi: clamor, singultus, iurgia gliscunt.

LXXV. TRIVMPHVS CALIGVLÆ.

Vana gloria, seu res humana.

CALIGVLA, deficiente belli materia, paucos de custodia Germanos traijci, occulique trans Rhenum iussit: ac sibi post prandium quam tumultuosissimè adesse hostem nunciari. Quo facto proripuit se amicis, & parte equitum Prætorianorum, in proximam syluam, truncatisque arboribus, & in modum trophæorum adornatis, ad lumina reuersus, eorum quidem, qui sequuti non essent, timiditatem & ignauiam corripuit; comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit; quas distinctas Solis, ac Lunæ, syderumque specie exploratorias appellauit; & cetera. planè Caligula digna. Postremò quasi perpetraturus bellum, directa acie in littore Oceani ac balistis, machinisque dispositis nemine gnaro ac opinante quidnam cœpturus esset, repètè vt conchas legerent, galeasque, & sinus replerent, impe-

imperauit, spolia Oceani vocans Capitolio Palatioque debita. Et in indicium victoriæ, altissimam turrim excitauit, ex qua, vt ex Pharo, noctibus, ad regendos nauium cursus, ignes emicarent. Pronuntiatoq; militi donatiuo centenis viritim denarijs, quasi omne exemplum liberalitatis supergressus: Abite, inquit, læti, abite locupletes. conuersus hinc ad curam triumphi, præter captiuos, & transfugas Barbaros, Gallorum quoq; proceriſſimum quemque, &, vt ipse dicebat, ἀξιοθριάμβευτον, ac nonnullos ex principibus legit ac seposuit ad pompam, coegitq; non tantùm rutilare, & submittere comam, sed & sermonem Germanicum addiscere, & nomina Barbarica ferre. *Tranquil. cap. 45. 42. 47.*

AP. Quis risum teneat de triumphatore illo hypoblimæo audiens? Nùm verò similes sunt res humanæ, in quibus & species, & tituli, & tumultus multus, cùm ipsæ sint planè nihil? *Boët. Metr. 5. lib. 2.*

Heu primus quis fuit ille,
Auri qui pondera tecti
Gemmasque latere volentes
Pretiosa pericula fodit?

LXVI. TROPHÆVM THEBANORVM ÆREVM REPREHENDITVR.

Inimicitas æternas esse non debere.

CVM Thebani Lacedæmonios bello superauissent, & ferè mos esset Graijs, cùm inter se bellũ gessissent, vt ij qui vicissent trophæum aliquod statuerent, victoriæ modo in præsentia declarandæ caussâ, non vt in perpetuum belli memoria maneret, æneum sustulerunt trophæum. Accusantur apud Amphictyonas, id est apud commune Græciæ concilium, quòd æternum inimicitiarum monumentum, Graios de Graijs statuere non oporteret. *Cic. 2. de Inuentione.*

AP. Pudeat Christianos qui æternæ inimicitiæ
Cassiod. 4. Var. 7. scelerata figunt trophæa.

Crudelitatis genus est vltra naufragium velle desæuire.

LXXVII. VALERIA DENTATA.

Calumnia.

VALERIA cum dentibus nata exitio ciuitati fuit, in quam deportata est. Pl. l. 7. c. 16.

AP. Exitiales sunt hominum generi, qui vix nati iam mordere famam bonorum & lacerare incipiunt. Quamobrem periculum est ne in quamcumque deuenerint ciuitatem aut hominum cætum, maledictorum virus effundant, & in perniciem bonorum grassentur, ὡς ἄρα οὐδὲν διαβολῆς γλώττης χεῖρισον ἐν ἀνθρώποις ἕτερον κακόν.

LXXVII. ZOROASTRES AB ASTRIS INCENSVS.

Scrutator maiestatis oppressus.

ZOROASTRES, qui ita appellari voluerat, cùm prius Zarades diceretur, se ζῶον ἄστρων iactitans, dùm curiosius vim cœli & astrorum scrutari conatur, ab ijsdem incensus est.

AP. Procul à Ioue, & fulmine. Cadit in hoc argumentum quod habet Nicetas de Theologis Græcis, qui cùm curiosius de incarnatione apud Comnenũ Imperatorem disputarent, repentè alieno anni tempore ingens tonitru exauditum est tanto fragore, vt nonnulli in terram collaberentur, tum Elias aperto libro de terræ motibus & tonitruis, scriptum inuenit, πῶς Θρᾷν. Casus sapientum.

LXXIX

LXXIX. PES LIGNEVS IN AVREA CREPIDA.

Vanitas misera, & inepta.

FVIT in Asia vir opulentus, cui calamitoso casu, cùm per niuem iter faceret, putrefactus frigore, vsturis vterque pes deperierat. Ille tam miserabilem fortunam expertus infelicitatem solari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus vndique seruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc insuper ridiculum comminiscebatur: Crepidas pulcherrimas semper & nouas, cura erat summa mercari, vt ita calceis speciosis ligna sua, nempe pedes, conspicuos faceret. *Lucian. aduers. indoct.*

APODOSIS.

His assimilia facere dicit, qui cùm sint claudamente, & siculneis sensibus, χωλὴν καὶ συκίνην γνώμην ἔχοντες, vestibus, libris, ædibus speciosis, & reliquo rerum humanarum choragio studentenitere.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVINTVS.

RITVS GENTIVM.

I. AEGINETARVM SEPVLCHRVM.

Hypocrisis, vel Arrogantia.

AEGINETAE, cùm erubescerent se abfuisse à prælio Platęensi, suis mortuis, qui nulli erant, sumptuosi operis sepulchrum excitarunt, vt apud posteritatem fortitudinis laudem captarent. Vide *Herod. lib. 9.*

APOD. In eos, qui speciosis titulis ornant parietes, cum ipsi fumus sint, & nihil: quos disertè ait Plato, Πιραιτέρω κόνιως κεκτημένους τὸ φύσημα. Infra cinerem etiam superbire.

II. ÆGYPTIORVM FVNERATIO.

Gulæ detestatio.

AEGYPTII, quoties medicatum aliquod funus apparabant, ex prima nobilitate mortuum condientes, seorsum eximebant ventriculum, eumque in arcula seponebant, deinde cùm pollinctor elato funere cadauer ad Solem conuertisset, defuncti nomine Solem cœlestesque omnes insigni eleogio

eleogio conteſtabatur: Sol rerum domine, voſque cœlites, qui mortalibus lucis vſuram largimini, me accipite, & cœleſtibus contubernalem addite. equidem piè, ac religiosè numina à maioribus mihi cõmonſtrata ſemper dum vixi excolui, genituræ meæ authores ſemper honoraui, hominem occidi neminem, aut depoſito fraudaui, nec aliud quicquam infandum patraui. quod ſi quid à me patratum eſt edendo, bibendo ve, quod non oportuerit, id omne non mea, ſed huius cauſa commiſſum eſt, ſimùlque cum dicto arcam in qua ventriculus erat conditus, in profluentem proijciebat, corpus reliquum vt purum & labis immune condiens. Plutarch. τὸν νικηρὸν ἀνατίμονντες ἔδλειξαν ζῷ ἁλίῳ, εἶτα αὐτὰ μόνα εἰς τὸν βρόμον κατέβαλον. *in conuiuio ſeptem ſapientum.*

A P. Hac parabola gulæ pernicies, & deteſtatio pulchrè ſignificatur.

Obſequium ventris mihi pernicioſius eſt

III. ÆGYPTIORVM SCELETVS.

Horat. Sat. 7. lib. 2.

Mortis memoria.

CIRCVMFERABATVR apud Ægyptios inter pocula ſceletus, hoc eſt, corporis oſſeâ dũtaxat compage extantis effigies, in memoriam Manerotis Iſidis (vt aiunt) alumni quem annis innocentibus immatura morte fata præripuerunt. *Herod. lib 2.* Petronius in Satyrico huiuſce moris quoque meminit, & verſus affert non illepidos, qui in hoc ſpectaculo cantarentur.

Eheu nos miſeros, quàm totus homuncio nil eſt!
Sic eiimus cuncti poſtquam nos auferet orcus,
Ergo viuamus dùm licet eſſe benè.

Nec vacat etiam illud antiquæ Philoſophiæ myſteijs, quod Romani ex Numæ inſtitutis eandem deã uptiarum ſimul & funerum præſidem fecerint Verem, quæ alio nomine dicitur Libitina, vt innue-

rent φθαρτὸν εἶναι & ἀνυπνότον, & ianuam mortis ipsam fermè vitam esse. Delphis quoque simulachrum Veneris sepulchralis, Ἀφροδίτης ἐπιτυμβίας, cernebatur.

Venus sepulchralis. Plutarch. in ἐρωτικοῖς.

IV. ÆTHIOPVM CHRISTIANORVM MOS.

πάντα Κόνις.

Sab. l. 4. c. 4.

AETHIOPVM Christianorum maioris ordinis Antistitibus, non crux modo, sed vas etiam aureum terra refertum præferri solet, vt hoc inspectum homines suæ admoneat mortalitatis.

AP. Hoc symbolo significatur conditionis humanæ fragilitas, & nostra mortalitas. Recte in veteri quodam Epitaphio quod citatur à Delrio in adagialibus sacris homo appellatur

Vas Cinerum.

Dic homo vas Cinerum, quid confert flos faciērum? Copia quid rerum? mors vltima meta dierum.

V. ÆTNÆVS VENATOR.

Opera irrita.

Vide Cæl. Rhodigin.

AETNAEI venatores, quasi inuita Diana venentur, captant semper, capiunt nihil. Nam vt Sicilia vndique vernat floribus, eorumdem fragantia canis alioqui sagacis, nares ita hebetantur, vt odoratu carere videatur.

AP. Egregiè cadit in concionatores, qui apud delicatos, & voluptuarios homines agunt. Ex quo fit, vt vernantium illic deliciarum lasciuia non modo homines oblectati à rebus seriis abducantur: sed ipsorum doctorum langueſcat industria, malè cum austeritate virtutis, & compunctione cordis congruunt delicię.

S. Chrys. l. 1. de comp. cor. Ἀδύνατον ἀναμίξαι ὕδατι πῦρ, οὕτως, οἶμαι, ἡδονὴν, καὶ κατάνυξιν.

VI.

VI. ÆGYPTIORVM SAIREI.

Natalis Christi typus.

FESTVM erat apud Ægyptios, quod Sairei siue festum lætitiæ nominabatur, in honorem Serapidis, quem Solem interpretãtur, institutum. Hoc, opinor, lucem solenni gratulatione salutabant. meminit Plu. ὅτι πᾶσι ἑορτὰν αἱ σύπλοι τὰ χαρμόσυνα. σάιρει καλοῦσιν. *In Iside & Osiride.*

AP. Verè Χαρμοσύνης, lætitiæ festum est Natalis Domini, quo dissipatis errorũ tenebris, nobis prima Christianæ lucis crepusc ula illuxerunt. Idcircò à D. Chrysostomo dicitur ἡ πασῶν ἑορτῶν σεμνοτάτη, καὶ φρικωδεστάτη, ἣν οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι μητρόπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν προειπὼν, *omnium solennitatum augustissima & maxime stupenda, quam haud errarit qui metropolim festorum omnium dixerit.* *Hom. 31. de beato Phil.*

VII. ÆGYPTIORVM VICTIMA.

Puritas.

SACERDOTES Ægyptiorum, si vnum dumtaxat pilum in boue nigrum viderint, immundum censent *Herod l. 11.*

AP. Hæc parabola è sacris Ægyptiorũ deducta, significat sinceram cordis munditiem, in quo nihil sit fucatum. Oportet ad numen accedentes cithari piscis cor habere, τὴν καρδίαν λευκὴν καὶ πλατεῖαν. Athen. lib. 7. Dipnosoph. *Cor candidum & amplum.*

VIII. ÆTHIOPES SOLEM ORIENTEM DETESTANTVR.

Improbi osores virtutis.

ÆTHIOPES nonnulli Orientem Solem detestantur, & eo mergente in paludes se condunt. *Strab. l. 17. n. 85.*

AP. Improbi lucem virtutis & bonorum operum non ferunt.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δ' ἀληθείας Φῶς. Furũ nox est, lux veritatis. *Euripides.* Sic in fabula Ranæ solis nuptias execrantur:

Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.
Conuitio permotus quærit Iupiter
Causſam querelæ. quædam tum stagni incola,
Nunc (inquit) *omnes vnus exurit lacus,*
Cogitque miseras aridæ sede emori:
Quidnam futurum est si crearit liberos?

IX. ÆTHIOPVM CADAVERA.

Hypocrisis.

Herod. l. 3. AETHIOPES exsiccata cadauera gypso inducunt, pingunt, & cippo vitreo operiunt, quid ornatius? imò quid turpius?

AP. Magnificis tectorijs hypocritæ celant vitia, quos ideò Christus Dominus sepulchra dealbata nobili icone denominat. Sed viperæ in auro quoque & electro sepultæ hanc vanitatem redarguunt.

Mart. epigr. lib. 4.

Flentibus Heliadum guttis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit victa repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra sepulchro,
Vipera si tumulo nobiliore iacet.

X. AGRIOPHAGORVM, ET SAMBRORVM REX.

Vigilantia, & ratio libidini subiecta.

Sol. Polyhist. pag. 93. edict. Pict. OCCIDENTEM versus Agriophagi tenent, qui solas Pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus vnus est. Sambri verò proximi summam regiæ potestatis Cani tradunt,

de

de cuius motibus quidnam imperitet augurantur.

A P. Illi regem Imperij oculum demonstrant, quem ἀκοίμητον, & perspicacem esse oportet. Hi omninò barbari, qui se à cane regi patiuntur, deprauatos homines ostendunt, qui abiecto rationis gubernaculo libidini obtemperant.

Nil tibi concessit ratio?

XI. ALBANORVM MORTVI.

Garticorum exequiæ.

Strab. lib. 2. cap. 357. num. 10.

APVD Albanos piaculum est, curam suscipere, aut mentionem facere mortuorum.

A P. Barbaris Albanis sunt similes, qui neque pro defunctis orari, neque vlla pietatis officia curare volunt. *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur*, Machab. August. lib. 1. de Ciuitate Dei cap. 13. *Non ideò tamen contemnenda & abiicienda sunt corpora defunctorum, maximèque iustorum, atque fidelium, quibus tanquam organis & vasis ad omnia bona opera sanctus vsus est spiritus.* Ad hæc Cassiod. lib. 6. Var. 8. *defunctorum quinetiam sacram quietem, æquabilia iura tua conscientia commiserunt, ne quis vestita marmoribus sepulchra nudaret, ne quis columnarum decorem irreligiosa temeritate præsumeret, ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis, aut voraci flamma consumptos scelerata perscrutatione detegeret, ne corpus, ne corpus, quod semel reliquerat molestias mundanas, humanas iterum pateretur insidias.*

XII. ALBANORVM VICTIMA.

Improborum felicitas.

ALBANORVM multi diuino, vt arbitrabantur, sed verè dæmoniaco instinctu correpti vaticinantur. Qui verò eorũ furore vehemẽtiore agitatus solus per syluas vagatur, hunc comprehensum sacer-

dos, sacra vincit catena, & opiparè per illum alit annum. Productus deinde ad rem sacram vna cum alijs victimis mactatur vnguentis delibutus.

Strab. lib. 2. pag. 156. num. 50.

AP. Impij quasi victimæ Albanorum potant, olent, æternis supplicijs destinati.

Minutius Felix in Octauio.

Miseri quibus vltimus instat
Ille dies, festa velantur fronde per vrbem.

XII. ÆNEANES, AINEIANES.

Auari.

Plut. in quæst. Græc. 14.

ILLI sibi ex oraculo persuadebant fore, vt patriam terram amitterent, si particulam aliquam largirentur.

AP. In auaros qui pecuniam recondunt, & nemini largiuntur, non secus ac si in vncia donanda ex asse bona essent amissuri. Et ita quidem clausos omnibus volunt benignitatis fontes, vt quod est in sordidi charactere apud Theophrastum, μήτε ἅλας χρωνύειν, μήτε ἐλλύχνιον: neque salem alijs commodent, neque ellychnium.

Phædrus lib. 4. 77.

Tibi dico auare gaudium heredis tui:
Qui tristis audis Musicum ctiharæ sonum,
Quem tibiarum macerat iucunditas,
Opsoniorum pretia cui gemitum exprimunt:
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
Cœlum fatigas sordido periurio,
Qui circumcidis omnem impensam funeris
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

XIV. ÆNEANI PATRIA EST NOVERCA.

Soli natalis odium.

VIRGINES ijs, qui Cassiopæam bouem ducebant, solebant acclamare:

μήποτε νοσήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα χαῖαν.

Nisi-

Nunqam redeatis dilectam in patriam terram. *Plut.*
Et id sibi lubenter acclamari cupiebant, propter terræ duritiem, & sterilitatem.

AP. In eos qui patriam lubenter relinquunt alibi melius victuri.

Omne solum forti patria est, vt piscibus aquor.

XV. ANGYLÆ.

Impietas.

ANGYLAE solos colunt inferos. Fœminas suas primis noctibus nuptiarum adulterijs cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringunt seueriſſimis. *Soli.* *Poly. pag. 97.*

AP. Typus impietatis expressus, si addas Valerij Flacci lemma.

Alijs Rex Iuppiter oris.

XVI. AQVITANORVM REGVM IMPERIVM.

Inconstantia rerum humanarum.

ASTRÆVS oculorum suorum incremento atque decremento, lunæ designabat alterationes, inde Aquitanis Regibus chariſſimus fuit, quòd contentionem inter eos dirimeret, qui iuxta lunæ viciſſitudines succedebat imperio. *Antonius Diogen.*

AP. Res humanas luna mutabiliores perpetua vertigine alternat inconstantis fortunæ rota. Cuius lubrica si scire quiſquam velit quam varia sint & aſſidua, arenarum numerum idem iam deſpiciens, & montium pondera scrutari poterit. Amm. Marcell. *lib. 14. Phil. lib. de mundi opificio,* ἐδὲν τῶν ἐν φύσει βέβαιον. τροπὰς καὶ μεταβολὰς ἀναγκαίας τὰ ὄντα δέχεται. Nihil in rerum natura firmum est: mutationes, & viciſſitudines neceſſarias res humanæ habent.

XVII.

XVII. ARABIÆ SACRI.

Castitas Sacerdotum.

FERVNT non amplius esse 100. familias in Arabia, quæ commercium thuris exercent, & id iuris per successiones sibi vendicent. sacros ob id vocari thurilegos, nec congressu fæminarum funerumque cum incidant eas arbores aut metant, pollui. *Pl. nat. hist. l. 12. c. 14.* Pene simile habet de cinnamomo Æthiopum Solinus.

AP. Castos esse oportet qui orationes thymiama Dei offerunt.

Casta placent superis.

Ambrosius Petro Subdiacono Siciliæ: Nullus debet ad altaris mysterium accedere, nisi cuius castitas ante susceptum mysterium, fuerit approbata.

XVIII. ARGIVORVM ΥΒΡΙΣΤΙΚΑ

Viri muliebres.

ARGIVAE mulieres, cum Telesilla duce contra Cleomenem Lacedæmoniorum regem in suæ vrbis obsidione fortiter pugnassent, bellicis monumētis honestatæ, id insuper habuerunt, vt quotannis ὑβρίσικα celebrarent, in quibus chlamydatæ mulieres incedebant, viri pallis muliebriter induti cernebantur. *Plutarch. in Arg. ibid.*

APOD Parabola suggillat viros muliebri animo. ἀχαιΐδας οὐκέτ' ἀχαιούς

Vos etenim Iuuenes animum geritis muliebrem, Illaque virgo viri.

Immane templum (vt ait Accius) obuallatum ossibus, sed sine animo, sine quo anima est nihil.

XIX.

XIX. ARIANVS SPONSVS.

Labor ante fructum bonorum.

APVD Arianos (populi sunt Persarum finitimi) nemo vxorem ducit, nisi prius hostis amputatum caput detulerit ad regem, Rex caluaria in regio thesauro posita, linguam minutatim secans, cum farina miscens prius degustatam, ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet. *Strab. lib. 15. pag. D num. 10.*

APODOSIS. *Hesiod.*

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι.

Dij inquit, sudorem posuerunt ante virtutem, & laborem ante fructum voluptatis.

XX. ATHENIENSIVM IVDICVM CRVENTA SVBSELLIA.

Iudiciorum circumspectio.

ATHENIENSES vt innumeros in re iudiciaria ritu, tùm illum non postremum habuerunt, quo ante iudicum consessum porcellum mactari iubebant, tanquam expiatoriam victimam; mox rore sanguineo sedilia leniter respergi veteri consuetudine receptum erat. *Vide Sigon.*

AP. An idcircò sanguini insidebant, vt memores essent se de vita & sanguine hominis cernere? quem si iniustè profunderent, scirent se ita respersum iri hoc cruore vt subsellia in quibus sedebant porcelli sanguine.

Ομμα δίκης κρίνουσα πάντα τὰ νινόμενα.

XXI.

XXI. BOEOTICORVM ORACVLVM.

Consilium malum consultori pessimum.

BOEOTIS Oraculum sciscitantibus, antistita respondit, ἀσυμβούλους εἶν πράξειν. rebus vsuros secundis si impiè agerent. quo accepto mulierem in rogum coniiciunt, rati si oraculum mala fide edidisset, hanc pœnam demereri: si bona, se ex oraculo facturos, cremantes sacerdotem, quod maximè impium videbatur.

Strab. lib. 8.

APO. Exuritur quæ Colchicum dedit impietatis: sic *Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.*

XXII. BALEARICORVM VICTVS.

Labor ante fructum bonorum.

Strab. lib. 3. BALEARICI funditores sunt supra cæteros insignes, vt qui tres fundas circa caput gestant, ad omnimodam iaculorum emissionem, neque puerulis panem alia conditione dare solent, quàm si funda scopum tetigerint.

Saluſt. Philo. AP. Vigilando, agendo, benè consulendo, prosperè omnia cadunt: mala mille hominem affligunt, cui segne & inutile corpus: neque vnquam ignauia immortalis factus est. ἀρχὴν γὰρ, ἡ δεῖ τ' ἀληθῆς εὐπεῖν, πανὸς ἄγαθὸν, καὶ πᾶσιν ὁ θεὸς ἀνέδειξεν ἀνθρώποις, πόνον. Omnis felicitatis, omnisque virtutis principium, si verum dicendum est, laborem Deus ostendit mortalibus. addit, sicut fine luce videre non possumus, quia nec colores nec oculi ad videndum sufficiunt: hanc enim ceu vinculum natura præparauit, quo coaptaretur colori oculus: nam in tenebris venter suam vim exerit. Eodem modo, ἡ τῆς ψυχῆς ὅμμα τῷ ὄντι, ἀριστῶν πράξεων ὅπῃ ἀνεπλαμβάνεσθ ἀδυναπεῖ, μὴ προσοχθισάμενον ὥσπερ φωτὶ συνέργῳ θεοῦ πόνῳ. Animæ oculus

ius nullam virtutis actionem poteſt attrectare, niſi à labore, ſeu luce adiutus. *Philo lib. de ſacrif. Abel, & Caini, ed. Col. Allob. pag* 140 Et hic plura habet de labore

XXIII. BARBARORVM NOVI ORBIS MOS.

Illiberalitas erga Deum.

BARBARI in nouo orbe inueniuntur, qui patria veteramenta, hoc eſt, detritos calceos, montibus dedicant, vt proſperum iter obtineant. *Ex hiſt. de nouo Mundo.*

AP. Sordidi ſunt & illiterales, qui ætatis primitias mundo & voluptatibus mancipant: Reliquias demum vitæ, quaſi veteramenta Deo conſecrant. Quid eſt hoc aliud quàm quod aiebat Phryne, Ζύγα πῶ κάλλος πωλεῖν. Fecem pulchritudinis vendere.

Vdum & molle lutũ es, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus ſine fine rota.

XXIV. BRACHMANVM AVDITORIVM.

Moleſtia diſcentium.

AVDITORI Brachmanum non licet nec loqui nec ſcreare, aut exſpuere: alioqui per diem illum cœtu excluditur vt incontinentem ferunt. *Strab. lib. 15.*

APODOSIS.

Ex eo reuerentiam diſcant adoleſcentes maximè in ſacris, & ſcholis, quibus calor ætatis non ſinit ſeruare modum.

Γλῶσσαν μὲν ἀργὸν, χεῖρα δ' ἐργάτην φέρειν.

XXV.

XXV. CAVNIORVM THEOMACHIA.

Impietas.

Herodot. l. 1. CAVNII sumptis hastis aërem ferientes ad Calyndices vsque montes se peregrinos Deos expellere dictitabant. quorum iam sacra erant pertæsi, cum anteà recepissent.

AP. Quid est aliud pugnare cum Deo, quàm diuinæ voluntati resistere? Talis ille Amycus apud Valerium Flaccum.

Argonu. l. 4.

fuga sub terras, fuga nulla per oras,
Nec lachryma, nec fortè preces, superive vocati
Pectora nostra mouent: alijs Rex Iuppiter oris.

XXVI. CERCETVM NAVICVLARII.

Magistratuum ignauia castigata.

CERCETES, vt rem nauicularem magnificiunt, ita in pigros nautas seuerè animaduertunt. Nam si quis scapham regens aberrarit, & vectores in discrimen adduxerit, hunc singuli accedentes conspuunt, & omni contumelia afficiunt.

Nicol. Damasc. de mor. Gentium.

APOD. Pastores & magistratus significantur, qui si Reip. vel Christianæ vel ciuilis clauum cui sunt affixi, benè feliciterque rexerint, magnam laudem consequentur: Sin autem negligentia salutem animorum vel popularium suæ fidei commissam produnt, æternas ignominiæ notas subeunt.

Μίγιστα γὰρ ἐν ἀνθρώποις ὄντι δῶρα θεοῦ, παρὰ τῆς ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία, inquit Iustinian. in authentic. idque ad tutelam & salutem mortalium, non ad socordiam.

XXVII.

XXVII. CHALCIDICÆ COENÆ PROOEMIA.

Exordia vel initia splendida.

HEGESANDER refert, Dromeum parasitum, cuidam interroganti, an cœnæ lautiores essent in vrbe, an in Chalcide: respondisse, procœmium cœnarum in Chalcide elegantius, ac iucundius esse, quã totum vrbis apparatum: ὁ προοίμιον τῆς ἐν Χαλκίδι δείπνων χαριεστέρου εἶναι τῆς ἐν ἄστει παρασκευῆς.

AP. Exordia sæpe plus habent elegantiæ, quàm reliquum corpus orationis, initia plerumque splendida, aut actionem, aut rem, aut opus totum superant: imò multi postquam feliciter incœperunt, veluti hebescente industria media & finem corrumpunt.

In fine ne corrumpas.

XXVIII. CIMMERII. KIMMEPIOI.

Vitiorum propriorum ignoratio.

Plut. de superstit. 95. Quod remittebatur adhunc locũ de Crocodilo, & Scorpio, vide suo ordine in animalibus.

CIMMERII non modò tenebris oppleti sunt, sed & solem in mundo esse, & alijs lucere negant.

AP. *Nemo se auarum intelligit, nemo cupidum: Cæci tamen ducem quærunt: non sine duce erramus & dicimus Non ego ambitiosus sum, sed nemo aliter Romæ potest viuere.*

XXIX. CLIMACIDES. ΚΛΙΜΑΚΙΔΕΣ

Adulatio turpis & seruilis.

Senec. ad Lucil. ep. 50.

SYRIAE mulieres vilissimæ conditionis, quæ Cypriorum Regum vxoribus in thedam ascensuris lorsum sternebant: ταῖς γυναιξὶ τῶν βασιλέων ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, ἐφ' ἃς αὐτῶν ὑποκλινόμεναι παρέιχον. Vide *Athen. lib. 6.*

Pl. de discernam ab adulatorib.

AP. In turpissimos adulatores, qui indecorum nihil, aut facere se putant, aut pati, modo dominorum libidini placeant, quo ventris impudentiæ faciant satis. Bene Leo cani lauticias herilis mensæ iactanti:

apud Auianum.

Vade ait & meritis nodum ceruicibus infer,
Compensentque tuam vincula dura famem.
At mea cum vacuis libertas redditur antris,
Quamuis ieiunus qualibet arua peto.
Has illis epulas potius laudare memento,
Qui libertatem præposuere gulæ.

XXX. CANIDIORVM ORACVLVM:

Nouitatis odium, seu leges antiquæ seruandæ.

CNIDII cum Isthmum ad insulam efficiendam perfodere tentarent, responsum acceperunt ab oraculo Delphico:

Herod. l. 1.

Ἰσθμὸν δὲ μὴ πυργῶτε, μηδ' ὀρύσσετε,
Ζεὺς γὰρ κ' ἔθηκε νῆσον εἰ κ' ἐβούλετο.

Isthmum ne molibus erigite, ne fodite, Iupiter enim insulam fecisset si vtique voluisset.

AP. Standum Dei ordini, & veteribus institutis: nihilque temere nouandum est.

Moribus antiquis res stat Romana virisque.

Plautus in Trinummo.

Nam hi mores maiorum laudant,
Eosdem lutulant quos collaudant. hisce ego te artibus gratiam
Facio, neu colas, neu imbuas ingenium meo modo, & moribus
Viuito antiquis. quæ ego tibi præcipio, ea facito. nihil ego istos
Moror fac etos mores, & turbidos, quibus boni dedecorant se.

XXXI.

XXXI. CARINTHIORVM RITVS IN CREANDO DVCE.

Ianua gloriæ Humilitas.

MEMORATV digna cæremonia est, qua Carinthij sibi Archiducem creant. est patens vallis ad Vittum oppidum, nec procul hinc est marmoreus lapis in patentibus pratis erectus: hunc cum Dux creandus est, rusticus hereditario iure occupat, ad dextram bouem habens fœtam nigri coloris, ad læuam equa illi sistitur strigosa, macieque insigni, frequens circa populus, agrestiumque turba ingens. Dux inde futurus ex aduerso mouet purpuratorum multitudine septus, præcedunt principatus signa, omnèsq; in toto comitatu egregiè culti præter futurum Ducem. Is agresti habitu, pileo tectus, calceos & pastoralem baculum gerens, pastorem agit magis quam principem. hunc venientem intuitus qui lapidem obtinet, Illyrica voce (quæ illis vernacula est) *Quis hic est*, exclamat, *qui tam superbè incedit*? Respondet multitudo, *principem regionis aduentare*: tum ille, *iustúne iudex? salutem patriæ quærens? liberæ conditionis? dignúne honoris est? Christianæ fidei cultor & auctor*. reclamatur, *est quidem, & erit*. Rursus idem: *quæro quo me iure hac à sede dimouebit*? ait Comes Goritiæ Ducalis aulæ magister, *sexaginta denariis hic abs te locus emitur: iumenta hæc tua erunt: ad bouē & equam manum intendens, vestimenta quæ dux exuet habebis, eris tu cum tota domo liber*: quibus dictis, rusticus malam percutit alapa leniter incussa, iubètque simul æquum iudicem esse. Præmioque inde abducto, loco cedit, tum lapidem dux occupat, nudum gladium vibrans, populum affatur, pollicetúrque se æquum iudicem futurum, ferunt & aquam agresti pileo delatam potare in futuræ sobrietatis argumentum: inde operari sacris in sacello *Diuæ Mariæ* vicino; quibus peractis

humili veste depositâ, paludamentum induit, conuiuatur cum proceribus, postremo in apertum egressus pro tribunali sedens ius dicit populo. Anno salutis 790. dux gentis Iugo nomine ingens conuiuium prouincialibus præparauit, & agrestibus ad conspectum suum intromissis in vasis aureis atque argenteis, nobilibus verò, ac magistratib⁹ procul ab oculis collocatis, fictilibus ministrari iussit: interrogatus cur ita faceret, respondit: *non tam mundos esse qui vrbes & alta palatia, quam qui agros humilesque casas colerent. Rusticis, qui Christi Euangelium accepissent candidas esse animas. nobilibus qui spurcitias idolorum sequerentur, sordidas ac nigerrimas: se ergo pro animarum qualitate instruxisse conuiuium.* breui tempore castigati ea re nobiles, Christi fidem acceperunt. hinc honos inuestiendi Principis rusticis datus.

Sab. l. 5. En. 10.

AP. Præclarè hoc symbolo demonstratur *Ianuam gloriæ esse humilitatem*, & pauperum curam, hisque fundamentis nixam virtutem, ad summum honoris apicem euolare.

XXXII. CRETENSIVM LEGES MVSICAE

Legibus nulla melior harmonia.

Strab. l. 10. de his leg. Iustin. l. 1.

CRETENSES pueri literas discebant, & τὰς ἐν τῷ νόμων ᾠδὰς, leges numeris musicis conditas. *Hæ primum rudibus hominum animis simplices erant, maximeque fama celebrauit Cretensium quas Minos, Spartanorum quas Lycurgus, ac mox Athenienſibus quæsitores, iam & plures Solon præscripsit*

AP. Leges musicas habuerunt Cretenses, an vt earum seueritatem numerorum suauitate lenirent? an vt bonarum legum optimam esse harmoniam ostenderent? Henricus Magnus dicebat, nihil vetare, quominus regum liberi musicorum audirent acroamata: musicam autem discere, aut fidibus canere nolebat:

cum

cum præsertim hæc ars nihil ijs præterquam ad amatorias illecebras sit profutura. Pessimum documentum, & quod peruersa naturæ contagione, celerius irrepit animo quam magistri præceptis egeat. Regum quidem propria in pace instrumenta, sceptrum esse, & manum iustitiæ, in bello gladium: hæc ijsdem regie tractanda, hæc vtroque tempore vsurpanda prædicabat. Prudentiæ, Iustitiæ, Fortitudinis, cæterarùmque virtutum temperiem, regiam planè cantilenam esse musicis legum numeris illigatam, quam quisque quadripartito solus canere posset.

XXXIII. DIALIS RELIGIONES.

Sacerdotum puritas.

CAPRAM, & carnem incoctam, & hederam, & fabam, neque tangere Diali mos est, neque nominare. capra enim obscœna est, caro incocta imperfecta, hedera Bacchi insigne, faba feralis est.

APODOSIS.

Sacerdotes non modò à Veneris, Bacchique contubernio puri sunto, sed imperfecta quæque, & feralia abhorreant. *Aratus Diaconus lib. 2. in Act.*

Ecclesiæ nunc alma fides sine fine pudicos
Pontifices iubet esse suos & quærit in omni
Cauta tribu, quos ritè probet, nec sanguinis iste,
Sed meriti successus erit,

XXXIV. EPHESIORVM EDICTVM.

Improbitatis Regnum.

EPHESII Hermodorum eiecerunt, quod de frugalitate philosopharetur, de quo sic Heraclitus. digni sunt Ephesij qui ad puerum vsque strangulentur, quod Hermodorum virum inter ipsos frugi eie-

cerint, addito: Ἡμέων μηδεὶς ὀνήϊος ἔσω. ἐὶ δὲ μή, ἄλλη τε νῦ μετ' ἄλλων. *Nemo nostrum frugi esto, sin autem, is alibi sit, & inter alios.*

In quæst. Græcis.

AP. Improbi societatem bonorum non ferunt. Quod potest enim esse cum tenebris luci commercium? simile omnino est Laconicum edictum, cuius meminit Plutarchus, μὴ ἐξεῖναι χρυσᾶς ποιεῖν, *nemini liceat bonos facere.*

Pers. Sat. 1.

per me sint omnia protinus alba,
Nil moror, euge omnes, omnes, mire bene erit res.

XXXV. EQVITES A BALNEO.

Puritas studiosorum.

EQVITES à balneo in Anglia sunt instituti non contemnenda ceremonia. Pridie enim quam initiarentur post diuinum officium sub noctem secedebant in cubiculum, vbi lectus erat stratus, & labrum balneatorium velis opertum. In hoc abluebantur, vt hoc symbolo discerent munditiam animi & corporis studiosissime consectari. Mane votis nuncupatis quibus se Deo & Regi obstringebant ad defensionem religionis & Imperij, lato insignique pallio holoserico coloris hyacinthini induebantur, gladiosque Deo consecrantes aræ imponebant. *Ex libello de ordinibus militaribus.*

APODOSIS.

Simile est quod alibi diximus de pallio Philosophico ex eo studiosi qui serio incipiunt Deo in studijs militare, intelligant, quanta mentis & corporis castimonia facere debeant.

Casta placent superis, pura cum veste venite.

XXXVI. FINNI VENTORVM VENDITORES.

Fauor & aura popularis, seu vanitas.

SOLEBANT aliquando Finni inter cæteros gentilitatis errores, negotiatoribus, in eorum littoribus contraria ventorum tempestate impeditis, ventum venalem exhibere, mercedeque oblata, tres nodos magicos, non Cassioticos, loro constrictos eisdem reddere, eo seruato moderamine, vt vbi primum dissoluerent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertium laxarent, sæuas tempestates paterentur. *Olaus Magnus l. 3. c. 15.*

AD. Ventos illi vendunt, qui lubricam speciem auræ & fauoris humani, magna mercede & præsenti pecunia flagitantibus addicunt.

Tanta emitur merce de nihil.

XXXVII. FONTINALIA.

Gratiarum actio.

FONTINALIA festus erat dies Romæ, quo in fontes coronas proijciebant, puteosque coronabant, vt à quibus pellucidos liquores ad restinguendam sitim acciperent, ijsdem gratiam referre hoc ritu viderentur. Vide *Varr. l. 5. de ling. Latina.*

AD. Æquum est eos, à quibus haurimus beneficia, laude & gratulatione persequi. *Si aquam hauris, puteum corona.* Et,

λύχνῳ χρέαν ἔχων ἐπιχεῖν μίμνηθι ἔλαιον.

XXXVIII. GALLORVM SOLDVRII.

Amicitia fidelis.

NICOLAVS Damascenus lib. centes. decimo sexto narrat, Adiatomum regem Sotianorum (est autem Galliæ natio) sexcentos habuisse proximos, sibi delectos homines; Galli propria lingua Silodunos

Ath. l. 6. p. 69. Cæs. l. 3. comm. nt.

σιλοδούνδς vocant, Græci ἐυχωλιμαίδς, Latinè *Deuotos* diceres, qui cum rege & vitam agunt & moriuntur. nec est qui dicere possit, ex illis, amisso rege, quempiam mortem vel expauisse vel recusasse teigiuersantem.

AP. Amicitiæ fidelis & perpetuæ typus est in Solduris: quorum vnusquisque regi non tam verbis, quàm re prædicare poterat:

Ouid. 14. de Ponto.

Et prius hanc animam vacuas rem[illegible]mus in auras
Quam fiat meriti gratia vana tui.
Da mihi si quid ea est, hebetantem pectora lethen,
Oblitus potero non tamen esse tui.

XXXIX. GOTHORVM MOS.

Principum dona & fauores ancipites.

Olaus l. 8. c. 7.

FIDEI integritatem in externis regijs aulis Gothiæ & Suetiæ, numquam meriti sunt, nisi strictum gladium, vel pugionem, per cuspidem principis manu, & munere fidelitatis iuramento præstito, suscepissent, ne capulo sumpto ipsum gladium retorqueant in viscera porrigentis.

AP. Duos admittit sensus: vel enim fidem erga principes commendat: vel ipsa principum dona lubrica esse, & periculosa ostendit, vt quæ aduersum mucronem intentent accipienti.

Pro munere pœnam.

XL. GOTHORVM REGALIS MENSA.

Præmium ex labore.

GOTHORVM regibus erat in more positum, vt liberos sua mensa non communicarent, antequam illi bellico facinore nobilitati ab aliquo exterorum principum adoptarentur, *Cassiod. in epist.* Idem adoptabantur per arma, per arma (inquit) fieri posse filium

lium grande inter gentes constat esse præconium, *in epistola lib. 8. 4.* Olaus Magnus affert *ex Paulo Diacono lib. 8. cap. 3 citat Paulum lib. 1. cap. 23.*

AP. Ex labore gloria efflorescit. indignus est Christianus mensa Domini qui nullum vlquam virtutis in aduersis rebus periculum fecit. *Claud. in ep. Honorij.*

AP. *Nec quisquam fruitur veris odoribus.*
Hyblæis apibus aut spoliat fauos,
Si fronti caueat, si timeat rubos.
Armat spina rosas, mella tegunt apes.
Crescunt difficili gaudia iurgio.

XLI. GRÆCORVM RITVS IN ΘEPANEIA.

Non ignara mali.

HIPPOCRATES, cùm fuisset mos liberatos morbis scribere in templo Dei Æsculapij quid auxiliatum esset, vt postea similitudo proficeret, exscripsisse ea traditur, atque vt Varro apud nos credit, iam templo cremato instituisse medicinam hanc quæ Clinice vocatur. *Plin. 24. cap. 1.*

AP. Par est eos aliorum incommodis mederi qui ijsdem doloribus affecti fuerunt, secundum illud:
Non ignara mali miseris succurrere disco.

XLII. GYMNOSOPHISTÆ AD SOLEM.

Contemplatio.

PHILOSOPHOS eorum quos Gymnosophistas vocant, ab exortu ad occasum perstare narrant, contuentes Solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die pedibus alternis insistentes. *Pl. lib. 7. pag. 2.* *Serm. 64. in nat. Sanct.*

AP. Piorum & sapientum imago. *Purior illos Solis feruor alit, pretiosaque pabula libant.* Ambros. *Oratio qua castitatis & iustitiæ, eleemosynarum operibus iuuatur, excedit mundum, penetrat paradisum, euolat vsque* *Mart Naz. & Celsi.*

ad summæ maiestatis conspectum, & in eo suauissime conquieſcit.

XLIII. HIPPONEÆ COROLLÆ.

Labores alieni non vsurpandi.

Strab. l. 6.

HIPPONII magna pratorum fertilitas eademque amœnitas, ex quo Proserpinam ex Sicilia eundem locum veniſſe ferunt florum legendorum gratia: Indeque morem esse matronis receptum, vt flores ipsæ legant, coronasque nectant, turpeque ijs habeatur ad festos dies serta gestare emptitia.

AP. Non est honestum alienis laboribus frui in otio atque desidia, & fucorum more laborioſarum apum mella diripere, quod Procopius l. 2. in Belisarij persona effert: οὐ δίκαιον τὰς κηφῆνας μὴν ὑφ' ἑτέρων πόνων μεγάλων ἀπολαύειν, ἄλλως δὲ τὸ μέλιτος οὐδαμῶς ξαλαιπωρίας ὀνίναῦ.

XLIV. IBERI NYCTOBLEPÆ.

Ignorantia, & cæcitas improborum.

Phot. in bib.

APVD Antonium Diogenem in incredibilium libris de insula Thule, mentio fit ciuitatis, cuius incolæ noctu quidem vident, interdiu cæcutiunt.

AP. Nyctoblepæ, improbi: dies, res cœleſtes: nox, res humanæ Ita enim sunt affecti qui se mundo mãciparunt, vt in negotijs tractandis, in re familiari augenda toti sint lyncei: in ijs, quæ ad salutem & futuram vitam attinent, liberide, quod aiunt, cæciores hebeſcant.

Proh quantum pectora cæca
Noctis habent?

XLV.

XLV. IBERICARVM ZONA.

Regulæ & leges omnium communes.

IBERORVM mulieres habent zonam certæ mensuræ, intra quam si alicuius venter comprehendi nequeat, pro dedecore putant. Nicolaus Damas. Ἰβήρων αἱ γυναῖκες ἔχουσι, μέτρον τῆς ζώνης, ἣν πρὸ γαστρὸς πᾶσι λαβεῖν ἂν μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχρὸν ἡγοῦνται. *In Polyt.*

AP. Ibericarum mulierum zonæ leges sunt & regulæ sine vlla distinctione personarum.

Suo quisque pede.

XLVI. IMPERATORIA IMAGO NON VIOLANDA.

Castitas.

SVB Tiberio capitale erat ad Augusti simulachrũ seruum cęcidisse, vestimenta mutasse: nummo, vel annulo effigiem impressam latrinæ, vel lupanari intulisse. Cœnabat Paulus Prætorius in conuiuio quodam, imaginem Tiberij Cæsaris habens ectypam, & eminente gemma. rem ineptissimam fecero, si nunc verba quæsiero, quemadmodum dicam illum Matellam sumpsisse. Quod factum simul & Maro ex notis illius temporis vestigatoribus notauit. At seruus eius, cui nectebantur insidiæ, ei ebrio annulum extraxit. Et cùm Maro conuiuas testaretur, admotam esse imaginem obscœnis, & iam subscriptionem componeret, ostendit in manu sua seruus annulum. *De imag. Imperatorũ. vide D. Greg. Nazianz.* *Suet. in Tib. cap. 58. Seneca lib. 3. de benefic.*

AP. Agnosce, homo, cuius imaginem ectypam feras, cuius impressos vultus habeas. Nonne *signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* vt quid igitur Dei speciem ipsismet Angelis tremendam, inquinare corporis contubernio, & fœdis voluptatum commercijs dedecorare nitimur? D. Ignatius Martyr ad Polycarpum.

σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει ὡς Διὸς οἰκητήριον.

XLVII. INDI AVRITI.

Delatorés Otacoustæ.

INDI sunt (si modo Cteſiæ fabularum concinnatori credendum) quorum aures adeo latæ sunt, vt operiant humeros, ὧν τῶν ὦτα ἅπαντα συγκαλύπτειν.

Cteſ. Ind. Phot. bibl. p. 113.

AP. Prouerbiali figura dicetur vel in Otacouſtas omnia auribus aucupantes, vel in ſtupidos, quãdo aures longiores, & laxiores ſtuporis plerumque sunt indicium. οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα, ὀνώδεις. *Quicumque aures paruas habent, ſimiales ſunt: qui magnas, Aſinini.*

XLVIII. INDORVM ANCHORA AVREA.

Eloquentiæ ſanctitudo.

INDI anchoram ferunt auream, qua caduceij vice vtuntur. Philoſt. in vita Apollonij lib. 3 c. 3. ἀνὴρ Ἰνδὸν χρυσῆν ἄγκυραν φέρειν φασὶν ἣν νομίζουσιν Ἰνδοὶ κηρύκειον, ἐπὶ πάντα ἔχειν. Indum porrò auream ferre anchoram dicunt, quam inſtar caduceí habent, quod omnia coerceat.

AP. Indus, orator: anchora aurea, eloquentia, qua ipſemet orator, vt Mercurius virga,

Virg. 4. Æn.

——Animas euocat orco
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit,
Dat ſomnos, adimitque, & lumina morte reſignat.
Illa fretus agit ventos, & nubila tranat.

XLIX. INDORVM DOLIA.

Eloquentia.

Phil. & Ph. p. 14.

INDI habere dicuntur in dolijs ventos, & pluuias, quibus regionem vel compluant, vel exſiccent.

AP.

Ap. Tales sunt viri eloquentes qui flexanima illa facundia, ita dominantur, vt modo animos liquefaciant, modo inflamment, & pro suo arbitrio mutationem afferant. Itaque in eloquentis viri satellitio dicuntur esse venti, tonitrua, & fulgura, sicut illi,

Cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad classica venti.

Hoc diserte Lucanus prosequitur in poematio ad Calphurnium Pisonem:

Nam tu siue libet pariter cum grandine nimbos
Densaque vibrata iaculari fulmina lingua. &c.

L. IVDICVM IMAGINES, AXEIPEΣ.

Iustitia.

THEBIS imagines fuere Iudicum sine manibus, item Præsidis, τὸ Ἀρχιδικαστὸν effigies conniuens oculis, καὶ ἀνύσασα τῆς ὄμμασιν. *Plut. in Isid. & Osirid.*

APODOSIS.

Ἀδωρότοκος δικαιοσύνη καὶ ἀνέντευκτος οὖσα
Iustitia vera donis & congressu hominum non corrumpitur: sed, *Propl. l. 3.*

Aurea nunc verè sunt sæcula plurimus auro
Venit honos; auro conciliatur amor.
Auro pulsa fides, auro venalia iura,
Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.

LI. LYCHNOPOPOEIA.

Increatæ sapientiæ honor & gloria.

ÆGYPTII Mineruam Saitem, tum alijs in rebus summa colunt veneratione, tum in eius honorem anniuersarias ferias celebrantes festum consecrarunt, quod suo nomine lychnopopœiam appellant. Cum vero solennitatis eius quotannis statum redit tempus, solent alij quidem lychnos nauigijs impo-

imponere, & Nilo ad vrbem vsque Saim peruehi, quo vbi peruenerunt, ad templum Deæ collocatum est, inter cætera quæ lex religionis dictat, hoc diligenter curant, vt Lychnos accendant sub dio circa scenas & porticus extremas, vnde fit vt Sais per totam illam noctem sacro igne quasi in meridie Sole, illustretur.

Themist. orat. 2. ad Imp. Const.

AP. Increato lucis fonti ob cœlestis sapientiæ donum gratiæ a viris mortalibus debentur immortales. Quodsi Ægyptij Lychnopopœiam celebrant in honorem lunæ (hæc enim Saitis Minerua) huic (opinor) ob lucis quam impertitur mortalibus vsuram gratulantes: Cur non Mariæ nostræ, quæ pulchra est vt luna, facibus accensis gratulabimur? Quod φωτὸς παγαῖς πορδμευτὰν (vt ait Synesius) sacratissimis visceribus enixa est. Nec verendum est, ne faculas laudum, Deus, in quo immensa est claritas, respuat.

Vagæ cingitur astris
Luna, & in Oceanum riui cecidere minores.

LII. MEGARENSIVM COMITIA AD PLVRES.

Religio maiorum seruanda.

Paul. in Att. AESYMNO Megarensi dum super Republica feliciter administranda consultat, respondisse oraculum narrat Pausanias, referret ad multos, si quid gerere prosperè desideraret. Ea de causa Megarenses plures mortuos arbitrati, comitia ad heroum sepulchra celebrant. Μεγαρέων οὖ δὲ πράξειν ἂν μὴ πλειόνων ἐθελοῦσιν.

AP. Hoc vtique consilium dare oportet hæreticis. Referant ad plures, & audiant quid mortuorum ossa, quid cineres, quid muti sepulchrorum lapides, quid antiquissimarum basilicarum clament marmora. Διὸν σιδῶ κ' τὰ πάτρια.

LIII.

LIII. MELLIS ET LACTIS PRÆGVSTATIO

Concordia & charitas.

MORIS erat infantes à lauacro susceptos, lactis & mellis gustu primum imbuere, quod ad concordiæ significationem factum putat Tertullianus. *Inde susceptí lactis & mellis concordiam prægustamus.*

APODOSIS.

Christiana charitas & animorum consociatio incredibilis ab ipsis religionis cunabulis suscipienda est, ijs præsertim qui seriò Christum volunt consectari, ἀγάπη πρώτη τῶν ἐντολῶν καὶ μείζων, ὡς κεφάλαιον τοῦ νόμου. *Greg. Naz. orat 16.*

LIV. MEXICANAE VICTIMAE.

Felicitas improborum.

MEXICANI nonnunquam captiuos ornant prodeis, quibus ipsos sunt immolaturi, & vnum fermè mensem ante destinatum sacrificium omnibus delicijs proluunt, & honoribus extollunt infinitis, vt prætereuntes etiam cum veneratione adorent. dies ornatos ostentat, nox in caueam clathratam conijcit, ad summum postquam triginta dies regali apparatu exegerunt, & iam satis pingues ad sacrificium videntur, à barbaris mactantur, & solennibus epulis comeduntur. *Ex histor. de nouo mundo de stat. Imp. pag. 303.*

APODOSIS.

Simile est omnino quod de Sacris ex Dione Chrysostomo dictum est, præclarum humanæ felicitatis in improbis documentum,

De tuo luditur corio.

LV. NEVRORVM VITA.

Crudelitas.

Solin. Polyhist. pag. 58. edit. Lict.

NEvri, vt accepimus, (inquit Solinus) æstatis temporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto spatio, quod huic sorti attributum, in pristinam faciem reuertuntur. Populis istis Deus Mars est, pro simulachris enses colunt, homines victimas habent, ossibus adolent ignes focorum.

AP. Digni sunt, qui omnibus proponantur in exemplum crudelitatis & impietatis, cum lemmate,

Κύκλωπες δὲ θεῶν οὐκ ἀλίγεσιν.

LVI. ONOBATIS, ONOBATIS.

Plut. in qu. Græcis.

CVMAEI mulierem in adulterio deprehensam in eminenti lapide collocabant: deinde asino impositam per vrbem circumducebant: donec iterum in pristino lapide constitua ὀνόβατης & tota vita infamis pronunciaretur.

AP. Is character ad adulterorum infamiam exprimendam est insignis, qui idcircò cum asinis componuntur in libidine, quibus vt nihil turpius, sic nihil stupidius: luxuria enim omnem vim mentis & ingenij, veluti Circæis poculis extinguit, & cœlo natos homines mutat in belluas. an & ridendo dicere verum voluit Lucius Apuleius, qui se à sua Photide in asinum transformatum, & sexcentis laboribus conflictatum narrat per totam illam metamorphosin, cuius partem ex Luciano descripsit? Non omittendum quoque hic existimo Cretensium ritum qui adulteros ignominiæ caussa lana coronant. Et hæc quidem corona redarguit adulterorum mollitiem, timiditatem, mulierositatem.

Adulteri lana coronati. Ælian. l. 12. Var. hist.

LVII.

LVII. OSCOPHORIA THESEI.

Vita humana lætitia & dolore mixta.

OSCOPHORIA festum Athenienſium, in quo præferebantur palmites racemis onuſti in memoriam Bacchi & Ariadnes. Hoc ipſum cum poſt Ægæi patris fatum celebraret Theſeus, ἐλελεῦ, Ἰὸ, Ἰὸ, in doloris gaudiſque ſignum cani iuſſit, vt eodem temporis veſtigio Athenienſes & patris morti ingemiſcerent & ſuæ gratularentur inaugurationi. Plut. *in Theſeo.* ὅθεν καὶ νῦν ἐν ταῖς ωχοφορίοις στεφανοῦσι μὲν οὐκ κήρυκα λέγουσιν ἀλλὰ ὃ κηρύκειον ἐπιφωνεῖν δὲ ταῖς ασονδαῖς, Ελελεῦ, Ἰὸ, Ἰὸ, τὰς παρόδους ὧν ὃ μὲν ασεύδοντες ἀναφωνεῖν, καὶ παιωνίζοντες ἐώθασι, ὃ δὲ ἐκπλήξεως καὶ ταραχῆς ὅστ.

APODOSIS

Læta triſtibus, triſtia lætis in humanis rebus commiſcentur.

Sincera bonorum
Pars nulli conceſſa viro.

LVIII. PANOEBORVM REGES.

Regum Veneratio.

PANOEBI Regis defuncti corpus terra condunt, caput abſcindunt, inaurant, in ſacris collocant. τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀναπθίασιν ἐν ἱερῷ. *Nicol. Damaſ. in Panœbis.*

APODOSIS.

Magno omnibus honori reges eſſe oportet, qui ſunt θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, vt ait Plato.

Εικὼν δὲ βασιλεὺς ἐστὶν μμυχθ θεῖ.

Addit Xenophon honoris & gratiæ radios à Deo Regibus eſſe impreſſos.

Ἐμοί γε δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν πομπὴ τις, καὶ χάρις συμπρέπειν ἀνδρὶ ἄρχοντι.

LIX. PARTHORVM REGIS MENSA.

Cœnipetarum seruitus.

POSSIDONIVS libro quinto Regem tanta superbia elatum refert, vt si amicos fortè ad cœnã vocet, tractet indignissimè. non enim mensæ particeps est conuiua, verum humi sedens Rege in sublimi lecto recumbente, quod ab ipso proijcitur, canis instar comedit, ac sæpe ob leuem causam virgis cæditur, & cruore oblitus tanquam beneficio accepto gratias agit, & Regem pronus veneratur.

AP. Imago contumelioſæ superbiæ, & indigniſſimæ seruitutis cœnipetarum, quam plenius expreſſam à Luciano in libello de mercede conductis licet intueri.

Iuuen. sat. 5.

Omnia ferre
Si potes, & debes, pulſandum vertice raſo
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

LX. PERSARVM MOS DE SVBVLCIS.

Luxuriæ odium.

SVBVLCI apud Perſas à ſacris eliminabantur. *Herodot. lib. 2.* nec mirum, quia dum Ægyptij volunt ἄνθρωπον ἐζώλην σημῆναι, χοῖρον ζωγραφοῦσι, vt habet Orus *lib. 35.* vnde violæ albæ ſymbolum.

AP. Immundarum cogitationum alumni, & Veneris ſacrificuli ſubulci ſunt omnium impuriſſimi, & ſacrorum myſteriorum cõmunione indigni. Tertull. lib. de Pudicitia. *Oportet cum peruenitur ad ſummum ſacerdotem Patris Chriſtum, de domo hominis noſtri in tempore hebdomadis auferri omnia impedimenta prius, vt munda ſit quæ remanet domus, & anima, & vbi*

& vbi introierit eum sermo Dei, & inuenerit maculas ruboris & viroris, extrahi statim & abijci sensus mortiferos & cruentos. nam & Apocalypsis viridi equo mortem, russeo autem Praliatorem imposuit.

LXI. PERSASVM OXYGALA.

Per acida itur ad dulcia.

REX ille Persarum magnificentissimus, cùm inauguraretur, antequam Cidarim ornamentum capitis regibus singulare, à Maximo Surena impositam acciperet, acidi lactis potionem ebibebat. *Plut. in Artoxerxe.*

APODOSIS.

Ordo fuit creuisse malis, sic calicem doloris amarissimum Christus exhausit antequam in gloriæ se reciperet domicilium. *Iuuencus lib. 3. de Euang. historia.*

Hunc quoniam calicem non est transire facultas.

LXII. PERSARVM SACRIFICIVM.

Pietas vera litat animo.

PERSÆ, cùm sacrificarent, carnes hostiæ in suam rem conuertebant, solam animam Deo relinquebant. *Strab. libro* 15. τῆς γὰρ ψυχῆς φασι τὸ ἱερεῖον θεοῖς.

APODOSIS.

Non qui sumptuosas diuitias sine mentis erogat synceritate, Deum colit: sed qui litat animo. Arnob. *Non eum qui sollicitè relegit & hostias immaculatas cadit, qui aceruos dat thuris cremandos, hic numina consentiendus est colere, aut officia solus religionis implere: cultus vero in pectore est, atque opinio de dijs digna, nec quicquam prodest illatio sanguinis aut cruoris.* *lib. 4. Aduersus gentes:*

LXIII. PHENEATARVM PETROMA.

Litterarum sacrarum honor.

ESt apud Pheneatas in Arcadia Cereris fanum, in quo magna vt apud Athenienses celebrantur mysteria. prope fanum lapides eminent duo prægrandes apta simul commissione compacti: hoc πέτρωμα appellant, & in eodem sacras litteras quibus ritus mysteriorum continentur, asseruant. imminente Thesmophoriorum die lapides disiungunt, & commentarium eductum legunt, lectum in pristina sede noctu reponunt. Tanto aurem honore petroma venerantur, vt ad id iusiurandum religiosè concipiant.

Paus. in Arcad. p. 269.

AP. Multò profecto rectius honor sacrarum literarum maximus esse & religiosissimus apud Christianos debet. Isid. Peluf epist 339. ad Cynum. αἱ δὲ ἱεραὶ πυκάζει τῶν μαρτυρομένων γραφῶν τὴς πρὸς θεὸν ἀναβάσεως κλίμακι· πάντες εἶναι τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χρυσοῦ προφερόμενα, ὡς δόκιμον δέχθ χρυσίον, πεπυρωμένα ζοῦ θεῶ ἀληθείας πνεύματι, vides sacras literas vocari, *scalas ad cœlum, Aurum Dei spiritu probatum.*

LXIV. PISIDÆ.

Parentum honor.

PISIDÆ primitias in suis conuiuijs parentibus libant vt Dijs, quod a Nicolao Damasceno literis consignatum est, ad commendandam singularem erga parentes obseruantiam. Sed neque minus habet reuerentiæ quod ait Tertull lib. de anima c. 57. Nasamones propria captare oracula apud parentum sepulchra.

AP. Secundum Deum honorandi à quibus huius lucis vsuram accepimus. quid quod Scythę Issionides

nides caput purgatum patris inaurant adorantque pro simulacro solennibus & annuis sacrificijs venerantes? *Herod. lib. 10. pag. 111.*

LXV. PITHOEGIA.

Scientiæ vsus.

PITHOEGIA, διὰ τὸ οἰγνύναι τοὺς πίθους, festa fuerunt Athenienſium, quibus poſtquam muſtum deferbuiſſet, ſolemni die, puta Nouembris vndecimo aperiebant dolia, libabant Ioui, amicis & ſeruis impertiebantur, precati anteà, vt vſus vini, & prima illa libatio foret omnibus ſalutaris, ἀβλαβῆ καὶ σωτήριον εἶναι πᾶν φαρμάκου χρῆσιν. *Plut. tom. 2. Opuſcul.*

AP. Scientia donum eſt Dei, ſed tamen vt vinũ prodeſt vel nocet pro vſus ratione. ſi qui vana gloria ſtimulati cum nondum deferbuerint æſtus cupiditatum, ad docendum illotis manibus accedant: periculum eſt ne ſe, & alios in diſcrimen adducant. contra bene, ſapientèrque faciunt, qui cum iuuenilis veluti ardoris crapulàm exhalarint, Deo anteà ſacris animorum piaculis conciliati, ad docendos alios accedunt, & acceptam a Deo ſcientiam in auditorum mentes diuidunt.

Sed fas haud vlli eſt exire in luminis auras
Non vocitante Deo. *Claudius Marius Victor.*

LXVI. PSYLLI INTER SERPENTES.

Viri Sancti in mundo mundi.

AGATHARCIDES dicit, in Africa Pſyllorum gentem eſſe, & nihil quidem quoad viuendi rationem à reliquis hominibus differre, verumtamen cũ alijs nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim venenatas beſtias, quæ vel ictu vel morſu venenum relinquunt

eis quippiam nocere posse, neque aut serpentis morsu aut Phalangiorum mortiferis vulneribus vt cæteros homines affici, neque scorpionum aculeis lædi solere: cum enim venenatum quiddam ad eos accesserit vel eorum corpus attigerit, vel aliquem humorem exhauserit, veluti soporiferam bibisset potionem, stupore affectum ac sensu priuatum sopitur, & tamdiu debilitatur, quoad ab illo Psyllus recesserit. Porrò natos sibi infantes quomodo germani ac spurij sint experiuntur serpentibus admotis, vt auri puritatem igne explorant aurifabri.

Æl. l. 16. cap. 27.

AP. Tales sunt qui cum in medijs vitæ periculis versentur, diuinis tamen instructi præsidijs non modo nihil vitij contrahunt, sed & cæteris morbo impeditis medentur, ἀκτὶς ἡλίου κἂν ὁμιλήσῃ βορβόρῳ μένει καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος.

Synes. in ep.

LXVII. PYTHAGORÆORVM CENOTAPHIA.

Apostasia mors animæ.

PYTHAGORÆI cenotaphia extruebant ijs, qui defecissent à Philosophia, Orig. l. 1. in Celsum. Meminit quoque Clemens Alexandrinus Strom. l. 5. πυθαγόρειον ἐξελαθῆναι τὸ διαθήκης, καὶ σήλην ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι οἷα νεκρῷ, διὰ τὸ τῷ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ νεκρὰν καταλοῦσι τοὺς ἐκπεσόντας τοῦ δογμάτων.

AP. Pro mortuo habendus qui spreta recta viuendi ratione, voluptatibus quas ipse repudiarat iterum se fœdè mancipat:

O voluptas mundi, σκιὰ τῆς σκιᾶς.
Heu quoties fidem
Mutatosque Deos flebit, & aspera
Nigris æquora ventis
Demirabitur insolens.
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui semper vacuam, semper amabilem

Spe-

Sperat, nescius aurę
Fallacis miseri quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiua paries indicat uuida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo.

Hor. Od. l. 1. Carmin.

LXVIII. RVGIANI AB EQVO CONSILIVM CAPIVNT.

Appetitus Dominatus.

RVGIANI Baltici maris accolæ *Suantoniti* idolum colebant magna religione Alebatur huic sacer equus albus, per quem auspicia huiusmodi sumebantur, cum bellum aduersum aliquam prouinciam suscipi placuisset, ante fanum triplex hastarum ordo ministrorum opera, disponi solebat; in quorum quolibet binæ è transuerso iunctæ conuersis in terram cuspidibus figebantur, æquali spaciorum magnitudine ordines disparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore, solemni precatione præmissa à sacerdote è vestibulo productus, si propositos ordines ante dextro quàm læuo pede transcenderet, faustum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel semel dextro prætulisset, petendę prouinciæ propositum mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quam tria continuè potioris incessus vestigia cernerentur.

Sax. 14. hist Danorum.

APODOSIS.

Quid est aliud ab equo consilium capere, quàm calcato rectæ rationis fœdere, & oppressa mentis face belluinis permotionibus se regendum tradere?

Vix te patiuntur vbi acres
Incaluere animi, cerui xque repugnat habenis.

LXIX. SACCARVM FELICITAS.

ΤΩΝ ΣΑΚΚΩΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Improborum prospera.

SACCARVM festum celebratur apud Persas, quo vnum ex captiuis sumebant, morti iam addictum, cui in sella regia sedere, scortari, saliarem in modum epulari, omnia denique pro libidine agere licebat: finito deinde ludo beatus ille verberibus cæsus affigebatur cruci. Dion Prusæus καθίζουσιν ἐπ' ἄνθρονον τῷ Βασιλέως, καὶ πλὼ ἐσθῆτα φίδωσιν αὐτῷ τὴν αὐτὴν, καὶ τρυφᾶν καὶ παλακαῖς χρῆσθαι. *Orat. 4. de regno.*

AP. Minutius Felix: miseri in hoc altius tolluntur vt altius decidant: hi enim vt victimæ ad supplicium saginantur, vt hostiæ ad pœnam coronantur. In hoc adeò quidem Imperijs ac dominationibus eriguntur, vt ingenium eorum perditæ mentis licentia liberi nundinentur. Absque enim Dei notitia quæ potest esse solida voluptas? Cùm sit somno similis, antequam tenetur elabitur. *In Octauio.*

LXX. A SACRIS AVSPICANDVM.

In Africa nemo destinat aliquid nisi præfatus Africum. Plin. 38. cap. 2.

OMNES qui sub tutela sunt Virginis, eamque vt dominam studiosius venerantur, nihil omnino nisi prius inuocato eius nomine moliuntur, quo plenior ad Christum pateat aditus. Bernardus. *Virgo regia ipsa est via, per quam Saluator aduenit procedens de ipsius vtero tanquam sponsus de thalamo suo: per te accessum habeamus ad filium, ô benedicta inuentrix gratia, mater salutis, vt per te suscipiat nos, qui per te datus est nobis.* Notatione digna sunt, quæ habet Surius in vita S. Gerardi, ad 24. Septemb. de cultu ipsius erga *Ser. 2. de Aduentu Domini.*

beatam

beatam Virginem: neque enim contentus perpetuum ei Thymiama adolere, ita ad eius nomen & inuocationem affectus erat, vt si quis reus, clam a familiaribus sancti viri edoctus, veniam ab ipso peteret, per nomen matris Christi: mox audito nomine matris misericordiæ, Pater sanctus lachrymis perfunderetur, & perinde ac ipse reus esset a reo veniam peteret. Ipso auctore, ab Hungarica gente non pronunciatur nomen ipsum matris Dei, sed *Dominam* eam vocant: si sit autem pronunciatum nomen illius, statim flexis genibus, & demissis in terram capitibus sese inclinant. Atque adeò Pannonia a sancto Rege suo Stephano, Sanctæ Mariæ familia appellata est.

LXXI. SARDIORVM MVRI.

Regum infantium auspicia.

MELES primus Sardiorum Rex quacumque parte murorum Leonem filium recens natum circumtulerat, ea erat inexpugnabilis: neque verò cum vrbs à Persis capta est, aliunde eruperunt, quàm ex eo loco qui non esset infantis præsentia lustratus. *Herod. l. 1.*

APODOSIS.

Maiestas in regibus etiam infantibus elucet, quæ & ciues tuetur & hostibus terrorem inijcit. Quod Regi Ludouico insigni miraculo contigit: hic enim postquam Henricus Magnus conscleratissimo omnium parricidio de rerum humanarum culmine sublatus est. cum timore arderet Gallia, expectans quo scelus istud esset erupturum, vnus infans, Deo auspice, omnes malorum nebulas discussit, & se in hoc rerum fluctu quasi sereniſſimum sidus suis popularibus spectandum præbuit:

LXXII. SAVROMATARVM ABSTINENTIA.

Sobrietas coacta.

Nic. Dama. de moribus gentium.

SAVROMATAE tanta voracitate ſe in cibos ingurgitant, vt ad triduum ſaturentur, διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτοῦνται εἰς πλήρωσιν.

AP. Sauromatis ſimiles ſunt qui propter ſtomachi marcorem ſobrij eſſe coguntur & ieiunant quoties ſunt ſaturi. hanc crapulam præclarè Prudentius exagitat in hymno ieiunantium. Corpus enim (inquit)

Putrem reſudans crapulam,
Obſtrangulata mentis ingenium premit.

Hinc, *Vini atque ſomni degener diſcordia,*
Libido ſordens, inuerecundus lepos,
Variæque peſtes languidorum ſenſuum.

Hinc, *Frequenti marcida oblectamine,*
Scintilla mentis intorpeſcit nobilis,
Animuſque pigris ſtertit in præcordijs.

LXXIII. SAVROMATARVM VIRGINES.

Labor ante voluptatem.

Nicol. Dam

SAVROMATAE non prius Virgini nuptias concedunt, quam hoſtem aliquem interfecerit, illuſtri ſplendore nobilitata: παρθένον δὲ ἡ πρότερον συνοικίζουσι πρὸς γάμον, πρὶν ἂν πολέμιον ἄνδρα κτείνῃ.

AP. Labor ante virtutem, & pugna ante victoriam, ne ſint *Salmacida ſpolia ſine ſudore & ſanguine.*

Epict. Arri. lib. 1. c. 24.

ὅταν ἐμπέσῃ πάρισόσις, μέμνησο ὅτι θεὸς ὡς ἀλείπτης πρὸς σὲ γεγένηται βέβληκεν, ἵνα ὀλυμπιονίκης γένῃ. *Cum tibi obtigerit diſcrimen aliquod, memento te à Deo quaſi Aliptes cum robuſto athleta commiſſum, vt in olympiis coroneris.*

LXXV.

LXXIV. SCAPERDA.

Aulicorum vita.

COLLOCATVR in circo trabs humanam staturam altitudine exæquans, eademque perforata: traijcitur per foramen funis, è cuius extremitate religantur vtrinque adolescentes duo auersi, qui valido nisu adurgentes, alter alterum in sublime attrahere satagunt: quo certaminis genere victoriam reportat qui supremo stipite alterum admouerit. Ex quo non dubium est quin præcipiti lapsu deiiciatur. Iulius Pollux tefertur a Iunio in adagijs.

AP. Eustathius ὡς δ' ἐν χερσὶ πάνυ ad laboriosa molimina refert: mihi vero videtur in eo aulicorum ambitiosorum vita viuis coloribus exprimi, qui in tota vita scaperdam agunt, hoc vnum summis viribus conati vt se trudant, retrudant, extollant, deprimant, ad summam, opus omnium durissimum, ludum putent: ita insana est aulicæ vitæ dulcedo. *l. 9. cap. 9.*

Stet quicumque volet potens
Aulæ culmine lubrico.
Me dulcis saturet quies,
Obscuro positus loco,
Leni perfruar otio. *Sen. in Thy.*

LXXV. SEPTEMTRIONALIVM ETHNICORVM MOS.

Inconstantia superstitionis.

EST nonnullis gentibus septemtrionis mos, quicquid primo diei diluculo in cœlo, terra, vel aquis viuum apparuerit, hoc ipsum ad crepusculum huius diei pro numine fideliter adorare, vtpote aues, animalia, pisces, ac ipsos serpentes, & vermes, & præcipuè ceruum volantem, quem ob cornua, quibus capita iuuenum adornantur, inter nobiliora reptilia honorant. *Olaus Magnus ca. 2. l. 3.*

APO.

AP. Bellè designat tabula hæreticorum in dementi superstitione inconstantiam, qui ad omnem opinionis scopulum adhæresunt, & sibi nouos quotidie deos, nouos ritus faciunt.

Nil mouisse salus.

LXXVI. SEPTEMTRIONALIVM RITVS.

Superstitionis inconstantia.

SEPTEMTRIONALIVM quidam quicquid primo diluculo in cœlo, terra vel aquis viuum apparuerit, toto eo die, vsq; ad crepusculum pro numine colunt: huic oblationes ex ossibus syluestrium animalium & piscium venatione quæsitas faciunt, quæ æstate non incendunt, sed hyeme in publicis congressibus comburunt.

Olaus Mag. lib. 3 cap. 2.

AP. Rectè caditin dementem hæreticorum superstitionem, quæ excussa semel veræ fidei anchora, ad omnem opinionis scopulum adhæresit: vel in eos, qui Euripo mutabiliores ad omnium aut amicitiam, aut venerationem, animos repentè adiungunt, repentè quoque eos deserunt, & nouos sibi quotidie deos parturiũt, quibus certè cõueniret istud lemma:

Hodie tu Iuppiter esto,
Cras mihi truncus eris ficulnus, inutile lignum.

LXXVII. SINITARVM SACRVM.

Eleemosynarum parsimonia.

SINITÆ in sacris, vbi aliquid in disco, puta porcini capitis imas auriculas, reliquarum altilium vngues, vini guttas aliquot in ara simulachro appositas

Maff. histor. Indic. lib. 6.

runt, qui vetus est libandi mos, cæteras ipsi dapes magno cum tripudio, & effusa lætitia comedunt.

AP. Impietas Deo, & pauca, & contempta delibat, sibi & plura, & meliora reseruat, & quasi sola in possessionem rerum omniũ venerit, nihil cum pauperi-

Peribus communicat. quod D. Ambrosius egregiè carpit: quousque extenditis diuites insanas cupiditates? nunquid soli habitabitis super terram? cur eijcitis consortem naturæ, & vindicatis possessionem naturæ? In commune omnibus diuitibus, atque pauperibus terra fundata est. cur vobis ius proprium soli diuites arrogatis? nescit natura diuites, quæ pauperes omnes generauit: nudos fudit in lucem, egentes cibo, amictu, poculo: nudos recipit terra quos edidit. nescit fines possessionum sepulchro includere. *lib. de Nabuthe cap. 1.*

LXXVIII. SPARTANORVM LANCEA.

Virtute decet non sanguine niti.

DIO Chrysostomus orat. 4. refert apud Thebanos familiam quandam Spartanorum fuisse, qui hereditario quodam iure lanceæ speciem corpori è natura inustam gererent, qua qui carerent pro spurijs & illegitimis habebantur.

AP. Ea demùm vera nobilitas est, quæ non tantùm maiorum sanguine, sed propria virtute, quæ per λόγχην istam σημεῖον γένους significatur, nixa est.

Non facit nobilem atrium plenum imaginibus. Virtus est quæ facit nobilem.

LXXIX. SPARTANORVM SENATORVM MOS.

A Deo initia agendi capienda.

SENATOR apud Lacedæmonios cùm primùm creatus esset, veteri & laudabili more, omnia deorum templa frequentabat coronatus. *Plut. in Lycur.*

AP. Benè sapienterq; faciunt, qui à Deo omnium actionum sumunt primordia: maximè verò ij penes quos est Respub. debent numen, consiliorum fontem,

tem, venerari, sine cuius auxilio omnis humana
in prologo. prudentia fumus est. Val. Max. *Nam si prisci Oratores ab Ioue optimo, max. bene orsi sunt: si excellentissimi vates à numine aliquo principia traxerunt: mea paruitas eò iustius ad fauorem tuum decurrerit, quod cetera diuinitas opinione colligitur, tua præsenti fide paterno autóque sideri par videtur.* Errat tantum in numine, nimius Imperatorum assentator.

LXXX. SVSIDES.

Cupiditas rationis domina.

SVSIDES Mulieres solitæ dominari viris, vnde in omnem turpitudinem prolapsæ: nam vnguentis
Clemens Recog. lib. cap. 9. ornamentisque optimis comptæ, maiore ambitione quam viri, pudicitiam destabantur.

APODOSIS.

Pessimum est Imperium, cum Gynæcea cupiditatum se in dominam rationem effundunt atq; affigunt humi, quod Horatius ait, *diuina particulam auræ.*

LXXXI. SYBARITAE GALLOS ET MALLEOS NON FERVNT.

Concionatores improbis molesti.

Athen. lib. 12. PRIMI Sybaritæ, quæ cum strepitu exercentur artes, vt fabrorum, ærariorum, & materiariorum in suam ciuitatem recipi noluerunt, & ne alicunde somnus interrumperetur, gallos perpetuo exilio multarunt.

AP. Voluptuarij homines, dum palpum vbique quæritant, reprehensionem veritatis, quasi mallei strepitum fugitant, & diuini verbi præcones longum valere iubent, Æneanum illud imprecantes,
in quæstionibus Græcis. quod est apud Plutarch.

Μήποτ

Μήποτε νοσθήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

LXXXII. TAVRORVM REGVM MOS.

Amici aures regum.

APVD Tauros rex cùm mortuum luget amicum, auriculæ suæ partem, nonnunquam totam abscindit. Nicol. Damascenus in Tauris: ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντι φίλῳ μέρος ἢ ὅλον ἀποτέμνει ὦτων.

AP. Oculi & aures regum fidi, & prudentes amici, quos cum amittunt, toties partem sui amittunt. Dion orat. 1. de regno: ὁπόσους γὰρ ἄν τις κτήσηται φίλους, τοσούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς δεῖ ἀκούειν. *quot quisque sibi comparavit amicos, tot oculis quæ vult ipse videt, tot auribus audit ea quæ oportet.*

LXXXIII. THVRIFERÆ REGIONIS IVDICIA.

Prouocatio ad alium iudicem non debet esse temeraria.

IN regione thurifera, si quis iudices male iudicasse putet, fenestram in suprema palatij parte catena reuinctam, apprehensa catena trahit, & reserat. tum rex hoc vbi resciuerit, eo, qui conquestus est, accersito ius dicit. malè à iudicibus si est pronuntiatum, occiduntur: sin rectè, qui fenestram mouit, interficitur

λιανοφόρος. *dicitur Abatheneos.*

AP. Hæc parabola reos monet, vt consultè ad aliud forum appellent: iudicibus autem vulgatum decantat,

Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos.

LXXXIV. THVSCA TIBIA IN SVPPLICIIS.

Musica importuna.

Athen. lib.12.

ALCINVS Thuscos ad voluptatem esse adeò propensos refert, vt tibię cantum adhibeant, cum sontes flagris cædunt.

AP. Rectè prouerbiali figura dicetur in musicam importunam: vel in eos qui cum dolorem inferant, volunt tamen iucundum videri, & suauibus fictorum verborum lenimentis irrogatos corporis cruciatus permulcent.

Satis est semel perire.

LXXXV. TIRYNTHIORVM SACRVM.

Consuetudinis vis.

THEOPHRASTVS lib. de Comœdia, scribit Tirynthios ridiculos, & ad res serias inutiles, ad oraculum Delphicum se cõtulisse, eius monitu ab eo vitio liberari exoptates, vaticinatumq; Deũ fuisse, immolatũ Neptuno taurũ ñ continẽtes risum in mare abijcerent, cessaturã eam ridendi consuetudinẽ. Illos autem metuentes, ne quid peccarent aduersus Dei responsum, sacro pueri ne interessent, vetuisse: vnum tamen cum id resciuisset, turbæ permixtum alijs cum clamore eum aspellentibus dixisse: quorsum hæc? an Sphagiũ vestrum, hoc est, peluim ad excipiendum hostiæ sanguinem, subuertam, timetis? Illi continuò riserunt. neque enim vas vllum oportebat, quo cruor exiliens exciperetur victimæ, præsertim quæ in profluentem abijceretur.

Athen. lib.6. pag.261. Deipnosoph.

AP. Ex ea parabola discimus vim consuetudinis esse tenacissimam: *Lex enim peccati est violentia consuetudinis, qua trahitur & tenetur etiam animus inuitus, eo merito quò in eam volens illabitur:*

D. Augustinus.

LXXXVI.

LXXXVI. VICTIMA IVNONIS CONIVGALIS.

Amor coniugum.

ANTIQVI Iunoni γαμηλίῳ nuptiales victimas felle destitutas offerri volebant.

AP. In connubijs amorem & concordiam regnare, fel omnino abesse oportet.

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis *Horat. Od.*
Diuulsos querimonijs *13. lib. 1.*
Suprema citius soluet amor die. *carm.*

diserte autem Plutarchus hanc similitudinem prosequitur in coniugalibus præceptis: οἱ τῇ γαμηλίῳ θύοντες ἥρᾳ, πλὴν χολὴν οὐ συγχωροῦσι βαλεῖν ἄλλοις ἱεροῖς, ἀλλ' ἡλόντες ἐξέφλαν πόδα τοῦ βωμοῦ. Αἰνιττόμενοι τὸν νομοθέτην ὡς μηδέποτε δεῖν χολὴν μηδὲ ὀργὴν γάμῳ παρεῖναι.

LXXXVII. VITIORVM INTERITVS.

Confessio.

PRÆCIPVVM festum Persarum vitiorum interitus, quo serpentes & venenata omnia Persæ conficiebant, & magis offerebant pro insigni pietatis argumento: hac via gratam se rem bonis dijs, molestam verò læuis numinibus facere arbitrati. *Agathias lib. 2.*

AP. Serpentes, peccata: interitus peccatorum, confessio. Augustin. *Confessio est salus animarum, dissipatrix vitiorum, expugnatrix dæmonum: quid plura? obstruit os inferni, & para-*
diſi portas aperit. *de pœnitentia.*

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEXTVS.

AVES

I. ACCIPITER AB ARDEA SVPERATVS.

Mens antea Generosa à voluptate oppressa.

NON caret admiratione pugna Falconis cum Ardea. nam si hæc supra Accipitrem volatu contendere potest, & sibi illum subijcere, suis excrementis respergit. quo gnaui alioqui alitis pennæ ita hebescunt vt ad pugnam sit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoste superetur. Quare Falco hostis insidias quanto potest studio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aere congreditur, donec tandem occasione oblata superior factus, ardeam magno impetu deturbet.

Vide pict. apud Camer. in symbol.

AP. Hoc artificio vtuntur dæmones: qui si generosam mentem videant, ad præclara quæque sua ipsius indole incitatam, conantur inprimis voluptate quasi cœno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facile contabescunt: *nihil enim est* (vt ait Seneca) *tam mortiferum ingenijs quam voluptas*, οἱ γὰρ ἀπολωσικῶς ζῶντες ἐυκόλως φρόνησι γίνονται. Postquam vero his voluptatum sordibus inquinati sunt animi,

Arist. in Polyt.

Nemo

Nemo animum summi memorem genitoris in altum *Prudent. in*
Excitat, ad cœlum mittit suspiria nemo: *Hamartig.*
Nec recolens apicem solij natalis ad ipsum
Respicit auctorem, nec spem supra aera librat:
Sed mentem grauidis contentus sternere curis,
Indigno subdit domino, perituraque pronus
Diligit, & curuo quærit terrestria sensu.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACANTHIS auis viuit in spinis, quæ tamen summa cantus amœnitate floret. Arist. & Ælia. φθέγγεσθαί τ' ἐμμελῶς καὶ ἡδέως, ex Arist. non ἄμουσον, vt habent nonnulli codices. *l. 10. c. 32.*

AP. Studiosi multi suauiter canunt, licet in labore & paupertate durè & parcè victitent, contra qui diuitijs affluunt sæpe sunt elingues. Archesilaus dicit: πόλιν πενίαν ληπτέαν μᾶλλον εἶναι ὥσπερ πόλιν Ἰθάκην, ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἐμπρακτον. Sto. Paupertatem duram quidem esse non secus ac Ithacam, præclaram verò adolescentum nutricem, quæ assuefaciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantiæ, ad summum, *Gymnasium esse virtutis effi-cax.* Quod autem Acanthis appositum sit symbolum iteratorum, declarant etiam perpetuæ cum Asino inimicitiæ, cuius rei meminit Arist. Οὗτος καὶ ἀκανθὶς καὶ ὄνος πολέμιοι, αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀκάνθου βιοτεύουσιν, ὁ δὲ, ἀπαλὰς οὔσας ἐσθίει τὰς ἀκάνθας. *Serm. 93.* *l. 9 hist. Animal. ca. 1.*

III. ÆGOCEPHALVS.

Agelastus.

AVIS est quæ liene caret, est autem lien risus sedes, sicut fel iracundiæ, iecur amoris, αἰγοκέφαλος ὡς ἀγέλαστος οὐκ ἔχει. *Arist. hist. Anim. lib. 2, c. 15.*

AP. παροιμιακὸν χῆμος dicitur in eum qui nulla iucundiore consuetudine corrugatam frontem serenare, & ad risum pellici potest. Talis fertur fuisse Heraclitus ille, de quo Iuuenalis:

Quod de sapientibus alter
Ridebat quoties à limine mouerat vnum
Protulerat quepedem: flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni:
Mirandum est, vnde ille oculis suffecerit humor.

Satyr. 10.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HALCYON auis est paulo amplior passere, colore cyaneo ex parte maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit in arundinetis; nidum, vt putant, ex spinis aculeatis concinnat, fœtificat bruma, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita fœturæ gratissimæ animantis ponunt venti, & mare sternitur. Vide Plin. *l.* 10. *c.* 32. & Ar. *de animal. l.* 9. *c.* 14.

AP. Instar Halcyonis Deipara Virgo, tenuis quidem, vt putabatur apud homines; sed apud Deum virtute permagna Color auis Cyaneus siue cœruleus originem cœlestem significat, candidus puritatem, purpureus regalem prosapiam, cantus inter arundineta, lætitiam cœlestem in vitæ paupertate: nidulus ex spinis, speluncæ Bethlemiticæ rigidam asperitatem, fœtificatio hyemalis, natalem Christi in hyeme: maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ nascente Christo, vniuerso terrarum orbi felix illuxit:

Ver magnus agebat
Orbis, & immitis parcebat flatibus Euri.

V. AL-

V. ALCYON.

Coniugalis amoris symbolum.

PLVTARCHVS Alcyonem sapientissimum diuinissimumque marinorum animal appellat, non modo ob industriam qua cæteris antecellit; sed etiam quod mariti est amans adeò, vt non vno quodam sed quolibet anni tempore cohæreat congressusque huius admittat, non per libidinem, vt quæ alteri nulli prorsus miscetur, sed beneuolentiæ coniugalis, & amicitiæ studio. Eundem grauem iam annis & ægrè sequentem γηροφορεῖ καὶ γηγοτροφεῖ, suscepta cura, fert fouetque senem, nusquam destituens, nunquam post se relinquens, nam & dorso impositum gestat.

APODOSIS.

Felices ter, & amplius.
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Diuulsos querimoniis
Suprema citius soluet amor die. *Horat.*

In eo charitatis coniugalis argumento spectabilis est pietas vxoris Eduardi Anglorum Regis filij: qui cum itinere ad sanctum Sepulchrum suscepto, insanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam accepisset; pia coniux Hispaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem lingebat, solius amoris melle conditum: vnde illi sanitatem, sibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. *Rode. Sanc. p. 101. Hist. Hisp. ca. 4.*

VI. ASTERIAS, ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritiæ fuga.

AVIS nomine Asterias mansuescit in Ægypto, & eatenus humanam vocem intelligit, vt si quis

huic conuicium faciens vel appellauerit seruam, ex ea contumelia irascatur: vel eandem ipsam vocauerit pigram, ea sic dolenter, tanquam ignobilitatis & segnitiæ arguta, indignetur.

AP. Asterias symbolum est diligentiæ & generositatis Turpis & homine indigna est pigritia: natus est homo ad laborem vt auis ad volatum: ὁ μὲν γενέσθαι, οὐδὲν, τὸ δὲ γενέσθαι, πόνος.

Apollonius. Dionys.

VII. ALES VENATOR.

Impostor.

MERVLIS affine genus quoddam est venaticum & captiosum colore atrum, splendidè canorum: rectè ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas sui cantus permulsione ad se allicit, & capit: cuius ingenitæ hæc auis præstantiæ non ignara, eo munere naturæ ad voluptate & cibo se explendam vti videtur. Nam ex sui cantus auditione & bellissimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad se accedentium auicularum exsaturatur. quod si quando quisquam hanc captam concluserit in caueam, non modo canere omittit, verum etiam pro seruitute sua à venatore pœnas silentio sumens, muta permanet atque elinguis.

Ælii lib. 8. de animal. cap. 24.

AP. Typus est impostoris, qui propinare solet

Immixto liuentia mella veneno.

VIII. ANSER LAVRO INIMICVS.

Indoctus.

ANSER laurum Phœbi arborem sibi exitialem auersatur, & declinat. Ælianus

lib. 5. c. 29.

Εἰ καὶ λιμῷ ὑπὸ ἀναγκαίου, δάφνης φύλλον οὐκ ἂν φάγοι, οὐκ ἂν πάσαις ῥοδοδάφνης. Etiamsi fame contabesceret, lauri folium non comederet, ne Rhododaphnen quidem gustaret.

AP.

APO. Ingenium à Poëticis disciplinis auersum hoc ἄμαση significatur. Talis ille fuit senator Cumanus, qui cæteris de alendo in vrbe Homero consilium agitantibus dissuasit, fore enim aiebat si is reciperetur in vrbe turbam ὁμήρων multam & inutilem: homo Midæ auriculis si quisquam alius dignissimus. *Herodot. in vita Homeri.*

IX. ANSERES TAVRI MONTIS.

Lingua coërcenda.

ANSERES Taurum montem peragrantes magno aquilarum metu singuli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim silentij frænos sibi iniicientes; montem transuolant· ὥστε οὖν ἐμβαλόντες σφίσι σόμιον ἀπιόντες. Aelian. *l. 5. de an. c. 20. 19.*

AP. Anseres, silentij prudentes obseruatores: lapis ratio silentij frænum: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Isidorus Peluſiota* Cyro monacho. χαλινωσον τὴν γλῶτταν σου· ὁ γὰρ ἔχων μείζονα τῶν ἁπάντων τὴν γλῶτταν μειζόνων κακῶν αἴτιος γίνεται· ὡς λυσιτελὲς ἐστὶ Linguæ celeritatem fræno coërceto. maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua est, vt quæ ægre retineri possit. *ep. 325. l. 1.*

Infranis oris vectigal calamitas.

X. EQVVS AB ANTHO SVPERATVS.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

FLORVS auis est palustris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo semper pabuli gratia dimicat, dorso eius insilit, colla & armos vellicat, & his armis freta eum plerùmque abigit à pabulo. Ἀνθος ὃς ἵππῳ πολέμιος, ἐλαύνει γὰρ ὃν ἵππον ἐκ τῆς νομῆς. *Arist.*

AP. Robusta quæque sæpe vel ab infimis debellantur. Ita infirma elegit Deus ad impotentem robustorum ferociam compescendam.

Ouid. *Parua necat morsu spatiosum vipera taurum,*
A cane non magno sæpe tenetur Aper.

XI. AQVILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vltisci.

CORNICIBVS studium est Aquilas irritare: hæ vero illas præclare contemnunt, & deorsum ferri sinunt. Ipsæ sursum subuolantes æthereum locum celeri alarum remigio secant: quod quidem ipsum non Cornicum timore agunt. Quisnam hoc dicat, qui planè sciat Aquilarum vim? sed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra se volantium lapsus lubenter intuentur.

Æl. lib. 5. cap. 2.

AP. Præclarum est symbolum inuidorum, qui generosi hominis adhuc prima face surgentis virtuti obstrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius, & infra se volantes corniculas irridet.

Sola virtute sequantur.

XII. AQVILAE FEL, AETOY XOAH.

Seueritas moderata.

Ælian. lib. 1. de

AQVILÆ fel Attico melle temperatum hebescentibus illitum oculis visum efficit quàm acutissimum: Εἰ οὖν μέλιτί τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν ἀετοῦ διαλαβὼν ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνόμενον ὄψιν. Animal. cap 62

APODOSIS.

Auson. ad Theodos. Seuera grauis hominis reprehensio amore & humanitate condita, mentis tenebras dissipat, & eos qui prius erant solutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat:

Blando vis latet imperio.

XIII.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem Aquilam esse ait in Septemtrione, quæ duo oua semper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum suspendit, vt Solis calore foueantur.

AP. Rectè hoc symbolo significatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lysandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere se dictitabat.

XIIII. AQVILÆ IVVENTVS, EX SADAIA.

Renouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat. tradit eam adeò sublime volando ascendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atq; ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac purum, cuius frigore calor medullarum adaugetur, ac per antiperistasim aliquandiu ipsa quiescente donec plumæ succrescant, & in nouam prorsus auem exeat. *Albert. Animal. lib. 23.*

APODOSIS

Sic demum noui homines sumus, cum cœlesti amore plumea vanitas incenditur, & fonte sacramentorum abluti nouo germine pubescimus. Attigit quoque hanc similitudinem Aratus Diaconus 2, *in Acta. Apostol.*

Nam debilis æuo
Et declinatis senio iam visibus ales
Flammiuomo sub Sole iacet, pennasque grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaque lumina pandit,
Atque oculos radiis argentibus ingerit ægros
Ad veterem rediturus diem.

XV;

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna.

Alb. Magn. Animal. li. 8. c. 2.

AQVILA si incidat in multudinem cornicum aut psittacorum adhuc imbecillior, ab ijs se depluмari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataque postea occasione obuias perimit.

APODOSIS.

Vir generosus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occasione animaduertat. Vitandæ potentum offensæ, qui vel leuiter læsi, *plumbeas iras* gerunt.

Χαλιπαὶ δ' ἀνάκτων εἰσὶν ὀμοκλαί. Ολυσ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

Pl. l. 10. c. 3.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi.

AP. Effigies est hæc Monarchiæ. *vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in Annal. εἰ ἐθέλοσι δύο ἅλιοι εἶναι, κίνδυνος πάντας συμφλεχθῆναι διαφθαρῆναι: *Si duo vellent esse soles, periculum esset ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidissima Phædri Fabella:

Vxorem quondam Solem velle ducere,
Clamorem Rana sustulere ad sidera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Causam querelæ. Quædam tum stagni incola,
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitque miseras arida sede emori:
Quidnam futurum est si creauit liberos?

XVII.

XVII. AQVILA A POLYPO DOMITA.

Delusit hiantem.

QVVM in saxum non admodum è mari eminens polypus aliquando correpens ascendisset, ibique cirris explicatis summa cum voluptate à tepore solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in polypum insiluit: sed piscis & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhærescentibus cirris, in profundum detraxit hostem capitalissimum, simul & interfecit.

Æl. & Antipat. Thes. epig. anth. l. 1. tit. pisces.

πόλυπ& ἐναλίη ποτ' ἐπ προβλῆτι ἀνυσθεὶς,
Ηελίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα:
Οὔπω δ' ἦν πέρην ἦκελ& χρόα. ζώνικα κὲ μιν
Αἰετὸς ἐκ νιφέων ὄξυς ἔμαρψεν, ἰδών.
πλοχμοῖς δ' ἁλιχθεὶς πίσιν ἐς ἅλα δύσμορ&, ἣ ἔρα
Ἀμφω καὶ θήρης ἄμβροτε καὶ βιότου.

XVIII. AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Ἀφιλοσοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationem Aquila est: Alterum enim ex duobus quos excluserit in terram eiectum pulsu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis, abdicato.

APODOSIS.

Huiusmodi scilicet parentes illi sunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in distribuenda hæreditate erga liberos nimium inæquales se exhibent, ὡ τῇ διανομῇ τὸ ἦθος, ἀνισάζοι πρὸς τὰ ἔκγονα.

Aut. Græc. apud Paulū Mel. antiq. loc. comm. syllogistam.

XIX.

XIX. AQVILÆ PENNÆ.

Societas imparium.

NON modo præsentem & viuentem Reginam auium Aquilam cæteræ omnes volucres extimescunt, atque eius conspectum exhorrent: sed & pennæ eiusdem si quis cum aliarum pennis commiscuerit, incorruptæ atque integræ manent: aliæ cum alijs communitatem non ferentes, putrescunt. *Ælian. l. 9. c. 11. de ani.*

AP. Tenues homuli magnorum consuetudine atteruntur, nec eorum aut fastus ferre, aut profusionem pecuniæ adæquare possunt. Itaque in vitæ consuetudine, ὃν κατ' σωὸν ἴλε, secundum vetus dictum *Amicitia aut pares accipit, aut facit.* Significat præterea Aquilæ penna virum magnæ auctoritatis, alicuius mali & calamitatis depulsorem. Nam auctor *Geoponicon l. 1.* ait ad auertendum grandinis periculum multum valere lapidem Chalazitem ferro appulsum, vel aquilæ alam dextram in medio agro defixam.

Αετοῦ πτερὸν δεξιὸν λαβὼν, μίζον τοῦ χωρίου χαῦον.

XX. AQVILA IMPERATORIA AVREAE PYRAE INSIDENS.

Excelsæ mentis generositas supra omnem rerum humanarum speciem erecta.

IN Imperatorum exequijs statuebatur in campo Martio pyra phari instar, multis tabernaculis contignata, quorum superius inferiori semper contractius & paulatim gracilescens assurgebat, donec ad summum ventum erat. in quo regina auium Aquila considebat, & inferiores quidem domunculæ exterius auro, purpuraque vestitæ, intus lignorum aridorum copia fartæ, vi ignis immissa validè deflagrabant: ex summo apice victrix aquila flammas inferiores despectabat, & ardoribus intacta euolabat, vt ani-

animam Imperatoris in cœlum deferre videretur.

AP. Mundus instar est pyræ deflagraturæ, specie quidem nobilis & opulẽtus, sed intus ligna putrida, sordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuersarum vitarum gradus & ordines significant, qui quantumcumque specioſi sint & eximij, tamen pereunt: sola in apice aquila deridet flammas & se librat in cœlum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, supra vitæ humanæ æstus, ardores, incendia, delicias, fucos, peccata, miserias, eminet, & ad Deum euolat.

Ardens euexit ad æthera virtus.

IN eodem argumento Maximilianus secundus pinxit in symbolo aquilam in nubibus volantem, humi vero coronam, gladium, hastam, mundum, cum lemmate:

Nil humana moror, dum super astra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abstinentia Sanctorum.

AQVILA violentum & auarum animal raptu viuit, & carnes appetit: Nam ad se explendam lepores, hinnulos, anseres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, sed & ad victum ei herba satis est. & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullam tamen animantem edit. Ælian. l. 9. c. 10. Simile de Miluis narrat Pausanias, qui Ioui olympio consecrata minimè attingunt

l. 5. Ieuin Eliac. priore p. 10. 117.

AP. Sanctorum & religiosorum hominum abstinentia significatur, qui plenius Deo se manciparunt & cœlesti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radijs recreantur. Est autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abstinentia: ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μειζόνων κατορθωμάτων ἐστί.

Isid. Pel. epi. 52. ad Lam. Monach.

XXII.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat messor vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à serpente Aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium, falce serpentem dissecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cum enim iam reuersus è fonte cum cæteris bibiturus esset, qui se largioribus poculis exceperant, illa superuolans excutit calicem; non sine querela hominis qui aquilam seruatori malâ reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores socij extincti sunt, ipse vero mirabili casu seruatus.

Æl. lib. 17. de animal. cap. 37.

APODOSIS

Gratia opportune reddita præter spem.
Sic finem pietas contigit illa suum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE.

Regis Gallia fauor in Musas.

PYTHAGORAS inter suæ felicitatis indicia & cœlestium fauorem, commemorabat se Aquilam albam aduolantem sinu excepisse, ex quo se diuinum hominem factum, & multa supra mortalium captum sciuisse dictitabat, καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέφησεν.

Ælian. lib. 4. cap. 17.

AP. Aquila est alba animo simul & candore LVDOVICVS REX, qui se literatis clementi fauore impertiens, sapientiæ studia excitat, & Musas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique salutifer orbi
Cresce.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Sestον vrbem Aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiam: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremo in rogum accenſum eius inieciſſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis, & virginis. *Alin. lib. 10 cap. 5.*

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbiq; animantes, hoc muta mundi compages docet. at ingratus eſt brutis deterior:

πίθηκος ἐστὶ πετρικὸς, εἰς ὃν ἀπόσας
Ἀνθλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν ἤλιτεας. *Dolium perfuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* *Lucian. Ant. lib. 1.*

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaëton, alij ſtellare appellant, nõ ſæpe apparet. eius generis aquilã Ariſtoteles venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarum maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi autrum ab ea inuadi in hũc modũ narrãt. Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicem inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & quã poteſt ſe in fugã confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirum quoad in planiciem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quæra inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumque ingreditur. Cum autem illum proximè ad præcipitem locũ ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbem alis,

alis, illius oculos tegit: & ea quæ ante pedes sunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio præda potitur. ab aliena præda humi strata se continet, sed ex suis laboribus gaudet, atque à communicando cum alijs se abstinet. posteaquam expleta atque exsaturata est, sua aspiratione graui & tetra reliquias impuras relinquit, aliis iã ad vsum ineptas. Aliæ ab alijs longissimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis sit contendendum, & mutuæ sustinendæ molestiæ.

Ælian. l. 2. cap. 39. de animal.

AP. Hoc est ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euseb. Emissen. homil. 2. de symbolo. *Fides religionis Catholicæ lumen est animæ, ostium vitæ, fundamentum salutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, TIA ΓAMOY AETOΣ.

Auxilium insperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam Aquila olim infantem seruauit. Sed operæprecium est historiam integram explicare, amplum sententiæ nostræ testimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum Aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam esse, & vt omnis suspicio abesset, arctissimè inclusam custodiri voluit. Sed frustra suo consilio rem fatalem impedire conatus est. nam filia ex obscuro quodam homine grauida peperit. natum autem ex ea infantem custodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem præteruolans aquila, viso infantis casu, perspicacissima nimirum auis, illico priusquam terræ allideretur, volando subiens eum dorso ex-

so excepit, & in hortum quendam deportatum leniter deposuit. Cum loci dominus inuentum, formaeius delectatus, amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. is postea in Babylonios regnum est adeptus. Hoc si cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Persam quoque, à quo nobilis Persarum prosapia descendit, Aquilæ alumnum fuisse. Simile refert Pausa. de Aristomene, cum in Ceadem Laconum barathrum dimissus esset, subisse Aquilam labentem. *Ael. lib. 12. Animal. cap 21. In Messen.*

AP. Repentinum & insperatum auxilium in rebus desperatis hac Icone significatur, & quod aiunt, Θεὸς ἐκ μηχανῆς.

Qua via nulla fuit; iam tum mihi currere, visus;
Plus homine est.

XXVII. AQVILÆ VALERIÆ LVPERCAE.

Auxilium præter spem, seu *Deus è machina.*

VALERIA Luperca, ad auerruncandam pestem, ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemq; buculæ iuxta templum pascenti infixit. *Aristid. l. 9. Italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & insperatum auxilium, turbidis sæpe rebus influit, vt hanc non nisi diuino auxilio factam miremur serenitatem.

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reseruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel *Pietas in parentes.*

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Asture venarentur in densam arboribus syluam penetrasse: illic eminus prospiciunt Asturem auem in *Hoc verbo Asturis vsus Firmicus*

Mathes. v. melius opinor asterias nominatur,

stipite defixam, & propè immobilem. Tum demirati cur non ex cæterarum volucrum ingenio ad hominum præsentiam euolaret, comperiunt debilem & cæcam grauique senio hebetatam. Interim dum frondibus inumbrati iuxta arboreni sedet in insidijs, duo alij Astures iuniores onusti præda & carnibus veniunt, quas minutatim concisas in os canæ illius volucris ingerunt. Credibile est sobolem fuisse, quæ insigni pietatis exemplo θρεπτήριᾳ parenti redderet.

APODOSIS.

Discant ex adumbratis animantium virtutibus pueri in se viuam erga parentes pietatis effigiem expressam gerere, & cùm illo pietatis exemplari filio, dicere:

Ipse subibo humeris, nec me labor iste grauabit,
Quo res cumque cadent, vnum & commune periclum,
Vna salus ambobus erit.

XXIX. ATTAGEN.

Gloria vana.

Ælian. lib. 4. cap. 42. huius meminit Petr. in Sat.

ATTAGEN qua potest voce nomen suum loquitur, & decantat: ὄρνιθον ὄνομα ἢ σοὶ τις φωνῇ φθέγγεται, ἢ ἀναμέλπει αὐτό.

Ales Phasiacis petita Colchis,
Et picta Attagen decora pennis.

Moral. 23. cap. 7.

AP Attagen sui ipsius laudator, hominem vanum & superbum significat suarum laudum buccinatorem. D. Greg. *In hac itaque arrogantiæ quarta specie, crebro animus humanus labitur, vt id quod habet, habere se singulariter glorietur. In qua tamen similitudine, diabolica vicinitas appropinquat, quia quisquis bonum se habere singulariter gaudet, quisquis videri sublimior cæteris quærit, illum videlicet imitatur, qui despecto bono societatis Angelorum, sedem suam ad Aquilonem ponens, & altissimi similitudinem superbè appetens, per iniquum desiderium, quasi ad quoddam culmen conatus est*

tus est singularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.

XXX. ATTAGENES ÆGYPTIORVM.

Concionatorum minæ.

ATTAGENES aues ferunt ex Lydia in Ægyptum deportatas, & in syluam dimissas, primo Coturnicis vocem misisse: post cùm fluminis alluuione cœlum pestilens factum esset, quo multi passim mortales perierunt, eiusmodi aues non intermisisse maiori oris expressione, quam quemuis explanatissimæ linguæ puerum loqui, & dicere, τρὶς ϑὶς κακοῖς τὰ κακά. Ter mala malis. *Ælian. lib. 25 de animal. cap. 27*

APODOSIS

Bonorũ est concionatorum cum in exteram regionem venerint, non blanditijs, non minis officio deflectere Sed improbis explicatissimè cœlestes minas denunciare, nisi resipiscant.

Clama, ne cesses.

XXXI. AVES CASIÆ.

Amicitia opportuna.

SELEVCIDÆ aues nunquam conspiciuntur à Casij montis incolis, nisi cum illarum præsidio est opus aduersus locustas vastantes fruges, nec vnde veniant quove abeant cognitum.

APODOSIS.

Amici opportuni, & ad propulsandos casus commodi:

Amicos res opima parant, aduersa probant. *Pub. Syrus.*

XXXII. AVIS CASPIA.

Formosus, absonus & indoctus.

IN maris Caspij insulis cum alias aues peculiares nasci ferunt, tum maximè vnam ea vi & natura affectam, vt magnitudine quidem vel egregium anserem superet, pedes autem habeat grui similes, dorso sit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & disseminatis maculis croceis distincto, non minus quam duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, rostro nigro, ad summum, vocem similem ranis emittit. *Æl. l. 17. ca. 35.*

AP. Symbolum est, formosorum adolescentum, nec non splendidè vestitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce absoni sunt, & semibarbari, vt quantam specie sui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodest pulchritudo, nisi sit *Par animus formæ.* Contra deformis Sappho apud Ouidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

AVIS δίκαιος aut δίκαιος, sua defodit excrementa ne inueniri possint, quia mortales enecant. *Ph. bib. Æl. l. 4. de animal.*

τὸ δ' ἂν ἀπόπατον κατορύσσει, ἵνα μὴ εὑρεθῇ, εὑρισκόμενον δ' ἂν ποθῇ αὐτὸ ὄφιν σισάμῳ ἔωθεν ὕπνῳ ἐπιλαμβάνει, καὶ καθεύδει μηδὲν αἰσθανόμενον, καὶ δύοντι τὸ ἡλίου πλινθίον.

AP. Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chrysost. tom. 5. in orat. contra concubinarios, tantum inesse mali in scandalo asserit, vt etiamsi quis grauiter peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuaricatur,

tur, sed impudenter, atque id cum scandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEÆ.

Pietas.

INSIGNES omnino sunt, & memorabiles Diomedeæ aues: forma illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec sine ratione: pergendi duces duæ sunt, quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera insequitur. Ædem sacram omni die celebrant studio huiusmodi. Aquis imbuunt plumas, aliisque impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excusso humore purificant, tunc pennulis superplaudunt: inde discedunt quasi peracta religione. *Solin. Polyh. pag. 30. & 31. edit. Pict.*

APODOSIS.

Symbola sunt, & icones pietatis. Color candidus, puritatem, Ignei oculi, lumen & ardorem. Congregatio, societatem bonorum significat: frequentatio templi quotidiana, & irrigatio religiosarum ædium, cultum, qui in pijs elucet hominibus, non obscure designat. Nec vero tantum manufactis templis Pietas contenta est,

Aſt vbi peccatum regnauerat, aurea templi
Atria conſtituens texit ſpectamine morum
Ornumenta animæ, quibus oblectata decore,
Æternum ſolio diues ſapientia regnet. *Prudent. in Pſychomac.*

XXXV. AVES HERCYNIÆ.

Doctores & concionatores.

SALTVS Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obscurum emicant & interlucent, quamuis obtenta nox denset tenebras: vnde homines loci illius plerumque nocturnos excursus sic destinant, vt illis vtantur ad præsidium itineris dirigendi, præiactisque

Sol. Polyh. pag. 68. ed. Pict.

ctisque per opaca vallium rationem viæ moderentur indicio plumarum refulgentium.

AP. Hæc icon concionatores, & pios scriptores designat, qui inter huius vitæ tenebras pennis emicant, & viam salutis præmonstrant.

Mundo sua sidera præsunt.

XXXVI. AVES RVTA CONTRA FELIS INSIDIAS MVNITÆ.

Durum est, sed salutare.

FELES pro sui ingenij rapacitate solent auibus insidiari, easque infelices in pabulum suæ crudelitatis vertere: at vero si aues rutæ syluestris folia sub alis habuerint appensa, raptoris (vt aiunt) insidias declinant, & ab eo lædi non possunt. Hoc testatur Sotion, qui citatur Geoponicon lib. 13. Ἄλουρος ὄρνιθος οὐκ ἂν πιεζοῖτο ἐὰν κρεμασθῇ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἄγριον πήγανον.

AP. Animæ, quæ rerum cœlestium contemplationi sunt addictæ, dæmonis fugiunt insidias, si se νηφώσει, quasi ruta acerba quidem illa, sed salutari munierint:

Quo natura negat cum facit ire viam.

XXXVII. BERNECAE, SEV BARLIATHES.

Resurrectionis typus.

BARLIATHES sunt aues ex ligno crescentes, quas vulgus Bernecas appellat: fertur enim quod lignum de abiete marinis aquis insidens, quando successu temporis putrescere cœperit, humorem ex se crassum emittit, ex quo densato formantur paruæ species auium, ad magnitudinem alaudarum primū sunt nudæ, deinde maturantes plumescunt, ac rostris ad lignum pendentes per mare fluitant vsq; ad maturitatem

turitatem, donec se commouentes abrumpant, sicque crescant ac roborentur, vsque ad debitam formam. Vincent. Nat. hist. l. 6. c. 14. Gesnerus quoque meminit, & easdem aues *Brantas & Berniclas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus resurrectionis in hac tabula proponitur. ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili specie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura. *Drac. de operc Dei.*
Aëria nudantur aues, cum penna vetusta
Et noua subuestit reparatæ pluma volucres.

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina seu pauperum oppressio.

CAPRIMVLGI appellantur grandioris merulæ aspectu, fures nocturni, interdiu enim visu carent: intrant pastorum stabula, captarumque vberibus aduolant, suctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, capriique cæcitas. quas ita mulsere, oboritur. *Pl. nat hist. l. 10. c. 40.*

APODOSIS.

Tales sunt violenti pauperum oppressores, qui miseros exsugunt tanta & tam inexhausta auiditatis crudelitate, vt spirantia adhuc cadauera non relinquant, antequam omnem humorem & spiritum ebiberint. Pecunia enim mortalium animus est miserorum.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πᾶσι δειλοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

CHARADRIVS ales est non modo profundæ, sed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur statim digerit, tanta est in eo vis caloris, & inter

in Gorgia.

comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quasi recens, & ieiunus sufficiat. Plato χαράδρις βίον: vbi comment: χαράδρις ὄρνις ἀμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει. inter vorandum alui proluuiem excernit.

libro de virtute actiua.

AP. Simile est quod de Gulone animali diximus alibi: torquetur in Vitellios helluones, qui stomachum cibis saburrant, tantamque saginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus, ὑπερμαζῶσι, καὶ τρυφῶσι, καὶ πᾶν εἶδος ἐπιποθοῦσι χλιδῆς, ὃν οὐώδη βίον ἀσπαζόμενοι.

Seneca ad Heluiam.

Non est necesse omne perscrutari profundum, nec strage animalium ventrem onerare, nec conchylia vltimi maris ex ignoto littore eruere. Dij istos Deaque perdant quorum luxuria iam inuidiosi imperij fines transcendit. vltra Phasin copi volunt quod ambitiosam popinam instruat, nec piget à Parthis à quibus nondum pœnas repetijmus, aues peters. vndique conuchunt omnia vota fastidienti gulæ.

XL. CICONIA TARENTINA. Ο ΕΝ ΤΑΡΑΝΤΙ ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Gratia relata.

TARENTINA mulier nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maximè raro fœminarum genere fuit, & verò ab omni stupro integram castamque se marito conseruauit. quippe quæ vt viuentem eum studiosè ac diligenter coluisset, sic posteaquam è vita excessisset, se fidissimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præstans, vrbanas commorationes, & domum in qua mortuum vidisset maritum, adeò malè odit, vt præ mœrore ad sepulchri monimentum, vbi sepultura affectus ille esset, miserrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æstiuo anni tempore Ciconijs pullorum suorũ volatum experientibus, vnus & infirmissima ætate

& a-

& alarum debilitate delapsus, alterum crus fregisset, eiusmodi casum intuita, se cognito morbo, misericordem pullo præbuit. nam & vulnus blandè cautèque obligauit, medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, è manibus dimisit. hic admirabili quadam naturæ intelligentia, non ignorans, se conseruatæ vitæ præmium mulieri debere: anno post, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ sibi benignè fecerat, perspexisset, demisso atque humili volatu proximè ad ipsam profecta, in eius sinum lapidem euomuit: deinde in tecto subsedit. Cuius facti admiratione commota Heracleis dubitabat quid isthoc esset. Cum igitur lapidem intus alicubi deposuisset, eum fulgere, & radiatam domum ex eo splendere perspexit. vbi vero Ciconiam comprehendisset, & vulneris cicatricem percepisset, hanc agnouit eam esse quam miseratione commota curauisset. *Ælian. lib. 8. cap. 22.*

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutissime retinent, & qua possunt animi testificatione in beneficiorum auctores perfunguntur.

Χάριτος ὑπομνησθῆναι τὰ ζῶα καὶ κατὰ τῶν ἀγαθῶν, ibidem notat Ælianus. Sed & hoc muti agri inculcant qui longè plus afferunt quam acceperunt. Ex Byzacio Africæ campo Augusti procurator ex vno grano, vix credibile dictu, quadriginta paucis minus germina Romam misit. Itaque *Plin. lib. 18. Septimius apud Terentianum.*

Dicit amicus agger domino, fere plurima reddam:
Si bene mi facias, memini tibi soluere grates.

XLI. CICONIAE.

Sancti.

CICONIAE vigiliarum custodumque vrbium signa perhibentur, propterea quod ædium fastigia

stigia & acroteria plurimum inhabitant hinc augurium Attilæ dederunt, fore vt Aquileiam vrbem quam per triennium obsederat expugnaret, visæ siquidem Ciconiæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtusque suos rostris sublatos foras asportare, erectus augurio Imperator, instat acrius & voti compos euadit. Vide *Pier. l. 17. c. 9.*

AP. Tum demum vrbi calamitas impendet cum sancti & Religiosi homines, qui stant *in* Vigilia eandem deserunt. hos πολιόχους. Theodoretus appellat in oratione περὶ μαρτύρων.

XLII. COLVMBA GEMMIS PICTVRATA, AD IDOLVM VENERIS.

Curationis medicæ symbolum.

COLVMBAS aues esse venereas, & à Gentilibus Veneri consecratas nemo nescit. hoc & Ælianus in varia historia memorabili exemplo confirmauit. Aspasia (inquit) Hermodini filia Phocensis vic pauperis, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumuisset, nec haberet vnde sumptum in medicos faceret, in somnis columbam vidit: quæ in mulierem mutata, bono animo eam esse iussit, & rosea serta Veneris iam arida contrita tuberi imponere: quod cum feciisset tumor euanuit, ipsaque rursus inter formosissimas puellas numerata est. tandem cum in intimam se Cyri Darii filij amicitiam insinuasset, ingens Veneris simulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

AP. Illustrat hæc historia Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui se ipse ex oraculo pristinæ sanitati restituerit, volentes innuere, palumbum pingunt, lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclarissimum monumentum.

XLIII.

XLIII. COLVMBÆ VNGVENTATÆ.

Boni exempli vis.

COLVMBAE vnguentorum suauissimis odoribus delectantur impensius. Quamobrem vt in suis columbarijs retinerentur, solebant antiqui parietes & fenestras, opobalsami oleo circumlinere Quin vt alias quoque columbas inescarent, vnam aut alteram emittebant odorum flagrantia delibutam, quã cæteræ omnes affectabantur. Hoc præter Diuum Basilium in epistolis testatur etiam Didy. Geop. l. 4. ἐὰν μύρῳ χρίσῃς τὰς πτέρυγας, καὶ ἔξωθεν ἄλλας ἕξουσιν.

APODOSIS.

Est pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emissarius.

MARRES Rex Ægyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam sedula & fideli tabellaria in perferendis epistolis vsus est, mortuam magnificè sepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: ἀνθ' ὧν ἀποθανοῦσαν ὁ Μάρρης ἐτίμησεν αὐτῇ καὶ σήλῃ καὶ τάφῳ. *Ælia. de ani. mal. l. 6. c. 7.*

AP. Rectè cadet παροιμία in emissarios & otacoustas qui magna celeritate domini sui nuncios perferentes vltro citroque permeant, omnia audiunt & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam Simile est quod de columba sua narrat Anacreon in Odario, ἱμερωτάτη πίλεια.

XLV.

XLV. CORNIX PROCVL A PARTHENONE.

Indocti cathedris indigni.

Ælt. l. 5. de Anim. c. 8.

CORNIX in arce Athenienſium nunquam ſedet: κορώνη δὲ ἐς τὴν Ἀκρόπολιν Ἀθηναίων οὐκ ἐπίβαθρον.

AP. Cornix indoctum locutuleium ſignificat, qui cum ſit ſapientiæ præſidijs deſtitutus, garrit quicquid in buccam, & ineptè conuiciatur Talis omnino à cathedris ſcholarum, & concionum excludendus, ne docendi munus, quod per ſe graue eſt, imperitorum hominum verboſitate puerili deteratur hoc ſecus tamen fieri videmus, cum adoleſcentes non tam ætate quam moribus, ventilante gloriola, formidanda viris grauibus munia, & appetunt & plerumque non ſine ſuo aliorumque detrimento inuadunt. Multarum virtutum comitatu ſeptum eſſe oportet, qui ad alios docendos aggreditur:

Petron. Arb. *His animum ſuccinge bonis, ſic flumine largo*
Plenus Pierio diffundes pectore verba.

XLVI. CORNICVLA SOCRATIS.

Diſcipulus magiſtrorum depeculator.

Ath. l. 11. p. 1000. B.

SOCRATES narrabat ſibi dormienti per inſomnium Platonem mutatum in cornicem quæ ſuo capiti aſſultans glabram caluam roſtro καθοσιαριφᾶν ſcarificaret, & peruicacius circumcirca tunderet.

AP. Tales ſunt callidi diſcipuli, qui magiſtrorum gloriam depeculantur: ſi modo is erga Socratem fuit Plato, quem ſemper obſeruantiſſimè coluit, & in dialogis vbique honoris cauſſa appellauit. callidius longè Hermodorus, qui conſcriptos à Platone libros quæſtuoſa ſcientia vendebat in Sicilia. Cicero: *Placetne tibi librum edere iniuſſu meo? hoc ne Hermodorus quidem faciebat, is qui Platonis libros ſolitus eſt diuulgare,* ex quo, λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται.

15. ad Att.

XLVII.

XLVII. CORVVS MARINVS.

Ingratus animus.

EST quoddam genus coruorum aquaticum, ij nigerrimi sunt præter pectus, & ventrem, quibus cinereum colorem natura præscripsit. Incomparabilem habent vorandi auiditatem, venantur pisces, tardi sunt volatus, diuque sub aquis manent quando se immergunt. habent rostra dentata vt falces messorũ, quibus retinent lubricos pisces. Ingratissimæ sunt aues natura, quia stercoribus egestis cortices ac arborum ramos, vbi habitant, inficiunt, vt subito arescant. *Olaus mag. l. 19. c. 8.*

AP. Ingratus inexplebiliter captat beneficia, authores interim beneficij suis sordibus inquinat. Ioa. Bodinus scribit Iulianum Apostatam habuisse in insignibus Aquilam quæ sagittis de suismet pennis concinnatis configeretur, vt significaret commune esse omnibus imperijs vt ab ijs euerterentur, quos ad nimios honores euexissent *Aliud symbolum Iuliani.*

Αντ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἀγαμέμνονα τίσαν Ἀχαιοί

XLVIII. CORVVS SINARVM VENATOR.

Auarus Dines.

PRÆGRANDES ac domesticos Sinarum Mandarini habent coruos, piscationi assuetos. Horum colla nodo ita laxato constringunt, vt nequaquam intercluſa respiratione, cibos tamen transmittere, ac deglutire non valeant Ita è caueis dimissi sese admirabili solertia in aquas immergunt: piscículos minutos ore conceptos, maiores autem rostro apprehensos domum inde cum abiere identidem referunt. *Mafi. l. 6.*

APODOSIS

Typus est auari diuitis, & rapacis, qui dæmonis instinctu

instinctu totus in prædis & rapinis exercetur, quibus ipse minimè fruitur: ita cacodæmonis sollertia præditus sine vllo bonorum vsu iacturam futuræ beatitudinis acerbissimam facit. Isidor. Peluſiota. ζῆλον ἀθλίως μαστιζόμενον· νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ εἰδώς, οὐδ' ὕπνον. Vide ep. 233. in qua nobilissima auaritiæ discripto.

XLIX. CORVI.

Filij parentum negligentiæ vltores.

CORVI vt meminerunt se, cum pulli essent à parentibus fuisse desertos, famique expositos, ita parentes suos senio confectos deuorant paulò aliter Ælianus lib. 3. ὁ κόραξ ὁ ἄδικος γέρων ὄζεται μὲν λύπης, φέρει τὰς νεοττιάς, ἐκνέμει δὲ τροφήν.

AP. Cadit igitur parabola vel in prauos filios qui à parentibus male tractati impiè vlciscuntur. hinc prouerbium, κακὸς κόραξ κακὸν ᾠόν: vel in parentum indulgentiam qui se fortunis & vita exuunt, vt filios & alant & ad honores euehant:

O fides alma alta pennis, & iusiurandum Iouis.

L. CORVI ALBI ISLANDIÆ.

Adulatores.

LEGE constitutum est in Islandia, id est in terra glaciali, vt quicumque noxiam bestiam occiderit, à fisco vel regio præfecto, iuxta crudelitatem occisi cadaueris constitutum suscipiat emolumentum. Cum itaque Corui etiam albi ibidem agnellos & porcellos impetuoso volatu, ac vngularum raptu occidendo sunt sæuiores, iuuenes hanc depopulationem sagittis vlciscuntur, & occisorum duntaxat coruorum rostra mercedem perituri præsidibus offerunt. *Olaus Magn lib. 5. cap. 15.*

AP. Corui albi sunt adulatores, qui cum candorem

doreſſi beneuolentiæ ſimulent, ſimplices viros vt mites agnos depaſcuntur. felix qui

Corucum deluſit hiantem.

LI. CORVI DELPHICÆ MINERVAE.

Inuidi Doctis inimici.

ATHENIENSES, cum Mineruæ ſignum inauratum, cum palma aurea miſiſſent Delphos, impetu facto corui roſtris aurum morſicantes abraſerunt, eò tempore quo Athenienſes expeditionem Siculam pararent. *Pauſan. in Phocicis.*

AP. Inuidi blatarones ſignificantur, qui monumenta doctorum dehoneſtare, & aurei paſtoris fœtus morſicando corrodere ſtudent: ſed tandem egregiæ virtutis incrementis obruuntur.

Magnanima inuidia virtus caret, alta ſepulchri
Protinus extruitur, cœloque educitur ara.

LII. CORVI ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Euchariſtia.

CORVVS iam ætate affecta, cum pullos alere non poteſt, ſeipſum eis cibum præſtat: hi autem comedunt patrem, vnde prouerbium eſſe natum ferunt, Mali corui malum ouum. *Ælian. lib 3. cap. 63.*

AP. Coruus ſe pullis ſenio confectum præbet in pabulum: at Phœnix noſter Chriſtus Dominus non ſenio contabeſcens, ſed æternæ virtutis vigore decorus, ſe nobis in cœleſtem alimoniam præbuit:

Δ' αὐτομάτοις γενεὴν ἔρξον ἀπ' οὐρανοῦ ἀστεμφέντ@. *Sybilla.*

LIII. COTVRNIX AD SPECVLVM.

Luxuria ad periculum cæca.

COTVRNICES cum efferueſcunt in venerem, ſi è regione ſpeculum ipſis obijciatur, & ante id laqueus,

queus, quod speculum repræsentat, accurrentes tenedicula se implicant.

Ath. l. 9. AP. Tales sunt omnes libidinosi, & voluptuarij, qui vt boni speciem, quam per somnium tantum viderunt, assequantur, in omnia capitis discrimina præcipiti, & effrænato cursu ruunt.

Hor. Sat. 2. l. 1.

Sic illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara cadit dura inter sæpe pericla.

LIV. CVCVLVS IVNONIS, ΗΡΑΣ ΚΟΚΚΥΞ.

Mulierum imbecillitas.

IN Iunonis sceptro apicem tenebat cuculus, ales quidem ex genere accipitrum, sed degener & timidus.

Paus. in Cor. p. 59.

APODOSIS.

Cuculus mulierum reginæ tributus significat in mulieribus consilij infirmitatem. Isid Pelusiota: γυναικὸς φύσις ἐκ διὸς τοῦ πάντ' ἐλαττοῦσθαι. Cornel. Tacitus; *Non imbecillus tantum & impar laboribus hic sexus: sed si licentia sit, sæuus & ambitiosus.*

ep. 236.

l. 3. Annal.

LV. CYANVS AVIS.

Solitarius.

AVIS, cui Cyanus nomen est, natura sua ab hominum consuetudine abhorret, vrbanas commorationes & domos odio persequitur, locorum etiam agrestium vbi homines versari soleant insolens est: eis verò locis in quibus est ab hominibus solitudo, & montium iugis & præcipitijs delectatur. non continentem, non insulas hominum frequentia habitabiles, in amore habet: Scyro & si qua est eiusmodi alia sterilis & ab hominibus inops delectatur.

Ælianus.

AP. Solitarij imago qui insanas hominum sub-

structio-

ſtructiones, aureas baſilicas & omnes humanæ gloriæ quiſquilias fugiens, in ſolitudine ſuum fixit domicilium:

Εα με πέτραις ἐμμένειν ἀοικήτοις·
Οἶκος δέ μοι πᾶς, κοὐ μίξις ἀνθρώπων,
Μνήμην παλαιῶν συμφορῶν ἀναφλέξει.
Permitte petris me manere deſertis: *Ignatius diaconus.*
Domus mihi omnis, viſus omnis humanus
Malum reducit omne priſtinum menti
Seu te flammata Syrtes & inhoſpita teſqua,
Seu cœno viridante palus, ſeu nigra receſſu
Incultum mage ſaxa tenent, vbi Sole remoto *Sidonius Euchariſti & ad Fauſt.*
Concaua longæuas aſſeruant antra tenebras.
Seu te præruptis porrecta in rupibus albis,
Succinctos gelido libantem ceſpite ſomnos,
——*quæ quamquam frigora portet*
Conceptum Chriſti numquam domat illa calorem.

LVI. CYGNVS.

Solitarius gloriam fugiens.

CYGNVS quoque in eodem ferme eſt argumento. ſignificat enim ſolitarium vanæ gloriæ contemptorem, quod Gregorius Nazianzenus præclara fabella indicat. Hirundines (inquit) olim cygnis obijciebant, quod hominum conſuetudinem recuſarent, neque Muſicam publicè canerent: ſed prata, & fluuios, & ſolitudinem amarent, & parum admodum cantillarent, idq; inter ſe tantum, quaſi eos Muſicæ puderet. Noſtræ vero, aiebant, ciuitates ſunt & thalami: Nos hominibus, & fortunas noſtras eis narramus: nempe vetera illa, & Attica, Pandionē, Athenas, Tereum, Thraciam, peregrinationem, nuptias, luctum, ſtuprum, linguæ exſectionem, lites, & poſtremo Ityn, & quod ex hominibus in aues transformatæ ſimus. At Cygni loquacitate earum offenſi vix reſponſo dignati ſunt; Reſponderunt tamen: *in epiſt. ad Celeuſi. præſi.*

men: Atqui nostri gratia in solitudinem exire qui velint non desunt, vt musicam nostram audiant. Vos vero etiam in contubernio hominum molestæ estis, ita vt merito illi vos auersentur quæ ne linguis quidem exsectis silere possitis. Ad hanc fabulam referri potest quod habet Phædrus de contentione formicæ, & Muscæ. Hæc enim iactat:

fabula. 80. *Exta prægusto Deûm,*
Moror inter aras, templa perlustro omnia,
In capite Regis sedeo cum visum est mihi,
Et Matronarum casta delibo oscula, & cæt.
Deinde, *Est gloriosus sanè conuictus Deûm,*
Sed illi qui inuitatur, non qui inuisus est.

LVII. GALLVS LEONIS ET BASILISCI TIMOR,

Gallorum Rex.

LEO à Gallinaceo magno timore afficitur. Eodem timore est Basiliscus: cum enim eum videt, tremit animo: cumque eundem audit canentem, timore concussus emoritur. Quam rem non ignorantes qui per Africam, in qua serpentes isti proueniunt, iter faciunt, Gallum itineris comitem sibi adiungunt, qui eos à tam pestilenti malo Basilisci prohibeat. Ælian. *lib 3. cap 31.* Gallus autem sacer erat Marti, & in templis dedicabatur, vt auctor est Eustathius, quod sit animal προέχειρον εἰς τὰς μάχας, vt loquitur Pausanias.

APODOSIS.

Gallorum Rex, Dei fretus auxilio, & fortibus terroti, & improbis exitio est. ascriptum columnis Romanis, *Gallos cantando Neronem excitasse*: cum impuri hominis iugum excussissent. Vide *Sueton. in Neron.*

LVIII

LVIII. GALLVS METHONENSIS VITES SVO CRVORE EXPIANS.

Salus ex victima piacular.

METHONE adarcendos à vineis Africi vrentis flatus, viri duo Gallum gallinaceum, pinnis alarum albis in contraria discerptum laniant, ac deinde suam quisque partem tenens, currendo lustrant vitem, donec in eundem locum, ex quo antea discesserant se receperint, & illico gallum defodiunt, hoc præsentissimum remedium arbitrati. *Pausan. in Corinth.*

AP. Gallus symbolum est diuinitatis vt qui solis supra cæteris aues sit studiosissimus, & cantu diem prænuncians errores ambages; omnes solutum iri, ægris solatium, meticulosis fiduciam, mœstis lætitiam cum redeuntis lucis beneficio promittat. Quæ omnia Christo seruatori mirificè congruunt, vt qui ferream illam quinque millium annorum noctem discussit, & nobis desideratam lucem post malorum iliadem, & tot inferorum terrores attulit: ἐν δυσὶν πορθμευτὰς ἤλθεν φῶτὸς παγκοίς, inquit Synesius. Quid autem designat albi galli ad propagandas vites laceratio, nisi Christi passionem? qui in crucis arbore dilaceratus, & Ecclesiæ vitem suo cruore irrigans, omnem deinde fructuum abundantiam in nostrum transfudit sinum.

Placuit grex totus ab vno.

LIX. GLOTTIS.

Pigritia vel societas infida.

GLOTTIS, vt hirundo cœlum mutat, hanc initio blandita peregrinatione auidè profectam, pœnitentia in volatu cum labore scilicet subit reuerti incomitatam piget, & sequi: nec vnquam plus vno die pergit, & proximo hospitia deserit. *Plin. lib. 10. cap. 23.*

AP. Tales sunt segnes, & infidi socij, qui feruent in principijs, & ad omnia videntur paratissimi, sed ad minimam rerum offensiunculam, totus illico peregrinationis simul & amicitiæ ardor intepescit, & amicos, quos studiosè antea complectebantur, turpiter & nefariè deserunt. Seneca ad Lucilium. *Turpe est cedere oneri, & luctari cum officio, quod semel recepisti. non est vir fortis ac strenuus qui laborem fugit, ne crescat illi animus ipsa rerum difficultate. nihil est quod non expugnet pertinax opera, & intenta, ac diligens cura.*

LX. GRACCVLVS.

Alieno damno sapere.

SOLENT Gracculi agros infestare, quorum insultus rustici hac ratione reprimunt. vnum ex insidijs captum in oculatissima totius agri parte suspendunt, quo spectaculo cæteri quamprimum deterrentur, Geoponicon lib. 14. Κολοιὸς ἀπολάβοις ἐὰν ἕνα θηράσας κρεμάσῃς, οἱ χαῦλοι τοὶ ἐρῶντες αὐτῶν, φεύξονται, νομίζοντες πάγας εἶναι ἐν χώρᾳ.

Gregor. Naz. seu Apol. in Christo patiente.

AP. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*
Αὐτὴ μὲν οὔπω ναὸς ἐνέβην σκάφος,
Γραφῇ δ' ἰδοῦσα, καὶ κλύσασ', ἐπίσαμαι.
Nunquam carinam ipsa nauis ingressa, tamen
Picta ex tabella edocta, ex audituque id scio.

LXI. GRVS CVM LAPILLO.

Prudentia.

GRVES vt satis est compertum, lapillum gestant, siue ad explorãdum mariane superuolent an terras, siue ad firmandum corporis pondus, ne ingenti cedat tempestati

Ælian. lib. 3. cap. 13.

AP. Hoc Hieroglyphicum prudentiæ omnia sagacissimè explorantis, & instabilitatem vitæ gra-

uitate

uitate consiliorum firmantis. *Nam si incerte errat animus; prater vitam viuitur*, vt est Ennij sententia. Polybius Romanorum tam perspicacem fuisse in rebus gerendis prudentiam asserit, vt eorum meditationes acies sine sanguine, acies autem & conflictus meditationes cum sanguine possint appellari. Μιλίζει Ρωμαίων χωρὶς αἵματος παρατάξις, αἱ δὲ παρατάξις μετ' αἵματος μιλίζει.

LXII. GRVES.

Vigilantia.

EXCVBIAS habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, & decidens indiligentiam coarguat. Cæteræ dormiunt capite subter alam posito, alternis pedibus insistentes: dux erecto prouidet collo ac prædicit. Vide Solinum Polyhistorem in descriptionib. *Pl.l.10.c.23.*

APODOSIS.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.
Apollonius cum Vespasianum nondum Imperatorem diluculo ad tractanda negotia surgere comperisset, dixisse fertur, ἀνὴρ ἄρξῃ. *Iliad.ß. Phil in Ap.*

LXIII. GRVVM PENNA.

Constantia.

CÆTERARVM fermè auium plumæ cum tempore colores mutant, Gruum eodem semper colore perseuerant. Vide Gesner. *in Grue.*

AP. Constans hac icone in omni ætate hominis significatur ingenium. *Bene composita mentis esse existimo, secum consistere, secum morari.* *Seneca.*

LXIV. HELIODROMVS.

Tantus amor lucis.

HELIODROMVS auis Indica, quæ mox nata euolat

ad Orientem versus Solem: & statim cum Sol vertit se ad Occidentem, rursus eundem sequitur: annum vitæ non excedit. Kiranides: qui & suo more multa vana de eadem aue subiungit.

APODOSIS.

Lux ista quæ oculis cernitur est μεγάλη φωτὸς ἀντίτυπος, vt loquitur D. Greg Nazianz. oratione secunda in sanctum Pascha. Heliodromus autem auis imago est sanctorum qui ad illud æternæ lucis sacrarium, & βυθὸν διολαμπῆ mentis aciem noctes diesque dirigunt.

LXV. HIRVNDINES VOLATERRANI CECINAE.

Victoriæ nuncij.

Plin. l. 10. cap. 14.

CECINA Volaterranus equestris ordinis, quadrigarum dominus, comprehensas in vrbem secum auferens, victoriæ nuncias amicis hirundines mittebat, in eundem nidum remeantes, *illito Victoriæ colore.*

Apud Arrian. de exp. Alexa. lib. 1.

AP. Non temere felicitatis & victoriæ symbolum est hirundo nam vt ait Aristander, σύνεσιν καὶ εὔνοιαν ἀνθρώποις ὄρνις ἐστί. Idcirco Alexandro sub meridiem quiescente ferunt hirundinem dormientis caput circumvolitasse, magnos garritus edentem, & modo in hoc, modo in illud lecti latus insedisse, turbulentius quam illius auis consuetudo fert canentem: nec prius destitisse quam Regem in profundum soporem demersum excitaret. Quod prodigium Alexander cum ad Aristandrum detulisset, interpretatus est fore illi aduersus arcana inimicorum consilia & insidias Victoriam.

Nulla Deum superare potestas.

LXVI.

LXVI. HIRVNDINVM MVRVS, SIVE CHELIDONIVS.

Infirma mundi domant fortia.

IN genere symbolorum spectabilis est murus Chelidonius: in Nilo siquidem pariuntur lapides Collotes dicti, quos hirundines aduersus Nili alluuionem colligunt, vt ex eis murum, quem Chelidonium nominant, ædificent, ad coercendos aquarum impetus, & vt regio diluuio non deuastetur. Thrasyllus *in Ægyptiacis*, & Plutarch. iunior *in Nilo*. λίθοι κόλλωτες καλοῦνται, τούτοις κατὰ πᾶν ἀσέβειαν τὸ Νείλου συλλίγεσθαι χελιδόνες, κατασκευάζουσιν ὃ προσαγορευόμενον χελιδόνων τεῖχος ὅπερ ἐπέχει τὸ ὕδατος τὸν ῥοῦν. meminit quoque Plinius cap. 23. l. 10.

AP Mirum est quo pacto præpotens ille Deus voluerit à tam pusillis animantibus tam vasto flumini frænum injici: an vt nos doceat quod paruum quoque animal apud Auianum Leoni inculcat:

Discite tamen, breuibus quæ sit fiducia monstris,
Et facias quicquid paruula turba capit.

LXVII. IBIS.

Cor Deo gratum.

IBIDEM Ægyptijs honori multas ob causas esse fama est; sed hæc inter cæteras ἰδιότητας non minima quod cordis figuram exprimit, cum collum & caput sub plumis abdiderit. Æl. l. 10. *cap.* 39. de *Animal.* aliam affert rationem de suo, vt solet Pierius *l.* 17. *c.* 19. Iidem Perseæ arboris fructum Isidi gratissimum putant, quod cordis speciem referat. Pl. *In Isid & Osirid.* Meminit quoque Ibidis Orus *l.* 34. καρδίαν βούλομενοι γράφειν ἶβιν ζωγραφοῦσι. Iosephus Moyen refert in expeditione contra Æthiopas Ibides secum detulisse, quod non religione auis fecit, *Iudaicarũ antiq. l.* 2. *c.* 10.

sed vt exercitum aduersus serpentes muniret, quibus Ibis est infestissima. Verba auctoris sunt pag. 58. πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀβλαβῆ πορείαν τῶν στρατευμάτων, πλέγματα ἐμφερῆ κιβωτοῖς ἐκ βίβλων κατασκευάσας, καὶ πλησίασας ἤθεσιν, ἐκόμισεν· πολεμιώτατον δ' ἐστὶν ὄφεσι τοῦτο τὸ ζῶον.

AP. Ex eo apparet particulam Deo dilectam cor humanum esse, quod sibi tam sæpe in diuinis literis deposcit Deus. Significat præterea Ibis vt ex Iosephi narratione patet, felicem viæ & consiliorum auspicem, qui infesta inimicorum consilia amoliatur, & per ardua securi itineris copiam præbeat.

Ne dubites auctore bono.

LXVIII. IBIDIS NIDVS IN PALMIS.

Generosarum mentium celsitudo & quies in virtute.

Ælian. lib. de animalibus. cap. 29. Senec. epist. 54.

IBIS in palmis ad euitandas feles nidificat.

AP. Generosi verè sunt, qui in virtute, in excelsis & diuinis cogitationibus, in egregijs operibus, vitijs & casibus humanis superiores conquiescunt. *Quis generosus? ad virtutem bene à natura compositus. hoc vnum intuendum est, alioqui si ad vera reuocas, nemo non inde est, ante quod nihil est. A primo mundi ortu vsque ad hoc tempus perduxit ex splendidis sordidisque alternata series. Non facit nobilem atrium plenum fumosis imaginibus* Nemo *in nostram gloriam vixit. nec quod ante nos fuit, nostrum est. Animus facit nobilem, cui ex quacumque conditione supra fortunam licet surgere.*

Opportunè vero apud Silium Italicum, virtus de se prædicat:

Casta mihi domus, & celso stant colle penates.
Ardua saxoso perducit semita cliuo,
Aspera principio. Deinde,
Mox celsus ab alto
Infra te cernes hominum genus.

LXIX.

LXIX. LARVS.

Vanitas ostentatorum.

LARVS ales vorax clamore arguto dum parturit vociferatur, partusque edit plumosos vtique, ac apprimè pennatos, sed exili carne, vt est in paræmijs de Ceppho & Laro.

AP. Hominem significat de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam tamen ignauè, & humiliter fefellerit. Tales sunt omnes ostentatores, qui verbis montes aureos, & gemmarum riuos promittunt, re ipsa paleas obtrudunt.

Larus, rapacitas. Cleon Larus donorũ. Morfex auis, Gulæ & rapacit. symbolum.

Βομβύλιοι ἄνθρωποι.

Larus quoque notissimum voracitatis indicium, vnde Aristophanes Cleonem rapacem Magistratum Athenienſium appellat λάρον ἀρῶν κοὐ κλοπῆς. In eodem genere est Morfex auis de genere Mergorum, quæ se cibis ingestis ita saburrat, vt è nido egredi iterve suscipere non possit, antequam vomitorio hanc corporis sarcinam expulerit.

LXX. LVSCINIA EPVLONEM SVVM DISCRVCIAT.

Conscientiæ stimulus ex innocentium oppressione.

LVSCINIA auium argutissima & tranquillo præ cæteris animo, suauissima & imprimis canora voce solitarijs in locis cantillat, Eius etiam carnes vigiliam fouere aiunt. Mihi vero qui cibo vescantur huiusmodi homines nec boni nec sapientes videntur. Sed illius etiam deorum atque hominum regis, vt Homero placet, nempe somni priuatio, infelix infelicis cibi munus mihi videtur

Ælian. lib. 1. de animal. cap. 63.

APOD Luscinia symbolum est innocentiæ, quam qui vi & iniuria opprimit, facile quidem facit: At vero

si modo vllum sensum habet humanitatis, cruciabili postea conscientiæ flagello torquetur nam oppressi innocentis species obiecta somno excutit, atque in furorem agit. Plut. Συνειδὸς οἷον ἕλκος ἐν σαρκὶ τῆς ψυχῆς πῶς μεθέλφαν ἀιμάσσουσαν ἀεὶ καὶ νύσσουσαν ἀναπολέπει. *de animi tranq.*

LXXI. LVSCINIA STESICHORI.

Eloquentia

LVSCINIA in ore Stesichori infantis cecinit. Ap. Eloquentiæ symbolum est Luscinia, aut Siren in ore. *Plin lib. 10. cap. 29.*

---σὺ δέ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις

Κεῖνο τὸ σῆρήνων γλυκερώτερον. *Agath. schol. lib. 7. Anth.*

Et tu mihi istam orationem offers
Sirenibus suauiorem Item,

Meneclides de Bacchide. οἷον ἐφθέγξατο, οἷον ἔβλεπεν, ὅσοι ζῶτες ὁμιλοῖεν αὐτῆς σειρῆνες ἀιδρυνθέν; *Qualis erat oratio: qualis aspectus? quot in eius colloquiis inerant Sirenes?* Varius Kiranides addit, Cor Luscinię si quis ea adhuc palpitante cum melle glutierit, & aliud cor eiusdem auis cum lingua portauerit, suauis ad loquendum erit, & sonoræ vocis, & libenter audietur. Extat Philipp. *epigramm. lib. 1.* Anth 40. de Luscinia, quæ Boream fugiens cum per mare volaret, Delphini dorso susceptа, vectaque sit, & illum nantem carminibus suis delectarit.

Μεμφομένην Βορέην ἐπεπωτώμην ὑπὲρ ἅλμης,
πνεῖ γάρ ἐμοὶ θρήικης ἄπιος οὐδ' ἄνεμος.
Ἀλλά με πὼ μιλίχριον ἀκιδνὸν λέξας νώτοις
λιλαῖε, καὶ πίνειν πόντιος ἵνδοχεῖ.
πιστότατος δ' ἐρέτης πορθμευσόμενον, ὃν ἄκωπον
Ναύτην τῇ σόματος δέλγον ἐγὼ κιθάρῃ.

LXXII. LVSCINIÆ ORPHEI.

Imitatio illustrium authorum.

FERVNT Thraces luscinias quæ iuxta Orphei sepul-

sepulchrum nidificant, suauius & molliùs canere.

AP. Monumenta doctissimorum virorum, quæ ab imitantibus frequentantur, genium eloquentiæ inspirant. Dionys. Longinus. πόθ. ὕψους. Ἀπὸ τῆς τῶν ἀρχαίων μιγαλοφυΐας εἰς τὰς τῶν ζηλούντων ἐκείνους ψυχὰς, ὡς ἀπὸ ἱερῶν τομίων, ἀπόῤῥοιαί τινες φέρονται, ὥσ' ἂν ἐπιπνέωμεν, καὶ οἱ μὴ λίαν φοιβασικοὶ, τῇ τῶν συνενθουσιῶσι μιγίθει. *Pausan. in Bœotic.* 305. *lib 25*

LXXIII. MELEAGRIS.

Liberorum neglectus.

CLYTVS Milesius libro primo de Mileto, & Meleagridibus, hæc scribit. Circa delubrum virginis sunt aues, quas Meleagridas appellant. Locus palustris est in quo nutriuntur. Animal illud non ita prolem amat, & iuniores pullos adeo negligit, vt sacerdotibus illos curare necessum sit. *Athen. l. 14. p. 655.*

AP. Tales sunt parentes, qui prolem negligunt, ac simul voluptatis ardor deferbuit, omnem in se charitatis sensum intepescere atq; extingui patiuntur: longè remoti ab illo Plautino Charmide, qui exclamat in Trinummo:

Quibus arumnis deluctaui filio dum diuitias quæro.

LXXIV. MEROPS.

Absurda seu ordo præposterus.

MEROPS auis contra vt fertur volat atque cæteræ, aliæ enim omnes quasi sursum ad oculos versus, illa vero retro ad caudam versus volat, & profecto naturam volatus admiratione & insolētia pleni quem facit hoc Animal, summopere miror. *Æl. de an. l. 1. cap. 47.*

AP. Talis est Homo præposterus, qui rerum ordinem peruertit: κακὸν ἀνθρωπικόν. Xenoph. In eodem argumento sunt Mæander, qui solus fluuiorum est retrogradus, εἰς ἑαυτὸν παλινδρομεῖ (inquit Plutarchus iunior.) Araxa planta quæ sola Virgines odit, vnde μισοπάρθενος nominatur. Oryx qui solus est aduersus pilo. Paliurus arbor quæ sola cuculo aue fœtatur. *l. 2. exp. Cyri. Idem in fluminibus.*

LXXV.

LXXV. MILVI NVNCII VERIS ADORATI.

Nuncij bonorum.

MOS erat apud populos nonnullos miluos adorare, quod illi post rigentis hyemis inclementiam vernæ tempestatis fideles nuncij apparerent. Vide adagium προσπυλινδεῖται ἰκτίνῳ, prouoluitur ad miluum.

AP. Cadit in boni alicuius nuntios, quos obuijs vlnis amplectimur. eximiè conueniet D. Ioanni Baptistæ, qui lucem, & cœlestis veris clementiam prænunciauit. vnde vox eius mirifica lætitiæ iucunditate aures perfudit.

Iuuenc. l. 1.

Vox late resonat deserti vallibus, amplas
Sternite iam stratas, omnis sit recta viarum
Semita, quæ Domini digne vestigia gestet.

LXXVI. MILVVS IOVI SACRA NON TANGIT.

Sacrilegio abstinendum.

Æli. de an. l. 2. cap. 48.

MILVI ad rapinas incitatissimi, vt nec macelli carnibus parcant, Ioui sacra non tangunt: τῶν δὲ ἐκ τῶν Διὸς ἱερουργίας οὐκ ἂν προσάψαιντο.

AP. Fures quanquam audaces sacrorum religione mouentur,

Nec facile in furtis timefacta religiones
Effugiunt animo pauidæ, mortisque timores.

LXXVII. MARSVPIVM A MILVO RAPTVM.

Auaritia punita.

LVGDVNENSIS incola vini mercator, vt lucra augeret, aquam miscebat, atque non parum hac arte lo-

re locupletatus est, cum aquam pro vino venderet. nauigio igitur ad emporia traijciens Ararim fluuium, marsupium penes se pecunia oppletum habebat, atque id è pelle confectum. Miluus animal ob pilos ratus, aduolat & exportat. Mox cum sibi prædam nihil sentiret prodesse, præcipitat in fluuium, ex quo nunquam emersit. *Greg. Turo. in gloria conf. ca. 119.*

AP. Auaros & improbos ferit tandem diuina Nemesis, & vno temporis momento amittunt opes, per multos annos ex omnium fraudum & scelerum genere concretas. Inde fides veteri dicto: *Male parta, male dilabuntur.*

LXXVIII. MONOCODIATA SIVE AVIS PARADISIACA ET ΑΠΟΥΣ.

Contemplatio.

MONOCODIATA in aere absque nido, absque arbore, absque saxo, aut altero fulcimento nidificat, & oua parit in dorso maris sui comparis, ibique fouet, & excludit: numquam vllo loco considet, semper in aere subsistens, quod pene excedit omnem fidem. Maximilianus auctor est, qui addit numquam visam fuisse nisi mortuam, quod tunc deficiente vitali spiritu labatur in terram. Vide Gesnerum, apud quem prolixa est Melchioris de eadem descriptio. nonnulli putant apud veteres esse Rhyntacem, cuius Plutarchus meminit in Artoxerxe. γίνεται δὲ μικρὸν ἐν πέρσαις ὄρνιθιον, ᾧ πόδες πώματος οὐδὲν ἴσιν, ἀλλ' ὅλον διάπλεων πτιλῆς τὰ ἐντὸς· ἣ καὶ νομίζουσιν ἀέρι μόνῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον. Nascitur apud Persas exigua auis, quæ omni caret excremento, habetque omnia intestina adipe differta: Vnde vento arbitrantur & rore hoc animal viuere. De hoc vere dici potest

Sanè

Saua nec humani patitur contagia mundi
Par volucer superis.

AP. Hac Icone pij ac religiosi homines significantur, qui contemplationis alis subnixi terras relinquunt, & in Deo suauissime conquiescunt, de quibus Theodoret. καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ κάλλους τῶν ὁρωμένων ἐπιτέρπεσθαι διακωλύοντες, χολὴν τοῦ νῷ παρέχουσιν ἐπιστρυφᾶν τῇ θεωρίᾳ τῶν νοητῶν.

Iuuat immenso spatiantem viuere cælo.

Subijciam hic pereruditi viri in eodem argumento poema præstantis ingenij fœtũ: nihil arbitror me in hoc genere vidisse & subtilitate limatius, & carminis suauitate elegantius.

AVIS PARADISEA SIVE APVS,
Ex Gesneri tabula.

VOS ô queis cœlum domus est, quos fortior aura
Numinis ardenti suspendit in æthere nisu,
Heroes, pretiosæ animæ, mortale sonantem
Si licet in vestras musam deducere laudes,
Huc spectate Apodem: vobis natura laborat,
Atque opere in pulchro partem facit. hoc quoque nomen
Indus a alit, Phœbi indus amor, cui prima Deorum
Munera, & Eoæ custodia credita gazæ.
Nec vero tantum vnigena se Nilus, alumno
Iactarit, licet ille sibi post fata superstes
Inter odoratas Arabum de messe fauillas
Hauriat è busto natali funere vitam.
Ac licet aut b rostro chelidon, aut mole c coturnix
Par fuerit, tamen & pennutum syrmate longo
Crescit in immodicum quantus Iouis armiger ales
Titanum furias, sæuumque Capanea letho
Fulminat, aut Phrygios Domino transuectat amores.
Principio c enodes ceruix lentatur ad alas
Luteola, & fuluo rutilat crispata metallo,
Sic color in precio est. inferne virentia currit
Cyaneum sper menta decus, Thaumantida cen cum
Roscidus

a Nascitur in Moluccis insulis.
b Rostrum magnitudine & forma simile hirundini
c Corporis magnitudine & pene forma coturnici similis.
d Pennæ extensæ æquãt fermè aquilam.
e Pennæ à prima ceruicis vertebra ad rostri initium coloris lutei splendentis auri purissimi modo f Quæ mẽtum tegũt mirè virides.

Roscidus aduerso percussit Delius astro.
Excurrunt g *alæ in caudam, tenuique receptum*
Transmittunt sub nube diem, nam h *fuscus inerrat*
Splendor, clementique faces demitigat vmbra.
Discolor i *interea primo sub tegmine pluma*
Vellus agit, magnoque minor sol lumine vestit
Astriferum missura iubar, blattamque, crocumque,
Camporumque oculos, vosque albâ ligustra, tuasque
Obscurat Narcisse comas, iam vilior aura
Ceston habet, vincique dolet Cadmeia torquis.
Plus etiam k *cordo placet; natiuum circinat orbem*
Nescia curuari, tergoque immobilis hæret.
Iliaca talem clypeum de cæde reportat
Æacides, l *& adhuc iaculis pendentibus horret.*
Qualis cæruleos m *caudæ stellantis honores,*
Explicat aprico volucris Iunonia soli.
Iamque superstitio n *scythicis adiuncta tyrannis,*
Circum mille fremant acies, & ferreus imber
Pila rotet, sperant humanis inuia telis
Pectora, & hostili certos de strage triumphos,
Si christis assurgit apus, galeamque coronat.
Nec minor est virtus: celeres præuertitur Euros
Aera per liquidum o *prono ratis æquore currat,*
Læta laborantes impellant carbasa venti,
Scilicet antcuolat puppes, & remige penna
Hospita venturo præsignat littora naura.
Tellurem p *pressisse pudet, frondosa sub auris*
Eligitur Dryas, hic tectum paruique penates:
Incumbit ramis, & cauda prensat obunca q
Obsequio fugiente pedum, cœloque propinquus,
Matutina bibit roranti ex æthere mella. r
Reliquias diuûm: mensis cum Aurora remotis
Fastidita legit, mistamque vapore caduco
Ambrosiam, latè mortalibus impluit ægris,
Hinc illa aerij mellis cœlestia dona,
Et non imparili distenta nectare canna
Fortunatorum nemorum, quâ primus in orbem

g Pennæ alarum pellucidæ
h Fuscæ sed fulgentes.
i Subnascûtur maiori. minores aliæ multicolores.
k Alæ naturaliter vno & eodem modo cõsistunt in orbem digestæ.
l Tanquam cuti infixa spicula.
m Pauonũ fœminarũ pennis ex toto persimiles.
n Reguli Mahomet. pro christis vtũtur, ijsq; se tutos in bello existimant.
o Nauim quãtumuis celerẽ circumvolat.
p Terrã vix unquã tangit.
q Hoc vel ignoratũ vel neglectũ Genero.
r Rore vescitur.

Circu

Circulus it, media dirimens confinia lucis.
Si quando dulces ad vitæ lumina pullos
Eniti fragilique dedit committere cruſto
Caſta venus, non furtiuo de cęſpite nidus,
Aut lutea aſſurgunt libantibus æquora pennis
Mœnia: compoſiti ſed mas ſinuamina ſ dorſi
Subdit amans, viuaque thorum de tergore pluma
Et pater, & natale ſolum, facit: hic pia coniunx
Spemque metumque locat, curui tum fornice ventris
Incubat, & ſimili reddit ſe prole parentem.
Dicite terrarum domini, quos matre cadentes
Excipiunt Indo Bithyna cubilia dente,
Quis Cæſar cunis vnquam tam mollibus infans
Vagijt, aut Graia quis ſ orphyrogennitus aula
Sarrano meruit nomen ſuſceptus in oſtro?
Ne tamen incurrat violento flamine Corus,
Dilectaſque euertat opes, t mas licia caudam
In gemina extendit, multoque volumine circum
Implicat impoſitæ ſocialia membra maritæ.
Æole, ſi quis ineſt ventis fauor, Æole ſi qua
Ius habet in ſuperos pietas, ô parce quietos
Sollicitare thoros! notus hac vt pignora perdat
Crudelis? thalamo iungat ferale ſepulchrum,
Atque animam teſtâ triplicem peſſundet in vnâ
Crudelis? prolem per amica ſilentia fingit
Alcyone, & mediâ vitam de morte reportat,
Et meruere Apodes, Apodes meruere necari?
Sed ventis loquor. vnde ſciant miſereſcere venti?
Ite feri, effractis ruite, exundate cauernis
Vnà omnes, quatite horriſonis ſtridoribus alas,
Vos mea ridet Apus, veſtri ſecura furoris
Vincula nectit Amor, nodoque arcanus honeſto
Copulat alitutum par nobile, nobilis ales.

ſ Dorſum maſculo, venter fœminæ cauus. ſic pullos fouent & excludunt.

t E maris dorſo filia gemina prodeunt, quibus incubantem fœminam ſibi alligat firmius.

LXXIX. NOCTVA.

Hæresis.

MVLIERIBVS veneficia & cantiones exercentibus similis est noctua, captiosum animal: hæc enim capta, suos inprimis aucupes, sic captionibus suis in se elicit, vt eam velut ludicrum quoddam, aut amuletum in humeris circungestent. Noctu quidem vigilat, & voce quasi quibusdam præstigijs & illecebris aues allicit, easque sibi assidere facit. Interdiu verò alia aucupij inductione vtitur, auibus illudit, ridiculè nimirum in aliam atque aliam speciem vultum conuertens, quibus aues pe adolescentes in admirationem raptæ, manere apud eam perseuerant, maximo eorum in quæ se format timore perculsæ. *Ælian. lib. 1. de animal. cap. 29.*

AP. Noctua hæresis, vox præstigiatoris, oratio hæreticorum fascinans: variæ facies, hæreticorum inconstantia, qui cothurno versatiores, in sola hæresi sunt constantes, si modo constantia est dementissimi pectoris pertinacia.

Latet anguis in herba.

LXXX. NOCTVA OVIS CICONIÆ INCVBANS.

Vana Sapientia pietatem lædit.

SI noua Ciconiæ oua contigerit Noctua, fascinat & incubationē omnem, ac si oua essent ὑπονύμια, seu subuentanea, irritam reddit: sed platano arbore ab infesti animalis iniuria pietatis cultrix ales se diligentissimè tuetur. *Ælian. li. 2. cap. 35.*

AP. Ciconia, pietas: oua, pietatis fœtus: noctua, vana sapientia, quæ plurimum obest pietati: Platanus, crucis arbor qua omnis vanitas & humanæ scientiæ pompa excutitur. ὁ Διὸς πλὼ Θρ'αν τὸ κόσμου ζώου ἱώρακε πλὼ φθαρτλὼ καὶ χαμαίζηλον. Describi-

tur à Prudentio in Hamartigenia huius vanæ sapientiæ supellex:

Ira, superstitio, mœror, discordia, luxus,
Sanguinis atra sitis, vini sitis, & sitis auri,
Liuor, adulterium, dolus, obtrectatio, furtum,
Ambitio vitiosa tumet doctrina superbit,
Personat eloquium nodos fraus abdita nectit.
Inde canina foro latrat facundia toto,
Hinc gerit Herculeam vilis sapientia clauam
Ostentatque suos vicatim gymnosophistas.

LXXXI. NOCTVÆ OVVM.

Sapientia.

OVVM Noctuæ si forte puer coctum comederit antequam vini vsum habeat, futurus est tota vita abstemius Philostr. in Apollonio. Aiunt autem noctuam Baccho inimicam à vitibus abigi, quod vinum mortalibus criminata sit.

AP. Noctua symbolum est sapientiæ, cuius qui fœtus aureos à teneris vnguiculis delibant, reliquum vitæ curriculum in summa moderatione, in sobrietate, sæpissimè traducunt.

Εφόδιον ἀπὸ νεότητος ἀναλάμβανε τὴν Σοφίαν.

LXXXII. OSSIFRAGA.

Charitas.

Basil in Hexam. homil. 8.

EIECTVM à parente pullum Aquilæ ossifraga excipit & alit.

AP. Charitas eorum qui alienos liberos à parentibus neglectos fouent

Natura quisquis propriæ non spernis honorem,
In quocumque hominum quæ tua nosci ama.

Prosper Epigramm. 2.

Namque quod artificis summi fecit manus vnum est
Quæque auctore bono condita sunt, bona sunt.
Diuinum in nullo figmentum despiciatur,
Sola malis studiis addita non placeant.

LXXXIII.

LXXXIII. OTIS AD CANES.

Concionator terror improborum.

OTIS auis est tarda & quæ corporis pondere depressa ægrè sese attollit è terra. hæc canem præter cæterarum auium naturam vehementer perhorrescit: μόνη δὲ ὠτὶς πέφρικε κύνας.

AP. Inertes animæ quæ terrena sapiunt, concionatores diuini verbi præcones ferre non possunt: sed eorum verba quasi fulgura perhorrescunt.

Hac fulmen ab arce venit.

LXXXIV. PASSER CVLVS AREOPAGITÆ.

Innocentum oppressio vindicata.

CVM sub dio iudicia exerceret Areopagus, passer fortè, quem accipiter vrgebat, in Areopagitæ iudicis deuolat sinum: ille, vir vt cætera austerus, necat supplicem. Ex quo Senatus grauissimo iudicio damnatus est, & ordine motus, non ob passerculi mortem, quæ leuis fortasse videbatur, sed διὰ τὴν ἀπανθρωπίαν τὴν πρὸς τὸν ἱκέτην. *Hellad. Byzantinus in Chrestom.*

AP. Innocentes, & supplices à iudicibus benignè tractandi, in quo, si officio defuerint, vindicare iniustitiam, & iniquitati hominum intercedere superioris est potestatis.

Parce supplici.

LXXXV. PAVONIS LINVM.

Pœnitentia.

PAVO Lini radice vt nobili alexipharmaco vtitur. *Ælian. lib. 11. c. 18.*

AP. Lini vsus omnium pene gentium ritu in sacris frequentis. & Lino olim amicti pœnitentes. Qui

opulentia & fastu elati peccauerunt, Pauones imitati ad linum, pœnitentiæ vestem confugiunt. *Deinde lugubris tibi accipienda est vestis, & mens ac membra singula digna castigatione punienda.*

S. Ambr. ad virg. lapf. c. 8.

LXXXVI. PELECANVS.

Amor Sobolis.

PELECANVS non modo femur vellicat, vt excusso sanguine suos pascat, sed se quoque per furentis ignis vortices cruciabili tormento ad liberandam sobolem ingerit.

AP. Amor parentum in liberos, φίλτρον τέκνων 4. Euripides. vide *Ælianum lib. 3 cap. 23.* Idem φιλοσοργίας Symbolum esse poterit Aquila, quæ vt ait Rabbi Salomon, & qui eum sequutus est Caietanus, refert, aliquando pullos suos non vnguibus, vt cæteræ solent aues, sed locatos in humeris protegit expansione alarum, vt licet ab imo quis eos iaculis petat, ipsam potius, quàm pullos vulneret. idcirco Exod. *cap. 19. v. 4.* dicitur Deus suos portare *Super alas aquilarum.*

Aquilæ φιλοσοργία.

LXXXVII. PELECANVS.

Crescit de vulnere salus.

DE Pelecano norum vt pullis suo sanguine vitam reddere dicitur.

D. Aug. in Psa. 101.

AP. Typus est Christi, qui nos peccatis mortuos suo sanguine abluit, & ad melioris vitæ immortalitatem excitauit quid? quod in eo ipso loco crucifixus est Dominus in quo sepultus est Adamus? vt eius veluti cruore irrigati cineres reuiuiscerent, nosque omnes qui in Adamo tanquam in mortuo stipite rami inutiles extabueramus, nouo germine inciperemus pubescere. Hæc præter authores quos affert Baronius, testatur Nonnus Panopolitanus.

in metaph. Euang. D. Ioannis.

Εἰσόκε

Εἰσὶν χᾶραν ἴκαμι φαπζομένοιο τρανίδ,
Ἀλλὰμ πρωθγόνοιο φιρώνυμον ἄντυγι κόρυης.

LXXXVIII. PELECANVS INTER CONCHAS.

Labor & studium.

PELECANI fluuiatilibus Conchis se complent, easque cum stomachi calore concoxerint, euomunt: atque testis iam alui calore diductis, eligunt ex his quæ sunt esculenta. Lari aues, vt Eudemus scribit, sublimes cochleas surripiunt, atque ex alto deijcientes magna vi ad saxa allidunt, itaque esculenta testis seiunctis eligunt. Ælian. *de animal. cap. 20. lib. 3.* Simile de ardeis cap. 25 l. 5.

AP. Si quid difficultatis & laboris deuoraueris, fructus erit voluptatibus iucundior: *qui nucleum esse vult, frangat nucem.*

LXXXIX. PELECANVS AD IGNEM.

Conatus irritatus.

PELECANVS vbi pastorum insidijs circumseptus est ignibus, flammam alarum quassatione extinguere nititur, qui ignis acrior inardescit, alitis pennas inuadens, quibus exutus insidiatoribus cedit in prædam. *Orus l. 1. 51.*

AP. Torquetur in eos qui contra vim ingentis mali, leuiora quærunt remedia, quibus foueatur potius quam opprimatur malum. ardet quippe ignis, ventilat Pelecanus, at aquæ situla opus, non ventulo. Similiter omninò faciunt. qui flagrantes permotionum æstus, leuissima oratione putant compescere, & blandiendo malum permulcent potiùs, quàm curant.

XC. PERDIX.

*Dæmonis callidita*s.

PERDIX Diabolus pro nequitiâ vel multarum rerum comparatione perhibetur: hæc auis quocumque casu, vel feræ alicuius incursu priuata fuerit ouis proprijs, insidiatur alienis, & nidi habitatore pulso partus inuadit extraneos: quos cum vsquè ad spem fœtuum genitali tepore confouerit, parentem eam præda efficit, non natura. Interea verus vocanti ac lamentanti pater similis, syluas quæstibus repletus tunc adulta iam soboles voce proprij genitoris auditâ curam queruli clamoris intelligit atque ita ad originariam sedem læta peruolat, nutrimenta generis sui conscia, & aduiteri nutritoris oblita. Quid ad hæc dicis ô homo, pretiosum vas sapientiæ, imago diuinitatis & possessor generosæ rationis? Quid re creatori tuo subtrahis? ecce etiam bruta cognoscunt quid proprio debeatur authori: & quæ non habent intellectum, habere probantur affectum. Callidum persuasorem captiua generatio deliquit, remanet præda, deceptus raptor, orbatus. Igitur & diabolus humanum genus quod non creauerat, occupauerat. Quod non genuerat mentito patris nomine possidebat, sed vbi vocem per prophetas vel per semetipsum pius auctor emisit: vbi perditis salutifera charitas inclamauit, dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis:* (aduerte quod sub nomine oneris pondus indicat seruituti) ad paternos sinus confestim auidum cucurrit examen. Tunc princeps mundi huius sub aduentu Domini Saluatoris, in dimidio dierum suorum perdidit, quos ipse in finem vsq; seculi possessurum esse credebat, & in gremium redemptionis captiuitatem perditio inuita transfudit.

Euseb. Emis hom. 3. de Epiphan.

XCI.

XCI. PERDIX AD CASSES.

Superbia seu fiducia vana.

EX perdicibus qui vocis contentione & cantu valent, & linguæ facultati confidunt: quique pugnaces & ad certamen habiles sunt, se minimè dignos credunt, qui ad extruendas mensas capiantur: vnde fit quod parum de sua libertate contra venatores depugnent, quo minus comprehendantur, sibi præfidentes, quod à cæde studiosè ad cantus & certamina seruabuntur. Reliqui autem perdices & potissimum qui nuncupantur Cyrrhæi, sibi conscij, quod nec ad certamina valent, neque pulchrè cantare sciunt, & si capiantur, futuros se prandium his qui ceperint: naturali quadam machinationis commentatione seipsos macie conficiunt nimirum cum ab omni alia esca, quæ ad pinguedinem eos perducere queat, se sua sponte abstinent, tum vt ne idonei sint ad hominum mensas, cupidè allijs vescuntur: cuius rei experientes, his præteritis aliò venationem conuertunt. Qui verò hoc ignorant, eos si facultas sit capiunt, quicumque autem ipsos captos decoxerit, eorumque carnes insuaues expertus fuerit, se iam & tempus & operam cognoscit in his venandis perdidisse. *Ælian. de Animal. l. 4. cap. 13.*

AP. Venator diabolus egregios sæpe animos fiducia inflatos capit, contra qu vela submittunt, & ab illa excitatæ fortunæ instabili fiducia, ad moderationem vitæ deflectunt, & si quam habent ingenij aut aliarum rerum opulentiam prudenter occultant, longe sunt tutiores Extat apud Rufum Festum Auianum lepidissima fabella, vbi canna humilis quercui delapsæ, & caussam sciscitanti cur tam placidè se in suo statu contineret,

Stridula mox blando respondit canna susurro,
Seque magis tutam debilitate docet.
Tu rapidos (inquit) *ventos fœuasque procellas*

Fortè excipis.

* *Despicis, & totis viribus acta ruis:*
Ast ego surgentes paulatim demoror austros,
Et quamuis leuibus prouida cedo notis.
In tua præruptus offendit robora nimbus,
Motibus aura meis ludificata perit.

XCII PERDICES PAPHLAGONVM.

Amor Dei non purus.

PAPHLAGONIAE Perdicum cor geminum reperiri docent Theophrastus & Ælian. *l.* 10. *cap.* 35. παφλαγόνων δὲ ἄρα περδίκων διπλῆν ὁρᾶσθαι καρδίαν.

APODOSIS.

Cor geminum habent qui animum diuidunt Deo & rebus creatis. At vero soli Creatori debetur hæc pars corporis.

Vnde vigent sensus dominatrix quo vegetat mens.

XCIII. PERDICVM PVLLI.

Ingenium præcox, vel *Vana gloria.*

PERDICVM fœtus etiam nunc circumplicatione testarum comprehensi, à parentibus sui exclusionem ex ouis minime expectant: sed per se ipsi tanquam fores pulsantes, oua elidunt. & iam foras eminentes seipsos impulsu suo impellunt: ouique etiamnum tegumento circumvestiti, currunt: atque à dimidia testæ parte, si adhuc circa caudam adhærescat, semet excutientes liberant & velocissimè ad cibi inquisitionem prosiliunt.

Ælian. *l.* 4. *c.* 12. *de an.*

AP. Multi nimis præcoces tempus actionibus aptum non expectant, sed præpropere festinant non sine detrimento. Θρώταζον χρόνῳ, *nimis maturè magnum ingenium non est vitale.*

XCIV.

XCIV. PICA.

Imitatio Authorum.

PICA alioqui loquacissima auditis Romæ buccinatoribus siluit è vestigio, tantòque ita silentio dies aliquot meditata; repente quasi expergefacta, omnem eum buccinarum sonum, harmoniam, & numeros summâ admiratione reddidit. Vide Pier. *Hier. lib. 23. cap. 27.*

AP. Summorum auctorum imitatores primum quidem silent, cogitatè secum omnia meditantes, mox facundiæ & eruditionis deprom ũt opulentiam.

Semper ego auditor tantum, nunquamme reponam?

XCV. PICÆ VOX.

Mendax inconstantia.

PICA voces identidem alias atque alias conmutat, singulis enim ferme diebus diuersam emittit vocem: ἡ δὲ κίττα φωνὰς μὲν μεταβάλλει πλείστας καθ' ἑκάστην γὰρ ὡς εἰπεῖν, ἡμέραν ἄλλην ἀφίησι. *Arist. 9. de An. m. cap. 13.*

AP. Tales omnino sunt, vani, inconstantes, mendaces, qui non modo quotidie, sed per singulas horas & momenta, aliud atque aliud dicunt, in sola inconstantia constantes.

mille adde catenas,
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.
Quum rapies in ius malis ridentem alienis,
Fiet aper, modo auis, modo saxum, & cum volet arbor. *Horat. Satyr. 3 l. 2.*

XCVI. PLATALEA.

Laborum alienorum raptor.

LEGI etiam scriptum, esse auem quandam quæ Platalea nominetur: eam sibi cibum quærere adiuolantem ad eas aues quæ se in mari mergerent: quæ cum emersissent, piscemque cepissent, vsque *Cic. 2. de nat. Deo.*

eo premere earum capita mordicus, dum illæ amitterent id quod ipsa inuaderet.

APODOSIS.

Platalea typus est potentiorum hominum, qui alieno sudore partos labores diripiunt. Mergunturque quidem illæ miseræ aues, sed non pascuntur. Sic inopes grauissimis plerumque conflictantur laboribus, vt pigram violentorum rapacitatem expleant.

Premit insontes
Debita sceleri noxia pœna.
At peruersi residēt celso
Mores solio, sanctaque calcant
Iniusta vice colla nocentes.

Boet. metr. 5. lib. 1.

XCVII. PICVS MARTIVS.

Amor clausa recludit.

PIcvs Martius qui à Græcis δρυοκολάπτης appellatur, gibbo, & eminente rostro arbores percutit: & excauato in eis loco pullos suos tanquam in nidum imponit: ad nidi instructionem non ferulis inter se connexis eget, neque domunculis & substructionibus. Si quis lapide immisso, ei foramen obstruxerit, ille ex his coniectura assequutus insidias sibi appositas esse, herbam lapidi contrariam affert, eamque contra lapidem ponit: lapis velut offensus, & non facile ferens vim herbæ, exilit, atque rursus foramen Pico aperitur.

Æl. l. 1. de an. cap 45.

AP. Verus amor ictu fulmineo potentior, omnes difficultates perrumpit, omnes nodos expedit, nihil clausum, nihil inuium putat. Talis dilectio Mariarum in sacris, quarum desiderio velificata virtus cœlestis, lapidem qui ad sacrosancti sepulchri vallum oppositus fuerat dispulit.

Quid non audet amor?

XCVIII.

XCVIII. PLATALEA.

Meditatio, vel delectus rerum & doctrina.

PLATALEA auis scribitur conchis se solere complere, easque cum stomachi calore concoxerit euomere, atque ita eligere ex ijs quæ sunt esculenta. *Cic. 2 de natura Deorii n. 124.*

AP. Doctrinam prius meditando concoquere oportet atq; dirigerere, antequam nobis & alijs in optimum esculentum cedat.

Omnis mora odiosa est, sed facit sapientiam. *Publ. Syrus.*

XCIX. PSITTACVS BASILII.

Oratio infantium efficax.

BASILIVS Macedo Imperator cum filium Leonem in carcerem coniecisset, oculos eidem ob intentatam parenti mortem eruturus: Psittacus, qui seruum quendam deplorantem Leonis vicem audijsset, & identidem vociferantem, O Leo! ô Leo! ipse quoque vocem imitatus, Imperatore cum Senatoribus cœnante cœpit dicere, ô Leo! ô Leo! tum Senatus data occasione pro salute rei deprecatur, accessit, & exorauit. *Zon. in Bas. Macedone.*

AP. Oratio infantium, non os disertum sæpè apud Deum efficax. *Non sunt voces ad aures Dei nisi animi affectio.*

C. PSITTACVS SENEX.

Ὀψιμάθεια.

PSITTACVS auis Indica plumarum amictu superbiens docetur loqui & voces humanas edisce re, quas fideliter reddat, & iuuenis quidem vrgente ferula diligenter addisci At si consenuerit, quasi intepescente vi ingenij, nec blanditijs, nec minis, nec verberibus adduci potest, vt aliquid addiscat, vnde adagium, *Senex Psittacus negligit ferulam.* *Aug. de Catech rud.*

AP.

AP. Discendum est à puero, si modo discere auemus. quæ præcipiuntur, tunc addiscuntur facilius, redduntur fidelius, hærent firmius. at contra senes vt iam languescente ingenio, ægrè, & cum tenui fructu addiscunt, si modo quid addiscunt

Georg. 3. *Tu quos ad studium, atque vsum formabis agrestem*
Iam vitulos hortare, viamque insiste domandi,
Dum faciles animi, iuuenum dum mobilis ætas.

CI. PSITTACORVM CAVTIO.

Cautio prouidentia pastorum.

PSITTACORVM mira est solertia & prouidentia, communisque boni tuendi circumspectio. Quando etenim gregatim pascuntur, obseruatum est in Brasilia semper in summo arboris duos aut ad minus vnum considere spectatorem, reliquis in agro depascentibus, is ex summo arboris cacumine quasi speculator euigilans prospectat, si quid periculi superueniat signum edit, quo reliqui possint euolando saluti consulere: si nullum cognoscatur periculum imminere, saturatis cæteris, ipsi quoque spectatores descendunt ex arbore vt suas partes agant, *hist. Indic.*

APODOSIS.

Pastores & Reip. moderatores dum cæteri epulantur aut dormiunt communi saluti prospicere debent.

Dum Psittacorum viridis exultat phalanx,
Vnus sub alta nixus arbore excubat,
Solersque vigili prospicit cura suis,
Ne quod rapaces aucupis ludant manus.
Sic vnus amplo consulens pastor Gregi,
Somnos tuetur omnium solus vigil.

CII.

CII. SCOPES, ΣΚΩΠΕΣ.

Choreæ fugiendæ.

SCOPES aues quarum Homerus in Odyssea mentionẽ facit, cum earum multas circa Calypsus antrum versari scribit, viri saltandi benè periti tradunt, cum saltatione comprehendi tum genus quoddam saltationis esse, quæ, si adhibenda ijs fides sit, Scops appellatur: Nam quod ijs auibus iucundissimum sit quosdam ridicule imitari, ex eo profectum verbum est σκώπτειν, id est effingere, & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra assimilatione imitantur. Minor est hæc auis quam noctua: plumbei coloris saturati similitudinem eius pennæ gerunt, & albicantibus maculis distinguntur: a supercilijs secundum vtraque tempora duæ plumæ existunt. Callimachus duo genera ponit, Scôpas & Aiscôpas, id est Semperasiones: quorum alterum vocale sit, alterum mutum. *Ælian. lib. 15 c. 28. Animal.*

APODOSIS.

Rectè cadit in saltatores, qui saltando sæpe capiuntur à dæmone. audiant quicumque fuerint Ludij Christiano nomine indigni Ethnicum hominem, qui saltationem postremum omnium vitiorum appellat. Cic. pro Muræna. Et D. Ambrosius. *Illæ* (inquit de mulieribus.) *in plateis inverecundos viris sub conspectu adolescentulorum intemperantium choros ducunt, iactantes comam, trahentes tunicas, scissæ amictus, nudæ lacertos, plaudentes manibus, saltantes pedibus, personantes vocibus, irritantes in se libidines iuuenum, motu histrionico, petulanti oculo, dedecoro ludibrio spectat corona adolescentium, & fit miserabile theatrum, inter saltantium lapsus, oculo impuro & contaminato aspectu, terra turpi saltatione polluitur, quæ obscœnis cantibus verberatur.*

CIII.

CIII. SEMENDA.

Resurrectio vel mors bonorum.

NICOLAVS de Comitibus scribit in vlteriore India auem esse cui nomen Semenda, trifido rostro, sentireque se morituram, mortis igitur hora eam deferre tigna in nidum suum, cantillareque suauiter, atque alarum percussione incendere ligna, ipsam illo igne consumi, indeque vermiculum gigni qui postea in auem crescit:

Combustusque senex tumulo procedit adultus.
Consumens dat membra rogus. Dracontius

AP. Simile omnino est quod narratur de Phœnice, in quo certè excellens resurrectionis typus, qua corpora nostra tot sæculis absumpta Dei verbo reparantur, & ad melioris vitæ redeuntem postliminio iucundissimam faciem excitantur:

Οὐ κοιλὸν ἁρμονίην ἀναλυόμην ἀνθρώποιο,
Καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομαι ἐς φάος ἐλθεῖν.
λείψαν' ἀποιχομένων ὅπιθεν δὲ θεοὶ τελέθοντες.
Non est decorum harmoniam dissoluere corporis,
Etenim statim emersuras in lucem speramus
Reliquias mortuorum, qui & postea dij futuri sunt.
Phocyllides.

CIV. STRVTHIONIS OVA.

Ingeniorum discretio.

STRVTHIO etsi per multa oua parit, non tamen omnibus incubat, sed fœcunda ab infœcundis secernens, hæc negligit, illa fouet.

AP. Discernenda hominum ingenia, nec frustrà in infrugiferis sudandum: ne

Expectata seges vanis eludat auenis.

CV.

CV. STRVTHIONVM ASPECTVS.

Oculi benigni.

STRVTHIONES & testudines, vt memorat Plinius, spectando fouent oua. *Plin. l. 9. cap. 10.*

AP. Animos sæpe vel soli fouent aspectus, oculi enim, vt ait Damascenus, ἀγάλματα τῆς ψυχῆς ἀκριβῆ, per quæ ipsa anima influit, ἵππον παιδεύει διαπύθου παρουσία. πόθεν ἑρμηνεύεται. *In vita Isid. Demet. Ph.*

CVI. STRVTHIOCAMELI OVA.

Liberorum neglectus.

STRVTHIOCAMELVS oua quidem parit, sed ea nullo incubatu fouet, aut pullos nutrit. vnde Sacer Hieremias in Threnis, *Filiæ populi mei crudelis sicut Struthio in deserto.*

AP. Tales plerique parentes qui sobolem desertam esse patiuntur. Cæterum ita intelligendum non quod nulla prorsus foueat, alioqui genus interiret: sed quod multa pariens non omnia ad frugem educat. & fœcunda ab infœcundis secernens, tantum frugiferis incubet, ὡσὰν μὴν ἀποτίκτει πολλὰ, οὐ πάνυ δὲ ἀποκύει. *Æl. l. 4. c. 37.*

CVII. TOCCA.

Deformis facundus.

IN nouo orbe inuenitur Tocca auis, Cornici similis, præterquam quod est albo pectore & aureo rostro, cuius longitudo totum corpus adæquat. *Ex hist. de nouo mundo.*

AP. Belle παροιμιακῶς dicitur in facundum & candidum moribus, sed nigrum & deformem oratorē. Rostrum enim aureum eloquentiæ aureo flumine verborum effluentis typus est, albedo pectoris candorem animi significat: Cætera quæ Cornicis colorem referunt ad deformitatem corporis spectant.

Sæpe sub sordido palliolo latet sapientia.

Mores sibi fingere quisq; potest, faciem nemo.

CVIII.

CVIII. TROCHILVS IN FAVCIBVS CROCODILI ILLÆSVS.

Ferocia beneficijs mansueta.

Æl.l.3.c.11. CVM his quæ sibi adiumentum importare queũt, & acerrimè fera Animalia pacem gerũt, & fœdere deuinciuntur, & ab ingenita sibi malitia remittunt. Cuiusmodi Crocodilibus censendus est, quem inter natandum hiantem hirudines in illius os innatantes referciunt & molestiam illi exhibent. id ille sentiens, Trochilo ad medicinam dolori suo faciendam eget. Itaque hirudinibus vbi refertus est, ad littus progressus, & solis radios intuens aduersos, maxime hiat: tumque Trochilus in illius fauces rostrum inserens, hirudines extrahit: quod facillime patitur Crocodilus sentiens auxilium: ita fit is hirudinibus vt prandeat, ille adiuuetur: proque præmio Trochilo computat, quod nihil eum lædat.

AP. Nulla tam immitis fera quæ beneficijs non mansuescat. cadit etiam in Christum qui in mortis faucibus teneri a morte non potuit, sed districtos in vniuersum genus humanum mortis dentes ferreos declinauit, prædamque extraxit sua virtute rediuiuus.

Synes.hym. 9. Φρίξιν σιγέρων χάτε Ἄιδαο παλαιγενὲς,
Καὶ λαοβόρου νώων, Ἀνεχάσατο βιλοῦ.

CIX. VVLTVR AD ODORES.

Æl. de ani. 7.l 3. VVLTVRES cadaueribus pascuntur, ijsdem mortem affert vnguentorum odor.

AP. Obscœnitate gaudent impuri, odore castimoniæ offenduntur, & omnis honestatis amisso sensu degenerant in belluas. Hier. *Fornicatio & voluptas peruertit sensum animamque debilitat: de rationabili homi-*

In c.4.Oseæ.

homine brutum efficit animal, vt balneas, & lapanaria, & libidinum castra sectetur.

CX. VVLTVRES VENTO FOETI.

S, Spiritus inspiratio.

VVLTVRES omnes sunt fœminæ, neque coitu gignuntur, sed vento insufflante. *Basil. in Hexa. hom. 8.*

AP. Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ sacrosancti pneumatis opere in visceribus B. Virginis insigni miraculo facta est. D. Ambros. *quæ autem* (inquit) *est illa porta sanctorum, illa exterior ad Orientem quæ manet clausa, & nemo pertransibit per eam nisi solus Deus Israel? nonne est hæc porta Maria, per quam in hunc mundum intrauit redemptor, hæc porta Iustitiæ? sicut ipsa dixit, sine nos implere omnem iustitiam: hæc porta est B. Maria, de qua scriptum, quia Dominus transibit per eam.* *ep. 83. ad Syri. Papam. D. Cyp. in Symb. Apo.*

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegrationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

(***)

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEPTIMVS.

Quadrupedes.

I. AGNVS TANAGRÆVS.

Christo Soteri.

Paus. in Bœot. p. 218.

ANAGRÆI eum qui cæteris puberibus forma præstare videtur, festo die Mercurij eligunt, vt agnum humeris portans, muros vrbis lustret, hoc enim existimant ad firmitatem ciuitatis attinere, & simili ratione à Mercurio vsurpatum.

AP. A quo melius hunc librum ordiamur quam ab Agno Domini innocentissimo, qui per atrocia supplicia circumductus, humanum genus suo cruore expiauit, & ciuitatem sanctam sempiternis præsidijs muniuit?

inexpugnabile mundi præsidium.

II. ALBAN ANIMAL.

Asper ad monita.

ALBAN animal, vt testatur Albertus, & post Albertum Holcotius *lect. supra librum Sapientiæ*, contra cæterarum animantium ingenium fel habet in aure.

AP.

Ap. Præclarus est typus eorum, qui delicati sunt, &, vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio, quæ modo ad eorum mentem non fuerit, exulcerat.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?

III. ALCES VNGVLA.

Humilitas vtilis.

Alce animal in vngula infima & abiectissima parte corporis vim habet salutiferam: qua morbo Epilepsiæ & hystericis malis medetur, quamobrem & amuleti vice gestari solet. Vide Gesnerum in Alce.

Ap In minimis rebus sæpè res magnæ deprehenduntur.

Et infima prosunt.
Materiæ ne quære modum sed perspice vires.
Monet Manilius: *Astr. l. 4.*

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce supplici.

Teuthras Mysorum Rex cùm venationis gratia, in montem Thrasyllum ascendisset, & immanem aprum excitasset, cum stipatoribus eum acriter est insecutus: sed Venatores anteuertens aper supplex in Dianæ Orthosiæ templum confugit, quo cum isti irrumpere conarentur, Aper humana voce exclamasse fertur, φεῖσαι, ὦ Βασιλεῦ, τὸ ἱκέτημα τῆς Θεοῦ. *Parce ô Rex Alumno Deæ.* Teuthras verò elatus & extra se raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immisit adeò acerbum, vt ab humano cœtu disiunctus degeret in solitudinibus: Nec prius sanæ menti restitutus est, quàm eius mater Lysippe, Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret. Μετωρι. Θεὸς. *Pl. Iun. in Caico.*

Ap. Parcere subiectis & debellare superbos.

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga vel labor irritus.

Pausan. in Phocicis, pag. 45.

NOTA Ocni Asella, quæ funem à domino summa cura textum arrodebat : παρέσηοι ἡ ὄηλεια ὃν ἐπιεδίσασα πιπλεγμένοι ἀεὶ ἔ χοίνου.

Ap. Pausanias refert ad nauum & industrium hominem, qui prodigam & sumptuosam fœminam habuerit : τὸν εἶναι ὃν ὄκνον φίλυργον φασὶν ἄνδρωπον γυναῖκα δ' ἔχειν δαπανηρὰν: & de vito, inquit, qui laborat sine fructu, dicunt, ὡς ὁ ἀνὴρ ὃς συνάγει τὸ ὄκνε τὴν πήμιγγα.

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM

Monumentum infame.

Pausan. in Phocicis. pag. 34.

AMBRACIOTÆ, victis nocturna gugna Molossis, Asinum in Apollinis Delphici templo ad victoriæ memoriam dedicarunt.

Ap. Multi ea monumenta affectant, quæ potius dedecori sunt, quam honori : ita cæca hominum cupiditas, quid vnaquaque in re sit optimum, non videt.

Egregiam vero laudem & spolia ampla refertis,

VII. ASINVS AMMONII.

Studium indefessum.

Damasc. in vita Isid. apud Phot.

ASINVS Ammonij sæpe pabulum licet esuriens, Poëticas audiendo disciplinas negligebat, ita hoc studio capiebatur , φασὶν ἀκροώμενον τῶν ποιητικῶν μαθημάτων πολλάκις ἔ θρῆς ἀμένειν,

Ap. Studium pertinax, vel mansuefacta stoliditas. Asinus infelicissimum animal in typum vbique stoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio asini apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cumæorum *Onobatides*, de quibus Plutarch. *in Quæst. Græcis.* nunc autem laboris

laboris & indefessi studij erit insigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & concionator sibi infructuosus.

ASINVS balneatoris ligna, & carbones dorso portare solet ad alios dealbandos, cum ipse sudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. *Plutarch.* περὶ τῆς φιλοπλουτίας παχυνον ὥσπερ ὄνον βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα καὶ κόμιζων, αὐὸ κοπνὸν καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενον, λουτρὸν δὲ μὴ μετέχων.

APODOSIS.

Tabula hæc ostendit vulgare pastorum malum, qui, vt contingit in multis, alijs sudant, alijs laborant, alios à peccatorum sordibus emersos innocentiæ candore vestiunt, sibi inutiles, & infructuosi.

Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator si nihil sibi profecerit *Vide Grégor Papa. ep.101.*

IX. ASINVS MAVRVSIVS.

Feruor in principiis.

HVIC initio cursus velocissimus, volare eum non currere diceres. sed hic feruor illico intepescit, & in maximam tarditatem degenerat celeritas. *Ælian. lib14. de. Anim. cap.10.*

AP. Principia sæpe feruent, tepent media, vltima frigent. quo fit, vt qui ita se gerunt, nunquam ad solidam virtutem perueniant, cui perseuerantia opus est vel maximè.

Nam leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur. in longo spatio tamen atque labascit.
Nonne vides etiam guttas in saxa cadentis
Humoris, longo in spatio pertundere saxa? *Lucretius de rerum natur. lib. 4.*

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus relata.

Paus. in Corinth.

NAVPLIENSES in Peloponeſo habitantes de aſino memorant, quod arroſo vitis palmite vuarum in poſterum vberiorem prouentum exhibuerit, ea de cauſa, apud eos etiam tum videtur aſini figura, vtpotè qui putandarum vitium morem docuerit.

Æl. in Varia hiſtor.

AP. Inuentores & authores rerum ſua gratia non ſunt fraudandi, & licet inferioris plerumque ſint notæ illi a quibus aliquid diſcimus, ingenue tamen beneficium ab ijſdem acceptum profiteri ſinceræ humilitatis eſt.

nec preſſa eſt gloria facti.

Sic Aſpaſia columbam cuius ope ſanata fuerat ex auro & gemmis conflatam, iuxta Veneris ſimulachrum dedicauit.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Iudex indoctus.

Amm. Mar. l. 27. c. 2.

IN oppido Pictorienſi propè horam diei tertiam ſpectantibus multis, Aſinus tribunali aſcenſo audiebatur deſtinatius rugiens.

AP. Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari.

ASINVS SARACARORVM. ΟΝΟΣ ΣΑΡΑΚΟΡΩΝ.

Ab externa corporis ſpecie non indicandum.

Ælian. de Animal. 12.

ASINI Saracorum bellatores ſunt, non ἀχθοφόροι.

APODOSIS.

Hoc prouerbio ſignificantur ij qui cum ſpecie duntaxat aut imperiti videantur aut ignaui, rem

rem tamen peritè gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχαιὸς ἐκ πύργου μὴ κρίνει. Epictetus conditione seruus, membris mutilus, paupertate Irus. quantas habuit virtutis diuitias?

Δοῦλος ἐπίκτητος γινόμην, καὶ σώματι πηρὸς,
Καὶ πενίην, Ἶρος, καὶ φίλος ἀθανάτοις.

XIII. ASINVS TIBERII RADIOS EMITTENS.

Sanctitas humilis.

HIc scintillas emittens è corpore domino significauit futurum imperiū τὴν βασιλείαν διὰ τοῦτο παθήματος προμήνυσιν, hoc est, ἀνανδρίας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλὰς καὶ μεγάλους ἀφείς. *Damas. in vita Isid.*

APODOSIS

Contemptus antea Asinus luce circumfundi visus est: sic multi habentur pro stolidis & contemptis, qui intus clarissimarum virtutum fulgore collucent, quas licet magnopere abscondant, in opem mortalium tamen suaui luce diffunduntur. hoc est,

In tergo thesaurum gerere.

XIV. ASINI ALBI CAPITE PVRPVREO.

Diuites indocti.

ASINI albi capite purpureo visuntur in India, ὄνοι ἄγριοι ἐν Ἰνδοῖς ἵπποις καὶ μείζους, λευκοὶ δὲ ἐσι τὸ σῶμα, πλὴν κεφαλὴν πορφυροῖ καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι κυανέους. *Ctes. apud Photium. Æl. l. 4. c. 37. de Anim.*

APODOSIS.

Tales quidem sunt diuites fortunis abundantes, & cultu splendidi, & omni fortunæ choragio instructi, ad summum omnis liberalis disciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

XV. ASINI EPEI TRIBVTVM.

Discipulorum infrequentia castigata, vel Dives ex subditorum bonis

SIMONIDES cum in Carthæa degeret Cei insulę oppido, agendi canendique choros rationem docuit schola procul a mari sita in vrbis superiore parte, iuxta templū Apollinis: aquam vero tunc petebat ex inferiore vrbis regione, aduehente Asino quem Epeum appellabat, quod Epeus heros similiter diceretur Atridis aquam ministrasse. cum igitur ita hæc sē haberent, Simonides sanxit vt si quis discipulorum ad condictam horam abesset, Asino hordei semimodium daret: vnde illud epigramma,

φημὶ δ' ὃν οὐκ ἐθέλοντα φέρειν τέττιγ' ἄεθλον,
ὦ πανοπηΐδ' ἠ δώσειν μίγα δεῖπνον ἐπειῷ.
Aio qui nolit Cicadæ obire certamen,
Luculentam cœnam det Epeio Panopeiadæ.

APODOSIS.

Significat ad asinos eos esse ablegandos qui Musarum suauitate frui recusant. Rectè etiam cadet in eos qui aliorum nomine exigunt, id quod in suam rem conuertunt; nam Epeio Asino exigebatur cœna, cuius lucrum & fructum Simonides capiebat.

Sic vos non vobis fertis atratra boues.

XVI. ASTVRCO NERONIS.

Initia speciosa, finis contemptus.

Suet. in Nero. cap. 43.

NERO Asturconem quo maximè delectabatur posteriore corporis parte in speciem simiæ abijsse per quietem videre visus, ac tantum capite integro hinnitus edere canoros. ostento fuit quod illa equi ferocitas in simiæ ludibrium esset abitura.

AP. Asturco capite, posteriori parte simia, significat initia plerumque speciosa, ridiculum sortiri finē.

Sic

Sic pro Elephantis Calices, pro Leonibus Mures oſtendi dicuntur. Syneſius. ἐκπραγὼν γὰρ αὐτὸς δίς που καὶ τρὶς, καὶ ὅσ ἂν ἐμάχησ λοιδορησάμενοσ, καὶ πάντα ἐπανατεινάμενοσ, ἅπερ ἂν ἐρῶσι, καὶ παρ' ἐμοῦ τὸ πανὸς ἂν ἐπραξάμην, ἀπέδειξε δ καλαθρμὸς μὲν ἀντὶ λέοντοσ. *epiſt. 79. ad Anaſt.*

XVII. BOS SVSIS ΒΟΥΣ ΣΟΥΣΙΣ

Labor certa menſura definitus.

SVSIDAS boues numerandi ſcientiam tenere Cteſias ſcribit. Nam Suſis regi ſingulæ quotidie centum cados in hortos ſicciores & minus riguos, hauriunt. Quem quidem laborem, ſiue quod ſit eis certus & conſtitutus, ſiue etiam quia diu multumq; in eo ſe exercuerint, promptiſſimè obeunt: nullam enim earum ad opus remolleſcere videres. Ad alterũ verò ſupra quam diximus cadum hauriendum, nec verberibus, nec blanditijs inducere poſſes. *Ælian. de anim. lib. 7. cap. 1.*

APODOSIS.

Diſertè eo loco parœmia indicat eos, qui ſupra ordinarios labores nihil omnino volunt aſſumere, quotidiana tamen penſa accuratè ſatis obeunt.

Compoſito ſecurus aceruo.

XVIII. BOVES NEVRICI.

Columniatores obliqui.

BOVES Neurici cornua habent in humeris, vt Ariſtoteles ait, βοῦς δὲ ἐν Νεύροις βοῦς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τοῖς ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα. *Ælian. l 4. de animal. cap. 27.*

AP. Cornua habent in humeris, qui non recta fronte inuadunt, ſed obliquè feriunt, obſcuris dicterijs & ambagibus, alienam carpentes famam.

obliquus ferit ille, caueto.

XIX.

XIX. CAMELVS.

Pueri leniter tractandi.

Mar. tolloq. 7.

CAMELVS musica ac modulatione plurimum capitur: itaque si fessus longo itinere subsistat, ductor non flagris, aut verberibus ad progrediendum eum stimulat, sed sonitu cantuque demulcet: alioqui ageret frustra.

AP. Pueri bonæ indolis non verberibus cogendi, sed honestatis amore, quod potentissimum est illecebræ genus, capiendi. Cauendum tamen ne nimia parentum indulgentia deteriores fiant, & mollius educati quam par est, magnarum rerum grauitati, & seriæ vitæ ponderibus sint impares:

Indulget nemori nimium dum stultus Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque soli.
Cedentes oneri ramos, siluamque fluentem
Vidit, concussas ipse sequutus opes.

XX. CANIS ÆSCVLAPII.

Pastor fidus & diligens honore dignissimus.

SACRILEGVS primum obseruato tempore intempesto, quo dormientes arctissimus somnus complecteretur, de multa nocte intra Æsculapij templum ingressus est: deinde vt multa donaria ex æde surripuisset, cum rem iam putaret confectam, seque latere, discessum parabat, at excubitor Canis ad templi custodiam intus inuigilans, æditimis qui noctu ad sacras ædes vigilias agebant, multo vigilantior, expilatorem direptoremque insequebatur, quàm maximè poterat commissum sacrilegium horribili fremitu suo prædicans. fur primum & socij huius sceleris saxis lapidatione facta, canem appetebant, deinde vbi is latrare non desisteret, illum demulcere conabatur, panes & ossa, caxum illecebras obijciens. nam hæc quoque prouidè,

vt

vt ipse putabat secum attulerat. Verum custos incorruptus canis, vel fur cum euasisset in domum vbi habitabat, vel cum inde exiret, se illi implacabilem, inexpiabilemque præbens, furem latrare non desinebat. Tandem inrellectum est vnde canis esset, ac simul animaduersum quæ ornamenta deessent. itaque ex hac canis vociferatione is esse, qui tale furtum fecisset, in Athenienſium ſuſpicionem adductus est: atque vt tormentis in eum quæſiuiſſent totam rem cognouerunt. Denique ex lege hic capite damnatus, extremum dedit ſupplicium. Cani verò cibus publicè præbitus, & publicæ curæ, vt fidus custos habitus est: nempe qui æditimorum nulli inferior vigilantia fuisset. *Ælian. lib. 5. c. 13. de Animal.*

AP. Pastores fidi & acerrimi concionatores mercede & honore digni sunt, qui Ecclesiam tuentur, & fures qui in vestimentis ouium veniunt, intus autem sunt lupi rapaces, à Christi grege arcent quamstudiosissimè.

Vigilesque suo pro Cæsare curæ.

XXI. CANIS AD NILVM.

Cautio vitæ humanæ.

ALII quidem canes, feras tum inuestigare, tum etiam capere probè norunt: at vero Ægyptij fugacissimi sunt. Nam cum illa quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui sunt, neq; quamuis illuc sitis ad bibendum eos attrahat, ferarum Nili metus quietè ipsos potione se complere finit. Ideo ne quid eorum, quæ infra aquam degunt, emineat foras, ipsosque obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: sed vt primum ad ripam accesserunt, festinanter, & in cursu lingua lambentes, rapiunt, ac certè vt ita dicam, potionem furantur. *Ælian l. 6. cap. 53. de Animal.*

AP. Symbolum rectè cadit in eos, qui sibi prudenter

denter in vitæ periculis prospiciunt, & necessarijs etiam voluptatibus se non immergunt, sed leuiter intingunt. Tales sunt, inquit Theodoretus, Religiosi, qui καὶ ὀφθαλμῷ καὶ κάλλει τῶν ὁρωμένων ἀπτεροπλῶς διακωλύοντες, χολὴν καὶ νῶ παρέχουσιν ἐπιτυφάν τῇ θεωρίᾳ τῶν νοητῶν. Itaque licet voluptas clamet quod Crocodilus cani apud Phædrum:

Quamlibet lambe ocyus,
Accede pota leniter, & noli dolos
(inquit) vereri: At ille facerem mehercule
Nisi esse scirem carnis te cupidum meæ.

XXI. CANIS VOMENS.

Venienti occurrere morbo.

Ælian. li. 8. cap. 9. Vide multa huius generis l. 1, cap. 35.

CANIS ὑπὸ πλήθους ὀχλέοντος laborans ob redundantiam, herbam in macerijs arripit & deuorat, cuius beneficio ventrem exonerat, & pristinæ sanitati restituitur.

AP. Tertul. in lib. de pœnitentia: Cur cessas aggredi quod scias mederi tibi? mutæ quidem animę & irrationales, medicinas sibi diuinitus attributas in tempore agnoscunt. ceruus sagitta transfixus, vt ferrum & irreuocabiles moras eius de vulnere expellat, scit sibi dictamno medendum. Hirundo si excœcauerit pullos, nouit illos rursus oculare de sua chelidonia. Peccator restituendo sibi institutam à domino exmologesin sciens, præteribit illam quæ Babyloniam regem in regna restituit.

XXII. CAPRA GLADIVM.

Malum sibi creare.

Zeno. Cent. 1, adag. 27.

IVNONI Acreæ Corinthij sacra facturi erant, victimarum cultrum popæ nullum habebant, cùm ecce tibi capra, (hæc enim erat Iunoni destinata victima) pedibus exscalpens, in suam perniciem eruit.

AP.

Ap. Fit sæpe, vt improbi cum minime cogitant diuina Nemesi vlciscente suæ mortis causſas procurẽt. παροιμία ἐστὶ τῆς κακῶς πραξάσης ἐωνῆσθαι ποιούντων, inquit Zenobius. Nota autem Iunonem illam fuisse Acræam cognominatam, non Ascræam, vt rectè animaduertit ad hunc locum Andreas Schottus è nostra societate vir doctissimus. Nam præter Liuium, Pausaniam & Strabonem, meminit quoque Tertullianus Iunonis Acreæ, à Promontorio sic appellatæ. *Tertul. l. ad vxorem.*

XXIV. CAPRA INDICA AD CINAMOMVM.

Voluptuarius.

CINAMOMI appetentissimæ sunt capræ Indicæ: ad manum enim porrigentis admurmurant, & si abigantur, ingemiscunt. Philost. Θρηνοῦσι καθάπερ λωτὸν ἀποστύλλυσαι. *l. 3. cap. 1.*

Ap. Voluptuarij ad corporis delicias toti adhinniunt, ægrè ab ijsdem auocantur. D. Cyprianus epist. 2. *Quando parsimoniam discit qui epularibus cœnis & largis dapibus assueuit? & qui pretiosa veste conspicuus in auro atque in purpura fulsit ad plebeium se ac simplicem cultum quando deponit, tenacibus semper illecebris assuetum, necesse vt solebat violentia inuitet*, & cæt.

XXV. CAPRA OLIVAM.

Castitas violata.

M. Varro Romanorum omnium doctissimus scribit, quod si Capra oliuam primum germinantem tetigerit, sterilescit.

APODOSIS.

Quod præclara ingenia luxuriæ veneno afflata, dum efflorescere incipiunt, emoriuntur. Meminerint

rint Adolescentes dicti illius quod affertur ab Ammiano *Vt egregius Pictor vultum speciosum effingit, ita pudicitia celsius consurgentem vitam exornat.* sine eadem omnes marcescunt Virtutes.

lib. 25. c. 5.

XXVI. CATVS A PICA DEVORATA STRANGVLATVS,

Vltus post fata.

NON illepidum est emblema præsentis vltionis in Cato qui viuus à pica mortuo quam ipse deuorauerat suffocatur, quod bellissimis versibus dixit Petronius.

Mordaces morsu solstus consumere mures,
Inuisum & domibus perdere dente genus,
Catus in obscuro cepit pro Sorice picam,
Multiloquumque vorax sorbuit ore caput.
Pœna tamen præsens prædonem plectit edacem:
Nam claudunt rabiosam cornea labra ulam.
Faucibus obsessis vitalis semita cessit,
Et satur escali vulnere captor obit.
Non habet exemplum volueris vindicta perenne.
Hostem pica suum mortua discruciat.

XXVII. CERIGONVM CATVLI.

Pueri molliter nutriti, vel *Matrum indulgentia.*

ILLVD verò mirum in Berigonibus, id animanti nomen buxeo colore, vulpeculæ magnitudine, ex eius aluo duæ dependent veluti manticæ: in ijs catulos circumfert, & quidem adeò pertinaciter suo quemq; vberi affixos, vt à perpetuo fluctu non auellantur, antequam ad pastum ipsi per se progredi valeant.

Maff. histor. Indic. lib. 2. pap. 46.

AP. Cum Cerigone comparentur matres, quæ tanta sunt φιλοσοφία, vt filios, iam grandiores, molliter nutriant, nec patiantur à suis complexibus diuelli.

Tene-

Teneroque columbo,
Et similis Regum pueris pappare minutum
Poscis? & iratus mammæ lactare recusas?

XXVIII. CYNOCEPHALVS.

Columniator.

CYNOCEPHALVS hominis corpus, caninam habet faciem, stridorem muris, animal omnino ferum, quod nunquam cicuratur.

Agatharcides

AP. Calumniatoris typus, canina facies, rabiem dicacitatis, stridor muris, obmurmurationem, feritas intractabilis, (maledici ingenium significat alia pictura est calumniæ apud Lucianum ex Apelle expressa, vbi pingitur eximiè compta, vultu tamen ipso, & gestu corporis efferam rabiem præ se ferens, sinistra facem tenet flammiuomam, dextra Adolescentem, capillis prehensum, manus in cœlum intendentem, secum rapit: anteit vir pallidus in speciem impurus acie oculorum minime hebete: cæterum planè ijs similis qui fontico morbo contabuerunt: hinc facilè conijcias liuorem esse, ad dextram considet quispiam auribus prælongis insignis, quales Midæ esse ferunt, qui duabus mulierculis ignorantia, & suspicione comitatus, manum porrigit venienti calumniæ, ornatrices quoque suas habet calumnia, insidias, ac fallaciam a tergo vero pœnitentiam, quæ amictu lacero, capite demisso, cum lachrymis, & pudore procul venientem veritatem excipit.

Calumniæ pictura.

XXIX. ELEPHANTIS.

Castitas.

QVEMADMODVM moderate Elephanti libidines contineant, explicare conuenit: ij igitur ab omni immoderata libidine castissimi sunt, nun-

nnnquam enim, neque vi aut proteruius, neque nimis lasciuè societatem veneris cum fœmina faciunt: sed tanquam generis successione carentes, liberis procreandis dant operam: sic hi, sua stirps vt ne deficiat, complexu venereo iunguntur. neque id sanè plusquam semel in vita, & eo duntaxat tempore, cũ se inire fœminæ patiuntur, vt autem eorum quisque vxorem impleuerit, non eam amplius attingit: apertè porrò ac palam in aliorum oculis non coeunt: sed secedentes, aut sese in arbores densas & frequentes occultant, aut in concauum locum, aut profundum ad occultandos eos idoneum, se abdunt

Ælian. lib. 7 c. 18. de Animal.

APODOSIS.

Typus castitatis coniugalis! O quantum est pudicitiæ decus quod brutas ipsas allicit animantes. *Pudicitia flos morum, honor corporum, decor sexuum, integritas sanguinis fundamentum sanctitatis, præiudicium omnis bonæ mentis.*

Tertul. l. de pudicitia.

XXX. ELEPHAS AD ASPECTVM. VIRGINIS MITESCIT.

Incarnatio.

ELEPHAS mole corporis & furore terribilis, ad formosæ mulieris occursum concitatos animi motus frangere dicitur, γυναικὸς ὡραίας τὸ θηρίον πλήττει, καὶ παραλύει δὲ τὸ θυμὸς, ἐκκωφωθὲν ἐς κάλλος. Ælian. Simili est quod de Monocerote narrat Albertus.

l. 1. de ani. c. 38.

AP. Typus est Incarnationis, in qua Deus vltionum in sinu virginis deferbuit:

Prostrata mansuescere profuit ira
Imperiumque pati, & Domino parere minori.

XXXI. ELEPHANTIS ADEPS.

Fortitudo inuicta.

CONTRA omnium ferarum venena, præsidium est

est adeps Elephanti, Θηρίων δ' ἀλεξιφάρμακον ἦν ἄρα πάντων πιμελὴ ἐλέφαντος, quo qui fuerunt inuncti, tiamsi nudi contra atrocissimas belluas confligant, illæsi discedunt. *Æl. l. 1. de anim. c. 37.*

APODOSIS.

Non adeps Elephanti, sed virtutis bonus odor optimum est aduersus mala præsidium. Recte etiam significabitur Seruator noster Christus. est ille Elephas ἀλεξίκακος, qui nos sanguine, quasi adipe, aduersus cacodæmones tuetur. Nam vt ait D. Chrysostomus, Hic mysticus sanguis dæmones procul pellit, Angelos, & Angelorum dominum ad nos allicit: hic sanguis effusus abluit vniuersum orbem terrarum, sed quod maius est, efficit vt imago regia in nobis floreat, pulchritudinem atque nobilitatem animæ, quam semper irrigat, & nutrit, languere non finit.

XXXII. ELEPHANTVS AIAX.

Honor fortium senum.

NARRAT Philost. Aiacem Elephantum nomine ab Alexandri temporibus ad Tiberij, annis trecentis supra quinquaginta vixisse, & in pugna illa fuisse quæ grauissime à Poro rege contra Alexandrum pugnata est, eundem victor Alexander Soli dedicauit. Ἀλέξανδρος ὁ Διὸς, ἄν Αἴαντος τοῦ Ἡλίου, ex quo indigenæ magno in pretio habebant, & non modo vittis corollisque redimitum, sed & vnguentis oblitum & monili aureo conspicuum, asseruabant. *l. 2. c. 6.*

AP. Sic fortes senes obseruantia & indulgentia digni sunt, qui (cum ferret ætatis vigor) laboriosissimè pro sua quisque virili decertarunt.

Scire cui meritum non numerare decet, *Ausonius.*

XXXIII. ELEPHANTVS AIAX HONORE SPOLIATVS MORITVR.

Æmulationis vis.

ANTIOCHO regi Vadum experienti fluminis renuit Aiax Elephantus alioquin dux agminis semper. Tum pronunciatum eius fore principatum qui transijsset, ausumque Patroclum ob id phaleris argenteis, quo maxime gaudent & cætero apparatu donauit: ille qui notabatur inedia mortem ignominiæ prætulit. Mirus namque pudor est, victusque errorem fugit victoris, terram ac verbenas porrigit. *Pl.l.8. c.5.*

APODOSIS.

Qui velit ingenio cedere, rarus erit. Ouid.

XXXIV. ELEPHANTVS CADVCO TRVNCO INNIXVS.

Diuitiarum & rerum humanarum inconstantia.

HISTORIAM satis notam de captura Elephantorum per arborem in qua decumbere solent serra iam pænè sectam & semirutam, pertexit Agatharides Polyhistor. è Strabo. l. 16. τρίον δὲ ἔθος γίνεται ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπειδὰν οἱ ἐλέφαντες τὴν νομὴν ἐμφορηθέντες πρὸς ὕπνον τραπῶσι κατάγουσιν οὐκ ἐπὶ γῆς δι' ἀναπεσόντες ὑπνώσιν, ἀλλ' ἐπὶ δένδρων παχυτάτων καὶ μεγίστοις δένδρεσι προσανακλίνοντες ἑαυτούς. οἱ οὖν ἀπὸ τῆς ζύτων ἡδέαν ἔν βίον πειράμενοι, οὐ τὴν ὄπισθεν τὸ δένδρον τόπων πρίουσιν, ὥστε μένειν ἐπὶ βραχέως ἐροπῆς· ἔδει γὰρ ἀπὸ τῆς νομῆς ἐπὶ τὸ συνήθη κοίτης τόπον ἀνακλινόμενον αἴφνιδίον πεσεῖν, τῷ ξύλου κλασθέντος. Hæc ille.

AP. Tales sunt qui fragili bonorum choragio confisi, repentina calamitate obruuntur.

Quis sapiens bono
Confidit fragili? Senec. Hippolyt.

δραπ-

Ἀραχλῆς ὁ πλοῦτος καὶ οἰκίης Chrysost. in Eutropium. Caduca nimirum & fragilia, puerilibusque consentanea crepundiis, quæ vires atq; opes humanæ vocantur; affluunt subito, repente dilabuntur: nullo in loco nulla in persona stabilibus nixa radicibus consistunt. *Val. lib. 6.*

XXXV. ELEPHANTVS DRACONEM MORTVVS OCCIDIT.

Vltio præsens.

ELEPHANTIS ferunt frigidissimum esse sanguinẽ, ob id æstu torrente præcipuè à draconibus expeti: quamobrem in amnes mersos insidiari bibentibus: arctatisque illigata manu in aurem morsum defigere, quoniam is tantum locus defendi non possit manu. dracones esse tantos vt totum sanguinem capiant: itaque elephantos ab ijs ebibi, siccatosque concidere: & dracones inebriatos opprimi, commoriq́ue. *Pl. l. 8. c. 12.*

AP. Saturati odio & sanguine inimici sæpe in eorum funere quos oderunt, cœlesti casu repente fulminati concidunt, adeò vt ex ipsius cineribus vltores resurgere videantur. Diogenianus: Ἡ Νέμεσις ἐπὶ πόδας βαίνει. *Nemesis ad pedes.*

XXXVI. ELEPHANTVS GEMINO CORDE.

Vir magnanimus, vel duplex.

DVPLICI tum corde, tum sensu animi Elephantus esse dicitur, & altero quidem ira incendi, altero mitigari, & leniri Maurorum peruagatum esse sermonibus. *Ælia. l. 14. c. 6. de ani.*

APODOSIS.

Vel magnanimos viros significat, quos oportet esse veluti duplicis supra alios cordis generositate præditos, & vt ait Homer⁹, ἠΐνορας καὶ θυμολέοντας.

Vel simulatorem minime simplicem, & vanum, & inconstantem, qui modo hunc, modo illum affectum induit.

Cor Mundi instar habens.

XXXVII. ELEPHANTI GEMITVS.

Pœnitentia.

Phil.c.5.l.2. FERTVR Elephantus noctu miserabiliter immurmurans, deplorare seruitutem, ad quem si homo accesserit, sistit querelas quasi verecundus.

A P. Gemitus Elephanti suspitia peccatoris significant, cui incussus erratorum dolor miserabiles gemitus & lacrymas exprimit: sed lacrymas quas Deus miseratus suauissimè detergit, mentem cœlestibus lenimentis recreans, sunt omnino illi fletus, vt ait Diuus Bernardus, vinum Angelorum, egregiæ erga Deum charitatis indices. Olim quidem in pignus veræ amicitiæ sanguinem de venis extractum ab amicis & asseruatum legimus. hoc imitantur qui amori vi lachrymas eliciunt, quod Dauidem & Ionatham in illa muta animorum complexione fecisse refert Philo, additque lacrymas ipsas in tantæ amicitiæ pignus vasculis exceptas esse, & simul reconditas. Qui igitur Deum eximia charitate diligit, & in peccatorum odium vbertim lacrymas fundit, rem gratissimam libat numini, vnde ipse quoque ex fletu permagnas haurit suauitates.

XXXVIII. ELEPHANTI HORDEVM.

Talio.

SI Elephanti sapienter factum, idque auditu dignum præterirem, me quis ignorantem fortasse præterijsse putet? quamobrem dicetur. cùm is qui hordeum huic admetiendi procurationem habebat, hordei

hordei partem subſtraxiſſet, illiuſque in locum lapidibus ſuppoſitis, ipſi debitam tamen menſuram cumulate ſeruaſſet, vt dominum vtriuſque, ſi quando vidiſſet falleret: Elephantus videns hunc, qui ipſum debito fraudabat, polentam coquere: primum promuſside ſabulum collegit. deinde in ollam infudit, ſicque ſolerter iniurijs, iniurias ſibi illatas vltus eſt. *Ælian. de Anim. l. 6. cap. 52.*

AP. *Sic ars deluditur arte.*

XXXIX. ELEPHANTI LINGVA.

Linguæ moderatio.

ELEPHANTVS fera omnium mole maxima eademque prudentiſſima, linguam habet perexiguam, vt penè oculos fugiat: γλῶτταν δὲ ἔχει μικρὰν σφόδρα, καὶ ὑπὸ ὤστε ἴργον εἶναι ἰδεῖν. *Ariſt. c. 6. l. 2. de anim.*

AP. Generoſiſſimi quique & prudentiſſimi vt factis efficaces ita verbis parci, Gallici prouerbij legem ſequuti:

Le dire fait rire.
Le faire fait taire.
Non credo auguribus qui aures verbis diuitant. *Accius in Aſtyanacte.*

XL. ELEPHANTI LITTERÆ.

Honoris cupiditas.

MVTIANVS author eſt Elephantum literarum ductus Græcorum didiciſſe, ſolitumque perſcribere eius linguæ verbis: *Ipſe ego hæc ſcripſi & ſpolia celtica dedicaui.* *Pl. lib. 8. c. 3.*

AP. Laudis guſtus omnes & brutas ipſas animantes capit. πᾶσιν ἵρως τὸ μίλλοντ' ἐπαίρυσθαι. Phil. Neque verò male dicetur de aliquo aſtydamaſte, qui laudes ſuas prædicet & ſcriptis mandet.

Bella eſt nouimus, & puella, verum eſt,
Et Diues: quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium Fabula laudas,
Nec diues, neque bella, nec puella es. *Martial. l. 1.*

XLI. ELEPHANTVS AD MVSICAM.

Litera cicurant feritatem.

QVÆ Indus & Afer de suæ vterque regionis animalibus referunt hæc sunt. Si Indicus Elephantus robore ætatis confirmatus, capiatur, ex feritate ægrè traducitur ad manſuetudinem, & quod deſiderio libertatis teneatur, ideo cædes molitur: ac ſi vinculis deuinciatur & conſtringatur, magis incitatur animo, neque vllam ſeruitutem perpetitur. At enim Indi varijs & multiplicibus cibariorum illecebris, illum delinire ſtudent, ille tamen nihil de ſua acerbitate remittens, nihilque ab ijs blanditijs miteſcens, ijs præclarè contemptis, pergit ijſdem infeſtus eſſe. Quid igitur ij comminiſcuntur & machinantur? inſtrumento quodam muſico, (ſcindapſum vocant) vernaculam cantiunculam ei canunt, is animum attendit, auremque ad audiendum erigit, & ſuauitate illius demulcetur, animi incitatio comprimitur. Tum paulatim in obiectum cibum reſpicit, & tametſi omnibus vinculis exſoluitur, tamen cantu deuinctus, non amplius ad priſtinos mores a manſuetudine deficit, & cibo libenter veluti conuiua fruitur. *Ælian. l. 12. c. 44. de Anim.*

AP. Literarum ſuauitate feraciores mitigantur. *Horat. epiſt. 1. lib. 1.*

Nemo adeo ferus eſt qui non miteſcere poſſit,
Si modo cultura patientem commodet aurem.

XLII. ELEPHANTORVM OLEA.

ELEPHANTI ſi quando ſaucij fuerint, oleæ flore infixa corpori tela excutiunt. *Ælian. l. 2. cap. 18.*

AP. Venenata vitiorum tela pacis & conciliationis nuncia pœnitentia expellit. Pacianus epiſtola primâ ad Symphorianum. Pigeat ſanè peccare, ſed pœnitere non pigeat, pudeat periclitari, ſed non pudeas

deat liberari. quis naufrago tabulam ne euadat, eripiet? quis sanandis vulneribus inuidebit?

Item, Pastores contra reptilia selenes herbæ succo pedes iungunt, βοτάνη σελήνη χυλῷ συνχρίουσι ῥόμβον ἀπ' αὐτῆς ἄφορον, πρὸς τὰ ἀρχὴν τὸ θήρας οἱ ποιμένες ἀφρόντις ἀλέφουσι τὰς πόδας, καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῶν ἑρπετῶν ἀδικοῦνται. *Plut. in Inacho.*

XLIII. ELEPHANTI PARTVS.

Opus tardum magnum.

ELEPHANTI per octodecim menses vterum ferre dicuntur, at pariunt Elephantos: κύουσι δὲ ἓξ μὲν παῖδας ὀκτὼ καὶ δέκα μῆνας, ἐλάχιστους δ' ἑπτακαιδέκα. Aristoteles biennio parere putat. Non audiendus Plautus in Sticho, qui decennium illis tribuit. *Audiui sæpe hoc dicier, solere Elephantum grauidam perpetuo decem annos esse,*

AP. In opus tardum quidem, sed magnitudine tarditatem compensans. Ad opera similiter alluſit Plinius partus Elephantorum secũdum Plauti mentem definiens. *Nam de grammaticis* (inquit) *semper expectaui, paturiri aduersus libellos meos, quos de grammatica edidi: & subinde arbortus fecere in decem annos quam celerius etiam Elephanti pariant.* De his operibus dici solet quod habet Hom.

Ὄψιμον, ὀψίτιλτον ἔκλεος οὔποτ' ὀλεῖται. *Iliad. β. 325.*
Serum lenti, exitus, cuius gloria nunquam peribit.

XLIV. ELEPHANTI POTVS.

Voluptuarij sordes.

POTVS aquæ pellucidæ Elephantis, inimicissimus est, turbulentam & sordidam suauissimè bibunt. *Ælian. l. 17. c. 7. de Animal.*

AP. Voluptuarijs honesta quæque sordent, obscœna placent & ad eorum stomachum faciunt, vi-
int enim

Cœne, non cœlo.

Frænentur ergo corporum cupidines,
Deterſa vt intus emicet prudentia:
Sic excitato perſpicax acumine
Libraque flatu laxiore ſpiritus
Rerum parentem rectius precabitur.

Prudent. in Cathem.

XLV. ELEPHANTI PTOLOMÆI.

Sera pœnitentia.

EXORIENTEM Solem Elephanti venerantur, promuſcidem, tanquam manum aduerſus Solis radios alleuantes. Itaque hos ei charos eſſe, & egregiè diligi Philopator Ptolomæus teſtis eſt nobis locuples. Is ſanè poſt partam victoriam eius belli quod cum Antiocho geſſiſſet, cum quàmgratiſſimus aduerſus Solem, quem Deum exiſtimabat, eſſe vellet, proque victoria ei gratias perſolueret, tum alia magnifica ſacrificia fecit, tum verò quatuor Elephantos, bene magnitudine grandes, exiſtimans ſe ſic Deum religioſè colere, primum immolauit: deinde cum in ſomnijs minis Dei percuſſus fuiſſet, ob inuiſam numini talem hoſtiam, religionis metu permotus, pro immolatis ex ære quatuor Elephantes in honorem Solis excitauit: hoc vt ſupplici facto hunc ſibi placatum efficeret. Ergone Deum Elephanti venerantur; homines autem rationis participes, ſitne Deus necne ſit dubitant: tum ſi ſit, humanaſne! res curatione & adminiſtratione dignetur.

Ælian. l. 7. cap. 44.

APODOSIS.

Parabola deſignat eos qui mortuis, quos ipſi interfecerunt inania ſtatuunt monimenta, cum vitam rem omnium dulciſſimam eripuerint, quam nulla induſtria, nullis opibus reſtituere poſſunt.

Euripides. Ἅιδου μίλαινα νύκτερῳ τε ἀνάγκη.

XLVI.

XLVI. ELEPHANTORVM PVRIFICATIO.

Casta placent superis.

AVTORES sunt in Mauritantiæ saltibus ad quendam amnem cui nomen est Amilo, nitente Luna, greges Elephantorum accedere, ibi eos se purificantes solenniter aqua conspergere atq; ita salutato sydere in siluas reuerti. magni sunt puritatis amatores Elephanti, qui non modo lotionibus indulgent, sed etiam floribus à se collectis extruunt præsepia. *Plin. lib. 8. c. 1. Ælian. lib. 13, c. 8.*

A P. Puritas & cultus Dei hac icone pulchrè significatur.

Casta placent superis: pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam. *Tibul.*

Τὸ μὲν μηδὲν ἁμαρτεῖν ἴδιον θεοῦ· τὸ δὲ μιαίνεσθαι, ἀνθρώπου. *Philo. de profugis.*

XLVII. ECHINVS.

Prouidentia.

NOVIT terrestris Echinus cubilia sua Aquilonis & Austri ortu commutare; duas enim cubilibus fenestras facit, alteram Notum versus, alteram Beream versus, quaque parte ventum futurum præcognoscit, fenestram obturat, alteram recludit. Habet & illud quo se ab insidijs canum tueatur, vt se globum sentibus vndique munitum colligat: *Plutarch. in libro. Vtra. Aristot. de Animal. & Ion. Poeta.*

σρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν ἑλιξάμενος δίμους
Κεῖται δακεῖν τινὰ θιγεῖν ἀμήχανος.

APODOSIS.

Talis est opportunitatis captator, qui se ad rerum fluentium cursus fingit & componit, & vt ait politissimus Heliodorus *Æthiopicon lib. 4.*

τῆς ὥρας εὐπρόσιτον ἐπιτηρεῖ.

XLVIII. ECHINI PARTVS.

In mora periculum.

Diog. Cent. 4. adag. 91. ἐχῖνος ὃν τόκον ἀναβάλλει.

ECHINVS animal est, vt omnes norunt, aculeorum segete circumvallatum, illud cum catulos concepit, partum diu remoratur, asperitatem videlicet stimulorum, & Lucinæ angores pertimescens. Sed tamen quo segnius differt, eo grauioribus angitur pœnis. ita temporis incrementis fœtus asperior maternam aluum lancinat.

APODOSIS.

Nulla imago commodior ad eorum mores exprimendos, qui suscepto semel exomologeseos consilio, inertia interim obrigescente differunt, & rem cæteroqui leuem sibi indies faciunt grauiorem.

Μελλησμῷ βίος ὀίχεται.

XLIX. EQVA PHIDOLÆ.

Honor per Vicarium.

EQVA Phidolæ Corinthij athletæ domino ab ipsis carceribus excusso, cursum pristinum æque ac si sessorem habuisset, retinuit, conuertit se ad metam, excitauit ad tubam, stetit ante Iudorum præfectos victoriæ compos. Elei autem Phidola victore renuntiato concesserunt, vt & equæ simulachrum dedicaret. Simile habet Plin. de equis albatis in Claudij Imperatoris Circensibus.

APODOSIS.

Prouerbiali charactere dicetur in Imperatores, qui per fortes & fidos administros magnas laureas consequuntur.

non vltima laus est.

Pro Domino pugnasse suo.

L. E.

L. EQVVS INCITATVS CALIGVLÆ.

Diues indoctus.

INCITATO equo, cuius causſa pridiè Circenſes, ne inquietaretur viciniæ ſilentium, per milites indicere ſolebat, præter equile marmoreum & præſepe eburneum, præterque purpurea tegumẽta, ac monile è gemmis, domum etiam, & familiam & ſupellectilem dedit quo lautius nomine eius inuitati acciperentur; Conſulatumque traditur deſtinaſſe. *Suet. in Caligul. c 55.*

AP. Quid eſt aliud equum auro, argento, familia, ſupellectili, conſulatu donare, quam in hominẽ fatuum, & belluinis permotionibus incitatum diuitias congerere? Num poſtquam exciderit illi, merito acclamandum eſt, quod vulturius cani apud elegantem Phædrum.

ô Canis, merito iaces
Qui concupiſti ſubito Regales opes,
Triuio conceptus, & educatus ſtercore.

LI. EQVVS LENÆI.

ΙΠΠΟΣ ΛΗΝΑΙΟΥ.

Gratia relata.

HOC quoque animalibus contigit, inquit Ælianus, quod diis ſint curæ, neque vel contemnantur ab eis, vel negligantur. Nam vt ratione careant, ſuo tamen intellectu & conueniente eis ſapientia nõ deſtituuntur. Quomodo autem amentur, dicam: ſi non multa è multis tantum tamen, quantũ ſatis fore videbitur. Vir quidam Lenæus nomine, equum poſſidebat, & forma ſpecioſum & curſu celerrimum, & animo intrepidum: quiq; in ſpectaculis eurſum ad quem inſtitutus erat egregiè decurrebat, & in bello fortu-

fortitudinem, tolerantiamq; suam cum aliàs declarabat, tum persequendo, si opus esset, tum retrocedendo tempestiuè. Propter igitur hæc omnia commendabilis equus, dominum suum inter cæteros equites quam celeberrimum reddebat. Hic equus adeò eximius, ictu quodam, dextro oculo læsus, eoq; captus est. Et cum Lenæus spem suam omnem, propter hunc equi casum vvllicare videret, (nam læuo eius oculo, soli integro, scutum equestre & alia arma tenebras offundebant,) Serapidis templum adit, adducto secum ceu victima quadam equo, & pro eodem Deum precatur, ceu fratre aut filio, & vt supplicem insontem misereretur orat. Huius enim calamitatis causam, ab hominum quorumdam, siue facto nefario, siue mali ominis dicto esse profectam. Equus verò quonã pacto (dicebat) vel sacrilegium, vel cædem, vel blasphemiam committeret? Per suam quoque innocentiam, vt qui nemini iniurius fuisset Deum obtestabatur, & propterea, vt commilitonis ac amici sui oculum restitueret, rogabat. Tum Deus, vtcumque magnus non neglexit, neque contempsit brutum mutumque animal, & pariter ipsius & supplicantis misertus, remedium dictat, iubetque oculum equi, non quidem perfundi liquido vllo remedio, sed fomentis per meridiem in ambitu templi calefieri. His peractis, Equi oculus redintegratus est, & Lenæus Deo, vt se gratum declararet, sacrificauit. Equus iam integer saltabat & hinniebat circa templum: iamque grandior & formosior videbatur, seque veluti ostentans ad aram vsque non sine ambitione accurrebat. Denique circa gradus se volutans, Deo Seruatori quo posset modo gratias se agere præ se ferebat. Ælian. *lib.* 11. *cap.* 31. *de Animal.* in quo Serapidis dæmonis in θεραπείαις præstigias licet agnoscere.

AP. Gratia publicè & cum magna amoris testificatione referenda, non occultanda. Seneca *lib.* 12. *de benefic.*

benefic. Quidam furtiuè agunt gratias & in angulo & ad aurem. Non est ista verecundia, sed insidiandi genus. Ingratus est qui remotis arbitris agit gratias.

LII. EQVI CELTIBERORVM.

Inconstantia, vel, *Ingenium locis accommodandum.*

CELTIBERORVM equi cum sint cinerei coloris, vbi in exteriorem Hispaniam veniunt, colorem mutant: ὑποφαίους ὄντας μεταβάλλειν τὴν χρόαν, ἰσπίνας δὲ τῆς παρδικοῖς, dixit Strabo lib. 3.

AP In versatili ingenio homines, qui pro varietate locorum variant mores, Clearchus affert in persona Nesteris aptissimum ad hoc argumentum distichon. *in prou.*

Πολύποδ' ὃν τινὰ νοῦν ἔχων νέον, Ἀμφίλοχ' ἥρως,
Τοῖσιν ἐφαρμόζων ὧν κεν πρὸς ἦμον ἵκηαι.
Polypi ingenium mi fili Antiloche heros,
His te accommoda quorum in patriam veneris.

Talis fuit Alcibidiades: quippe Athenis elegans: Spartæ austerus: in Thracia potator: apud Thissaphernem mollis erat & delicatus.

LIII. EQVI VOLSILVPI.

Fortitudo ex aduersis.

FERVNT equos, qui certamen cum lupis semel inierunt, quos Græci λυκοσπάδας nominant, animosiores reddi & perniciores. *Plu. in sym. l. 2 quæst. 8.*

APODOSIS.

Ex aduersorum conflictu nascitur virtus, & sustentatur Secundæ res acrioribus stimulis animum explorant: quia miseriæ tolerantur, felicitate corrumpimur, Tacitus. *Fortis miles de confragoso venit.* *histor. lib. 1.*

LIV.

LIV. FELIS AFRA.

ΓΑΛΗ ΛΙΒΥΚΗ.

GYMNESIAS populos in Hispania Cuniculorum infestâ multitudine vexatos, de sedibus relinquendis cogitasse ferunt, & habitandam terram missis legatis petijsse: Tandem armata in feras industria Afras feles maximè feras conquisierunt, quarum ministerio ad venandos cuniculos vtuntur: sed nõ nisi ore obligato in foramina eas immittunt, quo fit vt prædam exeutiant, aut vnguibus lacerent, minimè verò deuorent.

Strabo lib. 3. pag. 91. num. 50.

AP. Hoc stratagemate dæmon vtitur in auaros, quos ille ad bona comparanda propè furioso semper instigat affectu, nec partis libero animo frui sinit. D. Cyprian. *Nec intelligit miser auarus speciosa esse sibi supplicia, auro se alligatum teneri, possideri magis quàm possidere diuitias atque opes. O detestabilis cæcitas mentium, & cupiditatis insana profunda caligo! cùm exonerare se possit, & leuare ponderibus, pergit magis fortunis augentibus incubare, pergit cumulis pertinaciter adhærere.*

Epist. 2.

LV. FELIS IN CROCOTV.

Dives fatuus.

ICON diuitis indocti felis est in crocoto. Est autem Crocotus delicatissima vestis ad vsum elegantiorum hominum: qua felem amicire quid magis ineptum, aut ridiculum?

APODOSIS

Feles igitur sunt in Crocotis indocti, & improbi homunciones, qui triumphant in honoribus & opulentia, quibus ornamentis indignissimi sunt, nati dumtaxat

Et Veneri, & cœnis, & pluuiis Sardanapali.

LVI.

LVI. GVLO.

Gula

GVLO animal canis magnitudine, illi aures & facies velut catti, pedes & vngulæ asperrimæ, corpus villosum. Voracissimum est, quippe reperto cadauere tantum vorat, vt violento cibo corpus instat tympani extendatur: Mox inuentis anguſtiis inter arbores se stringens egerit, vt statim redeat ad cadauer. *Olaus lib. 18 cap. 5.*

APODOSIS

Creditur à natura creatum ad ruborem hominū, qui vorando, bibendoque vomunt, redeuntque statim ad mensam Quod Vitellium factitasse memorat Tranquillus

Heu cœli terræq; pudor.

LVII. HERINACEVS.

Charitas in suos.

HERINACEVS in vites obrepens vuas pabulatur, quas aculeis suis excipit, redit deinde acinis onustus (racemum ambulantem diceres) & catulis suis omnia quæcunque colligit tradit decerpenda. *Vide Plin.*

AP. Patris in liberos, aut præceptoris in discipulos charitas, quibus omnia suo labore parta illi impertiunt. Is amor, vt ait Oppianus, σάζει ἐνὶ κραδίῃ γλυκερὸν γάνος, instillat in cor parentum melleum quemdam lętitiæ sensum, & vt ait tritus senarius, *Oppian.*

Ἄπασι δὲ ζώοις ἆρ' ἦν ψυχὴ τέκνα. Quo in argumento quoque spectabiles suum Phocæ, nam adeo prolem diligunt, vt vna Ægis capta à piscatoribus fœtum quē in hac seruitute pepererat tantopere luxerit, vt triduo abstinuerit cibis animal alioqui voracissimum. *Anth. lib. 5.*

LVIII.

LVIII. HERINACEI VRINAM TABIFICAM REDDVNT IN EXTREMO DISCRIMINE.

Disputatores qui maledictis eludunt argumenta.

HERINACEI, in desperatione, vrinam ex se reddunt tabificam tergori suo spinisque noxiam, propter hoc se capi gnari. Plin. *lib.* 8 *cap.* 37. Simile quod habet de sepia *lib* 9. *c.* 19.

AP. Multi disputatores cum premuntur rationibus eructant maledicta, quod hæreticorum ingenio apprimè conuenit, nam vbi amentatis veritatis hastis obruuntur, cõtinuò se in dicteria aduersus summum pontificem & inclytos sacerdotum religiosorumque cœtus effundunt. Rectè S. Irenæus in hanc sententiam. *Sed enim sepia isti, (quorum figura illud, quoque piſculentum de cibis lex recusauit) vt traductionem sui sentiunt tenebras, huic blasphemiæ interuomunt.* *Lib.* 3. *c.* 19.

LIX. HYÆNA.

Hæretica prauitas.

HYÆNA, vt Aristoteles tradit, læua in manu vim sopiendi habet, & solo tactu somnum conciliandi, sæpeq; numero in stabula ingressa cùm dormientem aliquem deprehenderit, & pedetentim ad illum ingressa fuerit, soporiferam, vt ita dicam, manũ eius naribus admouet, sicque eas opprimit, hic vt sine sensu esse videatur: ac tantum terræ suffodit, quantum sit ad ipsum obruendum satis: guttur verò & supinum & nudum relinquit, in quod incumbens somno oppessum suffocat, posteaq; in latibulum abstrahit. Iam cum Lunæ orbis plenus est, retro posito Lunæ fulgore suam canibus vmbram injcit, quos statim mutos reddit, & tanquam veneficio quo-

quodam eorum sensus perstringit: deinde & elingues abducit, & optatis fruitur.

AP. Præclara imago hæreticæ prauitatis, quæ in fideles cautis primum artibus serpit, deinde incautos summa crudelitate extinguit, & plerumque canibus ipsis gregis custodibus eripit vocem, vt in oues omni feritate desæuiat.

Dij talem terris auertite pestem.

LX. HYÆNA. YAINA.

Inconstantia improba.

HYÆNA quotannis sexum mutat, marisque & fœminæ vices vna & eadem alternat: κοινωνεῖοί τε τῆς ἀφροδίτης ἑκατέρας, καὶ γαμοῦσί τε καὶ γαμῶνται, καὶ ἅπαντα ἀμείβουσι ἔτος καὶ γίνεται. Ælian. Aristoteles tamen negat. *l. 1 de An. c. 14.*

AP. Symbolum inconstantis hominis, qui nunc personã assumit grauitatis, nunc mollitiæ degenerat in fœminam. D. Ambros. *Assuesce vnus esse, vt vita tua picturam aliquam exprimat*, hanc tamen de Hyæna historicorum sententiam confutat Clem. Alexan. οὔκουν οὐδὲ τὴν ὕαιναν μεταβάλλειν τὴν φύσιν πιστευτέον ποτέ. οὐδὲ γὰρ αἰδοῖα ἔχει τὸ αὐτὸ ζῷον ἄμφω, ἀρρένων καὶ θήλεος, καὶ ὡς ὑπέλαβόν τινες, ἑρμαφρόδιτος πραγματεύονται. *Pædag. l. 2.*

LXI. HYSTRIX LVDOVICI.

Victoria.

LVDOVICVS XII. post bella Italica inter insignia sua Hystricem esse voluit, qui ora vrgentium canum figit, & missilibus aculeis inuadit, cum hac inscriptione, *Vltus anos Troiæ.*

AP. Hac icone victoria de infestis & importunis hostibus reportata, à sapientissimo rege significata est. Echinus haud dissimili admodum symbolo, significat virum sua innocentia fretum, qui male-

maleuolorum obtrectationes facilè contemnat. est enim hoc inditum à Natura ad sui defensionem Animali ingenium, vt si quando impetentium canum vim sentiat acriorem, totum se in globum colligat, solam aculeorum segetem suis hostibus ostendens, qua se quasi muro æneo circumuallatum tuetur, vt est apud Athen. lib. 3.

σρόβιλον ἀμφ' ἄκανθον εἰλίξας δέμας
Κεῖσαι, δακεῖν τε καὶ δίγειν ἀμήχανον.

Scipio Amiratus tribuit Echini insigne fortissimo Duci Vaspasiano Gonzagæ, quo vtebatur ad militarem vim constantiamque significandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. LEO.

Perspicacitas

LEo solus inter animalia apertis oculis nascitur, ἐκπεπαμένοις τίκτεται ὄμμασιν. Animal est lucis amicum, cuius magna vis in oculis sita est. *Ælian. lib. 5. cap. 39.*

AP. Potentum liberos significat, qui ab ipsis penè incunabulis sunt perspicaces. vel typus est pij animi Deum tanquam æternum iustitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquilæ,
Exgloratores oculis qui pertulit ignes
Sustinuit q; acie nobiliore diem:
Nutritur, volucrum q; potens & fulminis hæres,
Gesturus summo tela trisulca Ioui.

LXIII. LEO.

Vigilantia principum.

LEONVM olim rictus templorum valuis Basil carumque vestibulis affixi vt vigilantiæ admonerent, cuius ipsi sunt Symbola.

AP.

Ap. Vigilandum est maximè principibus, qui in Reip. sunt custodia. Rex Persarum matutinum excitatorem fertur habuisse, qui eum hac voce quotidie excitaret: ἀνάστα ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε τῶν πραγμάτων. Plutarch. *ad præsidem indoctum.* Notum illud Homeri:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

LXIV. LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

LEPVS cæteroqui timidissimum animal aureo vinculo reuinctum Leonem trahit, vt est in adagio, ἕλκει λαγὼς λέοντα χρυσίῳ βρόχῳ. Lagophalmus erat quispiam, qui principē muneribus corruperat.

Ap. Iudices qui se terribiles improbis præbere debent, tum demum à reis leporibus alioqui timidissimis triumphantur; cum acceptis nummulis iusque delent. Iudices mali non attendunt merita causarum, sed pecuniarum merita: nō iura, sed munera: non iustitiam, sed pecuniam: non quod ratio dictat, sed quod voluntas affectat: non quod lex sentit, sed quod mens cupit: non inclinant ad iustitiam animum, sed iustitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, sed vt licaet quod libet. *Innocentius.*

LVX. LEONVM CATVLI.

Indoles generosa.

QVID verò de Leonum catulis? qui matrum vteros stimulant, & exarant vnguibus ad lucem festinantes. γράφουσι δὲ ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων πρὸς φῶς ἐπαγόμενοι. *Ælian. de Animal.*

Ap Dicitur de ingenijs generosis, & volucri quodam igne ad optima quæque accensis. Memini me hanc præclaram Æliani similitudinem versibus expressisse in Ode ad Regem Christianiss.

Qualis perosus vincla puerperi
Lentam Dianæ sollicitat manum,
Gestitq; in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferox,
Primiq; matris latus adorea,
Prægestit agris, & sequaci
Dente premit capreas fugaces.
Talis paterni sanguinis æmulus,
Per lucem auorum Borbonides celer
Torrente iactat impotenti
Ingenij, Geniiq; pondus.
Nec vis nec ætas sustinet impetum,
Sed præuolanti numinis alite
Curas parentis laureatas
De viridi meditatur æuo.

LXVI. LEO AD CRVCEM STRATVS.

Passio Christi terror dæmonis.

BACCHABATVR in agrorum vastationibus Leo furiali rabie, nec hominum sisti vllis remedijs poterat, cum ecce tibi D. Chrysostomus iubet crucem humanæ salutis vexillum in eodem campo erigi, quē sæpius furor terrorque indomiti animalis afflabat. mane ad trophæū Leo crucis inuentus est mortuus, non machinis humanis, sed salutari ligni vi, atque præstantia extinctus. refertur *in vit. D. Chrysost.*

AP. Nihil æquè Cacodæmonis furorem & improbissimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria,

Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitansque truces aquilas
Per vaga nubila perque notos
Sydere lapsa columba fugat.

Pru-

Prudentius in libro καθημερινῶν. Et Auguſt. ſerm. 7. de tempore in illud Eſaiæ, factus eſt principatus ſuper humerum eius. *Meritò Crux Chriſti dicitur principatus: quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad Dei gloriam reuocatur.*

LXVII. LEONIS EDVCATIO.

Inſtitutio generoſorum Adoleſcentum.

LEONEM cicurans, nec cæde nec minis blandire. Philoſt. μήτε παίειν, μήτε διραπέυειν, altero enim μυησικάκουσ, altero ἀγριώτερος, leones fieri. *In vita Apollonij. c. 13. lib. 7.*

AP. Generoſi animi ſeueritate obdureſcunt, blanditijs efferuntur. Plutarchus, πρὸς παιδ. ἀγωγ. κἀκεῖνό φημι, δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσεσι καὶ λόγοις, μὴ μὰ Δία πληγαῖς μηδὲ αἰκισμοῖς. δοκεῖ γάρ πως ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν. edit. Hen. Step. pag. 14. tom. 1. Addo oportere pueros ad præclara ſtudiorum decora inducere adhortationibus & orationibus, non per Iouem plagis & verberibus, videntur enim hæc ſeruos potius quam liberos decere ferula ſolis Aſinis gratiſſimum eſt pabulum, cæteris animantibus præſentaneum venenum. *Plinius.*

LXVIII. LEO SE FLAGELLANS.

Cruciatus corporis voluntarius.

LEO, ne quid ignauè faciat, flagellans ſemetipſum cauda excitat, ὁ λέων τῇ ἀλγηδόνι ἑαυτὸν ἐπιτείνει μάσιζων. Elephanti pariter ſe vt ad certamen incendant proboſcide verberant. ἀλγηδὼν *Leonis cauda* *Ælian. lib. 6 de Animal. cap. 1.*

AP. Cruciatus corporis voluntariè ſuſcepti paratiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam faciunt.

Cos Virtutis pati.

LXIX. LEO HERMIÆ.

Rex vigilans.

Plin. lib. 37. FERVNT in Cypria insula in tumulo regali Hermiæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuisse inditos oculos ex smaragdis, ita radiantibus etiam in gurgitem, vt thynni, cæterique pisces terrore afflarentur.

AP. Leo typus est Regiæ maiestatis, cuius smaragdini oculi longe lateque radiantes in gurgitem, diffusam vbique partium regum in populares prouidentiam cum horrore quodã maiestatis significant. ἐγρηγορὸς δὲ χαράσσοντες, καὶ κοιμώμενον, λέοντος γράφουσι κεφαλήν, inquit Orus.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

MEGARENSES, cum caperentur à Caleno, caueis effractis Leones in hostes immisere: rati se obicem lasciuienti iam in ciuium capita mucroni obiecturos. sed miseri ab ijsdem tristi, & vel ipsis hostibus miserabili spectaculo sunt deuorati. Vide Pier.

Lib. 1. c. 8.

Attalus Stoïcus. AP. Insidiæ sæpe reuoluuntur in caput authoris. *Malitia maximam partem sui bibit.*

LXXI. LEO SIMIAM VORANS.

Vltio potentiorum.

LEO ad remedium morbi vorat simiam. Philost. lib. 3. cap. 1. ἐπιτίθεται δὲ πιθήκῳ λέων νοσῶν μᾶλλον ὑπὲρ φαρμάκου, πολλὰ γὰρ νόσους αὐτοῖς τὰ κρέα ἴσχει ἰᾶσθαι. Insidiatur autem simiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia: Aiunt namque eiusmodi simiarum carnes leonum morbis mederi.

AP.

AP. Leo vir potens, ira morbus, simia tenuis homo. in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mutro, quibus idem est hominem occidere, ac πιστικὸν βάλλ᾽ ἰνβόλος, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. LEONIS OCVLVS.

Illustrium virorum nomen.

LEo non modo viuus obtinet, quod ait Phile in Iambicis, πᾶσι φύσεως μοναρχίαν: sed etiam cũ mortuo viuit terror: Atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula, in oculo, cuius eam vim esse aiunt vt sub axilla gestatus cæteris animantibus non leue sit terriculamentum.

AP. Fortium virorum nomen & memoria sola improbis est terrori, & vt ait paræmia ἀλφίνη Βακτηρία. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclarè Statius. *Mansere animi virtusque cadenti* *A media iam morte redit: nec protinus omnes* *Terga dedere minæ. sicut sibi conscius alti* *Vulneris aduersum moriens it miles in hostem,* *Attollitque manum, & ferro labente minatur:* *Sic piger ille gradu solitoque exutus honore* *Firmat hians oculos, animamque, hostemque requirit.* *Syluar. 2. in Leone mansueto.*

LXXIII. LEPVS DONO DATVS.

Symbolum ignauiæ.

SVB Boleslæo 3. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Russos ad Halicziam, sua fuga exercitui reliquo fugæ causa extiterat, cum domum redijsset, rex ei leporis pellem, colum & fusum dono misit, qua ille ignominia ad voluntarium suspendium adactus est. *Cromerus lib. 6.*

AP. Notantur hoc stigmate, ὁι πολέμοισι λαγωοὶ

LXXIV. LVPVS AD SQVILLAM.

Vltio præsens.

SQVILLÆ cum se interceptas sentiunt, fastigium quod eminet à capite quodque simile est acutissimo triremis rostro, atque in summa parte secturas habet modo serrulæ vncinatæ: hoc, inquam, animosæ illæ bestiolæ cum incuruauerint, summa leuitate saliunt & tanquam saltatorium versant orbem. Lupus ore hianti squillam ex lassitudine viribus desertam comprehendit atque prandium fore arbitratur. squilla primum in gutturis laxitate saltat, post, eculeos in miserum venatorem defigit. huic interiora exulcerantur, tumescentiaque sanguinis plurimum mittunt. Denique suffocatione lupum interficiens, interficitur.

AP. Simile quod habes alio in loco de Catto & Pica ex Petronio.

hostem mortua discruciat.

LXXV. LVPVS VENETVS.

Gratia relata prater spem.

FERVNT hominem, eo nomine, quod libenter sponderet, celebrem, & ideo dicterijs hominum obnoxium, incidisse in Venatores, qui in cassibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, se lupum missum facturos si ipse fide-iuberet se ea dana pensaturum: hominem id in se recepisse, lupum ita dimissum armentum equarum à nulla nota inustarum, satis magnum abegisse, atque ad sponsoris istius stabulum abduxisse, sponsorem recepta beneficij mercede equas inusto lupi signo notasse, & lupiferas appellasse.

Strab. lib. 5.

ἀηδονιηριάτων.

AP. Gratia nonnunquam abundè refertur, à quibus minimè sperabatur. Est elegans Epigramma de pis-

de piscatore, qui cum caluariam sepeliret, thesaurum inuenit.

Ἰχθύας ἀγκίστρῳ τὶς ἀπ' ἠόνος ὑψίχι βάλλων,
Εἵλκυσε ναυηχῆ κρᾶτα λιποψύχεα.
Οἰκτίρας δὲ νέκυν ἄν ἀσώματον, ἧς ἀσιδήρου
Χειρὸς ἀποσπάσσων, λιθὸν ἔχωσε τάφον.
Εὗρε δὲ κευθόμενον χρυσοῦ κτέαρ· ἣ ἔα δίκαιοις
Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Vrsinus Velius vertit.

Capturo pisces hamata in littore seta,
Naufraga fortè hominis caluа prehensa fuit.
Qui caput auulsum membris miseratus, inermi
Quæ super hinc fuerant condidit ossa manu.
Pondus vbi infossi terræ graue repperit auri.
Gratia sic iustis nulla, bonisque perit.

LXXVI. LVPI MÆOTIDIS PALVDIS.

Pax empta.

SECVNDVM Mæotidis paludis locum Cœnopium nuncupatum, Lupi, quos non à domesticis canibus differre credas, cum piscatoribus studiosè versantur: quod si maritimæ prædæ partem fuerint assequuti, cum his viris rem maritimam tractantibus, & pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur; sin nihil consequuntur, eorum retia lacerant, & distrahunt, & pro eo quod nihil dederunt, damnum retribuunt. Sic Muscæ, Leucade, sanguine Tauri, qui ijsdem feriri solet, saturatæ recedunt. Sic Teneti monedulas placentis mitigant, ne seminibus noceant. Idem. *Æl. de Anim. l. 6. cap. 35. lib. 11. cap. 8. de Animal. lib. 17. c. 16.*

AP. Interdum improbis condonatur aliquid ad mitigandam importunitatem. & versuti pectoris insidias amoliendas.

Cuius vulturis hoc erit cadauer?

LXXVII. LVPI AD PYRAM CAPTI.

Cupiditas mortifera.

Βλέμμοι ἰχθύες μικροὶ θαλάσσιοι ἔνιοι προσαγορεύουσι λύκους.

DIPOHANES scribit nonnullas gentes Lupos ea quam dicam ratione venari, pisciculos marinos quos *βλέμμους* & Lupos appellant, viuos capiunt, mox eorum plures in mortario contundunt, & quâ possunt minutatim concidunt agmina identidem permixta: Deinde pyra excitata eo tempore quo ventus solet esse vehementior, hanc succo obtritorum animalium perungunt. Ex quo ingens afflatur odor, atque indigenæ lupi certatim aduolant, sed mox vehementi odore quo delectantur impensius capti, & in profundum soporem lapsi, ad pyram facilè ab hominibus obruuntur.

AP. Vectigal cupiditatis calamitas.

LXXVIII. MARTICHORA.

Improbitas.

Phot. in bib. p. 67. ex Ctesia Ind. l. mem. item Æl. l. 4. c. 21 Pl. l. 8. c. 21.

HORRIBILE plane monstrum Martichora, humano vultu, leonis magnitudine, colore cinnabaris in modum rubente, triplici dentium ordine, auribus humanis, oculis glaucis, cauda cubitali aculeata, & asperis vndiq; spinis rigente, quam anteriori etiam parte protendens tanquam arcu sagittas, sic aculeos ad iugeri spatium emittit, euulsos quoque vngues infesta rabie iaculans, obuios quosque necat præter vnum Elephantum. Addit *Sol. Pol. pag.* 131, *edit. Pict.* Cauda veluti scorpionis aculeo spiculata, voce tam sibila, vt imitetur fistularum modulos, tubarumque concentum humanas carnes auidissimè affectat, pedibus sic viget, saltu sic potest, vt morari eam nec extentissima spatia possint, nec obstacula latissima.

AP. Hæc dira Martichoræ species peccatum significat

nificat: humanus vultus, blandam imprimis peccati speciem: leonis forma, robur & audaciam: color rubeus cruentas strages: triplex ordo dentium, voracitatem peccati omnia absumentis: Cauda cubitalis aculeata. eiusdem plagas, & funeta. At verò tanta & tam ferox bellua vnum Elephantum castitatis typum non lædit: neque te Virgo deipara peccati labes, in mortale genus effusa vsquam tangere potuit.

Diuina tanta est reuerentia Matris.

LXXIX. MARTICHONA.

Fortitudo expedita.

FORTITVDINIS ad omnia expeditæ, & versuti ingenij Symbolum erit Martichora, quæ cauda cubitali densissimis spinis rigente tanquam arcu sagittas, sic aculeos ad iugeri plerumque spatium emittit, vngues quoque ipsos in aduersarios magna vi eiaculatur. *Ctesias in Indicis.*

APODOSIS.

Se pharetra, sese iaculo, sese vtitur arcu.

LXXX. MATREÆ BELLVA.

Inuidia.

MATREAS planus belluam habere dicebatur, quæ se ipsam comederet. *Ath. l. 1.*

APODOSIS.

Symbolum inuidiæ, quæ seipsam curis exedit.

Nec fruitur somno vigilantibus excita curis: *Ou. 2. Met.*
Sed videt ingratos intabescitque videndo,
Successusque hominum carpitque, & carpitur vna,
Suppliciumque suum est.

LXXXI.

LXXXI. MONOCEROS IN SINV VIRGINIS.

Deo infanti.

de Ani. l. 22. *Hæc sola Numen domabile flammæ.*

MONOCEROS violentum animal amat Virginem, & ea velut esca, atque illecebra capitur. *Albert.* descriptionem vide in hypotyposibus. Cæsar comment l. 6. Monocerotis meminit: Bos, inquit, Cerui figura, cuius à media fronte inter aures vnum cornu existit excelsius, magisque directum ijs quæ nobis nota sunt cornibus. Ab eius summo, sicut palmæ rami latè diffunduntur. *Plin. l. 8. c. 21. Æl. l. 16. c. 20.* vnus tamen Albertus mentionem Virginis facit.

APODOSIS.

AP. Deus anteà vltionum, tonans, fulminans, permiscens mundum, in Virginis sinu, imò vtero cõquieuit, & amore captus est. Rectè autem cum Monocerote verbum Dei comparatur. Dilectus quemadmodum filius vnicornium, Basilius per vnicornem
l. de bened. Patriar. c. 2. intelligit filium Dei. Vnicornis generatio, vt docet Ambrosius à nemine cognoscitur, & filij Dei generationem quis enarrabit? Vnicornis robur habet in capite. & filius in Patre. Caput Christi Deus: cuius fortitudo similis est Rhinoceroti, *Exod. 15.* Vnicornis non admittit in antro cohabitatorem: filius Dei
Psal. 77. ædificauit sicut vnicornis sanctificium suum in terra, quam fundauit in secula, hoc est in vtero B. V. Vide Didacum *in serm. de natiuitate Christi.*

LXXXII. MONOCEROTIS CORNV.

In Christi Baptismum.

POMERIVS ex Vincentio narrat quod experientia quoque constat, Monocerotis cornu præsentissimum esse aduersus omnem vim venenorum alexi-

phar-

pharmacum. Itaque in Africa, vbi propter infinitam serpentum multitudinem, sæpe contingit pellucidos amnium liquores veneni tabe infuscari; Monoceros admirabili quam gerit in cornu virtute aquas expurgat. Huius igitur vestigia cætera animalia consectari solent, & ad fontem quidem anhela sistere, donec ille intincto cornu labem aquarum eluerit, id vbi senserunt, depositio statim omni metu salutaribus lymphis sitim restinguunt.

APODOSIS.

Rectè Christo baptizato accommodatur, qui dilectus vt filius Vnicornium, ad abluendum nostrorum sordes scelerum, *omnium fluenta sanctificauit aquarum*, vt ait Beda.

Ne flammam timeas. melior iam suppetit vnda.

LXXXIII. MVLVS ATHENIENSIS.

Senex emeritus.

ATHENIENSIS mulus, iam vetulus, quamuis immunitate vecturarum donatus esset, non laborum tamen, qui per affectam ætatem obiri queunt, studio exolutus esse voluit. Nam cum Mineruę templum Athenienses ædificarent, is nulla re onustus, nullius imperio, sed sua sponte cum adolescentibus mulis tanquam ad iter faciendum socius, & hortator ibat. Et quemadmodum quispiam senex artifex, per exactam ætatem quidem iam opere dimissus, veruntamen experientia, & senili doctrina iuuenes ad laborem exacuans: sic is vltro citroque commeans, ad opus iumenta incitabat: quod quidem ipsum vt Athenienses populus intellexit, per præconem declarari iussit, vt ne à frumento, aut hordeo prohiberetur sed & expleri, & satiari permitteretur, & precium ex ærario peteretur: tanquam in Prytanæo sportula illi decreta, sicut athletæ iam ætate confecto. *Ælian. de Anim. l. 6. cap. 49.*

AP.

AP. Senex emeritæ virtutis iuuenum hortator.
Ἵππῳ γηράσκοντι τὰ μείονα κύκλ' ἐπίβαλλε.

LXXXIV. MVS ALBVS ARMENIVS.

Castitas.

MVS est pili pelliumque mollitie delicatissimus, cui spurcitia tantæ est abominationi, vt limo ante ostium cauernæ illito capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur.

AP. Typus castitatis quæ quiduis potius patitur quam contaminetur: sic generosissimus puer Damocles in balnei labrum feruens maluit se conijcere, & cruciabili dolore extingui quam nefariæ Demetrij regis libidini pudicitiam prodere. Vide Plutarchum *in Demē.*

Iuuenal. Satyr. 8.

Summum crede nefas animam præferre pudori,
Et propter vitam viuendi perdere causſas.

Taxus.

Hoc symbolum vsurpauit Ferdinandus filius Alphonsi regis primi Aragoniæ & Neapolis. Cum muris Armenij icone rectè congruit Taxus, cuius absentis vulpecula, foueam occupat, & suo fœtore inquinat: quo fit vt ille reuersus fœditatem non ferens, domum insolenti hospiti habitandam relinquat, & se voluntario multet exilio. Vide *Camerarij Symbola.*

LXXXV. MVRES HERACLEÆ.

Calumniatores authoritate repressi.

QVANTVM est cunque murum in Heraclea, quæ in Ponto insula est, Herculem & religiosè colit, & quod Deo cunque dedicatum est, tanquam id ei sacrum gratumque esse intelligens & credens, non attingit. Itaque cum vitis (quæ ibi Deo frondescit, & soli eidem ad religionem consecrata est, cuiusque racemos Dei administri ad sacra seruant) vuæ assequutæ fuerint maturitatem, tum de insula mures dece-

decedunt, vt ne si remanerent per imprudentiam eas contingant, quas tangi fas non sit: post verò vbi id anni tempus præterierit, ad domesticam sedem reuertuntur. Atque hæc quidem Ponticorum murium est probitas. *Æl l.6.c.40 de Animal.*

APODOSIS.

Calumniatores quamuis in omnibus audaces, gloria circumfluentes viros non audent mordere, ne pœnas virulentæ linguæ debitas sibi irrogari sentiant.

Caue Caue thoracem.

LXXXVII. MVRES MEGARENSIVM.

Periculum ab infimo.

MVRVM multitudo abegit Megarenses: μυῶν πλῆθος ἀπέστησε μεγαρέας. Phaselitas vespæ fugarunt Scolopendræ exegerunt Rhetienses. Ælia *l.*10. *cap.*28. Gymnesiæ missis legatis à Populo Rom opem petierunt, quod sua se terra à lepusculis expelli dicerent. *Strab.l 3 in Hisp Pl.l.8. c.29.*

AP. *Leo quoque aliquando minimarum auium pabulum fit, & ferrum rubigo consumit. Nihil tam firmum est, cui periculum non sit etiam ab inualido.* *Quint. Curt. lib:7. in Orationc Scyth. ad Alexand.*

LXXXVII. MVSTELA RVTAM DEVORANS.

Austeritas salutaris.

PERNICIOSA bellua mustela est, pernicioſa etiam serpens. Quare mustela cum serpente pugnatura, primum quidem rutam edit, deinde fidenti animo ad pugnandum tanquam armis tecta procedit. Causa est rutæ odor, serpentibus infestus. *Æl.lib 4.de Animal. cap. 4.*

AP. *Hac mihi sana fame?*

LXXXVIII.

LXXXVIII. ONOCENTAVRA.

Indoctus & vitiosus.

Vide Ælian. c. 9. l. 17.

CRATES ex Mysio Pergamo narrat Pythagoram de Onocentaura hæc narrare. Animal esse homini ore simile, & pilis prolixis faciem eius ambiri, simul & collum & pectus, humanam speciem similitudinemque gerere: Mammas quoque turgidas in pectore, humeros, brachia, cubitos, manusque humanam figuram habere, dorsum, latera, ventrem, posteriores pedes, Asino persimiles esse, & quemadmodum Asinus, sic cineteo colore est.

APODOSIS

Symbolum est indoctorum & vitiosorum hominum, qui formam Asiniam, humana specie & facie occultant. Sic apud Auianum:

Exuuias Asinus Getuli forte Leonis
Repperit, & spolijs induit ora noui.
Aptauitq; suis incongrua tegmina membris,
Et miserum tanto pressit honore caput.
Ast vbi terribilis animo circumstetit horror,
Pigraque præsumptus venit in ossa vigor:
Mitibus ille feris communia pabula calcans,
Turbabat pauidos per sua rura boues.
Rusticus hunc magna postquam deprendit ab aure,
Correptum vinclis, verberibusque domat.
Et simul abstracto denudans corpora tergo,
Increpat his miserum vocibus ille pecus:
Forsitan ignotos mutato nomine fallis,
At mihi ceu quondam semper asellus eris.

LXXXIX. OVES ERYCINÆ VENERIS.

Obedientia.

SINGVLIS per totum annum diebus tum incolæ tum peregrini sacrificant. Ara maxima sub dio est, quæ cum multa subinde sacrificia recipiat, non die tantum toto, sed etiam nocte ardet. Et mirum est illam ita splendere igne, quum nulla subsit pruna, non cinis, non vlli titiones, sed rore sit plena, & recentibus herbis, quæ subinde singulis noctibus in ea renascuntur. Porrò victimæ de pecorum gregibus sua sponte accedunt, & aræ astant. Ducit autem illas primum deæ vis; deinde voluntas sacrificantis. Nam si ouem sacrificare libuerit, en tibi ouis ad aram astat, & gutturnium ad sacrificandi vsum: si capram, si hœdum, similiter. *Æl l. 10. de Animal. c. 1.*

APODOSIS.

Figura obedientiæ Gregorius. *Sola virtus est obedientia quæ virtutes cæteras menti inserit, insertasque custodit. obedientia victimis præponitur, quia per victimas aliena caro. per obedientiam vero voluntas propria mactatur.* *lib. 35. Moral. in tob. cap. 12.*

Aspice lucentes vt eat sacer agnus ad aras.

XC. PANTHERA.

Voluptas.

ADMIRABILEM quandam & nobis occultam odoris suauitatem olet Pardalis, quam bene olendi præstantiam diuino munere donatam, cùm sibi propriam planè tenet, tum verò cætera animalia hanc eius vim præclarè sentiunt. hæc autem hoc modo venationem capit: cum horum quæ ad victum opus sunt, eget, sese vel in loca fruticibus densis consita, vel foliis vestita, ita occultat, vt inuentu difficilis *Ælian. de Animal. lib. 5. c. 40.*

tantum respiret: tum hinnuli, dorcades, capræ sylvestres atque alia eiusmodi animalia quadam suauis odoris illecebra attrahuntur, & proximè accedunt. illa tum quammox è latebra exiliens, ad prædam erumpit atque eam comprehendit.

Ælian. de Animal. l. 4. cap. 40.

AP. Panthera voluptas, odores deliciæ, crudelitas sub specie suauitatis par est vtrique. Plut. lib. contra voluptatem, apud Stob. ser. 6. Θηρίον ὄζει δολαγωγὸν ἡδονὴ· ἀλλ' οὐκ ἀγριον. εἰ γὰρ ἦν φανερῶς πολεμοῦσα, ἁλίσκετο ῥᾳδίως νῦν δὲ καὶ ταύτη μιαρώτερον, ὅτι κλέπτει πρὶν ἑλεῖν. *Fera est sibi mancipans homines voluptas sed mitis: nam si apertè pugnaret, citò caperetur. nunc autem etiam ideo inuisa magis, quod celat inimicitiam induta habitum beneuolentiæ.*

XCI. PANTHERA ARSACÆ.

Voluptatis tenax memoria.

PANTHERÆ odoribus maximè delectantur, ipsdemque à venatoribus capiuntur. captam vnam Apollonij tempore refert Philost quæ torquem aureum gestabat in collo, cum inscriptione, βασιλεὺς Ἀρσάκης Διὶ Νισαίῳ. Et ea quidem aliquo tempore curata postquam stimulos Veneris sensit, relicta regia fugit in montem.

Phil. c. 1. l. 2. in vita Apoll.

AP. Sic homines voluptuarij, etsi manuetioris vitæ genus videantur ingressi, quamprimum lenocinantis dominæ auras hauserunt euolant.

Quo semel est imbuta recens seruabit odorem
Testa diu.

XCII. PANTHERÆ AMOR.

Amici improbi, vel Amor cæcus vitiorum.

PANTHERA diuinam hominis effigiem detestatur, & oblatam lacerat, stercus verò amat, & auide comedit.

Solinus.

APO

Ap. Amicorum est improborum odisse virtutes, vitia in amicis diligere, ijsdemque quasi Pantheras stercoribus inhiare. Ait Basilius πρὸς φθόνον τὰς μὲν τῶν βίβλων μεγαλοπρεπείας καὶ τὰ μεγέθη τῶν κατορθωμάτων οὐδὲ προσβλέπουσι, τοῖς δὲ σκώληξι ἐπιπηδῶσι. *Vitae quidem claritatem & magnitudinem rerum gestarum nullo modo aspiciunt, at sordibus insistunt.*

XCIII. PANTHERÆ ET HYÆNÆ ODIVM.

Odium immortale.

HYÆNAE præcipue Pantheris terrori esse tradúntur, vt ne conentur quidem resistere & aliquid decorio earum habentem non appeti: mirumque dictu si pelles contrariæ vtriusque suspendantur, decidere pilos Pantheræ. *Pl. l. 28, c. 4.*

Ap. Odij immortalitas in morte. tale fuit Cadmeorum fratrum dissidium, tale bellum quod ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον appellat Basilius ad Athanasium.

XCIV. PECORA INDIÆ MELLEO SVCCO SAGINATA.

Institutio bona

IN India, maximè in Prasiorum regione, liquido melle pluit, quod in herbas ac palustrium arundinum comas decidens, mirificas pastiones ouillo, & bubulo pecori præstat, quod quidem ipsum à pastoribus, eò vbi dulcis plus roris de cœlo delapsum est, agitur: & sic illis pastionibus tanquam epulis iucundè accipitur: pastoresque vicissim suaui epulo compensat. Nam ex pecore illi suauissimum lac exprimunt. *Ælian. l. 15. c. 7.*

Ap. Typus est bonæ institutionis, quæ instar cœlestis mellis in animos adolescentum infunditur, ex qua deinde χρυσᾶν γάλα virtutis, & eruditionis aureos fructus pariunt.

Calpurn. Eclog. 4.

Aspicis vt teneros subitus vigor excitet agnos,
Vtque superfuso magis vbera lacte grauentur?
Et nuper tonsis exundent vellera fœtis?
Hoc ego iam, memini, semel hac in valle notaui,
Et venisse Palem pecoris dixisse Magistros.

XCV. PECORA PONTICA AD ABSYNTHIVM.

Consuetudinis vis.

vid. Plin. l. 24. c. 9.

PONTICA pecora ferunt absyntihio pasci, vt pulchriora, pinguioraq; reddantur.

APODOSIS.

l. de Ioseph. edit. Col. Allob. pag 420.

Tanta est vis consuetudinis, vt noxia ipsa in bonũ conuertat Philo. Iudæus. Ἐθὸς γὰρ ἰσχὺν καὶ ὁμοιῶσαι καὶ βιάσασθαι πρὸς φύσιν. Facile consuetudo abit naturæ similitudinem. Eudemus consuetudine venenorum adeo sibi callum obduxerat, vt cum Elleborum biberet non purgaretur: itaq; & viginti duas aliquando potiones vno die sumpsisse se retulit, cum in foro apud merces sederet, nec surrexisse prius quam esset meridies: tunc vero domo petita balneum ingressum, cœnatumque more solito, nec quicquam euomuisse.

XCVI. PIGRITIA ANIMAL.

Pigritia.

VALDE etiam inusitata, & effigie, & natura, est animal, quod ab re ipsa Lusitani pigritiam appellant: Cerigonum ferè magnitudine, sed rostro fœdiore ad aspectum, & vnguibus ad digitorum similitudinem prominentibus. huic ex occipitio exiliens coma ceruicem velat, lentoq; ipsa ventris adipe verrit humum, neque vnquam in pedes exsurgit. Denique tàm tardè mouetur, vt quindecim ipsis diebus ad lapidis

lapidis iactum continuo tractu vix prodeat. victitat arborum folijs, & in earum cacuminibus degit plerumque: quarum in ascensu, biduum circiter, tantumdem in descensu ponit. Neque verò adhortationibus tantùm, aut minis, sed ne plagis quidem, fustibùsve, vel tantillum de insita ignauia, ac tarditate dimoueas. *Maff. histor. l. 16. 11. p. 46.*

AP. Typus pigritiæ.

οὐκ ἂν λύκοιο μὴ κομῶν ὑδαιμονεῖν. *Euripides.*

XCVII. SCORI ANIMALIS CONSECRATIO.

Luxuriæ odium.

SCORTVM, quod Aristogitonis & Harmonij consilia de tyrannicidio celarat, vsque ad mortem excruciatum, Athenienses statua consecrarunt. sed ei honorem habere volentes, nec tamen scortum celebrasse, animal nominis eius fecere, atq; vt intelligeretur causa honoris, in opere linguam addi ab artifice vetuerunt. *Plin. natur. histor. l. 34. cap. 8.*

AP. Animal Scortum dedicare Athenienses quam meretricem maluerunt. Ita impudica muliere nihil turpius aut contemptius. *Nulla non melier fera est.* *Seneca in Hercule Oetæo.*

XCVIII. SIMIA.

Calliditas alieno periculo sibi commodum quærens.

ALEBATVR in aula Iulij II. Simia, quæ castaneas trunis cineribus obtectas arrepto felis quę tum forte aderat pede extraxit, & potita est. *Maiol. colloq. 7.*

AP. Parabola est omnium sermone celebrata in callidos, qui dum suis commodis student impensius, alienos quibuscunque periculis obijciunt & bona ægre per miserorum labores parta deprædantur, nullo eorum commodo quicum multo sudore quæsierunt. hoc est quod dicunt, ἀκοντὶ σιφανοῦσθαι.

XCIX. SIMIA CAPTA PER VINVM.

Ebrietas damnosa.

Athen. l 10. INDI Simias venantur, & coruos; illas vino ebrias; hos, œnanthis herbæ esu.

AP. Scurriles, & voluptuarij homines ebrietate capiuntur, sæpèque vita, & fortunis cum dedecore spoliantur: πολλάκις ἐν οἴνου κύμασιν τὸν νοῦν ἀγεῖ, in vini fluctibus, vt ait vetus adagium, rei familiaris, & famæ, & virtutum, & vitæ, quod grauius est, naufragium faciunt.

C. SIMIA NVTRIX.

Imitatio periculosa

CVM cæteris in rebus omnium bestiarum Simia peruersissima est, tum peruersior in ijs, in quibus hominem imitari conatur. Cum enim nutricem ex eminenti loco perspexisset puerum infantem in pelui lauare, & fascias primum soluere, deinde è balneo ijsdem denuò inuoluere: atque quo reliquisset loco puerum obseruasset, simul & circà eum ipsum à custodibus magnam introspexisset solitudinē, fenestella, quæ tum patebat in domum, intrauit ad puerum: quem similiter vt factitari à nutrice viderat, ex lectulo sublatum integumentis nudauit, & aquam, succensis carbonibus calescentem, in miserum infantem infudit, atq; interfecit.

Ael l 7. ap. 21. de Animal.

APODOSIS.

Cadit in eos qui prana imitatione rem totam deprauant, & in vltimum discrimen adducunt, vel qui summam pestem important ijs, quos se suis efficere putant beneficijs.

Maleficium est hoc beneficium.

CI.

CI. SIMIÆ INDICÆ DENS ADORATVS.

Veneratio ridicula. vel *Scurrarum amor.*

IN insula Zeilam indigenæ vt numen Simiæ dentem etiam nostro sæculo coluerunt, qui cum ad Lusitanorum manus ex præda peruenisset, Rex Peguensis redemptionis nomine obtulit centies mille aureos. *Histor. Sim.*

AP. Quid aliud quam Simiæ dentem colunt qui scurrarum quisquilias tantopere amplectuntur? Sunt enim illi veteris Simiæ; hoc est, dæmonis dentes qui fortium virorum famam vt alijs se commendent de meliore nota mordicus appetũt & pessimè lacerant, sed tamen quod ait Plutarch. principes viri his aliquando scurris vt Hercules Simijs delectantur: vnde Ηρακλέ☉ κέρκωπες, *de discernend. adulat. ab amic.*

CII. SIMIAE PARDALIS INSVLTANTES.

Patientia fortium

IN Mauritania pardalis, cum robore & viribus præstet, non tamen ijs Simias aggreditur: causa est, quoniam Simiæ non se opponunt ei, sed in fugam se conferentes, in arbores altas ascendunt, & illius impetum declinantes illic considerent. Verumtamen pardalis ad hanc rationem Simia dolosior, insidias molitur, & dolos nectit. vbi enim Simiarum multitudo manet, eò profecta ad terram se sub arbore abijcit, & iacet tanquam ventre inflata, tibijs resolutis, oculos claudit, & spiritu compresso sese ab anhelando continet, denique mortua videtur. Illæ vero hostem ex alto despicientes, mortuam suspicantur, & facillimè credunt id quod vehementer exoptant, nondum tamen descen-

dere audent at experimenti causa vnam ex ipsis, quã audaciorem putant, ad examinandum Pardalis affectum præmittunt. hæc quidem nõ omnino sibi præfidens descendit : sed timidè & pedetentim primo decurrit, post metu repressa reuertitur. tum verò iterum descendit, & cum proxime ad Pardalim accessit, regreditur rursus, tum tertio descendit, & illius oculos speculatur, spiritum ducat necne periclitatur. illa autem immotam se fortissime præstans paulatim huic animos addit, & iam cum hanc constanter permanere circa illam sine damno, sublimiores ex superiori loco Simiæ speculantur, fiduciã & spiritũ colligentes, ex arboribus frequentissime descendunt, & circum eam concursantes, saltant: simul & supra ipsam gradientes insultant, & in illius contumeliam saltationem Simijs conuenientem saltantes multifariam ei illudunt; & gaudium quod de hac ipsa tanquam mortua immortaliter pergaudent, testantur. illa autem omnia sustinens simul ac illas insultando & illudendo defatigatas esse intelligit, ex inopinato exiliens, earum partem vnguibus lacerat, partem distrahit, atque opimum atque adipale ex hostibus prandium sibi abunde comparat.

Æl. de ani. l. 4. c. 54.

AP. Fortes etsi dissimulant aliquo tempore, indigna patientes, maturè tamen de improbis pœnas sumunt τελμόνως ἔχουσι καὶ καρτερῶς καὶ σινικῶς, secundum illud Vlyssis, τέτλαθι δὴ καὶ κραδίη. Perfer anime. Νὴν ἔχεν καὶ θυμόν. hæc (inquit Polybius) ad res magnas gerendas via compendiaria.

CIII. SIMIA AD SPECVLVM.

Amor sui.

SIMIÆ obiectis speculis capiuntur à venatoribus, quæ suæ formæ aspectu delinitæ tandiu aspiciunt, donec hebescant oculi, & cæcutientes faciliorem sui capturam faciant.

Æl. l. 17. de anim. c. 25.

AP. Amor sui pernicioſus per Simiam quæ se & suos

suos admiratur innotescit. de ead. Synes epistola 1.

τὰς πιθήκους γὰρ φασιν, ἐπὰν τέκωσιν, ὥσπερ ἀγάλμασιν ἀναπεπλάσθαι τοῖς βρέφεσιν ἀγαμένας τὸ κάλλος. Simias aiunt cum pepererint, tanquam statuas defixis oculis fœtus intueri, pulchritudinem admirantes. *Tua te fallit imago.*

CIV. SIMIÆ AD VISCVM CÆCVTIENTES.

Fidei amissio periculosa.

SIMIAS in India venatores sic capiunt. cum eas in arbore consedisse viderint, peluim aqua plenam in conspectu ponunt, oculos sibi ex ea abluentes: postea viscо pro aqua posito abeunt, atque eminus insidiantur: vbi animal ex arbore descenderit, & se se viscо illeuerit, & conniuenti palpebræ cohęserint, accedentes viuum capiunt. culeos item in braccharum morem induunt venatores, & abeunt, alijs relictis, villosis & viscо illitis, quos cum induerint Simiæ capiuntur. *Strab. l. 15.*

APP. Hæc est ars dæmonis, vt quo nos in malorum voraginem præcipitet, fidei primum & rationis lumen extinguat. Theodoret. ὅπερ γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτ' ἄρα πίστις ἐν διανοίᾳ *Ora. de fide.*

Quod est oculus in corpore, hoc est fides in mente.

CV. SIMIARVM INDICARVM PIPER.

Bona parta sine labore.

APVD Indos piperis sunt arbores, quas Simiæ tanquam agricolæ colunt: vbi verò colligendum est piper, accedunt ad arbores Indi, & areas sub arboribus designant, in quas piper, ceu rem neglectam, & ab hominibus contemptam conijciant. Simiæ interim quasi è specula omnia prospiciunt, & noctu grassi-

tissimum hominibus lupum ineunt, auulsos enim ramusculos arborum in areas designatas congerunt, mane viri asportant bona quæ dormiendo comparârunt.

Phil. l 3. in vita Apoll.

AP. Cadit in eos, quibus quæ ad victum, cultumque pertinent, virgula, quod aiunt, diuina suppeditari videntur. *Cic. li. 1. offic.* vel eos qui sudant multum & nullum ex suis laboribus fructum capiunt, *Sic vos non vobis*

CVI. SPHINX AVGVSTI.

Arcana principum.

Suston. in Augusto.

AVGVSTVS ille Cæsar omnium Imperatorum prudentissimus literas sphingis effigie primum signabat, donec cauillantibus nonnullis, quod ænigmata scribere non epistolas diceretur, Alexandri imagine suos postmodum codicillos insigniuit.

AP. Tecta esse oportet Principium consilia. Nam Ægyptij, opinor, ei ex legum constitutis linguam præcidunt, qui Regis arcana diuulgarit. Vide Diodor. Sicul. lib. 1.

Ακόλασον ἔχει γλῶσσαν αἰχίσην νόον.

CVII. SPHINGES ÆGYPTIÆ.

Literarum sacrarum difficultas.

Plut. in Isid. & Osirid. p. 93. ed. Henr. Step. Strab. l. 17.

ÆGYPTII in omnium templorum liminibus Spinghes collocant.

AP. Literarum diuinarum magna & multa sunt inuoluera. Innocentius III. *Tanta est enim scripturæ profunditas, vt non solum simplices & illiterati, sed etiam prudentes & docti non plenè sufficiant ad illius intelligentiam in dagandam.* Synesius aliam affert rationẽ, cur Spinghes in templorũ liminibus collocẽrur.

l. de Prou. p. 201.

διὰ δ' ἔννοιαν χρὴ ἄλκιμον, vt discãt principes prudentiã esse cum robore coniungendam etenim Sphinx τὸ συνδυασμὸν τῶν ἀρετῶν ἱερὸν σύμβολον, τὸ μὲν ἰσχὺν, θυμὸν, τὸ δὲ φρόνησιν, ἄνθρωπον.

Cum-

Combinationis bonorum Sphinx sacrum est symbolum, robore fera, homo prudentia.

CVIII. TAMENDOÆ.

Sophistæ, vel *Hæretici.*

MIRANDVM est animantium genus, quas Tamendoas vocant Brasilienses, veruecis altitudine, colore fusco, prælongo ac tenui rictu, neque eo ad malas diducto, sed modicè ad imum inciso. Vnguibus instructa est quadrupes mirè longis, latisque, nimirum ad victum facilius comparandum. Namq; formicis alitur, quarũ latebras vbi crebro vnguium iniectu, ac fossione detexerit, ilicò exertam trium fermè dodrantium linguam immittit exilem, opertamque formicis repentè contrahit, glutitque deceptas. huic vti sciuro valdè promissa est, & setosa cauda, sub ea quippè ita se cõdit, vt nihil ex reliquo corpore prorsus appareat. *Maff. histor. Indic. lib. 2. pag. 46.*

AP. Sophistæ, & falsi oratores perbenè hac tabellâ designantur, qui subdolę naturæ vmbraculis tecti, rapacibus vnguibus instructi, lingua exili, & fallaci præditi, eadem plebeculam, quasi formicas, venantur, capiunt, & deglutiunt.

Ab hac scabie tenemus vngues.

CIX. SVS SALAMINENSIVM.

Calumniatores puniti.

IN Salamine si sus herbescentem segetem fuerit depastus, eius dentes iata Salaminẽsium lege exsciduntur: χλωροῦ σίτου ἢ, λήϊου κομῶντος ἐὰν σῦς πιὼν ἀποκείρῃ, νόμος ὅτι σαλαμινίων ὗς ὀδόντας ἐκτίβειν αὐτῆς. *Ælian. de Anim. lib. 5. cap. 45.*

AP. Rectè de calumniatore florentis hominis famam arrodente, fortiterque represso dicetur.

Herba genuinum fregit in illa.

CX.

CX. TARANDVS.

Inconstantia.

TARANDVS fera est apud Gelonos bouis magnitudine. capite ceruino, admirandæ admodum & singularis naturæ, siquidem ad omnes locorum & fruticum apparentias setarum colores, quibus corpus hirtum conuestitumq; habet, permutat. Aristoteles, περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων. λέγεται δὲ τὸν μεταβάλλειν τὰς χρόας τῇ ἰδέᾳ καὶ τῇ χώρᾳ πόνῳ hæc eadem Philo.

l. de temul. ed. Col. Allob p. 206.

AP. Inconstantis & versatilis ingenij typus. ad omnes rerum, locorum, temporum rationes se mira dexteritate fingentis.

Ἀνὴρ πολίτης πουλύπους ὢν τὸν τρόπον.

CXI. TIGRES BRASILIÆ.

Gula ignauia genitrix.

IN Brasilia, magna vis Tigrium est, quæ famelicæ, horribili velocitate sunt, viribusque tremendis: eædem pastæ, quod mirere, tanta ignauia dicuntur esse, vt à gregarijs etiam canibus confestim in fugam agantur.

Maff. hist. Indic. l. 2.

AP Cibi, potusque satietas, etiam nauos antea homines hebetat.

——— Κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί
ψυχὴ κἀθύμυρος ἔοις ἐν τὸ σῶμα βαρεῖα κωφὴ νεφέλαις
δίκην σωμα βαρεῖα κωφὴ Nihil poterat dici efficacius. Animam per saginam in corporis naturam degenerare.

Clemens Alexand. Pædag.

CXII. TIGRIS AD TYMPANA.

Improbi suauitate orationis efferati.

TIGRIDEM feruntad tympanorum sonum efferari & seipsam dilaniare.

Plut. de superst. 289.

AP.

APR. Improbi, tantum abest, vt sapientis oratione quasi musica actione deliniti mulceantur, quin magis efferentur. tales erant Pharisæi, quos ad malitiam obfirmatos suauissima Christi oratio cicurare, & ad humanitatem flectere non poterat.

Intempesta cano: citius me Tigris abactis
Fœtibus, orbative velint audire Leones.
Proh furor, vsque adeò tela exasperauimus artus
Dilacerant, nonne Hyrcanis bellare putatis
Tigribus, & sæuos Libyæ contraire Leones?

Stat in Claud. Idem Thebaid. l.b. 9.

CXIII. TIGRIS NASCENS.

Pietas ab ipso vitæ exordio.

TIGRIS cum primum nascitur priores pedes versus Solem Orientem attollit, quo fit opinor vt Indi Tigrium ὀσφύας epulentur, cæteras partes non attingant.

Philost lib. 2. c. 12. p. 80.

APODOSIS.

Simili prorsus ratione sancti viri, vixdum nati assurgunt ad lucem Dei,

Parvos non aquilis fas est educere fœtus,
Ante fidem solis iudiciumque poli.

Magna pars virtutis bene nasci. Dij immortales, inquit Seneca, nullam didicere virtutem, cum omni editi, & *pars naturæ eorum est esse bonos* Ita quidam ex hominibus egregiam sortiti indolem, in ea quæ tradi solent perueniunt sine longo magisterio, & honesta complectuntur cum primum audierunt.

Indoles bona. epist 96.

CXIV. TIGRIS VITREO SPECVLO DELVSA.

Fallit imago sui.

D. Ambrosius refert, Tigres orbas à venatoribus insigni artificio deludi: quippe vitreas sphæras insequentibus catulorum matribus obijciunt, quas illæ

Lib 6 Hexam cap. 6.

illæ intuentes, imagine, quam ipsæ reddunt, ita decipiuntur. Nam catulos subesse putant, quod & ipsa sphæra moueatur, ceu viuum animal in se continens, sed cum tandem pedibus sphæram Tigris confregit, vt catulo potiri queat, delusa, pergit insequi. Illi alias subinde sphæras obijciunt, eludentque feram, donec tuto ad vrbes vel naues euadant. *Extat pictura apud Camerarium.*

AP. Laborat hæc vita opinionibus quæ nos sæpissime hiantes eludunt, dum se cum sint re ipsa inanes vmbræ, pro rebus obijciunt. Ex quo multũ menti, multum virtutum profectui nocent. Nam quod rectè à Serapione dictum refert Paulus Melissa, *vt oculus perturbatus, sic anima opinionibus, quæ naturam excedunt, delusa, veritatis lucem intueri non potest.* Quã sæpe egregia spe iuuenis ad virtutis apicem contenderet, nisi opinione & amore sui quasi pestilenti quodam sidere afflatus impediretur?

Vitrea tardatur imagine forma.

CXV. VRSÆ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Amor paternus.

VRSA hac calliditate pollet: si insequentibus vrgetur, eatenus suos quoad potest catulos propellit. Cum autẽ eos iam intelligit lassitudine deficere, & vt comprehendantur, vicino esse, tum alterum dorso, alterum ore gestans, in arborem ascendit. Eorum autem alter vnguibus ad dorsum vrsæ adhæret, alter dentibus eiusdem retinetur. Vbi verò ex fame laborans taurum inuadit, non omni robore, nec recta & aperto Marte pugnam committit: sed obliquo impetu ceruicem appetens, deprimit ac mordet. hic quidem oppressus mugit, & deniq; succumbit: illa verò deuorando expletur.

Ælian. lib. 6. cap. 9.

Themist. lib. de moderat. affectuum.

AP. Amor & cura parentum in sobolem. ὁ φιλό-τεκνος ἄξιπαρον πάθος ἐστί.

CXVI.

CXVI. VRSVS AD ALVEARIA OBTRITVS.

Voluptas damno empta.

APES plerumque in Russia ad cauas arbores mellificant. vrsis autem ad rapinam mellis assuetis eo modo mortiferæ parantur insidiæ, vt cum debilissimum caput habeant, clauа lignea ferreis cuspidibus circumdata super foramen egredientium apum, ex altiori ramo suspendatur, quæ impatientis vrsi caput obterat, vt vita priuatus exigui mellis iacturam resarciat. *Olaus lib. 18. cap. 14.*

AP. *Nocet empta dolore voluptas.*

CXVII. VRSVS LATENS.

Humilitas.

VRSVS hyberno tempore parit, cum peperit latibulis se tegit, nam frigoris vim reformidat, & veris aduentum manet: nec ante tres menses catulos in lucem educit. Cum autem se habitu corporis optimo sentit, hoc enim ipsum morbi loco ducit, latibulum quod Græci φωλιὸν appellant, expetit, vnde affectus quo tempore latendi tenetur φωλία Græcè nominatur, in antrum non recto motu sui corporis, sed supino ingreditur, & dorsi sui tractu repit, venatoribus vt vestigia sua obliteret: ἐσέρχεται δὲ βαδίζουσα, ἀλλ' ὕπτια, καὶ ἑαυτῇ ἐπισύρει κατὰ τὰ νῶτα. ibi postquam est ingressa, se quieti dans, habitum corporis extenuat per quadraginta dies, è quibus quidem 14. (Aristotele teste) immobilis manet, reliquis illis mouetur: cibo interea per totos quadraginta dies abstinēs, tantum solo lingendo dextero pede se sustentat: eiq; intestinum eatenus adducitur, vt promemodum cohæreat. *Ælian. lib. 6. cap. 3.*

AP.

AP. Humilis latet & vestigia suæ gloriæ diligenter occultat, ne qua nauæ gloriæ bonorum prædatrici pateat. ΛΑΘΕ ΒΙΩΣΑΣ.

CXVIII. VVLPES CANIS VOCEM FINGENS

Dissimulatio malitiæ.

Olaus lib 18 cap. 13.

VVLPES si quando inciderit in canes, & nullum sibi videat effugij locum, simulato latratu canem effingit, vt imminens mentita voce declinet periculum.

AP. Non dissimiliter faciunt, qui aut religionem, aut vitam, aut vocem ad tempus mentiuntur, mox euitato periculo ad suum reuoluuntur ingenium.

Cic 2. Philipp de Antonio.

Improbus quoadm etuet, omnia est promissurus, simulatque timere desierit, similis est futurus sui.

CXIX. VVLPES AD ERINACEOS.

Calliditas Veteratorum.

VVLPES fraudulentum animal insidias hoc pacto in Erinaceos terrenos molitur, vt cũ eos tectos, quòd à morsu vulpinum impetum spinis prohibent, expugnare non queat; ipsos summa cautione ex his leuiter & cautè primum euertens, supinos constituat: deinde, & laniet, & qui antea essent formidabiles, exedat, conficiatque. in ponto sic Otidas venatur, vt & sese auertens, & caput in terram abijciens, tanquam auis collum, sic caudam extendat. eæ autem hac insidiarum instructione seductæ, ad illam tanquam ad suam gregalem accedunt; illa verò se vertens nullo negotio capiat. Tum vero secundum fluuiorum ripas gradiens, paruulos pisciculos callidè exceptat, nam caudam in aquum deijcit, in quam ij innantes, densis pilis comprehenduntur. Quod quidem ipsum vulpes sentiens, caudam ex aquâ remouet, & repentè se in

Ælian. de Animal. lib. 6. c 24.

se in aridum subducens, eam excutit, piscículi excidunt, atque ab ea deuorantur.

AP. Tam frequens est imago veteratorum vulpes, vt nihil explicatione indigeat. Satis est quod ἀλωπηκίζειν fraudis in se totam officinam recipiat.

Astutam vapido seruat sub pectore Vulpem.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER OCTAVVS.

PISCES.

I. PISCIS, IMPERII MARIS *Symbolum.*

AVGVSTVS, cùm prope Siciliam contra Pompeianos infeliciter pugnasset, iniquo animo eam ferebat ignominiam, nec antea recepit animũ, quàm piscis, vltrò è mari saliens ad pedes eius accidit, atq; à vatibus ob eam causam responsum est, Siciliam in eius potestate fore. Xiphilinus in Augusto. Senius quoque lib. 6. Deliadis scribit, Atheniensibus in Delo sacrificantibus, lauandis manibus aquã haurientem puerum vrnam demersisse, ac è phiala simul cum aqua pisces effudisse: Oraculumque ipsis à Deliacis vatibus redditum, maris fore Dominos.

Vince mari, iam terrarum est.

II. PISCES ANDOCIDIS.

Oratio index animi.

Athen. l. 8. p. 341. ANDOCIDES Cyrzicenus pictor, quia piscium erat amantissimus, circa scyllam, quam depinxerat, multos pisces addidit.

Scriptores sui ingenij morumque vestigia scriptis plerumque admiscent, vt fert vetus prouerbium. Ανδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου συνορίζεται. Solonis dictū vetus: ἀνὴρ λόγον εἰδωλονεῖ ναι τῷ ἔργων. & mentis etiā imitatur celeritatem, vt ait Philo: ἡ λόγου πλημμύρα *Lib. de sacrificiis Abelis & Caini.* συμφέρεται τῇ ὀξυκινήτῳ τάχει διανοίας· ὃς καὶ τὰς πτηνὰς παραμείβεται φύσεις: Sermonis exundantia celerrimam mentem & volucrum naturam currendo assequitur.

III. PISCES GLACIALES.

Peccatorum stupor.

Athen. l 8. p. 331. 100. GLACIE concretos pisces quosdam, nec sentire, nec moueri, ait Theophrastus, priusquam in patinas coniecti elixentur.

AP. Tantus est stupor improborum, tantus veternosæ mentis rigor, vt nihil sentiant, antequam *Prou 18.* flammas inferorum experiantur. *Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnit.* Poterit quoque ad stuporem improborum declarandum afferri Caici fluuij papauor, quod præterquā indicium est profundi soporis, etiam illud habet proprium, vt loco fructuum lapides ferat. Meminit Plut. Iunior in Caico, συννᾶται δ' ἐν τῷ ποδὶ μήκων ἔχων ἀντὶ καρποῦ λίθον. *Aliud, Papauer lapides ferens.*

IV. PISCIS LVSIÆ.

Improbi alumni in improbo cœtu.

LVSIAS fluuius cùm pellucidis manet liquoribus,

bus, pisces nigerrimos procreat. Ælian. ἔχει μὲν, inquit, λευκόδουν ὕδάτων, καὶ ξένη διάθεσιν, πάντα δὲ ἰχθῦς μέλανας ἐκφαίνει. *Lib. 10. c. 38.*

APODOSIS.

Cadit in malos discipulos qui ex optima schola processerunt sua malitia depraua ti.

ὡς ἀδὲν ἦ μάθησις ἢν μὴ νοῦς παρῇ.

Pythagoræ monostichon est Stob. sermone 3.

V. PISCIS LVNA.

Gratia diuina auxilium.

DEMOSTRATVS vir rei piscatoriæ peritissimus, piscem quendã esse affirmat specie perpulchrũ, & appellari Lunam: exigua magnitudine, latâ figurâ, colore cyaneo, pinnis lenibus, quas inter natandum explicat, & ad similitudinem Lunæ semicirculum efficit: Accedit quod plena Luna impleatur, & arbores, quibus fuerit appensus, impleat, eadem decrescente exsiccetur atque intereat, ac si ad plantas admoueris, easdẽ marcescere faciat, & si hunc eundem in fontem scaturientem, aut in puteum coniecceris, is ad rationem Lunæ, vel euanescet, vel implebitur. *Ælian. lib. 15. cap. 4.*

APODOSIS.

Vt quisque donum habet diuinæ gratiæ, ita crescit, & floret. hac decrescente turpis, miserabilisque diffluit: hac præsente non modò se, sed externa quoque fœcundat. hac absente, & ipse mortuus est, & alijs perniciem affert. hoc idem symbolo Aspalathi fruticis declaratur, qui quidem pluribus reperitur locis, sed non vbique odoratus, quam peculiarem vim in eum transfundi ferunt, ex cœlesti arcu desuper impendente. Hoc notauit Camerarius ex Plinio. *Lib. 1. symbolorum.*

VI. PISCICVLVS MARIS INDICI.

ΙΧΘΥΔΙΟΝ ΙΝΔΙΚΗΣ ΘΑΛΑΤΤΗΣ.

Humilitas.

Lib. 8. c. 7. de animal.

IN mare Indico nascitur pisciculus, qui toto vitæ tempore latet in maris fundo, mortuus emergit, & summis aquis innatat. Ælian. ζῇ ἀδίαβον, inquit, ἀποθανὸν δὲ ἀνάπλει.

AP. Humiles latent in vita, post mortem in cœlum euolant, apud mortales immortalesq; glorioſi.

Benè qui latuit benè vixit.

Aliud symbolum Baaras.

In eodem Symboli genere esse poterit radix Baaras magnæ virtutis aduersus dæmonũ insidias, lucet autem circa vesperam vibrante luce fulgurans, & prensantium manus, quasi agnitam se indignaretur, subterfugit. Iosephus de bello Iudaic. lib. 7. cap. 23, qui permulta alia de hac radice tradit, sed nihil ad hoc argumentum, eius verba sunt, αὐτὴ φλογὶ μὲν χροιὰν ἔοικε, πρὸς δὲ τὰς ἑωθινὰς σέλας ἀπαστράπτουσα θῆς δὲ ἐπιοῦσι καὶ βλωμένοις λαβεῖν αὐτὴν, ἐκ ἔστιν εὐχείρωτος. ἀλλ' ὑποφεύγει. quem locum dum hæc scriberem indicauit mihi vir societatis nostræ pereruditus.

Nascitur in Baara valle Machærũtis castelli Iudææ.

VII. PISCIS NORVEGIÆ GVLO.

Helluo diues.

OLAVS Comment. lib. 21. cap. 25. in Norueg iæ pelago piscem inueniri ait, cui nulla forma, nulliusque membri distinctio internoscatur: *caput ventri coniunctum est*, nihil interiacet, omnium piscium auidissimus est vorator: at quicquid glutierit, mox digestum in pinguedinem vertitur, neque vnquam satur videtur, nulli prorsus piscium amicus, exosus omnibus.

APO-

APODOSIS

Typus Helluonis diuitis qui optima terrarum, & maris deuorans, pauperibus nusquam fontes misericordiæ aperit. Talis fuit ille Apicius, de quo Martialis lib. 3.

Dederas, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus ni famem, & sitim ferres,
Summa venenum potione duxisti.
Nil est Apici tibi gulosius factum.

VIII. ÆTNÆVS PISCIS, AITNAIOΣ IXΘΥΣ.

Castitas coniugalis.

SVNT & castitate præstantes pisces. Ætnæus enim appellatus, posteaquam cum pari suo, tanquam cum vxore quadam coniunctus, eam fortitus est, aliam non attingit, neque ad fidem tenendam tabulis vllis ei opus est, nec dote: neque malæ tractationis pœnam timet, neque Solonem veretur. *Ælian. lib. 1. cap. 13.*

AP. Symbolum castitatis coniugalis etiam in multis piscibus natura proposuit, quid ad hæc respondebunt impuri in genialium lectulorum iniurijs & adulterijs tàm sæpè, tam flagitiosè volutati? exclamãdum enim illud Æliani: *ὦ νόμοι γυναῖοι καὶ πόλεις σύμναοι, οἷς ἀκόλαστοι ἄνθρωποι καὶ ἀδέσποτοι μὴ πείθεσθαι*, id est, *ô nobiles verò leges & respubl. graues, quibus libidinosi homines non parere nihil verentur.*

IX. ADONIS PISCIS.

Mansueti amabiles mores.

PISCIS aspectus flauus, è genere mugilum, saxa incolere, & simul in his victitare solet: eius sanè duo in vulgus nomina minimè ignota sunt: alij enim

Adonim nominant: alij Exocœton, quòd extra mare in arido cubet Cùm enim est tranquilla, & temperata tempestas, is tum in siccum vndarum impetu prouectus, ad saxa sese exponit, ibique libenter, & quietè altum somnum capit. Cùm autem alijs animalibus omnibus tanquam fœdere deuinctus est, pacemque habet, non similiter cum incolis maris aduibus pace coniungitur, sed & eas perhorret, ac si earum quępiam comparuerit, sese versat, & tamdiu saltatorio quodam facto tripudio saltat, dum de saxo in vndam desiliens, salutem adeptus fuerit. Cum autem mare & terram amicam habeat, ipsum idcircò Adonin, quemadmodum mea fert opinio, ij appellarunt, qui huiusmodi nomen ei imposuerunt quòd Adonidis, qui Cinyræ regis filius fuit, vitam inspexerunt. eum sanè duabus in amore deabus fuisse, alteri marinæ, alteri terrestri fabulantur.

Ælian. lib. 9. cap. 36.

APODOSIS.

Imago est hominis mansueti, & leniſſimis moribus prædiți, quem omnes ob innocentiam, & morum suauitatem diligunt, nisi fortè quibusdam improbis, litigiosis, rapacibus sit inuisus. Lubet hic admirabile mansuetudinis exemplum in Henrico Imperatore subijcere, quem meritò quis propter admirabilem morum lenitatem cum Adonide comparârit. Contigit, inquit Glaber, vt Abbas cuiusdam monasterij, honestæ possessionis equum offerret Imperatori: fuerat autem ignorante Abbate militi clam sublatus, & eidem Abbati pretio venundatus. Imperator donum comiter suscipiens, suimet vectioni iumentum mancipauit. Cumque eidem equo insidens, iter ageret, occurrit miles, à quo subreptus fuerat. Hic imprudenter aggrediens Imperatorem, Tu Rex (inquit) qui censuræ debes tenere totius iustitiam, equum modo fraudulenter abreptum cernens possidere. Cui Rex, si tuus est equus, vt ais, accipe

accipe illum cum sessore, & educ tecum quousque tibi fiat satis. Hic miles hærere, putans se illudi. At Rex compulit eum vt manu iniecta duceret v trumque in suum dominium.

O mite inuicti Principis ingenium! *Glaber apud Baron.*

X. ALPHESTAE. ΑΛΦΗΣΤΑΙ

Societas duorum.

ALPHESTÆ pisces sunt coloris magna ex parte lutei, quibusdam in partibus purpurei. Eos fama est capi binos semper, sic vt ad caudam alter sequi videatur alterum. *Athen. l. 7. pag. 281.*

APH. Εἷς ἀνὴρ, οὐδεὶς ἀνὴρ, *Vnus vir, nullus vir.* Nam vt ait Euripides in Heraclidis, μιᾶς χέρὸς ἀσθενὴς μάχη, id est, *vnius manus inualida pugna est.* Duarum robur & valentius & alacrius. Alias Alphestæ symbola sunt incontinentiæ: ἀπὸ τοῦ οὖν καὶ πυκτὴν ἀκολουθεῖν, τὴν ἀρχαίων τινὲς ἀκρατεῖς, καὶ κακοφρεῖς οὕτω καλοῦσιν. *Athen. ibid.*

XI. ALPHORA.

Resurrectionis typus.

ALPHORA primùm vermis, postea in piscem tranfit, rursum si tabe aliqua consumatur, is piscis extra aquam se recipit, & collapsa omni carne ad caput vsque & oculos, si in aquam remittatur, corpus, quod fuerat absumptum, carne rursus vestitur, velut renouatum, imò potius renatum. Mirum hoc restauratum corpus longè viuacius esse, quàm si incorruptum semper fuisset. Accedit iili longæuitas, cùm anteà breuissimæ esset vitæ. *Albert. Mag. de Animal. l. 24. in Alphora.*

AP Quid aptius in corporis resurrectionem dici potest? qua non modo corpora resurgent, sed pulchriora, & omni ex parte beatiora resurgent. *Nulla erit deformitas, quæ facit incongruentia partium: vbi &*

quæ praua sunt, corrigentur, & quod minus est, quàm decet, vnde creator nouit, inde supplebitur: & quod plus est quam decet, materia integritate seruata detrahetur. Coloris vero suauitas quanta erit, vbi iusti fulgebunt, sicut sol in regno patris sui!

XII. ANGVILLA PADI.

Vana gloria capti.

Ælian. c. 8. lib. 14. de Animal.

IN Eridano anguillæ maximæ, & omnium pinguissimæ nascuntur, capiunturq; hoc modo. Piscator ad sinuosum locum, vbi latius confluens dilatatur, vel in saxo ex aqua eminente, vel in arbore radicitus extirpata sedens, perpinguis intestini ouilli recentis tres aut quatuor cubitos longi, alterum caput in aquam deijcit, quod aquæ vorticibus agitatum volutatur. idemque illius alterum extremum manibus tenet, in quod quidem ipsum arundinis frustum perinde longum atque gladij capulus insertum est. Neque verò diu Anguillas esca latet, gaudent enim hoc intestino, & continuò earum prima quæque fame stimulata hiante ore atque imminenti hamatos, ac vncinatos dentes in idipsum intestinum defigit, atque hoc idem crebra insultatione detrahere conatur. At piscator Anguillam intelligens ex fluctuatione ad intestinum adhærescere, arundinem, ad quam alligatum est intestinum ori suo admouet, & quoad potest, intestinum inflat: quod quidem ipsum defluente hominis aspiratione & impletur, & penitus intumescit, & ventus in Anguillam illapsus illius fauces implet, atque anhelitum eatenus obstruit, vt ea non queat neque respirare, neque infixos dentes detrahere. quare suffocatur, & flatu capta venit in piscatoris manus.

AP. Vt Anguillæ flatu, sic vanæ gloriæ vento & tumulsculis superbi capiuntur.

Tanti constat ventus.

XIII.

XIII. ANGVILLARVM PISCATORES.

Tumultus amatores.

ANGVILLA hyemem in exigua aqua non tolerant, nec in turbida: ideò circa vergilias maxime capiuntur fluminibus tùm præcipuè turbidis. *Pl. l. 9. c. 21.*

AP. Mali ciues turbidis rebus delectantur, in quibus prædantur facilius. *Arist. in Equitib.*

Οπερ γαρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πίπτουσι,
Οταν μὴ λίμνη καθαρὰ γένηται, ἀλλὰ βάλλουσιν οὐδέν,
Εὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κινῶσιν,
Αἴρουσι, καὶ σὺ λαμβάνῃς ἥν τῇδε πόλιν ταράττης.
Namq; accidit tibi quod Anguillas qui aucupantur,
Vbi quieta stat palus, nil piscium capiunt:
Contra si seorsum, & deorsum lutum mouerint,
Capiunt. Ita ipse capis vbi rempub. inquietas.

Suidas quoque dixit: Εγχέλεις θηρώμενοι τὸν βόρβορον ἀναταράξαντες τῆς θήρας τυγχάνουσι.

XIV. ANGVILLÆ SOBRIETAS.

Helluones nocturni, ieiunijque simulatores.

AFFIRMANT qui Anguillas alunt, eas noctu voraces esse, interdiu verò in cœno pigras, & immotas iacere. *Ath. l. 7. p. 298. lin. 30.*

Cadit in simulatores sobrietatis, qui furtim tamen helluantur; vel in popinones nocturnos, qui interdiu dormiunt. hos Hegesander νυκτιλαδραιοφάγους eleganti verbo appellauit.

XV. ANTHIAS SACER PISCIS.

Christi præsentia.

ANTHIAS piscis quemcunque locum in mari incolit, is & belluarum est expers, & ab vrinatoribus

Æl. l. 8. c. 28 ribus tutus. itaque eiusdem fiducia confirmati pisces audacter fœtificant, & pariunt. Delphini ipsi præsentiâ exhilarati, tripudiant.

AP. Christus sacer est piscis, cuius præsentia nos ab omni dæmonum vitiorumque immanitate tutos reddit, & huius mortalis vitæ sedatis tempestatibus auream serenitatem diffundit. vbi ille diluxit, agitatæ mentis permotiones conticescunt.

Nec trucibus fluuijs idem fonus, occidit horror
Æquoris & terris maria acclinata quiescunt.

XVI. ANTHIÆ ET SCARI SOCIETAS.

Mutuum auxilium.

VT homines fidi & commilitones veri, perinde pisces inter se vlciscuntur, quos Anthias venationis maritimæ periti nominare solent. sunt autem pelagij: ex his quilibet cum nouerit conuictorem socium captum esse, celerrimè adnare festinat, ac dorsi sui nixu ad eũ adhærescit, incursu impulsuq; pro viribꝰ prohibens captiuũ abduci Scari etiã gregales suos optimè vindicant, ac adeuntes funem dentibus conficere conantur, vt ex hostibus seruent captum, & sæpe funem concidentes, eum liberauerunt, neque ob id perunt redemptionis præmia: sæpe verò non assequuntur socij liberationem, tametsi id quod suum erat, promptissimè præstiterunt. Iam verò in nassam cùm inciderit Scarus, dicunt eum posteriorem partem suam de nassa eijcere, reliquos verò, qui non sunt capti, circumnatantes eum morsu corripere, & foras socium proferre. Si verò in caput exierit, ipsorum quispiam qui foris est caudam ei porrigit, ille comprehensa cauda sequitur: hæc illi quidem faciunt, more hominum, qui tametsi libros de amicitia non didicerunt, tamen à natura hauserunt leges amicitiæ.

Ælian. l. 1. cap. 4.

AP.

AP. Indigni homi num societate, qui homines non iuuant.

Ανὴρ μὲν ἄνδρα, καὶ πόλις σώζει πόλιν,
Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλος δὲ δάκτυλον.

XVII. AROTANVS.

Furto & iniuria abstinendum.

AROTANVS pisces, quem gignit Arotan fluuius Zeilam, astu sese capi permittit, verum capiens mox ipse febri arripitur, nec desinit morbus, donec piscis dimittatur. *Nic. Cor. in fin.*

APODOSIS.

Fures vbi primam rem alienam attrectarunt & verterunt in suam, cruciabili peccati morbo corripiuntur, à quo liberari non possunt, nisi prius aliena, quæ vsurparunt, legitimis possessoribus restituant. D. Augustinus in sermone de decem plagis: *Nemo habet iniustum lucrum sine iusto damno verbi gratia, qui furatur, acquirit vestem, sed perdit fidem. Ibi lucrum, ibi damnum: lucrum in arca, damnum in conscientia.*

XVIII. ASELLVS MARINVS.

Gula.

ASELLVS marinus cor habet in ventriculo. Ælian. ὄν & θαλάττιος ἐν τῇ γαστρὶ πλὴν καρδίαν ἔλαχεν ἔγκεφαλον. *l. 5. de Anim. cap. 22.*

AP. Helluones omnes egregiè designat, qui asinina sunt ignauia, & cor habent in ventriculo, quod omnis eorum cogitatio sit de ventre aut gula.

Esca ventri est, venter escis,
Deus autem & hunc, & hanc destruet.

Hæc est interpretatio Clementis Alexandrini vbi de Helluone ait, τὸν νοῦν ἐγκαθείρξας τῇ κοιλίᾳ τοῦ ἰχθύος τοῦ κολουμβίου ὄνου τὰ μάλιστα ἐοικώς, ὃν δὴ φησιν Ἀριστοτέλης μόνον τῶν ἀλόγων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ πλὴν καρδίαν ἔχειν. *Paed. l. 2.*

XIX.

XIX. ASILVS THYNNORVM VEXATOR IN TRANquillo mari.

Felicitatis spina.

ASILVS piscis araneæ magnitudine cæterorum piscium vexator, maximè Thynni & Xiphiæ, Οἱ δὲ θύννοι καὶ ξιφίαι οἴστροῦσι πᾶσι κυνὸς ἐπιβολήν· ἔχουσι γὰρ ἀμφότεροι τηνικαῦτα πᾶσι τὰ πτερύγια οἷον σκωλήκιον ἢ κολούμβιον οἶστρον· ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγιθος δὲ ἐν ἀράχνη. ποιοῦσι δὲ ζοῦσι πόνον διοῦσιν, ὥστε ἀλλαχοῦ ἐνίοτε οὐκ ἔλαττον ἐν ξιφίαν τῷ μιλφῖνι· διὸ καὶ ζοῖς πλοίοις πολλάκις ἐμπίπτουσι. Id est etiam post Caniculæ exortum flantibus Etesijs.

Accius in Bacchis.

AP. Thynnus asilos in tranquillo, & omnis felicitas humanarum rerum suas experitur spinas. *Splendet sapè, at eadem nimbis interdum nigret.*

XX. ASTOIZ.

Religio & solitudinis amor.

Albert. lib. 24.

ASTOIZ piscis in mari degens, & vt reliqua animantia vescens, cum senuerit, mutata forma, sumpta terrestri migrat in perpetuum à mari, terrestreque factum animal incolit terram, vescitur terrestribus nomenque aliud accipit: nam cùm piscis esset, Abides dicebatur. Iam factum terrestre animal nuncupatur Astoiz.

AP. Senex qui ex negotiosæ & turbulentæ vitæ fluctu ad portum solitudinis appellit. Talis fuit ille Similis, cuius Dion meminit in Hadriano, qui, cùm à reip. honoribus dimissus in agrum, illic septem annos quod fuit reliquum vitæ, in otio & quiete egisset, moriens sepulchro inscribi iussit: *Similis hic iacet. cuius etas quidem multorum annorum fuit. septem autem duntaxat annis vixit.*

XXI.

XXI. ATTILVS ACLVPEA

Paruus hostis non contemnendus.

ATTILVS in Pado inertia pinguescens ad mille aliquando libras, catenato captus hamo, nec nisi boum iugis exactus. Atqui hunc minimus appellatus Clupea venam quandam eius in faucibus mira cupedine appetens, morsu exanimat. *Plin. lib. 9. & 16.*

AP. Nullius vires contemnendæ, quippe *habet & pilus vmbram suam.* Pub. Syrus. & quæ parua initio putantur late manant incrementis.

Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo, *Ouidius.*
Quaque venit multas accipit amnis aquas.
Quem Taurum metuis vitulum mulcere solebas,
Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

XXII. AVRATA PISCIS.

Dines meticulosus.

AVRATA omnium piscium timidissimus est. ὁ χρύσοφρυς ἄρα ἰχθύων ἁπάντων δειλότατος. Nam sub Arcturi tempus, cum maris accessus & recessus maximè fiunt, & eo altius exaggerata arena ad littus relinquitur, vt naues sæpe ex omnibus aquis nudæ in terra relinquuntur. Tum piscatores, postquam populorum arborum ramos frondibus conuestitos paxillorum modo in mucronem acutos in arenam defixere, discedunt: post autem rursus accedens mare, secum imbellem Auratarum multitudinem attrahit. qui, vbi æstus reciprocauit, & recessit, in exigua aqua concauis locis retenta relinquuntur, & vero ramorum metu quiescunt. Adeo nimirum ramos vento agitatos exhorrent, vt ne loco quidem se commouere audeant. Quamobrem primo cuique magnum numerum meticulosorum piscium capere & ferire licet: Neque modo ab vsu piscandi instructi, sed etiam totius piscationis rudes, atque adeò pueri & fœminæ capere possunt. *Ælian. l. 12. cap. vlt.*

AP.

AP. An ideo metuit, quod aurum secum portet aureo colore subrutila?

Sic timet insidias qui se scit ferre viator,
Quod timeat: tutum carpit inanis iter. contra paupertas ἄσυλον χρῆμα.

XXIII. BALÆNA CVM MVSCVLO.

Rationis ductus.

BALÆNA, non modo est immani corporis vastitate, sed obrutis etiam plerumque graui superciliorum pondere oculis caligat, nescions quò iter tendere debeat. Tum magna Dei prouidentia musculum piscem, qui Balænæ oculus dicitur, sibi adhibet viæ comitem. is prænotat, iter dirigit, & infestantia magnitudinem vada demonstrat. *Plin. l. 4. cap. vlt.*

APODOSIS.

Cupiditas immanis & cœca bellua, rationis & mentis oculo per huius vitæ salebras dirigenda.

apud. Stob. serm. 16. l. 8. φύσει μὲν γὰρ ἀνηχαλίνωτον ὄρεξις. vt ait Plutarch. Ratio autem & prudentia est instar illius musculi, quæ ideò rectè ὄμμα τῆς ψυχῆς dicitur ab Aristotele.

XXIV. CALLIONYMVS.

Iracundus.

CALLIONYMO pisci, ait Aristoteles, in dextra iecoris fibra fel situm est, proportione corporis maximè omnium copiosum: iecur autem ad lævum latus collocatum: ex quo symbolum est iracundiæ. Menander in Messenia. πάνυ μ' ἔχειν χολήν τε καλλιωνύμου πλέω. Et Anaxippus in Epidicazomeno, Ἐάνμε κινῇς καὶ ποιήσεις πλῶ χολὴν ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ζέσαι.

AP. *Difficili bile tumet iecur.*

XXV.

XXV. CANCER.

Prudentias.

IN vtraque Nili ripa aspides latibulis se tegunt, & tanquam ædes suas homines, sic hoc flumen omni alio tempore iucundè & suauiter accolunt. Cùm autem in agros per æstatem Nilus redundaturus est, tũ triginta circiter ante diebus, aquarum copia & Etesiis ventis impulsæ promotæque, longius à fluuio in loca eminentiora vnà eum fœtibus suis demigrãt: quod quidem munus à natura acceperunt, tanti vt fluminis, tamque operosi quotannis accessionem non modo non ignorent, sed ab eius etiam damno cauere sciant. Testudines etiam, & Cancri, & Crocodili in loca Nilo inaccessa id temporis oua transferunt. Vnde ij qui oua eorum offendunt, quantum & quatenus Nili rura irrigaturi incrementum sit futurum, facilè colligunt. *Æl l.5.c.52*

AP. Cancri & Crocodili prudentes significant, qui futura multo antequam veniant animo præsagiunt, & se ab omni periculo remotos tuentur.

Qui sua metitur pondera, ferre potest. *Martial. Epigr.62.*

XXVI. CAPITO PISCIS.
Ο ΙΘΧΥΣ ΚΕΦΑΛΟΣ

Innocentia.

CAPITO de piscium genere est, qui in paludibus degunt, continentissimus ac in victu temperantissimus esse creditur. Etenim nullam animantem inuadit, sed cum omnibus pacem seruare solet. Si verò in quempiam iacentem inciderit, hunc in suum prandium conuertit, non prius tamen attingit, quam cauda mouerit. Si immobilis sit, hunc prædam sibi facit, si verò moueatur, eo intacto discedit. *Æl.l.11. de Anim.c.3.*

AP.

AP Vel capito symbolum est innocentiæ, cùm se potius ieiunum malit, quàm alieno periculo viuere: vel timidos hostes, & inimicos significat, qui thrasones agunt, in mortuos ad prædam expediti; at si quis vim vi tantisper repellat, illicò diffugiunt, tàm timidi in periculis, quàm in victoria insolentes, vt de ijs dici possit, quod habet Ælian. Αἰμοῦντος μὲν ἔχει τὸν ἄγραν, κινυνδίνους δὲ ἀνιχώρους.

XXVII. CEPVS. ΟΚΗΠΟΣ.

Elegans.

TERRENVM quoddam animal Pythagoras scribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc est, hortum, appositè idcircò nominari, quod tanquam hortus varijs coloribus distinguatur. Cùm est confirmata ætate, pari magnitudine est cum Eretriensibus canibus. Iam porrò huius colorum varietatem, sicut ille scribit, animus nobis est explicare. Eius caput, & dorsum, & spina ad caudam vsque valde igneo colore sunt: tùm aurei quidam pili disseminati spectantur. facies alba ad genas vsque, inde ad collum aureæ vittæ pertinent. Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omnino allbi. Mammæ duæ manum implentes cœruleo colore visuntur: venter candidus, pedes posteriores nigri sunt. Ælian. τὸ μὲν δὴ (inquit) πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν νῶτον, καὶ τὴν ῥάχιν ἐς τὸν οὐρὰν τελευτῶσαν, ἀκριβῶς πυρσά ἐστι. διάσοιο δ' ἂν καὶ λίχας χρυσείδεις τινας διεσπαρμένας. λευκὸν δὲ τὸ πρόσωπον ἐστὶ, μέχρι τῶν παρειῶν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν γε μὴν ταινίαι χρυσείδεις κατάσπειν ἐς τὸν λέπνον. ταύτης δὲ τὸ στέρνα μέχρι τῶν κάτω καὶ οἱ πόδες δὲ οἱ πρόσθιοι, λευκοειδέστατοι πάντων. μαλοὶ δὲ χειροπληθεῖς λόφου κυανοῦ. γαστὴρ δὲ λευκὴ, πόδιος δὲ οἱ κατόπιν μέλανες εἰσι. .κθ. 6.8.

AP. Cepus typus est elegantis vario gemmarum vesti-

festiùmque cultu collucentis, cetera muti. sic apud Auianum:

Distinctus maculis, & pulchro pectore Pardus
Inter consimiles ibat in arua feras.
Et quod nulla graues variarent terga leones, Fabula 40.
Protinus his miserum credidit esse genus.
Cetera sordenti damnans animalia vultu,
Solus in exemplum nobilitatis erat.
Hoc arguta noua gaudentem Vulpis amictu
Corripit, & vanus approbat esse notas.
Vade, ait, & picta nimium confide iuuentæ,
Dum mihi consilium pulchrius esse queat.
Miremurque magis quos munera mentis adornant,
Quàm qui corporeis enituere bonis.

XXVIII. CITHAROEDVS PISCIS.

Ο ΚΙΘΑΡΩΔΟΣ ΙΧΘΥΣ.

IN mari rubro piscis procreatur, cuius corpus ita figuratum est, vt similitudinem lingulacæ eius latitudo gerere feratur. Squammæ non magnam tangenti asperitatem habent. Cùm subaureo est colore, tùm lineis à summo capitis vertice ad extremam caudam nigris sic distinguitur, vt eas citharæ fidiculas contentas esse dicas, vnde is citharœdus appellatur. os ei pessum it & subsidet, idémque nigerrimum est, cingulòque croceo circumligatur, vertex varietate distinguitur, fulgore aureo, & nigris quibusdam lineis, pinnas aureas habet, rufo colore multipliciter variatur, cauda est nigra, præter extrema: ea enim candidissimo colore asperguntur. Alij item Citharœdi picti nasci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas possidentes. Eorum verò caput cingulis violaceis illustratur, vno quod est ante oculos, ad branchias pertinente: altero se-

cundum oculos, vsque ad medium caput excurrente: alio autem tanquam monili e collum circumplicante. Ælian. Sic Faber piscis qui Gallus marinus & Zeus & Christophorus nominatur, omnia instrumenta fabrilia dicitur in seipso gestare.

lib. 11. c. 23.

Faber piscis. Vide Gesnerum in Fabro.

AP. Torquetur in vanos simulatores, qui specie duntaxat boni sunt aut docti. Citharœdus enim fert citharam, nunquam canit. Vide Martial. epigr.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est,
Doctum, & Grammaticum te Philomuse putas?

Iniquum est πεπαιδευσθαι θησαυρον ἀγονον και ἀργον, και ἀκαρπως διωκειν σοφιαν ἀπραγμονα. Maximus Tyrius in libello de vita practica.

XXIX. CONCHÆ SENSVS.

Homo voluptuarius, & animalis.

Plin. lib. 9. cap. 30.

CARENT conchæ visu, omnique sensu alio quàm cibi, & periculi.

AP. Tantus est stupor voluptuariorum, vt nihil nisi de fuga austerioris vitæ, & hilarioribus epulis cogitent, ad honesta quæque & surdi, & cæci. Nam vt plurimum

παχεια γαστηρ λεπτον ου πικτει νοον.

XXX. CORDYLVS. ΚΟΡΔΥΛΟΣ.

Vita actiua & contemplatiua.

Athen. l. 7.

CORDYLVS piscis in terra pariter & aqua degit: soletigitur ex alto quasi ex vmbraculis prodire in solem: in quo periculum est ne radijs ambustus, extabescat, antequam remeet in mare.

AP. Cauere sibi debent prudentes religiosi, ne cùm ex cœnobijs, quasi ad solem prodeunt, hominum salutem pro virili adiuturi, ipsi periclitentur, & sæcularis amoris labe illiti intereant: sed diu in otio medi-

meditentur, quomodo se salutaribus remedijs adversus pericula muniant: ita fiet quod ait Poeta,

Maior post otia virtus.

XXXI. CROCODILVS IBIDIS PENNA RETARDATVS.

Hæreticus egregij alicuius hominis scriptis coercitus.

COMPERTVM est Crocodilum improbissimum animal, si penna ibidis defricetur adeò obtorpescere & debilitari, vt immobili reddatur, omnemque pristinæ rapacitatis violentiam obliuiscatur. *Horus Niliacus l. 2.*

AP. Cadit omnino in furiosum hæreticum aut virulentum calumniatorem, quem eruditi, & grauis hominis calamus restrinxerit. Talis Pelagium Augustinus, talis Iouinianum Hieronymus, talis pestiferum Arium πύγδλ& Athanasius, tales Caluinum & Luthetum innumeri doctores Catholici verbo Dei fregerunt.

Sidereo clypeo, & cœlestibus armis.

XXXII. CROCODILVS AD PALMAM RELIGATVS.

Crucis victoria.

AVGVSTVS ille Cæsar Ægypto pacata Crocodilum animal horribile ad palmam arborem catena religatum in nummis cudi voluit. Videtur & hodie nummus cum inscriptione *Nemo antea religauit.*

AP. Christus Dominus Ægyptum, hoc est, mundum vicit, & exitialem generis nostri Alastorem depressit crucis arbore constrictum. Augustinus sermo. 137. de tempore: tunc etenim Dominus noster Iesus Christus illum tenebrarum mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni ferreos vectes confregit, omnes iustos qui ori-

ginali peccato adstricti tenebantur, absoluit, in libertatem pristinam reuocauit,& peccatorum tenebris occœcatos splendi da luce perfudit. Aliud exemplum affert S. Isidorus. Enydros,inquit,serpens siue Ichneumon in Crocodili viscera illapsus eoque perempto saluus exiliens, typus est Resurrectionis Christi.

Aliud symbolum.

XXXIII. CROCODILI CATVLVS.

Indoles improba.

CRocodili cum ex sese peperierunt, hoc experimento legitimum à spurio internoscunt, vt si quid catulus simulatque exclusus est, rapuerit, in reliquum tempus in Crocodilini generis numero locoque à parentibus ducatur: sin ignauia eum ipsum retardauerit, ad comprehendendam alicundè muscam, aut lumbricum, aliamve bestiolam, aut lacertulam, eum parens tanquam à se degenerantem, nihilque ad se pertinentem lacerat atque vident, vt ad Solis radios Aquila, suorum ingenuitatem experiuntur, sic celeri alacritate prædam capiendi Crocodili: vtrique scilicet non temerario suos affectu, sed ratione amantes.

Ælian. l. 9. c. 3.

APODOSIS.

Crocodilus suos agnoscit ex rapina, haud dissimiliter parentes improbi germanam soboIem ex vitiorum suorum imagine. Oedipus apud Senecam tales esse filios gloriatur.

Ego sum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc sequuntur. laudo & agnosco libens,
Exhortor aliquid vt patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara generosam indolem
Probate factis, gloriam ac laudes meas
Superate.

XXXIV.

XXXIV. CROCODILVS AD SVEM.

Voluptatis illecebra delinitus.

CROCODILVS capitur obiecto suis tergo, quod deuoret, & grunniente porcello, ad cuius vocem accedit, tùm primum ingesto oculis luto cæcatur, exin facile debellatur. *Hero. l. 2.*

APODOSIS

Typus est voluptatis, de qua S. Paulinus carmine ad Cytherium.

Blandis dolosa retibus.
Si lege mentis ista lex sit fortior,
In iura peccati trahet.
Malesuada verbis, fraudis arte dulcibus,
Animum virilem effœminat.
Excœcat oculos mentis, & radit caput
Spolians, & exarmans fidem.

XXXV. CYTHARVS.

Charitas.

CYTHARVS piscis habere dicitur κάρδιαν λευκὴν καὶ πλατεῖαν, cor latum, & album.

AP. Syncerus Dei amor nullis sordidi animi angustijs restrictus, sed latè in hominum vtilitates diffusus, de quo si amplitudinem respicias merito illud Poëtæ dici possit, *Ath. l. 7. p. 305.*

Cor Mundi instar habens.

XXXVI. DELPHINVS.

Princeps mansuetus.

DELPHINVS solus inter pisces caret felle.

AP. Mansuetudo principum est propria. Seneca lib 1. de Clementia: Nullum clementia ex omnibus magis quam regem & Principem decet. Salust. præ- *Ath. Dipn. l. 8. ex Arist.*

clarè dixit. Qui benignitate, & clementia imperium temperauere, his candida & læta omnia fuisse: etiam hostes æquiores, quam alijs ciues.

XXXVII. DELPHYNVS ANCHORA IMPLICATVS.

Festinandum lentè.

DELPHINVS anchoræ implicatus Augusto, & Tito Imperatoribus pro insigni fuit, quod superiori sæculo Aldus Manutius suis libris præfixit. habuit item Vlysses pro familiari signo Delphinum, vnde φιλοφρόνημον appellatur à Lycophrone. φιλοφρόνημον, καὶ φοινίκιος ἰχθύς.

APODOSIS

Hoc signo demonstratur lenta festinatio, & modus in rebus, quæ res omnium solet esse saluberrima. σωτῆρες φρονίδες σωφρόνιστοι.

Accius in Chrysippo.

Minus pigrasse, quam properasse est nefas.

XXXVIII. DELPHINES COERANI.

Gratus animus morte fortior.

Æl. lib. 8. cap. 3.

COERANVS quispiam Delphinas captiuos ad Byzantium pecunia redemit, & in mare liberos dimisit. Non excidit gratissimis piscibus beneficij memoria: hominem enim postea cum nauis esset submersa, exceperunt, & placidè collocarunt in portu. Cum verò fato fu[illegible]us esset, & exequiarum pyra arderet in littore, frequentes exiluerunt è mari, nec nisi restincto rogo quasi officiosissimi amici discesserunt.

Senec. de Beneficiis.

AP. Beneficij memoria apud ingratos citò consenescit. eandem apud gratos ne lethes quidem fluuius restinxerit. *Gratum hominem semper beneficium delectat, ingratum semel.*

XXXIX

XXXIX. DELPHINVS SEMPER MOVETVR.

Diligentia seu Vigilantia.

DELPHINVM perpetuo motu præditum esse ferunt: nec quoad viuit (ne dormiens quidem) à motione conquiescit: Cum enim necesse habet dormire, ex alto ad summam aquam elatus, vt totus videatur, dormit: non enim somni expers est, atque ita dormiens in profundum tamdiu pepellitur, quoad imam sedem maris contingat: ad quam postquã funditus delapsus est, terræ pulsu è somno excitatur, deinde ex alto emergit, ac repetito somno similiter atque prius ad maris fundum appulsus, expergiscitur, tum rursus eminet extra aquam & hoc ipsum sæpe facit, eamque ob causam inter quietem & actionem agens, nunquam omninò à motu quiescit. *Æl. l. 11. c. 22.*

APODOSIS.

Præclarum vigilantiæ exemplum, maximè verò principibus, quos oportet *Stantes mori*. *Vita ip. a Vigilia est.* Hæc mens Hannibalis.

Pœnus vt ad somnos, vix totam cursibus actæ *Sil. Ital. l. 12*
Indulsit pubi noctem. vigil ille, nec vllam
Ad requiem facilis, credensque abscedere vitæ
Quod sopor eripiat tempus.

XL. DELPHINI.

Amor parentum in sobolem.

DELPHINI teneros catulos ex aliqua causa consternatos rursus excipiunt, & ventre complectuntur. *Basil. in Hexa. ho. 8.*

A P. Parentum φιλοστοργία in paruulis fouendis vel Christi amor, qui, est noster ἰχθὺς, in piscículos, quos fouet in viscéribus suæ caritatis. Accedit quod teneræ soboli veteres Delphini tanta

mansuetudine & cura adnatent vt pædagogi videantur iuuentuti propositi. Quod fusius describit Oppianus. Id verò Christus facit, & nobis iter vitæ, matris indulgentissimo amore non modò complanat, sed præit, nostras in se sarcinas recipiens.

de piscatu. lib. 1.

vide Oppian. lib. 1. de pisc. vers. 689.

ὡς δ' ὅτε Μουζοπόλων ἔργον ἄπο παῖδες ἔωσιν,
Ἀνδρόσι οἱ δ' ἄρ' ὄπισθεν ἐπίσσοπνι ἐδὺς ἔπονται·
ὡς ἄρα καὶ δίκλφινες τοῖς παίδεσσι Τοκῆες
Ἑσσονται.

XLI. DRACO MARINVS.

Indocilitas.

DRACO marinus si manu dextra attrahatur, violenter enititur, sinistram si inijcias, cedit & capitur.

Ælian. l. 5. cap. 36.

APODOSIS.

Multi æqua ratione regi nolunt, sed vijs obliquis trahi, nihil ab ijs obtineri potest quod non violentis rationibus extorqueatur.

Phædrus.

Nolo irascaris liberè si dixero,
Diis est iratis natus, qui est similis tibi.

XLII. THYNNVS.

Prudentia.

THYNNVM Aristoteles tradit in pontum nauigantem dextrum littus radere, exirèque lævo, quod oculo dextro plus cernat, hebete sinistro.

Athen. l. 7. pag. 301.

APODOSIS.

Thynnus prudens, & consideratus homo: dextrum littus, amici securitas: oculus dexter, recta cognitio, seu ratio. Seneca *Duce ratione per totam vitam eundum est. minima, maximàque ex eius consilio gerenda sunt.*

2. de benefic. 18.

XLIII.

XLIII. ECHINVS LACONIS.

Mala toleranda sunt cum emendari non possunt.

DEMETRIVS Scepsius lib. 26. Troiani apparatus, scribit, Laconem quendam ad epulas inuitatum, Echinis marinis illatis mensæ, vnum arripuisse ignarum quinam vsus foret eius cibi, atque adeò non obseruantem, quomodo cæteri conuiuæ illo vescerentur. In os igitur coniectum simul cum testa, dùm frangere cùm stridore conaretur, esu offensum, nec intelligentem quis asperitatis esset reuixus, dixisse: *Ath. l. 3.* O scelestum edulium, neque te iam mollitum abijciam, neque postea tumam vnquam: ὦ φάγημα μιαρόν! οὔτε μὴ νῦν σε ἀφίω μαλακισθέν, οὔτ' αὖθις ἐπιλάβοιμι.

APODOSIS.

Tolerantur aliquando mala postquam semel admissa sunt, quod maiori fortasse incommodo expellerentur.

Patiere quod datur, quando optata non danunt. *Cæcilius.*

XLIV. ECHINVS MARINVS.

Fide & prudentia.

ECHINI marini futuræ tempestatis præscij lapillis in tergum coniectis se operiunt, & arena saburrant, ne fluctibus obortis, ob leuitatem allidantur ad littora. *D. Ambr. in Hexamero.*

AP. Prudentiæ & grauitatis typus, vel certè fidei, quæ nos roborat & confirmat, ne quid in opinionum salo fluctuemus. Simile quod dictum alibi de sepijs ad saxum adhærescentibus.

Tranicto syrtes, anchora iacta mihi est.

XLV. EXCOETVS.

Prospera aduersis turbata.

Ath. l. 6. p. 352.

EXCOETVS piscis tranquillo mari ex alto emergit aurea ridentis cœli serenitate illectus: cum ecce ad apricum Solem quieto & nihil tale cogitanti Parendistæ aues insidiantur, & sæpius inuadunt.

APODOSIS.

Tales sunt res, speſque humanæ. nobis cum serenum esse putamus, repentini malorum turbines ingruunt. Cicer. *Qui locus quietis & tranquillitatis plenissimus esse videbatur, in eo maximè molestiarum & turbinum tempestates extiterunt:*

1. de Orat.

Senec. in Thyest.

Nemo confidat nimium ecundis.

Fortuna male fiditur. Minutius in Octauio. Nota est in hoc argumento Solis viatorem spoliantis fabula, quod Boreas frustra tentarat.

Protinus impulsus ventis circumtonat æther,
Et gelidus nimias depluit imber aquas:
Ille magis duplicem lateri circumdat amictum,
Turbida summotos quo trahit aura sinus.
Sed tenues radios paullatim crescere Phœbus
Iusserat, vt nimio surgeret igne iubar:
Donec lassa volens requiescere membra viator,
Deposita sessus veste sederet humi.

Sol viatorem spoliat. Auianus Fabul. 2.

XLVI. FASTEN PISCIS.

Bonitas & mansuetudo.

Vincen. hist. l. 28. cap. 54.

FASTEN piscis est, in cuius ore maritima aqua salsaque mox fit dulcis.

AP. Bonum & mansuetum ingenium amara quæque sua dulcedine temperat Plautus, *Optimum est aerumnæ condimentum aquus animus.* Rectè id ipsum Christo accommodabitur, quippe piscis est ille à Sibyllis prædictus, qui semel haustas vitæ nostræ acerbitates

bitates nobis miti quadam suauitate decoxit, quo in posterum nobis omnia faciliora leuioraque viderentur. Memini ita accommodatam parabolam a viro nostræ societatis pererudito.

XLVII. GLAVCVS PISCIS, ΓΛΑΥΚΟΣ.

Amor parentum in sobolem.

GLAVCVS piscis pater factus, quos sustulit ex coniuge, diligentissimè cauet, ne insidijs petantur, néve pernicies vlla eis inferatur. Itaque donec læti ac sine timore natant, tamdiu ille custodire non intermittit: nunc a tergo cum eis natans, nunc vero non a tergo, sed adnatat modò ad vnum eorum latus, modò ad alterum. Si quis verò ex paruulis timere cœperit, ille timore cognito, ore hiante, paruulum excipit: deinde timore præterito, quem deuorauerat, reuomit qualem acceperat. ille rursus natat. Ælian. Similitet fœtus caniculæ marinæ metu in vterum matris ingrediuntur & regrediuntur. *Lib. de Animal cap. 16. Ælian. lib. 1. cap. 16.*

APODOSIS.

Hac Icone significatur amor & sollicitudo parentum in teneram prolem; vel certè Dei in homines pluſquam materna φιλοστοργία, quos in aduersis tegit, in prosperis glorioſos ostentat.

Sic glaucus altam piscis arans Thetin,
Dum nigra ventis æquora sauiunt:
Prolem sub aluum vix regressam
Visceribus fouet inquietis.
At cum Fauonij bland- animæ volant.
Reponit auctæ pignora Tethyi:
Mox victor incedit superbum,
In catulis numerans triumphos.

XLVIII. LVCERNA PISCIS.

Apostoli.

Plin. lib. 9. cap. 27. SVBIT in summa maria piscis, ex argumento appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet.

AP. Lucerna mundi beati Apostoli, qui terrarum orbem sua luce collustrarunt, & linguis igneis præditi offusas rebus humanis tenebras dissiparunt inter huius vitæ turbines, & maria, placidissimo fulgore collucentes.

Solemque nouum noua sidera portant.

XLIX. MELANVRI CAVTIO.

Securitati male creditur.

MELANVRI cum placidum, & quietum est mare, ad imam maris sedem in petris aut algis quiescunt, tegumentoq; proteguntur, quocumque corpus occultari potest. contra cum aduersa tempestas est & pisces alij in altum ex fluctuum impetu descendunt, hi tum fiducia implentur, simul & ad littus appropinquant, & ad petras adnatant. nescio enim quomodo pernoscunt quo die noctéve cum feritas maris, & immanitas efferuescit, tum à piscatoribus non adiri mare.

Ælian. de Animal. lib. 1. c. 41.

Horat. Od. 16. lib. 2. carm.

AP. *Sperat infestis, metuit secundis*
Alteram sortem, bene præparatum
Pectus.

L. MVLLVS GREGALIS.

ΘΥΝΟΣ Ο ΟΡΜΗΤΙΚΟΣ.

Fruges consumere natus.

Athen. lib. 7 pag. 324. MVLLVS gregalis dentibus est serratis, totus punctis maculosus, carniuorus, post tertium partũ steri-

sterilescit, vermiculis quibusdam in vtero genitis, qui conceptum fœtum absumunt.

AP. Monachi aut optimi sunt, qui proficiunt, aut pessimi qui degenerant. Serrati dentes, gula: puncta, maculæ vitiorum: sterilitas, virtutis post aliquot actus remissio: vermes, peccata occulta. D. Augustinus: *Ex quo Deo seruire cœpi, quomodo difficiles sum expertus meliores, quàm qui in monasteriis profecerunt: ita non sum expertus peiores, quàm qui in monasteriis ceciderunt. ad summum pulchrè monet: Nolite propter amurcam qua oculi nostri offenduntur, torcularia detestari, vnde apotheca dominica fructu olei luminosiori implentur.* *Epist. 137.*

LI. MVRÆNA.

Ira laceſſita.

MVRÆNA plaga vna per ferulam accepta torpescens perstat: sin plures, ira incenditur. καὶ μύραινα δὲ πληγεῖσα ῥάβδῳ εἰσάπαξ, ἡσυχάζει· εἰ δὲ πλειονάκις, εἰς θυμὸν ἐξάπτεται.

AP. *Furor fit læsa sæpius patientia.*

LII. MVRÆNÆ ACETVM.

Seueritas nimia.

ACETI gustu Murænas in rabiem agi ferunt. *Plin. lib. 9. cap. 23.*

AP. Multi seueritatis acrimonia efferantur, qui lenioribus clementiæ remedijs ad animi æquitatem, & moderationem possent reuocari, Claud. *peragit tranquilla potestas, Quod violenta nequit.* Procul ille Pescennij Nigri truculentus rigor qui Palæstinis rogantibus vt ipsorum census leuaretur eo quod regio esset grauata, satis inclementer respondit: *Vos terras vestras leuare vultis, ego etiam aërem vestrum censere cuperem* Quo responso absque dubio miserorum mortalium animos in sui odium efferauit.

LIII. MV-

LIII. MVRÆNA CRASSI.

Diues fatuus.

PISCES quoque cicures, & mansueti euadunt: & cum appellantur, intelligunt. & è manu lar gientium cibos capiunt, vt Anguilla sacra in Aretusa. Mu-
Ælian lib. 8. cap. 4. ræna etiam Crassi Romani omnium prædicatione celebrata, sic inauribus, & gemmis distincto monili, tanquam sanè eximia formæ pulchritudine puella ornabatur, & appellantis vocem Crassi agnoscebat, atque ad eum adnatabat: Cumq; quippiam ei porrigebat edendum, prompto, & parato animo accipiebat. hanc ille mortuam fleuit vberius, atque honore sepulturæ affecit Et cum aliquando Domitius in hunc dixisset; Stulte Crasse Murænam fleuisti mortuam. Ad hæc respondens Crassus: Equidem, inquit, de bestiæ morte fleui: Tu verò nullos, ne ex trium quidem vxorum interitu, quas ad sepulturam dedisti, luctus percepisti.

Seneca epist. 109. AP. Murænæ sunt in auro atque argento, diuites fatui indocti. *In animo enim non in patrimonio diuitiæ.*

LIV. NERITES, ΝΗΡΙΤΗΣ.

Amor mundi.

NERITES hominum simul, & deorum formosissimus, quo cum Venus etiam in mari se oblectarit, magno illum amore prosecuta. Cùm verò iam
Ælian. 14. cap. 28. tempus fatale aduenisset, & Venerem, dijs cœlestibus, iussa patris, inscribi oporteret: audio eam de mari exeuntem, Neritem quoque suas delicias secũ abducere voluisse. illum verò recusasse, quod inter parentes, ac sorores viuere, quam cœlo potiri mallet. Et cùm alas quoque, quandocumque voluisset, ad volandum sibi producere posset, hoc quoque munus à Venere (ni fallor) acceptum aspernatus neglexit;

glexit: Quamobrem indignata Iouis filia, illum in Cochleam eiusdem nominis conuertit: comitem verò, & ministrũ illius loco Cupidinem ipsum quoque iuuenem, & formosum sibi delegit, & alis quas Nerites habuerat eundem induit.

APODOSIS

Digni sunt omnino qui Cochleæ fiant, quicumq; terram cœlo anteferunt, & rerum humanarum desiderio inescati circumfluentes omni fœlicitate cœli delicias contemnunt,

O curuæ in terras animæ, & cœlestium inanes!

LV. ORCYNVS,

Salus damno leuiori empta.

ORCYNVS cetaceus piscis prouidens est, & natura non arte quæ sibi maximè conducant intelligit. Itaque cùm hamo transfixus fuerit, in maris altitu inem seipsum impellens ac deprimens, ad solum allidit: & hamum oris pulsatione expellere cupit. quod si id minus fieri queat, ab hamo exceptum vulnus luculentius infert, dilatatque: atque exiliendo id quod sibi molestiam exhibet, expuit abijcitq;. ὑρύνει γὰρ τὸ βλαῦμα καὶ ἐκπτύεται δ λυποῦν.

AP. Orcynus symbolum est eorum qui vitam & salutem redimunt leuioribus detrimentis, *pro toto bene pars deperditur.* & *ne peream, pereo.* iuxta id quod dixit Tertullianus ad Martyres, *Aliquid amittere, vt maiora lucreris, periculo euasisse per se præmium est.* *Ignatius Diaconus.*

LVI. OSTREA AD VNGVENTVM.

Voluptas capiens homines.

INDI piscatores alabastrum vnguenti effundunt, cuius suauitate capta Ostrea, inebriata ferreo stylo configuntur. Philost. παρίζηνας ὁ Ινδὸς τῷ ὀστρέῳ δ Ἅλιαρ *Lib. 3. c. vlt.*

ἡδίλιαρ αὐτῷ ὁ μύρον ποιεῖται, ὁ δὲ ἀοίγυται τε, καὶ μὴ δύνει ὑπ' αὐτῆς κινηθῆναι.

Cic. de senect.

AP. Quasi piscator est voluptas: vnguentum, delitiæ: Ostreum verò voluptuarius. Quis nescit vetus Platonis dictum, qui *Escam malorum voluptatem* appellat; quod ea videlicet capiantur homines, vt hamo pisces.

LVI. OSTREI SANIES IN MARGARITAM.

Martyrum Sanguis.

Philost. lib. 2 in vita Apoll. cap. vlt.

OSTREA stylo ttaiecta saniem emittunt, quæ excerpta laterculo concrescit in margaritam.

De natiuit. 2. Machabæorum.

AP. Mundus, veluti fretũ est, pretiosum Ostreum, martyr; stylus piscatoris, gladius carnificis: sanies, sanguis: margaritæ, decora martyrum, & accepta pro Dei gloria vulnera. D. Chrysost. οἷαι μαργαρῖται καὶ λαμπηδόνες ἐκ τῶν σωμάτων ἀγάλλονται τούτων, αὐτὰς ἀποτυφλοῦσι τὸ διαβόλου τὰς ὄψεις. *Non margaritas modo sed fulgores & coruscationes nominat ex ipsis emicantes corporibus quæ dæmonis oculos hebetant.*

LVIII. PAGVRVS.

Prudentia.

Vide Iunii in adagiis.

PAGVRVS Cancri genus, qui tamdiu se continet in antro, quamdiu vetere testa est exutus. At postquam noua denuo cœpit armari, hoc veluti præsidio confirmatus egreditur: & latebras quas verno tempore tantisper incoluerat, relinquit: & nouo indutus tergore, nouis aculeis rigescens, aduersarios contemnit, quos prius suis viribus diffisus declinabat.

Gregor. Naz.

AP. Prudentes suas vires metiuntur, nec se bellorum aleæ committunt antequam bonis armaturæ præsidijs sint muniti. μικρὸν ἐπὶ καὶ γυμνάκαμψον.

LIX.

LIV. PASTINACÆ ACVLEVS.

Calumnia.

PASTINACÆ marinæ radius ab omni medicina inuictus existit, etenim primum vt pupugit statim interficit, quod quidem ipsius telum vel rei maritimæ peritissimi exhorrent. Neq; enim alius quisquam, neque vulneratrix ipsa medicinam facere potest, hoc scilicet dono soli quondam à dijs hastæ Pelei concesso. *Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 56.*

AP. Virulentæ linguæ maledicus Pastinacâ rectè significatur.

φιλοιδόροιο γλώσσης
βέλεμνα κῆρα., *Anacreon.*

LV. PASTINACÆ FATVM.

Saltatio exitialis.

PASTINACAS capiunt qui earum piscationis studioſi sunt, & desiderio non frustrantur, in hunc modum. saltant & canunt quam possunt suauissimè, illæ verò tùm auditu mulcentur; tum spectanda saltatione se oblectant; & adnatant propiùs. At piscatores sensim, ac pedetentim recedunt. Ibi tùm dolus in miseras structus apparet; quæ saltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extensis includæ capiuntur. Ælian. idem de paguris ait & Thrissis *lib. 6. cap. 31. & 32.* *Lib. 1. de Anim. c. 39.*

AP. Tales improbi ridendo in exitium ruunt, & quod ait Satyricus,

Non vnquam reputant quanti sibi gaudia cosstent. *Iuuenal. Satyr. 6.*

LXI. PAVONIS FLVVIATILIS CAVDA.

Finis Bonus.

APVD Indos Pauones sunt pisces cauda aurea insignes: Χρυσᾶ δὲ τὰ οὐράϊα. *Philost. lib. 1. cap. 1.*

APODOSIS.

Bonus finis cauda est aurea. Eustatius ad Iliad. 4. χρυσῆν ἐπιπθέναι κορώνην, auream imponere coronidem dici notat συμβολικῶς, in eos qui laudatum finem suis operibus imponunt.

LXII. PEDVNCVLVS.

Parasiti,

Ælian. lib. 9. cap. 7.

PEDVNCVLVS piscis ignauus omniq̃ arte & industria destitutus, delphinum sectatur, & eius præda tanquam locuplete mensa pingue scit.

AP. Typus parasitorum, qui solent *Aliena viuere quadra.*

LXIII. PHYSÆ IECVR, ΦΥΣΗΣ ΗΠΑΡ.

Amoris Sympathia.

Ælian. lib. 12. cap. 13.

PHYSA Ægyptius piscis admirabili natura præditus est, nam eum notionem habere ferunt quãdo luna augeatur & diminuatur, eiusq̃ iecur cum Luna pariter decrescere pariterq̃ recrescere: corporis habitu modo esse opimo, modo gracili & tenui.

AP. Affectus hominum pro rerum quas ipsi amant, habitu, vel crescunt, vel minuuntur, & omnino se ad rei dilectæ modulum componunt. Mater enim amoris est similitudo. Plato in conuiuio: ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πιλάζει. Talis est ille Lycidas apud Calpurnium:

Ecloga 3. in exoratione.

Non sic districta macrescit turdus oliua,
Non lepus, extremas legulus cum sustulit vuas:
Vt Lycidas domina sine Phyllide tabidus erro.
Te sine, væ misero mihi! lilia nigra videntur,
Nec sapiunt fontes, & acescunt vina bibenti.

At tu

At tu si venias, & candida lilia fient,
Et sapient fontes, & dulcia vina bibentur.

LXIV. PHYSALVS.

Gula.

IN mari rubro, sinu Arabico, piscem Leonides Byzantius gigni ait, Gobio ætatis perfectæ, non magnitudine inferiorem: nullos oculos, nullumque os habentem more piscium: branchias tamen his innatas esse. capitis figuram etsi minus expressam coniectari posse: infra imum ventrem formam quandam leuiter contractam in sinum apparere, quæ smaragdi colorem reddit: hanc ei oculorum loco, & oris esse idem ait. *Ælian. lib. 3 cap. 18.*

AP. Os habent cum oculis commixtum, atque confusum helluones. Quicquid vident ad explendam gulam concupiscunt, imo toti pænè ventres sunt,

Notaq; per oppida buccæ.

LXV. PINNÆ ET CANCRI SOCIETAS.

Calliditas duorum.

PINNÆ animal marinum, è genere concharum est, pandit sese hiatu testarum, & carunculam extra conchas eminentem ex sese prætendit, tanquam escã circumnatantibus piscibus. Cum canero comparandi cibi societatem facit: eamque ob rem cancer cùm piscem quendam adnatare videt, illam leniter morsu admonet, tum Pinna magis ac magis conchas patefacit, intraque eas piscis adnatantis caput recipit, comprimitque: & piscem ita captum in cibo consumit. *Ælian. lib. 3. cap. 29.*

AP. Rectè & loco dicetur in geminos veteratores qui simplicem decipiunt.

Rem de compacto gerunt, quasi in velabro olearij.

LXVI. PINNOTERÆ.

Nobilitas inanis.

Plinius. MINIMI Cancri, quos pinnoteras vocant, quo tutiores sint inanium Concharum testis se condunt, & cum creuerint migrant in capaciores.

AP. Tales sunt qui maiorum se titulis tuentur, cum suis diffidant virtutibus.

Virtute decet non sanguine niti.

LXVII. PNEVMON.

Voluptuarius.

Plato in Phil. PNEVMON piscis est ζωόφυτον, naturæ simul animalis, & plantæ particeps, itaque vt planta alimentum sumit, crescit, vegetatur, & hæc eius vita, sensus enim vt in arborea natura exilis est, & penè nullus.

AP. Præclara imago voluptuariorum, qui in ganeæ libidinumque vsu, summum bonum ponunt. Itaque adeò se potui, ciboque mancipant, vt humanum sensum exuere, & quasi ἀποδενδρωθῆναι, vt loquitur Plotinus, id est, *arborescere* videantur.

LXVIII. POLYPVS.

Luxuria.

Ælian. lib. 6. cap. 28. de Anim. EX piscibus libidinosissimum polypum, eatenus flagranti Veneris cupiditate incendi ferunt, dum & omnibus corporis viribus exhaustis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantoperè infirmus factus fuerit, vt postea alijs præda efficiatur. Cũ enim parui piscículi, tùm cancelli & cancri ipsum exedunt, & conficiunt, quamobrem eum non amplius anno viuere dicunt, fœminamq; etiam propter crebros partus ocyus consumi.

AP.

AP. Imago libidinosi, qui Venere totus vapidus, & putris, vt ait Persius, redditur, omnisque virtutis & bonorum omnium emortua fruge, in libidinum cœno langueſcit. *Sæuus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam maneri quietum patitur affectum. nocte feruet, die anhelat, de ſomno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat.* *Ambroſ. lib. 1. de Cain & Abel c. 1.*

LXIX. POLYPVS.

Inuidia.

POLYPVS cum alijs cibis paſcitur (eſt enim edaciſſimus, ad fraudemque & inſidias calidiſſimus) tùm verò ſua ipſe membra conficit. Nam ſi venatio deficiat, brachia ſua deuorat, ὑπὸ αὐτῆς γίνεσθαι ἀθηρίας, τῶν ἰδίων τὰ πλησίον παραλαμβάνοντος. ac ventre ſic ſaturato, inopiam venationis leuat. Deinde renaſcitur ei quod deeſt: hoc tanquam promptum prandium ad famem reſtinguendam comparante ipſi natura. *Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 17.*

APODEXIS.

Similiter inuidus aliorum inuidens vitæ & fortunis, ipſe tabe conficitur ſui interfector. Proſper. *Inuidi odia inter ſe abſcondunt, & in ſuos cruciatur enutriunt.* *Lib. 3 de vita Contemplatiua c. 5.*

LXX. POLYPODIS CAPVT.

Bona malis permixta.

POLYPODIS caput cùm eſu ſuauiſſimum ſit, difficilem ſomnum & turbulenta affert inſomnia. Simile Ægyptus Homerica, quæ habet φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά. *Plutarchus de audiendis poëtis.*

AP. Bonum rarò ſyncerum eſt, & nullius mali contagione illitum: ſed in rebus humanis omnia malis boniſve, triſtibus & lætis permixta. Syneſius Hymno 4.

Ὁ δὲ καὶ χθονίοις	*Hæc enim terrenæ*
Θεσμὸς ἀνάγκαις	*Lex neceſſitatis,*
Δισσοῖσιν δυάζοις	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον οἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*
Τὸ δ' ἀκρήτιον,	*Purum autem*
Ἀμιγές τ' ἀσάλευτον,	*Impermixtumq; bonum,*
Θεὸς, ἢ τὰ θεῖα.	*Deus, aut diuina.*

LXXI. POLYPI AD CONCHAM.

Calliditas eluſa.

Plin. lib. 9. cap. 30.

AVIDISSIMOS eſſe concharum Polypos ferunt, ſed illas ad tactum comprimi præcidentes brachia eorum, vltroque eſcam ex prædante capere.

AP. Ars arte, fraus fraude, vis vi ſæpe repellitur, & qui ad prædandum venerat, aliorum fit præda.

Οἱ αὖθις κακὰ τύχῃ ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τύχων. Heſiod. ἔργ. peſſimum vitium calliditas. πανδρχ/αἰκέσιον ψυχῆς ἀῤῥώσημα· χαλεπὴν δὲ ἢ πάντως ἀνίαθον ἐργάζεθαι τῆς ψυχῆς ἀποδοπήν. *Calliditas voluntarius animæ morbus, agrè, vel potius nunquam ſanatur.* citius autem perimitur.

LXXII. POMPILVS.

Luxurioſus.

Athen. lib. 7

EST autem Pompilus amator piſcis, ζῶον ἐρωτικὸν, vtpote Venere genitus, & cœli ſanguine, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς γιγονὼς ἐκ τοῦ ἐρανίου αἵματος, ἅμα τῇ Ἀφροδίτῃ.

APODOSIS.

In amatores luxurioſos, qui adeò furialibus inuerecundæ Veneris ſtimulis efferueſcunt, vt cum Venere concreti & nati eſſe videantur. Piſcium autem Venus fertur amantiſſima, vt à quibus molliter excepta fuerit cum Typhonem fugeret. Et fortè illi ex Pompilorum genere:

Venit

Venit ad Euphratem comitata Cupidine paruo:
Inde Palæstinæ margine sedit aquæ.
Dum latet insonuit vento nemus, illa timore
Pallet; & hostiles credit adesse manus.
Vtque sinu tenuit natum: succurrite Nymphæ
Et Dis auxilium ferte duobus ait.
Nec mora, prosilijt, pisces subiere gemelli.
Pro quo nunc dignum sidera nomen habent.

Ouid. Fast. lib. 2.

LXXIII. PVRPVRA.

Gula capta.

PVRPVRA vehementer gulosa est: longam linguam habet: ea penetrat quæcumque potest, & attrahit quæ comedit, eàdem etiam capitur. Capiendi modus eiusmodi est. Paruam nassam denso contextu, exiguis maculis purpurarij piscatores contexunt. intus in media nassa Strombus piscis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: purpura maiorem in modum linguam distendere contendens, eo pertinere, & Strombum ipsum assequi conatur: & ne ab esca quam ligurit, aberret, omnem eam necesse habet exerere. Itaque ipsa exerta fugit escam, quoad plenitudine intumescentem retrahere non quit: vnde fit, vt eam piscator liguritione irretitam comprehendat. *Æl. l. 7. c. 34*

APODOSIS.

Helluones improbi liguriendo persæpè capiuntur. *Plurimus hinc æger moritur vigilando: sed illum*
Languorem peperit cibus imperfectus, & hærens,
Ardenti stomacho.
Viue bidentis amans, & culti villicus horti:
Vnde epulum possis centum dare Pythagoræis.
Est aliquid quocumque loco, quocumque recessu,
Vnius sese dominum fecisse lacertæ.

LXXIV. RANA CONTRA HYDRVM CLAMANS.

Clamor inutilis.

Ælian. l. 12. cap. 15. RANA valido clamore Hydrum terrere conatur, sed ille clamores negligens prædam arripit.

AP. Clamosi & minaces sunt contemnendi: Nam aiunt, *vehementius latrant timidi canes.*

LXXV. RANA PISCATRIX.

Planus.

Ælian de Anim. lib. 9. c. 29. INSIGNE Plani seu impostoris symbolum est Rana Piscatrix, quæ pisciculorum capiendorum magnas habet illecebras, longulos nimirum pilos, siue Appendices quasdam, quorum extrema crassis globulis præpilantur. Hos in turbidissimis & refertis limo locis abdita, porrigit ac prætendit, & adnatantes pisciculos veluti ad escam pilis ad se subductis comprehendit ac helluatur

APODOSIS.

Ignatius Diaconus. *Imago prædæ in damna sæpe pellicit.*

LXXVI. RANA MOECENATIS.

Arcana Principum non euulganda.

Plin. l. 9. cap. 63. EANDEN ob causam factum putant, vt Mœcenas ille Augusto charissimus Rana scriphia literas signaret, cuius hoc est ingenium vt perpetuo silentio torpescat Cyrenis mutæ fere Ranæ illatis è continente vocalibus durat genus earum. [Mutæ sunt etiam nunc in Scripho insula.

Senecæ AP. Significat eximiam silentij fidem, qua sibi commissa Principis arcana seruaret. *Vt quisque contemptissimus, & maximè ludibrio est, ita solutissimæ linguæ est.*

LXXVI.

LXXVI. LAMPAS AD RANAS.

Calumniatorum repressio.

OBSTREPVNT vt solent insanis clamoribus ranæ, & Mineruæ ipsi molestæ sunt, quæ apud Hometum queritur, sibi infesta ranarum coaxatione caput obtusum, & soporem, quem vel maximè desiderabat, negatum. At si lampadam lacui, in quo tumultuantur ranæ, imminentem appendi cures, repentè, vt aiunt, luminis fulgore percussæ conticescunt.

AP. Ranæ calumniatores sunt, qui ne Mineruæ quidem, hoc est, literatis hominibus parcunt, & vsquequaque tumultuantur. at si virtutis fulgor paulatim discussis tenebris clarior emicuerit, aut illustris alicuius viri præstantia compresserit, obmutescunt.

Inuidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miser. vitanda est improba siren
Desidia, aut quicquid vita meliore parasti.

Horat. Satyr. 3. l. 2.

LXXVII. SARGI CAPTVRA.

Semen calamitatis cupiditas.

SARGIS piscibus idonea domicilia saxa & cauernæ sunt, quæ non satis luminibus illuminantur, sed tanquam fenestellas paruulas habent, tanto interuallo distantes, quo pertinere & permeare solis splendor, earumque distantiam lumen Solis complere possit. Cùm enim Sargi luce delectantur, tum verò Solis maximè radios fitienter expetunt. In loco multi eodem habitant. Apud paludes & breuia vitam agunt, vicinam proximam & continentem se habere gaudent. Capras vehementissimè amant. Nàmque cum captarum proximè & secundum littus pascentium vnius aut alterius vmbra in mari apparuerit, protinus gaudio exilientes, summo studio adnatant,

tant, ac saltu non admodum ad saltandum idonei> capras attingere frustra affectant. Sensum caprini odoris percipiunt, etsi sub fluctibus natant. itaque voluptate gestientes, ad eas accedere studeant. Quoniam verò circa amorem adeò infelices sunt, ex his idcircò capiuntur, quæ tantoperè desiderant. Nam piscator caprinam pellem extractam cum cornibus induens, insidias parat, Sole à tergo relicto, atque farinam caprino iure madefactam in eam maris partem spergit, ac abijcit, vbi habitare solent Sargi: quibus tanquam philtro quodam odoris supradicti allectati accedunt, farina vescuntur, pelle assimilatæ capræ permulcentur. Ex his autem piscator multos hamo robusto capit: cuius linea alba non ex arundine appensa est, sed virga de corno arbore: simulac enim ad hamum adhæserit piscis, subtrahere expeditissimè conuenit, ne alios conturbet. Manu etiam capiuntur, si quis spinas, quas ad tuitionem sui excitant, à capite ad partem inferiorem reuocando & flectendo declinet, premendôque ex lapidibus in quos ad latendum se compellunt, extrahat. Sic plumatis tuniculis amicti aucupes, ceruorum tergoribus venatores. Contra purpurati Taurum, albati Elephantum fugiunt.

Ælian. l. 1. de Animal. cap. 23. Plutarch. in Fortit. Alex. p. 588.

APODOSIS

Species, & vmbræ rerum decipiunt multos. Ea enim est ars Dæmonis, vt si cuius rei nos videat cupiditate illectos, eius vanissimam ingerat imaginem, & se in ea quæ amamus ipse componat, quo nos facilius decipiat. Amore igitur, quasi sagena cœcos venatur:

Τόσσ' ἔρως καὶ ζῶσιν ἐς ἀϊδ' ἠερμονίῃσι
Ἐσδορέειν κυδιόωντας ἀνασχόμενο λόχοιο.

Oppian. l. 4. κυνηγ.

LXXIX. SCARI CAPTVRA.

Mors ex luxuria.

SCARVS cum alijs herbis marinis, tùm alga vescitur: omnium piscium ad Venerem est inflammatissimus. Causa cur capiatur est cupiditas inexplebilis in fœminam. Ea non ignorantes rei piscatoriæ peritissimi, hoc modo ei insidias ponunt, vt comprehensæ fœminæ summum os ad tenuem funiculum ex sparto confectum alligent, eamque viuam per mare trahant, vbi eorum cubilia esse, & in quem locum congregentur, norunt. Conficiunt etiam graue plumbum figura rotundum, longitudine trium digitorum, quo ex chordis appenso, trahitur Scarus fœmina captiua. Aliquis eorum nassæ in piscatorio nauigio accommodatæ os latè diducit, datque operam, vt nassa in Scarum captum conuertatur. Ea enim sensim demittitur lapide ad certam mensuram facto. Mares verò non aliter, quàm homines ad conspectam amatam libidinis furore feruntur, circùmq; eam concursantes, alius alium prœuertere, eique appropinquare, & contingere studeant, vt solent iuuenes vehementer amantes, aut osculum, aut vellicationem, aut aliquod quodpiam furtum amatorium venantes: qui deducit fœminam sensim & pedetentim, insidijs collocatis, rectà ad nassam, cum amata diceres ducere amantes. Cùm proximè ad nassam hi accesserunt, plumbum in interiorem partem à piscatore traductum, & linea decidens, fœminam in nassam detrahit, quo simul influentes mares capiuntur: ac pœnam dant Scari eiusmodi furentis libidinis. *Ælian. l. 1. c. 2. Memin. & Opp. lib. 3. ἁλιευ.*

APP. Obscœni homines libidine in maxima capitis discrimina adducuntur, & tamen vt Scari tunc putant se, *Oppian. ἁλιευτ.*

Νίκης γλυκὺ δῶρον ἑλεῖν κράτος.

LXXX.

LXXX. ΣΚΟΛΟΠΙΣ.

Diuitiæ exitiosæ.

CALLISTHENES Sybarita 13. rerum Gallicarum, Nascitur (inquit) in Arari Piscis ab indigenis σκόλοπις nominatus, qui secundum aucta Lunæ albus est, secundum damna verò, omnino niger, & cũ in extremam creuit magnitudinem, à proprijs spinis confoditur, ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀκανθῶν.

APODOSIS.

AP. Diues auarus, & inconstans opportunè hac parabola significatur, cui sæpè nimiæ spinæ, hoc est diuitiæ, sunt exitio.

Hoc habuisse fuit quod perijsse fuit.

LXXXI. SEPIA.

Hæreticum conuiciator.

CVM se à peritis piscatoribus captari cognoscit Sepia, suum attramentum ἀπόσφαγμα, emittit, quo circumfusa, ab oculis piscantium remouetur, eorumque perstringit oculos: piscatores verò, cùm sit in eorum oculis, nihil tale vident. Sic Ænea tenebris circumsepto fefellit Achillem Neptunus, vt ait Homerus.

Æl l. 1. *de Anim. c.* 3.

AP. Hæretici postquam firmis rationibus vrgentur, venenum calumniarum diffundunt, quo effugiant. Simile est quod Plin. habet de Bonaso *Tradunt in Pæonia feram quæ Bonasus vocetur, equina iuba, cætera tauro similem, cornibus ita in se flexis, vt non sint vtilia pugnæ: quapropter fuga sibi auxiliari, reddentem in ea simum, cuius contactus sequentes vt ignis aliquis amburat.*

l. 8. *c.* 15.

LXXXII.

LXXXII. SEPIÆ ATRAMENTVM.

Calumniatorum libri.

SI lucerna infuso Sepiæ atramento accendatur, astantum vultus horribiles, & planè æthiopicos videri facit, quod Anaxilao tribuitur commentum. *Pl.l.32. c.10*

AP. Sæpiæ atramentum est calumnia, quæ lucem, qua quid purius est? inficit, & præclaros alioqui homines tetra specie induit: vnde grauem malorum sarcinam in suum plerumque caput euocat. Num merito calumniatori inclamandum?

Martia.l.6.

Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem nasum viui tentaueris vrsi:
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque,
Si dolor, & bilis, si iusta coegerit ira,
Vrsus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quaras quam possis rodere carnem.

LXXXIII. SEPIA AD SAXVM.

SEPIAM aiunt sæuiente tempestate minora saxa prehendere, & in ijsdem vtraque promuscide velut anchora stabilitam quiescere. *Ath.l.8.p. 323.*

APODOSIS.

Fides est saxum firmissimum, quo fluctuante opinionum salo, excipi & teneri oportet: ὑποβάθρα μένει πίστις. *Theod. λόγ. α. περὶ πίστεως.*

LXXXIV. SIRENES.

Inuidia.

SIRENES aiunt sæuiente tempestate, quam suauissimè canere, contra sereno cœlo & tranquillo mari tristes obmutescere.

AP.

APOD. Inuidos aliorum res aduersæ vehementer oblectant, prosperæ contristant & deijciunt. *Prosp.* de bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, de inimicitijs gratuitis ardent, deprehendi pectoris sui malitiam timent, semper amari: nunquam certi, Amici diaboli, Inimici etiam sui, omnibus odiosi, ad gaudenda anxij, ad plangenda læti, vtrobique dispersi.

De vita Contemplatiua l. 3.

LXXXV. STELLA.

Veri amoris vis inextinguibilis.

STELLA piscis qui ab Aristotele ἀστὴρ quòd in Stellæ modum præclaro ludentis naturæ artificio sit efformatus: Brachijs enim quasi radijs quinque diffusus expanditur. in radiorum medio os est sine gula: inde alimentum in quinque partes distribuitur, vt in echinis internæ partes omnes indiscretæ sunt, vt in vrticis. Radiorum particulæ vinculis tenuibus connexæ facilè disrumpuntur. Aspectu pulcherrimus est, ob exquisitam partium compagem Habet autem tam igneum feruorem, vt omnia in mari cõtacta adurat, omnem cibum statim peragat. Arist. l 5. ὅυτω θερμός ὅστι πρὸς φύσιν ὥσθ' ὅ, τι ἂν λάβῃ παραχρῆμα ἐξαιρούμενον ἀπὸ θαλάττης.

AP. *Æternus est nulliſque domabilis vndis.*

LXXXVI. THYMALLVS PISCIS CAPTVS A CVLICE.

Cenodoxus.

PISCEM Thymallum Ticinus Italiæ fluuius procreat, qui ad cubiti magnitudinem accedit. eius capti odor non indignam admirationem habet, non enim vt cæteri pisces, pisculentum quendam mittit odorem, imò verò existimes te eius gentilem herbam recentem ex terra lectam manibus tenere, tanta sanè

Ælia. l. 14. cap. 22.

sanè odoris suauitate fragrat, vt qui eum ipsum non videt, Thymum se gestare putet. atque is cum talis sit, à culice vili bestiola, cuius esca imprimis delectatur capi solet.

AP. Tales quidem sunt præstanti singularium ornamentorum flore viri, qui cum retia declinent maiorum cupiditatum, vanæ gloriolæ aura & rumusculis capiuntur. Num Thymallus tam vili bestia captus iure inclamaret,

Te naturæ dedecus.
Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

LXXXVII. TESTVDO MARINA.

Prosperitas periculosa.

TESTVDINES tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, vt singularum superficies habitabiles casas integant. capiuntur quidem multis modis, sed maximè euectæ in summa pelagi, antemeridiano tempore blandito, eminente toto dorso per tranquilla fluitantes. Quæ voluptas liberè spirandi in tantum fallit oblitas sui, vt solis vapore siccato cortice, non queant mergi, inuitæque fluitent, opportunæ venantium prædæ. *Plin. l. 9. c. 10.*

APODOSIS.

Prosperæ fortunæ flatu sæpe deliniti homines sui obliuiscuntur, & in acerbissima mala incidunt. fortuna quos nimium fouet, stultos facit. Syrus.

O funestus multis populi
Diruspque fauor, qui cum flatu
Vela secundo ratis impleuit,
Vexitque procul, languidus idem
Deserit alto, sæuoque mari. *Senec. in Octauia.*

LXXXVIII. THEVDITES.

Milites ignaui.

Plut. in Apoph. reg.

Τοὺς Ἐρετριεῖς ἔφασκεν ὁ Θεμιστοκλῆς ὁπλίτας μὲν ἔχειν καλοὺς, καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν. Eretrienses subsannans Themistocles, dicebat, Theuditum more gladium quidem habere, cor autem non habere.

A P. In ignauos, & imbelles, qui arma quidem, & præsidia habent quibus se aduersus hostes tueantur, sed animi imbecillitate, ijsdem vti non possunt.

Sine animis nil arma.

Vel vt habet Accius in Epigonis,

Sine animo est debilis.

LXXXIX. TROCTA ΤΡΩΚΤΗΣ.

Calliditas.

Ælian. l. 1. c. 5.

PIscis Trocta, cuius naturam, nomen & os declarant, dentes habet frequentes & continentes, quibus quicquid inciderit perfringere potest. hamo captus solus ex piscibus non se ab hamo retrahit, sed impellit sese in ferrum, chordâ consumere cupiens. Piscatores contra machinantur magnas ansas: ille verò quoniam quodammodo valet saltu, ansas sæpè transilit, ac linea qua agitur concisa, ad domicilia reuertitur.

APODOSIS.

Callidus callidum captans, sæpè hamum perdit: solent enim quod ait prouerbium,

Ἀλωπεκίζειν πρὸς ἑτέραν ἀλώπεκα.

Contra vulpem vulpinari.

XC.

XC. VRANOSCOPVS.

Vigil prudentia.

VRANOSCOPVS piſcis præter omnium animantium naturam, vnum oculum in ſummo capitis vertice habet, quo intendens, ſemper inſidias vitat reliquorum piſcium. *Iſi. c. 6. l. 12.*

APODOSIS

Prudentis typus eſt Vranoſcopus, qui ſemper erecto in cœlum oculo Deum contemplatur, & occurſantes in hoc vitæ pelago caſus vigili circumſpectione declinat. Opus, ſi quando alias, hoc lumine,

πλείη μὲν γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.

Heſiod. ἔργ. Porro Vranoſcopus, idem eſt, qui ab Athenæo Ἀγνὸς & κραλιώνυμος appellatur, lib. 8. piſcis pedali magnitudine, ſine ſquamis, capite magno, oſſeo, aſpero, Ranæ piſcatricis capiti haud abſimili.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER NONVS.

SERPENTES ET INSECTA.

I. SERPENS.

Amor sobolis.

VLTIS quidem in animalibus cernitur insignis erga suos fœtus φιλοσοργία: sed nihil admirabilius est serpente, per ferrũ & flammas ad teneram sobolem liberandam traijciente. Narrat quippe Funccius se Lostorfij vidisse, cum non fœtus quidem, sed ouum tantũ vnius serpentis in fornacem proiectum esset, matrem ipsam cum festinatione accessisse sibilantem, odore nimirum percepto, & fornacem ingressam esse, licet astantibus quibusdam viris à quibus partim baculis occisa est, partim igne læsa.

AP Ingens est vis φιλοσοργίας:
Sta. Theb. 9 *Sic lea quam sæuo fœtam prosserè cubili*
Venantes Numidæ, natos trecta superstat,
Mente sub incerta, teruum ac miserabile frendens,
Illa quidem turbare globos, & frangere morsu
Tela queat, sed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & in media catulos circumspicit ira.

II. SER-

II. SERPENTES MESOPOTAMIÆ.

Exterorum odium.

IN Mesopotamia Syriæ regione, & in Istronte exigui quidam serpentes nascuntur, qui indigenas non mordeant; at in externos magnopere sæuiant. *Arist. de admirand. c. 145.*

AP. Veteratores plerique quod populares suos, vt satis callidos decipere non possint, in externos omnia tela emittunt, & si quando in eorum manus incidunt, crudeliter diuexant: quod maximè faciunt togati illi vulturij iurisperitorum, & omnis prudentiæ inimici, quos Ammianus tam disertè describit. Cauenda lex est τυφλίας, quæ violatur, cum exteri, pauperes, & ab omni patrocinio destituti, à callidis & nefarijs opprimuntur. Atlas propter morum erga hospites inconditam asperitatem disertè fingitur à Poetis versus in montem.

Quantus erat mons factus Atlas: nam barba comæq; *Ou. 4. Met.*
In syluas abeunt, iuga sunt humerique manusq;,
Quod caput ante fuit summo est in monte cacumen,
Ossa lapis fiunt.

III. SERPENTES VOLATILES.

Dæmones.

IN India, quibusdam in locis serpentes sunt binorum cubitorum, membraneis alis, vt vespertiliones, ij per noctem volant, & lotij aut sudoris stillas demittunt, quæ non cauentium corpora soluunt in putredinem. *Strab. l. 15.*

APODOSIS.

Dæmones hominibus insidiantes hac pictura non male adumbrantur, qui miseris insultant, atque illudunt. Spargunt enim in terris fœdissimum voluptatum cœnum, quo si animi fuerint impliciti,

humi repunt cœlestium bonorum obliti: At verò qui fortiter hanc malorum illecebram contemnunt, felicissimum vitæ cursum tenent, & ad beatorum domicilium liberiori penna contendunt. Hoc præclarè describit Prudentius.

In Hamart. aduersus. Marcion. 870.

Haud secus ac si olim per sudum lactea fortè
Lapsa columbarum nubes descendat in aruum
Ruris frugiferi, laqueos vbi callidus auceps
Prætendit, lentoque inleuit vimina visco,
Sparsit & insidias siliquis, vel farre doloso,
Inliciunt altas fallentia grana, gulamque
Innectunt auidam tortæ retinacula setæ,
Molle vel implicitas gluten circumligat alas.
Ast aliæ quas nullus amor prolectat edendi,
Gressibus innocuis sterili spatiantur in herba,
Suspectamque cauent oculos conuertere ad escam.
Mox vbi iam cœlo reuolandum, Pars petit æthram
Libera sideream, plaudens super æra pennis.
Pars captiua iacet, laceris & saucia plumis
Pugnat humi, & volucres nequicquam suspicit auras
Sic animas cœli de fontibus vnicolores
Infudit natura solo: sed suauibus istis
Deuincta inlecebris retinentur & æthera pauca
Conscendunt reduces, multas viscosus inescat
Pastus, & ad superas procurrere non sinit auras.

IV. SERPENS VETVSTATEM EXVENS IN RIMA.

Humilitas vitæ.

SICVT impossibile est vt serpens vetustatem exuat nisi angustam rimam ingrediatur: ita nos quoque anticipationes veteres, & vetustatem animæ, veteriscque hominis, nisi per angustam & arctam ignominiæ transeamus viam. Quando parsimoniam discit qui epularibus cœnis & largis dapibus assue-

assueuit? & qui preciosa veste conspicuus in auro, atque purpura fulsit, ad plebeium se ac simplicem cultum quando deponit? fascibus ille oblectatus, & honoribus, priuatus & inglorius esse non potest. Hic stipatus clientium cuneis, frequentiori comitatu officiosi agminis honestatus pœnam putat cum solus est Tenacibus semper illecebris assuetum necesse est vt vinolentia inuitet, inflet superbia, iracundia inflammet, rapacitas inquietet, crudelitas stimulet, ambitio delectet, libido præcipitet. Quod igitur remedium, nisi veteres exuuiæ in angusta rima deponantur? *Cyprian. ad Donat.*

V. ANIMALCVLA PHOEDONIS.

Conuersationis vis.

MINVTA quædam, vt ait Phœdon, Animalia cũ mordent non sentiuntur. adeò tenuis illis & fallens in periculum vis est, tumor indicat morsum, & in ipso tumore, nullum vulnus apparet.

AP. *Ex ipso Senec. ep. 94.*

Idem tibi in conuersatione virorum sapientium eueniet, non deprehendes quemadmodum aut quãdo tibi profit, profuisse deprehendes. Idem & aptius de improborum consuetudine dici potest,

Quis non è timidis agri contagia vitat
Vicinum metuens ne trahat inde malum?

VI. APES VNGVENTIS INFESTÆ.

Castitas à fuco & pigmentis aliena.

APES odêre fœdos odores, proculque fugiunt, sed & infectos: itaque vnguenta redolentes infestant, ipsæ plurimorum animalium iniurijs infestæ. *Plin. lib. 15. cap 18.*

AP. Apes studiosos castimoniæ significant, qui

D. Gregor. Naz. qui non modo tetrum libidinis odorem, sed ipsa pigmenta & fucum, quibus aliquando parentatur Veneri, odere.

Οὐδὲ μύρων μαλακὴ μοι διέδραμε θῆλυς ἀὐτμή.

Neque unguentorum mollis & effœminatus me perfudit odor. Procul a solida virtute διακτενισμοὶ θηλυδρυφεῖς. vt loquitur Clemens Alexandrinus, quos etiam Tertullianus tantopere insectatur in mulieribus, libro de cultu fœminarum. Ἀφυΐας σημεῖον ὃ ὀκλιβῆναι τοῖς περὶ σῶμα. *Degeneris signum est insistere ijs quæ corporis sunt.*

VII. APVM DIREPTIO PER FVMVM.

Vana gloria spoliat virtutes.

Plin. l. 11. cap 15. Virgil. Æne. 12.

CVM exiguntur mella, fumo abiguntur apes.

Inclusas vt cum latebroso in pumice pastor
Vestigauit apes fumoq; impleuit amaro,
Illæ intus trepidæ rerum per cerea castra
Discurrunt, magnisque acuunt clamoribus iras.
Voluitur ater odor tectis: tum murmure cæco
Intus saxa sonant, vacuas it fumus ad auras.

AP. Raptores sæpè aut fumo vitam nostram inficiunt, aut molestiam pariunt, quo prædentur facilius. Potest & fumus cum vana gloria rectè comparari, qua offusa dæmon liquentia bonorum operum mella diripit φύγωμεν οὖν κινοδοξίαν, τὸν γλυκὺν σκυλευτὴν πνευματικοῦ πάθους. Basilius. Odium vero quo apes fumum prosequuntur significat, eos qui Deo mellificant nihil æque offendere quam humanarum laudum fumus lædit. Κόμπος καὶ τύφος καὶ δόξα κενὴ ὁ συνισᾷ τῇ ἄνω λαμπρότητι Isidorus Pelus. *Pompa & fastus, & inanis gloria, cum cœlesti luce non bene congruunt.*

in ascetic. Ep. 197.

VIII.

VIII. MEL HEPTACOMETARVM.

Voluptas fallax.

HEPTACOMETAE siue septempagani mellc gunt ex sumnis arborum ramis, quod homines adigit ad insaniam. huius cum crateras Pompeianis militibus propinassent, à sensu alienatas tres eorumdem cohortes conciderunt. *Strab l.11.p. 357.*

AP. Voluptas mellis illecebra aucupatur, quos ferro deinde laniat.

Impia sub dulci melle venena latent.

Itaque respondendum est Voluptati ad sua lenocinia stimulanti, quod Asinus apud Phædrum hero iubenti sibi reliquias hordei dari, quas porcellus repente mactatus conficere non potuerat.

Tuum libenter prorsus appeterem cibum,
Nisi qui nutritus illo est iugulatus foret. *Phædrus l. 5. 85.*

Videtur planè voluptas similis illi Gelopum Fonticulo, cuius meminit Aristoteles in admirandis. Habet aquas mirè pellucidas, & puris fontibus concolores. Verum vbi animal quoduis ex illis gustauerit, continuo moritur. *Fonticulus Gelopum.*

IX. MEL HIRCANIÆ.

Bona humana seu voluptates humanæ.

IN Hyrcania frequens arbor faciem quercus habet, cuius folia multo melle tinguntur, sed nisi solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore succus extinguitur. *Quin. Curt. lib. 6.*

AP. Nos in hac vita humanarum quærimus solatia miseriarum, bona fragilia, quæ primum mellea videntur, ita fictæ dulcedinis insana tenemur cupiditate. Sed vix cœlestis gratiæ radius illuxit, cum ista orbentur, & in fumos euanescunt, quæ magnam in-

se speciem, magnam continere videbantur suauitatem.

X. ARANEÆ.

Prudentia.

Plin. l. 11. ca. 29.

ARANEÆ incremento amnium futuro telas suas altius tollunt.

AP. Hac tabula significatur prouidentia contra aduersa, quæ si instar fluuiorum aduersus nos crescant, opera nostra supra rerum humanarum procellas & turbines ad cœlum erigenda, & in Deo vbi perpetuum serenum est, collocanda.

In solo mens tuta Deo.

XI. ARANEÆ APVLÆ REMEDIVM MVSICA.

Philosophia vitiis medetur.

Pet. Hisp. Alex. in die genialibus.

ARANEÆ Apulæ morsus pestifer sanatur musica, læsus enim cum iam audit Musicę sonitum, se dat in choream, qua tamdiu exercendus est vt delassetur, & veneni vis dissipetur.

AP. Araneæ morsus pestiferi sunt affectus & permotiones mentis, in animæ perniciem incitati, qui blanda sapientis viri oratione quasi harmonia cœlesti deferuescunt, & ad æquitatem reuocantur. Hoc præstat Philosophia, non verbosa illa quidem, sed πραγματική· qua quisunt præditi, *Veri sunt mundi ciues, cæteri autem*, quod aiebat Epictetus, *peregrini.* καλάπερ οἱ εἰς ξένην πόλιν ἐλθόντες. Est autem Philosophia nobile illud Nepenthes, obliuionem malorum affectens.

Nepenthes.

Lapis πωσίλυπος.

Ἀχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων. Ab Helena vtique omnibus mortalibus propinandum (inquit Plinius) In eodem genere est lapis πωσίλυπος, qui repe-

repertus mœrorem discutit: ὃν ἐὰν εὕρῃς πινῶν, πανύστιον πρᾶγμα τῆς κατεχούσης αὐτὸν συμφορᾶς. *Iasf. Byzan. in Tragicis, & Plut. in Strymone.*

XII. ACANEÆ THEBANORVM.

Vates & scriptores infausti.

THEBIS araneæ, quæ circa legiferæ Ceteris valuas telas olim, & eas aprimè candidas texuerãt adorientibus iam fines Macedonibus, nigro omnia opere compleuerunt. *Pausan in Bœo. p. 287.*

AP. Symbolum infelicitatis est nigra tela: vnde nigra vitæ & fati stamina dicuntur a Poetis in re infausta, quia ὃ μέλαν, inquit Pythagoras, τὸ κακοῦ δαίμονος. Contra aurea vel Purpurea Parcarum fila dicuntur, ad significationem immensæ felicitatis. Alluſit Martial. *l. 6. de filio Domitiani.*

Ipſa tibi niueo ttahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Iulia nebit ouem.

XIII. ARANEARVM VENATOR

Vanitatum sectator.

IOCABATVR Heliogabalus ita cum seruis, vt eos iuberet millena pondo sibi aranearum deferre proposito præmio, collegisseque dicitur decem millia pondo aranearnm, dicens & hinc intelligendum quam magna esset Roma. *Æl. Lamp. in Heliogab.*

AP. Quid aliud quam araneas consectantur qui res opesque humanas aranearum telis subnixas tam auidè colligunt, vt se ad vnum natos putent? At is quo gloriantur, *Paulinus.*

Murus aranea fiet.

Num stolida res est in nauigatione, vbi in portum est ventum, si exeas aquatum, cochleas interim aut bulbulos colligas, in quibus dum totus sis, gubernatorem, & nauim, & cursum institutum relinquas? At tales sunt res humanæ, κοχλίδια καὶ βολβάρια, vt

sapiens Epictetus loquitur, quæ multi dum legunt auidius, æternæ felicitatis ad quam vocati sunt obliuiscuntur.

XIV. ARANEVS.

Labor.

TEXTRINAM & lanificia deam nomine Erganem inuenisse fama hominum celebratum est. Araneus vero ad textrinum opus sua sponte naturaque natus est. non enim textili artificio studet, neque aliunde filum assumit, sed ex suo ventre stamina deducit, & irretiendis leuissimis volucribus venabula contexit, atque in retis specie diffundit. Porro eodem, quem ad texendum de ventre suo detrahit succo: ventrem suum studiosissime alit. Mulieres sanè quæ maximè ad nendi artificium digitorum argutijs valent, filumque elaboratissimum conficere præclare sciunt, non cum eo subtilitate operis sunt conferendæ. huius nimirum filum tenuitate pilum vincit.

Ælianus.

APODOSIS.

Vis tibi rem comparare? tui sudoris impensis opus est, τοῦ πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγαθὰ θεοί. De Aranche autem texente præclarè Ouidius,

Epicharm. apud Stob. Serm. 2.

Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes,
Seu digitis subigebat opus, repetitaque longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu.

l. 5. Metam.

D. Augustinus Araneum putat esse Symbolum vanitatis huius vitæ, *supra Psalm. 89.* Aranea huc illuc discurrit, & texit tota die: & labor quidem grandis est, sed effectus nullus: sic & vita hominum huc illucque discurrit. Possessiones quærimus, diuitias appetimus, procreamus filios, in regna sustollimur, & omnia facimus, & non intelligimus quod Araneæ telam teximus.

XV.

XV. ARVNDO RANARVM ÆGYPTIARVM HYDRO SVPERIOR.

Crux.

PECVLIARI quadam sapientia præditum est ranarum Ægyptiarum genus, & reliquis maximè præcellit. Si enim in Hydrum Nili alumnum incidat rana, subito demordet fruſtum arundinis, & id obliquum gerens mordicusque tenens non remittit pro virili parte, ille verò ranam cũ ipsa arundine deglutire non potest, non enim tantam amplitudinem habet, quantum arundo extenditur. Atque ita ranæ prudentia vincunt Hydrorum robur. Ælian. *Var. Hiſtor. lib. 1. cap. 3.*

AP. Nili instar mundus est: Hydrus Dæmonis: ranæ Ægyptie, prudens Christianus: Arundinis crux Christi, quam si quis fortiter apprehenderit, nunquã in inferni Alastoris potestatem deueniet.

Hoc fonte signum Christianis emicat,
Quo mors subacta corruit. *Paulinus ad Cytherium.*

XVI. ASPIS ÆGYPTIA.

Hospitalitas non violanda.

ASPIS ab Ægyptio patria superstitione familiariter enutrita, ad ipsam hospitis mensam assiduè ventitabat: quę cum catulos enixa esset, vnus hospitis filium enecat, regressa parens intellecto facinore filium ipsa suum morte multauit, & sibi voluntarium exilium indixit. *Plutarch.*

AP. Hospitalitatis iura diligenter seruanda, quibus antiqui Iouem ξένιον præsidere voluerunt, Latini hospitalem appellant. *Iouis illius quidem hospitalis numen nunquam celare potuisset.* Et hunc fallere ingens censebatur contra humanæ societatis iura piaculum. Quamobrem erat quoque apud Athenienses posita lex ξενίας qua iubebatur, quosuis hospites *Tullius.*

Græ-

Græcos, maximè verò Thessalos humanissimè excipi, quod ipsi Theseo & Pirithoo hospitibus agrum assignassent.

XVII. ASPIDES ÆGYPTIÆ.

Regum sanctitas.

Ælian. lib. 6. cap. 38.

ASPIDES in diadematibus pictas Ægyptiorum reges gerunt: ex eius bestiæ forma regni firmitatem adumbratè significantes. inuictum enim huius serpentis venenum est, & nemo vnquā ab eius morsu euasisse dicitur. Earum quædam ad quinque cubitorum longitudinem accedunt, nonnullæ rutilo, nonnullæ nigro, cinereoque colore perspiciuntur. Amplius quatuor horas quos momorderint, viuere non queunt: eos strangulatio, conuulsio, & singultus consequitur.

Lib. 3.

AP. Ælianus igitur ad stabilitatem imperij refert. Diodorus Siculus hac Icone regum inuiolabilem sanctitatem significari ait, quos qui tetigerit, illico exilientes in se aspides, hoc est diuinam Nemesim experietur. D. Ignatius qui Christi contemporaneus fuisse creditur:

In epist. ad Smyrnæos.

πᾶσιν χρὴ τὸν βασιλέα· οὕτε γάρ τις κρείττων ἢ ὅτι μᾶλλον πρόσπλησιν ἐν πᾶσί τισ οὖσι.

Oportet honorare regem, nullus enim præstantior, aut Deo propior in hac rerum vniuersitate.

XVIII. BASILISCVS ÆGYPTIVS.

Clementia Dei & ira.

BASILISCVS apud Ægyptios ex auro dedicabatur, capite accipitrino, oculis ex artificio confectis vt claudi & aperiri possent: hunc simul atque oculis adapertis proferebant, vniuersa Ægyptus lætitia atque hilaritate perfundebatur, iocis conuiuijsque soluta: quod si clausis oculis efferretur, ibi tum omnia mœrore luctuque confundi, auersos & iratos

tos Deos existimari, abdere se omnes in tenebras, miserabilique deploratione deorum iracundiam mitigare. hæc ex Epie qui citatur ab Eusebio mutuatur Pierius, qui suo more locos non citat. adde quod Epies Basilisci non meminit, sed in genere serpentis. *Lib. 1 de præparatione Euangelica cap. 7.*

AP. Misericordes Dei oculi mortales interna animi lætitia exhilarant, auersi, tenebris & luctu funestant.

Viget quodcumque videt.

XIX. BASILISCVS AD SPECVLVM MORIENS.

Inuidus seu calumniator suis telis oppressus.

BASILISCVS, vt est apud Solinum, & Ælianum, & qui eos compilauit, Maiolium, ad funera terrarum natus, serpens prorsus exitialis, solo aspectu auras inficit, plantas vrit, necat animalia, saxa ipsa dissoluit. Quod si se intueatur in speculo, repercusso in se halitu, proprijs telis enecatur.

AP. Symbolum est inuidi, & calumniatoris cum maledicta in puram animã eiaculatur, suis sagittis conficitur. fic in eam materiam lusit aliqu. egregiæ indolis Poëta:

Acer in aduerso dum figit lumina vitro
Niliacæ serpens pestis acerba plagæ,
Obscurat glaciale decus lethalibus auris:
In caput authoris sed redit omne scelus.
Namque repercusso in corpus spiramine, vitam
Quam dederat (mirum) spiritus ipse rapit.
Sic cum pestifera torques conuicia lingua
In puros proprio te iaculas gladio.

XX BESTIOLA GONTRANI REGIS.

Grates & parua rependunt.

GONTRANVS Rex Burgundiæ inter venandum defessus ad placidi cuiusdam riuuli molles susurros

ros confederat: quo in soporem soluto eius qui propè astabat armiger animaduertit ex Regis ore emergentem bestiolam, quæ sensim ad riuum progrediens traijcere sese vehementer cupere ostendebat. Armiger illi nudum ensem instar pontis ferrei quo traijceret substernit. Mox cum ad vlteriorem ripam peruenisset, se in specus foramen abdidit, è quo statim rediens iterum in os regis vnde digressa erat visa est remeare. Quæ verò vigilans eques viderat, eadem regi in somnis contigerunt, existimabat quippe se per pontem ferreum ad radices montis venisse, vbi magna vis auri esset recondita. Quamobrem in eo loco cum fodi iussisset, ingentem thesaurum reperit, quem in pios vsus erogauit.

Ex Annalibus Francia.

APODOSIS.

Ferrum sibi stratum ingenti auro pensabat bestiola.

Χάρις βαιοῖσιν ὁπηδεῖ.

XXI. BVPRESTIS. BOYΠΡΗΣΤΙΣ.

Superbia.

BVPRESTIS bestiola est, quam si bos semel deuorauerit in immodicum tumorem molis, ardens excrescit & rumpitur, πίμπραζαι καὶ ἐκγνύμενον ἀπόλλυζαι. Ælian. magnum Etymologicum, in voce *Βούπρηστις*, λάχανον esse dicit, Βούπρηστις λαχάνου ἀγρίου γένος λέγεζαι, διὰ ζοῦς γιγαμένους αὐτῆς μεγάλως πίμπραζαι.

Lib. 6. de Animal. cap. 35.

AP. Bouis instar est, laboriosus subditus: Bupreſtis bestiola, superbia, delicatum vitium & minus apparens, quam ipsum est: Tumor, elatio: disruptio, interitus. Fulgentius epist. 3. ad Probam de virginitate, cap. 17. Cum fuco iustitiæ iniquitas tegitur, illa superbiæ pestilentia venenosius serpit, illa periculosius irrepit.

XXII.

XXII. CICADA EVNOMII.

Fortuna artem iuuat.

EVNOMIVS Locrius de cantu gloriabatur, & mulcebat sanè, delectabatque auditorem. Accidit autem vt chordarum eius vna inter canendum fracta, cicada mox citharæ iugo insidens ruptæ sonum expleret. Certauit hic Eunomius cum Regino Delphis, & auxiliario cicadæ cantu vicit. τάχιστος δὲ ὁ κρατεῖ τὸ ἀνταγωνιστοῦ. Phot. sumpsit ex Conone. *In epist. ad Ioannem Patricium.*

Meminit quoque Clemens Alexandrinus admodum ornatè ἐμάγνυσι δὲ χορδὴ τοῦ λυρῳδοῦ παῖς ὁ τέττιξ τοῦ ζυγοῦ, ἐπερείπων ὡς ἐπὶ καλάμῳ τοῦ ὀργάνου. *In protreptico ad gentes.*

AP. Parabola non absurdè dicetur in eum qui inchoatum opus à summis viris nec dum perfectum explet feliciter, tanquam Cicada citharæ fidibus assonans: vel in maximè fortunatos, quibus inopinata, & inaudita felicitas accidit. Potest & dici de eo, qui in aliquo opere susceptо languet, & hæret, sed si blanda alicuius voce incitetur, animos resumit, & vincit. Meminit Strab. vbi statuam dicit Eunomio erectam, æmulum quoque Eunomij Aristonem memorat. Commodè illud Martialis de hac cithara dicetur: *Lib. 6. p. 140*

Si non errasset, fecerat illa minus.

XXIII. CICADÆ RHEGINÆ ET LOCRÆ.

Indocti elingues.

RHEGINI, & Locri pacem inter se habent, atque vtrisque ad alterorum agros accedere, & agricolationem exercere liberum est. Cicadæ tamen cum ijs non sentiunt: nam Locrenses in Rhegino agro silent: Rheginæ vicissim Locris mutæ sunt. huius silentij nec ipse causam, nec quisquam alius, nisi ad differendum sit temerè audax, intelligit: sola natura

tura nouit. fluuij igitur, etsi inter Rheginos, & Locros medij ripæ nō iugeris spatio distant, tamen neutræ transuolant Cicadæ. In Cephalenia fluuius est, qui inter Cicadarum sterilitatem & copiam, medius interfluit. Ælian. *lib. 5. de Animal. cap. 9* hoc idem Pausanias *in Eliacis. lib. posteriore*; & Strab. *lib. 6.* Causam affert, quod hæ sunt in loco vmbroso, itaque roris plenæ non distendunt membranas: alteræ, quia apricantur, membranas habent siccas, & corneas, quæ facilè resonent.

AP. Imago pulchrè designat literatores, qui inter priuatos parietes sunt garruli, sed cum in Solem & puluerem venerint, repentè quasi siderati conticescunt: vel etiam in milites, qui ad lucentem caminum inter pocula thrasonum minas eructant, ijdem cum in aciem venerint, muliercula quaque sunt languidiores.

Nonn. Dionys. lib. 14. Νόσφι μὺθοισι λέοντες, ἐνὶ πολέμοισι λαγωοί.

XXIV. CVLEX.

Dialecticus.

Origenes super Exodum Homil. 4. DIALECTICOS per culices significari putat Adamantius: hic in aëre volitans sensum penè fugit oculorum. At corpus cum insederit, tenui quidē sed acuto stimulo terebrat.

AP. Illi minutis & subtilibus verborum stimulis animos terebrant, & tāta calliditate circumueniunt, vt deceptus nec videat, nec intelligat vnde decipiatur. *Lib. 4.* Hoc indicare voluit Martianus Capella, vbi ingenioso artificio Dialecticam describit his verbis. QVÆ igitur introgressa est Delio conuocante pallidior paululum fœmina, sed acri admodum visu, & vibrantibus continua mobilitate luminibus, qui crines tortuosi, decentique inflexione crispati, & nexiles videbantur. Qui tamen deducti per quosdam consequentes gradus, ita formam totius capitis circula-

culabāt, vt nihil deesse cerneres, nihil superfluum detineres. Cui quidem pallium Athenarumque vestitus, sed gestamen in manibus fuerat inopinum ac prorsus gymnasijs omnibus inexpertum. In læua quippe serpens gyris immanibus inuolutus: in dextra formulæ quædam, florentibus discolora venustate cæteris solerter effigiatæ, latentis hami nexu interitus tenebatur. sed quoniam eius læua sub pallio occulebat insidias viperinas, cunctis dextra præbebatur. Denique ex illis formulis si quis aliquam percepisset, mox apprehensus hamo ad latentis anguis viroſos circulos trahebatur.

XXV. CVLICES LEONEM.

Periculum ab infimis.

CVLICES in India sub ortum caniculæ tam infesto agmine oriuntur, vt Leones partim stridore partim aculeis finibus exterminent. *Agatharcid. apud Phot. lib. 16. hæc fusè Amm. lib. 18. c. 10.*

AP. Nihil tam magnum, cui non periculum sit ab infimo: infima quoque sensim ad magnas vires excrescunt.

Sic ille magni paruus armenti comes,
Primisq; nondum cornibus findens cutem,
Ceruice subito celsus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ tenera casu virga de trunco stetit,
Par ipsa patri tempore exiguo subit,
Vmbrasque terris reddit, & cœlo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis
Vires resumit. *Seneca in Troade.*

XXVI. DIPSAS, ΔΙΨΑΣ.

Auaritia.

DIPSAS serpens pernicioſissimus, cuius venenum

Ælian. lib. 6. de Animal. cap. 51.

sitim excitat ardentissimam, quæ nulla potione restinguitur, sed in horas exardescit. Lucianus serpentem esse ait non admodum magnum, viperæ similem, violento ictu, veneno crasso, dolores illicò inducentem intolerabiles. Ardores enim immittit inextinguibiles, & putredines, & totum corpus adurit incendio, & qui ab illa icti fuerint, clamant non secus atque illi qui in ignem coniecti sunt. Quod autem illos vehementissimè omnium affligit, & torquet illud est, cruciatus serpenti respondens cognomine. Eius enim morsum mox sequitur bibendi inexplebilis auiditas, & quod maximè admirandum est, quantò plus biberint tantò magis potum expetunt: ac subinde magis atque magis potando crescit bibendi desiderium. Neque illorum sitim extinxeris, & si totum Nilum, aut Danubium epotandum præstiteris, verum irrigando morbum incendis, quemadmodum si quis oleo ignem conetur extinguere.

Lucianus de Dipsadibus. & Lucian. lib. 9.

Isid. lib. 2. de summo bono.

AP. Dipsas est auaritia, quæ inexplebili pecuniarum siti miseros mortales incendit. *Nunquam satiari nouit cupiditas, semper enim Auarus eget, quantoque magis acquirit, tanto plus quærit.*

XXVII. DIPSAS.

Hæreticus seductor.

QVI rerum historias scripserunt, Dipsadem tradunt quendam serpentem, talem veneni perniciem inducere. Etenim in locis quibusdam, vbi fontes sunt in petris, aut venæ, siue riuuli parui aquarū, quæ à petris funduntur in receptaculū aliquod, ipsa Dipsas aquam reperiens ac bibens, postquam bibit, venenum immittit in prædictas aquarum stationes, vt omne animal quod accessit & potu se satiauit videatur sibi quidem vtilitatem peperisse ex participatione aquæ: statim vero circa aquarum receptacu-

Epiphanius hæres. 34. contra Marcosios.

lum

lum ex veneno Dipsadis suscepto cadat, ac moriatur, quin & si aliquem percusserit eadem Dipsas, affectio doloris ex veneno ipsius vehementiori vi victoria prædito, ad sitim & appetentiam potus vrget, semper ad bibendum ac ingerendum potum irritans. Ac percussus putat se aliquid vtilitatis occipere ad perniciem, quoties in lethali hoc dolore potum sumit, verum in ipso potu expleto ventre, & non amplius suscipiente, postea vna cum potu animam emittit: sic etiam hic per poculum mortem operatur ac propinat ab ipso seductis.

XXVIII. DRACO AVES KATAΣIFAZEI.

Musa ad belli motum conticescunt.

LEPIDVS in triumuiratu quodam loco deductus à magistratibus in nemorosum hospitium, minaciter cum ijs postero die expostulauit somnũ ademptum sibi volucrum concentu. At illi draconem in longissima membrana circumdedere luco: eoque terrore aues tum siluisse narrantur, & postea cognitum est, ita posse compesci. *Plin. lib. 35. c. 11.*

APODOSIS.

Omnes vrbanæ res, omnia hæc nostra præclara studia, & hæc forensis laus & industria, latens in præsidio ac tutela bellicæ virtutis, simul atque increpuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. Cicero pro Muræna. Cadit etiam in improbos qui truculento & minaci vultu terrent probos & doctos, eorumque consilia & orationem discutiunt. Rarus ibi doctorum numerus. etenim Cicadæ eo sunt ingenio vt ijs locis non innascantur in quibus nullæ sunt arbores, imò oliuam inter cæteras plantas maximè diligunt. sic literæ bellorum tumultum odere, in pace & principum munificentia suauissime conquiescunt. *Arist. lib. 3. de animal. cap. 30.*

XXIX. DRACO CRETENSIS.

Gratus animus

CRETENSEM puerum Draco, quem is tenerum tener aluerat, in solitudine demum a latronibus interceptum audita voce liberat occisis prædonibus

6. de Anim. cap. 63. *Phot. Bibl.* Ælian. Illustrem de hac materia historiam vide apud Ælian. *lib.* 10. *cap.* 48.

AP. Multa similia in historijs ad grati animi commendationem occurrunt. Qui & in ipsis brutis animantibus elucet non obscurus. Nullum est omnino officium in vita referenda gratia magis necessarium, ex quo uihil ingrato indignius, qui tam sancta humanæ societatis iura violat. *Dixeris maledicta cuncta cum hominem ingratum dixeris. Ingrato homine terra peius nihil creat.*

Publius Syrus. Auson.

XXX. DRACO NECANS ELEPHANTVM, ET VICISSIM A MORTVO PEREMPTVS.

Vltus post fata.

APVD Indos, sicut audio, graues inter se gerunt inimicitias Draco & Elephantus, quare racones haud inscij imperitiq; ex arboribus Elephantos ramos decerpere in pastus suos solere: in has ipsas arbores primo serpunt, postea eam tui corporis partem dimidiam quæ ad caudam pertinet, arborum frondibus circumtegunt, alteram partem anteriorem, funiculi instar appensam dimittunt. Eò cum accessit Elephantus ad arboris surculos arpendos, Draco in huius ipsius oculos desiliens effodit, deinde anteriore parte collum eius constringens, posteriore flagellans, inusitato & nouo quodam laqueo strangulat.

lib. 8. cap. 21. de Animal. Ælian. meminit quoque Apul *Florid. lib.* . Apud Indos immensi Dracones cum immanibus Elephantis pa-

tis pari periculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico volumine indepti reuinciunt, & illis expedire gressum nequientibus vel omnino abrumpere tenacissimorum serpentum squammeas pedicas, necesse sit vltionem à ruina molis suæ, ac retentores suos toto corpore oblidere.

AP. Dæmon mentis lumen prius obscurat, deinde præuaricatores suis implicatos laqueis acerbissimè trucidat. Cadit etiam in eos qui post fata vltiscuntur.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus vltor.

XXX. DRACO A FORMICIS CONSVMPTVS.

Princeps à populo oppressus.

HIEROGLYPHICVM istud est in Tranquillo. Erat, inquit, Tiberio in oblectamentis serpens Draco, quem ex consuetudine manu sua cibaturus, cùm consumptum à formicis inueniisset, monitus est, vt vim multitudinis caueret. Formicas autē mortuis anguibus lubenter vesci narrant rerum naturalium auctores: tum Draconem ipsum esu formicarum & cantharidum veneno distendi, atque efferari annotat Eustatius. At quod viuum serpentem multitudo formicarum oppresserit hoc prodigio datum est. Et ostentum quidem commodam interpretationem habuit. Nam Draco Deorum & Regum symbolum est, quod in Hori sacris characteribus explicauimus: formicæ autem designani τὸ ἀκατάστατον πλῆθος. *In Iliadis 22*

XXXII. DRACONIS COR COMEDENS.

Linguarum variarum interpres.

FERVNT Paracæ vrbis incolæ, eos, qui Draconis cor aut hepar comederunt, etiam belluarum voces, sensusque intelligere. & hoc Indicis fabulis dari. *Philost. lib. 3. cap. 3.*

A P. Cor Draconis est vigilantia, & pertinax literarum studium: voces peregrinæ & barbaræ, linguę, quas literati homines magnis sibi laboribus, & vigilijs comparant. Porro simile huic symbolo quod habet Kiranides in vanis superstitiosisque commentationibus de luscinia. Cor, inquit, luscinię si quis ea adhuc palpitante, cum melle glutierit, & aliud cor eiusdem auis cum lingua portauerit, suauis ad loquendum erit, & sonoræ vocis, & libenter audietur. Tribuunt autem luscinię eloquentiam propter cantus suauitatem, Draconi linguarum peritiam, quod fortè dæmon sub Draconis specie varijs apud varias gentes linguis dicitur loquutus. Et primum quidem apud Euam,

Alcimus lib. 2.

Hic male blanditam finxerunt sibila vocem,
Quis stupor, ô mulier, mentem caligine mersit
Cum serpente loqui? verbum committere bruto
Non pudet, vt vestram præsumat bellua linguam?

XXXII. DRACONES BARBATI.

Barbæ promissio arrogans.

Philost. in vita Apoll. 3. cap. 2.

BARBATI Dracones altius ceruicem attollunt. οἱ δὲ ἀπὸ πυρροῦς καὶ πρόωθεν γινονται, οὗτοι δὲ καὶ γενειάσκεσι, καὶ ὧν αὐχένα ὑψοῦ αἴρουσι, καὶ πλὴν φολίδα σίλβουσιν, ἰκμὰν ἀργύρου: Qui verò coloris ignei sunt, & in dorso squamas eminentes tanquam serras habent, ijs etiam Barba adnascitur, & altius ceruicem attollunt, & eorum squamæ instar argenti fulgent.

A P. Barbæ neglectæ promissio in pijs & sanctis viris, incultam corporis formam, animi verò candorem & decus significat, quibus, vt ait Clemens Alexandrinus, πόχρη καὶ εὐγένειον. Contra in Cynicis veteribus procreatrix fuit arrogantiæ, qui in boni ponderis barba (quod ait Arnobius) sapientiam collocabant, vulgus hominum Brachmanico supercilio despicientes.

Pædag. lib. 3.

XXXIV.

XXXIV. DRACONVM MALA GRAMINA.

Libri pernicioſi.

DRACONES vt hominibus noceant mala gramina paſcuntur, θανατηφόρους ἐξ ἰαθοῦσι. *Æl. c. 4. l. 6. de Animal.*

AP. Mala gramina, pernicioſi libri, quos qui euoluunt, in ſuam & cæterorum perniciem armantur φεῦγε δίνυχος, τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀκρότητος, Iſid. Peluſiota: *Pernicioſam iſtam inauidum dulcedinem literarum, quaſi illos patriæ obliteratores de baccarum ſuauitate Lotophagos: vt Sirenarum carmina blandimentorum docentium captus eruta, non literas tantum, ſed omnes rerum temporalium ſpecies dixerim nobis eſſe Lotophagos & Sirenas.* *epiſt 63. ad Thalelæum Monach. Paul. Iouio fratri.*

XXXV. DRACONIBVS INDICIS COCCVM AVRATVM RETE.

Hæretici libri.

VENATORES Indi ſerpentibus inſidiantes quorum in capitibus lapilli ſunt pretioſi, & aſpectu iucūdi, veſtem purputeam aureis litteris, ſed magicis intertextam ante cubilia extendunt, ſuiſque carminibus prædam ita pelliciunt, vt è latebris egreſſa & coccineo pallio inſidens oculos quamquam pertinacis vigilantiæ ſoluat in ſoporem: tum Indi ſecurim capiti inijciunt, mactant & diripiunt. *Phil. l. 3. in Apol. vitæ c. 2. vide Iſid. c. 13. l. 16. & Sol. de Dracontiade.*

AP. Serpens Catholici imago, quem prudentem ſerpentis inſtar Chriſtus voluit: hæretici, venatores: pallium Coccineum, libri elegantes: aurei characteres ſed magici, hæreſes ſpecie aureæ ſed incantationibus magicis plenæ: captura Draconis, deceptio Catholici: direptio lapillorum, fidei ſpoliatio: ſecuris impacta, mors æterna. Origenes. *Quodcumque profeſſi fuerint de ſcripturis & de myſterijs quæ ſunt in eis* *Tra. 29. in Matth.*

ad demonstrationem, nolite credere quæ dicuntur, veritas enim similis est fulguri egredienti ab Oriente & apparenti vsque ad Occidentem, qualis est veritas Ecclesiæ Dei: ab ea enim sola sonus in omnem terram exiuit, & in fines orbis terræ verba eorum, & velociter currit sola vere veritas Dei.

XXXVI. DRYNAS CVM HÆRETICO.

DRYNAS profecto serpens quidam est ita appellatus qui sanè similis est huic hæresi. Sicut enim Drynas dicitur esse serpens, verum iuxta herbas & quercus frequentissimè latibula sua habet, quapropter etiam Drynas vocatur, & quod quercum arborem amat, & foliorum delapsorum viriditati ac palliditati ipse in medio ipsorū situs seipsum assimilat. Non autem vsque adeo ingentem dolorem hoc animal infert, verum si ipse perseueret, mortem inducit. Ita etiam hic & hæresis ipsius se omnibus numeris assimilat, vt qui nomen quidem Christi induit, Iudæorum verò opinionem elegit. Epiphanius.

hæres. 67. contra. Paulum Samosatensem.

Latet anguis in Herba.

XXXVII. FORMICA CRESCENS IN ELEPHANTVM,

Concordiæ.

Vide Pier. Hierogl. l. 1.

AD significandam concordiæ vim, ingeniosa admodùm figura à nonnullis est excogitata, in qua formica ex vna parte in Elephantum crescit apposito caduceo, ex altera Elephantus in Formicam desinit, aqua & igni pro rebus contrarijs maximè adiectis.

APP. Concordia paruæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Nullum aduersus insultantes hostium vires telum melius, quā mutua animorum con-

consensio, nullum prosperorum maius vinculum, & ornamentum, indicat Ignatij Diaconi apologus.

Ὁμόφρονες νέμονται βόες ὁμοῦ βόες,
Οὔτ' οὖν τις θὴρ ἔβλαψε πολλάκις λέων.
Ἐχθρὰ δὲ μίσει καὶ μάχη διαχίσας,
Ἕκαστον ἐκθέρωκε συμνὸν ὡς ἕνα.

Dum triga concors constat insimul Boum,
Non lædere illam vel ferus valet leo.
Hostiliter mox hisce dissidentibus,
Facile seorsum quemque eorum deuorat.

XXXVIII. FORMICÆ INDORVM AVRIFERAE.

Auari.

MEGASTHENES ait apud Dardas, quæ magna genes est Indorum montanorum, planiciem quandam montanam esse ter mille stadiorum ambitu, & sub ea auri fodinas, quas formicæ effodiant vulpibus magnitudine non minores. vicini iumentis auri ramenta clam rapiunt, palam enim non possunt prohibentibus formicis, quæ & pugnant, & insectantur, & sæpe homines cum iumentis interimũt, vt ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima disponunt, itaque ad prædam dissipatis formicis, auri ramenta ipsi asportant. *Strab. l. 15 Vide Plin. lib. 11. c. 31*

AP. In auaros, qui pecunias reconditas fine vllo vsu auidissimè seruant, & malo ingenio vtilia alijs denegant, quibus ipsi non vtuntur, quod est maximę dementiæ *Horat Satyr. 3. lib. 2.*

Si quis emat cytharas, emptas comportet in vnum,
Nec studio cythard, nec musæ deditus vlli:
Si scalpra, & formas non sutor, nautica vela
Auersus mercaturis, delirus, & amens,
Vndique dicatur meritò. quid differepat istis,
Qui numos, aurumque recondit, nescius vti
Compositis?

XXXIX. ICHNEVMON.

Humilitas.

ÆGYPTIARVM pugna ferarum eiusmodi est, aspidis & Ichnemonis: hic non inconsultè ac temerè in bellum descendit, neque illa trepidantius timidiùsque certamen init. Ille tanquam vir omnibus armis septus in luto volutatur, atque agglutinati luti operimento obducitur: sicq; postea se iustis armis tectum arbitratus in certamen venit, si lutum desit, aqua se abluens, seq; in altum, madidùmque sabulum abijciens, ex improuisis rebus, ac foruitis, arma ad tuitionem sui ingeniosè comparat, continuòque cum capitali aduersario depugnat. summas autem nares suas teneras, ac valde aspidis morsui opportunas, suæ caudæ flexu septus, tuetur. Quod si eas aspis assequi possit, hostem debellauit: sin minus, frustra dentes contra lutum exercet Contra autem Ichneumon illi anteuertens: si ex inopinato fauces comprehenderit, illam strangulat. Quocirca tota victoria cum sit posita in anticipatione, victor existit, qui morsibus alterum præuertit.

Ael. l. 3. c. 22

Hoc idem Stra. refert l. 18 p. 558. n 80. S. Prosper.

AP. Homo dæmonis morsum vitat, si vilitatis suæ lutum sibi ob oculos gonat, idemque ad præliandum quasi armaturam assumat: πλάσμα πηλοῦ ἄνθρωπος. *Non acceditur ad altitudinem Dei, nisi per humilitatem: & cui propinquat subditus, ab eo recedit elatus.*

XLI. MVSCA SEPTENNIS.

Vita breuitas.

Lib. 8.

ARISTOTELES apud Athenæum scribit, visam muscam, quæ ad annos sex aut septem vixerit.

APODOSIS.

Hæc quidem diutissimè vixisse putabatur, ex quo

quo apparet vitam hominum etiamsi ad millesimum annum extenderetur, ratione æternitatis breuissimã fore. Seneca: *Comprehende quantum plurimum procedere homini licet: quantulum est ad breuissimum tempus editi, cito cessuri loco, venienti in pactum prospicimus hospitium de nostris atatibus loquor, quas incredibili celeritate conuolui constat. Computa vrbium sæcula, videbis quam non diu steterint, etiam qua vetustate gloriantur. Omnia humana caduca sunt, & breuia, infiniti temporis nullam partem occupantia.* *In consol. ad Marciam*

XLI. MVSCÆ IN CINERE.

Humilitas pœnitentiæ salutaris.

MVSCAE humore exanimatæ si cinere condantur, reuiuiscunt. *Plin. lib. 11. cap. 36.*

APODOSIS

Tum demum pestifero voluptatis veneno exanimati homines reuiuiscunt cum se cineri & pœnitentiæ totos addixerunt, illud recordati, ὅτι

Ὀλίγη δὲ κεσόμισδα
κόνις ὀστέων λυθέντων. *Anacreon.*

Idcirco laudata illa ceremonia, qua Æthiopum Christianorum maioris ordinis antistitibus non crux modo sed vas etiam aureum, terra aut cineribus refertum præferri solet, vt suæ admoneantur mortalitatis, quam subinde cogitantes, ad salutarem immortalitatem contendant. *Sabel. ll. 4. cap. 4.*

XLII. MVSCÆ IN OLYMPIIS NVLLAE.

Improbi à sacris eliminandi.

MVSCA etiam silentio nobis prætereunda, & contemnenda non est. ipsa quoque naturæ opus. Muscæ Pisatides eo tempore quo Olympia festum celebratur veluti inducias cum incolis simul & pere-

& peregrinis paciſci videntur. Mirum inter tot ſacrificia, & ſanguinis paſſim fluentis copiam, & carnes ſuſpenſas, illas abeſſe velle, ac ſponte vltra Alpheum flumen diſcedere. Diſcedunt, & mulieres, ſed lege, & imperio. Muſcæ vltro, in eo mulieribus temperantia ſuperiores, & præferendæ. Soluto iam feſto reuertuntur, tanquam decreto aliquo exules reuocatæ Itaque cum mulieribus in Elidem & Muſcæ redeunt.

APODOSIS

Significat omnem importunitatem, immodeſtiam, garrulitatem, quæ mulieribus ſupellex, vt ait comicus, eſſe ſolet, a templis, & ſacris eliminandam.

Εκὰς ἱκὰς ὅσις ἀλιτρός.

Callim. Accipe præclaram de ea re Iſid. Peleuſiotæ Martyrio Epiſcopo epiſtolam 45.

παρίργως ποιῇ πῶς τὴν θείων νόμων ἀνάγνωσιν, ἢ καὶ αὐτῶν ἀγνοεῖς πῶς ἀνάγνωσιν· ἡνίκα γὰρ εἰς ὃν θεῖον ναὸν ἱερουργεῖν Ἀάρων, καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου, εἰσήεσαν, πάντα τὰ ἐρεᾶ ἀποτιθέντες ἐσθήματα, στολὰς ἐκ λίνου περιβάλλοντο, καὶ ἐχέσας τὰ ἀπόῤῥητα, καὶ τὴν ἔξω δορύβων ἐπιλησμονεῖν συμαινύσας. *Obiter ac defunctorie leges diuinas legis, aut etiam lectionem ip'am ignoras. Cũ enim Aaron eiuſq; ſucceſſores in templum ſacrificij cauſa ingrediebantur, laneis omnibus veſtimentis abiectis, veſtes ex lino contextas induebant, arcani aliquid continentes, atque illud ſignificantes, externos tumultus tum de memoria deponendos eſſe.* Addit φλυαρίας καὶ ὁμιλίας ἀτόπους. nugas colloquiaque inepta è templis eliminanda, quibus omne ſilentium debetur.

XLIII. MVSCÆ TRAIANI.

Magna ab infimis fugata.

Dion. Caſſ. TRAIANVS dum victis Parthis Agarenos obſidet, tanta ſubito Muſcarum vis edulijs & poculis inſ-

insidens, fœdo contactu cuncta Romano grauia & molesta fecit, vt discedere coactus sit.

APODOSIS.

Nil non tremendum fecit intrepidis Deus. Etiam capillus vnus habet vmbram suam, quod ait Publius Syrus. Porro earum Muscarum meminit etiam Xiphilinus his verbis, καὶ ὁπότε δέοιντο, μυῖαι ἢ βρώμασι καὶ ἢ πόμασι προσιζάνουσαι δυσχερείας ἄπαντα ἐνέπιμπλων. familiare est Deo, cui est παίγνιον hæc rerum humanarum pompa, vt ait Suidas. viribus elatos homines viliſſimis animalculis coercere.

XLIV. MVSTELÆ CAVDA.

Calumniatores repressi.

PECVLIARIS hæc etiam in cane natura est quod nō allatrat illum qui caudam Mustelæ secum habuerit. oportet autem Mustelam, cuius captæ abscideris caudam, dimitti viuam, asinum autem negant rudere, lapide ab eius cauda appenso. Ælian. l. 9. c. 60

AP. Opportunè cadet in eos qui supra calumniatorum maledicas voculas sunt positi. quique, vel principis viri authoritatem, vel magnum virtutis splendorem habent aduersus calumniæ virus præsens remedium.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.

XLV. MYOXVS.

Hæreticus.

TRADVNT naturas rerum experti, Myoxum latitare, & fœtus suos simul in eodem loco parere quinque & amplius, viperas autem hos venari, & si inuenerit totum latibulum ipsa vipera, cum non possit omnes deuorare, pro vice ad satietatem edit vnum aut duos, reliquorum vero oculos expungit & cibos

cibos affert, excœcatosque enutrit, donec voluerit vnumquemque ipsorum deuorare. Si vero contigerit vt aliqui inexperti in hos incidant, ipsosque in cibum sumant, venenum sibi ipsis sumunt, eos qui à viperæ veneno sunt enutriti Sic etiam, ô tu Origenes, à Græca doctrina mente excæcatus, venenum ijs qui tibi crediderunt euomuisti, & factus es ipsis in edulium venantium, ita vt per quæ ipse iniuria affectus es, per ea plus iniuria afferceris.

Epiph. hær. 64. contra Origenem.

XLVI. MYRMICOLEON.

Simulatio improba simplicitatis.

MYRMICOLEON vermis de formicarum genere, sed multo formicis maior, cum adhuc paruus est & inualidus robore, pacem ac modestiam simulat: at cum vires acceperit, pristina consortia despicit, & contra maiores turbas concitat. Itaque inualescens audacia formicas ad labores conuenientes fallit, laboribus insidiatur, annonam surripit otiosis.

Vinc. li. 20. c. 125.

AP. Plerique metu quidem, non ex animo virtutis species induunt ad tempus, & ingenium tractabile ad honestea quæque componunt, quæ mox vbi vires accepit audaciæ, suæ fraudis euoluti integumentis repudiant.

Cicero. 2. Philipp.

Tolle periculum.
Iam vaga prosiliet frænis natura remotis.

Malus officij magister timor.

XLVII. MYRMICOLEON.

Thraso ignauus.

MYRMICOLEONIS parœmia torqueri potest in Thrasonem ignauum, qui leonem simulat cum sit formica. Diuus Gregorius in Moralibus dæmoni accommodat: sicut enim formicis est leo, auibus

ruibus formica: sic dæmon languidis terribilis, fortibus debilis, & contemnendus apparet.

AP. In eodem genere symboli est lapis Thrasydulus, qui vt tradit fabulosus Nicanor, & post eum Plutarchus iunior, nascitur in Eurota, galeæ similis, audax simul & timidus, nam statim, inquit atq; tubam audit, profili in ripam: Athenienſiũ vero pronunciato nomine mergitur in profundum ἅμα χαὶ φάλπιδι ἀκούει ἐθὺς πρὸς ὄχθον προχωρεῖ. τὴν δὲ Ἀθηναίων ὄνομα δέξεται, καὶ εἰς τὸν βυθὸν ἄλλεται. *Thrasydulus lapis. lib. 2. deflu minibus.*

XLVIII. LOCVSTÆ CYRENICÆ.

Iustitia vindex improborum.

INFESTANT Cyrenæos locustæ, vnde lex est etiam ter in anno debellandi eas, primò oua obterendo, deinde fœtum, postremo adultas, deserto is pœna in eum qui cessauerit Est in Lemno insula certa mensura præfinita, quam singuli enecatarum ad magistratus referunt. *Plin. lib. 11. cap. 29.*

APODOSIS

Iustitia fæcem improborum, in famam & fortunas bonorum grassantem, per suos ministros & satellites inquirit, debitisque mactat supplicis, vt exhausta malorum sentina, cæteri quietiores viuant: *Iustitiæ est intercedere iniquitatibus.* Appositè Bazanus Rex Sicambrorum, iubebat sibi vbique locorum præferri gladium & funem, in symbolum seueriſſimæ iustitiæ. *Plin. in Traiani Panegyr.*

XLIX. LOCVSTARVM VOX.

Mendaces & simulatores.

LOCVSTARVM vox occipitio proficiſci videtur. *Plin. lib. 15 cap. 29.*

AP. Mendacium oratio obscura, semper a ter-

go

go latens, nunquam prominens in aperto: aliud enim dicunt, aliud cogitant. vnde Deo hominibusque sunt odiosi.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν
ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσί, ἄλλο δὲ φράζῃ.

Qui aliud occultum habet in mente, aliud loquitur;
Exosus mihi ille est aque ac inferorum portæ.

L. OPHIOGENES SEV HEXAGON INTER SERPENTES ILLAESVS.

Puritas intacta.

Pl. l. 28. c. 3. OPHIOGENES in insula Cypro non læduntur à serpentibus, ex qua familia legatus Hexagon nomine, à Coss Romæ in dolium serpentium coniectus, experimenti causa, circummulcentibus anguibus miraculum præbuit.

APODOSIS.

Beata virgo licet in has terras edita fuerit, in quibus vitia quasi serpentes omnia obsederant, & in miseros mortales feris morsibus ferebantur infesta, ipsa tamen æterno puritatis vigore nullam vnquam aut originalis, aut actualis peccati labem admisit. Hoc certè monstrum qui debellauit, longe maiorem assequutus est victoriam, quam si serpentem domuisset.

Asper, acerba tuens, immani corpore serpens,
Arboris amplexus stipem, quid denique obesset?
At nisi purgatum est pectus, quæ prælia nobis
Atque pericula est ingratis insinuandum,
Quanta confcindunt hominem Cuppedinis acres
Sollicitum curæ, quantique perinde timores,
Quidue superbia, spurcitia, ac petulantia quantas
Efficiunt clades? quid luxus desidiesque?

Has

Hæc igitur qui cuncta subegerit, ex animoque
Expulerit dictis, non armis: nonne decebit
Hunc hominem numero diuûm dignarier esse?

LI. PAPILIONVM VENATIO.

Honorum prehensatio. ex D. Ansel. lib. de simil. c. 72.

PAPILIONES cum volant tramitem rectum nunquam tenent, sed huc illucque se agitant, cumque alicubi residere videantur, nec ibi diu morantur, hos autem sequentes cum pueri capere volunt, citò post eos currere satagunt, & quia non ad suos pedes, sed ad papiliones intendunt, aliquando in foueam cadunt, seque immaniter lædunt: Plerumque cum caute accedunt, & eos apprehendere tentant, papiliones auolant. Si quando eos apprehenderint, exultant de nihilo, quasi magnum quid fuerint adepti. Similiter faciunt qui honores huius mundi appetunt. honores enim huius mundi nunquam certam tenent viam, sed incertis diuerticulis de vno ad alium transuolant.

LII. EX PHALANGIIS RISVS.

Mors improborum.

PHALANGIA lethifera quædam animalia, quæ cum risu necant. *Strab. lib. 2* φέρει δὲ καὶ τὴν Ἑσπερίαν ἔνια τῶν θανασίμων σκορπίους καὶ φαλάγγια. τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας, πόθῳ τῶν οἰκείων.

AP. Miseri mortales dæmonis cassibus irretiti, sæpe rident in animorum interitu: Mox autem risus in tragœdias & gemitus totus soluitur. In quo Lapponum choreas ducere videntur, Hæc enim gens Septemtrionalis licet sub rigidissimo cœlo posita, & tenebris immersa, nonnunquam animi molestias lætitia exhilarare conatur. instruit igitur alacria conuiuia, citharœdis accitis vt conuiuæ hilariores, licet vsu durissimarum dapium effecti, excitentur ad sal-

Choreæ Lapponum.

tandum: nec mora in saltus & choræas vehement quodam impetu effunduntur. Hinc in gemitus & alta suspiria reuoluti in terram ruunt.

Vide Olaũ lib. 4. c. 8.

Hæc mala mentis gaudia.

LIII. PONTI EPHEMERIA.

Vitæ breuitas.

Plut. in consolat. ad Apoll. 113.

IVXTA Pontum nasci animalia quædam memoriæ proditum est, quorum vita vnius diei termino continetur: Siquidem manè nascuntur, meridie vigent, vesperi consenescunt & moriuntur.

AP. Nulla est vita non breuis, sed illorum breuissima, at solutissima ætas est, qui præteritorum obliuiscuntur, præsentia negligunt, de futuro nõ timent. Senec. cum hoc symbolo congruit. Hemerocallis flos, cuius vita & pulchritudo diaria est.

LIV. PRÆSTER.

Ælian. l. 17. de Animal. cap. 15.

Hæresis.

PRÆSTER serpens est, qui vt primum attigit sensus hebetat, ignauiam infert, & immobiles reddit, pòst menti obliuionem & tenebras offundit, simul & percussum iam pilis nudatum suffocat.

AP. Præsteris morbus est hæresis, & quælibet praua & violenta affectio, qua hebetatur iudicium, ingeneratur tepor, & mens Dei & sui oblita densissima ignorantiæ caligine offunditur. Lucanus aliter icti a præstere morbum describit his verbis.

Nasidium Marsi cultorem torridus agri
Percussit præster illi rubor igneus ora
Succendit, tenditque cutem pereunte figura,
Miscens cuncta tumor toto tam corpore maior:
Humanumque egressa modum super omnia membra
Efflatur sanies, latè tollente veneno.

lib. 9.

LV.

LV. PVLEX IN CATENA AVREA.

Diuitiæ indignis oneri sunt, non honori.

MEMPHIDI compertus est aurifex, qui aurea catenula pulicem alligauit. *Leonius de rebus Africis.*

AP. Imbecilli homines magnæ opulentiæ affixi, non tam laudantur, quam ridiculè ostentantur, non tam tenent quam tenentur, non tam dominantur quam seruiunt. *Diuitiæ apud sapientem virum in seruitute sunt, apud stultum in imperio.* *Seneca de vita beata, 26.*

LVI. PYRALIS.

Charitas.

IN Cypri ærarijs fornacibus ex medio igni maioris muscæ magnitudinis volat pennatum quadrupes, appellatur Pyralis, à quibusdam pyrausta. Quandiu est in igne viuit, cum euasit, languidiore paulò volatu moritur *Plin. lib. 11. cap. 30.*

AP. Charitas perpetuis diuini amoris flammis alitur, quæ si intepescat, perit ipsa, nec iam est charitas. Eius vero faces tam acres sunt & incensæ, vt solem ipsum possint aduere.

Βαιὰ λαμπὰς ἰοῖσα τὸν ἅλιον αὐτὸν ἀναίθει.

LXII. PYRAVSTAE INTERITVS. ΠΥΡΑΣΤΟΥ ΜΟΡΟΣ

Ambitio.

PYRAVSTA ignis fulgore vehementer lætatur, & ad lucernas aduolans, alludit ad flammam, donec viuus comburatur. *Ælian. l. 12. cap. 8.*

AP. Ambitiosi ad honorum fulgorem propius accedentes, decussis temeritatis alis plerumque grauissimo lapsu corruunt.

Δίδοικα μωρὸς κάρτα πυράυσον μόρον. Est sanè ambitio, vt disertè dicitur à S. Bernardo, subtile malum, secretum virus, pestis occulta, doli artifex, mater hypocrisis, liuoris parens, vitiorum origo, criminum fomes, virtutum ærugo, tinea sanctitatis, excæcatrix cordium, ex remedijs morbos creans, genetans ex medicina languorem. Bernard. serm. 6. sup. Cantic. 33. At illi miseri postquam reciprocantis fortunæ ludos sunt experti, sero discunt quod abieti proceram illam suam staturam & pulchritudinem iutemperantius iactanti inculcat Rubus,

Ambitiosus cum abiete.

Nunc lata quidem bona sola fateris,
Et nostris frueris imperiosa malis.
Sed cum pulchra minax succidet membra securis:
Quam velles spinas tunc habuisse meas?

Auian. fab. 19.

LVIII. PYRIGONI.

Charitas.

Ælian. l. 2. cap. 2.

TERRA marique nasci animalia nihil mirum, nam materia, & nutrimentum, & natura horum causa est. Ex igne verò generatas bestias volucres existere, nuncupatos Pyrigonos, & in eo ipso igne viuere & ali, hucque & illuc volare, hoc admirationem facit. Illud idem admirationem excitat, cum extra ignem nutricium egrediuntur, & frigidum cœlum attingunt, statim exeunt è vita. Quæ autem causa sit, igne vt nascantur, contraque aëre, temperato elemento extinguantur, alijs dicendum relinquo.

APODOSIS.

Augusti. l. 10 de spiritu & littera, c. 17. Seneca.

Deus, ignis est: Pyrigoni, Dei amore incensæ mentes, quæ in hoc cœlesti igne aluntur. *Charitas lex est fidei. & spiritus viuificans dilectorem.*

Non perit flammis amor.

LIX. RVBETÆ RANÆ.

Improbitas.

RANÆ rubetæ, quarum & in terra & humore vita, plurimis refertæ medicaminibus, deponere ea quotidie ac resumere è pastu dicuntur, venena tamen sibi semper seruantes. *Plin. lib. 8 cap. 31.*

AP. Improbi bona repudiant, atque sibi mala quæque & arripiunt studiosius, & retinent pertinacius. *Apollinaris Psalm.*

Ῥιγίσοιο δολοῦ καὶ ἀρὴς σόμα τοῖο βέβυσαι.
Λᾶσαν ἀεὶ δολόεσσαν ἔχει πολυφορτον ἀίης.

LX. SALAMANDRA.

Constantia.

SALAMANDRA non modo in igne lætari dicitur, ac viuere, sed eum ipsum extinguere. Διαῤῥεῖ καὶ ἀυθις, καὶ ἐγχωρεῖ τῷ φλογὶ ὁμόσε, καὶ, ὡς ἀνύπαλον πῦρ σβεννύει καταγωνίσασθαι. *D. Gregor. Naz.*

AP. Salamandra symbolum est constantiæ, quæ inter miseriarum incendia triumphat. Symbolum hoc fuit Francisci Regis cum disticho, *Paradinus.*

Vrsus atrox, aquilæ ve truces, & tortilis anguis
Cesserunt flammæ iam Salamandra tuæ. *lib. 12. de gemmis.*

Eiusdem cum Salamandra virtutis hyacinthum notat S. Epiphanius. Βαλόμενοι εἰς ἄνθρακας, πυρὸς ἀυθὶ μᾶλλον ἁ βλάπτονται, ἕως δὲ ἄνθρακας σβεννύουσιν. *Hyacinthi* (inquit) *in prunas ardentes ab igne non læduntur, ignem autem ipsum extinguunt.*

LXI. SALAMANDRÆ ORTVS.

Improborum vita ruina communis.

SALAMANDRA feralis Belua, Ioue (vt aiunt) tonante, sæuientibus nimborum procellis, & fœda

imbrium eluuie longè latèque omnia inundante, prodit in lucem.

AP. Improbi, & scelerati homines ex rapinis & ciuili cruore concreti, tanquam funestissima animalia tum demum nascuntur, cùm ciuilibus ruinis deformata infœlix patria languet, & contabescit.

Hoc semine crescunt.

Vel si Salmandram patientiæ imaginem esse velis, quod superiore Icone dictum est; Rectè dicetur Virtus instar Salamandræ per medias tempestates in lucem erumpere.

Horat. Od. 4 lib. 4.

Sic Gens cremato fortis ab Ilio
Iactata Tuscis æquoribus, sacra
Gnatosque, maturosque Patres
Pertulit Ausonias ad vrbes.

LXII. SCARABEI.

Voluptuarius obscœnus.

Ælian. de Animal l. 4. cap. 8.

SCARABEI viuunt in stercore, moriuntur in rosis.

AP. Turpes in obscœnis triumphant, in honestis languent. Bellè hic cadit quod Theosterictus in Niceta habet de Constantino Copronymo: Tantopere sordium & impuritissimæ cuiusque rei odore malo fertur delectatus, vt animalium brutorum stercoribus se illiniret, & eos qui cum illo erant, id facere iuberet, quos amabat, ob idque benignè accipiebat, quod rebus male olentibus semper delectaretur. Hoc Theophanes quoque videtur innuere, vbi ait: Magicis maleficijs & luxurijs cruentisque sacrificijs, & caballinis stercoribus, atque lotio delectatus, μαλακιαις, & dæmonum inuocationibus. Eandem scarabæi parabolam Epiphanius accommodat hæreticis.

hæresi. 40.

LXIII.

LXIII. SCORPIVS ET CROCODILVS.

Inimicitia lethalis.

SCORPIVS & Crocodilus gemino quodam inter se odio flagrant, simulatque alter alterum inspexerit, in mutua funera sponte rapiuntur, amboque eadem dimicatione perimuntur. Ælian. *l. 2. c. 33.* Scorpium ex Crocodilo nasci secundum nonnullos memorat, & ab eodem caudæ venenatæ aculeo extingui σκορπίον ἐξ ἀυτῦ πίπτειν. κέντρον δὲ ἄρα οὐραῖον ἀυτὸν ἔχειν λέγουσιν, ἰῷ πεπληρωμένον.

APODOSIS.

Hac Icone significantur inimici capitales mutuis vulneribus confecti.

Quid tantos iuuat excitare motus,
Et propria fatum sollicitare manu? *Boet. l. 4. metr. 4.*
Si mortem petitis: propinquat ipsa
Sponte sua, volucres nec remoratur equos. *Monomachi exagitantur.*
Quos serpens, Leo, Tigris, vrsus, Aper
Dente petunt, ijdem se tamen ense petunt.
An distant quia dissidentque mores
Iniustas acies, & fera bella mouent?
Alterniſque volunt perire telis?
Non est iusta satis sauitia ratio.

LXIV. SCORPIONIS ASSVLTVS.

Dæmonis insidiæ.

SCORPIONES nulli nocent cui non sit sanguis. *Pl. l. 11. c. 25.*
AP. Dæmon tabidis præuaricatoribus non insidiatur, sed bonis quibus succus est & sanguis. Sic prædones onustas preciosis mercibus naues, latrones bene nummata appetunt marsupia.

Tutum carpit inanis iter. *Ouid.*

Accommodari quoque potest calumniatoribus, qui solent ijs insultare, quorum famã adulta veluti stir-

pe surgentem sperant se posse deprædari. Duros autem & tenuis famæ homines facile intactos relinquunt, quod nihil admodum speciosum habeant, & plus in pugna sit periculi, quam in parta victoria vtilitatis:

Mart. in Xenijs.

Nasutus sis vsque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas:
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi. Quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus est si satur esse velis.

LXV. SCORPIONIS CAVDA.

Lingua maledica.

Pl. l. 11, c. 25. SEMPER cauda Scorpionis in ictu est, nulloque momento meditari cessat, ne quando desit occasioni.

AP. Lingua calumniatoris semper aut minatur, aut mordet: πονηρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν συκοφάντης, Demost. in nobili oratione, πρὸς Σιφάνα, Huius vero pestiferi veneni vim & damna declarat.

Mart. l. 7.

Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas Pyladen odisset Orestes,
Thesea Pirithoi destituisset amor,
Tu Siculos fratres, & maius nomen, Atridas
Et Lædæ poteras dissociare genus.

Nicet. in Manuele Comnen.

ὡς ἄρα ἀδιέντι διαβόλῳ λώπης χείρισον, ἐνίφυ τοῖς ἀνθρώποις κακόν.

LXVI. SCORPIONES IN HVMIDO VIRIBVS DEFECTI.

Baptismo Damones expugnati. ex D. Cypriano.

SICVT Scorpij & serpentes, qui in sicco prævalent, in aquam præcipitati prævalere non possunt, aut

aut sua venena retinere : sic & spiritus nequam qui Scorpij & serpentes appellantur , & tamen per vos data a domino potestate calcati , permanere vltra in corpore hominum non possunt, in quo baptizato & sanctificato incipit Spiritus sanctus habitare : hoc denique à rebus ipsis experimur , vt necessitate vrgente in ægritudine baptizati & gratiam consequuti careant in mundo quo antea mouebantur , & laudabiles in Ecclesia viuant.

LXVII. SCORPIIS ONVSTVS ASELLVS.

Improbus & illiteratus.

ΠΑροιμιακὸν istud dictum non illepide de Alabanda dixit Apollonius Milacus. vrbs est multis intercepta tumulis, qui speciem asini clitellis onusti referant, abundat quoque Scorpijs , vnde facetum hominis dictum. *Strab. l. 14.*

APODOSIS.

Non dissimili ratione torqueri poterit in improbum hominem & illiteratum, Nam Asinus stupiditatem, Scorpius malitiam significat, vt patet ex Nicandri scholiaste, qui affert hunc senarium vulgo iactatum in magna improborum & captiosorum hominum multitudine: ἐν παντὶ καὶ σκορπίῳ φρεαρεῖ λίθῳ. *In omni etenim Scorpius lapide excubat.*

LXVIII. SCYTALE SERPENS.

Voluptas.

SCYTALE serpens tanta præfulget tergi varietate, vt notarum gratia videntes retardet, & quoniam reptando pigrior, quos assequi nequit miraculo sui capiat stupentes. (Dæmonem huius serpentis forma indutum, Euæ imposuisse nonnulli volunt.) *Vide Sol. Polyhist.*

APODOSIS.

Plut. contra volupt. apud Stob. ser. 6. Variegata est bellua voluptas, quæ sui amore perditos, & stupentes captat, quos postea deuoret. Θηρίον ἐστὶ ἡδονὴ ποικίλον, ἃ λαβοῦσα ἀνηλεῶς.

LXIX. SEPA ANGVIS.

Heracleon hæreticus.

Epiphanius hæresi contra Heracleonitas. SEPA profecto hic Heracleon merito dici poterit, qui est reptile quadrupes stellioni similis. cuius morsus detrimentum pro nihilo reputatur, sputum autem in cibum aut potum euibratum, statim mortem assumentibus inducit. Talis est sanè etiam huius doctrina.

LXX. STELLIO ΓΑΛΕΩΤΗΣ.

Inuidia.

TRISTE esse nomen Inuidiæ, omnique dedecore infame, Euripides inquit, quod etiam in nõnullis animalibus ratione expertibus habitat penitusque inhæret. Stellio enim, vt Theophrastus ait, simulatque senectutem, membranam hybernam, exuit, eam vorans consumit, ob inuidiam ex qua laborat aduersus hominem, quod suam tuniculam plane scit contra comitiales morbos plurimum valere. Ceruus item non inscius dextrum suum cornu magno vsui hominibus esse, hoc ipsum, inuidia flagrans, ne tanto bono homines fruantur, in terram occultat. Equa pariter non ignorat se vnà cum pullo amoris veneficia parere: idcirco simul atque editus pullus est, id agit, vt carunculam in pulli fronte innatam, uuncupatam hippomanes, voret. Similiter lynx vrinam occultat.

Æl. l. 8. c. 27

AP. Inuidi commoda alijs inuident quibus ipsi non vtuntur:

φθό-

φθόνος κάκιστος, καὶ δικαιότατος θεός. Porro hæc Ælianus omnia decerſit ex Theophraſto in tractatu de Animalibus quæ diſcuntur inuidere. Adde ex eodem vitulum marinum, qui cum captum ſe videt, coagulum euomit quod Epilepticis auxiliatur. Echinum quoque terreſtrem, qui vrina corrumpit corium. Verum (inquit) οὐ διὰ φθόνον ταῦτα ποιεῖ τὰ ζῶα, ἀλλ' ἄνθρωποι ἐκ τῆς ἰδίας ὑπολήψεως ταύτην αὐτοῖς πεπλάσμεθα. *Hippotoon apud Stobæum.*

LXXI. SYRTIS ANGVIPES.

Voluptas.

ARTIFICIOSISSIME deſcribitur à Dione Chryſoſt. his ferme verbis: corpus quidem illi muliebre idque admodum formoſum, laſciue tumentes papillæ, totumque pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis niditiſſimo, mira ab eius oculis profiliebat hilaritas, quę intuentem quemlibet in amorem procliuiter alliceret, reliquum corporis horridum, & ſquamarum ſcabritie aſperum & intractabile, inferne demum in longum anguem deſinebat, cuius caput in extrema parte poſitum acre admodum eſſet, & mordaciſſimum, alis minimè præditum, ſed Sphingis inſtar factum, neque tamen eloqui vt illæ faciunt, ſed draconum in morem ſibilum tantum edere acutiſſimum. *Orat. 5.*

APODOSIS.

Typus eſt voluptatis, quæ quantumuis pulchra & ſpecioſa, ὠὴ ἐσχάτοις μιλαίνεται·

mediaq; tenus deſcenderat aluo,
Cum ſua fœdari latrantibus inguina monſtris *Ouid. Metam. lib. 14.*
Aſpicit, ac primo non credens corporis illas
Eſſe ſui partes, refugitque, abigitq;, timetq;
Ora proterua canum; ſed quos fugit attrahit vna.

LXXII.

LXXII. THAMVR.

Salus de sanguine vermis.

THAMVR dicitur vermis Salomonis. Nam cum marmor Parium ad ædificationem templi è remotis partibus conuehi præcepisset, conscius prohibitionis legis, quæ vetuit altaris ædificandi lapides ferro incidi, quæsiuit experimentum in vermibus, quod ars humana nesciuit. Nam pullum Struthionis in vitreo vase recluſit, quē cum videret ſtruthio, & habere nequiret, quam nouerat agnitam artem attentans, ſolitudinem luſtrat, redienſque vermiculum tulit, cuius ſanguine vitrum leuit & diffregit, ſicque fœtum eripuit. quod videns Salomon, hoc experimento eodem genere vermis in inciſione duriſſimi marmoris vſus eſt.

Vincent. Natur hiſt. lib. 20. cap. 170.

AP. Chriſti ſanguine, qui ſe vermem nominat apud Prophetam, de carcere erepti & liberati ſumus, huic inferorum portæ, huic tenebræ, huic omnia dęmonum terriculamenta ceſſerunt. Ad idem argumentum accommodari poterit quod habet Pauſanias *in Bœoticis*, cum apud Haliartes Bœotios ſumma eſſet ſiccitas, vnus è primoribus Delphos miſſus accepit oraculum, aquam ſeſe inuenturum, ſi primū Haliartum redeunti ſibi obuiam factum interemiſſet: in patriam reuerſo filius impubes Lophis primus occurrit: Pater ſtricto gladio puerum tranſuerberat: ille adhuc ſpirans, cum huc illuc curſitaret, vbicumque fuſus humi eſſet cruor, inde aquæ eruperunt.

Aliud ſymbolum.

Lophis.

LXXIII. THERMVTIS. ΑΣΠΙΣ ΘΕΡΜΟΥΤΙΣ.

Iuſtitia.

ASPIDIS genus vnum Thermutin Ægyptij nominant

minant. hanc sacram esse aiunt, & summa religione colunt. Itaque ea Isidis simulachra tanquam regio quodam diademate coronant. Eandem in perniciem hominum natam esse negant. Enimuero comminiscuntur eam se à probis abstinere: contra verò impiis necem afferre. Quod si ita est, Iustitiam vniuersi dixeris hanc feram honorare, vt quæ acrimonia intellectus bonum à malo discernat, & tanquam illius ministra ac vindex in malos animaduertat. Addunt alij, Isidem sceleratissimis hominum eam immittere. hanc quoque solam in hoc genere immortalem esse Ægyptij referunt, qui aspidum genus in sedecim species diuidunt. in sacris igitur ædibus ad vnumquemque angulum subterranea sacella ædificant, vbi sanè Thermutidi habitanti bubulum adipem edendum interuallis quibusdam obijciunt, *Ælian. l. 10. c. 31.*

APODOSIS.

Typus Iustitiæ Iamblichus in epistola ad Anatolium de Iustitia, ἔργα ἔϊνυν τῆ δικαιοσύνη πρόσφορα καὶ ἐπιτηδείυμα ἐστὶν ὅσα κοινωνικὰ καὶ ἥμερα τυγχάνει, καὶ ξυμβαλλόμενα καὶ ξυναλλακτικὰ καὶ ὠφέλιμα, τῶν ἐλαττόνων κωλυτικὰ καὶ διαπράξεων τῶν ἐναντίων πᾶν ὅλως κατάχισιν παρασκευάζοντα, Opera igitur & studia Iustitiæ accepta fuerunt, quæcumque ordinata & tranquilla sunt, composita, conciliata, vtilia, quæcumque noxios & prauos actus prohibent: Atque nos ad contrarias omnino promouent.

LXXIV. VESPA IN ACETO.

Seueritas vtilis.

SI oleo infundatur Vespa, moritur: aceto autem postea reuiuiscit. *Vincent. Natur. hist. l. 24. c. 74.*

APODOSIS.

Acria plerumque ingenia nimia mansuetudine deprauantur, quæ si paulo seuerius tractentur, & vigent iucundius, & proficiunt vberius. *Lenia enim re media,* *Basil. in Hexamer. hom. 8.*

media, & segnes medicos eorum morbus, quod ait Curtius, *non expetit*. Simili modo Sal Agrigentinum aqua induratur, igne liquescit.

LXXV. VESPÆ VENENATVS ACVLEVS.

Maledicus.

Ælianus.

ACVLEATÆ Vespæ hoc etiam facere dicuntur. in viperam quam mortuam perspexerint inuolantes, veneno aculeum imbuunt: vnde mihi homines disciplinam, non eam quidem bonam, veneno inficiendi sagittas habuisse videntur: cuius in odyssea Homerus meminit. Ac sanè Hercules vt hydræ veneno iacula tinxit, sic Vespæ viperina acerbitate aculeos inficiunt.

APODOSIS

Plerique naturæ improbitate ad omnem petulantiam armati, quo deteriores euadant, veteres calumniarum magistros legunt, & in ijs linguam improbam suæ malitiæ telum exacuunt. Ex hac officina prodiens calumniator:

Appollon. Argon. 4.

σκολὺν ἐλιγμὸν ἔρχεσι οἶμον,
Ἔνθ' μὲν ὀξυόεσσαν ἀάπτει σίλας ἠελίοιο,
Ῥοίζῳ δ', ἔνθα, καὶ ἔνθα, κάρη τρίφει.

LXXVI. LOPYRON.

Appelleianorum hæresis.

TRADVNT dolorosam vespam, quam quidam Zopyron appellant, habere quidem aculeum venenum iacientem, breuem, non multum dolorem inducentem, sed qui secundum ipsius facultatem venenum iaciat. Si vero quis perscrutans ipsius latebras,

bras, aut nidum destruat, in fruticibus enim, & herbis hunc facit, & instar faui sibi ipsi capsas quasdam construit, in quibus capsis sobolem suam deponit, & sibi ipsi fœtus facit: Si vero quis perscrutans virgâ aut ligno pungat fauum & destruat, exit indignata ipsa horrenda quidem, verum debilis vespa, & si inuenerit petram aut lignum, præ irâ quâ excanduit, cum stridore instat, & impetit ac ferit petram, & petram quidem nihil lædit, neque lignum, imò neque hominem, etiamsi momorderit, nisi quod modicum dolorem inducit: verum aculeum amittit, & sic perit, petra vero nullâ iniuriâ afficitur. Sic etiam hæc vespacea secta instar Zopyri, paruam inducens vexationem subuertetur, vbi in petram illapsa impegerit, hoc est in veritatem, & vbi aculeum amiserit.

Epiphan. hæresi 44. contra Appelleianos.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER DECIMVS.

PLANTAE.

I. AGNVS, HERBA.

Simplicitas simulata.

ON longè à Cazanensibus Tartaris in quadam insulâ à grauissimis viris narratur semẽ quoddam inueniri non absimile peponum semini, paulò tamẽ maius, & rotundius, ex eoque in terram condito quiddam agno simillimum enasci; quinq; palmarum altitudine. Nam & caput, oculos, aures, cæteraque omnia in formam agni recèns editi, pellem etiam subtilissimam habere, qua permulti his in locis ad subducenda capitum tegmina vtantur: Tum quoque plantam illam, si tamen sic dicenda sit, carnem quidem nullam, attamen sanguinem habere: sed carnis loco materiam quandam Cancrorum carni persimilem: vngulas verò, non vt agni, carneas, sed pilis quibusdam ad cornu similitudinem vestitas: Radicem illi ad vmbilicum, ceu vestis medium esse: viuere autem tantisper donec depastis circum se herbis, radix ipsa pabuli inopia arescit.

Odoricus lib. 1.

APOD. Multi specie duntaxat, agni, rapacitate lupi.

O.vi-

O vita fallax abditos sensus geris,
Animisq; pulchram turpibus faciem induis!
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum. Seneca in Hippolyt.

II. AMYGDALVM.

Virtus initio ardua.

DVABVS veluti tunicis, ita pelliculis vestita sunt amygdala: Prima quidem amara est; secunda, dura & aspera; quæ fructus in se iucundam complectitur suauitatem.

AP. Hoc virtutis est symbolum, quæ Tyronibus nuper ex voluptatum contubernio seductis rigida videtur; & austera; mox labore quæsita miteſcit, & suorum fructuum copiam facit.

ξηρὰ μὲν ἐπιεικῆ πέλει.

III. ARBOR, ἄγνος.

Castitas.

PER MVLTAM Serpentium fugam Nepeta irriguis gaudent locis, & Aghos faciunt; & longè lateque expellunt. In Athenienſium Thesmophoriis Atticæ mulieres Agni foliis cubilia substernunt, quòd & serpentibus sit infesta, & simul existimetur ab appetitione Veneris prohibere, vnde nomẽ traxisse videtur. Herba etiam Libanotis nuncupata serpentibus formidabilis est. Ælian. lib. 9 cap. 6. de Animal.

APODOSIS.

Agnos castitas, serpentes Diaboli. Cyprianus Tertullianum sequutus: *Pudicitia est honor corporum, ornamentum morum, sanctitas sexuum, vinculum pudoris, fons castitatis, pax domus, concordiæ caput. Hæc nos commendat Domino, connectit Christo: hæc expugnat omnia de membris illicita desideriorum prælia, pacem nostris corporibus inducit: beata ipsa & beatos efficiens apud quos habitare dignatur.* Hæc Cyprian. Lib. de disciplina & bono pudicit.

IV. ARBOR ANTISTROPHOS.

Contraria ex eodem : vel Crucis lignum.

NON procul à Malacâ arbor est, cuius radices cũ multæ sint, in varias dispersæ sunt partes. quæ enim ad orientem spectant, antidotum præbent aduersus venenum quodlibet, febresque pellunt, aliasque ægritudines : at quæ vergunt ad occasum, ipsissimum venenum.

De rebus in hist. Simar. part. 4. c. 17.

AP. Ex eodem fonte res omnino contrariæ sæpe proficiscuntur. Commodè dici poterit de fatali ligno, per quod in fraudem, & exitium inducti sumus, & de ligno crucis, per quod ad vitam reuocati sumus. D. Gregor. Naz. *orat. 25.* πρὸς ὃ ξύλον τῆς ζωῆς ἐπαναχθέντες διὰ ξύλου τῆς ἀπωλείας.

Origen. de Crucis potentia.

Origen. hom. 8. in locos diuersos : *Euangelium filij Dei humilitas est ; illius crux nostra victoria est, illius patibulum noster triumphus : gaudentes leuemus hoc signum in humeris nostris, victoriarum vexilla portemus ; ium damones viderint, contremiscunt. Qui aurata Capitolia non timent, crucem timent. Qui contemnunt sceptra regalia, & purpuram Cæsarum, & dapes ; Christiani sordes, & iciunia pertimescunt. Virga Moysis duplicem gerebat imaginem. Nam hostibus occurrebat vt serpens, mordens, & enecans ; Israelitis erat vice baculi, quo nitebantur. Sic etiam verum lignum Crucis hostilium quidem spirituum nequitiæ mors est, animarum verò nostrarum baculus, tuta sedes, & vita, in qua conquiescunt. Macar. hom. 47.*

Caroli Ducis Symbolum.

In eodem argumento vnum subiungam. Carolus Rex Neapolitarũ dux Calabriæ habuit in insignibus rupem serrâ sciissam, in cuius cacumine est Crux, in summa cruce rosa cum symbolo,

In patientia suauitas.

V. AR-

V. ARBOR ἄτυφος.

Martyres.

REPERITVR in orbe nouo arborũ genus, quod cùm aduritur nullos fumos emittit, quin potiùs suauissimum spargit odorem. Alia est cuius incisio gustulam distillat balsamo odore persimilem, cuius virtus est vulnera quæcunque curare, cicatricesque prorsus obducere. *Maiol. Dialog. 21.*

APOD. Martyres vsti, & secti nulla caligine sunt obducti, sed præstantissimos suæ virtutis odores in omnem terrarum orbem effuderunt. D. Chrysost. de SS. Martyr. ἀλλὰ φλογὸς πάντοθεν πολιορκούσης, καὶ τῆς ἀσινθήρων τοῖς ἕλκεσιν ἐπιπηδώντων καὶ θηρίων πανδεξιώτερον δακνόντων τὰ τραύματα, καθάπερ ἀδαμαντίνοι τινες, καὶ ἐν ἀλλοτρίοις ὁρῶντες τοῦτο γινόμενα σώμασιν, οὕτω γενναίως καὶ μὴ προσηκούσης αὐτοῖς ἀνδρείας τῆς ὁμολογίας ἐπακούσασαν ῥημάτων ἀπιρίσπαστοι διὰ πάντων λεγῶν μένοντες, καὶ τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν καὶ τὴν θεῖαν χάριν λαμπρῶς ἐπιδεικνύμενοι.

Sed flamma illos vndique obsidente, ac scintillis in vlcera prasilientibus, & quauis fera crudelius vulnera vellicantibus, perinde quasi essent adamantini, & in alienis ista corporibus fieri cernerent, ita generosè. ac cum ea quæ illos decebat fortitudine in confessionis verbis constantissimè perseuerabant, & in omnibus his malis durantes simul & animi sui robur inuictum, & Dei gratiam egregiè præ se ferebant.

Deinde eorum corpora comparat cum sole.

ὥσπερ πηγῶν ἀκηνων κροκοειδῶν τῆς ῥυακων τὸ αἷματος πανταχόθεν αὐτοὺς περιρεόντων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν καταυγαζόντων πολλῷ μᾶλλον ἢ ὁ οὐρανὸς ἥλιος.

Dum veluti crocei quidam radij, riui sanguinis vndique illis diffluerent, eorumq; corpus multo quàm cœlũ Sol ipse splendidiùs illustrarent.

VI ARBOR HISPANIOLÆ.

Voluptas.

Hist. nouimundi.

IN Hispaniolâ insulâ arbor est, cuius fructus pyris muscatis persimilis, iucundo odore, esui quoque gratissimus, verum pestiferi succi; nam Indi illo sagittas oblinunt, veluti veneno.

APOD. Voluptatis species iucunda, pessimi sunt effectus.

Euripides apud Stob. serm. 3.

Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς πικτὴν λύπην.

Philo de mundi opificio p. 27. edit. Col. Allob. eandem per serpentem Paradisi terrestris μυθολογεῖ disertissimè philosophatus.

VII. ARBOR IMMORTALIS.

Verus Philosophus,

D. Gregorius Nazianzenus, qui refertur à S. Maximo de patientia, arborem quamdam esse ait in fabulis, quæ resecta pullulat, & cum ferro certat. Et si Poetarum, inquit, verba vsurpanda sunt, tantum abest vt moriatur, quin morte ipsa viuit, sectione germinat, ac decerpta succrescit. ἴσι πῃ δὲ τοῦ μύθου φυὸν ὃ δάκνει πεμνόμυον καὶ πρὸς σίδηρον ἀγωνίζεται. καὶ εἰ δεῖ ποιητῇ μεμνῆσθαι λόγου, θανάτῳ (ἢ καὶ τομῇ φύεται, καὶ αὔξεται δαπανώμενον.

AP. Idem sic parabolam redit: ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σαφῶς δεδοῦσθαι ὑπὸ φιλοσόφου, ὃς ἐνδοιμᾶται δι' παθῶν, καὶ ὕλην ἀρετῆς ποιεῖται τὰ λυπηρὰ, καὶ δὶς ἐναντίοις ἐγκαλλωπίζεται. *Mihi verò videtur simile quidpiam esse vir Philosophus, qui infortuniis illustratur, & molesta quæque in virtutis materiam transfundit, ipsisque aduersis venustatur.* Hoc voluit Horatius cum scripsit:

Od. 4. l. 4.

Duris vt ilex tonsa bipennibus
Nigræ feraci frondis in Algido,

Per

Per damna, per cedes ab ipso
Ducit opes animumq; ferro.

VIII. ARBOR INDICA.

Sat citò si sat bene.

THEOPHRASTVS refert arborem quandam Ægyptiam fructum nullum ferre ante centum annos. Sic autem ille: τὰ νέα τὴν φυτὴν διὰ ὃ πλῆθος ὑγρότητος καὶ ὅλον ἀφῆς ὑφίκαρπα. τὰ δ' αὖ πάλιν ὡς ὀψίφορα πόρρω τῆς ἡλικίας ὄντα, καθάπερ ὃ ἐν Αἰγύπτῳ λεγόμενον δένδρον ὃ ἐκατοστῷ ἔτει μυθολογοῦσι φέρειν καρπόν. *Theoph. de causſis Plant. 21.*

AP. Periculoſa eſt præpropera prudentia.
φρονεῖν γὰρ οἱ τάχεις οὐκ ἀσφαλεῖς. *Sophocl. in Oedipo.*

IX. ARBOR MEDVLLÆ FERREÆ.

Crudelitas.

FERRI vim, atque aciem habet arbor in Iaua inſula maiore. Interior enim medulla ferrea eſt, virgæ modo ab imo in ſummum verticem ductæ. *Nicol. de comit. & Marc. Pol. lib. 3. c. 16.*

APODOSIS

Pleraque ingenia adeò dura ſunt, & ſtolida, vt medullas ferreas, aut, vt ait Sidonius Apollinaris, corneas fibras habere videantur.

ἀπὸ ξύλου, ἢ λίθου ἀπὸ πέτρας.

ARBOR MVSA.

Literæ ſacræ.

EX palmarum genere eſſe putant arborem illam, quæ in Ægypto, Cypro, & Syria prouenit, quam qui illuc nauigant Muſam appellant. Iudæi arborem eſſe aiunt, cuius fructus Adamus comedit, quod ego ridiculum eſſe arbitror. Ex ea circumeminent fructus, parui cucumeris magnitudine, per

maturitatem quodammodo flauescentes ficuum instar, ortice contecti: eodem quoque modo, quo ficus, spoliantur. Substantia pulpa melopeponibus similis, nullo intus esse, neq; femine. Ij principiò gustantibus, insipidi esse quodammodo iudicãtur, nec ita gustatui suaues: sed qui ijs vesci perseuerant, magis ac magis indies oblectantur, occulta quadam saporis suauitate ita allecti, vt numquam ijs saturari posse videantur. Huius meminit Auicenna. *Lib. 2. c. 84.*

AP Literæ sacræ primo aditu rudes, & insipidæ videntur imperitis, sed intus totæ sunt ex medulla, nihil habent ossis, nihil duri, & morosi, quinimo amatores suos sine satietate oblectant, & solidè nutriunt.

Ferrum mitescit ab auro.

Variar. l. 2. epist. 4. Idcirco Cassiodorus ait, ab Orpheo & Musæo Elysios campos carminum suauitate oblectari: quòd postremæ ætatis iucunditas in fructu eruditionis sit collocata. *Museum etiam* (inquit) *& artis Orphei filium & naturæ, Maronis prapotens lingua concelebrat, dicens apud inferos in summa beatitudine constitutum, quod per Elysios campos felices animas septem chordarum pulsibus amœnabat; significans summo pretio perfrui cui disciplinæ huius contigerit suauitatibus epulari.*

XI. ARBOR THERÆ.

Intacta per æstus.

Vide Herod. l. 4. p. 119. THERA Insula per annos septem pluuiam non est experta Ex quo in torridi cœli inclementia omnibus plantis arescentibus, vna incolumis remansit, & virides ramos explicans inter cæterarum incendia, gratissima iuuentute pubescere visa est.

APODOSIS.

Arboris instar fuit semper virentis Virgo Dei parens, inter æstus peccati illæsa. Nullam omnino

omnino labem admisit, quæ fuit, vt ait S. Methodius, ἄσπιλον ἔνδυμα τῶ ἀναβαλλομένου φῶς ἐς ἱμάτιον: *Intaminata vestis illius qui luce non secus ac pallio amictus est.*

Quòd autem hîc Thæræ arbori contigit, hoc in agro Elephantino vites, ficusque narrant experiri, quibus scilicet folia numquam decidunt. Theophrastus: πρὸς χαρ ἐλεφαντίνην οὐδὲ τὰς ἀμπέλους οὐδὲ τὰς συκᾶς φασὶ φυλλοβολεῖν. Item in Creta insula in agro Cortynensi platanum apud fontem quemdam esse asseuerant, quæ numquam folia deperdit Quercus quoque in agro Thurino est, Sybari perspicua, quæ numquam folia dimittit.

Elephantinus ager. l. 1. de plantis.

Platanus Cretæ & Quercus Thurina.

Idem l. 1, 115

XII. ARBOR VPSALÆ.

Æternum virens.

VPSALÆ dum gens adhuc infando idolorum cultu illigata teneretur, templum erat magnificentissimum, & auro egregie inductum: quod vt erat in ampla planitie situm, admirando sui fulgore venerandam religionis maiestatem accessuris ingenerabat. Adstabat eius foribus arbor ingens ignoti generis, patulis diffusa ramis, æstate & hyeme iuxta virens, etiam in plaga frigidissima. Huic fons proximus in locum sacrificiorum dulci scaturigine ebulliebat.

Olaus Magnus l. 3. 100.

APODOSIS.

Virgo inter peccati hyemes intacta quomodo enim labem tulisset quæ (vt ait D. Augustinus) *quantum creaturæ conditio patitur luci inaccessibili videtur vnita?*

Ad Cather. l. 4.

XIII. ARBORES INDIÆ.

Per pronum crescе.

Humilitas.

OMNES IGRITVS refert in Musicana terra Indiæ arbores quasdam inueniri, quarum rami cùm ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum pronum faciant, deflexæ, quousque terram contingant, deinde terram subeant, ac radices agant veluti traduces, mox rursus in truncum exeant, à quo postquam auctæ fuerint, eodem modo flectantur, & aliam propaginem efficiant, rursusque aliam, & sic deinceps, vt ab vna arbore longum fiat vmbraculum, tabernaculo multis columnis nitenti simile.

AP. Illa demum excelsa magnitudo est, quæ se per pronum dilatat: contra quod dixit Seneca ad Neronem, *Summa magnitudinis seruitus est, non posse fieri minorem.*

XIV. ARBORES LANIGERÆ.

Inolescunt mollia duris.

lib. 1. mirac. cap. 18.

SVNT ad Leuidam ciuitatem prope Hiericho arbores, quæ lanas gignunt: exhibent enim poma in modum cucurbitarum, testas in circuitu habentia præduras, intrinsecus autem plena sunt lanæ. Et de his ferunt ipsi Iesu Naue solere fieri indumenta: nam & ad aquas calidas eædem plantæ crescunt, in quibus Iosue lauare solebat. Huius generis lanas candore, & subtilitate admirabiles se vidisse narrat Gregorius Turonensis. *lib. 4. de hist plantarum, cap. 9.* Δένδρων quoque ἐριοφόρων meminit Theophrastus.

AP. Testæ præduræ quæ candidam & subtilem lanam

lanam tuentur, è qua tantus Herôs veſtes petebat, ſignificant illud toties inculcatum, per ardua virtutem niti ad ſolidæ quietis, & iucundiſſimi fructus voluptates.

Ordo fuit creuiſſe malis.

XV. ARBORES MELLIFERÆ.

Primis ſtat maior gratia pomis.

FREQVENS arbor in India, cuius meminit Q. Curtius, faciem quercus habet: eius folia multo melle tinguntur: ſed niſi Solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore ſuccus extinguitur. *Curt. l. 6.*

APODOSIS.

Talia ſunt pleraque, vt in primordijs ſuaui quodam gratiæ aucupio blandiantur, ſtatim autē emortua venuſtate defloreſcant. Talis (inquam) eſſe ſolet in pueris nonnumquam prima ætatula, dulcis illa quidem, & feſtiuitatis lenocinio quodam commendanda. Mox vbi primis adoleſcentiæ facibus inardeſcere viſa eſt, tota illa ſimplicis naturæ iucunditas extinguitur:

Fructumque expirat in vmbras.

XVI. ARBORES SODOMÆ,

Vanitas rerum humanarum.

IN Sodomitico agro poma giguntur, quæ licet ſpeciem maturitatis habeant, mandi tamen non poſſunt: nam fuliginem intrinſecus fauillaceam ambitus tantùm eximiæ cutis cohibet, quæ vel leui preſſa tactu fumum exhalat, & fatiſcit in vagum puluerem. *Solin. c. 36.*

APODOSIS.

Res opèſque humanæ, his fructibus ſimillimæ, pompæ plurimum habent, cùm nihil ſolidæ voluptatis

tatis habeant. de diuitiarum pompa, epist. 101. *vidistine quàm intra paucas horas ille ordo quamvis lentus dispositusque transierit? hoc totam vitam nostram occupabit, quod totum diem occupare non potuit?* Et deinde: *Hoc itaque ipsi mihi dico, quoties occurrit domus splendida, cohors culta seruorum, lectica formosis imposita calonibus: Quid miraris? quid stupes? pompa est: ostenduntur istæ res, non possidentur, & dum placent transeunt.*

XVII. ARBORES SOLIS ET LVNÆ.

Sacerdotium & regnum.

EST in epistola Alexandri fabulosi (vt arbitror) Nepotis mentio duarum arborum, quarum vna Arbor Solis, altera Lunæ nuncupabatur. Vtraque primo sideris sui afflatu percussa reddebat oracula: vtraque etiam in eclipsi Solis & Lunæ vberrimis lactymis manare credebatur. Erant autem in medio luci collocatæ, cupressis frondium generè simillimę, pedum ferme centenorum. Eas cùm Alexander adijsset, perstricta radijs cognatorum siderum vtriusque stirpis cacumina in voces & oracula resolui, magno circumstantium amicorum stupore animaduertit.

APODOSIS.

Solis & Lunæ arbores haud fabulosæ sunt Ecclesiastici ciuilesque magistratus, qui suorum principum afflatu leges tum diuinas tum humanas interpretantur, quàrum certè oracula hic orbis terrarum administratur. Gelasius Papa Afer: *Duo sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter hic regitur mundus, auctoritas sacra pontificum & regalis potestas.* Et Iustinian. μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις δῶρα θεοῦ πρὸ τῶν ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία.

In Epist. ad Anast. Imp. in auth p. 1. tit. 6. nu. 6.

XVIII.

XVIII. ASPHODELVS SOLVS GIGONIAM PETRAM mouet.

Regum potentia.

EST Asphodelus planta, quæ aliter appellari solet Hasta regis, Gallicè *la Hache royalle*, id est sceptrum regalæ; nam hastę olim pro sceptris erant. vnde Euripides in Hecuba dixit λαὸν εὐθύνειν δορί, quod est, sceptro moderari. In eodem genere est lapis regni cuius meminit Ctesiphon 3. de plantis: λίθῳ κρυσάλλῳ παραπλήσιον ἀνθρωπόμιμον ἑστηκότι, & regni conciliator. Asphodelus autem solus Gigoniam petram mouet. *Hephæstio.*

Ar. Significat igitur emblema, Regum potentia & imperijs duriores etiam animos flecti, & impelli ad ea quæ minimè facerent: nihil enim ad mouendum in rebus humanis est hasta illa regia potentius. *Ille est spiritus vitalis, quem tot millia trahunt, nihil ipsa per se futura nisi onus, si mens illa imperij subtrahatur*: Seneca. Animaduerte porro in caule hastæ regiæ, quæ regum est symbolum, innasci vermem, qui in aliud animal alatum, & floridum mutatur: idque asphodelum populari, donec aliquid retinet vigoris. Vbi enim exaruerit, tum demum vermis eo eroso euolat. *De Clem.*

Vermis asphodeli.

ὧν δὲ τῶν ἀνθρίνων συνίστασθαι σκώληξ ὃς εἰς ἄλλο μεταβάλλει ζῷον πτηνόν, ἀνθινοειδὲς, καὶ ὅταν ἄνθρινος αὐανθῇ, λιποθίων ἐπιτάττει. Talis est plerumque principum conditio. Homulos tenues, & contemptos, qui per vermiculos significantur, habent in sinu & suis aluntur viscceribus, postquam eos leuiculis assentationibus ceperunt: interim illi alas assumunt, florent diuitijs, & honoribus, & postquam amplissimorum virorum fortunas eroserunt, tum demum exiliunt. *Theophrast.*

BAA-

BAARAS. vide, [*Piſciculus maris Indici.*

XIX. BALSAMVM.

Circumciſio.

BALSAMI radix horrida, deformis, atque omnino inutilis: ſed cùm primum lapide inciſi fuerint turgentes eius ramí. mox ſuauiſſimum ac precioſiſſimum balſami ſtillat vnguentum.

Vide Theop. l. 9. de hiſt. Plant. c. 6.

AP. Hoc filijs Iſrael euenisſe cognoſcimus: cùm primum lapide fuerunt circumciſi, mox Ioſue audiuit Dominum dicentem: *Hodie abſtuli opprobrium Ægypti à nobis.*

Lib. 4. ſuper c. 50.

Vide Villap. part. 2. c. 17. pag. 393.

Anima duerſione hic dignum eſt quod habet Cyrillus, moriente Ioſue atque ſepulto, in eius ſepulchro poſitos eſſe cultros lapideos quibus circumcidit filios Iſrael: vt ſignificaretur quòd legalis circũciſio ſepulta & tanquam mortua per circumciſionem & mortem Chriſti: Et vt diſcamus circumciſionis ſpiritalis gratiam Saluatoris morti eſſe affixam, quæ circumciſio mortis atque interitus deiectio eſt, & noſtræ ſanctitatis initium.

XX. BALSAMA ARABIÆ.

Voluptas humana.

IN Arabia ſunt balſami arbores, ea, qua myrti ſtirpes, magnitudine: folia illis qualia herbæ Amaraco: ad eas cubilia figunt viperæ, vt quas non modò balſami liquor, ſed ipſa fruticis vmbra delectat. Vbi legendi liquoris tempus fuerit, Arabes ligneolarum regularum complosione beſtias fugant, occidere enim nefas putant: & ſi quem fortè momorderint, lethalis

thalis non est plaga: præstantissimi enim laticis odore veneni acerbitas miteſcit. Pausanias in Bœoticis, p. 303. Meminit quoque Theophrastus ἐν δὲ τόποις πού πιφυκέναι πνὰ βοτάνην ἐφ' ᾗ συνιασειραμένους ὄφεις εἶναι μικρὰς σφόδρα. *lib 4. c. 6. de Hist. Plant.*

APODOSIS.

Mundi gaudia incerta & doloribus mixta. Seneca: *Quid quod gaudia quoque eorum trepida sunt? non enim solidis causis innituntur; sed eadem qua oriuntur vanitate turbantur. Qualia autem putes tempora esse, etiam ipsorum confessione misera, cùm hæc quoq; quibus se attollunt, & supra hominem efferunt, parum syncera sint? Maxima quoque bona sollicita sunt: nec ulli fortunæ minus benè quàm optimæ creditur.* Significat etiam nullum adeò ferum ingenium quod bona institutione non mitigetur. *de brevitate vitæ c. 17.*

XXI. BASILISCVM.

Lenitas in subditis.

IVSTINIANVS Genuensis historiographus, præclarum habet lenitatis in subditos tale symbolum, Franciscus Marcio (inquit) iurisconsultus egregius, missus à Republ. Genuensi orator ad Ducem Mediolanensem, cùm is nollet eum dimittere, nec pactis conuentis cum Genuensibus stare, captata occasione obtulit eidem Duci manipulum herbæ Ocymi: qui admirabundus quid sibi hoc demum vellet, quæsiuit quid rei esset. Cui ille respondit, talem esse huiusmodi plantæ naturã, vt leniter, ac suauiter contrectata gratum odorem spiraret; nimis autem duriter compressa, & attrita, non solum omnem suauitatem deperderet, sed etiam incunte tempore scorpios generaret: habere autem se ingenia Genuensium eodem planè modo. Dux hoc ingenioso admodum responso delectatus & sententiam *lib. 6.*

pri-

priorem mutauit, & legatum honorificè dimisit. Rètulit Camerarius inter symbola.

AP. *Qui vult amari, languida regnet manu.*
Lene fluit Nilus, sed cunctis amnibus extat
Vtilior.

XXII. CAPRIFICVS.

Temperantiæ.

Vide Plutarch. Symposlib. 2.

CAPRIFICO ea vis est, vt lasciuientium taurorum & quantum vis ferocientium naturam vsque adeò compescat eorum collo circundata, vt immobile propemodum eos reddat.

AP. Incontinentiæ frænum est temperantia. Senec. *Epist. 88.* *Temperantia voluptatibus imperat, alias odit atque abigit, alias dispensat, & ad sanum modum redigit, nec vnquam ad illas propter ipsas venit. Scit optimum esse modum cupitorum, non quantum velis, sed quantum debeas sumere.*

XXIII. CAPRIFICVS.

Inutilis sibi, alis vtilis.

CAPRIFICI ficus nunquam matureſcit, sed tamen gignit culices. qui deuolantes ad veram ficum, perfosso ficorum cortice, in maturitatem educant. Dicuntur propriè culices illi, cùm arborem stimulant, φνίζειν.

AP. Tales sunt, inquit Plutarchus, qui cum nihil ipsi queant egregium facere, aliquo pacto virtutem aliorum stimulant. Meminit huius caprificandi rationis Theophrastus his verbis: *l. 2. de plantis, cap. 12.* Διὸ καὶ ἐρινάζουσι τὰς συκᾶς. τὸ δὲ ποιοῦσιν ὅπως οἱ φῆνες οἱ ἐκ τοῦ ἐρινοῦ τοῦ ἐπικρεμαννυμένου γενόμενοι διοίγωσι τὰ ἄνω τῶν συκῶν. *Quapropter ficos caprificant: quod ea causa faciunt, vt culices*

culies parui, qui ex capricis appensis nascuntur, poma fici aperiant.

XXIV. CEREVS SPINOSVS.

Virtutum gaudia vulnus habent.

CEREI spinosi portentosa penè elegantia est: oplet enim animum, & oculos spectantis, rarissimæ venustatis spectaculo; hastas surrigit quaternas & quinas, nouemdecim & vicenûm cibitorum, virgatis, & ad normam directis strijs cannulatas. In externis striarum angulis obtusis totus collucet stellulis, corneis stylis radiatim è suo centro quoquouersum minacibus: obductus est callosa carne & succo aloes: flores in summo vestigio promit gratissimos, & hilari purpura miniata rubet. *Vide hist. Ruell. plant. lib. 18. c. 48.*

APODOSIS.

Quî fit vt tam excellentis pulchritudinis planta cœlum & stellas referens hastas surrigat, corneos stylos exerat, spinis vndique rigescat, succum etiam amarum præferat; flores interim hac veluti armatura obuallet gratissimos, nisi vt ostendat χαλκόδετον πρὸς θεὸν ὁδόν, ferro & ære stratam ad cœlum viam? μεγάλα ἀπάλητος ὄστις ἀρίστοις κῆδος νικᾷ. *Maximus Tyrius.*

XXV. CHRYSOPOLE.

Doctrinæ sinceræ cultor.

IN Pactolo crescit herba, Chrysopole vulgò nominatur, cuius examine vicinarum vrbium incolæ purum aurum ab adulterino discernunt. Nam ipso tempore, quo id conflant, hanc herbam admouere solent: cuius folia, si adulteratum non sit aurum, inaurantur; quòd si corruptum sit, inaurari se non patiuntur. ἐὰν μὲν ἀνόθευτον χρυσίον ᾖ, τὰ φύλλα

φύλαξ χρυσῶν· ἐὰν δὲ ἐφθαρμένον ὑπάρχῃ, τὸν ἄλλον σμύρνην ὑγροσίαν ἀποπύῃ.

AP. Recte cadet emblema in sinceram Catholici mentem, quæ nihil adulterinæ doctrinæ hauserit

Purèque illimis honore.

XXVI. CITHARA HERBA.

Non omnis moriar.

CLITONYMVS libro tertio rerum Tragicarum refert nasci in Pangæo herbam hac de causa. Illæ quæ Orpheum discerpserunt Bacchantes eius membra in fluuium Hebrum proiecerunt: & caput quidem cessit in draconem; * lyra autem inter astra relata est. At ex cruore stillante orta est herba Citharа, quæ dum Bacchi sacrificia peraguntur, citharæ sonum emittit.

* ἡ δὲ λύρα κατασηρίχθη. *alij*, statum non mutauit. *Legendum existimo.* κατησηρίσθη. *Horat. od. 28. l. 3. carm.*

AP. Fabulosa hæc historia inuenitur in Plutarchi iunioris libello de fluminibus, qui istis portentis scatet. Rectè significabis in emblemate doctorum virorum gloriam & monumenta nunquam intermori.

Non omnis moriar, multaque pars mei
Vitabit Libitinam.

XXVII. CORIANDRVM.

Verbum Dei.

TRADVNT Coriandri naturam penitus semini respondere, adeò vt si succidatur, etiam Coriandri semen vim suam amittat, vt sementi idoneum amplius non existat. Huiusmodi verbum est Dei, cuius omnis particula ad terræ cultum natura apta est, si mandetur commodæ & bonæ terræ, id est animæ. Est porrò album etiam; Lumen enim verbum est, idque splendidum, ac proinde quoque album ipsum intel-

quoque album ipsum intelligenti ab eò quę nutrito. Est item saxi simile: contortum, etenim est, & neutiquam flaccidum, neque fluxum, verum saxeum: cœleste quippe verbū est, ac nobis cœlestia promittit. Non dixit verò, *verum etiam in omni verbo*: verùm, *siue etiam*: tanquam si dixisset, non in hoc quo putatis solo, verùm in hoc. Manifestum est autem, quòd manna ex ore proficiscens, verbum erat. Nam commune habet aliquid manna, quo docemur, non solo pane hominem viuere, cum Dei verbo, quo viuimus. *Pr copius in Deuteron.*

XXVIII. CVPRESSVS BLATTAS NON SVSTINET.

Mortis memoria salutifera.

CVPRESSVS feralis arbor, & mortuorum sepulchris destinata, blattas & tineas non sustinet atque ideo apud veteres simulachra ex hac potissimum materia fiebant ad perpetuitatem. *Plin.*

AP. Mortis memoria vitiorum blattas, quæ animum corrodunt, extinguit. *Opus est ergo, vt sibi homo quotidiano actu prouideat, & procuret consummationem. Opus est vt tota vita nostra talis sit in conuersatione, vt liberi mereamur esse in fine: incessabiliter diem transitus nostri, & tempus iudicij cogitantes.*

XXIX. CVPRESSVS VESPASIANI.

Fortuna in melius mutata.

ARBOR cupressus altitudine conspicua in Vespasiani agro auito sine vlla vi tempestatis euulsa radicitus repentè procidit, ac insequenti die viridior, atque firmior eodem vestigio resurrexit. *Suet in Vesp. cap. 1.*

AP. Symbolum est afflictæ pauliſper fortunæ, quæ ſtatim in altam, & excitatam tranſit. Sublime ſtruitur quicquid ab infimo ſurgit.

Martial. epigr. lib. 6.

Nunc & damna iuuant, ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

XXX. CYNOSBATVS.

Humilitas.

Ælian. de Animal. 14. cap. 27.

CYNOSBATVS per diem inter cæteras herbas, à quibus ne minimum quidem differt, diliteſcit, nec vllo modo agnoſcitur. Nocte verò ſtellæ inſtar lucens, & igneo ſplendore coruſcans facilè in conſpectum venit.

AP. Humilis, Cynosbatus eſt, dies vita, nox mors, lux gloria poſt mortem: humiles in vita obſcuri, poſt mortem gloria circumfluunt.

Silius Italic. l. 3.

Cunctis ſtat terminus æui,
Extremumque diem primus tulit: ire per ora
Nomen in æternum paucis mens ignea donat,
Quos pater ætherijs cæleſtem deſtinat oris.

XXXI. DODECATHEOS.

Sacramentorum vis.

MAXIMA auctoritas herbæ eſt, quam Dodecatheon vocant omnium deorũ maieſtatem commendantes. In aqua potam omnibus morbis medeſi exiſtimant: folia eius ſeptem lactucis ſimillima exeunt è lutea radice:

Plin. lib. 25. cap. 4.

AP. Vis diuinæ Eccleſiæ quaſi Dodecatheo illi admirabili indita, non per ſeptem foliorum ſpecies, ſed per totidem ſacramenta ſe effundit, atque omnibus animorum morbis ſalutarem facit medicinam. D. Cyprianus. *Totum credentibus conferunt diuina compendia* (inquit) *de ſacramentis.*

l. 4. epiſt. ad Magnum.

XXXII.

XXXII. FICVS.

Promissis leuibus abstinendum.

FICVS non floret, nec vlla se speciosa ornamentorum luxurie ostentat, sed tamen dulcissimos fructus parit. *Vide. Plin. lib. 16. c.*

AP. πράττε μεγάλα μὴ ὑπισχνούμενος μεγάλα. Magna noli promittere, sed facere. Pythagoras. In eodem argumento est quod narrat Theophrastus de vite, quæ cùm nulla folia emisisset, & nulla perinde esset racemorum expectatio, miti tamen fructu sine vlla foliorum luxurie germinauit. Similiter oliua, cùm ei frondes omnes decussæ essent, fructificauit: καὶ ἄμπελος ἄνευ φύλλων ὢν καρπὸν ἤνεγκεν· ἐλαία μὲν φύλλα ἀπέβαλε, ἔνθα δὲ καὶ καρπὸν ἐξήνεγκεν. *lib. 2. de plantis, c. 4.*

XXXIII. FOENVM GRÆCVM.

Aduersa augent virtutem.

FOENVM Græcum scarificatione seritur, non altiore quatuor digitorum sulco; quantòque peius tractatur, tanto prouenit melius. *Pl. l. 18. c. 16.*

APODOSIS. Viri sancti dum aduersis conflictantur, surgunt viuidius: ἀριστὴν δὲ ἄυξησις ποιεῖ καὶ βάλλειν ὡς ἀληθινὴς φόβου φύσις. Nihil tam virtutem crescere facit & germinare, quantum continui timoris natura. D. Gregor. *Sanctorum mentes aeternitatis praemia praestolantes vires ex aduersitatibus sumunt: Quia crescente pugna gloriosiorem sibi non ambigunt manere victoriam, & electorum desideria dum premuntur aduersitate, proficiunt. sicut ignis flatu premitur, vt crescat, & vnde quasi extingui cernitur, inde roboratur.* *26. Moral.*

XXXIV. GRANADILLA.

NOBILIS est inter plantas Granadilla, flos Christi patientis insignibus impressus cuius meminit Rouillius. In hunc memini me ita lusisse:

In hist. plāt. peregr.

Ite procul blandi Veneris ludibria flores,
Quos parit in risum luxuriosus ager.
Altius vna suos tollit Granadilla dolores,
Et fert congesti pondera tota Dei.
Tortilis hic nodis, & aduncto milite surgit,
Regis apex Domini, gloria mixta malis.
Hic crux, hic claui Christi pretiosa supellex
Pauperis, hic rubris vulnera picta notis.
O dilecta Deo, cui cœlum nectare sudat,
Et vigil intactas Flora tuetur opes.
Quis tanta in paruo lusit miracula flore?
Nempe sua hic pinxit se Deus ipse manu.

XXXV. HELENIVM.

Amor impurus, rixarum semen.

HELENIVM herba est, ab Helena sic dicta, quæ rixas provocat: πρὸς τὸν ἔρωτα ὑφ' ἧς ἑαυτὴν ἀπήγξατο Ἑλένη, καὶ ὡς οἱ φαγόντες αὐτῆς πάντως εἰς ἔριν καθίστανται.

Ptol. Hephæst. li. 4.

Ea è quercu ad quam se Helena suspendit, dicitur emersisse:

APODOSIS.

Quid mirum si ex Helenæ cineribus rixarum herba dicitur emersisse? quid aliud habet amor impurus quo ipsa deflagrauit, quàm querimonias, iurgia, rixas, furores, bella, cruorem?

ἐμπίπλων δ' ἀλόχους ὑπὸ φρένα δ' ὤσιδύλλα
μίσγεται, ἀσθμαίνεις δὲ πυρὸς δριμεῖαν ὀμίχλην,
παφλάζων ὀδύνῃσι, καὶ ἀκρίτοισι μανίαις.
δάκρυ δὲ σι προβαλεῖν λαρὸν γάνος, ἠδ' ἐσακοῦσαι
βύσσοδίνοιμωγήν, σαλάγχνοις δ' ὕπο δίνιον ἔρις θ'

φορί-

φοινίξαι, χρωτὸς δὲ πρᾶτον ἀνθος ἀμέρσαι,
ἄφατος κοιλῆναι, πρὸ τε φρένα πᾶσαν ἀεῖραι
μαινομένην· πολλὰς δὲ καὶ ἐς μόρον ἐξεκύλισας
δύσαν ἄρων, ζοίσις δὲ ἀγάλλεται ἐλαπίνησιν.

Illabens improuisus, sub pectus instar procellæ miscetis spiraque ignis acutam vim, æstuans doloribus & miscellaneis furoribus. Lachrymas verò tibi emittere profusum gaudium est, exaudire ex imo eiulatum. sub visceribus calidum ruborem purpurare, & cutis mutatum florem abolere, oculosque cauare, mentemque totam euertere furentem. Quin multos in mortem prouoluisti, quibuscumque procellosus & ferus occurristi rabiem afferens. talibus lætaris epulis. Oppian.

XXXVI. HECATONCEPHALOS.

Amoris conciliatrix virtus.

PORTENTOSVM est, inquit Plinius, quod de hac herba traditur. Radicem eius alterius sexus similitudinem referre: raram inuentu, sed si viris contigerit, amabiles fieri. Ob hoc & Phaonem Lesbium dilectum à Sappho. *Pl. nat. hist. 22. c. 8.*

APODOSIS.

Non longè quærenda Hecatoncephalos. vis amari? virtute & comitate potes. Nihil enim ad amorem potentius, quàm virtus humanitate cõdita. Vel certè si vis amari, ama.

Magnes amoris amor.

XXXVII. HERBA SABINA.

Eucharistiæ typus.

HERBA Sabina apud Gallos Druidas primæ fuit venerationis. Legitur sine ferro, dextra manu, per tunicam qua sinistra exuitur velut à fu-

rante, candida veste vestito, puris, lotis, nudisque pedibus, sacro facto priusquam legatur pane vinoque. Fertur in mappa noua. hanc contra omnem perniciem habendam prodidere Druidæ Gallorum, & contra omnia oculorum vitia fumum eius prodesse.

APODOSIS

Eucharistia instar herbæ Sabinæ morbis animi præsentissimum remedium: eadem non vi, sed amoris suauitate, piè, pure, & castè suscipienda in illo Angelorum epulo & cœlestis mensæ delitiis, quas nobis Christus eo comparauit. Origenes: ἄρτους ἱσιομεν γενομένους ἅγιον τὴ καὶ ἁγιάζον ἕως μετ' ὑγιεῖς προσθέσεως ἀγγέλων χρωμένους. *Panes comedimus, corpus factos, corpus sanctum, & sanctificans eos qui cum sincera sui admotione eo viuntur.*

Aduersus Cels. l. 8.

XXXVIII. HERBA VIVA.

Virtus.

IPSA semper viuit, nullo vnquam frigore, vel feruore læditur, nulla ariditate vincitur, nulla humectatione superatur; semper eadem, eodem semper vigore; nec loci angustia constringitur, nec diuisa minuitur, nec auulsa commoritur. Ipsa in se radices humectans seruat, vbilibet vel ardentissimo loco radices figit, augetur, dilatatur, siue in opaco sit, siue in aprico, verè congruequè hoc digna nomine Semperuiua.

Maiol. colloq. 20.

AP. Typus veræ virtutis. *Quemadmodum maiora lumina claritas solis obscurat: sic dolores, molestias, iniurias, virtus magnitudine sua elidit atque opprimit; & quocumque affusa sit, ibi quicquid sine illa apparet extinguitur. nec magis vllam portionem habent incommodacium in virtutem inciderint quàm in mare nimbus.*

Sene. ep. 66.

XXXVIII.

XXXVIII. HERBA VIVA.

Castitas intacta.

A DEO mira est huius plantulæ natura, vt eam humana ratio assequi nequeat: nam cùm maximè viret, gratissima est aspectu: si quis illam apprehendere cupiat, illico fila contrahit, atque sub tenues ramulos recondit: si vero apprehendat subitò, adeò marcida conspicitur, vt emortua virtute contabescere videatur: sed quod maiori admiratione dignum est, si manum retrahat, ad pristinum nitorem redit. *Vide hist. pl. Ruell. l. 18. c. 143.*

APOD *Nescit contagia terræ.* Cum herba viua congruit smaragdus typus virginitatis, qui adeò impatiens est venereæ consuetudinis, vt insignis smaragdus Reginæ Hungaricæ, cùm ipsa marito consuesceret, memoretur in tres particulas concisus atque confractus. *Alb. Magn. & Ruell. l. 2 de Gemmis.*

XXXIX. HORTI TANTALI.

Vanitas rerum humanarum.

TANTALI hortos vindemiare: Τάνταλου κήπους τρυγᾶν.

Stat lusus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
Phineis auibus præda fugacior.
Hinc illinc grauidis frondibus incubat
Incuruata suis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Hæc quæsuis auidus, nec patiens mora,
Deceptus toties funere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Inclusisque famem dentibus alligat:
Sed tunc diuitias omne nemus suas
Demittit propius, pomaque desuper

Phil. in Sopl. l. 1. in Iseo & in Athe. Noti sunt horti Tantali ex Sen. in Thyeste, Choro I.

Insultant folijs mitia languidis,
Accendunt que famem, quæ iubet irritas
Exercere manus: has vbi protulit,
Et falli libuit; totus in arduum
Autumnus rapitur, syluaque mobilis.
Instat deinde sitis non leuior fame,
Qua cum percaluit sanguis, & igneis
Exarsit facibus, stat miser obuios
Fluctus orepetens, quos profugus latex
Auertit, sterili deficiens vado,
Conantemque sequi deserit: hic bibit
Altum de rapido gurgite puluerem.

APODOSIS.

Tantali hortos vindemiare idem est ac corporis voluptates consectari. Isæus Sophista interrogatus quis optimus piscium alituumue inter obsonia foret; πτέρυγας, inquit, ἀπὸ ἀπουσάλων. ξυνῆκα καὶ ἐγὼ τὸν Ταντάλου κῆπον· ἐνυπνιάζου δ' ἄκπου τοῦ ἱερωμένου ἐμοῦ ὅτι σκιὰ καὶ ὄνειρος αἱ ἡδοναὶ πᾶσαι. *Desij*, inquit, *ista studere: intellexi enim me Tantali hortos vindemiare: significans vtique amasio, quòd vmbra essent & somnia omnes quæ appellantur voluptates.* Aliter Epist. 11. ad Basilium, Greg. dixit Ταντάλειον ζωὴν de ærumnosa & meticulosa, διὰ ὑπερτέλεσαν πέδαν.

XLI. IRIDIS FRVCTVS.

Pœnitentia.

Æl. l. 1. c. 35. TVRTVRES inter amuleta & præsidia varia, quæ sibi quæque eligunt animantes, Iridis fructum habent.

AP. Iris est pœnitentia; nam vt illa vnguentis & medicinæ nascitur, quod ait Plinius, ita & hæc peccatorum remedijs. Turtures verò sunt gemebundi peccatores.

Pœnitet ambiguè, quem sero pœnitet: ergo

Præ-

Præsentis spacium nobis dum creditur æui,
Dum patulam cunctis Christi clementia sese
Præbet præterita plangamus crimina vitæ. *Alcimus Auitus, l. 5.*

XLII. LAVREA OESTRIS INIMICA.

Doctrina affectuum medicina.

OESTRO boues infestari, & vehementius furiari notum est omnibus. at quomodo huic incommodo rustici occurrerent, non ita est vulgatum. Narrat Sotio laureas decisas, & in aqua decoctas parari: mox aspergine agrum qui ab Asilis obsideri solet, perfundi: tum animalcula quidem illa διὰ ἀνυπάστους φεύγειν fugere. *Sotio auctor rei rustic. in Geop.*

AP. Laurus Apollini sacra symbolum est doctrinæ, cuius præsidio vehementes & immoderati sopiuntur affectus. φάρμακον ἔρωτος & Μούσης. *Lucretius lib. 6.*

Veridicis igitur purgauit pectora dictis,
Et finem statuit cupedinis atque timoris

XLIII. LAVRVS CYZICI.

Dulcis gloria.

FICVS in lauro Cyzici nata est ante obsidionem. *Plin. lib. 17. cap. 25.*

AP. Ficus in lauro suauitatem significat in gloria. Est enim laurus triumphantium arbor, & victoriarum comes perpetua: ficus verò sapore dulcissima est. Quò fit, vt si gloriam illustrem simul & suauem velis significare, hac icone possis exprimere.

Merces mihi gloria detur *Mamurius apud Ouid. 3. Fast.*

ἡ μὲν ἀργύριον ἐστὶ κοινὸν πάντων ἀνθρώπων κτῆμα· ἡ δὲ καλὸν καὶ πρὸς ἔπαινον καὶ πλὴν ὀλίγων, ἅπασιν καὶ τοῖς ἴδιοις ἐπιθυμητὸν ἀνδρῶν ἐστί. Ait quippe nullum esse excelsum quem dulcedo gloriæ

riæ non capiat. *Nam pecunia communis est omnium hominum possessio: quod autem honestum est, & cum laude coniunctum, Deorum, vel proxime ad Deos accedentium virorum, est bonum.* Idcirco Phryne famæ appetentissima meretrix, Thebanorum muros se excitaturam promisit, si ea apponeretur ædificio inscriptio:

Αλέξανδρος κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρύνη ἡ ἑταίρα.
Alexander diruit, Phryne meretrix ædificauit:

XLIIII. LEVCOION.

Pudicitiæ honos.

DERCYLLVS tertio de Montibus fingit Myenum castissimum adolescentem, Hippolyti fato à nouerca de stupro interpellatum, cumq; renuisset, apud patrem nefariè accusatum, voluntaria morte eius futorem anteuertisse, deorumque prouidentia pudici iuuenis nomen monti inditum, in quo crescit Alba Viola, quæ impudicæ nouercæ pronuntiato nomine statim marcescit, quasi ipsius Myeni honoribus velificaretur. γεννᾶται ἐν αὐτῷ λευκοΐον ἄνθος, ὃ μητρυιᾶς ὀνομασθείσης μαραίνεται.

APODOSIS.

In Castitatis laudem nascuntur flores: virginibus ipsis in cœlo singulari nota tribuuntur, vt canit Honorius Fortunatus:

Per Paradisiacas epulas sua vota canentes,
Ista legit violas, carpit & illa rosas.
Pratorum gemmas ac lilia pollice rumpunt,
Et quod odoratum est flore comante metunt.

Tanti est mansisse pudicum.

XLV.

XLV. LEVCOPHYLLVS.

Castitatis typus & luxuria.

CTESIPPVS secundo rerum Scythicarum & post eum Plutarchus iunior in Phaside, hæc de Leucophyllo scribunt. Nascitur in hoc fluuio virga Leucophyllus, quæ dum celebrantur Hecates mysteria, inuenitur circa diluculum ad diuinum Panis afflatum sub ipsum veris initium. Quam postquam zelotypi homines collegerunt, circa virginalem thalamum spargunt: καὶ ἀνόητον τηρεῖσθαι γάμον, vt spuriæ prolis expertem thorum conseruent. Quòd si quis impurus amoris violentia insolentiùs accesserit, alienatur à mente, & statim confitetur coram omnibus, quæcumque illegitima aut fecit, aut facturus erat. Qui verò astant, hominem corripiunt, & insutum culeo in σωμίον, impiorum voraginem quandam impellunt, quæ proiectum corpus, post triginta dies in Mæotidem paludem eructat, vermibus vndique refertum. Vultures verò derepentè apparentes iacens cadauer discerpunt. Hæc illi portentorum scriptores, quæ ad castitatis emblemata exornanda facere poterunt.

AP. Est enim dos matronarum optima castitas, de qua præclarè hæc Heroina apud Plautum in Amphitryone:

Non ego illam mihi dotem duco esse quæ dos dicitur.
Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem,
Deûm metum, parentum amorem, & cognatûm concordiam.

XLVI. LIGNVM PAREBVM.

Eloquentia humana.

LIGNVM Parebum oleæ magnitudine in regijs duntaxat hortis reperitur, neque florem vllum, neque fructum producit: omnia ad se rapit, aurum, argen-

argentum, æs, lapides, aues, agnos, boues, præter electrum. Ctesias *apud Phot. p. 59* eius verba sunt: *Orat. 3.* κοὐ ξύλον ὅσι πάρνβον καλούμενον, ὃ μίγιστόν ἐστιν ἐλάϊα, ὧν ἔστις βασιλέως μόνον ἐρίσκεται κάποτε οὔτε ἄνθος φέρει οὔτε καρπὸν πάνυ ἔλκει πρὸς ἰσχύν, χρυσὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, λίθους, πλὴν ἠλέκτρου

APOD. Humanæ eloquentiæ vis per omnia grassantis ostenditur: foliis quidem verborum abundat, flore & fructu virtutis destituta: nescio qua tamen vi in hominum sensus irrepit, influit, perlabitur: ad se non modò vulgus quod per iumenta & lapides significatur, sed diuites, doctos, simplices, quos aurum & aues, & equi designant, illectat. Contra electrum, quod est diuinitatis symbolum, nihil potestnam cœlesti sapientia mortalis eloquentiæ præstigia deluduntur, & hebescunt. Theodoretus: οἱ ἀλιευτικοὶ ζωγρίαν ἀλιτικὸς καὶ ἀλιεύκοιοι ξυλλογισμοὺς Solœcismi piscatoris Atticos syllogismos deuicêre.

XLVII. LILIA INTER CARDVOS.

Virtus floret aduersis.

Ex libell. de ordinib. militaribus.

LVDOVICVS secundus Dux Borbonius recens ex Africa, in quam exercitum contra Barbaros duxerat, equitum è Carduo Beatæ Mariæ ordinem instituit, cuius torquis erat aureus ex lilijs contextus, interstinctus æqualibus interuallis Cardui foliis, è quibus crux pendebat cum hoc lemmate, SPES.

APODOSIS.

Hoc emblemate Dux significare voluit intet aduersæ fortunæ asperitates virtutis integrum decus emergere.

Crescit de vulnere virtus.

Plin. in Pæneg Traian

Maris cœlique temperiem turbines, tempestatesque commendant. Habet has vices conditio mortalium, vt aduersa ex secundis, ex aduersis secunda nascantur. Occultat vtro-

vtrorumque semina Deus, & plerumque bonorum malorumq; causſa ſub diuerſa ſpecie latent.

XLVIII. LVPINVM.

Pietas.

LVPINVM primùm omnium cum ſole circumagitur quotidie, horaſque agricolis etiam nubilo demonſtrat: ter floret, terram amat, terraque operiri non vult. *Plin. natur. hiſt l. 18. c. 13*

APOD. Magna pij viri cum Deo, quem perpetuò intuetur, affinitas; inde floret egregijs virtutibus, & ſic in terra eſt, vt terræ contagione non obruatur; ſit compre- henſ. Dei natura. *D. Chryſoſt. homil. 3. de incompre- pedibus duntaxat terram tangentibus,* ἡ ψυχὴ ἅπτεται τῆς ἄνω ἐνδιαίτου θεωρίας.

XLIX. MALVM PERSICVM.

Loci mutatio vtilis.

PERSICVM malum in Perſide veneni fungitur vice (vt aiunt) eaque de cauſſa in Italiam tranſmiſſum, vt noceret. mutato ſolo, naturam mutauit, & ſalubre repertum eſt.

Pomis quæ barbara Perſis *Columella.*
Miſerat, vt fama eſt patriis armata venenis,
At nunc expoſiti paruo diſcrimine lethi,
Ambroſios præbent ſuccos oblita nocendi.

APOD. Cadit in hominem vitioſum, qui cum cœlo mores mutauerit, quanquam ſæpius *Cœlum, non animum mutant qui trans mare currunt.* *Lib. 3. de plantis, c. 5.*

Theophraſtus, hanc loci differentiam plurimũ momenti afferre in plantis oſtendit his verbis: Μεγάλη ἡ διαφορὰ πρὸς καρπὸν ἢ ἀκαρπίαν καὶ τῷ τόπων φύσις. Quod his exemplis confirmat. Perſica in Ægypto & locis proximis fructificat, quamquam in Rhodo vſque florem duntaxat deuenit Palma apud Babylonem fructum mirificè largitur: in Græcia autem ne fructum quidem maturat.

L. MA-

L. MALVS PVNICA ET VITIS FRVGIFERA RADICE.

Vana gloriæ fuga.

Plin. lib. 16. c. 25. INVENIMVS vitem & malum Punicam stirpe fructum tulisse, non palmite, aut ramis.

AP. Hoc viri boni & humiles faciunt, qui fructus, hoc est opera iustitiæ occultant, cauentque maximè, ne emanent in publicum; quo fit, vt tutior sit virtus, & minùs insidijs dæmonum obnoxia, qui ad explicatas merces vno agmine prosiliunt.

Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
Viue tibi quantumque potes præclustria vita:
Sæuum præclustri fulmen ab arce venit.

LI. OLIVA BYZANTINA.

Intacta per ignes.

Lib. 2. SOSTRATVS Byzantinus apud Achillem Tatium, refert lucum Byzantij fuisse, & in eo oliuam, quam stupendo prodigio, dicitur imber igneus fœcundasse. Ὅ δὲ χωρίον ἱερὸν ἐν πόλει ἐλαίαν μὲν ἀναδάλλει φιλύροις ἴσις κλάδοις. πιφύτευται δὲ οὖν αὐτῇ ὁ πῦρ. καὶ ἀνάπτει πόδες τὸς πόρδας πολλὴν τὴν φλόγα· ἡ δὲ τὸ πυρὸς ἀιδάλη ὄφυτον γεωργεῖ. In eodem fermè argumento est quod habet Pausanias in Atticis, Oliuam Mineruæ, incensa à Persis vrbe conflagrasse, eodemque die in duûm cubitum proceritatem germinasse.

APODOSIS.

Rectè Virginis puritatem Oliua Byzantina significabit: Attica autem quæ ex ipso damno compendia quæsiuit, fortitudinem inuictam, quæ ex ipsis aduersis suæ laudis & gloriæ capit argumentum. Tertullianus ad Martyres: *Negotiatio est aliquid amittere vt maiora lucreris.* Et præclarè Rutilius:

Aduer-

Aduersis solenne tuis sperare secunda,
Exemplo cœli ditia damna subis.
Astrorum flammæ renouant occasibus ortus,
Lunam finiri cernis vt incipiat.

LII. PALMA.

Virtus.

PALMA (vt aiunt) salsum solum diligit, à fimo aliena est. *Annot. ex Theoph.*

AP. Virtus sale sapientiæ condita, non patitur se vitiorum sordibus inquinari. *Ruell. de natura stirpium l. 1. c. 118.*

Intaminatis fulget honoribus.

Quod autem hîc de palma dicitur, disertè Theophrastus explicat, φιλεῖ δὲ χώραν ἀμμώδη· διὸ καὶ ὅπου μὴ διαύτη τυγχάνει, πᾶσι πατοῦσιν ἄλας οἱ γεωργοί. Solum arenosum salsuginosumque concupiscit: id circo vbi tale non sit, agricolæ salem aspergunt. *Cap 8. l. 2. de hist. plantarum.*

LIII. PALMA.

Sanctorum vita.

PALMÆ caudex interior tenuis est, & corticis scabritie, perplexitateque visu minimè iucundus; superior verò pars visenda, tum trunci, tum ramorum amplitudine, amœnaque pulchritudine viriditatis expanditur.

AP. Ita sanctorum conditio prima facie contemptibilis, ad mirificam gloriæ pulchritudinem exsurgit.

Noli ἀχαιρὲς ἐν πύργῳ κρίνειν.

S. Paulinus pauperes, & contemptos spe futuræ gloriæ consolatur his verbis: *De Celso puero.*

Iamq; expediti, sarcinis egentibus,
Laxate vinculis pedes:
Vt copiosa luce vestiamini,
Estote nudi sæculo.

LIV.

LIV. PALMA AVGVSTI.

Victoria sine labore.

AVGVSTVS palmam inter iuncturas lapidum enatam ante domum suam, in compluuium Deorum Penatium transtulit, vtque coalesceret, magnopere curauit. Hoc sæpe factum narrat Plinius Romę in Capitolio in capite bis bello Persei enata, simili modo Trallibus in basi Cæsaris dictatoris.

Lib. 17. c. 25

AP. Salmacida spolia significantur sine sudore & sanguine. Tale est illud quod Timoleonti accidisse narrat Plutarchus, cui coronæ victoriolis pro more ornatæ prætereunti spōte in caput defluxerūt.

LV. PALMA PERSEI.

Victoris illustris & facilis.

Plin. lib. 17. cap. 25.

ROMÆ in Capitolio, in capite bis bello Persei enata palma victoriam, triumphosque portendit. Simili modo palma Trallibus in basi Cæsaris dictatoris, circa bella ciuilia eius.

AP. Palma sponte domi nata gloriam insignem eandemque facilem significat. Nam ea quæ magna facilitate cuique contingunt, domi nasci dicuntur. *Aurum tibi domi nascitur.* Quòd autem palma perpetuum sit victoriæ insigne, testantur & illi versus Claudiani:

4 ad Herennium.

De laudibus Stiliconis.

Cùm totis exurgens ardua pennis,
Ipsa Duci sacras victoria panderet ædes,
Et palma viridi gaudens & amicta tropæis.

LVI. PALMA RANIS OBSESSA.

Inuidia Virtuti comes.

PLVTARCHVS in libello de Oraculorum silentio, perhibet inter templi cuiusdam à Cypselo consecrati donaria extitisse palmam æneam, ad cu-

d cuius radices insculptæ visebantur plurimæ ranę, c natrices, quos hydros nominant.

APOD. Virtus maledicorum infestis clamoribus aceſſita, eos ex eminenti loco deridet; ad cœlum elut palma luxuriosâ ramorũ propagine assurgens.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.

LVII. PALMA SYAGROS AVT MARGARIS.

Amicitia inuiolabilis.

IN Meridiano orbe præcipuam nobilitatem obtinent palmæ Syagri, proximamque Margarides Eæ candidæ, rotundæ, acinis quàm balanis similiores. Quare & nomen à margaritis accepere. Vna earum arbor in Chorâ esse traditur, vnà & Syagrorum. Mirumque de eâ accepimus cum Phœnice aue, quę putatur ex huius palmæ argumento nomen accepisse, iterum mori, ac renasci ex seipsâ. *Plin. lib. 13. cap. 4.*

AP. Amicitiæ singularis typus est, quæ amicis vnam pariter vitam, vnam quoque mortem indulget. Sic omnia cum Christo mortuo emori videbantur, cum eodem resurgente reuiuiscunt. Sic literæ sine pietate, iustitia, sine religione interit: vno enim omnes charitatis vinculo, & arctissima quadam cognatione continentur.

TE STANTE VIREBO.

LVIII. PALMÆ SVBVERSIO.

Pudicitia subuersa.

PALMA in Persei capite enata tempestatibus prostrata est, & eodem loco ficus enata, M. Messalæ, C. Cassij lustro, à quo tempore pudicitiam subuersam Piso grauis auctor prodit. *Plin. lib. 17. cap. 25.*

AP. Tum demum laborat pudor & pudicitia,

cùm attrito virtutis robore deliciarum mollities pectus inuasit. Luxu & insana voluptatis dulcedine victa Roma est, quæ nullis viribus frangi poterat.

Iuuenal. ——— *Sautor armis*
Luxuria incubuit. Et Petronius in Sat.
Hæc veluti tabes imis concepta medullis
Intrà membra furens curis latrantibus errat.
Arma placent superis, detritaq; commoda luxu
Vulneribus reparantur.

LIX. PERSEIA, ἡ Περσέα.

Pietas vel magnanimitas.

In Eliac. lib. p. 161. ARBOR Persea sola Nili aqua gaudet. Pausan. Eius fructus cordis speciem refert, linguæ foliũ. Idcirco dicata est Isidi, & monentur huius oraculum aditurí, vt sanctè sentiant, & modestè loquantur. Plurarch. *In Isid. & Osir. p 674* Describitur autem Persea plenius à *Lib. 4. c. 2.* Theophrasto.

APODOSIS.

Persea arbor, generosa mens: Nilus fluuiorum omnium maximus, & pulcherrimus, honor optimus est, & egregij animi pabulum. Vel certè Persea typus viri egregia sanctitate, qui pectore, & lingua totus in diuinas laudes prædicandas effunditur, & torrente rerum cœlestium ebrius, sola Dei contemplatione quasi proprio pabulo alitur, & fœcundatur.

Aeris immensi superat globum,
Boet. l. 4. m. 1. *Nube q; post tergum videt:*
Quiq; agili motu calet ætheris
Transcendit ignis verticem,
Donec in astriferas surgat domos,
Phœbiq; contingat vias.

LX.

LX. PHRIXA.

Improborum ofor.

PHRIXA herba μιαρόνηρος, rutæ similis, in antro Boreæ prouenit, collectaque niue frigidior est. At verò in improbas, & alienæ vitæ pudicitiæque insidiatores, ita fertur excandescere, vt flammas edat: συλλεγομένη δὲ ὅσῃ ψυχροτέρα χιόνος· ὅταν δὲ πνεῦμα ἐκ μιαρᾶς ἐπιβουλὴ γένηται, φλόγας ἀναδίδωσιν. *Agathon Samius & Plut. in Tanai.*

AP. Homines leni alioqui & placido ingenio, in scelera improborum atque flagitia, pietatis ardore vehementius commoueri solent.

LXI. PLATANVS XERXIS.

Amor stultus rerum creatarum. Vel, *Diuitiæ indignis collatæ.*

RIDICVLVS profectò Xerxes ille est, quòd quum mari terrisque Iouis operibus posthabitis, noua itinera, & insolitam nauigationem sibi parasset, seruiuit Platano, & arborem coluit. In Lydia igitur, vt aiunt, cùm vidisset proceram platanum, diem solidum ad eandem exegit nulla postulante necessitate, & castra posuit in solitudine circa platanum; sed & multiplicem, ac preciosum ornatum ex ea suspendit, torquibus, armillisque ramos veneratus, & curatorem ei reliquit quasi custodem, & propugnatorem amasiæ. *Ælian. lib. 2 cap. 14.*

AP. Icon humanæ stultitiæ; homines ad maxima nati, & facti à Deo, vilissimarum rerum amore cogitationes inquinant suas; ea enim amant, quæ redamare non possunt, & singularibus ornamentis afficiunt, quæ ab omni ornamento aliena sunt. Eadem diuitias indignis hominibus collatas significat: quid enim arbori cum torquibus, & armillis, & huiusmodi Persicæ gloriæ choragio?

Pœnam, Phaëton, pro munere poscis.

LXII. PLATANI THEMISTOCLIS.

Ingratitudo erga amplissimos viros.

ΤΑῖς πλατάνοις ἀπέικαζεν αὐτὸν αἷς ὑποτέχουσι χειμαζόμενοι· εὐνομοῦντας δὲ ἐν ἀδείᾳ πᾶσοι παρέρχόμενοι, καὶ λοιδοροῦσι. Comparabat se cum platanis, ad quos ingruente pluuiâ confugiunt, mox serenitate redditâ, viatores vellicant, & insectantur.

AP. Platanus, vir amplissimus; tempestas, calamitas; serenitas, prosperitas; vellicatio platani, vexatio viri, de quo bene meriti sumus.

Ἀρέφαι ἕως λυκιδεῖς, ἀρέφαι κύναι ὥς τε φάγοντε.

LXIII. POMVM CACHI.

Vnitas præstans.

Nicol. de Comitib.

EST in prouincia Malabar arbor, cui incolæ nomen indidere, Cachi, siue Cicara: vnicum quotannis fert pomum: illud non à ramis, vt poma reliqua, sed à stipite; estque adeò immensum, vt vnicũ oneret quamuis robustum hominem. Continet autem pini more intra se fructus 300. distinctis pellicu lis; sunt singuli nostrorum pomorum magnitudine. Rursumque intra illos continentur & alij, quales in echino castaneæ.

APDOD. Non multitudine res, sed præstantiâ æstimandæ.

LXIV. POMA NARSETIS.

Beatitudinis pignora.

Sidè Baron. ad annum Iustini iunioris II.

NARSES ille Eunuchus, qui Totilam Gothorum Regem Martio vigore & spiritu planè ingentem debellauit, æstuariæ fortunæ iactatus inconstantia, postquam Iustinus gubernacula cepit imperij, Italiæ præfectura spoliatus, etiam probris à Sophia Iustini vxore ita concisus est, vt pensis lanæ trahendis

hendis affigi iuberetur. Ille dicto exasperatus, se Iustino & Sophiæ eam telam orsurum dixit quam minimè possent dissoluere. Continuò Longobardos à regionis suæ squallore ad fertiles Italiæ campos inuitat, præmissis qui lectissima ex eodem solo poma ferrent; quorum specie delectati Longobardi, & ex eadem opimam terrę fœcunditatem conijcientes, in Italiam magno & horribili exercitu inundarunt.

AP. Hæc figura accommodari potest in eos, qui ad futuræ beatitudinis spes, & bona æstimanda, per rerum creatarum species alliciuntur à Deo.

Quæq; latent, meliora puta.

LXV. POPVLVS ALBA AD VSVM SACRORVM.

Pietas.

EX alba duntaxat populo, neque ex alia arbore ad vsum Olympicorum sacrorum ligna cædi apud Eleos receptum erat. *Pausan. in Eliacis. l. 1. p. 161.*

AP. Candida oportet esse pectora, & ab omni labe defæcata, quę diuini amoris faces exceptura sint, & Deo viuo arsura in holocaustum suauissimi odoris. Deo enim placemus Λόγῳ καὶ βίῳ πρὸς καθαρότητα & νύσσαντι. *Isid. Peluſiota ep. 214.*

LXVI. PVLEGIVM.

Fortitudo.

PVLEGIVM hyeme florer, rigente vbique frigore. Cicero lib. 1. de diuinatione: *Nam & masculorũ iecuſcula brumâ dicuntur augeri, & pulegium aridum floreſcere, ipſo brumali die.* Theophrastus multas enumerat arbores semper virescentes, quas ipse ἀειφύλλους nominat. *Lib. 3. de hiſtoria plantarum, c. 4.*

APOD. *Fortitudo imminentibus periculis ornamenta defendit virtutum omnium, & inexpiali prælio*

D. Ambros. lib. 1. offic. cap. 39. *aduersus omnia vitia decernit: inuicta ad labores, fortis ad pericula, rigidior aduersus voluptates, dura aduersus illecebras.*

LXVII. PYRAGNVS EX METHODIO.

Puritas intacta.

IN Olympo monte Lyciæ ignis sponte sua in montis cacumine ex imo terræ enascens, iuxta quem stirps, Pyragnus nomine, existit, adeò florida, virens & opaca, vt è fonte potiùs nata videatur. Methodius *apud Photium*: πῦρ αὐθμάτως ἐκ πλὼ ἀκρώρειαν ὄρους κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενον πρὸς ὃ πύραγνος φυτόν ἐστιν, οὕτω μὲν ἐνθαλὲς καὶ χλοερὸν, οὕτω δὲ σύσκιον ὡς ὑπὸ πηγῆς μᾶλλον βλασταίνει.

APOD. Virgo extra peccati originalis labem, quæ in cæteros homines grassata est, sola intacta permansit.

Inexpugnabile mundi Præsidium.

LXVIII. RHODODAPHNE.

Scriptura sacra.

Plin. lib. 15. cap. 20. HERBA dicta Sabina, alijs Rhododaphne, sempiterna fronde, rosæ similitudine, caulibus fruticosa, iumentis capriſque, & ouibus venenum est; eadem homini contra serpentum venena remedio.

APOD. Sacrarum literarum prudentibus viris lectio perutilis; contrà imprudentibus qui abundant in suo sensu, valde periculosa. D. Augustin. *Epist. ad Volusianum.* *Modus ipse discendi quo sacra scriptura contexitur, quamuis omnibus accessibilis, pauciſſimis tamen penetrabilis. Nã quæ aperta continet, ea quasi amicus familiaris sine fine ad cor loquitur indoctorum atque doctorum: ea verò quæ in mysteriis occultat, nec eloquio ipso superbo erigit, quò non audeat accedere mens tardiuscula & inerudita quæ si pauper ad diuitem.*

LXIX.

LXIX. RORARIA.

Virtus.

RORARIA quæ vulgo appellatur, planta est: quantumuis æstate ardentissimis Solis radijs sit exposita, nunquam tamen folia ipsius, caua instar pusilli cochlearis, roscido quodam humore destitui ferunt, eorumque languinem admodum tenellam guttulis quibusdam pellucidis semper madere: vnde etiam nomen sortita est, vt Rorem Solis, ac Rorariam veteres nuncuparint. *Vide hist. Plan. Rouil.*

AP. Virtus instar Rorariæ inter æstus, & incendia miseriarum, diuinæ gratiæ rore affluens germinat, & numquam contabescit.

Æternùm virens.

LXX. RVBI APOLOGVS.

Humilitas.

CONCILIVM inierunt arbores, quo se ab hominum iniurijs, quibus vndique appeterentur, expedirent. Et Cedrus quidem, quæ vt cæteris dignitate, ita & consilio præstare videbatur, prima sententiam dixit: Sæuire vt plurimum homines in ligna securibus, quas ligneis manubrijs muniunt quò aptius feriant. Itaque è re esse arborum, vt ligna denegarent hominibus, quæ ipsis in perniciem arborum conuerterent. Multis vltro citroque in eandem sententiam iactatis, surgit humilis Rubus, &, Nolite, inquit, arbores, nolite in tantam altitudinem excrescere; eritis, mihi credite, ab hominum iniurijs tutiores

AP. Humilitas sola est, quæ tutos homines à dæmonum insidijs, omniumque malorum incursibus præstare solet.

Placet in vulnus maxima cervix.

LXXI. SCOPÆ FLORENTES.

Humilium personarum prouectio ad honores.

REPENTINO olim prodigio scopæ florere. sunt visæ, quibus nobilitatis curia mundabatur. Idq; portendebat extollendos quosdam despicatissimæ sortis ad gradus potestatum excelsos. *Anim. l. 28.*

APODOSIS.

De his Iuuenal, agitans Græculos sui temporis:

Satyr. 3.

Quondam hi cornicines & municipalis arenæ
Perpetui comites, notæq; per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verso pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter; inde reuersi
Conducunt foricas, & cur non omnia? cùm sint
Quales ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit quoties voluit fortuna iocari.

LXXII. SERTA COROLLARIARVM:

σεφανηπλόκων ἔργον ἀκαρπον.

Oratio vana,

ILLAE florida & odorata sectantes folia opus pertexunt, iucundum illud quidem, sed diarium & infrugiferum: contra apes prata peruolitantes, violarum, rosarum, hyacinthorùmque copia consita, thymo asperrimo insident, ex quo tamen mellis vberem copiam faciunt. *Plut. de audit. 72.*

APODOSIS.

In dulces, sed infrugiferas orationes, quarum dictio, vt ait idem Plut. habet quidpiam ad decipiendum conducens, si rebus applicetur, suauis & copiosa, & cum fastu aliquo atque apparatu, sed omnis fructus, atque vtilitatis est expers: quare syncerus

rus orator omittere debet florida, & luxuriosa verba, rèsque ad actiones scenicas, aut spectacula pertinentes, easque habere pro pabulo sophistarum, animo autem in ipsos orationis sensus penetrare.

LXXIII. SIMILAX.

Ambitio & deceptio.

SIMILAX planta est hederæ similis, perpetuò sursum tendens, subtilibus ramis, quæ proximè adstant, plantas comprehendens, maximè vero paliuros: adeò vt illos quidem feriat, ipsa etiam suo tempore pereat. Huiusmodi erat Babylon, numquam non ad altiora volans, vndique potentiæ suæ retia extendens, vt deprimerentur ab ipsa comprehensi: comeditur tandem ipsa à Persis & Medis. At qui circumeuntes mare & aridam, vt vnum proselytum faciant, ac postea ipsum filium gehennæ constituant, Similax fuerunt expansa, suffocans sub se comprehensos, ac velut ardua stipula, neque susceperunt descendentem pluuiam, neque aquam salientem in vitam æternam. Similaci etiam æquiparentur qui charitatem simulantes & complectentes per blanditias proximum, at quæ ad eorum perniciem faciunt meditantes. Absumetur tandem talis similax ipsa à se se: alter enim impostor ab altero fraudulentiore capitur.

Theophyl. in Naum cap. 10.

LXXIIII. SISTRVM SCAMANDRINVM.

Tutela diuina, seu Crux Domini.

FERVNT in fluuio Scamandro herbam nasci Sistrum nomine, Erebintho non absimilem, grana in se conclusa complexam, à quibus traxit & nomen. Eam si quis gestarit, nullis neque dæmonibus

de fluminib. neque spectris terreri, Aristot. in veteri codice περὶ δαιμ. α. meminit quoque Plutarch. iunior.

APODOSIS

Diuinum præsidium significat, quo fulti mortales vana vmbrarum terriculamenta, & dæmonum ludibria facilè contemnunt. Idcirco *ad omnem progressum atque promotum, atque omnem aditum & exitum, ad vestitum & calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubilia, quocumque nos conuersatio exercet, frontem crucis signaculo terimus.*

Tertull.

LXXV. TELYPHONOS.

Virtus inuidiæ victrix.

Ælian. de Animal. lib. 9 c. 21. TELYPHONVM herbam Theophrastus narrat, si eam ad scorpij dorsum admoueris, statim perire: ὁ δὲ παραχρῆμα αὐὸς ὄζει.

APODOSIS.

Inuidi qui per scorpiones significantur, si se ad florentis hominis virtutem afficient, calumnijs obfuturi, continuò ipsi contabescunt.

Ouid. Metam. lib. 2.

Sed videt ingratos, intabescitq; videndo
Successus hominum, carpitque, & carpitur vnà,
Suppliciumque suum est.

LXXVI. THEOMBROTION.

Cœli depositum.

Plin. lib. 24. cap. 17. THEOMBROTION herba, quæ & Semnion à potentiæ maiestate appellatur, Pauonis picturis similis est, odore eximio. Hæc à Persarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoda instabilitatemque mentis.

AP.

AP. Eucharistia & maiestate ampla est, & specie eximia, vt quæ Deum continet, in quo thesauri omnes sapientiæ, potentiæ, pulchritudinis latent inclusi. Nullum autem alexipharmacon contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chrysostomus πρὸς ἕνους μέλλοντας φωτίζεσθαι, vocat ποτήριον δ' φρικτὸν καὶ πολλῆς γέμον δυνάμεως, καὶ τῆς ἀπάσης πειρατηρίου ἐκπάρας. *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & vtraque possessione pretiosius.* *in Catech.*

LXXVII. THYMVM ATTICVM VERNANS IN AFFLATU maris.

BM. Virginis fauor.

ATTICVM thymum ex quo apes mel laudatissimum conficiunt, non durat nisi in afflatu maris. *Plin. lib. 21. cap. 10.*

AP. Nulla diu planta stabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id est, maris gratiarum accipiat.

via sola salutis.

Nec immeritò D. Damascenus eam φυσίζωον & ζωοδότειραν, κόρην *Animam puellam, vitæ largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philosophia verbosa.

TILIA cùm habeat calycem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. ἑαύτης γὰρ μόνῳ τὰ φύλλα γλυκέα, καὶ πολλὰ τῶν ζώων ἐσθίει. ὁ δὲ καρπὸς οὐδενὶ βρωτός. *Theoph. l. 1. cap. 20.*

AP. Tilia verbis abundantes, rebus infructuosos significat.

O homines ignauæ operâ, Philosophâ sententiâ. *Pacuuius. Sic.*

Sic agitur censura. & sic exempla parantur,
Ou. Fast. 5. *Cum iudex alios quod monet, ipse facit.*

TVLIPA AD SOLEM.

Fauor cœlestis.

Solemque suum, sua sydera norunt.

TVLIPA flos est, & visu iucundus, & insigni colorum pulchritudine admirandus, qui ad radios solares se se pandit: illis verò aut pluuiâ, aut tempestate occupatis, clauditur, & langueſcit. Eum principis syderis absentiam gemere diceres.

APODOSIS.

Dicitur de fauore superioris potestatis in inferiora: sic anima Christiani hominis Tulipæ instar est, quæ se ad Spiritus sancti radios explicat, ijsdem absentibus contristatur. Tunc enim terra est inanis, & vacua, & tenebræ super faciem abyssi. Nota porrò Tulipam Turcicum esse vocabulum: sic enim Dalmatæ, & Turcæ vocant pileum, seu amiculum capitis quod gestare solent, quod ei inuersi flores, isti aperti similes sint effigie: summo cauli insidet ille flos sursum spectans, sex foliolis sæpius constans, interdum septem aut octo: calathi, aut cyathi modo sese in fundo pandens, ex quo sena, aut totidem quot sunt folia, stamina erumpunt, modo lutea, modò pallida, modò nigricantia; pediculis etiam quæ stamina sustinent mirum in modum colorem variantibus.

Vide Ruel. l. 15.

LXXIX. VISCVM GALLORVM.

Eucharistiæ symbolum.

EST id rarum admodum inuentu, & repertum magna relligione petitur, & ante omnia sexta luna, quæ principia mensium, annorumque his facit, & sæculi

sæculi, post tricesimum annum, quia iam abundè virium habeat, nec sit sui dimidia. *Omnia sanantem* appellantes suo vocabulo, sacrificijs epulisque rite sub arbore præparatis, duos admouent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primum vinciantur. Sacerdos candida veste cultus arborem scandit, falce aurea demetit: candido id excipitur sago: tunc demum victimam immolant, precantes vt suum donum Deus prosperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali sterili arbitrantur, contraque venena omnia esse remedio. *Pl l.16.c.44*

APODOSIS.

Hac tabula Eucharistia rectè significari potest. Panacæa sanat morbos corporis, Eucharistia animi. Illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus; illa crescit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipsa est arbor vitæ; illa candido excipitur sago, hæc munda conscientia; illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur: illa denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento est *Panis fœderis*. Dæmon quippe sacrorum & religionum simia, venerabilis huius Sacramenti vmbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam mense Septembri & Decembri virgines Soli sacras placentas quasdam ex farina & sanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui fortè in aulam regiam veniunt, quasi magni fœderis cum *Inga*, hoc est, cum rege Sacramentum distribuunt; illi verò magna veneratione suscipiunt, iurati se nihil contra Solem & Ingam molituros, atq; in suæ fidei & studij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & visceribus testabantur. Mittuntur deinde fausta ad omnes Guagas totius prouinciæ. Ex lib. de stat. Imp. p 307.

LXXXI. XAQVA.

Effectus causæ contrarius.

Oue. hist. l. 8.

XAQVA arbor Hispaniolę, cuius fructus papaueris specie: manat ex ea pellucida aqua albicans, qua quicquid aspergitur, aut oblinitur, nigrescit, adeò vt nulla vnquam lotione emendetur.

APODOSIS

Causæ contrarios plerumque habent effectus, & ex albo nigrum oritur. Qui fit vt discipuli permulti limpidis doctrinæ fontibus irrigati non modò non albescant, sed inde plerumque deteriores fiant: nisi quòd ipsi naturæ prauitate corrupti, in prauam partem rapiunt omnia; atque cum ita fuerint affecti, difficili admodum negotio ad æquitatem mentis reuocantur?

Natura contraria legibus ibit.

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER VNDECIMVS.

AVRVM ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS METALLIS ET GEMMIS conflata.

ἐν πᾶσι πάντα.

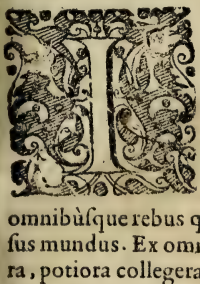

VSTINIANVM in magnifico Sophiæ templo, cuius descriptio apud Euagrium, sacram mensam feciſſe refert Cedrenus, opus imitatione nulla æquandum. Conſtabat verò auro, argento, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis, omnibùſque rebus quas terra fert, mare, & vuiuerſus mundus. Ex omni materia ſpecioſa plura, meliora, potiora collegerat: liquatiſque his, quæ fluunt, ſicca illis immiſerat, atque in formam menſæ abſoluerat. Ita varium illud opus contuentibus ſtuporem inijciebat. In orbem hanc habuit inſcriptionem. *Baron ann. Iuſtin. 31. lib. 4. c. 30.*

Tua de tuis offerimus ſerui tui, Chriſte, Iuſtin & Theodora; ea tu propitius accipe, fili Dei verbum, qui noſtri cauſa carnem aſſumpſiſti, & cruci affixus fuiſti: nos

nos in tua recta fide conserua. Et quam nobis commisisti rempublicam ad tuam gloriam auge, & tuere, intercedente sancta Deipara virgine Maria.

AP. Dici potest de re qualibet eminentissimæ perfectionis: sic homo Dei sedes est, ipse ex omnibus vniuersi orbis particulis conflatus. Vnde animal multiplex, πολυ̃ ὁπώτατον καὶ ποικιλώτατον τῶν ζώων. D. Greg. Naz. οὐχ ἁπλῆν τὴν χρῆμα, οὐδὲ μονοφυῆς ἄνθρωπος, ἀλλὰ συνωκισεν ὁ θεὸς ἐις ἑνὸς ζώου σύστασιν ὅλον σύνδρομον πάμμιγα τε καὶ πάμφωνον. Synesius *ad Arcad.* Phil. *de mundi opificio*, hominem vocat omne animal, χρυσεῖον, ἔνυδρον, πτηνὸν, οὐράνιον.

II. PYTHÆ MENSA AVREA.

Diuitiæ auarorum pulchræ, sed infrugiferæ.

INCIDERAT in auri metallã Pythes qui Xerxis ætate floruit, adeò inexplebili cupiditatis siti, vt omnes ciues relictis artibus aurum effodere, egerere, purgare cogeret. Multis tandem pereuntibus, animum despondentibus cæteris, mulieres ad eius vxorem supplices sese contulerunt, vt miserijs ærumnosorum coniugum subueniret. Ea discedere his, & bono animo esse iussis, aurifices quibus maximè fidebat ad se acciuit, domique inclusos iussit panes, bellaria, poma, & alios cibos, quibus maximè delectari Pythem nouerat, ex auro omnia conficere. Iuerat tum fottè Pythes peregrè, qui vt domum redijt, cœnamque popposcit, auream ei mensam mulier apposuit, nullo esui apto cibo, sed omnibus aureis instructam. Cum initio delectatus artificio naturam imitante, satur spectaculi poscceret cibum, quodcunque peteret id aureum ei mulier attulit. Indignanti, & esurire se respondenti, Atqui, inquit, harum tu nobis rerum copiam, nullius præterea parauisti; omnes enim artes, omnis vsus aliarum rerum desertus est; abductis cultoribus squallent agri, dum à te viro-

virorum robora in auri fodinis occupantur. Hac voce philochtysi cupiditas pauliſper extincta.

APODOSIS.

Pythes ieiunus in menſa aurea, typus eſt auari inter immanem opulentiam, & reconditos theſauros egentis.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.

In eodem ferme argumento eſt Vari cœna; cuius meminit Martialis. Lib. 4.

Ad cœnam nuper Varus me fortè vocauit:
Ornatus diues, paruula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Huc ego non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

III. MONS AVREVS POMPEII.

Vanitas rerum humanarum.

POMPEIVS in triumpho oſtentauit montem aureum quadratum, cum ceruis, & leonibus, & pomis omnis generis circundata vite aurea: Muſæum quoque ex margaritis, in cuius faſtigio horologium erat. Pl. l. 37. c. 2.

AP. *O quantum eſt in rebus inane*

Verè Ἐλώλασιν ἡ ἐλώλων ἀνθρώπινα πράγματα! gleba terræ in alieno littore interfectus deſiderauit, qui montes, vel potiùs mundos aureos oſtentauit in triumphis. ὁ λίθος, ὡς ἀφυλάκτως φάναι, ὁ τῶν ἀνθρώπων ὄντι βίος. ὡς καὶ ζῶις καὶ ὕπνον φαντάσμασι βλέποντες οὐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούομεν, καὶ γυόμενοι ἢ ἀπόμενοι οὔτε γυόμεθα, οὔτε ἀπόμεθα· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν παρεγηγορότων αἱ φαντασίαι ζῶις ἀυπνίοις ἐοίκασιν. ἤλθον, ἀπῆλθον, ἐφάνησαν, ἀπεδήμησαν, πρὶν καθαληφθῆναι βεβαίως ἀπέπησαν. Phil. l. de Ioſep. p. 425.

IV. OLIVA PYGMALIONIS.

AVREA.

Diuitijs animosa suis.

Philostr. l. 5.

OLIVA Pygmalionis apud Gaditanos ex auro artificiosissime fuit elaborata, fructus verò ex smaragdo lapide quàm opulentissimos habuit.

APODOSIS

Oliua aurea Virgo est, *oliua* verè *fructifera in domo Dei*: fructus smaragdini, virtutes, quibus ipsa supra mortalitatem nostram enituit. D. Hieron. *Præcellit cunctos, supereminet, vniuersis Maria, cunctis tanto venerabilior, quanto gloriosior, & quanto virtute altissimi extollitur ad sublimia, tanto clarior resultat in gloria: plena siquidem gratia plena Deo. plena virtutibus, non potest non possidere plenè gloriam claritatis æternæ, quam plenissimè accepit, vt mater fieret Saluatoris.*

in serm. de Assumpt. Mariæ.

V. POMVM AVREVM FENELLÆ.

Voluptas seu diuitiæ exitiales.

Cardan. de rerum varietat. l. 12 c. 56.

CVM Kennethus rex Scotorum Eruthlinthum Fenellæ filium occidisset, tum etiam Malconum Druffum regem & affinem Fenellæ: illa statuam mira arte fabricari iussit, in cuius manu pomum aureum gemmis refartum erat, quod quicumque tetigisset, statim multis iaculis confodiebatur: eo regem nihil suspicantem inuitatum in Festicarij oppido occidit.

APODOSIS.

Voluptas blandum quidem, sed exitiale malum inani quodam fulgore perstringit, & illectat eorum oculos quos deceptura est.

Equo ne credite Teucri.

VI.

VI. POMVM HENRICI AVREVM.

Detur optimo.

ANN. D. milleſimo decimo tertio, cùm Henricus Imperator recèns creatus Romam ſolenni pompa ingrederetur, Benedictus Papa ei obuiam cum maxima virorum & ſacrorum ordinum multitudine proceſſit ex more, eique huiuſmodi Imperij inſigne obtulit, Pomum erat aureum per quadrum pretioſiſſimis quibuſque gemmis diſtinctum, aurea cruce deſuper eminente. Erat autem inſtar ſpeciei huius mundanæ molis, quæ videlicet in quadam rotunditate ſubſiſtere perhibetur. Vt dum ſiquidem illud reſpiceret Princeps terreni Imperij, foret ei documentum non aliter debere imperare, vel militare in mundo, quàm dignus haberetur viuificæ crucis tueri vexillo. In ipſo etiam diuerſarum gemmarum decoramine, videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum ſpeciebus exornati oportere. Hoc Imperator hilariter ſuſcipiens; Optime, inquit, Pater, ad Papā, iſtud facere decreuiſti, noſtræ portendendo iuueni monarchiæ, qualiter ſeſe moderari debeat. Deinde manu tractans illud auri pomum; Nullis, inquit, meliùs hoc præſens donum poſſidere ac cernere congruit, quam illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditiùs ſequūtur Saluatoris: qui protinus miſit illud ad Cluniacenſe monaſterium Galliarum, quod etiam tunc temporis habebatur religioſiſſimum cæterorum; cui & alia dona plurimorum contulerat ornamentorum.

Glabri verba.

Glaber apud Baron. 11. anno. D. 1013.

APODOSIS.

Emitur virtute poteſtas.

VII. TVRDITANORVM ARGENTEA PRAESEPIA.

Vitia & Voluptates specioſis titulis ornantur.

Strab. l. 3. p. 104. in Hiſpania.

CARTHAGINIENSES qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis præſepibus & dolijs vſos deprehenderunt.

AP. Præſepi quid fœdius? & tamen argento veſtitur: voluptatibus quid turpius? & tamen aureis virtutum notis fucantur. *Vitia nobis ſub virtutum nomine obrepunt: moderatio vocatur ignauia, pro cauto timidus accipitur.*

Sen. ep. 45.

LAPIS ANNVLI IN QVO CASVS PHAETHONTIS expreſſus.

In tenui labor eſt.

CASVM Phaethontis in gemmâ annuli expreſſum admirabili vel ſtupendo potiùs artificio memorat Galenus. Videbatur adoleſcens Solis filius, comanti radijs capite, vel potiùs flagranti cæſarie, flagellum tenens, equos agitans. Sedebat in curru aureo, quem celeres quadrigæ rapiebant. tanta dexteritate ſculptæ vt ſedecim pedes equorum minutiſſimis lineolis diſtincti eminerent. Hinc rubentis aridoribus cœli facies, Iouis iræ, infelicis parentis deſperatio, & attoniti caſus no itate cœleſtes hærebant Illinc decreſcebat mare, ebulliebant aquæ, torrebatur terra, & longè latèque ſparſa incendia, agros, ſyluas, montes populabantur. Hoc in minimo annulo maximum ſuperiora ſæcula viderũt. Galenus, Feliciùs tamen Franciſcus Alumnus Symbolum Apoſtolorum & Euangelium Ioannis in denarij orbiculo deſcripſit.

l. 17. de vſu partium.

Manilius.

AP.

APODOSIS.

Nec comtemne tuas quasi paruo in corpore vires. *Manil. l. 4. Astron.*
Quod valet immensum est sic auri pondera parui
Exuperant pretio numerosos aeris aceruos.
Sic Adamas, punctum lapidis, pretiosior auro est.
Paruula sic totum peruisit pupula cœlum:
Quòque vident oculi minimum est, cùm maxima cernant.
Sic animi sedes tenui sub corde locata.
Per totum angusto regnat de limite corpus.

IX. LAPIS PHOENICVM NATVRALI SOLIS IMAGINE impressus.

Solidum perenne.

PHOENICES Solem, sua lingua Heliogabalum colebant. Erat autem lapis maximus, teretior ab imo, sensimque fastigiatus propemodum in coni figuram, nigro colore, quem illi è cœlo delapsum iactabant. Visebatur in lapide forma quædam, quam Solis arbitrati, haud humano artificio fabrefacta. Vide Herodianum. Hoc autem simulachrum dicebatur *Alagabalus*, quasi Ala Gabal, Deus montis, quòd in monte coleretur. *Heliogab.*

APODOSIS.

Imaginem Solis, non arte factam, & vt aiunt, ἀνέργαστον, in solidissimo lapide impressam venerati Phœnices, significabant Reges & Principes, qui Solis symbolo, familiari regiæ majestatis sidere designantur, debere maximè perpetuam in dictis factisque consectari constantiam, vt illud impleant quod Ludouicus Pius habuisse fertur in Emblemate, εἰκόνα τε ἡλίου ἀνέργαστον εἶναι δεῖ.

VOLO SOLIDVM PERENNE.

X. LAPIS FATVARVM.

Patientia leuius fit malum,

Dion. Prus. orat. 13.

MVLIERES diuinæ, hoc est fatuæ, in multis delubris Græciæ, aram quandam aut lapidem sustollentes, considerant in eo rei super qua quis percontatur euentum, & quibusdam quidem earum aiunt leuem fieri, quibusdam verò grauem, vt ne mouere quidem facilè possint.

APODOSIS. Ex ipso Dione.

Anne ita quoque exilium & paupertas, senectus morbique, & omnia talia his quidem grauia & difficilia, illis autem leuia faciliaque appareant? Illic fortassis iuxta rei differentiam, leue esse pondus Deus efficit; hic autem opinor tale fit quodque, qualis est vtentis virtus & sententia.

Optimum aerumnæ condimentum æquus animus.

LAPIS PIETATIS.

Vide, *Ætnæi fratres*, libro de bonis hominis.

XI. LAPIS SICYONIVS.

Cadis symbolum.

LAPIS Sicyonius nigro colore, si quando accidat vt de homine mactando moneat oraculum, in aris deorum Auerruncorum solet deponi à duabus virginibus. Sacerdos autem eum vix cultro attingit, cùm sanguis erumpit: tuncque recedunt cum vlulatibus huius superstitionis administri. Dorotheus Chaldæus 2. *de lapidibus*, & Plut. iunior *in Araxe*: ἱερέως τῇ μαχαίρᾳ ἅψαντος αἵματος ἅλλυσις γίνεται λαμπάδος

APOD. Occurrunt sæpe in prodigijs ad significati-

cationem diræ ſtragis pluuiæ, & ſudores ſanguinei. Lucanus l. 1 inter cætera cladis Pharſalicæ indicia, mare Siculum repente colore ſanguineo rubuiſſe commemorat his verbis: *Atra Charybdis*
Sanguineum fundo torſit mare.
Virgilius in cæde Polydori plantas cruore ſtillantes facit:
Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur ſanguine guttæ.

XII. LAPIS SOLIS.

Conuerſationis vis.

LAPIS apud Megarenſes (ad quem Apollo lyram ſuſpendit cum Alcathoo operam ſuam eſſet nauaturus) ſi calculo feriatur, eundem quem pulſæ fides ſonum reddit. *Pauſ. in Att.*

AP. Ex tactu lyræ Apollinis lapis fit ſonorus. Eum lapide duriorem eſſe oportet qui cum bonis doctiſque verſetur, & nihil ex iſta conſuetudine adiumenti ad litteras, moreſque inſtituendos decerpat:
Vſque adeo magni refert ſtudium, atq; voluntas, *Lucr. l. 4.*
Et quibus in rebus conſuerint eſſe operati,
Non homines ſolùm, ſed verò animalia cuncta.

LAPIS σωφρονιστὴρ.

Conſcientiæ remora.

LAPIS σωφρονιστὴρ, quaſi author reſipiſcentiæ appellatur ea de cauſa, quòd Hercules furens in patrem ferebatur infeſtus, eundem occiſurus, niſi iniecto à Minerua lapide repreſſus eſſet. Hic lapis magna ſuperſtitione aſſeruabatur Thebis conſecratus. Alius eſt lapis σώφρων, qui in fluuio Mæandro naſcitur; per antiphraſin ſic nominatus: in ſinum enim iniectus ſtultitiam parit: λίθος κατ' ἀντίφρασιν σώφρων *Plut. in Mæandro.*

σώφρων γελάσμου, ὃν ἐὰν βάλῃς πνὸς εἰς κόλπον, ἔμμανὴς γένεται.

APODOSIS.

Senec. ad luc. Ep. 97.

Lapis resipiscentiæ conscientia est, quæ improbos amentia & furore in scelus quasi torrentes effusos plerumque de medio cursu reuocat. *Alioqui scias subesse animis etiam in pessima abductis boni sensum, nec ignorari turpe, sed negligi.*

XIV. GEMMÆ RATIONALIS.

Lux Prælatorum.

PER duodecim gemmas quas in pectore pontifex insutas gestat, in bello victoriam pronunciare Deus solebat. Nam priusquam exercitus se moueret, tantus fulgor ex eis emicabat, vt toti populo facilè innotesceret adesse Deum, opemque & auxilium suum, innocantibus esse allaturum. Vide Iosep. Τοσαύτην γὰρ ἀπέστραπτεν ἀπ' αὐτῆς αὐγὴν μήπω τῆς τραπέζης κεκινημένης ὡς ἅπασι πλήθει παντὶ συνήρμοσται εἶναι δὲ παρεῖναι τὸν θεὸν εἰς ἐπικουρίαν.

l. 3. anti. c. 9.

AP. Tum demum militia Christiana felicibus auspicijs dimicare cernitur, cum pastores, & Prælati cœlestium virtutum, quasi pretiosorum lapillorum fulgore, totam Ecclesiam collustrant. Non dissimile est quod ait S. Epiphanius, vbi scribit Adamantem à summo Pontifice ter in anno gestatum fuisse cùm in Sancta Sanctorum ingrederetur, in Paschate, Pentecoste, & tabernaculorum festo. Quòd si populus in peccato deprehenderetur, mutabatur (vt ferunt) color lapidis; & si quidem mortes, & funera portenderet, nigrescebat; si bella, sanguineum colorem induebat; si felicitatem denunciaret, niueæ lucis candore radiabat. Additque Zacharię temporibus, ipso sacris operante splendidum apparuisse: ὡς τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ ὡς τοῦ πάσχα λαμπρὸς ἐγένετο λίθος.

l. de 12. gem.

XV.

XV. ACHATES.

Eloquentia florida.

ACHATES tam varij est generis, vt vnum lapidem esse non credas; candidus, rubeus, croceus, cinereus, viridis, niger, varius, cæruleus. Quid moror? huic vni nec omnium aliarum gemmarum colores sufficiunt. Ille lucos, prata, animalia, flumina, flores, arbores, natura ludente refert. Orpheus.

Achate.

δένδρια γὰρ μάλα πολλὰ κατόψιαι ὡς ἐνὶ κήπῳ.
Ἀνθεμόεντα κλάδοισιν ἐπασσυτέροις κομόωντα.
Arbores enim multas inspicies quemadmodum in horto
Florente ramis aceruatis ornatas.

AP. Conferri poterit cum amœna styli varietate, in quo diuersi Rhetorum colores ad certamen vsque luxurient.

Ang. Polit.

Hic varios sese in vultus facundia diues
Induit, & vasto nunc torrens impete fertur,
Fluminis in morem, sicco nunc aret in alueo,
Nunc sese laxat, nunc exspatiata coercet.
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet,
Floribus.

XVI. ACHATES PYRRHI.

Sapiens.

ANNVLVS Pyrrhi regis, qui aduersus Romanos bella gessit, non ignobilis famæ fuit, cuius gemma Achates erat, in quo nouem Musæ cum insignibus suis singulæ, & Apollo tenens citharam videbantur non impressis figuris, sed ingenitis.

Solin. Polybiſt. p. 38. edit. pictau.

In eodem genere est lapis Autoglyphus, vt narrat Aretazes & Plut. *in Sagari*, matris Deorum effigie sculptus. ἱδρῖσθαι γὰρ τετυπωμένην ἔχων τὴν μητέρα τῶν θεῶν.

APOD Vno annulo Musas Pyrrhus complexus est, & vno pectore vir sapiens multiplices scientias. Talis fuit Basilius ille Magnus, de quo D. Gregor. Naz. ait: ποῖον μὴν εἶδ' οὐκ ἐπῆλθε παιδιώσεως; μᾶλλον δὲ, ποῖον οὐ μετ' ὑπερβολῆς, ὡς μόνον οὕτω μὴν ἅπαντα διελθὼν, ὡς οὐδὲις ἕν. οὕτω δὲ εἰς ἄκρον ἥκασον, ὡς τὸν ἄλλων οὐδένα.

XVII. AETITES ET GASIDANES.

Promissum irritum.

Pl. l. 37. c. 9. AETITES lapis semper prægnans nunquam parit, sed & Gasidanes lapis, qui in Media reperitur, & in Arbellis, coloris olorini veluti floribus sparsis concipere dicitur, & intra se partum fateri concessum: concipere autem trimestri spatio, ac de partu nulla memoria.

AP. Multi multa in virtutibus & literis concipiunt, quæ nunquam pariunt. Hæc Plautarchus πρὸς τὸ ἀκούειν ἀτελῆ πνὰ καὶ ἄφυκα ὑπολήμματα, imperfecta & inanima consilia, quæ ὑπονεμίοις λοχείαις, ventosis ouis comparat.

Numquam futilibus excanduit ignibus æther.

XVIII. ALECTORIA.

Fortitudo.

Pl. l. 37. c. 9. Isidor. c. 13. l. 16. ALECTORIAS vocant in ventriculis Gallinaceorum inuentas crystallina specie, magnitudine fabæ, quibus Milonem Crotoniensem vsum in certaminibus inuictum fuisse videri volunt.

AP. Alectoria est in omni certamine præsens animus, Dei gratia firmatus, quo qui fuerit præditus, omnia hostium tela retundit: ὁ μακάριος οὗτος πανταχόθεν βαλλόμενος ἀσφαλέστερον ἵσταται, καὶ μυρία βέλη δεχόμενος οὐκ ἀνιᾶται, ἀλλ' ἐκείνους τὸν διαβόλου τοῦ βεληνεκῆ. αὐτὸς δ' οὐ κατέπεσεν, οὐδ' ὑπερ-

δπερικυλίσθη. Chrysost. *Beatus ille vndique petitus firmiùs stetit, & sexcenta tela clypeo excipiens deditionem cetam. non fecit: exhausit Dæmonis pharetram, nec concidit. imè ne de gradu quidem tantisper motus est.* *Apud Nimios*

XIX. AMIANTVS.

Ieiunium.

Ex D. Basilio.

EST lapis quidam eius naturæ, quem hîc Amianton Græci vocant, vt inquinari non possit. Hic ab igni non vincitur, sed impositus igni videtur ignescere, & in prunam verti: rursùm exemptus igni, perinde quasi fuisset aqua, candidatus apparet puriot. Huiusmodi erant trium illorũ puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio consecuta vt nullâ vi possent inquinari Siquidẽ in vehementi fornacis flammâ, quasi naturâ fuissent aurei, ita apparuerunt illæsi, vtique superiores, qui & auro potentiores declarati sunt: Neque enim illos liquefecit ignis, sed integros, illibatosque seruauit. *Basilius homil. 1. de ieiunio.*

Perfusa non sic amne flamma extinguitur,
Nec sic calente sole tabescunt niues,
Vt turbidarum scabra culparum seges
Vanescit almo trita sub ieiunio. *Prudentius in Cathem.*

XX. AMIANTVS.

Castitas.

AMIANTVS alumni similis nihil igni deperdit, veneficijs resistit omnibus, priuatim Magorum. *Plin. lib. 36. cap. 19.*

APOD, Castitas nihil impuri amoris facibus deperdit, & meretriculæ Circes, hoc est voluptatis veneficijs quam fortissimè resistit: vnde à D. Chrysostomo propter innumerabiles pugnas quibus assiduò diuexantur, μίγα ἢ πρὸ μάρτυρὶς μαρτύριον dicitur in laudatione sanctæ Theclæ. corpora inter flam- *Castitas ante martyrium ingens martyrium. D. Chrysost.*

Basil. hom. 1 de ieiunio trium puerorum.

flammas illæsa cum Amianto comparat; quod in superiori symbolo liquidiùs explico.

XXI. AMNOCHRYSVS.

Bonum non purum.

Isid. orig. lib. 14. c 14.

AMNOCHRYSVS arenis auro intermixtis nunc bracteatum, nunc pulueris habet quadrulas.

AP. Significat Amnochrysus nullum bonum ex omni parte integrum.

Claudian.

Nulli syncera bonorum
Pars concessa viro.

Vel etiam dicitur in cor humanum, non pure Dei amore incensum, sed maculis terreni amoris interlitum.

Ouidius.

Terra salutiferas herbas, eademq; nocentes
Nutrit, & vrtica proxima sæpe rosa est.

XXII. ANDRODAMAS.

Sapientia permotionum domitrix.

Orig. lib. 16. cap. 14.

ANDRODAMAS argenti nitorem habet, & penè adamas, quadratus semper tesseris. Magi putant nomen impositum ab eo, quòd animorum impetus, vel iracundias domare & refrænare dicatur, si credimus Isidoro.

AP Nullus est alius Androdamas quàm sapientia moderatrix animi, expultrixque vitiorum. Hæc incitatas permotiones, & instar torrentis fluminis effusas reprimit, & dissipata tot affectuum caligine,

Inconcussa locat pura sacraria menti

σεμνὸν πυρὸς ἄθραυστον εἶδος μερίμνας, inquit Synesius.

XXIII. ANTHRACITES.

Virtus & persequutio.

Isidor. orig. lib. 16. c. 13.

ANTHRACITES lapis ignitus & carbo, iactatus in ignem velut inter mortuos extinguitur; at contrà aquis perfusus exardescit.

AP. Vir-

AP. Virtus sine aduersario languescit, aduersis rebus exercita magis splendescit.

Contraria semper Virtuti fecere viam.

Eduardus secundus Angliæ Rex pingebat in symbolo araneam in tela sua laborantem, quam vehemens ventus perflat cum lemmate, *Ardentior ibo.* Sic Alexander: ὤνιον τὴν δόξαν αἵματος πολλοῦ καὶ θαυμάτων ἐπαλλήλων ἐκτήσατο, οὐκ ἀπράκτῳ ῥυφῶν ἐξουσίᾳ.

Octauius de Strada.

Apud Plutarchum de fortuna Alexandri.

XXIV. ARVROPHYLAX.

Felix custodia recti.

ARVROPHYLAX lapis argento simillimus, cuius apud Vaura (vt notat Plutarchus *de fluminibus*) hæc est vis: Elidis qui potentiores sunt, ipsum coëmunt, & ante thesaurorum suorum limina ponunt; sicque securè illic repositum aurum custodiunt: cumque fures eò peruenire volunt, lapis hic tubæ clangorem emittit, illi autem tanquam à satellitibus abacti per præcipitia feruntur: σάλπιγξ ἦχον ἀναδίδωσιν ὁ λίθος.

ἀρυροφύλαξ ἀργύρῳ παρόμοιος.

AP. Abeant cum suis portentis. Non est alius Arurophylax quàm vox diserta bonorum, quæ tanquam tuba argentea pro innocentia contra raptores clamat, eosque à vi & præda deterret.

Vigili stant bella Magistro!

Patroni diserti vox pro iustitia & innocentia tuba est argentea.

XXV. CARBVNCVLVS.

Componitur orbis Regis ad exemplum.

CARBVNCVLVS qui supra cæteras gemmas excitatiùs lucet, & vibrat, Soli dicatus esse creditur, quòd ad maximi sideris imitationē flammas eiaculetur. Habet autem hoc inter cætera mirabile, quòd reliquis quidem gemmis suam figuram & speciem possit imprimere, cùm tamen nullus alius, ex omni lapillorum genere, carbunculo viciſſim suam imagi-

imaginem possit inurere. Ruellius lib. de gemmis post Aristotelem.

APOD. Reges & Prælati facillimè subditis suam speciem & imaginem inurunt, vt qui sint omnibus in oculatissimum exemplum propositi. Aliorum autem, nisi superiores sint, quibus plurimum honoris deferant, imitationem & mores non admittunt. φιλεῖ γὰρ τὸ ὑπήκοον ζῆλῳ τὸ ἄρχοντος καὶ νόμους βιοῦν.

Herodi. in Commodo.

XXVI. CHELONITES.

Prudentia in sermone.

Isid. orig. lib. 16. c. 14.

OCVLVS Indicæ testudinis varius & purpureus: per hunc Magi impositum linguæ futura prædicere fingunt.

APOD. Non Chelonites, sed lux prudentiæ cernit futura: oculus autem in lingua positus, vt alibi monui, symbolum est prudentiæ in loquendo, exprimens illud Psittaci, τὸ νῦν γλώττης μὴ προτρέχειν. Difficilis res est in lubrice fauctum constitutam veritatis rigidæ tenere mensuram; cui si incautè frena laxentur, frequenter contra se loquitur.

Cassiodorus in Psal. Dixi custodiam.

XXVII. CHERNITES.

Incorruptionis typus.

Plin. lib. 36. cap. 16.

CHERNITES lapis ebori simillimus, corpora ab interitu, & corruptione vindicat, ex quo Darium in eo conditum ferunt. Contrariæ virtutis est Asius lapis, cuius meminit Theophrastus libro de igne, qui omnia consumit & in cinerem redigit: ἄθανίζει πάντα καὶ ἐν ἑαυτῷ τίφρον ποιεῖ,

APOD. Dei voluntas Chernite omni potentior corpora Beatorum seruat, omnis expertia corruptionis; vt nihil omnino tot currentium sæculorum conuersione deterantur: *Resurgent Sanctorum corpora sine vllo vitio, sine vlla deformitate, sine vlla corru-*

Aug. in Enchiridio.

corruptione, sine difficultate, in quibus tanta facilitas, quanta felicitas erit.

Vultus, vigor, & color idem.
Qui modò viuit, erit: nec me vel dente, vel vngue
Fraudatum reuomet patefacti fossa sepulchri.

Prudent. in Apotheos.

XXVIII. CHRYSACONIOS.

Cordis humani prudentia.

Ex D. Chrysostomo.

EST lapis quidam, quem Chrysaconion vocant, quo probatur aurum adulterinum & nothum, si illi atteratur, ostenditurque putum & immixtum, incorruptumque numisma. Hunc indicem ego fidelissimorum hominum cor dixerim; Nam vt qui de fide rationes orthodoxorum & aduersariorum accipiunt, & in gnomone cordis quasi atterunt, & probant, inueniunt fidem orthodoxorum synceram, & puram, putam, prauamque aliud sentientium opinionem & fidem esse adulterinam. Chrysostomus ser. aduersus hæreticos.

XXIX. CHRYSELECTRVS.

Pulchritudo.

CHRYSELECTRVS similis auro, sed in colorem electri vergens, matutino tantùm aspectu iucundus.

Isid. Orig. lib. 16. c. 14.

AP. Pulchritudo breuissimo tempore delectans statim defloresçit

Anceps forma bonum mortalibus,
Exigui donum breue temporis,
Vt velox celeri pede laberis!
Non sic prata nouo flore decentia
Æstatis calida dispoliat vapor,
Sæuit solstitio cùm medius dies,
Et noctem breuibus præcipitat rotis:

Lan-

Languescunt folio vt lilia pallido,
Et grata capiti deficiunt rosæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur nullaq; non dies
Formosi spolium corporis abstulit.
Res est forma fugax. quis sapiens bono
Confidat fragili?

XXX. CHRYSOPRASIVS.

Humilitas.

Isid. lib. 16. Orig. cap. 13.

CHRYSOPRASIVS Æthiopicus est, quem lapidem lux celat, prodit obscuritas.

AP. Humiles in nocte clari sunt apud Deum: in luce humanarum laudum plerumque virtutes splendorem amittunt. λάθε βιώσας.

Boëtius Metr. 4. lib. 2.

Humili domum memento
Certus figere saxo.
Quamuis tonet ruinis
Miscens æquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Duces serenus ævum
Ridens ætheris iras.

XXXI. DAR.

Libertas virtutis.

Exod. 1. 6.

CELEBRATVR apud Hebræos דר lapis, cuius mentio est Estheris. Hunc Iudæi Doctores lapidem asserunt esse pretiosum, repertum in mari, qui productus in conuiuium lucet vt meridies. Et hoc nomine appellari nonnulli ex eis dicunt, quòd ex illo mercatoribus proueniat *Deror*, id est libertas. Reges enim eximij lapidis pulchritudine deliniti, non modò libertatem, sed amplissimas quoque diuitias possessoribus largiebantur, vt eum sibi compararent.

AP.

AP. Non Dar lapis, sed sapientia, & virtus, in veram libertatem homines asserit.

ἀλίσποτος ἡ ἀρετή.

XXXII. DIONYSIAS IN AQVA.

Virtus id aduersis.

DIONYSIAS lapis fuscus est, rubentibus notis sparsus. Idem si aquæ mixtus conseratur, vinum fragrat, & quod in illo odore mirificum est, ebrietati resistit. *Solin. Polyhist. edit. Pictau. p. 13*

AP. Virtus inter aduersa exerit vires suas: nam vt vulgato fertur prouerbio, παθήματα solent esse μαθήματα.

Materiamque tuis tristem virtutibus imple,
Ardua per præceps gloria vadit iter. *Ouid. Trist. lib. 4. el. 3.*
Hectora quis nosset si felix Troia fuisset?
Publica virtutis pes mala facta via est.

XXXIII. ELECTRVM.

Eloquentia.

ELECTRVM & Ligurius seu Lyncurius ex vrina Lyncis, folia trahunt & paleas. De Electro magna inter veteres disceptatio: hoc experientia docet, intra marinos scopulos generari. In Eridani fluuij arenis inueniri dicit Pausanias: ἐν τῷ Ἠριδανοῦ ἔστι ψάμμοις ὑρίσκεσθαι, ἀποκλίνοντα τὰ μάλιστα. Inde Phaetontiadum fabula, iam irrisa. Aliud electrum, ἀναμεμιγμένον ἀργύρῳ χρυσὸς, vt habet Pausanias ibidem, vel vt Suid. ἄμυστον χρυσίον μεμιγμένον ὕλῃ λιθίᾳ *Isid. lib. 16. cap. 6.*

AP. Symbolum est diuinitatis, vel eloquentiæ, vel cuiusque rei potentissimæ, quæ homines trahat vt folia & paleas, quando cum folijs mortales comparantur ab Homero:

οἵη περ φύλλων γενεὴ τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν.

XXXIV. GAGATES IN AQVA.

Aduersa virtutem excitant

Plin. lib. 36. cap. 19.

GAGATES accenditur aqua, oleo restinguitur. AP. In aduersis vera virtus feruet, tepet in prosperis, & affuso voluptatis oleo paulatim languescit, ac tandem obruitur σῶμα ἀργὴν τίκει, ψυχὴν δὲ ἀμελείτοις, ἀσκήσεως δὲ αὐτῷ ἀεὶ ῥυόσης πρὸς θεοειδέσαθον. Eusebius: *Otium tabefacit corpus, animum verò incuria. At exercitatio continua eum ad Deo simillimam speciem euehit.*

Silus Italic. lib. 9.

Nam virtus futile nomen,
Ni decus adfuerit pattendo, vbi tempora lethi
Proxima sint, pulchramq; petat per vulnera laudem.

XXXV. GLOSSOPETRA.

Eloquentia diuina.

Plin. lin. 37. cap. 9.

GLOSSOPETRA linguae similis humanae in terra non nascitur, sed deficiente Luna, cœlo decidere creditur, & ventos ea comprimi narrant.

APOD. Non est humani ingenij fœtus cœlestis eloquentia, qualis Apostolorum, aut Prophetarum fuit Dei flammis accensa. Hæc cœli germen est, hæc magnæ mentis soboles, quæ non aduersus ventos, sed spiritus nequitiæ bellum internecinum gerit; Dei verbi gladio totam illam dæmonum, vitiorumque cateruam exagitans, tranquillitatem verò probis, & gratiarum vbertem copiam afferens. Talis fuit lingua Eliæ, de qua D Chrysostomus de consubstantiali, Homil 22 ὦ τὸ σῶμα θεὸς πηγὰς ὄμβρων ἔχον θεὸς! ὦ στόματος νιφάδας ὑετοῦ ἀφέσεως! ὦ φωνῆς μυρίας ἀστραπὰς βρυούσης! O *sanctum os, cui fontes imbrium inerant! ó linguam pluuios nimbos effundentem! ó vocem bonis innumeris scaturientem!* Nec mirum: sanctus siquidem Epiphanius in vita Eliæ eumdem flam-

flamma enutritum narrat; Parenti quippe ipsius Prophetæ, dum nasceretur, visos homines niueæ vestis candore illustres, qui matris vberibus ignem alimentum. linerent, & pusioni flammam pro cibo ministrarent; quod fuit ignitæ illius eloquentiæ non obscurum præsagium. Longè aliter quam quod Ægypti fabulatores de Homero tradunt, vt auctor est Eustathius: eum Ægyptijs parentibus ortum, cùm mel aliquando ex Ægyptiæ nutricis vberibus in os eius manasset, ea nocte nouem diuersas voces edidisse, hirundinis, pauonis, columbi, cornicis, perdicis, porphyrionis, sturni, lusciniæ & merulæ. *Homerus melle alitur nouem voces auium edit.*

XXXVI. GONIA PETRA AQVAM ET IGNEM FVNDENS.

Spiritus sanctus fons & ignis.

IN Carthaginensium ditione in monte Gonio iuxta fontem nascitur petra magnitudine non exigua, quæ æstate flammam igneam emittit; per hyemem verò ex eadem petra riuus aquæ solet defluere: neque hoc fit per exiguum tempus, sed per vniuersam æstatem scatet ignis, per reliqua omnia anni tempora aquæ erumpunt. *Aristot. de Admir. cap. 109.*

APOD. Spiritus Sanctus fons viuus, ignis, charitas appellatur. Ex eo enim modò faces charitatis ad inflammandos animos exiliunt, modò riui vberes consolationum ad restinguenda humanarum miseriarum incendia, vel ad eluendas peccatorum sordes erumpunt.

Cuius inexhausto reuiui scit semper in anno
Quicquid terra creat, gignit mare, parturit æther. *Ennodius*
Qui fretа diffundit, solidum dat corpus in aruis, *Poncgyr. in*
Saxa ciet iussu, metuit quem cautibus horrens *Epiphan.*
Caucasus, aurito famuli cùm fortia sensu

Corda domat, qui cuncta videt, quem cuncta tremiscunt,
Fons, via, flamma, lapis.

XXXVII. HEXECONTALITHOS.

Pro cunctis sufficit vnus.

P. 147. *edit. Pict.*

PRÆCIPVAM obtinet admirationem lapis Hexecontalithos, de quo Solinus, *Tantum lapide vno gloriantur Atlantes, Hexecontalithon vocant, tam diuersis notis sparsum, vt sexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.* Eadem fermè habet Isidorus.

Origin. l. 16. cap. 12.

APOD. Commodè poterit comparari cum re, aut persona, in quam sparsa in alijs ornamenta vno veluti agmine confluunt, & præstantissimam bonorum omnium temperiem efficiunt. Lemma ex Rutilio petetur:

Natura hic posuit quicquid vbique fuit.

Quo in argumento præclari quoque sunt Claudiani versus, Panegyrico primo de laudibus Stiliconis.

Partitum singula quemque
Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia iuris,
Hunc soboles castique thori sparguntur in omnes,
In te mista fluunt; & quæ diuisa beatos
Efficiunt, collecta tenes.

XXXVIII. HYACINTHVS.

Pietas.

Solinus c. 33.

HYACINTHVS cœlum sequitur, sentit auras, ac cum cœlo facit mutationes, nec æqualiter semper rutilat, cùm aut nubilosus est aut serenus dies; sculpturis resistit, sed tamen adamante scribitur, & notatur.

AP.

AP. Animus pij viri cœli meliore spiritu afflatus ad Deum se totum componit, & fertur provt spiritus intus agit: ad eius radios se explicat, eo recedente mœstitiam intimis præcordijs sentit: nulla rerum humanarum litura deformari patitur: vni Deo, qui instar adamantis domat omnia, se pandit, eiusque impressiones suscipit.

Est Deus in nobis, agitante calescimus ipso.

XXXIX. HYÆNIA.

Prudentia in loquendo.

HYÆNIA ex oculis hyænæ, & ob id in vase inueniri dicuntur, & si credimus, linguæ hominis subditæ futura prædicere. *Plinius lib. 37. cap. 9.*

APOD Hac fabula significatur ea, quæ semper adhibenda est in loquendo, prudentia, maximè vbi de rebus futuris, atque incertis agitur. Oculum oportet habere in lingua; hoc est, prudentissimam in omni sermone considerationem: ὅπερ γὰρ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτο λὴ φρόνησις ἐν ψυχῇ. *quod est oculus in corpore, hoc prudentia in mente.*

Sæpe illi dixerat Almo,
Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.

XL. IASPIS.

Nil ortum tale fatemur.

VINCENTIVS Beluacensis in speculo naturali refert Iaspidem inueniri amœnæ pulchritudinis, in quâ species viri emineat, clypeum è collo suspensum gestantis, & subiectum pedibus serpentem calcantis. Meminit quoque post Vincentium F. Rucius lib. 2 de gemmis, vbi alius quoque Iaspidis mentionem facit, quam Galenus dicitur in digito gestasse. Cernebatur in ea homo fasciculum herbæ col-

lo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos discernebat, sanguinemque restringebat.

APOD. Num verò præclara Iaspis Deipara quæ Christum tulit, qui clypeo fidei, & verbi diuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum serpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit?

Synes. in hym. χθόνιον πῦρ μιαιφόνων ὄφιν
παῖδος ἥλασας ὀρχάτων.

XLI. LEVCAS PETRA.

Amoris remedium.

LEVCAS petra amoris remedium afferre credebatur ijs qui illi insiderent. Ptolemæus Hephæstio. Consentit cum hoc argumento Romana antiquitas: fuit enim Romæ templum, vbi Amor facem vndæ immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur hoc emblemate, ἀντίρρως.

Ouid. 2. Remed. *Est prope Collinam templum venerabile portam,*
Imposuit templo nomina celsus Eryx.
Est illic Lethæus amor qui pectora sanat,
Inq; suas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poscunt,
Et si qua est duro capta puella viro.

APODOSIS.

Leucas, seu alba petra, Christus est, totus candore collucens, qui impuri amoris flammas & prauos animi motus suo cruore restinguit.

Synes. Hymn. 6. Εὐρίπιον προχοὰν ἱστὰς ἁλῶπιν,
περσαίνων ἁλοὸς κλύδωνας ὕλης.
Euripi æstum sistens vagum,
Mulcens tetros fluctus hyles.

XLII.

XLII. LIBARIA.

Luxuria.

LIBARIA suffita omnes bestias euocare dicitur. Isid. Orig. lib. 16. cap. 14.

AP. Pessimus luxuriæ odor voluptuarios homines illectat, & instar belluarum effusos in omnium libidinum sordes eiectat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita semper
Corporis arbitrijs hebetat cæligine sensus,
Membràque Circais effeminat acriùs herbis. Claud l. 2. de laud. Stilic.
Blanda quidem vultu, sed qua non tetrior vlla,
Interiùs fucatæ genas, & amicta dolosis
Illecebris, toruos auro circumlinit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis.

XLIII. LYCHNIS.

Sapientia.

LYCHNIS ex genere ardentium lapillorum est appellata, à lucernarum flagrantia: gignitur in multis locis, sed apud Indos probatissima. Est huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ cocci rubore. A sole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & chartarum fila ad se rapere dicitur. Sculpturis resistit, ac si quando sculpta fuerit, dum imprimit signa, quasi quodam animali morsu partem cetæ retentat. Isid. l. 16. Orig. c. 13

AP. Clara est, & ardens sapientia, & tum cœlesti purpura radians, tum cocci rubore accensa, omnibus fortunæ telis resistit, nusquam se deformari patiens. Eadem ad se paleas, & folia, hoc est genus humanum, allicit; sed non antequam magni illius lucis solis flammas conceperit: tunc enim

Prudent. de S. Cypriano. *Sedem animæ penetrat, mentem fouet, & pererrat artus. Sic Deus inferius sentitur, & induitur medullis:*

XLIV. MAGNES ORIENTALIS.

Concionator pius.

IN Sardiniæ mediterraneis ad radices montium, qua parte vergunt ad Orientem, Magnes inuenitur ferrum trahens. Qui verò inuenitur ea parte quę ad Occidentem, Meridiem, aut Aquilonem spectat, non trahit. Leander.

AP. Ferreum populum trahunt ad amorem Dei concionatores, qui syncera mente Deum spectant: qui aliam in partem abripiuntur, nec Orientem illum Iustitiæ solem habent in pectore, multum aliquando sudant, nihil vero proficiunt.

Pittacus. πρὸ πάντων οἰκεῖου τὸ θεῖον.

Aurel. Prudent. πρὸς στέφανον.

Spiritus ille Dei, qui fluxerat in Prophetas,
Fontibus eloquij te cœlitus actus irrigabit.
O niue candidius linguæ genus, ô nouum saporem,
Vt liquor Ambrosius cor mitigat, imbuit palatum.

XLV. MAGNES AD ANNVLOS.

Exempli vis.

D. Augu. de Ciu. Dei l. 21 cap. 4. MAGNES lapis non solum ferreos annulos trahit, sed (vnde longa plerumque concatenatio ferri) vim etiam annulis ipsis infundit, qua hoc efficere possunt.

APODOSIS.

Magistri pij & eloquentes vim suam deriuant in discipulos, vt ipsi vicissim alios ad amorem virtutum rapiant, omnesque Christo concatenati feliciter adhæreseant. D. Ambrosius: *Est insitum bonis vt castum pudicus, prudentem sapiens, misericos liberalem, affectu pio diligat, & virtutes suas in alijs amet.* Re-

ctè etiam dicetur de Deo qui pios ad se quasi amoris syderite tactos illicit sibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

LAPIS Myndan niueo candore circumfusus, hanc vim habere dicitur, vt a se feras longe arceat, & ab earum morsibus securum hominem præstet. Leont. Byzant. Μύνδαν χαλάζιον πάνυ λευκὸς, ὃν ἐὰν κατέχῃ τις, ἀδίκως ὑπὸ θηρίων ἀδικεῖται. Hoc ipsum virginitati tribuetur contra dæmones. In eodem genere symboli est fons Canathus de quo dixi superius Nam Iuno quotannis in Canatho fonte tota virginitatis gloria reuirescit, vt Argiuorum ferunt fabulæ. *l. 3, de fluuijs.* *Pausa. in Cor. p. 80.*

ANTAPODOSIS.

Non ita est in mortalibus feminis in quibus lapsa, numquam redit virginitas: vnde πάντ' ἄλλος ille Athanasius eius laudes persequens, ad seriam, & diligentem custodiam tanti thesauri hortatur: ὦ παρθενία, στέφανον ἀμαράντινον! ὦ παρθενία, ναὸς θεοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος οἰκητήριον! ὦ παρθενία μαργαρίτα τίμια, πᾶσι πολλοῖς ἄφανις, ὀλίγοις δὲ μόνοις εὑρισκομένη! ὦ ἐγκράτεια φίλη θεοῦ, καὶ πᾶσι ἀγαθοῖς ἐσκωμμένη! ὦ ἐγκράτεια πᾶσι πολλοῖς μεμυθευμένη, τοῖς δὲ ἀξίοις θεογνωρίζομένη! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ ἅδην ἀπρόφυκτος, καὶ ὑπὸ ἀθανασίας κατεχομένη! ὦ ἐγκράτεια χαρὰ προφητῶν, καὶ ἀποστόλων κεκήρυγμα! ὦ ἐγκράτεια ἀγέλαι βίου καὶ ἀξίων ἀνθρώπων στέφανος! μακάριος ὁ κατέχων σε, μακάριος ὁ προσκαρτερῶν τῇ σῇ ὑπομονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιάσας πολὺ χαρήσεται ἐν Θεῷ. Græca tam liquida sunt vt interpretatione non egeant. *De Virg.*

XLVII. ONYX FABII CVNCTATORIS.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificiosè admodum sculptum se vidisse refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes significarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, FAB.

AP. In eo numo adumbratæ sunt boni Imperatoris virtutes Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato: providentiam & cunctationem, atque etiam speculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

XLVIII. OPALVS.

B. Mariæ Virgini.

Isid. Orig. l. 16. cap. 12.

OPALVS distinctus est diuersarum gemmarum colore: est enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethysti fulgens purpura, smaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter sub quadam varietate lucentia

AP. In B. Maria Virgine omnium virtutum species admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethystus temperantia, læto smaragdi virore spes radiat: omnia denique cœlestium ornamenta in eam plena Dei manu congesta gratissimam lucis temperiem impertiunt.

Venant. Honorius Fortun. l. 1. de partu Virgin.

Pulchra super gemmas, splendorem solis obumbrans,
Alta super cœlos, & super astra nitens,
Vellere candidior niueo, rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore fauo.

Cara,

Cara, benigna, micans, pia, sancta, verenda, venusta, Flos, decus, ara, nitor, palma, corona, pudor.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

LAPIS Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides instar examinis apum ad se pertrahens. Philostr. Apollon. νύκτωρ μὲν πλὴν ἡμέραν ἀναφαίνει καθάπερ ὄπῦρ ἔστι δὲ παρὰ καὶ ἀκτινώδης. ἐὰν δὲ μιᾷ ἡμέραν ὁρᾷς, βάλλει τὰς ὄψεις μαρμαρυγαῖς μυρίαις. ἔστι δὲ ὧν αὐτῷ φῶς πνεῦμα δοκεῖν ἀρρήτῳ ἰσχύϊ. πᾶν γὰρ ὃ ἐγγὺς ἑαυτοῦ ἐστὶν αὐτῷ. πόλιν δὲ ἐγγύς ἔστι σοι λίθος ὁπόσας βούλει καθεσπερίσαι ποι, ἢ ἐκ ποταμῶν, ἢ θαλάττης, καὶ μηδὲ ἐγγὺς ἀλλήλων, ἀλλὰ σποράδας, καὶ ὡς ἔτυχεν. ἡ δὲ ἐς αὐτὰς καθιμηθεῖσα ξυλλέγεται πάσας, τῇ τοῦ πνεύματος διαδόσει, καὶ ὑποκίσσουσι αὐτῷ βοτρυδὸν οἱ λίθοι καθάπερ σμῆνος. *Noctu die velut ignis ostendit, quoniam igneus est, ac radiosus: sin vero post diem aspiciatur, innumeris coruscationibus oculos ferit Id autem quod in ipso lumen fulget spiritus est potentia admirabilis. Quicquid enim prope est sibi conciliat: quid autem dico prope iacentes lapides ipsum congregare? cùm liceat petras quotcumque velis alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuio, & illas non prope adinuicem, sed sparsim, vt cumque contigerit. Postmodum verò hic lapis ad eas demissus sui spiritus distributione omnes colligit. Ita vt coaceruati lapides tanquam examen apum illi subiaceant.* Addit summam eius magnitudinem pollicis vnguem adæquare: gigni verò in concauis terræ, profunditate passuum quatuor. Tantùm vero ipsi spiritus inesse, vt intumescat, & plerumque scindatur terra, vbi eiusmodi lapis concipitur. Inquirere autem ipsum nemini licet, aufugit enim nisi summa cum ratione trahatur. *Lib. 3 ca. 14.*

APOD. Eloquentiæ verus typus est Pantarba, qua

Cic. 1. de Orat.

qua nihil specie præstabilius, nihil forma augustius, quæ dicendo tenet hominum cœtus, mentes allicit, voluntates quocumque vult impellit. Aliarum quoque hîc ἐγκυκλίων latissimus potest esse campus.

PAVSILYPOS, lapis in Aranea Apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus speculum beneficentiæ diuinæ.

Suet. in Domitiano. cap. 14.

DOMITIANVS tempore suspecti periculi appropinquante sollicitior in dies porticuum in quibus spatiari consueuerat parietes Phengite lapide distinxit: è cuius splendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret: quid si corda per Phengitem videre potuisset?

AP. Totus ex Phengite mundus in ipso quacumque te vertas, Dei Opt. Max. benignitatem in tot & tam varijs rebus creatis quasi speculis vides renidentem.

Iouis omnia plena.

lib. 36. c. 22.

Nota quoque ex Phengite lapide Seiæ Fortunæ ædem fuisse conflatam. *Nerone Principe in Cappadocia repertus est lapis duritia marmoris candidus atque trãslucens, etiam qua parte fuluæ inciderant venæ, ex argumento Phengites appellatus. Hoc construxerat ædem Fortunæ, quam Seiam appellant, à Seruio Rege sacratam, aurea domo complexus.*

Seia Fortuna.

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI.

Zelus Religionis.

EQVITES velleris aurei à Philippo Bono instituti & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem gestabant

stabant auream: huic intextum erat ferrum, quòd è venis lapidis flammæ semina elicere, atque excutere videbatur, In summa parte pendebat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit. *Antè ferit quàm flamma micet* Velleri autem: *Pretium non vile laboris.*

AP. Significat egregios animos Deo incitante cœlestes amoris flammas ad defensionem religionis concipere; quibus cùm toti exardescant, præclara obeunt facinora, & sibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt?

Ardens evexit ad æthera virtus.

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONA INCISA.

Turgere corde Deum.

ADMIRATIONEM omnē superat illa Sapphirus, in quâ visio Moysis, & lex Decalogi naturaliter impressa fuisse dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Episcopus Cyp. *lib. de 12. Gemmis,*

πλὴν τοῦ Μωσέως ὁρᾶσθαι ὁπασίαν ἐν τοῦ ὄρει καὶ λοιπὸν νομοθεσίαν ἐπὶ σαπφείρου πλινθίου. Simile est quod de Pyrrhi Achate cōmemoratum est à nobis superiùs, grauium historicorum literis celebratum. Verùm tanto præstat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum simulachris diuinarum rerum effigies antecellunt

AP. Hæc Sapphirus à summo sacerdote gestabatur in pectore. Quo certè symbolo designabat cor eorum qui præsunt Ecclesiæ, debere esse quasi sanctarum legum, diuinorumque mysteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altissimarum scientiam præclaro concentu moribus accommodant; *Aure. Prud. in Cathem.*

Templum constituunt perenne Christo
In cordis medij sinu ac recessu.

LIII.

LIII. SAPPHIRVS CARBVNCVLI PARENS.

Θεοτόκῳ.

QVEMADMODVM Sapphiri viscribus nascitur lapis sanè pretiosus, & ipso qui genuit pretiosior, lucidus & splendens carbunculus: ita ex Virginum gemmâ Mariâ natus est ille lapis angularis excisus de monte sine manibus, matre nobilior, & matri totius nobilitatis auctor.

De Sapphiro Dioscorides, *l.* 5. 114 Epiphanius *in l. de* 12. Gemmis.

APODOSIS.

O virgo insignis, mater pia, nobile semen,
Quam Deus impleuit totius orbis ope.
Fructu sancta pio renouasti fœdera rerum,
Lucidiorque dies te generante nitet.
In te habitans mundi lumen statione coruscat,
Floruit interius per tua membra Deus.
Nunc viuax fulgor penetrans & ad ima profundi,
Orbem alit, astra tegit, Tartara luce replet.

THRASYDVLVS, Lapis in Myrmecoleone.

LIV. TVRCA.

Amicitia fidelis.

GEORGIVS Agricola libro secundo de gemmis, lapilli meminit, quem vulgo Turcam vocant. Ait insulano cuidam hanc gemmam fuisse, magni pretij, & eximiæ pulchritudinis. Cùmque is fati legibus concessisset, gemma quasi domini morti illachrymasset, infuscata nitoris gloria longè obscurior apparere cœpit.

APOD. Poterit esse fidelissimi amoris symbolum in amico, qui demortui socij memoriam perpetuis lachry-

lachrimis, & mœrore prosequatur. Lemma erit,
Tecum perierunt gaudia nostra.

LV. VERITAS SAPPHIRINA AEGYPTIORVM.

Iudicium æquitas.

IVDICES apud Ægyptios ijdem fuere qui sacerdotes: inter quos princeps erat Iustitiæ omnium natu maximus, idem iustissimus, & æquitatis tenacissimus putabatur, qui imaginem ex sapphiro gemma confectam gestabat, quæ vocabatur veritas, καὶ ἐκαλεῖτο δ ἄγαλμα ἀλήθεια. *Æl. variæ histor l. 14. cap. 34.*

AP. Veritas non in Sapphiro, sed in intimis visceribus & medullis à iudicibus gestanda est, sine qua, nulla virtus est. Socrates idem dicebat esse veritatem & virtutem. Plato non ipsum quidem summum bonum, sed ei adhærere sicut Soli lucem: esse, inquit, ἀγαθοειδῆ, non ipsum ἀγαθόν. de rep. 6. &, ἐδόκει οἱ μετέτερον σοφίαν τῆς ἀληθείας εἶναι. *Nihil affinius, familiariusq; sapientiæ quàm veritatem esse.*

LVI. SARDONIX AD CERAM.

Puritas.

SARDONYX constat tribus coloribus, subteriùs nigro, medio candido, superiùs minio. Hæc sola in signando nihil ceræ cuellit. Isid. *Orig. lib. 16.*

AP. Rari sunt & illustres animi, qui cùm adhærescant corpori, nihil tamen ex eo terrenæ contagionis capiunt, sed purum seruant
Æthereum sensum, atque aurai simplicis ignem.
Itaque infra pedes res humanas habent, puro virtutum candore collucentes: tum in apice miniati, hoc

ti, hoc est. primis futuræ gloriæ radijs iam afflati, igneo charitatis rubore purpurascunt.

Hor. ep. 3. l. 1.

Frigida curarum fomenta relinquere possos,
Quo te cœlestis sapientia duceret ires.
Hoc opus, hoc studium.

LVII. SCYRVS.

Concordia.

Pl. l 36. c. 17. SCYRVS lapis qui in insula Scyro nascitur, mirũ id habet; vt integer enatet, comminutus mergatur.

AP. Coniuncta stat & eminet societas, quæ dissipata mergatur. Nam

Iuuen. Sat. 2. vers.

Defendit numerus iunctaque vmbone phalanges.

46. *Commune periculum concordia propulsandum.* Cornel. Tacit.

Luc. l. 4.

Æterno complectitur omnia nexu.
Tot rerum mistique salus concordia mundi,
Et sacer orbis amor.

LVIII. SELENITES.

Regum exempla.

p. 190. Isid. l. 16 c. 10. SELENITES lapis continet in se Lunæ imaginem, quam iuxtà cursum astri ipsius perhibent in dies singulos minui atque augeri. Solin. Meminit quoq; Psellus de lapidibus, his verbis: ὁ σεληνίτης, καλεῖται δὲ ἀπὸ τοῦ ὄφθαλμον οἱόν τινα συνωχρόμενον τοῦτον καὶ συμμειούμενον ἀπὸ τῆς σελήνης ἀυξήσεσι καὶ συμμειώσεσι λέγουσι. & Anonymus quispiam Græcus ait esse in Ægypto, ἱερὸν ζῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ζωῦρον ἀναπιμπλάμενον τῷ νείλῳ, ἐκ σοβὴ σκιρτήξαν ἀυτῆ, καὶ σκιρτᾷ. Simile a fertur de puteo ad Nylum qui crescit & decrescit ad amnis rationem.

Psellus de Selenite. Taurus in Ægypto, cuius cauda cum Luna videtur crescere & minui.

APOD. Vt superiores virtutes influunt, ita se habent

bent inferiora. Quales sunt principes, tales esse solent populares.

In commune iubes si quid censesq; tenendum.
Primus iussa subi. Tunc obseruantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cùm viderit ipsum
Authorem parêre sibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

Claud. ad Honorium.

LIX. SYNODITES.

Tantus amor cœli.

LAPIS Synodites pusillus Solem habet impressum, & lunam ad Solis varios aspectus crescentem & decrescentem.

Damascius in vita Isidori.

Nonnus Panopolitanus eius lapidis disertè meminit, aitque hæc incrementa, & damna secundum varias lunæ facies contingere. Sic autem ille:

in Dionysiacis

τῇ δὲ σελήνης
Εἶχε λίθον πάλλευκον, ὃς εὐκεράοιο Διαίνης
Λειπομένης μινύθει, καὶ ἀέξεται, ὁππότε μήνη
Ἀρπφανὴς σέλας ὑγρὸν ἀποσείλβουσα κεραιῆς
Ἠελίου γενετῆρος ἀμείλιχον αὐτόγονον πῦρ.

Illa luna
Candidum habebat lapillum, qui cornigera Dea
Deficiente minuitur, & augetur, quando luna
Noua humidum iubar emittens cornu,
Solis patris fugit primigenium ignem.

AP. Symbolum esse potest hic lapillus animæ Deo penitus adhærescentis, de qua dici illud potest.

Tantùm spectabat euntis
Ora Dei, vultùsque suos flectebat ad illum.

LX. SMARAGDVS.

Typus virginitatis.

Alb. Mag. & Rueus l. 2. de Gem.

SMARAGDVM Virginitatis symbolum esse alibi ostendimus: qui adeò impatiens Venereæ consuetudinis esse perhibetur, vt insignis Smaragdus Reginæ Hungariæ, cum ipsa marito consue ceret, memoretur in tres particulas concissus atque confractus.

Theop. de lapidibus.

De hoc lapide Theophrastus ait: ἔστι δὲ σπανία καὶ σμίγιθος καὶ μεγάλη: Addit: nisi credamus Ægypti Regum annalibus, quibus traditum est Regi illorum à Rege Babylonio missum Smaragdum muneri quatuor cubitorum longitudine, & trium latitudine: Item in Iouis obelisco fuisse positos quatuor Smaragdos quadraginta cubitorum longitudine; latitudine verò partim trium, partim duorum.

LXI. BACTRIANORVM SMARAGDI.

Diuitiæ dona sunt Dei

Plin. l. 37. c. 5. & Theop. de lapidibus

BACTRIANI Etesijs flantibus colligunt Smaragdos ex commissuris saxorum. συλλέγουσι δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς ἐτησίας τότε καὶ ἐμφανεῖς γίνονται κινουμένης τῆς ἄμμου διὰ τὸ μίγιθος τοῦ πνεύματος.

AP. Aspirante Dei fauore qui per Etesias significatur, omnis non modò terrena, sed & cœlestis in nos influit opulentia, atque ex ipsis rerum asperitatibus summa gloriæ suauitas decerpitur.

Lucan. l. 1.

O faciles dare summa Deos!

Et Claudius Marius Victor

in præfatione ἀναθέσεως.

Omnia posse tuum. Nec in hoc tua gloria tantùm est,
Quòd præstanda facis bonus auctor, sed quod & ipsum
Vt possis præstare facis, causasque secundas
Innoluis primis: quod qui tua munera sentit,
Munus & ipse tuum est.

LXII.

LXII. TRIOPHTHALMOS.

Trinitas.

TRIOPHTHALMOS Ionace nascitur tres hominis simul oculos exprimens.

AP. Triophthalmos tres oculos habens commixtos, & vna lucc fulgentes, symbolum Trinitatis est, quæ à D. Gregorio Nazianzeno appellatur φάος ἓν πύαμπις, *lumen vnum triplici face* (quasi oculo) *collucens. Quomodo si cereus illuminetur ex alio, vnus ex vtroque ignis coruscat, duo licet cerei sint: ista tamen flamma est in secundo, quæ refulget in primo: Ita dominus noster Iesus Christus, in quantum possunt magnis parua conferri, cum patre alius est in persona, sed non alius in substantia vel natura.* *Plin. lib. 17. cap. in odis. Emissenus Euseb. hom. 4. de sym. & Casa. Arelat. homil. 4. de Pasch.*

Nicolaus Cussanus Cardinalis in summis montibus stagnum vidit, in cuius medio scaturigo aquæ limpidissimæ appareret è fonte imo qui oculis non pateret, sed solo intellectu comprehenderetur: nec dubitauit hoc ipso symbolo ad sacrosanctæ Triadis veritatem demonstrandam vti: Stagnum (inquit) à scaturigine, scaturigo à fonte differt: tria sunt & vnum sunt: aqua nec influit aliunde nec effluit: eius tamē humore vicina omnia prata vegetātur. *Hæc ille.*

Ad idem argumentū refer tres soles, quos Iulius Obsequens, & post eum Suares de Mysterijs in Hispania visos fuisse, & repente in vnum coaluisse memorat. *lib. 2. Cribrat. Alcorani.*

LXIII. VITRVM AB HYDRARGYRO INTACTVM.

Virgo à peccati noxa immunis.

Ex Isidor. lib. 16. cap. 18

HYDRARGYROS siue argentum viuum, vasa aurea, argentea, ærea, ferrea, lapidea, & cæte-

teras naturas perforat, vitrum minimè lædit: quod ego memini me breui poëmatio prosequutum.

Conspicuos inter naturæ splendet honores
Fusilis argenti species, cui plurimus Hermes
Incubat, & pleno liquidam se numine fundit.
Nempe Deus gestit viuis animare metallum
Flatibus, & tenues argento claudere vitas.
Ignea vis infusa micat, lenique fluentem
Materiam tractu penetrat; non inditus humor
Terrenive hebetant ortus, miniataque massa.
Quod si constrictum vinclis, & carcere caco
Impedias, furit vsque tamen, lucisque cupido
Indignata premi vacuas se librat in auras,
Mulciberi cum vis infesti admota lacessit,
Et tumidam irritat cæcis feruoribus iram.
Siue auri retinere paras, siue aggere ferri,
Siue etiam affini vinctum sociare metallo,
Emicat, obstantemque ingrato pondere molem
Rumpit omans, magnoque potens domat omnia nisu
Ast vbi viuaces motus constringere vitro
Fert animus, sentit quassas hoc obice vires.
Corpora frustrato pertentat vitrea morsu.
Ceu quando alti si ponunt æa littora fluctus,
Aut vis indocilis Boreæ, cum flamine ranco
Proludit; tentatque viam, si fortè seuero
Æolus hunc adamante ligat, cadit improbus aura
Impetus, & fractam recoquit sub pectore bilem.
Vnde subest tenui tam magna potentia vitro?
Quis Deus inclusas tam mitt corpore vires
Armat in audaces occulti syderis iras?
Nulla subit, quamquam fragilis, contagia formæ,
Stigmatis impatiens, & amico lumine fulget.

ALLVSIO.

Est vitrum virgo, labes hydrargyros aui.

LXIII

LXIIII. VNIO EX AQVA ET FVLGVRE.

Ex Gregorio Thaumaturgo

Incarnatio.

VNIONES in conchis fieri tradunt ex rore, & fulgure: Ros enim, allambentis fulguris vi non modò concrescit in vnionem, sed & ipse vnio celerius Ioue tonante paritur. ὅταν Διὸς κόγχαις ἀνιψιμώμεναι ἐπιλάμπωσιν αἱ ἀστραπαί. Plinius tamen ait, si fulgu ret, comprimi conchas. Apponam Plinij locum, qui disertè hæc tractat. *Has* (inquit de conchis) *vbi genitalis anni stimulauerit hora, pandentes sese quadam vsitatione, impleri roscido conceptu tradunt, grauidàsque postea eniti, partumque concharum esse margaritas, pro qualitate roris accepti.* At Solinus Polyhistor: *Conchæ sunt in quibus hoc genus lapidum requiritur, quæ certo anni tempore luxuriante conceptu, sitiunt rorem, veluti maritum cuius desiderio hiant. Et cùm lunares maximè liquuntur asperaines, osciatione hauriunt humorem concupitum. Sic concipiunt, grauidaque fiunt, & de saginæ qualitate reddunt habitus vnionum.* lib. 14. c. 13. lib. 9. l. 35.

Ap. D. Gregorius Thaumaturgus de incarnatione explicat. & fulgur, virtutem Spiritus sancti accipit; rorem, purissimum sanguinem Deiparæ Virginis; vnionem, corpus Christi.

vterúmque puellæ Sedul. l. 2.
Sidereum mox implet onus, rerumque Creator
Nascendi sub lege fuit. Stupet innuba tensos
Virgo sinus, gaudetque suum partura parentem.

LXV. ANNVLVS HELENÆ, SEV ASTERITES.

Terrena cum diuinis copulata.

ASTERITE lapide, cuius ea vis est, vt Soli obiectus accendatur, Helena suas obsignabat literas, impressa in eodem piscis Panis figura. Ptolomæus Hephestione, cuius hęc sunt verba: πάνα ἰχθῦν εἶναι δακάσιον κητώδη, ὅμοιον ζῷ πανὶ τῷ ὄφιν· ἐν ᾧ τούτῳ λίθον εὑρίσκεσθαι τὸν ἀστερίτην, ὃν εἰς ἥλιον τιθέντες ἔχειν ἔλεγον φλόγα ἐχόντα αὐτὸν τὸν ἰχθῦν τὸν πᾶνα, καὶ τούτῃ ἐκίχρησθαι τῇ σφραγῖδι.

APODOSIS.

Poterit in eos torqueri, qui cœlum miscent terræ, & profana diuinis: in eodem enim annulo, cœlesti lapidi iuncta erat figura Panis: nam & hic Piscis Pani similis est, à quo nomen accepit: est autem Pan impurus & salax Deus.

Quid facit stella cum terris, lux cum tenebris, puritas cum impudicitia?

Ex. 2. verum Phryg.

Non bene conueniunt, nec in vna sede morantur.

Lapis porrò asterites is est, opinor, cuius meminit Hermesianax Cyprius. λίθος καλὸς μὲν ἀστὴρ, νυκτὸς βαθείας πυρὸς δίκην λάμπων.

LXVI. ANNVLI IARCHÆ.

Virtutum præsidia.

ANNVLOS septem Iarcha dedit Apollonio, stellarũ septem nominibus insignitos. Phil. græce dixit, τοῦτ' ἐπὶ ἑπτὰ νόμοις ἀστέρων οὓς φορεῖν τὸν Ἀπολλώνιον καθ' ἕνα πρὸς τὰ ὀνόματα τοῦ ἡμερῶν. Hos Apollonius singulos, diebus singulis gestabat Credibile est, fuisse annulos magicos, quos δακτυλίους γεγοητευμένους appellat Clemens Alexand. quales Execestо Phocensium tyranno fuisse narrat: ex quibus inter se collisis, sonumque excitantibus rerum gerendarum

Strom. l. 5. Ex Vesti annuli.

portunitates Rex intelligebat: Malè tamen perijt malus cum suis annulis. Aristophanis Scholiastes φυσικὸς δακτύλιος nominat mitiori vocabulo, & eorum artificium ascribit Eudemo Philosopho. φιλόσοφος δὲ ἦν οὗτος ὁ Εὔδημος φυσικὸς δακτυλίους ποιῶν πρὸς δαίμονα, καὶ ὄφεις, καὶ τὰ ὅμοια. *Philosophus is erat Eudemus, Physicos annulos faciens aduersus Damona, serpentes, & cætera id genus.*

AP. Septem annuli Iarchæ planetarum nominibus, & titulis insignes, totidem sunt ornamenta virtutum, quarum splendor est maximus, & in regum vita conspicuus; Nobilitas, Pulchritudo, Religio, Prudentia, Fortitudo, Iustitia, Eloquentia. Nobilitatis hieroglyphicum est luna, quando & in calceis patriciorum posita, generis illustris fidem fecit. Pulchritudini respondet Venus regina gratiarum. Sol Dei typus, pietatis, & religionis erit symbolum. Saturnus, qui ab Orpheo ποικιλόβουλος nominatur, recte cum prudentia congruit: Mars, fortitudinem suapte natura designat. Iupiter quem Callimachus hymno εἰς Δία, Διὸς ἀστόλου οὐρανίδην vocat, *Iudicem cœlestium*, Iustitiæ virtutum reginæ erit Indicium. Hermes eloquentiæ præses, ipsam nobis eloquentiam significabit. Hanc ornamentorum coronam, septem veluti gemmis collucentem qui fuerit sortitus, magna contra vim omnem aduersam præsidia habiturus est.

LXVII. ANNVLVS SALOMONIS.

Sapientiæ typus.

CIRCVMFERTVR fabulosa narratio ex Arabico codice de annulo Salomonis, quæ mihi semper visa est ab historiæ fide aliena. Aiunt quippe Salomonem Regem annulum fatalem habuisse, cui vis illa mirabilis sapientiæ tenebatur implicata, Quam-

obrem cùm ad Iordanis ripas lauandi causa venisset, Mulierum quæ Regi sanam mentem inuidebant blanditijs inescatus, annulum deposuit; quem cùm Sirenes illæ in profluentem abiecissent; repente totum illud sapientiæ flumen exaruit, & tardo hebetique putabatur ingenio, qui antea omnium hominum ferebatur sapientissimus. Verum cùm in extenterati piscis visceribus repertus annulus denuo Salomoni redditus esset, omnis in eo sapientiæ vigor visus est repubescere. Meminit huius narrationis. Pineda. *3. de rebus Salomonis.*

APH. Fabula rectè ostendit mentis, consilij, & sapientiæ conciliatriculas esse prædatrices impudicas fœminas, sapientibus remis vellisque fugiendas, *Martial. l. 3.*

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandasque mortes gaudiumque crudele.

LXVIII. HOROLOGIVM CAROLI QVINTI IN ANNVLO.

Audacis tanta est industria dextræ.

HOROLOGIORVM miracula, in quibus nobilissimorum artificum triumphat industria, nemo nescit, Sed illud omnem admirationem superat, quod peritissimus artifex in Caroli V. annulo Horologium cum tot libramentis currentibus, & recurrentibus rotulis inclusit. Quid maius quàm cœli illius vertentis effigiem, & tantam, tam variam subtilissimarum partium compagem in gemmam includere?

APH. Sapiens momenta temporum & rerum habet in manu.

Felix cui cœlum, terraque patebant
In digitis.

LXIX.

LXIX. SICLI SANCTVARII.

Sacerdotum & religiosorum exempla.

SICLI legitimi iubentur in sacris capi ad mensuram Sanctuarij, quia mensuræ & pondera, quæ essent regulæ cæterarum adseruabantur in Sanctuario, vt si quid hominum profanorum vsus consuetudoque deprauasset, ad typum illum reformaretur. *Accipies sicles per singula capita, ad mensuram Sanctuarij.* Leuit. 5.

APODOSIS.

Similes omnino sunt Siclis Sanctuarij sacerdotes & religiosi, qui in ipso quasi Ecclesiæ Sanctuario cõstituti, eam debent præferre in moribus integritatem quæ omnibus exemplo esse possit, vt eorum vita, cæteterorum sit *perpetua quadam censura & disciplina:* quod assequentur *si loquantur vt oracula, viuant vt numina.*

PARABOLARVM HISTORICARVM.

LIBER DVODECIMVS.

TECHNICVS SIVE DE manufactis.

I. ACADEMIA PROMETHEI.

Collegium Nobile.

IN Academia Promethei Musarum, & Mercurij, item Herculis & Mineruæ monumentis insigni, ara extructa cernitur, ex qua homines in vrbem accensas lampades præferentes decurrunt. In eo autem certamen est, vt in cursu accensæ conseruentur, cuius enim fax extincta fuerit, is victoria successori cedit: eademque ratione ille tertio: quod si nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur.

Pausin Attic. Oppian. l. 2. de venat. vers. 30. Herod. in Vran. Schol. Aristoph. & Lucretius.

AP. Ex optimis Gymnasijs tanquam ex ipso Musarum, Mercurij & Herculis Μουσαγέτου sacrario lux sapientiæ petitur, cuius ductu si quis vitæ cursum instituat, næ sibi ad palmas, & magnarum rerum decora compendiariam sternit viam: At qui semel acceptam lucem sua nequitia patitur extabescere, ignominiæ & calamitatis futurum est mancipium Felix igitur quem hæc sapientiæ lampas regit, quem vt ait Maximus Tyrius, ὑπὸ δέξασθαι Ἀκαδημίαι καὶ βαλθῆναι χοραῖς, καὶ λόγοις καὶ δόξαις, καὶ θεωρίαις ἁπάσαις &c.

Orat. 6. de vita contemplatiua.

II.

II. AMPHOTIDES XENOCRATIS.

ΑΜΦΟΤΙΔΕΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Aurium sensus regendus doctrina.

XENOCRATES Amphotidas siue aurium munimenta pueris potius, quam Athletis applicanda dicebat: quod hi verberibus, illi verbis, quorum aliquando periculum maximum est, parent. *Plutarch. de Audit. initio.*

AP. Amphotides munimen sanctæ doctrinæ aduersus lenocinia verborum. Senec. ad Lucil. epist. 31. *Ad summum sapiens eris si clausoris aures, quibus ceram parum est obdere, firmiori spissamento opus est, quã vsum in sociis Vlyssem ferunt.* Athenienſibus oraculum de optimo Reip. ſtatu conſulentibus reſponſum eſt, fore beatam vrbem ſi puerorum auribus quod optimum eſſet, & pretioſiſſimum appenderent. Hoc de ſalubri doctrina intelligebatur: Illi de gemmis & monilibus acceperuut, vnde lata errori anſa. *Dixi alibi fusius ex Dione Prusæo.* *Oraculum de inaurib.*

III. AMPHIARAI TELVM.

ΕΙΣ ΠΟΝΟΝ ΗΛΙΘΟΝ.

AMPHIARAI telum ab aquila ſublime raptum, & in terram iterum delapſum, ceſſit in laurum. Plutarch. in parall. τὸν ἅμα πολυνίκην εὐωχουμένων λοχαγῶν ἀετὸς καθάπας ὁ ἀμφιάραω ἐβάσασε λόχυ εἰς ὕψος, καὶ ἴασιν δὲ παγὶν ἐν γῆ, δάφνη ἐγένετο.

APODOSIS.

Labor nobis inſtar teli eſt, gloriæ autem velut lauro veſtitur à Deo.

Εὔκλειαν ἔλαβον οὐκ ἄνευ πυκνῶν πόνων. *Euripid. in Andromed.*
φιλεῖ δὲ ζεὸς κάμνοντ᾽ συναιρεῖσθαι θεός. *& Æschylus apud Stob. serm. 29.*
Gloriam assequutus sum non sine multis laboribus.
Solet laborantem Deus pariter adiuuare.

IV.

IV. ARA PVRA.

Sanctitas.

VNAM duntaxat in Delo aram fuisse puram memorant, nullius animalis cæde inquinatam, nulla cruoris stilla aspersam, ad quam solam in orbe terrarum Pythagoras solebat accedere. Clemens Alexandrin. *Strom. lib. 7 pag. 515.* Ἀλλὰ τὸν μὴν ἀρχαιότατον βωμὸν ἐν Δήλῳ ἁγνὸν εἶναί τε θρυλλοῦσι, πρὸς ὃν δὴ μόνον καὶ Πυθαγόραν προσιέναι φασι, φόνου καὶ θανάτου μὴ μιανθέντα. Ibi enim tantum offerebantur suffimenta.

Interpretatur idem Clemens Alexandrinus, & sanctam animam esse dicit ac orationis Thymiama. τὴν δικαίαν ψυχὴν, ἣ ἐστὶν ἀπ' αὐτῆς θυμίαμα. Talis fuit animaB Virginis *à sanguinibus*, hoc est peccatis intacta.

V. ARÆ CISSORIVM.

Honor viuorum, vel Solem Orientem adorare.

Philost. in Apollonio. CIssii Xerxi aram vnam, duas Dario, multas Dariæo qui tum florebat, extruxerunt.

AP. Homines parciùs colunt eos à quibus nihil commodi sperant, & Solem quod aiunt Orientem omnes adorant. οὐκ ἀείδω τὰ παλαιὰ, κεῖνα γὰρ ἄμα κρέσσω, νέος δ' ὁ Ζεὺς βασιλεύει *Non cano vetera, noua si quæ sunt eadem quoque meliora, nunc iuuenis Iuppiter dominatur* (inquit ille.) Quo in argumento memorabile est quoque exemplum Attici, qui Herodis opulentissimi Sophistæ Pater fuit. Is enim cum Scopelianum tum in Rhetorum ludo regnantem audiuisset, hunc vnum eximiè veneratus, veteres ita contempsit, vt eorū Hermas, hoc est statuas quas in suarum ędium porticibus antea coluerat, lapidibus peti iuberet. Author est Philostratus in Scopeliano. Pindarus Olymp. od. 9. acute dixit in hanc sententiam.

Αἶνει δὲ παλαιὸν
μὲν οἶνον, ἄνθια δ' ὕμνων νεωτέρων.

VI. AR-

VI. ARBOR XERXIS AVREA.

Diuitiæ infrugiferæ.

AVREA fuit Regis Persarum sella, χρυσοῦς δίφρος, vt habet Tzetzes, & aureus lectus, in quo dormiebat: Iosephus, ἐπὶ χρυσῆς κλίνης κατάκοιτος ad hæc offusa platanus aurea, smaragdinis racemis distincta, imminebat capiti, cuius meminit Athenæus lib. 7. & Aristides apud Phot. imago quædam huius rei in Conopæo Holophernis, de quo sactæ literæ. videns autem Iudith Holophernem sedentem in Conopæo, quod erat ex purpura, ex auro, ex lapidibus pretiosis intextum, adorauit eum, ex eo vsus θριαμβίσας (quem nos velum & apicem appellamus) ad nostros reges manauit. fuit omnino non modo Persis, sed & alijs regibus familiare, vt rarò in conspectum prodirent, & si quando darent se in publicum, id quam magnificentissimè facerent. Cypriorum reges, quod testatur Athenæus, Thronum habuere spectabilem, quem columbæ quattuor suauissimis vnguentis delibutæ circumuolitantes, ventulum faciebant.

Iliad. 4 c. 32

Antiquitatum Iudaicarū lib. 11. P. 16.

APODOSIS.

Quid capit Xerxes ex vite aurea? vmbram, & eam tenuem. homines similiter, dum in vmbra diuitiarum quiescunt, ex his nihil præter vmbram, hoc est exilis voluptatis simulachrum, si modo voluptas est, capiunt.

Stant sola nominis vmbra.

Ex quo vanissima res est, istis rebus neglecto summo bono pertinacius incumbere,

Quid dignum stolidis mentibus imprecer?
Opes, honores ambiant.
Et cum falsa graui mole parauerint,
Tum vera cognoscant bona.

Boet. Metro. 9. l. 3.

(***)

VII. AR-

VII. ARCA TYPHONIS.

Dona insidia.

TYPHON perniciem Osiridis fratris machinatus. Arcam elegantem fabricauit, quam inter pocula ei propositum minimis, qui eandem corpore impleret suo. Osiris nihil mali suspicatur arcam accipit, & subit, quam deinde plumbo infuso, agglutinatam Osiride infuso proijci iussit in Nilum.

Plutarch. in Osiride.

AP. Rectè παροιμιακῶ̃ charactere dicetur in fallacia munera, à quibus ipsi qui capiunt capiuntur: nec tam dona sunt, quam hami futilis cuiusdam prædæ, specie obductis quibus homines velut pisces illigantur.

Munera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius vno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic auidis fallax indulget piscibus hamus,
Callida sic stultas decipit esca feras.

Mart. Epigr. l 4.5.

VIII. ARCHYTÆ COLVMBA.

Conatus irriti.

ARCHYTAS faber simulachrum columbæ fecit ex ligno, libramentis ita suspensum, & aura spiritus inclusâ atque occultâ concitum, vt ipsum euolaret.

Gell. lib. 10. cap. 12.

AP. Archytę columbæ similes sunt, qui non Spiritu sancto afflati, sed vanissimæ gloriolæ & fauoris humani aura impulsi, alta quædam & eximia aggredi videntur, Verum vt hic motus debilis est, statim deficiente vento franguntur, pereunt, extabescunt, & vt Archytæ columba ad tecta allisi dissoluuntur. Quamobrem rectè monet Arrianus Epicteti eos qui nondum veræ Philosophiæ fundamenta iecere per soli-

foligũm, vt in hominum congressu, atque consuetudine sint prudentes, eos enim duntaxat cereas habere de rebus opiniones quæ primo solis ictæ radio repente liquescunt. παντὸς χαλεπὸν ἰσχυρὸν ἐλάσμα, ἀνίκητον τὸ λόγιμα. Μέχρις ἂν οὖν παγῶσιν ἐν ὑμῖν αἱ κομψαὶ ὑπολήψεις, καὶ δύναμίν τινα πρὸς ἀσφάλειαν, συμβουλεύω ὑμῖν εὐλαβῶς ἔχειν τοῖς ἰδιώταις συγκαθαίνειν. εἰ δὲ μή, καθ' ἡμέραν ὡς κηρὸς ἐν ἡλίῳ διακακώσεσθε ὑμῶν ἕκαστα ἐν τῇ χολῇ ἐπράφητε. At sine perseuerantia nulla Virtus, nulla victoria: nec male Æoles Καμμονίην victoriam à perseuerando nominarunt. Ἀνδρὸς μὲν οὖν βάσιος, ἀκουσίως δὲ ἀνὴρ ἐσθλὸς προαιρέσιος ἐστὶν, ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι. *Stobæus loc. α. περὶ ἀρετῆς.*

IX. ASBESTOS LVCERNA.

Fortitudo inconcussa.

TÆCA in Arcadia templum Veneris, atque in eo lampas sub dio, quæ quod mirum est, patenti aëri semper exposita, nullis ventorum flatibus, aut pluuijs extingui potuit, sed iugem flammam aluit, vnde Lychnus Asbestus, seu lucerna inextinguibilis est appellata. *Authores, Athenæus l. b. 16. Deipnos. Strabo. lib. 9. D. Augustin. de Ciuitate Dei. lib. 21. c. 6. Isid. lib. 17. cap 15.*

Facundo stat sacra Deo Tegeatica tellus,
Quæ prima vidit nascentia cornua Lunæ.
Hic domus vraniæ Veneris, cui tecta voluptas
Fertur Acidaliis vnxisse madentia succis:
Hanc decor, & florens Hebe, multusque Cupido
Peruolat, & faciles spirat clementior auras,
Dum roseo temone vehit per sydera matrem,
Et liquido sudant vndantes nectare Cycni.
Pro foribus Diuæ, vacuoq; sub aere pendet
Lychnus sidereæ retinens commercia lucis;
Quo sacer assiduo lucet Vulcanus, & ingens
Euomit aterna vigiles in lampade flammas,
Quas nulla Æoliis tempestas obruit alis.
Non si prorumpant effracto carcere venti,

Et di-

Et diras acuant longis stridoribus iras,
Non si tristis hiems fœdis glomerata pruinis
Incubet, & pluuio madefactet sydere mundum:
Vna inter nigras acies, cœlique furorem
Fax micat, & flamma radians victrice superbit,
Seu lapis Asbestus viuacis semina tædæ
Nutrit, & arcanis reparat feruoribus ignes,
Seu Venus ipsa suos argento afflauit honores,
Et puro ardentem radiauit lampada sole.
Sæpe choros agitans circum grex blandus amorum
Gestit in amplexus, & stillat balsama plumis.
Et quo nocturnis incendunt æthera pompis,
Certatim inuitant stellæ, quaruntque vicissim
Quas cœli velit illa plagas, quem postulet axem,
O digna æthereis consutgere sedibus hospes
Lampas, & astrorum rutilas augere choreas.

ALLVSIO.

Lactant. lib. 5. Ælia. lib. 10. cap. 60.

Talis est fortitudo inter aduersa. Virtus non potest cerni, nisi habeat contraria, non potest esse perfecta nisi exerceatur aduersis. In eodem genere est ara Erycinæ Veneris sub dio semper ardens.

X. BABYLONII MVRI.

Castitas.

Philost. Apollo. lib. 1. cap. 18.

BABYLONII muri à Semiramide structi quadringentorum & octoginta stadiorum ambitum complectebantur, in altitudinem tria semiiugera tollebantur, cum essent paulò minus iugeris crassitudine.

APODOSIS. *ex Synesio.*

Synesius castitatem τεῖχον σωφροσύνης appellat, quæ pectus humanum aduersus cupidinis tela, & libidinis assultus præmunijt, effecitque vt teneræ virgunculæ quæ infima auricula videbantur molliores, omnes suppliciorum immanitates corpore exceperint, priusquam pudicitiam proderent. D. Chrysost. lib. de

lib. de Virginitate, eandem esse Martyrij & virginitatis fortitudinem, eadem certamina, vtrique etiam parem coronam constituit. Διὸ καὶ οἱ σῶφρονες πάλιν ἴσοι, ἐπειδὴ καὶ τὰ παλαίσματα αὐτῶν ἴσα ἦν καὶ ἡλικα κἄνες.

XI. BACVLVS TAVVOMENIENSIS TRAPESITAE.

Fraus peruersa.

HIc excauatæ arundini depositum suæ fidei aurum indidit, qua pro baculo vtebatur; atque apud Iudicem vocatus ab aduersario, repentè scipionem, in quo erat aurum collocatũ, tantisper eidem committit, donec sublatis manibus iurasset se depositum reddidisse, quod fecerat, mox baculum simul cum indita pecunia recipit. *Conon apud Photium.*

AP. παροιμιακῶ χάμαιπ torquebitur in fraudulentos, & periuros, qui verborum ambagibus caliginem oculis offundentes, tum demum euasisse se putant, cùm Nemesis a tergo vrgeat.

Deum dum peieras ne te putes latere.

XII. CALCEVS RHODOPES EX QVO FORMAM REX AEGYPTIORVM VIRginis coniecit.

Beatitudinis species ex præsentibus bonis cõijcitur.

RHODOPE puella, dum lauaretur, alterum è calceis de manu ancillæ abreptũ Memphim (vrbs est regia) deportat Aquila, & in Regis, qui tum fortè iura reddebat populo, dimittit sinum; ille calcei concinnitate, & rei nouitate permotus, per totam regionem certos homines dimittit, qui eam inquirant, cuius esset calceus, reperiunt in vrbe Naucratitarum, inuentamq; Rex vxorem ducit. *Strab. l. 17. Ælian. l. 13 cap. 33. Var. hist.*

AP. Bonorum quibus hic fruimur copia, & a-

mœnitas, cœlestis beatitudinis indicium præbet. Quantus est, & quàm magnificus in cælo, qui hæc largitur in terris? Quantus in patria, qui hæc concedit in exilio? Quam pulchra sunt cæli interiora, si exteriora tantum habent dignitatis? D. Augustin. *Tract. 4. in Epist. Ioan.*

Visuri sumus quandam visionem, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, visionem quandam, visionem præcellentem omnes pulchritudines terrenas auri, argenti, nemorum atque cāporum, pulchritudinem maris & aëris, pulchritudinē Solis & Lunæ, pulchritudinem stellarū, pulchritudinē Angelorum, omnes superantem, quia ex ipso pulchra sunt omnia. Cadit prætereà in nobilem scriptorem, cuius vel ex tenui opere industria primùm agnita est, plenius deinde in maioribus comprobata.

XIII. CARTHAGO PLACENTA.

Æmulatio illustrium personarum, vel milites ignaui.

Cælius li. 9. cap. 13.

SCIPIO Africanus iunior notâ censoria adolescentem dignum iudicauit, qui in Carthaginis oppugnatione, cùm sumptuosiorem instruxisset cœnam, simul ex melle appositam placentam in Carthaginis formam concinnatam, tulisset atq; per ludum, vt facto impetu perinde ac in prœlijs fieri assueuit, Carthaginem μελιτικὴν diriperet. Quærente autem eo, quodnam ob suum peccatum equus adimeretur, Quoniam, inquit Scipio, me prior vrbem hostium diripuisti.

AP. Vel in æmulationem potentiorum dicetur, qui amant πρωΐβολίαν, vel in ignauos milites, qui in vino duntaxat, & super mensam vrbes capiunt.

In lucem prælia differ.

XIV. CA-

XIV. CASTELLVM TAVRISINENSE.

Certamen Rhetoricum, vel, *Amantium prælia.*

PETRO Ziano Venetorum Duce, Taurisini, anno salutis 1214. suaue ludricum commenti sunt, vt castellum media vrbe peregrinis pellibus valde pretiosis, purpureisque stragulis murorum loco muniretur, vt ingenuę Virgines, quibus loco cũ tuendum destinarant, pro galeis coronas aureas haberent, pro brachiorum tegumentis armillas, & ditissima monilia; Adolescentes Virginibus æquales arcem oppugnarent, missilia poma essent, muscatæ nuces, rosæ, lilia, alijque flores in pilarum speciem conglobati, subitæ ad hæc rosaceæ aquæ sparsiones, variaque alia odoramentorum exquisita genera. *Sabel. lib. 2. dec. 1.*

AP. Rectè hac pugna possunt adumbrari picta, & florida Rhetorum, vel etiam amantium certamina, in quibus non torosa (quod ait ille) argumentorum robora, sed picturata veluti ad lasciuientium oculorum delicias iacula intorquentur.

Discordia fit carior concordia. *Publius Syrus.*

XV. CLAVA LEONI INSIDENS.

Fortitudo & indomita.

IN Numismate Traiani cernebatur Clava Leonino insidens capiti.

AP. Vir fortis & sapiens παναθλάτωρ. Non potest ergo quisquam aut nocere sapienti, aut prodesse, quemadmodum diuina nec iuuari desiderant, nec lædi possunt. *Seneca li. de Constantia sapientis, c. 8.*

Sapiens autem vicinus, proximusq; Dijs
Consistit, excepta mortalitate similis Deo.

XVI. CLYPEVS HERCVLIS AVREVS IN TEMPLO SAPIENTVM.

Comes fortitudinis Sapientiæ.

HERCVLES cum Hyphasidarum turrim oppugnaret, clypeum aureum reliquit, quem Sapientes illi monumenti causa in templo suspenderunt. In eo scuto Hercules sculptus erat, terræ terminos iuxta Gades collocans, & montibus quasi columnis Oceanum excludens. *Philost. l.* 11. hoc vetus dedicandorum clypeorum institutum cõsequuta posteritas, nam inter honores Caligulæ decretus est clypeus aureus, quem quotannis certa collegia Sacerdotum in capitolium ferrent, Senatu prosequente, nobilibusque pueris ac puellis carmine modulato laudes virtutum eius canentibus. *Suet. in Caio* 16. Athenienses quoque Alcei clypeum dedicarunt Cæsiæ Mineruæ. *Strab. lib.* 13. Similiter Cambysis acinacem, pulcherrimũ Athenarum monumentum memorat Pausanias *in Atticis*, Antoninus quoque pius clypeum Hadriano magnificentissimum posuit. *Iul. in Anton. Pio.*

AP. Bene fortis clypeus in domo Sapientiæ, *Præclaram facit mixturam* (vt verbis Petronij vtar) *cum sapientia fortitudo.* Contra vis *Consilij expers mole ruit sua.*

Horat. Od. 6. lib. 3. Carm.

XVII. CLYPEVS LACONIS MVSCIFER.

Vanæ gloriæ fuga.

CVM Thrasones clypeos horrifica leonum draconumque effigie signarent, Lacon quispiam Muscam & eam valdè exiguã in scuto effingi curauit, hosti verò obijcienti, quòd latitandi causa id eciisset, acutè, vt fert hominum ingenium, respondit, signum est me tam propè ad hostes accedere

dere vt musca ab eis internosci possit. Plut. Lacon. Ludouicus Borbonius Cardinalis, ne muscam quidem pinxit in symbolo sed tabulã rasam, cùm lemmate. *Melior fortuna notabit.* *Octauius de Strada.*

Ap. Strenui milites non in dictis Megabysijs, aut armis robur gestant. At in generosi animi celsitudine, & rei bellicæ industria. *Non cauponantes bellum sed belligerantes.*

XVIII. CORONA DAVIDIS EX AVRO MOLOCH.

Sacrum est, quod fuit sacrilegium.

DAVID sibi ex auro, quod antea caput Idoli Moloch exornabat, pulcherrimam coronam fecit: vbi enim Regum 2. 12. 30. legitur, *Et tulit Diadema regis eorum de cap. eius, pondo auri talentum, habens gemmas pretiosissimas, & impositum est super caput Dauid.* Regem illum apparet fuisse Moloch, qui Dominum & principem sonat, & sæpè septuaginta interpretes pro nomine proprio *Moloch, Regem* reddunt. Aliquando tempus cum Idolorum templa in detestationem sceleris diijciebantur, qua ruina Serapium & Marnæum conciderunt. Tandem visum est expiare, & profanis ritibus inquinata in sanctissimos vsus conuertere, cùm neque Dauid Idoli Moloch aurum exhorruisset.

Ap. Nihil vetat ex spolijs profanorum authorum trophæum Deo erigere: *aspicimus* (inquit S. Auguſt. *Quanto auro, & argento, & veste suffarcinatus exierit Ægypto Cyprianus doctor suauissimus, & Martyr beatissimus, Quanto Lactantius, Quanto Victorinus, Optatus, Hilarius, vt de viuis taceam, quantò innumerabiles Graci, quod prior ipse famulus Dei Moyses fecerat, de quo scriptum est, quod eruditus fuerit omni sapientia Ægyptiorum.* Item Paulinus Iouio fratri, vbi de literis profanis loquitur. *Tibi satis* *Li. de doctr. Christ.*

sit ab illis lingua copiam, & oris ornatum quasi quædam de hostilibus armis spolia capisse, vt eorum nudus erroribus, vestitus eloquijs, fucum illum facundia plenis rebus accommodes, ne vacuum figmentorum, sed medullatum veritatis corpus exornans non solis placitura auribus, sed & mentibus hominum profutura mediteris.

XIX. EQVVS PAVSONIS.

Rerum ansa varia.

Ælian. l. 14 varia Hist. meminit quoque Lucianus.

PAVSONEM pictorem aiunt, cum quidam iussisset sibi equum in puluere volutatum pingi, currentem pinxisse, nube pulueris circumquaque aspersa; Cumque is, qui tabulam imperarat, indignaretur, quod contra pactum feciſſet picturam, respondisse, verte tabulam & volutabitur equus, qui non currit.

AP. Parabola varias esse rerum ansas, & modos ostendit, easque diuersis acceptionibus immutari, quod imperiti non animaduertunt.

Sæpe pro rota vtendum ingenio.

XX. EQVVS THEONIS.

Pronunciatio.

Ælian. l. 2. de var. hist.

THEON cum pinxisset virum armatum, qui excursionem ex vrbe repetè faceret, & furore quodam correptus in hostes repentè irrueret, non tamen prius exhibuit picturam, quam tibicinem iuxta collocasset, quem iussit carmen Orthium canere quàm acutissimum, simul igitur atque classicum audiri cœpit, velum diduxit, & picturam ostendit, quæ longè plus habuit admirationis.

AP. Summorum Oratorum & Poëtarum monumenta lentas plerumque habent emissiones, nisi vocem aptam actoris quasi tubam nacta sint.

Horat. in arte.

Telephe, vel Peleu, male si mandata loquaris,
Aut dormitabo, aut ridebo.

XXI. FA-

XXI. FANVM MENSIS PHARNACIS. ΜΗΝ ΦΑΡΝΑΚΟΥ.

Templorum Religio.

HABET Cabeira vrbs templum Menſis, quod Pharnacis dicitur, nempè pagum oppido, ſimilem Americam, quæ multos continet Hierodulos, atque agrum ſacrum, cuius fructus Pontifex percipit: vſque adeò autem id fanum ſunt reges venerati, vt iuſiurandum, quod Regium dicitur, pronunciarent, Regis fortunam & Menſem pharnacis. *Strab. li. 19.*

AP. Magna ſemper fuit templorum religio, etiam apud Ethnicos, quod declarat illud adagium, ὢν πυθίῳ κρεῖττον χίσαι. Piſiſtratus Pytheum Apollinis templum conſtruxit, ad quod tripodas afferre ſolebant, qui vicerant Thargelia: in eo inſcripſerat, *Sacer eſt locus Extra meijte.* Ex quo deprehenſum peregrinum aiunt morte multatum, quod religionem neglexiſſet. Meminit huius tẽpli Suidas: πύθιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος Ἀθήνησιν ὑπὸ πεισιστράτου γενόμενος ἐς ὃ ζεὺς τρίποδας ἐπέθεσαν οἱ τῆς κυκλίῳ χορῷ νικήσαντες τὰ θαργήλια. At πυθὶ χίρσιως de qua Eraſmus, hic mentionem nullam facit, & authorem nullum affert. Plenius omnia explicat Suidas voce, ὢν πυθίῳ κρεῖττον ἦν ἀποπατῆσαι, in Pythio ſatius fuiſſet deambulare. Καταφρονούντων γάρ ποτε Ἀπόλλωνος καὶ ἐν τῷ περιέπτει αὐτὸ ἀποπατούντων, πεισίστρατος ἐγραμμένον, ὢν ἁλῶναι ἐπὶ τούτῳ θανάσιμον. Deſpicientibus, inquit, nonnullis Apollinem, & in ipſius templo deambulantibus, Piſiſtratus Legem ſanxit, vt qui in eo delicto deprehenderetur, capite plecteretur. Qua fronte hæc audient Chriſtiani (ſi modo ſunt) qui domum Dei faciunt, vel nundinarium receptaculum, vel ſpeluncam latronum. *In Prou.*

XXII. FISTVLA GRACCHI RHETORIS MOTVS REPRESSI.

Ira ratione cohibenda.

Lib. de Cohibēda ira.

PLVTARCHVS disertè hoc symbolum explicat, Γαΐῳ μὲν οὖν γράκχῳ τοῦ ῥήτορι, καὶ λόγον ἄγοντι σκληρὸν καὶ παιδαγωγικὸν λέγοντι, σιρμοσμένον γὰρ ἐφθέγγετο, πρὸς φωνὴν οἱ ἁρμονικοὶ ἐπ' ἀμφότερα διὰ τόνων ἄγουσι· καὶ τὸν ἔχων οἰκέτης, αὐτῷ λέγοντι ὄπισθεν ἴσως, ἐνίοτε τόνον ἐπῆκε. Caio quidē Graccho, qui & moribus esset austerioribus, & in dicendo vehementior, fistula fuit concinnata, quali musici vocem paulatim in vtramque partem per tonos deducunt, hanc eo orante seruus tenens à tergo astabat, tonumque lenem suggerebat. Hoc ipsum præstare debet apud iracundos sapientum oratio.

XXIII. FORVM AREOPAGI.

Iustitia.

Pausan. in Atticis.

IN Areopago ara erat Mineruæ deprecatricis, ἀρείας, quam erexerat Orestes iudicio solutus, argentei præterea lapides, ἀργυροῖ λίθοι, in quibus rei & accusatores sedebant, & hunc quidem contumeliæ, illū impudentiæ vocabant, τὸν μὲν ὕβρεως, τὸν δ' ἀναιδείας. proxima ædes Eumenidum τῶν σεμνῶν, quibus tamen in forma nihil erat horribile: denique Plutonis, Mercurij, & terræ simulachra, quibus sacra faciebant, qui in causa capitis fuerant absoluti.

EPMHNEIA.

Ara Mineruæ deprecatricis, monumentum est clementiæ: Sedilia argentea, quibus insident rei & accusatores, fundamentum pecuniæ quo fundantur lites: Sella contumeliæ est accusatoris, rei verò impudentiæ: quia si contumeliosus est ille in accu-

sando

fando, hic impudens in negando templum Eumenidum, conscientiæ stimuli, qui conscelerato exagitant. Plutonis, Mercurij & terræ simulachra quibus sacra faciunt absoluti, significant reum à morte ad vitam reuocatum salutem debere eloquentiæ.

Hanc quoque seruati contingit gloria Ciuis,
Altaque victrices intexunt munera palmæ. *Lucan ad Calpurn. Pisonem.*

XXIV. GLADIVS CAROLI MAGNI.

Rex iustus & bellicosus.

CAROLVS Magnus gladij capulo præclaris insignibus decore cælato edicta signabat, eiusdem enim esse dicebat, & confirmare & defendere leges. *Corroz. de dictis mirabilibus.*

AP. Hoc Symbolo præclarè significabitur princeps, qui *Marti* simul vacet & *Themidi*: Βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ', αἰχμητής. Non dissimile est quod Fridericus III. habuit in symbolo. Erat in mensa explicitus liber, cui manus armata superponebat gladium cum lemmate: *hic regit, ille tuetur.*

XXV. HASTA CONSTANTINI ERECTA IN CRVCEM.

Clementia.

MEMORIAE proditum est hastam illam Constantini Magni bellorum fulmen, cum ipse animum ad Christianam mansuetudinem traduxisset, in crucem fuisse erectam, vt quæ antea telum extitisset plenum terroris, eadem esset asylum benignitatis. *Baronius.*

AP. Talis est præstantissimorum Imperatorum gladius, qui si necessitate in hostes stringatur; Ita demum placatur, vt veneratione potius dignus, quàm metu videatur.

Claud de laud. Stilic. li. 2.

Magni custos clementia mundi
Qua Iouis incoluit zonam, qua temperat æthram
Frigoris, & flammæ mediam, qua maxima natu
Cœlicolum. Nam prima chaos clementia soluit
Congeriem miseratа rudem, vultuque sereno
Discussis tenebris, in lucem sæcula fudit.

XXVI. IMAGO ANTIGONI.

Adulatores tegunt vitia.

Pl. l. 35. c. 10

PINXIT Apelles Antigoni regis imaginem altero lumine orbam primus, excogitata ratione vitia condendi: obliquam namq; fecit, vt quod corpori deerat, picturæ potius deesse videretur.

AP. Adulatores principum vitia malis artibus tegunt, vel certè nequissimo genere lenitatis, ea pro virtutibus laudant, quæ ex se magnam turpitudinem habent.

Iuuen. sat. 3

Si bene ructauit, si rectum minxit amicus,
Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo.

Non immeritò Themistius, vt est apud Nicephorũ Callistum lib. 10. c. 42. Historiæ Ecclesiasticæ, cum simile adulatorum genus in aula Iouiniani Imperatoris videret, dicebat ipsos: πορφύραν μᾶλλον ἢ θεὸν σέβεσθε. *Purpuram magis quam Deum colere.*

XXVII. IMAGO DEMI ZEVXIDIS.

Populi inconstantia.

Pl. l. 35. c. 10

PINXIT Demon Athenienſium ingenioſo argumento, volebat namq; varium, iracundum, immitem, inconſtantem: eundem inexorabilem, clementem, miſericordem, excelſum, glorioſum humilem, ferocem, fugacemque, & omnia pariter oſtendere.

AP. Exprimere credo volebat illud Platonis, qui vulgus appellat θηρίον πολυκέφαλον, aut Xenocratis:

cratis: qui ἀψίχορον, ὠμὸν, βάσκανον, ἀπαίδευτον dixit, fastidiosum, crudele, inuidum, imperitum, denique vt in Chao Ouidij:

Non bene iunctarum discordia semina rerum.

XXVIII. IMAGO HELENÆ.

In nudo diues virtus. ex Clemente Alexandrino.

CVM in pingenda Helena artifex præstantissimorum pictorum desudaret industria, fertur quis iam è Tyronum grege adolescentulus, non quidem delicatis eius effigiem lineamẽtis expressisse, sed totam auro tabulam obleniisse. Apelli deinde quasi grande aliquod opus confecisset, ostentauit, & quid cẽseret exquisiuit, at ille molliter subridens, ὦ μιφράκιον, ἔφην, μὴ δυνάμῳ γράψαι καλὴν, πλουσίαν παιδίσκην. O adolescens, inquit, pulchram facere non potuisti, diuitem fecisti. *Pædagogi li. 2.*

AP. Τοιαῦται δέ εἰσιν Ελένας ἃς γυναῖκας, ἃ καλὰς γυναῖκας, πεπλασμένας ἢ πλουσίους. Tales sunt Helenæ, quæ nunc sunt mulieres, non verè pulchræ, sed totæ fictæ ex luto diuitiarum.

XXIX. IMAGO PERDICIIS AD SATYRVM PROTOGENIS.

Verborum affectatio sapientiæ inimica.

PROTOGENES pinxit Satytum ad columnam stantem, & in columnæ fastigio perdicem, cuius cum tabula esset proposita, ita inhiabãt perdici, vt illius admiratione Satyrus quanquam elaboratissimus negligeretur. Et auxerunt admirationẽ qui perdices alatas, & cicures proferebant ad pictam perdicem canentes. Quę cum Protogenes animaduerteret, additamento ipsum operis caput posthaberi, impetrata à templi præfectis venia, auem deleuit. *Strab. l. 14. num. 10.*

AP. Ho-

Sen. ep. 115. vide Plut. de Audit.

AP. Homines sæpe contempta sacrarum literarum, aut philosophiæ grauitate, nescio quibus verborum flosculis animum illigant. *Quare quid scribas, non quemadmodum: & hoc ipsum, non vt scribas, sed vt sentias, vt illa quæ senseris magis applices tibi, & veluti signes: cuius orationem videris sollicitam, & politam, scito animum quoque non minus pusillis occupatum.*

XXX. IMAGO TERPSITHEÆ.

Hypocrisis.

Theoph. in ep. Gracis.

TERPSITHEA cum esset toto corpore deformis, imaginem sibi venustissimam fieri curauit, oris sui turpitudinem falsis tabulæ pigmentis honestare cupiens.

Lucian. in imaginib.

AP. Quam multi licet omni ex parte improbi, species affectant virtutis, & Poëtarum, historicorumve vanissimorum hominum penicillis, alij prorsus quam sint depinguntur, οὐ γὰρ εἶναι ἀρίστοι, ἀλλὰ δοκεῖν θέλουσι, contra Amphiarai mentem. Nō dissimilis huic Terpsitheæ, Stratonice Seleuci vxor, quæ cum esset deformis & calua, lubenter à Poëtis, quibus certamen de suis laudibus talenti mercede indixerat, suas comas hyacinthinas prædicari audiuit: ὑακινθινῶ ἄνθει ὁμοίας.

XXXI. IMAGO VIRGINIS INTER LILIA.

Castitas dilecta Deo.

Ex libello de ordinibus militaribus.

ORDO equitum liliatorum institutus à Garcia VI. Rege Nauarræ ad propagationem Catholicæ religionis, vasculum gestabat in pallio, è quo amœnissimi liliorum flores erumpebant. In medio deiparæ Virginis radiabat effigies.

AP. Virgo inter lilia, significat gratissimam sibi puritatem, cœli florem, mundi decus, germē paradisi,

dis. In eodem genere symboli est columba candida ex ore Eulaliæ Virginis egrediens:

Emicat inde columba repens,
Martyris os niue candidior
Visa relinquere, & astra sequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ
Lacteolus, celer, innocuus. Prud. περὶ στεφ. 5.

XXXII. LYCHNVLVS EPICTETI.

Non libri sed ingenium.

EMIT aliquis Epicteti Stoici lychnulum fictilem trecentis denarijs, sperans futurum scilicet vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur venerando seni. Lucian. aduersus indoctum.

AP. Torquetur in eos, qui se pulchros & beatos putant, si doctorum virorum habeant insignia, cum ipsi sint omnis scientiæ expertes:

Plena omnia gypso
Chrysippi inuenias: Nam perfectissimus horum
Si quis Aristotelem, similem vel Pittacon emit,
Et iubet archetypos pluteum seruare Cleãthas. Iuuen. sat. 2

Porrò in eodem genere symboli, speciosum est quod habet Lucianus aduersus indoctum, de Neantho Pittaci Tyranni Regis filio, qui cum Orphei lyram in templo asseruatam corrupto pecunia ædituo sustulisset: Sub noctem in suburbium profectus, vt eius periculum faceret, fides pulsare cœpit, sed tam ferali, & incondito carmine, vt canes è vicinia strepitu excitati, infelicem citharœdum dilaniarent. Orphei Lyra à Neantho empta.

XXXIII. LYRA TIMOTHEI.

Nouandum nihil.

LACEDÆMONII Timothei Milesij citharam suspenderunt ad Sciadem, eundem multãtes, quod Pausan. in Lacon.

quod septem Lyræ fidibus quatuor addidisset: καὶ ἕξ γενόντος, ὅτι χορδαῖς ἑπτὰ ἕξ ἀρχαίοις ἐφεῦρεν ἐν τῇ πυθαγωνίᾳ τέτρασι χορδάς.

AP. Significat parabola nihil in rep. nouãdum, vel ex ipsius Plat. interpretatione in Dialogo de Iusto. Εἰσὶ γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γὰρ κινδυνεύει μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων. Nouam ne musicæ formam introducamus, omninò cauẽdum: in quo periculum summum est. Nunquam enim musici numeri immutantur, sine legibus Ciuitatis, ijsque maximis.

XXXIV. MENSÆ IARCHÆ.

Bona sine labore.

Philost. Apoll. l. 3. cap. 8.

IARCHAS Brachmanum antistes mensas habuit αὐτομάτους, quæ sua sponte incederent. Hic itaque cùm regem inuitasset, subitò processerunt mensæ dapibus instructæ in quibus pueri à Cyathis, ex ære nigro fabricati stabant, qui vinum & aquam conuiuijs miscerent.

AP. Multi sunt quibus adeo bona sine labore contingunt, vt videantur ipsæ dapsiles mensę cibis refertæ, & omni apparatu instructæ, in eorum triclinia influere. hi sunt albæ Gallinæ filij, qui ἀκονιτὶ citra pulueris tactum feruntur omnia consequi. Verùm hoc minime est expectandum: *Vt sementem feceris, ita metes.*

Hor. Sat. 9. lib. 1.

Nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus.

XXXV. MODIVS INDORVM.

Deus humani ingenij modulo non restringendus.

INDI aureum modium illi similem quo frumentũ mentiuntur, demergunt in mare, hoc se aquis modum

modum ponere existimant, ne terras inuadant, stulti qui tantum & tam impotens elementum, tam parua mensura constringere, non verentur. *Philost.*

AP. Similiter faciunt, qui superiores volunt suis legibus subijcere, & suo modulo Deum metiri, qui per se immensus est; *Forsitan Dei vestigia comprehendes? & vsque ad perfectum omnipotentem reperies? Excelsior cœlo est, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? Longior terra, mensura eius, & latior mari.* Iob 11.

XXXVI. NIHIL AD ALEXANDRVM PARIDIS LYRA.

Fortis mollium contemptor.

ALEXANDER oblatam sibi Paridis lyram repudiauit, indignum munus fortissimo viro arbitratus amatorias fides. Plutar in fortit. Alexandri.

AP. Fortes viri amatorias illecebras negligunt, quibus virtus succisis veluti neruis elisa languescit. Seneca ep. 51

Effœminat animos amœnitas. Rectè igitur Plutarchus in libello de Fortuna Alexandri ait eum non fuisse ἐν βασταίων ἀγώνων καὶ ἀναιμάκτων, sed emisse gloriam multo, continuisque vulneribus, ὧνιον ἐκ δόξαν αἵματος πολλοῦ, καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτώμενον.

XXXVII. NAVIS SALAMINIA.

Res, aut persona magni momenti.

SALAMINIA nauis ad res magni momenti, vt ait Critolaus, reseruabatur. Plutarch. in Pericle.

AP. Cadit in res, & viros magnos, qui non, nisi in serijs rebus, & vltimo loco exponuntur.

Magnos seruatur in vsus.

XXXVIII. OS-

XXXVIII. OSSA MORTVORVM PRO NVMMIS.

Mortis memoria.

Seneca.

ABRAHAMVS Ortelius refert, nonnullis populis in more positum fuisse, vt mortuorum ossibus pro nummis vterentur, non illis quidem in auro, argento, ære ve impressis, sed re ipsa mortuorum reliquijs. Non dissimile est, quod affert Herodotus lib. 2. legem fuisse aliquando apud Ægyptios qua iubebantur ij, qui sibi mutuo dari pecunias postularent, cadauer patris depositum fidei creditoris tradere.

AP. Mortis memoria crebrò vsurpanda. *Quid hoc est, inquam, tam sæpe mors experitur me? faciat. At ego illam diu expertus sum. Quando inquis? antequam nascerer. Mors est non esse, id quod ante fuit. sed quale sit iam scio, hoc erit post me, quod ante me fuit.*

XXXIX. ΠΑΥΣΙΚΑΠΗ PAVSICAPE.

In copia inopia.

Iulius Pollux Onomast. lib. 7. Cap. 4. Meminit quoque Eustat. in K.

PAVSICAPE παυσικάπη instrumentum est, quo collo inserto, serui impediebãtur, ne molentes polentam comederent.

παυσικάπη, κριὸς Ἀττικὸν διονύσιον, μηχάνημά τι ξύλινον περὶ τὸν τράχηλον λεῖρον τῶν ὑποζυγίων, ὥστε μὴ ἐσθίειν ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, φησί, μὴ δύνασθαι τὰς χεῖρας ἐς τὸ στόμα προσφέρειν.

AP. Seruus inter polentas esuriens, iumentum in prato luxurianti, vel vbere præsepi, famelicum propter impositam collo *Pausicapen*, Symbolum est diuitis, qui ob animi morbos, vel corporis quasi cœlesti remora iniecta, bonis suis frui minimè potest.

Non

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit,
Tantalus infœlix.

XL. PICTVRA EQVI.

Spes prater spem.

FERTVR quidam equum, cæteras ad partes quod attinebat, lineis & coloribus rectè expressisse, spumam tantùm quæ fræno concusso cùm anhelitu efflabatur, non æque pinxisse: quam cum sæpius reformare conatus esset: ad summum spongiam vt erat plena pigmentorum, in tabulam coniecit, & non sine admiratione, operi, quod desiderabat, addidit. *Plut. in lib. de Fortun.*

APODOSIS.

Facit aliquando casus repentinus, quod ars & sapientia denegauit, vt miremur illud vulgatum accidisse: παρ' ἐλπίδα, ἐπ' ἐλπίδι. Rectè in illum casum, & felicem Pictoris manum vertetur illud Martialis:

Si non errasset fecerat ille minus.

XLI. PICTVRAE ZEVXIDIS.

Opus immortalitate dignum.

ZEVXIS pictor fuit elegantissimus, qui vuas tanta dexteritate pinxit, vt ad eas ipsas aues deceptę aduolarent. Is cum in expoliendis tabulis multum remporis & operæ iusumeret, se æternitati pingere dicebat. Contra Agatharchus celeriter conficiebat, sed quæ breui tempus aboliret, & nulla memoraret posteritas. *Plutarch. in Pericle.*

APODOSIS.

Ea diutius opera sunt limanda, quæ ad æternam posteritatis memoriam scribuntur.

Ὀφιμον ὀφι τέλεσσον ἔδ ηλίῳ δ' οὐ πότ' ἀλείφειν. *Homerus in Iliad.*

Scribit iura senex (χρόνῳ) numero qui diuidit astris,
Et cursus, stabiles & moras quibus omnia viuunt,

Huius lima fiunt omnia longè perfectiora: quod si quis non expectata temporis lege, crudum adhuc opus propellit in lucem, sæpissime deflectit à vero. Nam vt ait Boëtius:

Quod præcipiti via
Certum deserit ordinem,
Latos non habet exitus.

L. 1. *met.* 6.

XLII. PIXIDES ATHENIENSIVM VNGVENTARIORVM.

Parte sui meliore latet.

FERVNT vnguentarios Athenienses, Pixides habuisse in quibus in parte exteriori Sileni & Satyri depicti, in interiori Veneris & gratiarum pretiosissimæ effigies. Synesius: τῇ φιλοσόφῳ ὥσπερ ἐποίουν Ἀθηναῖοι μυροπῶλαι, Ἀφροδίτην καὶ χάριτας καὶ ζωὴν ἔνδον καλὰν θεῶν, ἀγάλματα σειληνῶν καὶ σατύρων ἀμπίσχοντες.

In Epistola.

APOD. Sacræ literæ si dictio spectetur, humiles sunt: si sensus & mysteria, nihil magnificentius. *Mira eloquiorum tuorum profunditas est, quorum ecce ante nos superficies blandiens paruulis, sed mira profunditas, Deus meus, mira profunditas, horror est intendere in eam, horror honoris & tremor amoris.*

Augustl. 12. *Confess. c.* 14

XLIII. POCVLVM CORNEVM INDORVM.

Alexipharmacum præstantissimum.

EX Onagri cornibus fiunt pocula ad vsum regis, quibus qui potauerint eo die neque ferro, neque igni, neque venenis sunt obnoxij. Disertè hæc scribit Phile, vbi apostrophen facit ad Indorum regem huiusmodi cratere vtentem.

Philost. lib. 3. cap. 1. vide Ælian. de Animal. cap. 41. l. 3. In Onagro.

Τί δὴ ποτ' ἔδιν ὁ κρατὴρ ἦ οὐ πίνεις;
Καὶ γὰρ λιαυγὴς καὶ προμήκης ὑφέδη,
Καὶ ἦδις ἔχει ζωπῆρας, ὡς εἶδε φλίβας,
λευκόντι, μιλανάπι, καὶ ὁ χρῶμα πορφυρᾶν.

Rex Onagri cornu esse respondet, & eius virtutem prælicat:

Καί μὴν ἀναιρεῖ πῶν κακὸν, ἦδ' ὃς, μέθην,
Τῶ παντὸς ἀνηφάρμακον μύον,
Ηνίκ' ἂν καλῶσι καὶ δαιρεῖ νόσον.
Quid sibi vult crater tuus, dic obsecro,
Ex quo bibis, præaltus & pellucidus,
Cen venulis distinctis orbe triplici,
Albo nigroque atque æmulante purpuram?
Atqui medetur hoc temeti iniuriæ,
Obstat venenorumq; pestilentiæ,
Morbique depellit sacri tentamina.

Ap. Cadit in amuletum quodlibet præstantissimum. Rectè Eucharistiæ poculum significabitur, quo aduersus improbi Alastoris rela firmamur, & animi atq; corporis inuiolabilem consequimur sanctitudinem. Clemens Alexandrinus: Εὐχαριστία χάρις ἐπαινουμένη καὶ καλὴ, ἧς οἱ κατ' πίστιν μεταλαμβάνοντες, ἁγιάζονται καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ὁ θεῖον νόμος ἀνθρώπου τὸ παιδικὸν βουλήματος πνεύματι καὶ λόγῳ συγκιρνὰς μουσικῶς. Eucharistia gratia laudata & pulchra, quam qui cum fide suscipiunt sanctificantur animo & corpore, ita diuinam temperiem, carnem cum Spiritu & verbo, æterni Patris voluntas mystice commiscet. *Pædad. lib. 2. cap. 2.*

XLIV. POCVLA EX TAXO.

Doctrina malis moribus coniuncta pestilens.

TAXVS arbor est non modò funesta, sed & venenata, ex hac si fortè pocula confeceris, & vinum infuderis quantumuis suaue, & delicatum, continuò fiet noxium, & insalubre. *Plinius lib. 15. cap. 2.*

AP. Eloquentia si prauum hominem nacta fuerit, & animam flagitijs inquinatam, fit noxia, quæ omnibus salutaris esse debuerat. *In hunc nec dij tantum mali permittant, vt cadat eloquentia. quam non mirarer, nisi animos, in quos se conferret, eligeret.*

Seneca Controuers. lib. 1

XLV. PORTICVS HEPTAPHONOS.

Garrulitas.

OLYMPIA porticus vocem acceptam, arte septies reddit, vnde Heptaphonon Oppidani vocant.

Plinius lib. 30. cap. 1.

AP. Tales sunt illi qui si quid inaudiuerunt multa addentes de suo, prædicare, repetere, & inculcare omnibus identidem non cessant; vel qui vno verbo lacessiti, sexcenta regerunt Talis est natura mulieris, cuius supellectilem Comicus dicit esse garrulitatē: *Sōla laboranti poterit succurrere Lunæ.*

Vnde & Accius in Andromeda, mulieris ingenium breuissima definitione complexus, *Muliebre* (inquit) *ingenium proluuium.*

XLVI. PYRAMIS XII. REGVM.

Beatitudo, seu Quies post laborem.

DVODECIM maiores Ægyptij, qui regnum à Sabaco Ægyptiorum Rege relictum, sponte moderandum susceperē, vt oneri magis quam honori tantam regni curam sibi fuisse testarentur, in celebri illa Pyramide, quam commune collegarum sepulchrum constituxere, contignationem tecti, quæ vno constabat lapide, præsepibus adsculptis insigniuere, ad quæ scilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis requieturi demùm essent.

Vide Herod. in Euterpe. & Diodor. Sicul. lib. 1.

APODOSIS.

Post diuturnos vitæ labores exantlatos, in apice residet amœnissima fœlicitatis quies.

Supre-

Suprema est meta laboris.

Huc omnes pariter venite capti,
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas habitans libido mentes.
Hic erit vobis requies laborum,
Hic portus placida manens quiete,
Hoc vnum miseris patens Asylum

Boetius lib. 3. met. 11.

In eodem porro genere symboli præclarus est fons in Idumæa cui nomen Iob: Quater in anno colorem mutat pulverulentum, sanguineum, viridem, & limpidum, ternis mensibus in anno tenet ex ijs colorem vnum. Isidorus Origin. lib. 13. cap. 13. Significat igitur post spolia sudore & sanguine parta virorem quemdam lætitiæ, & limpidissimam bonorũ synceritatem comparari.

XLVII. QVADRANGVLVS.

Vir bonus,

CVBICÆ figuræ species quoquo versum iacta, versataque fuerit, recta semper consistit, quatuor lineis, & totidem angulis semper insignis.

APODOSIS.

Vir bonus ad omnia fortunæ tela semper idem.
Ad summum Sapiens vno minor est Ioue. Diues,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Horat. Sat. 1. lib. 1.

Nota in eandem sententiam perinsignem Iuliani locum, apud quem Marcus Antonius in Cæsaribus nominatur.

Ἀνὴρ πεπάγων, ἄνευ φόβου πεπυγμένος.

Præclarè ad hoc argumentum Ludouicus Mitis pingebat in symbolo sceptrum figurâ obelisci, ab annulo exiens, summo deinde sceptro insidentem coronam cum lemmate:

Volo solidum perenne.

Octauius de Strada.

XLVIII. ROTA.

Κύκλος ἀνδρώπινα πράγματα.

SOLDANVS à Rege Franciæ Ludouico II. Capuam captiuus adductus, toto biennio nunquam ridere visus est, itaque rex ei qui effusum risum Soldano excitasset, aureum munus promisit. Cum autem quidam Regi narraret vidisse se Soldanum ridentem, testemque rei produxisset, Rex captiuum accersiri iubet, causamq; mutationis inquirit. Tum Soldanus, Curtum, inquit, contemplabar, eiusque rotas, vt earum aliæ partes in imum, aliæ in summũ obuerterentur: atque hanc ego incertæ, inconstantisque hominum fœlicitatis imaginem sentiens risi, cùm quod in mentem mihi veniret quàm instabili nos de re superbiremus, tum simul hoc fieri posse iudicans, vt quo modo ex summo infimus sum factus, ita ex humili rursũ loco ad prius attollar fastigium. his auditis, rex de suo quoque statu cogitans, Soldanum virum iudicans sapientem, libere secum versari permisit. *Cedrenus.* Vbi nota Francorum Regem ab eo appellari ἄρχοντα, sic enim κατ' ἐξοχὴν à Græcis recentioribus appellatur. Suidas ἔξαρχος φράγκων ἀρχηγός.

XLIX. SAGITTA ABARIDIS.

Mens Deum contemplans, vel fama.

ABARIS Scytha fuit Seuthæ filius, qui oracula composuit, cuius fabulosum iaculum à Græcia ad Hyperboreos vsque Scythas fertur transuolasse. Suidas in voce Ἄβαρις, μυθολογούμενον οἶσον nominat. Præter ea quæ afferuntur à Iunio, præclaram Abaridis descriptionem inuenies in Photio.

AP. Diuus Gregorius Nazianzenus hunc typum affert mentis, quæ contemplationis alis subnixa, ad cœlũ fertur celeritate permagnâ. Et vt Abaridis sagitta pa-

patriam, sic illa beatorum domicilium appetit. πῶς γὰρ Ἀβάριδι ὀϊστὸν, τί δ' ἂν λέγοιμι τὸ ὑπερβορέιου ἢ τὸν ἀρχέιον πήγασον ἵππους ἀθρῆσαι θοῦν ἢ δι' ἀέρος φέρεσθαι, ὅσον ἡμῖν ἡ πρὸς θεὸν ὁρμή. Quid enim Abaridis sagittam recenseam, aut Argiuum Pegasum, quibus non tam studio fuit per aerem volare, quam nobis ad Deum mentes attollere? Potest etiam dici de fama quę summa velocitate per remotissimas orbis plagas rapitur.

L. SCELETVS HIPPOCRATIS.

Gratus discipuli animus erga præceptorem.

HIPPOCRATES Sceletum æneum Apollini Delphico dedicauit, medicorum Principi, ob medicinæ scientiam gratiam. *Paus. in Phocai.*

APODOSIS.

Discipuli commendatur gratus animus erga Præceptorem. *Præceptor in docendo laborem & tædium tulit; præter ea quæ percipientibus in commune dicuntur, aliqua instillauit, ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus discussit desidiam. Tum ingenium latens & pigrum, iniecta vt ita dicam manu extraxit, nec quæ sciebat malignè dispensauit, quò diutius esset necessarius, sed cupiat si posset, vniuersa transfundere. ingratus sum nisi illum inter gratissimas necessitudines diligo.* Adde etiam quod habet idem auctor de Æschine paupere quidem illò Socratis auditore, qui seipsum, cum nihil aliud posset, præceptori donauit. *l. 6. de benef.* *l. de benef. c. 8.*

LI. SIMVLACHRVM DIANÆ BVPALI ET ANthermi.

Virtus initio durae ad summum facilis.

Plin. l. 23. cap. 4.

OSTENDVNT & Iasij Dianam manibus eorum factam, & in ipsa Chio narrata est, operis eorum Dianae facies in sublimi posita, cuius vultum intrantes tristem, exeuntes exhilaratam putant.

AP. Ad virtutem aut philosphiae studium qui accedunt, morosam imprimis arbitrantur: discedentes, & iam docti facilem & hilarem experiuntur:

Hesiod. ἔργ. καὶ ἡμερ. 5. 289.

--ἐπὴν δ' ἐς ἄκρον ἵκηαι,
Ῥηϊδίη δὴ ἔπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

Tunc virtutis & habitus talis videbitur, qualis à Maximo Tyrio oratione quarta describitur: εὐσχήμων ἰδεῖν, βαδίζουσα ἁρίμα, φθεγγομένη μουσικῶς, βλέμμα πρᾶον, ἀμπεχόνη ἄνετος. Decora aspectu, incessu quieta, sermone Musica, oculis placidis & clementibus.

LII. SIMVLACHRA INTACTA.

Sanctitas intaminata.

IN Pellena (parua est insula in Laconica regione) simulachra Castorum pedalia, sub dio sunt, posita in saxo, quae mare nusquam loco dimouere potest, licet in petram exundet.

Pausan. in Laconicis.

Ibidem Ithomatae Iouis signum immane, in flagrante sylua. Item Mineruae signa nullum ictum valent sustinere, nec ardente templo conflagrarunt.

Pausan in Attic.

AP. Haec & multa varijs locis à nobis commemorata, intaminatam qualis fuit B. Virginis sanctitatem, inter mortalis culpae peruagata incendia significant, vel inuictam fortitudinem, inter procellas, ignes & strepitus semper tutam, καὶ πρὸς ἀνάλωτον ἀπάθειαν, vt loquitur Theoctistus, καθορμίζουσαν.

Portus Aphtae.

LIII.

LIII. SIMVLACHRA POLYCLETI.

Vulgus argumentum peſſimi.

POLYCLETVS eodem tempore duo ſimulachra fecit, alterum ad arbitrium plebis, alterum iuxta peritiæ artiſque normam. Gratificatus vero plebi hoc modo eſt: Ad ſingulorum acceſſum tranſpoſuit, & commutauit aliquid, morem gerens vniuſcuiuſque voluntati, & dictationi: Itaque propoſuit vtrumque: & alterum quidem omnes admirationi, alterum ludibrio, ac riſui habuerunt. Reſpondens autem Polycletus, At hoc (inquit) quod vituperatis, & reprehenditis, vos feciſtis: quod ſuſpicitis, ego. *Ælian.*

A P. Quæramus quid optime factum ſit, non quod vulgo veritatis peſſimo interpreti probatum ſit, ξύμπαν δ' λαῶδες πλῆθος ἀλογίᾳ χαίρει. *l. 14. Varie hiſtor. c. 8.*

LIV. SIMVLACHRA SILENORVM.

Nicetas Choniates.

Scriptura ſacra comparatur cum Silenis Alcibiadis.

DIVINÆ ſcripturæ ſimiles ſunt Silenis Alcibiadæis, quæ ſub tectorio ſordido ac pænè ridiculo merum numen claudunt; Alioqui ſi ſine Allegorijs legeris Adæ hiſtoriam, ſi nihil vltra ſuperficiem quæſieris, non video, quid ita multò magis operæpretium ſis facturus, quàm ſi cantaueris luteum ſimulachrum Promethei, ignem dolo ſubductum, & ſimulachrum inditum lutum animaſſe: imò pluſculo fructu legitur fabula Poëtica cum Allegoria, quam narratio ſacrorum librorum. *Chryſoſt. de fat. ſerm. 2. Vide Dadræum in ſacris ſimilitudinis, qui affert ex S. Chryſoſtomo.*

L. SYPHONES NILIACI.

Memoria Beneficiorum Dei.

ÆGYPTVM fœcundat aquis Nili inundatione

leonis sydus. Ægyptijs ergo propter eam aquarum redundantiam, quam se quotannis leonis beneficio experiri vident, institutum est & apud omnes gentes vno consensu receptum, vt canales, tubi, & siphones qui aquam eructant per terebrata foramina, in leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita, aquam admittant, quæ inde ex leonis rictibus euomi videatur.

Vide Sid. ep 1 l. 2. & Orum supra lib. 1.

AP. Par est omnino nos qui tantam beneficiorum copiam ex æterno diuinitatis fonte haurimus, eius vbique imaginem gratissima animorum recordatione prosequi: *Hæc mihi semper erunt.* Sed sæpe euenit, vt res creatas quibus æternæ mentis nomen non secus ac administris vtitur, omisso Dei cultu veneremur. Sic Ægyptij leonem colunt Deum, & cœlum nemo appellat.

Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.

LVI. SPECVLVM ACHAIÆ.

Cognitio sui.

Pausa. in Achaicis l. 7.

IN Achaia ad Cereris delubrum fons est, in quo celebre fertur oraculum. Ex eo enim morborum omnium cognoscebantur euentus: Speculum tenui funiculo suspensum demittebatur in aquam, ita vt summam aquam raderet non mergeretur. Exinde vbi odores Deæ adoleuissent, & ritè Deam precati essent, inspicientes in speculum ex imaginibus periturus, an victurus æger esset, diuinabant.

Periph. in Plaut. Epid.

AP. Speculum cuique conscientia est, quam si quis ad diuinum exmologeseos fontem diligenter inspexerit, additis etiam insuauissimi odoris sacrificiũ precibus, qualis, & quantus sit agnoscet, morbosque animi si qui sint deprehendet. γνῶθι σεαυτόν.

Non oris caussa modo homines aquum fuit,
Sibi habere speculum, vbi os contemplarent:
Sed qui perspicere possent cor sapientia.

Igi-

Igitur perſpicere poſſent vt cordis copiam,
Vbi id inſpexiſſent cogitarent poſtea,
Vitam vt vixiſſent olim in adoleſcentia.

LVII. SPECVLVM INSVLARVM FORTVNATARVM.

INTER fortunatas illius paradiſi delicias, quas veræ hiſtoriæ lib. 1. pluribus perſequitur Lucianus, ſpeculum fertur maximum ſupra puteum poſitum. In puteum ſi quis deſcenderit, omnia audiet quæ apud nos in terra dicuntur: ſi in ſpeculum aciem oculorum diſixerit, omnes vrbes, prouincias, gentes videbit, ac ſi ipſis intereſſet.

AP. Quis non videt hîc expreſſam beatitudinis imaginem? Num verò Deus puteus eſt æternarum ſalientium, à quo qui hauſerint cuncta cognoſcunt. Num ſpeculum eſt luciduſſimum quod intuentes beati omnia ſimul quæ ad ſuæ fœlicitatis cumulum attinent, intuentur.

Te cernere finis.

LVIII. SPECVLVM SMYRNÆ.

Calumnia & mendacium.

IN Smyrnæ templo ſpeculum fuit, quod egregias quaſque ſpecies admodum deformes, & aſpectu horribiles reddebat. hæc ſpecula ἱπρόχημα πρόχροα à Græcis appellantur.

AP. Calumnia optimos & ſanctiſſimos mores turpiſſimos & teterrimos fingit. πάσαν φύσιν κόπτει ἡ διαβολή. rectè torquetur in mendaces Hiſtoricos, qui virtulentâ plerumque malevolentiâ incitati optimorum principum dicta factaque deterunt, & alienis prorſus depingunt coloribus. Plut. ὁ δὲ ἱσορι ϛράφων ϰ μὴν οἷόν ἀληθῆ λέϒειν ἅπαντα δίϰαιός ἐϛι, τὴν δὲ ἀδήλων τὰ βελτίονα δοϰεῖ ἀληθῆ, λέϒειν μᾶλλον ἢ τὰ χείρονα. in cæteris mentiri nunquam debet, in dubijs omnia

in lib. de Malign. Herodot.

omnia in meliorem partem interpretari potius, quàm in peiorem rapere.

LIX. TABVLA NICONIS.

Auxilium diuinum in re perplexa.

Curopal. in Basil. & Constant.

MALACENVS apud Imperatorem Basilium falso accusatus, quod Bulgarorum partibus fauisset, deinde precibus sancti viri Niconis liberatus à calumnia, vt authori tanti beneficij qui iam excesserat è viuis gratiam referret, pictorem aduocat, isti Niconis vultus, habitum, cultum, verbis designat, ad summum depingi iubet. Pictor domum reuersus, frustra laborat hominem inuisum ex narrantis sermone depingere: in hac ei cura versanti ante oculos repente extitit Monachus quidam, qui in ædes clam penetrarat, statura procerus, habitu eremitico, obsoleta veste amictus, coma squalens, capillitio barbaque niger, in omnibus denique beato viro simillimus: nam & virgam manu gerebat, cuius apex in crucem desinebat, qui pictore comiter salutato mœroris sollicitudinisque caussam scisitatus est: ille verò & caussam statim aperuit & operis difficultatem demonstrauit. Tum leni ad eum voce monachus, me, inquit, aspice frater, mihi per omnia similis est quem depingis; acrius hominem intuetur pictor, vidit quem verbis Malacenus designarat, quare ad tabulam reflexus vt compertam formam imitaretur, ô rem admirandam! sacram ter beati effigiem in tabula suis lineamentis suapte expressam sponte videt, nec mora ex oculis Sanctus abscessit, pictore cum Κύριε ἐλέησον, identidem inclamante. mox ad delineatam diuinitus formam reliqua colorum pigmenta adijciens, perfectam imaginem qualis hodie quæ in sacro beati templo suspensa visitur, omnibus numeris absoluit.

AP-

APODOSIS.

Casusne, Deusve,
Attulerit?

LX. TABVLA THEODOSII.

Regis virtutes.

IN Theodosij, & aliorum qui eo sæculo fuerunt Imperatorum insignibus, Tabula est libris quodam ordine dispositis onusta, quorum nonnulli syllabarijs quibusdam notis inscripti sunt, quibus per compendium contentæ in eis rationes indicabantur. alij nihil præscriptum habent supra tabulam fastigium attollitur, in media cuius facie Genij duo latum sustentant orbem, in quo caput instar humani, cuius hæc inscriptio est, *Diuina prouidentia*. In angulis verò tabulæ, quæ descriptos libros continet, singulis capita singula sunt apposita, quorum superius à dextra inscriptionem circumductam ostendit, *Virtus*. Alterum à læua, *Scientia*. Inferius à dextrâ, *Authoritas*. quartum à læua, *Felicitas*. *Vide notitiam Iuris Rom. Pier. not. at. l. 31. c 10.*

AP. Leges & magistratus Dei primum auxilio, deinde virtute, scientia, authoritate, felicitate, quæ à Deo profluunt vniuersa, indigent.

LXI. TABVLÆ TIMANTIS.

Scriptura sacra.

TIMANTES Cyclopem pinxit dormientem in paruula tabella, cuius magnitudinem exprimere euiens, pinxit iuxta Satyros pollicem eius metientes, atque in omnibus eius operibus, intelligitur plus semper quam pingitur. *Pl. l. 35. c. 10.*

AP. Tales sunt sacræ literæ, verbis parcæ, egregijs sensibus

sensibus plenæ. Talè opus omne non diffusum verbis, sed rebus & sententijs efficax: contra verbosæ redundantiæ opera quid aliud sunt, quam vt ait Comicus, ἐπιφύλλιδες καὶ στωμύλματα, vel vt Claudianus Mamertensis, *puerilium spuma verborum.*

LXII. TEMPLVM APOLLINIS EX PLVMIS INCHOATVM.

Parua principia magnarum rerum.

APOLLINIS templum ex plumis & cera cœpit initium: Ἀπόλλωνος νεὼς κηροῦ καὶ πτερῶν ξυνπεδέις. Apollonius lib. 6. cap. 7. Apollo, inquit, exiguam olim cellam incoluit, ad quam apes ceram, aues plumas congessisse dicuntur, qui postmodum μέγαλα καὶ ἐκατόμπεδα fana habuit, templa pulcherrima, & amplissima, donarijsque referta. Pausanias in Phocaicis. Ædem fabricatam narrat ab homine Delphio, cui nomen Preras, vnde fabulæ locus. Meminit obiter *Strab. l 9.*

APODOSIS.

Parua late manant incrementis, & temporis longinquitate excrescunt in elephantos muscæ, eadem elephanti desinunt in muscas.

Hunc numina rebus
Crescendi posuere modum.

LXIII. TESSERÆ IVXTA MAENADEM.

Tesserarum ludus dementiæ proximus.

Paus. in Corinth.

TESSERAS primùm à se inuentas Palamedes in templo fortunæ consecrauit, cui proximum erat Choriæ Mænadis monumentum.

Ap- Tesseræ fortunæ imperio subiacent, & ad furorem cui sunt proximæ, sæpe lymphatum homi-

nem

nem rapiunt Diuus Cyprianus libro singulari ostendit, aleatores sacrificos esse Zabuli dæmonis, de quo alibi diximus: *In hoc ludo sape, vt ait Doctor suauissimus, est mentis furia, venale periurium, serpentinum colloquium, rabiosa amicitia.* *De aleatoribus.*

LXIV. THEATRVM POMPEII.

Religionis Pratextus.

POMPEIVS Magnus solo theatro suo minor, cum illam arcem turpitudinum omnium extruxisset, veritus quandòque memoriæ suæ censoriam animaduersionem, Veneris ædem superposuit, & ad dedicationem edicto populum vocans, non theatrum sed Veneris templum nuncupauit, cui subiecimus, inquit, gradus spectaculorum. Ita damnatum ac damnandum opus, templi titulo prætexuit, & disciplinam superstitione illusit. *Tertul. l. de spectaculis.*

AP. Duplex occurrit. Primùm ostenditur qualis res sit histrionia, in qua Venus scenæ superposita principatum obtineat. Deinde quam callidæ hominum libidines, quæ religionis prætextu se velent. Seneca: *Vitia nobis sub nomine virtutis obrepunt. Temeritas sub titulo fortitudinis latet, Moderatio vocatur ignauia.* *Epist. 45.*

LXV. THRONVS LEVCOPHRYNES.

Regia maiestas liberalitate opportuna sustinetur.

HVNC horæ duæ & totidem gratiæ sustinebant, à sinistra Typhonem & viperam habebat, à dextra Triones cum infinitis alijs emblematis *Pausan. in Laconicis.*

AP. Hac Icone regia maiestas significatur, cuius Thronum horæ & gratiæ sustinent, hoc est beneficia opportunè data. horum gratiam Tritonus illi buccinatores prædicant, improbis, & audacibus

(qui

In Manuele Commeno.

qui per Typhonem & viperam significantur) frustra regno fœlicitatem inuidentibus. Rex talis esse debet, qualis à Niceta depingitur: λημμάτων αἰσχρῶν ἐλεύθερος, θαλάσσα φιλοδωρίας, ἔλεους ὠκεανός, ἧθος προσηνὲς τοῖς ἤθεσιν εὐεντεύκτοις, καὶ πᾶν βασιλέως ἀρετῶν παράμιλλος. Ab omnibus vel minimis auaritiæ sordibus solutus, mare liberalitatis, misericordiæ abyssus, comitate morum cuiuis aditu facilis, regia virtute inimitabilis.

LXVI. TZANGIÆ IMPERATORVM.

Ad imum demissa potestas.

GEORGIVS Codinus *in officijs*, vbi de Imperatore differit, ait eum calceatum Tzangijs, in quibus Aquilæ sunt, ex lapillis & margaritis intertextæ.

APODOSIS.

Calceamentum naturæ humanæ, humilitas, Aquila Christus, qui ad eius commercium descendit. Erat in Tzangijs regalis maiestas Aquilæ demissa ad calcei vilitatem, & in hoc mysterio Dei natura ad nostram humanitatem. Verba autem Codini talia sunt: ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ὑποδημάτων ἃ καλοῦνται Τζάγγια, ἔχοντα ἐκ πλαγίων κατὰ τὰς κνήμας, καὶ ἐπὶ τοῦ ταρσοῦ, ἀετοὺς διὰ λίθων καὶ μαργάρων, ἅπερ καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς ποδεπάταις, καὶ τὰς προκύψεις.

LXVIII.

LXVII. TVBA PHINEES.

Verbi Dei vis inuicta.

SAMVEL ex Chronico Samaritanorum refert rem planè fabulosam, ad symbolicos tamen emblematum vsus non ineptam, Regem minoris Armeniæ Schoba nomine ingentibus copiis aduersus Israelitas aciem direxisse: Iosue, qui tum summæ rei præerat, cùm florentissimo exercitu prodijt illi obuiam, vt incitatissimum furorem reprimeret. Mater verò Armeni Naga veneficijs famosissima, filio velificata, suis carminibus Hebræos iuxta septem turrium ferrearum septa dicitur conclusisse. Quo spectaculo Iosue territus, cõsilium à necessitate petijt, & alligata ad columbæ alas epistola, eandem ad ducem Ianiah & sacerdotem Phinees auxilij implorandi causa demisit. Illi repente aduolant, & Phinees quidem, vt à Iosue fuerat monitus, reflexa tuba clarissimè personat: Hoc sonitu, mirum! ad singulos clangores singuli muri corruunt, & paulatim totus ille ex ferro labyrinthus, quo Israelitæ tenebantur vndique circumuallati, dissoluitur. *Vide Seruar. in Iosue cap. 24.*

Ap. Rectè accommodaretur concionatoribus, & sacerdotibus, qui columbæ, hoc est, Spiritus sancti ductu, tuba verbi Dei, septem lethalium vitiorum arces diruunt, & fideles asserunt in libertatem.

Fulmen ab ore venit.

LXVIII. TVMVLVS SARDANAPALI.

Vanitas rerum humanarum.

SARDANAPALVS monumentum habuit in

Strab. l. 14. Ath. l. 14. quo statua consertis digitis sonum editura videbatur.

AP. Significat humana omnia esse quod ait D. Gregorius Nazianz. φόφον χέρος χροτούσης. *Strepitum manus plaudentis.* πιότα ὄντα, πιότα ἐφήμερα, πιότα ἄπιστα.

in Odis.

LXIX. TVRRIS SAPIENTVM.

Ecclesia.

Philost. in Apoll. l. 2. c. 16.

SAPIENTES Indiæ ad hyphasidem amnem turrim habitant; quam ne mille quidem Achilles, aut ter mille Aiaces expugnassent, ita & cœlestibus præsidiis erat munita, & tonitruum fulminumque terroribus circumuallata. Eadem Panes fulminauit, cum infesto agmine in eam assilirent, & Bacchum cum toto exercitu fugauit.

AP. Hyphasidarum præsidio longè præstantior turris Ecclesia, quæ sapientes incolas & moderatores habet Episcopos. Hi diuini verbi fulmine, Panum & Bacchorum, an potius turpium hæreticorum dementissimos impetus frangunt.

Alcimus Auitus l. 4.

Crebras Ecclesia vera procellas
Sustinet, & sanis nunc diuexatur ab vndis
Hinc gentilis agit duros sine more furores,
Hinc Iudæa fremit, rabidoq; hanc impetit ore.
Hæreseon vesana furens exinde Charybdis
Concutit, & Graium sapientia stulta sophorum,
Sed clausam vacuo pulsant impune latratu.

LXX. VAS ECHINVS.

Fori molestia.

ERANT apud veteres vasa Echini nomine nuncupata, vt quæ Echini animalis speciem illis spinis

spinis armatam referrent. Eorum in iudiciis vsus, ἔχινον καὶ οὗ αἱ μαζιμίαι ἐμβληθεῖσαι κατισχναίνουτο. Echinus vas erat in quod testimonia immissa signabantur. *Iul. Pollux in Onomastico.*

AP. Iudiciorum seueritas & forensis operæ morosæ difficultates significantur. Synesius in Epistola ad Ioannem deterret eum à forensi opera, & multa habet de hoc argumento: ad summum vocat, ἀγορὰν παρεχομένην ἀνθρωποπάρια ἀναιδῆ καὶ παμπόνηρα, καὶ οὐδὲν ὑγιές· ἀλλὰ λοίδορα καὶ κακορρήμονα εἴδοτα.

LXXI. VASCVLVM INTEMERATVM.

Sanctitas intacta.

EST apud Arcadios aqua ad Nonacrin, Styx appellatur, homini, pecudibusque mortifera, cuius tanta est vis, vt vasa vitrea, Crystallina, myrrhina, testacea, cornea, ossea, ferrum item, æs, plũbum, stannum, argentum, electrum, aurum soluat, vt acetum vniones, & adamantem lapidum omnium peruicacissimum hircinus sanguis. Sed tamẽ cum omnia styx dissoluat, sola equi vngula continetur, vt vasculum nec superare, nec vllomodo findere possit. *Pausan. in Arcadicis.*

AP. Peccati originalis labes in terras quasi Styx effusa exundabat, & omnia vi quadam importuna violabat, nihil omninò ferreum, quod eius retardaret impetus. Inuẽtum est Mariæ vasculum vnum non quidem ex vngula equi conflatum, sed à Spiritu S. communitum, quod solum intemeratum permaneret, & nihil pestiferi liquoris ad suam labem instillari sibi pateretur.

LXXII. VNGVENTVM NVPTIALE INDORVM.

Concordia Nuptiarum effectrix.

Philost. in vit. Apoll. li. III. c. 1.

AD Hyphasidis fluuij ripas nascuntur arbores è quibus vnguentum stillat, quo nisi obliti fuerint coniuges, imperfectæ nuptiæ & minimè gratæ veneri existimantur. γάμος τελὴς δοκεῖ ἢ ὀδὲ ἐς χάριν τῆ Ἀφροδίτη ξυναρμοσθείς.

Homerus Odyss. 2. vers. 82.

AP. Bonus odor nuptiarum concordia.

Οὐ μὲν γὰρ τοῦγε κρεῖσσον κτεάτεσσιν ἄρεσσον,
Ἢ ὅτ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή.

Non enim eo quicquam præstantius, quam cum concordes consilijs rem familiarem administrant, vir atque vxor.

LXXIII. VRBS EVSEBES.

Religio & pietas.

SILENVS apud Ælianum narrat extra hunc orbem terrarum, vnicam esse continentem omni bonorum genere refertam. In eadem duas vrbes maximas, nihil verò mutuò sibi similes, quarum altera dicatur Machimus, id est, pugnax altera εὐσεβὴς, id est, pia. Pios igitur in pace vitam agere, & amplissimis opibus fructum ex terra capere, sine aratris, & bobus: agricultura, semineque nihil opus esse, eosdemq; à morbis immunes vitam peragere in suauissimo risu, & voluptate. Adeo verò sine controuersia iustitiam colere, vt persepe dij quoque immortales non dedignentur illorum vti commercio.

Ælian. li. 3. Var. hist. c. 18.

AP. Icon est religiosæ vitæ, in quam ob morum singu-

singularem innocentiam, omnis bonorum vbertas exundat.

O niueas luces! ô tempora dulcia! verè
Aurea Saturni sæcla fuere senis
Nunc ferrum erupit, rabiesq; asperrima ferri. — *Cornelius Gallus.*

LXXIV. VRBS MACHIMOS.

Belli studium vel militia Religiosa.

SILENVS eodem loco meminit ciuitatis, quæ μάχιμος, hoc est, pugnax à perpetua bellorū contentione nominatur. Qui Machimum incolunt ipsi belliçosissimi sunt, & arma induti bella semper gerunt; finitimosque in suam potestatem redigunt. Atque hæc vna ciuitas in plurimas gentes imperium tenet. — *Ælian. l.3. Var. Hist.*

AP. Typus est belliçosæ ciuitatis, vel certè duæ vrbes Eusebes, & Machimus in ipsa religione sunt, in qua fortiter contra permotiones, & vitia pugnandum, cum quibus bellum intestinum est, & perpetuum, at ijsdem domitis, lux suauis & omniū deliciarum vbertas oboritur. Στρατεία τίς ἐστιν ὁ βίος ἑκάστου, καὶ αὐτὴ μακρὰ, καὶ ποικίλη. *Militia est cuiusque vita, & diuturna quidem, ac varia.* — *Arrian. Epicteti li.3. cap.24.*

LXXV. VRBS MARONEA.

Regio cauponi addicta.

MARONEAE cum quibuldā sodalibus potans Stratonicus, si per ciuitatem oculis tectis duceretur, quo in loco ciuitatis esset, cognoturum se dixit. Opertis deinde deductus oculis, interrogatus vbinam esset: in caupona, respondit, tanquam caupona foret tota ciuitas. — *Athenæ. Deipnosoph. li.8.*

AP. Maronea typus est temulentæ ciuitatis, & cauponis addictæ, quod per se genus est nequissimæ leuitatis, & grauibus viris indignissimum. In cau-

Athen. l. 13. caupona bibere, & comesse, ne frugi quidem seruum sustinere refert Isocrates. Areopagitæ vetuerunt ad Areopagum quendam accedere, qui in caupona pransus esset.

LXXVI. VRNA BELI.

Auaritia.

Ælian. l. 13. cap. 3. XERXES Darij filius effosso vetusti Belli monumento vitream vrnam reperit, vbi iacebat in oleo cadauer, non tamen plena fuit vrna, vacuũq; summis labris fere palmæ spatium habuit. Adiacebat vrnæ columna exigua, in qua scriptum continebatur, eum qui sepulchrum aperuisset, neque repleuisset vrnam, pessimè habiturum. Quo lecto Xerxes expiauit, & oleum celerrimè iussit infundi, nunquam tamen, licet summa vi niteretur, explere potuit.

APODOSIS.

Auaritiæ insatiabilitas. Belus primus fuit, quî cupiditate ardens rem communem sibi propriam fecit. Itaq; & demortui vrna natans in oleo signãter oleum sitit, nec vlla ratione expleri potest, quod inexplebilem cupiditatis sitim significat.

Seneca de Benefic. l. 2. cap. 27. *Multo concitatior est auaritia in magnarum opum congestu collocata: vt flammæ infinito acrior vis est, quo ex maiore incendio emicuit.*

FINIS.

INDEX HISTORICVS
IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum; secundus Symbolum significat.

ABIES 9.57
Abydenus flultus 4.1
Acephalus stella 1.17 5.4
Accipiter ab Ardea superatus 6.1
Acanthis in spinis 6.2
Achates 11.15
Achates Pyrrhi 11.16
Adamas à summo Hebræorum Pontifice gestatus 11.14
Adonidis templum leones manuefaciens 2.5
Adonidis piscis 8.9
Adulteri lana coronati 5.55
Æginetarum sepulchrum 5.1
Ægyptiorum funeratio 5.2
AEgyptiorum sceletus 5.3
AEgyptiorum Sairei 5.6
AEgocephalus 6.3
AEgyptiorum victima 5.7
AEneanes 5.13
AEnetus Quinquertio 4.6
AEsculapij imago 2.6
AEsopodori censura 3.17
AEthiopes Solem Orientem detestantes 5.8
AEthiopibus Christianis vas aureum terra refertum præfertur 9.41
AEthiopum Christianorũ mos 5.9
AEthiopum cadauera AEtites & Gasideus 11.17
AEtnæi fratres 3.8
AEtnæus piscis 8.2
Africani viatores gallum ferunt aduersus Basiliscos præsentissimum remedium 6.57
Africæ inuocatio 5.70
Agasiclis Tripus 3.9
Accessæus 4.2
Agriophagorum & Sambrorum rex 5.10
Agnus herba 10.1.
Agnus Tanagræus 7.1
Aij vox 2.7
Alagabalus 11.9
Albanorum mortui 5.11
Albanorum victima 5.12
Alban animal 7.2
Albula 1.29
Alcyon 7.3
Alectoria 6.5
Ales venator 11.18
Alexander Lysippi 5.7 3.10

Alexan-

Alexandri thus 3. 11
Alexander cum Baccho moriēs expostulat 4. 3
Alpheſtæ 8. 10
Alphora 8. 11
Amianthos 11. 19. & 11. 20
Amnes quatuor paradiſi 1. 27
Amnochryſus 11. 21
Amoris deſcriptio 2. 18
Amphiarai telum 12. 3
Amphodites xenocratis 12. 2
Amygdalum 10. 2
Anachoretæ prudēs factum 3. 12
Analecta deorum colligēda 2. 4
Anaxander 4. 4
Anaxenor in Iouis purpura 4. 5
Androdamas 12. 22
Angeronæ 2. 12
Angyiæ 5. 15
Anguilla Padi 8. 12
Anguillæ ſobrietas 8. 14
Anguillarum piſcatores 8. 13
Animalcula Phœdonis 9. 5
Annuli Iarchæ 11. 66
Annulus Helenæ ſeu Afterites 11. 65
Annulus Salomonis 11 67
Anoſtus 1. 72
Anſer lauro inimicus 6. 8
Anſeres Tauri montis 6. 9
Antheas ad Muſicam 4. 7
Anthiæ & Scari ſocietas 8. 16
Anthias ſacer piſcis 8. 15
Antiochi 3. 13
Antiochi nummus 2. 73
Anthracit 11. 23
Antonius Salomon dictus 4. 44
Antonij antrum Bacchicū 4. 8
Apellis venuſtas 3. 14
Apellis & Protogenis tabula 1. 2
Apes Teuthrantis 7. 4
Apes vnguentis infeſtæ 9. 6
Apicius 4. 9
Apum direptio perfumum 9. 7
Apollo auritus 2. 9
Apolloniatarum regio quam ignis non lædit 1. 73
Apollinis Spondij ara 2. 10
Apollodor. pictor moroſus 4. 61
Apus ſiue auis Paradiſiaca 6. 78
Apuſcidamus 1. 31
Aqua Ciceroniana 1. 37
Aquila ad Cornices 6. 11
Aquilæ fel 6. 12
Aquilæ oua in pelle vulpina 6 13
Aquilæ iuuentus ex Sadaia 6. 14
Aquila inter pſittacos 6. 15
Aquilæ pullus vnus 6. 16
Aquilæ à Polypo domita 6. 17
Aquila pullum eijciens 6. 18
Aquilæ pennæ 6. 19
Aquila Imperatoris aurea pyrę inſidens 6. 20
Aquila Iouis 6. 21
Aquila meſſoris 6. 22
Aquila alba Pythagoręi 6 23
Aquila Seſti 6. 24
Aquila Stellaris Taurum vexans 6. 25
Aquila Tilgami 6. 26
Aquila Valeriæ lupercæ 6. 27
Aquitanorum regum imperiū 5. 16
Ara Muſarum & ſomni 2. 63
Ara pura 12. 4
Arabiæ ſacri 5. 17
Aræ Coſſiorum 12 5

Araneæ 9.10
Araneæ Apulæ remedium Mu- 9.11
Arsica
Araneæ Thebanorum 9.12
Aranearum venator 9.13
Araneus 6.14
Arbor Xerxis aurea 12.6
Arbor ἄγνος 10.3
Arbor Antistrophos 10.4
Arbor ἄτυφος 10.5
Arbor Hispaniolæ 10.6
Arbor immortalis 10.7
Arbor Indica 10.8
Arbor medullæ ferreæ 10.9
Arbor Musa 10.10
Arbor Theræ 10.11
Arbor Vspalæ 10.12
Arbores Indiæ 10.13
Arbores lanigeræ 10.14
Arbores melliferæ 10.15
Arbores Sodomæ 10.16
Arbores Solis & Lunæ 10.17
Arca Typhonis 12.7
Archytæ columba 12.8
Argiuorum δέρματικά 5.18
Arianus sponsus 5.19
Aricinæ Dianæ ara 2.16
Aristomenis Aquila 6.26
Arrachion 3.15
Arotanus 8.17
Artemon 4.10
Arundo ranarum Ægyptiarum nido superior 9.15
Arurophylax 11.24
Asbamæa aqua 1.32
Asbestos lucerna 12.9
Asclepiades 3.16
Asella Oeni 7.5

Asellus marinus 8.18
Asilus Thynnorum vexator in tranquillo mari 7.19
Asinus Ambracidarum 7.6
Asinus Ammonij 7.7
Asinus balneatoris 7.8
Asinus Mauritius 7.9
Asinus Nauplienſium 7.10
Asinus Pictorienſis 7.11
Asinus Saracororum 7.12
Asinus Tiberij radios emittentis 7.13
Asini albi capite purpureo 7.14
Asini Epei tributum 7.15
Asius lapis 11.27
Asphaltites 1.33
Asphodelus ſolus Gigoniam pertam mouet 10.18
Asphodelus vermis ibid.
Aſpides Ægyptiæ 9.17
Aſpis Ægyptia 9.16
Aſſinorum paradiſus nefariè ridiculus. 1.25
Aſterias 6.6
Aſto z 8.20
Aſtomi 4.11
Aſturco Neronis 7.16
Aſtures 6.28
Atergatidis piſces 4.12
Athanatos 4.13
Athenienſium iudicũ cruenta ſubſellia 5.20
Athletæ 3.8
Attagen 6.29
Attagenes Ægyptiorum 6.30
Attilus & Clupea 8.21
Aues Caſiæ 6.31
Aues Diomedeæ 6.34

Aues Hercyniæ 6.35
Aues contra Solis insidias munitæ 6.36
Augustus ludens cũ Aquilis 3.19
Augustus puer ranis silentium imponens 3.20
Auis Caspia 6.32
Auis δίκαιος 6.33
Aurata piscis 8.22

B.

Baras 8.6
Babylonij muri 12.10
Bacchi moderator pluuius Iuppiter 2.40
Bacchi recti ara 2.15
Bacchi templum 2.14
Baculus Tauromenienſis Trapezitæ 12.11
Balæna cum musculo 8.23
Balearicorum victus 5.22
Balsama Arabiæ 10.20
Balsamum 10.19
Barbarorũ noui orbis mos 5.23
Basilicum 10.21
Basiliscus AEgyptius 9.18
Basiliscus ad speculum moriens 9.19
Bazanus 9.48
Berneca seu Barliathes 6.37
Bestiolæ Gontrani Regis 9.20
Bocchyris 3.21
Bœoticorum oraculum 5.21
Bœotiæ lacus 1.34
Brachmanum auditorium 5.24
Bremus 3.57
Brielij fons 1.35
Bos Susis 7.17
Boues Neurici 7.18
Bupreſtis 9.21

C.

Calanus 3.22
Calani Corium 3.23
Calceus Rhodopes 12.12
Calliouymus 8.24
Caligulæ acerui aurei 4.14
Caligula pro Baccho ornatus iura reddens 4.15
Caligulæ caput in Iouis corpore 4.16.
Caligulæ palma 4.17
Caligulæ templum 4.18
Caligulæ triumphus 4.75
Caligulæ equus incitatus 7.50
Caliphas in auro perijt 4.14
Caluus ager 1.77
Cambles 4.19
Camelus 7.19
Canathus fons apud Argiuos 1.66
Cancer 8.25
Canis AEsculapij 7.20
Canis ad Nilum 7.21
Canis vomens 7.22
Cannæ Apologus 6.91
Cantibaris 4.20
Capito piscis 8.26
Capra glaupium 7.23
Capra Indica ad Cinnamomũ 7.24.
Capra oliuam 7.25
Capri 6.38
Caprificus 10.22.&23

Carbunculus 11. 25
Carintiorum ritus in creando Duce 5. 31
Caroli Ducis symbolum 10. 4
Carthago placenta 12. 13.
Castellum Taurisiense 12. 14
Catus à pica deuorata strangulatus 7. 26
Καταχεχαυμένης vitis 1. 36
Cauniorum Theomachia 5. 25
Celtæ apud virorum fortium sepulchra abnoctabant 3. 39
Celtiberorum equi 7. 32
Cepphus & Larus 6 69
Cepus 8. 27
Cereus spinosus 10. 24
Cercetum manicularij 5. 26
Cerigonum catuli 7. 27
Ceron & Melas 1. 36
Chalcidicæ cœnæ procœmia 5. 27
Charadrius 6. 79
Charetis stratagemata 3. 24
Chelonites 11. 26
Chernites 11. 27
Choreæ lapponum 9. 52
Chosrois cœlum 1. 5
Chrysaconios 11. 28
Chrysolectrus 11. 29
Chrysopole 10. 25
Chrysoprasius 11. 30
Cicada Eunomij 9. 22.
Cicadæ Rheginæ & Locræ 9. 23
Cicadæ ingenium 9. 28
Ciconia Tarentina 9. 40
Ciconiæ 6. 41
Cimmerij 5. 28
Cindacullus mons 1. 58
Cindiorum oraculum 5. 30
Cippi cornua 3. 25
Cithara herba 10. 26
Citharœdus Iasiorum 4. 28
Citharœdus piscis 8. 28
Cizici fons 1. 38
Claua leoni insidens 12. 15
Cleon larus donorum 6. 69
Climacides 5. 29
Clitor fluuius 1. 39
Cliti Amorgos 4. 32
Clypeus Herculis aureus in templo Sapientum 12. 16
Clypeus Laconis muscifer 12. 17
Cœlum maiestatis & regij animi dominatus symbolum 1. 5
Cœlum fori Babylonici 1. 6
Cœnipetarum seruitus 5. 59
Columbæ vnguenta æ 6. 43
Columbæ designant Voluptuarios 9. 3
Columba gemmis picturata ad Idolum Veneris 6. 42
Comates 3. 26.
Conchæ sensus 8. 29
Congi rex equinam caudam ex humero pendentem gestat 11 47
Copronymi fœditas 9. 92
Cor Germanici 1. 7
Cor 3. 4
Cor in anchorali fune 3. 5
Cordylus 8. 30
Coriandrum 10 27
Cornicula Socratis 6. 46
Cornix Marretis 6. 44
Cornix procul à Parthenone 6 45
Corona Dauidis ex auro Moloch

Ioch 12. 18
Corona Solis & Lunæ ſpecie 4. 75
Corui 6. 49
Corui albi Islandiæ 6. 15
Corui φιλοσοργία 6. 52
Corui Delphicæ Mineruæ 6. 51
Coruus marinus 6. 47
Coruus S narum venator 6. 48
Crera noctuarū expultrix 1. 34
Cretenſium leges Muſicæ 5. 31
Crocodili catulus 8. 33
Crocodili & canis Apologus 7. 21
Crocodilus Ibidis penna retardatus 8. 31
Crocodilus ad Palmā religatus
Crocodilus ad Suem 8. 34
Crucis potentia 10. 4
Cuculus Iunonis 6. 54
Culex 9 24
Culices leonem 9. 25
Cupido AEgyptenſis 7. 17
Cupido κεφαλνοφόρος 2. 18
Cupido Patri & Paupertatis filius 2. 19
Cupidinis telū in Dianæ tēplo pendens in vacuo 4. 38
Cupreſſus blattas non ſuſtinet 10. 28
Cupreſſus Veſpaſiani 10 29
Cyanus auis 6. 55
Cygnus 6. 56
Cylicranes 4. 23
Cynoceti halus 7 28
Cynocephalus 10. 30
Cyri ager 3. 27
Cyri Tibicen 3. 82
Cytharus 8. 35

D.

DAR 11. 31
Delphines Cærani 8. 48
Delphini 8. 40
Delphinus 8. 36
Delphinus anchora implicatus 8. 37
Delphinus ſēper mouetur 8. 39
Demadis Athenæ 3. 29
Demetrij ſtatuæ in matulas cōflatæ 4 24
Democharis 4. 15
Democriti Dij pœna & beneficium 2. 2
Dexicreontis aqua 4. 29
Dialecticæ deſcriptio 6. 24
Dialis Religiones 5. 33
Diana Cyndias 2. 20
Diniæ cælum terrenum 1. 7
Diogenes Epicureus Sacerdos Virtutis 4 27
Dionyſius in aqua 11. 32
Dionyſij columbæ 4. 28
Dionyſij filiæ 4. 29
Dipſas 26 & 27
Diradis ſacerdos 3. 30
Dodecatheos 10 31
Domitiani cæna funebris 3. 31
Dorionis votum 4. 30
Draco marinus 8. 41
Draco aues compeſcens 9. 28
Draco Cretenſis 6. 29
Draco necans elephantum & vicſſim à mortuo peremptus 9 30
Draco à formicis cōſūptus 9. 31
Dracones barbati 9. 33

Draconibus Indicis coccum auratum rete 9. 35
Draconis cor comedens 9 32
Draconum mala gramina 9 34
Drynas 9. 36
Dyndimenes simulachrũ 2.21

E.

Echini partus 7. 48
Echinus 7. 47
Echinus Laconis. 8. 43
Echinus marinus 8. 44
Eicadastes pugnans in placentas 4. 31
Electrum 11. 33
Elephanti gemitus 7. 37
Elephanti hordeum 7 38
Elephanti lingua 7 39
Elephanti litteræ 7. 40
Elephanti partus 7 43
Elephanti potus 7. 44
Elephanti Ptolomæi 7. 45
Elephantinus ager 10. 11
Elephantis adeps 7 31
Elephantus 7. 29
Elephantus Aiax 7. 32
Elephantus Aiax honore spoliatus moritur 7. 33
Elephantus caduco trunco innixus 7. 34
Elephantus draconem mortuus occidit 7 35
Elephantus gemino corde 7 36
Elephantus ad Musicam 7. 41
Elephantorum purificatio 7. 46
Elephantorum olea 7. 42
Elephas ad aspectum Virginis miteſcit 7. 30
Elias flamma enutritus 11. 35
Ellebori 22. potiones bibit Eudemus 7. 95
Elisij Turcarum campi 1. 7
Enalli emersio 3. 32
Enydros resurrectio 8. 32
Ephesiorum edictum 5. 34
Epicteti dictum graue 5. 73
Epidotes leonem calcans 2. 22
Equa Phidolæ 7. 49
Equi Celtiberorum 7. 52
Equi Volsilupi 7. 53
Equites à balneo 5 35
Equus ab Antho superatus 6. 10
Equus Pausonis 12. 19
Equus incitatus Caligulæ 7. 50
Equus Theonis 12. 20
Equus lenæi 7. 51
Erici ventosus pileus 4 34
Eros & Anteros 2 23
Euenius 4 35
Eumenis venustus Apologus 3. 33
Eupheme Musarum nutrix 2. 24
Eupompi dictum 3 34

F.

Faber piscis 8 28
Fani mensis Pharnacis 12. 21
Fabriciani Venus 4. 37
Fabulinus Deus 2. 25
Fasten pisces 8 46
Fauor Deus 2. 25
Felis Afra 7. 54
Felis in Crocoto 7. 55
Ficus 10. 32
Fistula Gracchi Rhetoris 12. 22
Finni ventorum venditores 5 36

Fœnum Græcum 10. 33
Fons Aesculapij 1. 28.
Fons Alexandri 1. 30
Fons Christi ibid.
Fons Cupidinis 2. 40
Fons Epiri 1. 41
Fons Indiæ aureus 1. 44
Fons Indiæ aureus & ferreus 1. 45
Fons Insulæ saxosæ 1. 46
Fons Sardiniæ solifugæ remedium 1. 55
Fons Siculus 1. 57
Fons Solis 1. 61
Fons Virginis balsamum vegetans 1. 65
Fons Vmbriæ 1. 67
Fontes Fortunatarum insularum Antistrophi 1. 47
Fontes Obliuionis & Memoriæ ad Orchomenon 1. 51.
Fonticulus Gelopum 9. 8
Fontinalia 5. 37
Formica crescens in elephantum 9. 37
Fomicæ Indorū auriferæ 9. 38
Fortuna principium aureated mutatoria 2. 27
Fortuna viscata 2. 28
Fortuna Seueri 2. 29
Fortuna Plutum gestans 2. 26
Fortunæ obsequentis pullus Seruius Tullius 2. 30
Forum Areopagi 12. 23
Fulmen Mithridati adulās 1. 19
Fuluius Argentarius 4. 36

G.

GAGEATES in aqua 11. 34
Gallorum Soldurij 5. 38
Gallus 1. 42.
Gallus Leonis & Basilisci timor 5. 57
Gallus Methonensis vites suo cruore expians 5. 58
Gemmæ rationalis 12. 14
Gerardi cultus in Beata Virgine. 5. 70.
Gladius Caroli Magni 12. 24
Glaucus piscis 8. 47.
Glaucus victor ab aratro 3. 35
Glosso petra 11. 35
Glottis 6. 59
Gnides amnis 1. 43
Gonia petra aquam & ignem fundens 11. 36
Gothorum mos 5. 39
Gothorum regalis mensa 5. 40
Gracculus 6. 60
Græcorum ritus in Σεμνεῖα. 5. 41
Granadilla 10. 34
Grues 6. 62
Grus cum lapillo 6. 61
Gruum penna 6. 63
Gulo 7. 56
Gymnosophistæ ad Solem 5. 42

H.

HALCIONES 4. 4
Hasta Constantini erecta in Crucem 12. 25
Harpastæ Senecæ 4. 38
Hecatoncephalos 10. 36
Helena Zeuxidis 2. 3
Helenium 10. 35
Heliconis fertilitas 1. 69
Heliodromus 6. 64

Heliogabali conuiuium 4. 39
Hemerocallis flos 9. 53
Herici Magni apophthegma 5. 32
Henrici Imperatoris admirabilis manſuetudo 8. 9
Hephæſtionis os ſigillatum 3. 36
Herba Sabina 10. 37
Herba viua 10. 38. & 39
Hercules Muſagetes 2. 31
Herculis ara Didymæa 2. 32
Herculis claua canes fugans 2. 33
Herculis pomum 2. 34
Herinacei vrinam tabificam reddunt in extremo diſcrimine 7. 38
Herinaceus 7. 57
Hexeconthalithos 11 37
Himeræus 1. 49.
Horologium Caroli Quinti in annulo 11. 98
Hippomachi virga 3. 37
Hipponeæ corollæ 5. 43
Hirundines Volaterranæ Cecinæ 6. 65
Hirundinum murus ſiue Chelidonius 6. 66
Homerus melle alitur, & nouem voces auium edit 11. 35
Hominis cor 3. 3
Hominis manus Deo dicata 3. 6
Horti Tantali 10. 39
Hyacinthus inter ignes illæſus 9 60
Hyacinthus 11. 38
Hyæna 11. 39
Hyæna 7 59
Hyæna 7 60
Hyſtrix Ludouici 7. 61

I,

IASPIS 11. 40
Iberi Nyctoblepæ 5. 44
Ibericarum Zona 5. 45
Ibidis nidus in palmis 6. 68
Ibis 5. 67
Ibis infeſta ſerpentibus 6. 68
Icarus Agarenus 4. 51
Ichneumou 9 39
Ignis diuinitatis & potentiæ ſymbolum 1. 20
Ignis Mithræ præuius Regũ 1. 22
Ignis regiæ maieſtatis imago 1. 2
Ignis flaminis dialis 1. 21
Imago Antigoni 12. 3
Imago Demi Zeuxidis 12. 27
Imago Helenæ 12. 28
Imago perdicis ad Satyrum Protogenis 12 29
Imago Terpſiſtheæ 12. 30
Imago Virginis inter lilia 12. 31
Incorruptum 71
Indi auriti 5. 47
Indi ab Phraotæ regis reditum accenſis ex ara ſolis facibus obuiam procedunt 1. 2
Indorum dolia 5. 49
Indus parentum cineres in proprio capite ſepeliens 3. 38
Infans matris vterũ repetens 3. 1
Infans Raſcatinus in vtero plorans 3. 2
Ioues Spartani adorati 2. 36
Ioues Olympij cacchinnus 4. 6
Iridis fructus 10. 41
Iſis mammoſa 2. 35

Iphomathæ Iouis signum 2.20
Iudicum imagines sine muni- bus 5.50
Iuno Moneta 2.37
Iuno Acræa 7.23
Iunonis argiuæ & Dianæ Æto- licæ lucus feras manuefaciēs 1.78
Iunonis ara cinericia 2.38
Iuppiter arietinus 2.39
Iuppiter consiliarius 41.2
Iuppiter centumpeda & Tigil lus 2.42
Iuppiter Creutensis 2.43
Iuppiter Custos 2.47
Iuppiter Musarū abactor 2.44
Iuppiter pingens centauros in nubibus 2.45
Iuppiter Phydiæ & Iuppiter Ho mericus 2.46
Iuppiter Menecrates 4.40
Iustiniani stragula feralis in qua mors ludit inter triūphos 3.39
Iustiniæ nummus 2.48
Ixionij amici Heliogabali 4.41

L.

Lacharis fuga 3.40
Lacus Polycriti 1.52
Lamiæ oculi 2.49
Lampades Imperatoribus & Pa triarchæ præiatæ 1.21
Lampas ad ranas 8.77
Lapis παυσίλυπος 9.11
Lapis annuli in quo casus Phae- tontis expressus 11.8
Lapis Phœnicum naturali Solis imagine impressus 11.9
Lapis fatuarum 11.10
Lapis pietatis ibid.
Lapis Sicyonius 11.11
Lapis Solis 11.12
Lapis Σωφρονιστής 11.13
Larus 6.69
Latona Deliaca 2.50
Laurea œstris inimica 10.42
Laurea Cyzici ibid.
Lenæi equus 7.51
Leo captus à lepore 8.64
Leo ad crucem stratus 7.66
Leo se flagellans 7.68
Leo Hermiæ 7.69
Leonisimiam vorans 7.31
Leonis & canis colloquium 5.29
Leonis educatio 67
Leonis cauda ἀλκαία 7.68
Leonis oculus 7.72
Leones Megarensium 7.70
Leonum Catuli 7.95
Lepus dono datus in ignauiæ Symbolum 7.75
Leucas petra 11.41
Leucrion 10.44
Leucophyllus 10.45
Lignum parebum 10.46
Lilia inter carduos 10.47
Liparia 11.42
Locustæ Cyrenaicæ 9.48
Locustarum vox 9.49
Lophis 9.72
Lucerna Callimachi 4.61
Lucerna piscis 8.48
Luerius 3.41
Luna crescens ortus spectat 1.15
Luna piscis 8.5
Lunæ simulachrum cur accipi- tris

tris capite 1. 13
Lunus Deus apud Carras ibid.
Lupinum 10. 48
Luscinia Epulonem suum dis-
cruciat 6. 70
Luscinia Stesichori 6. 71
Luscinię cor quid cōferat 6. 72
Luscinię Orphei 6. 78
Lusię pisces 8. 5
Lupi ad pyram capti 7. 77
Lupi Mæoridis paludis 7. 76
Lupus ad Squillam 7. 74
Lupus Venetus 7. 75
Lycæna mons vmbrarum ex-
pers 1. 79
Lychnis 11. 43
Lychnopopœia 5. 51
Lychnulus Epicteti 12. 32
Lyci Dæmonis clientes 2. 51
Lyra Timothei 12. 33
Lysimachus cœlum hasta feriēs
4. 42

M.

Magnes Orientalis 11. 44
Magnes ad ānulos 11. 45
Malum Persicum 10 49
Malus punica & vitis frugifera
radice 10. 50
Marcelli statua 4. 43
Marcolis quid 2. 52
Marcus Antonius Salomon dic-
tus 4. 44
Mariæ Virginis honor 5. 80.
l. 11. 53. & 63. l. 12. 4 & 53
Marsupium à milvo raptū 6. 77
Martichora 7. 78. & 79
Martini V. symbolum 3 39
Matreæ bellua 7. 80
Megarensium comitia ad plures
5. 52
Melanuri cautio 8. 49
Meleagris 6. 73
Mel Heptacometarum 9. 8
Mel Hircaniæ 9. 9
Mellis & lactis prægustatio 5. 53
Menippi amasia 4. 45
Mensæ larchæ 12. 34
Mensa S. Sophiæ ex omnibus
metallis & gēmis cōflata 11. 1
Mercurius Vialis 2. 52
Merops 6. 74
Methe Pausiæ 2. 53
Methodij pictura 3. 42
Mexicanæ victimæ 5. 54
Midæ ara 2. 13
Milo 3. 43
Milo lyceī columnam sustinens
3. 44
Milui nūcij veris adornati 6. 75
Miluus Iouis sacra non rangit.
6. 76
Minerua Anemotis 2. 54
Minerua Phidiæ 2. 55
Minerua Sattana 2. 56
Minyas 4. 46
Misericordiæ ara inter gladiato
rum spectacula 2 62
Mithridates inter belluarum sa-
tellitium dormiens 4. 47
Modius Indorum 12. 35
Mogoris regis magistratus 3 47
Momi Taurus 2. 58
Momus 2 57
Monoceros in sinu virginis 7. 81
Monocerotis cornu 7. 82

Monocodiata siue auis paradisiaca 6.78
Monamachi exagitantur 9.63
Mons aureus Pompeij 11.3
Morionis prudens dictum 3.45
Morpho 2.59
Moses Ibides defert 6.67
Mosis Abbatis prudens factum 3.46
Mulier formosa alteram fœdā trahēs quid significet 2.61
Mullus Gregalis 8.50
Mulus Athenienſis 7.83
Mundi status Ethica pictura 1.3
Mundus Dei imago 1.1
Mundus Dei liber & tabula 1.2
Muræna 8.51
Murænæ acetum 8.52
Muræna Crassi 8.53
Mures Heracleæ 7.85
Mures Megarenſium 7.86
Murium cornigerorum fabula 4.13
Mus albus Armenius 7.84
Musca seprennis 9.40
Muscæ in cinere 9.41
Muscæ in Olympijs nullæ 9.42
Muscæ Traiani 9.43
Mustella rutam deuorans 7.87
Mustellæ cauda 9.44
Mycerini noctes 4.48
Myndan 11.46
Myoxus 9.45
Myrmicoleon 9.49.& 47

N.

NASAMONES quomodo oracula captabant 3.38
Nauis Salaminia 12.37
Nemesis Marathonia 2.64
Nepenthes 9.11
Nerites 8.54
Neronis calix 4.49
Neronis copæ 4.50
Neronis Icarus 4.51
Neronis piscatio 4.52.
Neruæ fulmen 1.18
Neurorum vita 5.55
Nicee Athenienſiū inuolueris 26.5
Niceſias Alexandri 4.53
Nihil ad Alexandrum Paridis lyra 12.36
Nilus 1.50
Noctua 6.79
Noctua ouis Ciconiæ incubans. 6.80
Noctuæ ouum 6.81
Nomadum opulentia poculum & gladius 4.23

O.

OLiua Byzantina 10.51
Olhua Pygmalionis aurea 11.4
Onesili apes 3.48
Onabatis 5.56
Onocentaura 7.89
Onyx fabri dictatoris 11.47
Opalus 11.48
Ophiogenes seu Hexagon inter serpentes illæsus 9.50
Oraculum de inauribus 12.2
Orcynus 8.55
Oromazæ ouum 2.66
Orphei sudor 3.49
Oscophoria Thesei 5.57

Ossi-

Osiridis cultorum 2.67
Osiridis imago 2.69
Osiridis effigies 2.68
Ossa mortuorum pro nummis 12.38
Ossi fraga 6.82
Ostrea ad vnguentum 8.56
Ostrei sanies in margaritam 8.57
Otacoustæ delatores 5.47
Otis ad canes 6.83
Oues Erycinæ Veneris 7.89

P

PACVVII funeratio 4.54
Pagurus 8.58
Palma 10.52.&53
Palma Augusti 10.54
Palma Persei 10.55
Palma à ramis obsessa 10.56
Palma Syagros aut Margaris 10.57
Palmæ subuersio 10.58
Panis fœderis 10.79
Panœborum reges 5.58
Pantarba 11.49
Panthera 7.90
Panthera Arsacæ 7.91
Pantheræ amor 7.92
Pantheræ & Hyænæ odium 7.93
Papauer lapidiferum 8.3
Papilionum venatio 9.51
Paradisiaca auis 6.78
Parthedon templũ Mineruæ 6.45
Parthorum regis mensa 5.59
Passercluus Arcopagitæ 6.84
Pastinacæ aculeus 8.59
Pastinacæ fatum 8.60
Pauonis linum 6.85
Pauonis fluuiatilis cauda 8.61
Paup ertatis & industriæ ara 2.70
Pausicape 12.39
Pausiæ & Glyceræ certamen 3.50
Pausilypos lapis 11.49
Pecora Indiæ melleo succo saginata 7.94
Pecora Pontica ad Absynthium 7.95.
Pedunculus 8.62
Pelecanus 6.86
Pelecanus 6.87
Pelecanus inter conchas 6.88
Pelecanus ad ignem 6.89
Perdices Paphlagonum 6.92
Perdicum pulli 6.43
Perdix ad casses 6.91
Persarum mos de subleuis 5.60
Persarum Axygala 5.61
Persarum sacrificium 5.62
Persea 10.59
Persici montes 1.71
Pes ligneꝰ in aurea crepida 4.79
ex Phalangij risus 9.52
Phalereï vomica 3.51
Pheneatarum petroma 5.63
Phengites seu Domitiani porticus 11.50
Phidolæ aqua 7.49
Philadelphi lapides 3.96
Philippi Aster 4.55
Philippi calix 3.52
Philippi placenta 3.53
Philippi venatio 4.56
Philoxenus 4.57
Phrixa 10.60
Phryne Delphyca 4.58
Phrynes ambitio 10.42
Phrynes acumen 3.55

Phyſæ iecur 8. 63
Phyſalus 8. 64
Pica 6. 94
Picæ vox 6. 95
Picturæ Zeuxidis 12. 41
Pictura equi 12. 40
Picus martius 6. 97
Pigritia animal 7. 96
Pinnæ & cancri ſocietas 8. 65
Pinnoteræ 8. 66
Piſcator caluariam ſepeliens thesaurum reperit 7. 75
Piſces glaciales 8. 3
Piſces indocides 8. 2
Piſciculus maris Indici 8. 6
Piſcis Noruegiæ Gulo 8 7
Piſcis imperij maris ſymbolū 8. 1
Piſidæ 5. 64
Pithoegia 5. 65
Pixides athenienſium vnguenta riorum 12. 42
Platalea 6. 98. & 6. 96
Platani Themiſtoclis 10. 62
Platanus Xerxis 10. 61
Platanus Cretæ 10. 11
Plutus in Irenes gremio 2. 71
Pluuia aurea 1. 26
Pluuia ferrea ibid.
Pluuia ſanguinea ibid.
Pneumon 8. 67
Poculum corneum Indorū 12. 43
Pocula ex Taxo 12. 44
Polydamas ſaxi ruinam excipiens 4. 59
Polyperçontis ſtratagema 3. 56
Polypus 8 68
Polypi ad concham 8. 71
Polypodis caput 8. 70
Poma Narſetis 10. 64
Pompilus 8. 72
Pomum aureum Fenellæ 11. 5
Pomum Cachi 10. 63
Pomum Henrici aureum 11. 6
Ponti Ephemeria 9 53
Poteſtas ad imum demiſſa 12. 66
Populus alba ad vſum ſacrorum 10. 65
Porticus Heptaphonos 12. 45
Præſter 9. 54
Praxidicæ 2. 72
Procruſtes 4. 60
Protogenis moroſa opera 4. 61
Pſaphon ſiue Annon 4. 62
Pſittacorum cautio 6. 101
Pſittacus Baſilij 6. 99
Pſittacus ſenex 6. 100
Pſilli inter ſerpentes 5. 66
Ptolomæi camelus niger 4. 63
Pulegium 10. 66
Pulex in catena aurea 9. 55
Purpura 8. 73
Puteus Nili imago 11. 58
Pyragnus ex Methodio 10. 67
Pyralis 12. regum 12. 46
Pyrauſtæ interitus 9. 57
Pyrigoni 9. 58
Pyrites equitum velleris aurei 11. 51
Pythagoræorum cenotaphia. 5. 67
Pythæ menſa aurea 11. 2

Q.

Quadrangulus 12 47
Quercus Thurina 10. 11

R.

Rana contra Hydrum clamans 8.74
Rana piſcatrix 8.75
Rana Mœcenatis 8.76
Ranæ Solis nuptias execrãtes 58
Rhetorum Hermæ 12.5
Roberti Ducis Normaniæ Stratagema 3.58
Rododaphne 10.68
Romuli Manipuli 3.59
Rataria 10.69
Reta 12.48
Ruberæ Ranæ 9.59
Rubi ſententia 9.57
Rubi apologus 10.70
Rugiani ab equo conſilium capiunt 5.68

S.

Sabbatius fluuius Iconbathinæ quietis 1.53
Saccarum felicitas 5.69
Sagaris Mariadynus 4.64
Sagitta abaridis 12.49
Sal agrigentinum 9.74
Salamandra 9.60
Salamandræ ortus 9.61
Sálmacis 1.54
Sapphirus Moſis viſione inciſa 11.52
Sapphirus carbunculi parẽs 11.53
Sarthiorum muri 5.71
Sardonyx 11.56
Sargi captura 8.78
Saturni ſacrificium 2.74
Sauromatarum abſtinẽtia 5.72
Sauromatarum virgines 5.73
Scaperda 5.74
Scarabei 9.62
Scari captura 8.79
Sceletus Hippocratis 12.50
Scorpiones in humido viribus defecti 9.66
Scorpiis onuſtus aſellus 9.67
Scorpionis cauda 9.65
Scorpionis aſſultus 9.64
Scorpius & Crocodilus 9.63
Sciluri faſciculi 3.60
Σχόλοπις 8.80
Scopæ florentes 10.71
Scopes 6.102
Scorti acumen 3.61
Scorti animalis cõſecratio 7.97
Scyrus 11.57
Scyrale ſerpens ibid.
Scia fortuna 11.5
Selemnus amnis 1.56
Selene herba 7.42
Selene Simonidis Magi 4.65
Selenites 11.58
Σελήνη 1.14
Selene anchora 3.62
Semenda 6.103
Sepa anguis 9.69
Sepia 7.81
Sepia ad ſaxum 8.83
Sepiæ atramentum 8.82
Septentrionalium ritus 5.76
Serapion 3.63
Serapis triceps 2.75
Serpens 9.1
Serpens vetuſſatem exuens in rima 9.4
Serpentes Meſopotamiæ 9.2
Serpentes volatiles 9.3
Serta Corollariarum 10.72
Sibaris 1.59

Sicli sanctuarij 11. 69
Sides 1 58
Silias 1.60
Simia 7.98
Simia captâ per vinum 7.99
Simia nutrix 7. 100
Simia ad speculum 7. 103
Simiæ Indicæ Deus adoratus 7. 101
Simiæ Pardalis insultãtes 7.102
Simiæ ad viscum cæcutientes 7. 104
Simiarum Indicarũ piper 7 105
Similax 10. 93
Similis quis? 8. 20
Sinitarum sacrum 5. 77
Simulachrum Dianæ Bupali & Anthermi 12. 51
Simulachra intacta 12. 52
Simulachra Polycleti 12. 53
Simulachra Silenorum 12.54
Smaragdi Bactrianorum 11. 61
Smaragdus 11. 60
Sirenes spoliatæ 2. 76
Sirenes 8 84
Sistrum Scamandrinum 10 74
Sol in Iosue monumento 1. 9
Sol viatorem spoliat 8.45
Sol in naui 1. 8
Soli mel libatum 4 15
Solis sacrum 1. 11
Solis victima 1. 12
Solis virgæ 1. 10
Sorades 4 67
Spartanorum lancea 5 78
Spartanorũ senatorũ mos 5 79
Speculum Achaiæ 12.56
Speculum insularũ fortunata rum 12.57
Speculum Smyrnæ 12.58
Sphinges Ægyptiæ 7.107
Sphinx Augusti 7.106
Stasicratis Athos 4 68
Stella 8.85
Stella Acephalus 1.17
Stella Magorum insigne stellatorum Equitum 1.16
Stella Pertinacis ibid.
Stellio 9.70
Struthiocameli oua 6.106
Struthionis oua 6.104
Struthionum aspectus 6 105
Stygis aqua mortifera, solum Asini Scythici cornu non lædit 1.62
Suada & violentia Themistoclis 2. 77
Sulmonensis aqua 1.63
Sus Salaminensium 7.109
Sufides 5.80
Sybaritæ gallos & malleos non ferunt 5.81
Synodites 11.59
Syphones Niliaci 12.55
Syria Dea 2.3
Syrtis anguipes 9.71

T.

TAbula Niconis 12.59
Tabula Theodosij 12.60
Tabulæ Timantis 12.61
Tamendoæ 7.108
Tarandus 7.110
Tauri fabula 4.17
Taurorum regum mos 5.82

Taurus in Ægypto cuius cauda cum luna videtur crescere & minui. 11. 58
Taxus 7. 84
Thamur 9 72
Thessetæ iuxta Mænadē 12. 63
Telesillæ Pharmacum 3 64
Telum Cupidinis in Dianæ tē- plo pendens in vacuo 1. 38
Telyphones 10. 75
Templum Apollinis ex plumis inchoatum 12 62
Testudo vult fieri volucris 4.51
Testudo marina 8. 87
Theagenes 3. 65
Thearrum Pompeij. 12.64
Thebanorum trophæum æreū reprehenditur 4. 76
Themelis nobile exemplū 4 69
Themistoclis Apologus 3.66
Themistoclis Hydrophora 3 67
Themistoclis iudicium 3. 68
Theologi Græci nimis curiosi de cœlo monentur 4 78
Theombrotion 10. 76
Theophylactus Hyppomanes Sacerdos impius 4. 70
Thermutis 9 73
Theudites 8. 8.
Thomyridis factum 4. 71
Thrasidulus lapis 9. 47. & 11 54
Thymallus piscis captus à cu lice 8. 86
Thrasillus 4.72
Thronius Leucophrynes 12. 65
Thuriferæ regionis indicia 5 83
Thusca tibia in supplicijs 5.84
Thymum Atticum vernans in afflatu maris 10.77
Thynnus 8. 42
Tigres Basiliæ 7. 111
Tigris ad tympana 7 112
Tigris nascens 7. 113
Tigris vitreo speculo delusa 7. 114
Tilia 10. 78
Timothei rete 3. 69
Timothei tempestas 4. 73
Tirinthiorum sacrum 5. 85
Tocca 6. 107
Triophthalmos 11. 62
Triremis Agrigentina 4. 74
Trochilus in faucibus Crocodili illæsus 6. 108
Trocta 8. 89
Troglodytarum lacus 1. 64
Trophonij oraculum 2. 78
Tubo Phinees 12.67
Tulippa ad Solem 10 78
Tumulus Sardanapali 12. 68
Turca 11. 54
Turris Sapientum 12.69
Tuditanorum argentea præsepia 11.7
Typhonis Imago 2. 79
Tzangiæ Imperatorum 12.66

V.

Valeria dentata 4.77
Vasculum intemeratū 12. 71.
Vas cinerum 5.4
Vas Echinus 12.70
Ventorum tonitus 1.24
Venus auerrunca 2.80
Venus calua 2.81
Venus cum pectine ibid.

Venus Cnidia 2. 82
Venus Corinthiorum 2. 83
Venus nigella 2. 84
Venus Phidiæ 2. 85
Venus Scopæ 2. 86
Venus Sepulchralis 5. 3
Veritas Sapphirina Ægyptiorum 11. 55
Vespa in aceto 9. 74
Vespæ venenatus aculeus 9. 75
Victima Iunonis coniugalis 5. 86.
Virgo aqua 1. 66
Viscum Gallorum 10. 79
Visinus 3. 70
Vitiorum interitus 5. 87
Vitrum ab Hydrargyro intactum 11. 63
Vnguentum nuptiæ Indorum 12. 72
Vnio ex aqua & fulgure 11. 64
Vr Chaldæorum 1. 20
Vranoscopus 8. 90
Vrbs Eusebes 12. 73
Vrbs machimos 12. 74
Vrsæ 7. 115
Vrsus ab aluearia obtritus 7. 116
Vrsus latens 7. 117
Vrbs Maronea 12. 75
Vrna Beli 12. 76
Vulpes canis vocem fingens. 7. 118
Vulpes ad Erinaceos 7. 119
Vultur ad odores 6. 109
Vultures vento fœti 6. 110

X.

XAQVA 10. 81

Z.

ZABVLVS 8. 87
Zephyrus ad odores 1. 25
Zopyron 9. 76
Zoroastres ab astris incensus. 4. 78.

FINIS.

INDEX MORALIS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum, secundus Symbolum significat.

ABSTINENTIA sanctorum per Iouis aquilam 6. 21
Absurda per Meropem 6. 74
Aduersa augent virtutem, per fœnum Græcum 10. 33 & per Gagatem in aqua 11. 34
Vide Virtus in aduersis.
Adulatorum impudentia per Anaxandrum 4 4
Adulatorum ineptiæ per Niceſiam Alexandri 4. 53
Adulatio impudens per Straticratis Athon 4. 68
Adulatio turpis & ſeruilis per Climacides 5. 29
Adulatores per coruos albos Islandiæ 6. 50
Adulterij deteſtatio per Venerem auerruncam 2. 80
AEgyptiorũ acclamatio in ſacris 1. 1
Adulatores tegunt vitia 12. 26
Adulatio illuſtrium perſonarũ vel milites ignaui per Carthaginem placentam 12. 13
AEmulationis vis per Elephãtum Aiacem mortuum poſt honorem ereptum 7. 33
Agelaſtus per AEgocephalũ 6. 3
Aleatores Zabulo ſacrificantes 2. 87
Alexipharmacum præſtantiſſimum 12. 43
Amantium iræ per caſtellum Taurinenſe 12. 14
Ambitioſi & Cenodoxi cum Luna cõparatio 7. 50 & cũ abiete 9. 57
Ambitio punita 7. 50
Ambitio optimorum ſacerdotiorum periculoſa, per Anachoretæ prudens factum 3. 2
Ambitio per Pyrauſtæ interitum 9. 57
Ambitio per Neronis Icarum 4 51. & per Similacem 10. 73
Amicitia 2. 18
Amicitia fidelis per Gallorum Soldurios 5. 38. & per Turcam 11. 54
Amici aures regum, per Taurorum regum morem 5. 82
Amici improbi per Pantheræ amorem 7. 92

Amicitia opportuna per Cassianes 6.31
Amicitia inuiolabilis per palmas Syagri & Margarides 10.57
Amor cœcus vitiorum per Pantheræ amorem 7.92
Amor cœlestis per fontem Cupidines 1.40
Amor paternus per Vrsę φιλοσοργίαν 7.115
Amores celeriter defloreſcunt 1.48
Amor impurus rixarum ſemen per Helenium 10.35
Amoris conciliarix virtus per Hecatoncephalum 10.36
Amor fortunæ mancipium per Cupidinem Agyrenſem 2.17
Amor fluſtus rerum creatarum per platanum Xerxis 10.61
Amor vitium & morbus naturæ 2.17
Amoris remedium per Leucadem petram 11.41
Amor omnia vincens per Cupidinem χεραυνοφόρον 2.18
Amor dei neceſſarius per Cupidinem pori & paupertatis filium 2.19
Amor mundi per Neritem 8.54
Amor cœlestis & terrenus per Erotem & Anterotem 2.23
Amoris veri vis inextinguibilis per Stellam 8.85
Amor pudore & verecũdia plenus per nigellam Venerem 2.84
Amor coniugum pervictimam Iunonis coniugalem 5.86
Amoris ſympathia per Pyſæ tecur 8.63
Amoris coniugalis inſigne exemplum 6.5
Amor ſui per ſimiam ad ſpeculum 7.103
Amor ſobolis per Pelecanũ 6.86. & per ſerpẽtem 9.1. & per aquilæ φιλοσοργίαν 6.86. & per Delphinos 8.40. & per Glaucum 8.47
Amor Dei non purus per Paphlagonum perdices 6.92
Amor clauſa recludens per Picum Martium 6.97
Anima deo penitus adhæreſcens per Synoditem 11.59
Animæ fibula pulcritudo 2.76
Animus gratus per aquilam meſſoris 6.22. & per aquilam Seſti 6.24. & per draconem Cretenſem 9.29
Animus nihil ſine anima 5.28
Antiquæ leges ſeruandæ per Cnidiorum oraculum 5.30
Antiquorum honor per Themiſtoclis Apologum 3.66
Apellesianorum hæreſis per Zopyron 9.76
Apoſtaſis mors animæ per cenotaphia Pythagoræorũ 5.67
Apoſtoli per lucernam piſcem 8.48
Appetitus dominatus per Rugia-

gianos ab equo consilium capientes 5. 68
Aquila suis pennis cõfixa quid significet 6 47
Arcana principum per Sphingem Augusti 7.106
Arcanum regum silentio constringendum per Hephæstionis os sigillatum 3 36
& per ranam Mœcenatis 8 76
Arrogantia per Æginetarum sepulcrum 5.1
Asper ad monita per Albanem 7. 2.
Auaritia per Caligulæ aceruos aureos 4.14
& per dipsadem 9.26
& per Beli vrnam 12.76
Auari per Aloadas 2. 8. & per Æneanes 5. 13. & formicas Indorum auriferas 9 38
Auari mores ex Phædro 5.13
Auaritia punita per marsupium à miluo raptum 6.77
Auarus dives per coruum Smarum venatorem 6 48
Auarus cumulat bona quibus non vtitur perfelem Afrã 7.54
Auditor imperitus indoctus per Antheam ad Musicam 4.7
Aulicæ vitæ lubrica conditio per Amicos Ixion os Heliogabali 4.41
Aulicorum vita per Scapendam 5.75
Aura popularis per Finnos ventorum venditores 5 3
Aures paruæ similes designãt, magnæ Asininos ex Arist 5.47
Aurium sensus regendus doctrina per Amphotidem Xenocratis 12.2
Austeritas salutaris per Mustellam rutam deuorantem 7.87
& per aues ruta communitas 6.36
Auxilium diuinum in re perplexa 12.59
Auxilium diuinum per Iouem custodem 2.47
Auxilium mutuum per Mercurium Dialem 2 52
Auxilium ab alto per Mineruam Anemotidem 2.54
Auxilium insperatum per aquilam Tilgami 6.26. & per aquilas Valeriæ lupercæ 6.27

B.

Bacchanalia & choreæ per Saturni sacrificium 2.74
Bacchanaliorum exag ratio ib.
Baptismo Dæmones expugnati per Scorpiones in humido viribus defectos 9.66
Baptismus Christi per Monocerotis cornu 7 82
Beatitudinis pignora per põmũ Narsetis 10.64
Beatitudinis species ex præsentibus bonis concepta per calceum Rhodopes ex quo formam rex Ægyptiorum Virginis concepit 12.12

Beatitudo cœlestis bello & laboribus comparāda per mō tes Persicos 1. 71
Barbæ promissio arrogans per dracones barbaros 9 33
Beatitudo post fata per fontem Indiæ aureum 1.44
Beatitudinis vmbra in rebus creatis per Athenas Demadis 3 29
Beatitudo post laborem per 12. regum pyramidem 12.46
Beneficentia & charitas per cultores Osiridis 2.67
Beneficentia 5.41
Beneficiis ferocia mansuefacta per Trochilum in faucibus Crocodili illæsum 6. 108
Bona malis permixta per Polypodis caput 8. 70
Bonum syncerum per ouum Oromazæ 2.66
Bona sine labore per mensas latchæ 12.34
Bona parta sine labore per simiarum Indicarum piper 7.105
Bonitas & mansuetudo per fastien piscem 8. 46

C.

CÆdis symbolum per lapidem Sicyoniom 11.11
Calumnia per Valeriam dentatam 4.77.& per Pastinacæ aculeum 8. 59
Calumnia & mendacium per speculum Smyrnæ 12. 58
Calumniæ pictura 7.28
Calumniator per Cynocephalum 7. 28
Calumniatores puniti per suē Salaminensium 7. 109
Calumniatores obliqui per boues Neuricos 7. 18
Calumniatorum libri per Sepiæ atramentum 8. 82
Calūniatores repressi per Augustum puerum ramis silentium imponentem 3.20. & per mustellæ caudam 9. 44 & per mures Heracleæ 7. 85 & per lampadē ad ranas 8.77
Calumniatores per cliētes Lyci dæmonis 2. 51
Calliditas per Troctam 8.89
Calliditas eluſa per Polypum ad concham 8. 71
Calliditas duorum per Pinnæ & Cancri societatem 8. 65
Calliditas alieno periculo sibi commodum quærens per Simiam 7. 98
Calliditas veteratorū per Vulpem ad Erinaceos 7.119
Castitas dilecta Deo 13. 31
Castitas intacta per herbam viuam 10. 38
Castitas per imperatoriā imaginē non violandā 5. 46. & per murem albū Armenium 7. 84. & per arborem ἄγνον 10 3.& per elephantum 7.29 & per Babylonios muros 12. 10 & per telum cupidinis in templo Dianæ 1. 38

Castitatis illustratio per Diadis sacerdotem 3. 30
Castitas cõiugalis per AEtneum piscem 8. 3
Castitas violata per oliuam à capra tactam 7. 25
Castitas à fuco & vnguentis aliena per apes vnguentis infestas 9. 6
& per Amiantum 11 20
Castitas Deo grata per Elephantorum purificationem 7. 46
Castitas ante martyrium, ingens martyrium 11. 20
Casus repentini mortalium per calicem Neronis 4. 49
Cautio in vita humana per canem ad Nilum 7. 21
Cautio & prouidentia pastorũ per cautionem plittacorum 6. 101
Cenodoxi per Astomos 4. 11. & per Thymallum piscẽ captum à culice 8. 86
Certamen Rhetoricum per castellum Taurisinense 12. 14
Charitas in patriam per Cyppi cornua 3. 25. & per Pyralim 9. 56. & per Pygmæos 9. 58
Charitas per Ostrifragam 6. 82. & per Cytharam 8. 35
Charitas in suos per Hermaceum 7 57
Charitas præceptorum in discipulos ibid.
Choreæ fugiẽdę p Scopas 6. 112
Christi passio per Granadillam Christi sanguis per motiones sanans per Selenem ãnẽ 1. 56
Christi baptismus per cornu Monocerotis 7. 82
Christi crux, principatus 7. 66
Christi passio dæmonis terror per leonem ad crucem stratum 7. 66
Christi natiuitatis ẽblema 7. 81
Christi præsentia per Anthiã sacrum piscem 8. 15
Christi natalis per AEgyptiorum Sairei 5. 6
Christus in morte mortis victor per Trochilum in faucibus Crocodili illæsum 6. 108
Christus Soter per agnum Tanagræum 7. 1
Circumcisio per balsamũ 10. 19
Clamor inutilis per ranam contra hydrũ clamãtem 8 74
Clementia 12 25
Clementia per Antonini & Neruæ fulmen 9. 58. & per Basiliscum 10 21
Clementia Principes decet 1. 26
Clementia Dei & ira per Basiliscum AEgyptiorum 6. 18
Cœlum mens sapientis 1. 5
Cognitio sui 4. 38
Cognitio sui per speculum Achaiæ 12. 56
Collegium nobile per Clitorẽ fluuium 1. 59 & per Academiam Promethei 12. 1
Commodum maiori damno comparatum per Neronis piscationem 4. 52

Conatus irritus per Pelicanum ad ignem 6. 89. & per Architæ columbam 12.8
Concionum & orationum neglectus per citharœdum Iassiorum 4. 22
Conscientiæ malæ metus continuus per Aricinæ Dianæ aram 9.16
Conscientiæ stimulus ex innocentium oppressione per luscinium epulonem suum discruciantem 6. 70
Constantia per gruum pennam 6. 63. & per Salamandram 9 60. & per lapidem Phœnicum naturali solis imagine impressum 11. 9
Cõsuetudinis vis per Himeræũ 1 49. & per tiryntiorum sacrum 5.85. & per pecora Põtica ad absynthium 7.95
Contemplatio per Gymnosophistas ad Solem 5.42. & per Apodem 6.78
Contraria ex eodem per Antistrophon arborem 10. 4
Conuersationis vis per animal cula Phædonis. 9. 5. & per lapidem solis 11.12
Cordis humani prudentia per Chrysaconion 11.28
Creatutis bene vtendum 1. 41
Critici censores per Momum 2.57
Cruciatus corporis volũtarius per leonẽ se flagellantẽ 7.68
Crucis victoria per Crocodilũ ad palmam religatum 8.32
Crucis lignum per Antistrophon arborem 10. 4
Crux per arundinem ranarum Ægyptiarum hydro superiorem 9 15
Cupiditates Ὑγρίαι sunt & Ξηρόταται ex Ph. 1. 17
Cupiditatum moderatio per cor in anchorali fune 3.5
Cupiditas rationis domina per Susides 5 80
Cupiditas mortifera per lupos ad pyram captos 7.77
Cupido cœlestis 1.40
Cupido pro Ioue 2.18
Curationis medicæ symbolum per columbas gemmis picturatas ad idolum Veneris 6.42
Curiositas & vanitas scientiarum punita per Thomyridem 4.71
Custodia recti per Aturophylacem 11.24

D.

DAEmon peccatores capiens per aquilã Stellarem taurum venantem 6.25
Dæmones per serpentes volatiles 9 3
Dæmonis terror Christi passio per leonem ad crucem stratũ 7.66
Dæmonis insidiæ per Scorpionis assultum 9.64
Dæmonis calliditas per Perdicem

cem 6.90
Damno alieno sapere per Graculum 6 60
Deformis facundus per Toccã 1.107
Dei definitio ex Pyth. 1.1
Dei canticum mundus 1.2
Dei prouidentia per Solem in naui 1.8
Dei maiestas occulta per ventorum sonitum 1.24
Dei natura per lacum Polycriti 1.52
Dei beneficentia qer Isidē mãmosam 2 35
Deorum præsens numen si sit prudentia 4.13
Deus mundus exemplaris ex Pyth. 1.1
Deus fons & caput operis per Lunæ simulacrum accipitris capite 1.15
Deus venti nomine designatus 1.24
Deus omnis harmoniæ operum præses 1.13
Deus humani ingenij modulo non restringendus 12.35
Delectus rerum & doctrinæ per Platalcam 6.98
Delicias periculis comparare Antapodosin ex nefario & ridiculo Asslasimorum paradoso 1.75
Desidia turpis 5.22
Dialecticus per culicem 9.24
Diligentia per Delphinum semper se mouentem 8.39
Discipulus mogistrorum depeculator per corniculam Socratis 6.46
Discipulorum infrequentia castigata per Asini Epei tributum 7.15
Discordia concors fratrũ per Scori acumen 3.61
Disputator egregius per Visinum 3.70
Disputatores qui maledictis eludunt argumenta per Herinaceorum vrinam 7.58
Dissimulatio malitiæ per vulpem canis vocem fingentem 7.118
Dives fatuus per felem in Crocoto 7.56
Dives auarus per Thrasyllum 4 72
Dives indoctus per equum Incitatum Caligulæ 7.50
Dives meticulosus per auratam piscem 8.12
Diues ex simplicium bonis per Asini Epei tributum 7.15
Dives stultus per Athanaton 4 13.& per Murenã Crassi 8.53
Diuina gaudent perpetuo motu 1.4
Diuites improbi per Apollinis Spondij aram 2.10
Diuites contumaces per Dyndimenes simulacrum 1.21
Diuites ad fortia meticulosi per Charetis stratagema 3.24
Diuites indocti per atinos bos capite purpureo 7.40

Diuitiæ dona sunt Dei per Bactrianorum Smaragdos 11.61
Diuitiæ auarorum pulcræ, sed infrugiferæ, per Pythæ mensam auream 11.2
Diuitiæ indignis collatæ per platanum Xerxis 10.61
Diuitiæ indignis oneri sunt non honori per pulicem in catena aurea 9.55
Diuitiæ fortunæ subiacentes per fortunam Plutum gestantem 2.26
Diuitiæ infrugiferæ per arborem Xerxis auream 12.6
Diuitiæ exitiosæ per Σχολόπιδα 8 80
Diuitiarum inconstantia per elephantum caduco trunco innixum 7.34
Diuitium contumelia 5.77
Doctor sibi infructuosus per asinum balneatoris 7.8
Doctores per aues Hercynias 6.35
Doctores ἀμύμονες per asclepiadem 3.16
Doctrina malis moribus coniuncta pestilens 12.24
Doctrina affectuum medicina per lauream œstris inimicam 10.42
Doctrina subtilior à rudiorum ingenijs aliena per Sulmonensem aquam 1.73
Doctrinæ sinceræ cultor per Chrysopilom 10 25
Dominicus dies rex & princeps omnium dierum 1.53
Dona leuia magnos oblectantia per Herculis pomum 2 34
Dona insidiæ per arcam Typhonis. 12.7
Dulcis inter amara per fontem Brielij 1.35
Durum sed salutare, per aues ruta contra felis insidias munitas 6.36
Dux ignauus in florēti rep. per Caligulæ caput in Iouis corpore 4.16

E.

EBRIETAS damnosa per simiam captam per vinum 7.99
Ebrietas comes impudicitiæ per Methem Pausiæ 2.53
Ebrietatis fuga per Solis sacrum 1.11
Ebrietatis typus per triremem Agrigentinam 4.74
Ecclesia per turrim sapientum 12.69
Effectus causæ contrarius per Xaquam 10.81
Eleemosinatū parsimonia per Smitarum sacrum 5.77
Elegans per cepum 8 27
Eloquentia per Pantarbā 11.49
Eloquētia per Luscinium Sthesichori 6.71. & per Electrū 11.33. & per Indorum doia 5.49. & per Achatem 11 15 & per fontem Epiri 1.41. & per glossopetram 11.35. & per fontem Indiæ aureum & ferreum

reum 1.45
Eloquentia humana per lignũ parebum 10 46
Eloquentiæ varietas per Pauſiæ & Glyceræ certamen 3 50
Eloquentiæ ſanctitudo per anchoram auream 5.48
Emiſſarius per cornicem Martetis 6 44
Euchariſtia per corui φιλοσοφγίαν 6.52
Euchariſtiæ typus per herbam Sabinam 10.37
Euchariſtia permotionum remedium per Cizici fontẽ 1.38
Euchariſtiæ Symbolum per viſcum Gallorum 10. 79. & per Theombrotium 10.76
Exempli boni vis per columbas vnguentatas 6 43. & per magnetem ad annulos 11. 45
Exemplum regis ſubditis vtile per Carbunculum 10.25
Exitium diſcordia rerum per Morionis dictũ prudẽs 5. 45
Exordia vel initia ſplẽdida per cœnæ Chalcidicæ procœmia 5.27

F.

FAVOR per pluuiam auream 26
Fauor cœleſtis per Tulipam ad Solem 10 78
Fauor popularis per Finnos ventorum venditores 5.36
Fauoris deſcriptio 2.25
Felicitas per pluuiã aurea 1. 26
Felicitas cõſtans per fortunam viſcatam 2.28
Felicitas Imperatoris per Timothei rete 4.78
Felicitas vmbratilis per Heliogabali conuiuium 4 39
Felicitas improborum per Mexicanas victimas 5. 54
Felicitatis ſpinæ per Aſiũ Thinnorum vexatorem in tranquillo mari 8.19
Ferę conuictu mãſueſcunt 1.49
Ferocia ab imbecillo cohibita per equum ab Antho ſuperatum 1. 10
Feruor in principijs per Aſinũ Mauruſium 7 9
Feſtinandum lente per Delphinũ anchora implicatum 8.37
Fidei lumen hominibus dæmõ inuidet 6.25
Fidei amiſſio periculoſa per ſimias ad viſcum cæcutientes 7.104
Fides per Echinum marinũ 8.44 & per Sepiam ad ſaxum 8. 83
Fiducia vana per perdicem ad caſſes 6 91
Filij regum præſidia per ſolis virgas 1.10
Filij parentum negligentiæ vltores per coruos 6.49
Finis bonus per Pauonis fluuiatilem caudam 8.61
Fœdus firmum & ſtabile per Phocenſium iuſiurandũ 5.54
Fori moleſtia 12 70
Formoſus, abſonus, & indoctus

ctus per auem Cãspiam 6.32
Fortis mollium contemptor 12 36
Fortitudo per Milonem 3. 43 & per Tygrim 1. 27. & per adipem Elephantis 7. 31. & per Pulegium 10. 66. & per Alectoriam 11.18. & per Martichoram 7.79. & per clauã Leoni insidentem 12.15
Fortitudo exaduersis per equos 7.53
Fortitudinis comes sapientia per clypeum Herculis aureũ in templo sapientum 12.16
Fortuna nusquam perpetua per principum fortunam aureã, sed mutatoriam 2.27
Fortuna in melius mutata per cupressum Vespasiani 10.29
Fortuna cauponatur vitã 2.28
Fortuna artem iuat per cicadam Eunomij 9.22
Fortuna commutabilis per fortunam Seueri 2. 29
Fortunæ lubricum ex Sen. 2. 20 & ex Tacito 2. 27
Fortunæ inconstantia 2.29
Fortunæ obsequium periculosum 2 30
Fortunatus per Seruium Tullum fortunæ pullum 2. 30
Fraus peruersa per baculũ Tauromenienſis Trapesitæ 12. 11
Fulmen mittendum non est sine consilio 1.18
Furto & iniuria abstinendum per Aroranum 8. 17

G.

Galliæ regis fauor in Musas per Aquilam albam Pythagoræ 6. 23
Garrulitas per porticum heptaphonon 12.45
Gallotum rex per gallum Leonis & basilisci timorem 6.37
Generosarum mentium celsitudo & quies in virtute per Ibidis nidum in palmis 6. 68
Generositas per Philippi venationem 4.56
Gloria causa laboris est 1. 30
Gloria ex labore per Amphiarai telum 12. 3
Gloria de peccatis 2. 87
Gloria dulcis per laurum Cyzici 10 42
Gloria Deo tribuenda per Agasicli Tripum 3 9
Gloriæ vanæ fuga per malum Punicam & vitem frugifera radice 10.50. & per clypeum Laconis muscíferum 12. 17
Gloria post fatum per arrachionis cadauer 3. 15. & per Citharam herbam 10. 26
Gloria vana spoliat virtutes, per apum direptionem per fumum 9. 7
Gloria fortium per Orphei surdorem 3. 49
Gloria terrarum vilis 4. 11
Gloria vana capti per anguillas Padi 8. 12
Gloria vana per Venerem Cnidiam

diam 2. 82.& per Clyti Amorgũ 4.32. & per Pſaphona 4.62. & per triumphum Caligulæ 4 75
Grammatici & poetæ per Fabulinum Deum 2. 25
Gratia relata per equum Lenæi 7.51.& per Ciconiam Tarentinam 6. 40. & per beſtiolã Gontrani regis 9. 20
Gratia inuentoribus relata per aſinum Nauplienſium 7.10
Gratia relata præter ſpem per lupum Venetum 7.75
Gratiæ diuinæ auxilium per piſcem Lunam 8. 5
Gratiæ valent obliuione& memoria per fontem obliuionis & memoriæ ad Orchomenon 1. 51
Gratiæ & leporis efficacia per Apellis venuſtatem 3 14
Gratiarum actio per fontinalia 5. 37.
Gratus animus morte fortior per Delphines Cœrani 8.38
Gratus diſcipuli animus erga præceptorem 12. 50
Gula capta per Purpuram 8.73
Gula laſſatur non ſatiatur per Cantharida 4 .20
Gula ignauiæ genitrix per Tigres Braſilias 7. 111
Gula lethifera per Eicadaſtem pugnantẽ in placentas 4. 51
Gula per Phyſalum 8.64 &per Gulonem 7.56. & per Charadrium 6.30.& per aſinum marinum 8. 18
Gulæ triumphus per Antonij antrum Bacchicum 4. 8
Gulæ improbitas per Caligulæ templum 4. 18
Gulæ deteſtatio de Ægyptiorũ funerationem 5. 2
Gulę &ebrietatis germina 5.72
Gulæ ſymbolum per Morficem 6. 69
Gulo animal 6.39
Guloſi cadauera collo tenus 4. 57.
Guloſi arboreſcentes 4.57

H.

HÆreſis per noctuam 6. 79
Hęretica prauitas per Hyęnam 7.59.& per Præſterẽ 9.54
Hæretici per Tamẽdoas 7.108
Hæreticorum exequiæ per Albanorum mortuos 5. 11
Hæreticus conuiciator per Sepiam 8.81
Hæreticus deprauator per Procruſtem 4. 60
Hæreticus egregiis alicuius ſcriptis coercitus per Crocodilum Ibidis penna retardatum 8. 31
Hæreticus ſeductor per Dipſadem 9.27
Hæreticus cum Drynade 9 38. & per Myoxum 9.45
Helluones nocturni ieiunique ſimulatores per anguillæ ſobrietatem 8.14
Helluonis omnia in ventre 1.17

Heluonũ typus per Apicium 4.9
Heraeleon hæreticus per Sepam anguem 9.69
Hominis miseriæ 3.1
Hominis definitio 3.1
Homo ad imaginem Dei creatus per Phidiæ Mineruam 2.55
Homo voluptarius & animalis per Conchæ sensum 8.29
Homo deus terrenus 3.1
Homo omne animal 11.1
Honor ab humili loco per Glaucũ victorẽ ab aratro 3.35
Honor clarissimorũ virorum per Theagenem 3.62
Honor indignis concessus per Anaxenorem in Iouis purpura 4.5
Honor per vicarium per equã Phidiæ 7.49
Honor fortium senum per Aiacem Elephantum 7.32
Honor viuorum vel solis oriẽtis adoratio per aras Cassiorum 12.5
Honoris cupiditas per Elephãti litteras 7.40
Honoris humani lubrica vicissitudo per matulam Demetrij 4.24
Honoris humani fragilitas per AEneũ Quinquertionẽ 4.6
Honorum prehensatio per papilionum venationem 9.51
Hospitalitas non violanda per Aspidem Ægyptiam 9.16
Hostium cognitio ad victor ã necessaria per Polypercontis stratagema 3.56. & per Breuinum 3.57
Humilitas & memoria suæ cõditionis per Mogoris regis magistratum 3.47
Humilitas vitæ per serpentem in rima vetustatem exuẽtem 9.4
Humilitas ianua gloriæ per Carinthiorum ritum in creando duce 5.31
Humilitas per Ichneumonem 9.39. & per arbores Indiæ 10.13. & per Cynosbatum 10.30. & per Cannam 6.91. & per Rubi Apologum 10.70. & per Vrsum latentem 7.117. & per piscul cum maris Indici & per Baaram 8.6. & per Alces vngulam 7.3. & per Chrysoprasium 11.30
Humilitas pœnitentiæ salutaris per muscas in cinere 9.41
Humilium personarum prouectio ad honores per Scopas florentes 10.71
Hypocrisis 12.30 per Aeginetarum sepulcrum 5.1. & per AEthiopum cadauera 5.9. & per M. Ant. 4.44

I.

IEiunium per saliuã hominis ieiuni salutiferã 3.7. & per Amianton 11.19.
Ignauiæ symbolum per leporem dono datum 7.73

Ig-

Ignorantia & cæcitas improborum per Iberos Nyctoblepas 5.44
Ignorantia sui per Harpastem Senecæ 4.38
Ignorantiæ & excusationis viriorum Apologus 3.71
Ignoscendum esse per Mosis abbatis prudens factum 3.46
Illiberalitas erga Deum per barbarorum morem 5.23
Illices auriculæ Deorum linguæ 1.6
Illustrium virorum nomen per oculum Zeonis 7.72
Imitatio recta per Eupompi dictum 3.34
Imitatio periculosa per Simiam nutricem 7.100
Imitatio illustrium auctorum per luscinias Orphei 6.72. & per Picam 6.94
Immortalitas per arborem Vsalæ 10.12
Imperatoris virtutes per Onychem Fabij cunctatoris 11.47
Imperij Symbolum 11.6
Imperij optima gubernatio per Calani corium 3.23
Imperij maris symbolum per piscem 8.1
Imperij sustentatio per Milonem Lycæi columnam sustinentem 3.44
Imperatoria imago non violanda 5.46
Impietas per Angylos 5.15. & per Iunonis cinericiam aram 2.38. & per Iouem Arietinũ 2.39. & per Cauniorum Theomachiam 5.25. & per Æthiopes solem Orientem detestantes 5.8.
Impiorum & fornicariorum mos 1.26
Impostor per Alitem venatorem 9.7.
Improbi terrentes probos per Draconem 9.28
Improbi meticulosi per Artemona 4.10
Improbi suauitate orationis eferati per Tigridem ad tympana 7.112
Improbi alumni in improbo cœtu per piscem Lusiæ 8.4
Improbi à sacris eliminãdi per muscas in Olympiis nullas 9.42
Improbitas per Typhonis imaginem 2.78. & per Rubetas ranas 9.59
Improbitas affectatrix virtutis 4.29
Improbitas lucifuga per Smindyridem 4.66
Improbitatis regnum per Ephesiorum edictum 5.34
Improbitas p Martichorã 7.78
Improborum bruta felicitas cũ Diniæ cœlo terreno 1.7
Improborum vindex per Iouẽ Muscarum abactorem 2.24
Improborum vitã ruina communis per Salamandræ ortum 9.61

Im-

ncarnatio per Elephantum ad aſpectum Virginis miteſcentem 7. 30. & per vnionem ex aqua & fulgure 11.64
In copia Inopia 12.39
Inconſtantia improba per Hyænam 7.60
Inconſtantia per equos Celtiberorum 7.52. & per Architæ columbam 12. 8. & per Tarandum 7.110. & per Lunam 1.14. & per Elephantum caduco trunco innixum 7. 34. & per Aquitanorum Imperium 5. 16
Inconſtantia mendax per Picæ vocem 6.95
Inconſtantia ſuperſtitionis 5.75 per Septentrionalium Ethnicorum morem 5.76
Inconſtantia praua per lacum Troglodytarum 1.64
Incõſtantia fœlicitatis humanæ 12.48
Inconſtantia morum, & animorum per Midæ aram 2. 13
Incorruptionis typus per Chernitem 11.27. & cor Germanici incombuſtum 1. 73 & per Apolloniataram regionem ibidem.
Increatæ ſapientiæ honor & gloria per lychnopopœiã 5.51
Indocilitas per Draconem marinum 8.41
Indocti cathedris indigni per cornices procul à Partheone. 6.45
Indocti elingues per cicadas Rheginas & Locras 9.23
Indoctus & vitioſus per Onocentaurum 7.88
Indoctus per anſerem lauro inimicum 6.8
Indoles generoſa per leonum catulos 7.69
Indoles bona 7.113
Indoles improba per Crocodili catulum 8.33
Infirma mundi domant fortia per murum Chelidonium 6. 66.
Inſtequentia diſcipulorum caſtigata per Aſini Epei tributum 7.15
Ingenio bene vtendum per Neronis piſcationem 4.52
Ingenium locis accommodandum per equos Celtiberorum 7.52
Ingeniorum diſcretio per Struthionis oua 6.104
Ingenium præcox per pullos perdicum 6.93
Ingratitudo erga ampliſsimos viros per platanum Themiſtoclis 10.62
Ingratus animus per coruum marinum 6.47
Inimicis non facile credendum per Eumenem 3.33
Inimicitia lethalis per Scorpũ & Crocodilum 9. 63
Inimicitias æternas eſſe non debere per trophæum Thebanorum reprehenſum 4.76

Initia specioſa, finis contemptus per Neronis Aſturconem 7. 16
Innocentia per auem 6. 33. & per Capitonem piſcem 8. 26
Innocentium oppreſſio parit conſcientiæ ſtimulos per luſciniam epulonem ſuum diſcruciantem 6. 70
Inſtitutio bona per pecora Indiæ melleo ſucco ſaginata 7. 94
Inſtitutio bona & mala per Ceronem, & Melanem 1. 36
Inſtitutio generoſorum adoleſcẽtium per leonis educationem 7. 67
Inuidi doctis inimici per cornos Delphicæ Mineruæ 6. 51
Inuidia virtuti comes, per palmam ranis obſeſſam 10. 56
Inuidia per Matreæ belluam 7. 80. & per Polypum 8. 69. & per Sirenes 8. 84 & per Stellionem 9. 70
Inuidiæ pæna per Theagenem 3. 65
Inuidus ſuis telis oppreſſus per Baſiliſcum ad ſpeculum morientem 9. 19
Inuocatio Dei in actionibus per Spartanorum Senatorum morem 5. 79
Inutilis ſibi, aliis vtilis per capriſicum 10. 25
Iob fons Iduneæ 12. 46
Ira laceſſita per Murænam 8. 51
Ira ratione cohibenda 12. 22
Iracundus per Cailionymũ 8. 24
Iudex diſſolutus per Caligulam pro Baccho ornatum iura reddentem 4. 15
Iudex indoctus per aſinum Pictorienſem 7. 117
Iudex nummarius per leonem captum à lepore 2. 43
Iudex ſurdus per Cretenſem Iouem 3. 42
Iudicandum ex æquo per Bacchyrim 5. 21
Iudicij diuini terror per Methodij picturam 3. 42
Iudiciorum æquitas per veritatem Sapphirinam Ægyptiorum 11. 55
Iudiciorum circumſpectio per Athenienſium iudicium cruenta ſubſellia 5. 30
Iuſtitia 12. 68
Iuſtitia Dei conſilio regitur per Iouem conſiliarium 2. 41
Iuſtitia iudex improborum per locuſtas Cyrenicas 9. 84
Iuſtitia per iudicium imagines ſine manibus 5. 59 & per formoſam, alteram fædam trahentem 2. 61. & per iuſtitiæ nummum 2. 48. & per Iunonem Monetam 1. 37. & per Euphratem 1. 27. & per cælũ ſori Babylonici 1. 6
Iuſtitia per Thermutim 9. 73
Iuſtitiæ cultrix regio, per Cretam noctuarum expultricem 1. 74
Iuſtitiæ diuinitas per demo-

 criti

eriti deos pœnam & benefi cium 2. 2
Iustorum merita ex Clem. Alex. per Athletam 3 18
L.
Labor ante fructum bonorum per Arianum sponsum 5.19 & per Baleariconũ fructus 5.22 & per Sauromatarum virgines 5.73
Labor ante otium per Cyri agrum 3.27
Labor in minimis per lapidem in quo casus Phaetontis expressus erat 11.8
Labor certa mensura definitus per Sufidas boues 7.17
Labor per Araneum 9.14
Labor & studium per Pelecanum inter conchas 6 88
Labor dat ingenium 2 70
Labores alieni non vsurpandi per corollas Hipponeas 5.43
Labor irritus per Pelecanum ad ignem 6 89
Laboris perpetui typus per Cœlum 1.4
Laborum alienorum raptor per Plataleam 6.96
Lacrymæ vtiles 7.37
Lætitia intempestiua 4.36
Lapis pietatis 3.8
Laus apta per Alexandrum Lysippi 3.10
Leges omnium communes per Ibericarum Zonas 5.45
Legibus nulla melior harmonia per leges Musicæ Cretenſium 5 32
Leuitas in ſubditos per Baſilicũ 10.21
Liberalitas conſecrata per Serapionem 3.36
Liberalitas per Luerium 3.41
Liberalitas ficta per Dionyſij columbas 4.28
Liberalitas ſera per fontem Vmbriæ 1.67
Liberorum neglectus per Struthiocameli oua 6.106. & per Meleagrida 6.73
Libertas potior delicijs 5.29
Libertas virtutis per Dar lapidem 11.31
Libri obſcœni in guſtu habent venenum 4 25
Libri pernicioſi per Draconum malà gramina 9 34
Libri hæretici per coccum aurãtũ rete draconibus Indicis 9.35.
Lingua coercenda per anſeres ad ignem 6 89
Tauri montis 6. 9
Lingua maledica per Scorpionis caudam 9 65
Linguæ caſtigatio apud Perſas 2.12
Linguæ moderatio per elephanti linguam 7 39
Linguarum variarum interpres per draconis cor comedentem 9.32
Literæ cieurant feritatem per elephãtum ad Muſicam 7.41
Literæ humaniores ſacris deſeruiũt per Sirenes ſpoliatos 2.76

Lite-

Literæ factæ per arborem Musam 10 10
Literæ manſuetiores per Adonidis templum icones manſuefaciens 2.5
Literæ viles per pharmacum Teleſillæ 3 64
Literarum fructus per Heliconis fertilitatem 1.69
Literarum honos per Euphemen Muſarum nutricē 2.24
Literarum protectio per Milonem lycæi columnam ſuſtinentem 3 44
Literarum ſacrarum honor per Pheneatarum petroma 5 63
Literarum tutor per Herculem Muſagetem 2 31
Literarum ſtudia per oraculum Trophonij 2.78
Literarum ſacrarū difficultas per Sphinges Ægyptias 7.107
Loci mutatio vtilis per malum Perſicum 10. 49
Luſciniæ cor ad eloquētiā 9 32
Luxuria ad periculum cæca per Coturnicem ad ſpeculū 5.53
Luxuria per Venerem Corinthiorum 2, 83. & per Polypū 8. 68. & per Lupariam 11 42
Luxuria virtutis inimica per vulturem ad odores 6.109
Luxuria nota peſsima per pluuiam ſanguineam 1 26
Luxuriæ pœna & caſtitatis typus per leucophyllum 10.45
Luxuriæ odium per Perſarum morem de ſubulcis abigendis 5. 60. & per Scorti animalis conſecrationem 7. 97
Luxurioſus per Pompilum 3.72
Luxus per Salmacida 1.54

M.

Magiſtratuum ignauia caſtigata 5. 62
Magna ab infimis fugata per mulcas Traiani 9.45
Magnanimitas per Perſeā 10.59
Maieſtatis regiæ ſymbolū per fulmē Mithridatis aduras 1.19
Mala toleranda ſunt cum emēdari non poſſunt per Echinum Laconis 8.43
Maledicus per Veſpæ venenatum aculeum 9.75
Malum neceſſarium per Euthydemum 4.33
Malum retortum in caput auctoris per Megarenſium leones 7.70
Manſueti amabiles mores per Adonidem piſcem 8.9
Manſuetudo per Solis ſacrum 1.11
Maria virgo à peccati noxa immunis per vitrum ab Hydrargyro intactum 11.63
Maria Virgo per fontem Brielij 1. 35. & per laſpidem 11. 40. & per Opalum 11. 48. per oliuam Pygmalionis 11. 4. & per oliuam Byſantinam 10. 51. & per Hexacontalithon 11. 37. & per menſam S. Sophiæ 11. 1

Mariæ fauor per fontem Virginis balsamum vegetantem 1.65. & per thymum Atticum vernans in afflatu maris 10.77
Mariæ Virginis partus per Sapphirum carbunculi parentem 11.53
Mariti impij per Cambletē 4.19
Martyres per arborem 10.5
Martyrum sanguis per Ostrei saniem in Margaritam 8.57
Matrum indulgentia per Cerigonum catulos 7.27
Medicina per fontem Æsculapij 1.28.
Medicus per Æsculapij imaginem 2.6
Mendaces & simulatores per vocem locustarum 9.49
Meditatio rerum & doctrinæ per Plataleam 6.98
Memoria beneficiorum Dei 12.55
Mens antea generosa à voluptate compressa per accipitrem ab Ardea superatum 6.1
Mentis excelsæ generositas supra omnem rerum humanarum speciem erecta, per aquilam Imperatoriam aureæ pyræ insidentem 6.20
Mens deum contemplans, vel, fama per Abaridis sagittā 12.49
Milites ignaui per Theuditem 8.88
Moderatio optima per Gallum fluuium 4.42
Modestia discētium per Brachmanum auditorium 5.24
Mœcenatum fauor in Poetas per Zephyrum ad olores 1.25
Mollitia per Sagarim Mariadymum 4.64
Monachus dissolutus per Mullum gregalem 8.500
Monarchia per Aquilæ pullum vnum 6.16
Monumētum infame per Ambraciotarum asinum 7.6
in Morā periculum per Echini partum 7.48
Moriendum quotidie per Pacuuij funerationem 4.54
Mors bonorum per Semendam 6.103
Mors ex luxuria per Scari capturam 8.79
Mors improbotum per risum ex Phalangijs 9.52
Mortis contemptus per Calamum 3.23
Mortis imperium per Iustiniani stragulam 3.39
Mortis memoria per cœnam Domitiani funebrem 3.31. & per sceletum Ægyptiorū 5.3. & per ossa mortuorum pro nummis 12.38
Mortis memoria salutifera per cupressum blattas non sustinentem 10.28
Mortuorum honores per apes Onesili 3.48
Mulier casta per Venerem Phidiæ 2.85
Mulier impudica per Venerem Scopæ 2.86

Mulier prodiga per Aſellam Ocni 7.5
Mulierum imbecillitas per Cuculum Iunonis 6.54
Mundi hyeroglyphicum per ſimulacrũ ἀνθρωποειδὲς 1.1.
Mundi ſtatus Ethica pictura 1. 3.
Mundus Dei imago 1.1
Mundus Dei Canticum 1 2
Mundus per Aſphalitem 1.33
Mundus per Sidem 1.58
Mundus ſpeculum beneficentiæ diuinæ per Phengitem ſeu porticũ Domitiani 11.50
Muſa arbor 10.9
Muſæ ad belli metum conticeſcunt per draconem aues compeſcentem 9.18
Muſarum gratia per Comatẽ 3. 26
Muſarum quies per oliuam Cicadæ 9. 28
Muſcæ arrogantia apud Phædrum 6.56
Muſica importuna per Thuſcas tibias in ſupplicijs 5 84
Mutuum auxilium per Anthiæ & Scari ſocietatem 8.16

N.

NAtalis Chriſti typus per Ægyptiorum Sairei 5.6
Nemeſis ad pedes 7 35
Ne quid nimis per Gallum fluuium 1.42
Nobilitas inanis per Pinnotheras. 8.99
Nobilitas vera virtus per Spartanorum lanceam 5 78
Noſſe ſeipſum 4.38
Non libri ſed ingenium 12.32
Nouitas ingrata per Ptolemæi nigrum Camelum 4.63
Nouandum nihil 12.33
Nouitatis odium per Cnidiorum oraculum 5 30
Nuncij bonorum per Miluos nuncios veris adoratos. 6.75

O.

OBedientia per oues Erycinæ Veneris 7.89
Obſcœnitas verborũ fugiẽda per Democharim 4.25
Occaſione vtendum per Philippi placentam 3. 3
Oculi benigni per Struthionum aſpectum 6.105
Odium immortale per Pantheræ & Hyænæ odiũ 7. 93
Odium exterorum per ſerpentes Meſopotamiæ 9.2
Opera irrita per Ætnæum venatorem 5.5
Operum efficacitas per hominis manum Deo dicatam 3.6
Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum per Phryges acumen 3.55
Opinionis vis per Abydenum ſtultum 4.1. & per Tygrim vitreo ſpeculo delusã 7. 114

Opulentia per pluuiam aureã 1.26.
Opus doctrinæ adiungendum 7. 28
Opus immortalitate dignum 12. 41
Opus tardum sed magnum, per elephanti partum 7. 43
Oratio index animi per pisces Andocidis 8. 2
Oratio infantium efficax per psittacum Basilij 6 99
Oratio vana per sera Corollarum 10. 72
Orator parum vehemens per Timothei tempestatẽ 4. 73
Ordo præposterus per Meropẽ 6. 74
Ostores improbi virtutis per AEthiopes Solem orientem detestantes 5 8
Ostentatorum vanitas per Larum 6. 69
Ouum mundus visibilis ex Eusebio 1. 1

P.

PARASITI per Pedunculos 8 62
Parcendum supplici per aptum Teuthrantis 7. 4
Parentum amans per Indum parentum cineres in proprio capite sepelientem 3. 38
Parentũ honor per Pisidas 5 64
Parte sui meliore latet 12. 42
Parua non esse cõtemnenda per Analecta deorum colligenda 2. 4
Parvorum laus 11. 8
Parua Principia magnarum rerum 12, 26
Paruus hostis non contemnendus per Artilum à Clupea 8 21
Passio Christi terror dæmonis per leonẽ ad crucẽ stratũ 7. 66 per Thamurem. vide Christus 9 72
Pastor fidus & diligens honore dignissimus per canem AEsculapij 7. 26
Pastorum vigilantia per Euenium 4. 35. & per psittacos 6. 101
Patiens vir cælo similis 10. 51
Patientia inuicta per aquam Stygis mortiferæ, solum asin Scythici cornu nõ lædentem 7. 62
Patientia fortium per Simias detestantes Pardali insultantes 7. 102
Patientia 10. 51
Patientia leuius fit malum per lapidem fatuarum 11. 0
Patroni differri vox pro iustitia & innocentia tuba est argentea 11. 24
Paupertas dura, sed bona nutrix 6. 2
Paupertatis cones est industria per aram paupertatis & industriæ 2. 70
Pax bonorum omnium mater, per Plutum in gremio Irenes 2 71
Pax empta per lupum Mæotidis paludis. 7 76
Peccata curiosè obseruare sua negligere p oculos Lamiæ 2 49

Peccatorum stupor per pisces glaciales 8. 3. & per papauer saxiferum 8. 9
Pecuniæ vis per Crumenigeros deos 2. 1
Periculū ab infimo per mures Megarenſium 7. 86. & per Culices Leonem 9 25
Perſecutio. vide aduerſa. & virtus in aduerſis.
Perſeuerantia 6 59 & 7 9
Perſpicacitas per Leonem 7. 69
Petrus pœnitens per fontem Solis 2. 61
Philoſophia vitijs medetur per muſicā, Aranearum Apularū remedium 9 11. & per aquam Ciceronianam 1. 37
Philoſophia verboſa per T. Iā 10. 78
Pietas quæ Dei contemplatione alitur per Lunam creſcē tem ortus ſpectantem 1. 15
Pietas in parentes per Ætneos fratres 8
Pietas erga Deum per Alexandri thus 3. 11
Pietas vera litans animo per Perſarum ſacrificium 5. 62
Pietas in parentes per Aſturem 6. 28
Pietas ab ipſo vitæ exordio per Tygrim naſcentem 7. 113
Pietas per aues Diomedeas 6. 34. & per Lupinum 10. 48 & per populum albam ad vſum ſacrorum 10, 65. & per Hyacinthum 1. 38
Pigritia inops 4. 66
Pigritia per Glottida 6. 59 & per Pigritiam animal 7 96
Pigritiæ fuga per Aſteriam 6 6
Pij animi typus per Leonē 7. 62
Planus per ranam piſcatricem. 8. 75
Pœnitentia per Anoſtum 1. 72. & per Elephantē gemitum 7 37. & per Iridis ſtructū 10. 41. & per Elephantorum oleam 7. 37. & per Pauonis linum 6 85
Pœnitentia fera per Elephāros Prolemæi 7. 45
Pœnitentiæ ſymbolum per fontem Siculum 1. 57
Pœnitentiæ vites ibid.
Pœnitētiæ magiſtra natura 1. 22
Poetæ per Fabulinum Deum 2. 25
Poetæ obſcœni typus per Sotadem 4 67
Pontificum & Prælatorum ſapientia per Sapphirum Moſis viſione inciſam 11. 52
Populi inconſtantia 12. 27
Potentes & gratioſi per Erici pileum ventoſum 4. 34
Potentia moderata per Momi Taurum 2. 58
Potentiorum cultus per Ioues Sparranos 2 36
Poteſtas empta virtute per pomum Henrici aureum. 11. 6.
Poteſtas ad imum demiſſa 12. 66.

Potestatis superioris rigor per pluuiam ferream 1.26
Præceptorum in discipulos charitas 7. 47
Prælatorum lux per gemmas rationalis 11.14
Præsidium rebus inexpugnabile per Seleuci anchoram 3. 62
Primordia suauia per arbores melliferas 10. 15
Princeps in nugis occupatus per Iouem in nubibus pingentem Centauros 2. 45
Princeps mansuetus per Delphinum 8.36
Princeps à populo oppressus per Draconem à formicis cōsumptum 9 31
Principum dona & fauores ancipites per Gothorum morem 5. 39
Procrastinator per Acessæū. 4.2
Prodiga mulier per asellā Oeni 7. 5
Procœmium ex labore per Gothorū regalem mensam 5.40
Profanis quomodo vtēdum per coronā Dauidis ex auro Mochi 12. 8
Promissis leuibus abstinendum per ficum 10.32
Promissumirritum per Aetitem & Gasidanem 11.17
Pronuntiatio 12.20
Prospera aduersis turbata per excœtum 8.45
Prosperitas periculosa per testudinem marinam 8, 87
Protector per Seleuci anchorā 3 62
Prouidentia per stellam Pertinacis 1.16 & per Echinum 7. 47 & per Araneas 9. 10
Prouidētia Dei per Iouem Cētumpedam, & Tigillū 2.42
Prouocatio ad alium iudicem nō debet esse temeraria per thuriferæ regiōis iudicia 5. 83
Prudentia vigil per Vranoscopum 8. 90
Prudētia per ignem cum lapillo 6. 61. & per Pagurum 8. 58. & per Gangem 1. 27. & per Cancrum 2. 85. & per Echinum marinum 8. 44
Prudētia in sermone per Chelonitem 11.26. & per Hyæniam 11 39
Pueri leniter tractandi per Camelum 7.19
Pueri tres cum Amianto 11.19
Pueri molliter nutriti per Cerigonum catulos 7. 27
Pudicitia subuersa per palmæ subuersionem 10.58
Pudicitiæ pulcritudo 7. 29
Pudicitiæ honor per Leucoion 10 44
Pulcritudo per Chrysolectrū 11. 29
Puritas per AEgyptiorum victimam 5.7. & per Sardonychem ad ceram 11.56
Puritas intacta per Ophiogenen, seu Hexagonen inter serpentes illæsum 9. 50. &

per

per Pytagnum ex Methodio 10.67
Puritas studiosorum per equites à balneo 5.34

R.

Rapacitas per larũ 6.69. & per Morficem ibid.
Rapina seu pauperũ oppressio per Caprimulgos 6 38
Rationis ductus per Balænam cum Musculo 8.23
Regio cauponis addicta per vrbem Maroneam 12.75
Regulæ omnium communes per Ibericarum Zonas 5.45
Regis virtutes per Tabulas Theodosij 12 60
Regum infantium auspicia per muros Sardiorum 5.71
Regum sanctitas per Aspides Ægyptias 9 17
Regum potentia per Aspho delum 10. 18
Regum veneratio per Pancæborum reges 5 58
Regum exempla per Selenitem 11 58
Regum vigilantia & potentia per Osiridis imaginem 2.68
Religio per Apuscidamum 1. 31. & per Astoicem 8.10. & per montem Lycæum expertem vmbrarum 1.70
Religio maiorum seruãda per Megarensium comitia ad plures 5. 52
Religiosa militia per vrbem Machimon 12,74
Religionis Christianæ vis & mansuetudo per Iunonis Argiuę, & Ætolicæ Dianæ luposferas mansuefacientes: 78. & per vrbẽ Eusebem 12.73
Religio vna, reliquæ spectra per Selenem 4 65
Religionis prætextus 12.64
Religiosi 11.6
Renouatio vitę per Aquilæ iuuentutem ex Sadaia 6. 14
Res aut persona magni momẽti 12. 3
Rerum ansæ vatiæ 12. 19
Resurrectio bonorum per Semendam 6. 103
Resurrectionis typus per Berneças 6. 37. & per Alphoram 8. 11
Rex iustus & bellicosus 12. 24
Rex benignus per Nilum 1.50
Regia maiestas liberalitate sustinetur 12. 65
Rex bonus per Serapidis idolum 2. 75
Rex vigilans per Leonem Hermiæ 7 69
Robur additum calliditati per Aquilam in pelle Vulpina 6.13

S.

Sabbatis quiescendum per Sabbatium fluuiũ iconem Sabbatinæ quietis 1 53

Sacerdotibus arma tractare periculosum per Themelis nobile exemplum 4. 69
Sacerdotum & regnum per arbores Solis & Lunæ 10. 7
Sacerdotum & religiosorũ exempla per Siclos sanctuarij 11. 69
Sacerdorum castitas per Arabię sacros 5. 17 & per Dialis religiones 5. 33
Sacramentorum vis per Dodecatheon 10. 31
Sacrarum literarum sensus cognoscere non est omnibũ 1. 63
Sacra scriptura per Rhododaphnen 10. 68
à Sacris auspicandum 5. 70
Saltatio exitialis per Pasiphaæ fatum 8. 60
Saltationis mala 6. 103
Salus carior forma per caluam Venerem 2. 81
Salus damno leuiori empta per Orcynum 8. 55
Salus ex victima per Gallum Methonensem vites suo cruore expiantem 6. 58
Salus crescens de vulnere per Pelecanum 6. 87
Sancti per Ciconias 6. 41
Sanctitas humilis per asinum Tiberi radios emittentẽ 7. 3
Sanctitas inuiolata per simulachra intacta 12. 52
Sanctitas per aram puram 12. 4
Sapiens per Achatem Pyrrhi. 11. 16
Sapientia cœlestis per ignem Mithræ, præuium regum 1. 22. & per Mineruam Saitanam 2. 56
Sapientia permotionum domitrix per Androdamantẽ 11. 22
Sapientia fortissima rerum per Antiochi numinum 2. 73
Sapientia per homin s cor 3. 3. & per noctuæ ouum 6. 81. & per Lychnidem 11. 43. & per annulum Salomonis 11. 67
Sapientia vana pietatem lædẽs per noctuam ouis Ciconiæ incubantem 6. 80
Sapientiæ vana supellex ex Prud. ibid.
Sat citò si sat bene per arborẽ Indicam 10. 8
Scientia bene vtendum per ignem Flaminis Dialis 1. 23. & per Themistoclis iudiciũ 3. 68
Scientiæ vsus per Pithoegia 5. 65
Scientia simulata per citharœdum piscem 7. 28
Scientia non occultanda per Themistoclis hydrophoram. 3. 63.
Scriptores infausti per araneas Thebanorum 9. 12
Scriptura sacra confertur cum Silenis Alcibiadis 12. 54. & cum Tabulis Timantis 12. 61
Scrutator maiestatis oppressus per Zoroastrem ab altris incensum 4. 78

Scurrarum amor per Simiæ Indicæ dentem adoratum 7 101
Securitati male creditur per Melanuri cautionem 3. 49
Senectus honorabilis per Asturem 6. 28
Senex emeritus per Atheniensem mulum 7 83
Seueritas vtilis per Cyri tibicinem 3.28. & per Vespam in aceto 9 74
Seueritas nimia per Murænæ acetum 8 52
Seueritas mixta suauitati per Suadam & violentiam Themistoclis 2. 77
Seueritas moderata per Aquilæ fel 6. 12
Silentij religio per Angeronam 2 12 2. 12
Simplicitas simulata per Aquã herbam 10. 1
Simulatio virtutis per misericordiæ aram in gladiatorum spectaculis 2 62
Simulatio improba simplicitatis per Myrmicoleonta 9. 56
Sobrietas coacta per Sauromatarum abstinentiam 5. 72
Societas imparium per Aquilæ pennas 6. 19
Societas duorum per Alphœstas 3. 10
Societas infida per Glottida 6. 59.
Soli natalis odium per Æneani patriam & nouercam 5 14
Solis orientis adoratio per Marcelli statuam 4. 43
Solis amor per Heliodromum 6. 64
Solitarius per Cyanũ auem 6. 51
Solitarius gloriam fugiens per Cygnum 6 56
Solitudinis amor per Astoicem 8. 20
Somnus vtilis studiosis 2 63
Somnus omnium domitor per Epidotem Leonem calcãtem 2. 22
Sophistæ per Tamendoas 7. 108
Species externa corporis fallax per asinum Saracotorũ 7. 2
Spes prẽter spem 12. 40
Spes frustrata 6. 17. & per Zatonam Deliacam 2. 55
Spiritus sancti inspiratio per Vultures vento fœtos 6. 110
Spiritus S. fons & ignis per Gigoniam per aquam & ignem fundentem 11. 36
Studia in paupertate per Acanthida in spinis 6. 2
Studium indefessum per Asinũ Ammonij 7 7
Stultus vt Luna mutabitur 1. 4
Superbia per Perdicem ad cassos 6 91. & per Clyti Amorgum 4. 32. & per Lysimachũ hasta cœlum ferientẽ 4. 42. & per Bupreſtem 9. 21
Superbia contumeliosa per Parthorum regis mensam 5. 59
Superbia punita per Nemesim Marathoniam 2. 6

T.

TAlio per Elephanti hordeum 7.38
Temeritas per Polydamanta saxi ruinam excipientem 4.59
Temperantia per Nilum 1.27 & per Caprificum 10.22
Templorum religio 12.21
Templū Dei pius animus 6.34
Tempus maturitatē affert per arborem Ægyptiam 10.8
Terrena cum diuinis copulata per annulum Helenæ, seu Asteritem 11.65
Tesserarum ludus dementiæ proximus 12.63
Theologiæ seu Philosophiæ immensa profunditas per lacum Polyeriti 1.52
Thraso ignauus per myrmicoleonta 9.47. & per Thrasybulum lapidem ibid
Traiani nummus 2.42
Trinitas per Triophthalmon 11.62
Tumultus amatores per Anguillarum piscatores 8.13
Tutela diuina seu crux domini per Sistrum Scamandrinum 10.74

V.

VAnitas rerum humanarum per Æthiopum vas 5.4. & per arbores Sodomæ 10.16. & per hortos Tantali 10.36. & per Tumulum Sardanapali 12.68
Vanitas ostentatorum per larum 6.69
Vanitas per Finnos ventorum venditores 5.36
Vanitas misera, & inepta per pedem ligneum in aurea crepida 4.79
Vanitas stulta 4.21
Vanitatum sectator per aranearum venatorem 9.13
Venerātio ridicula per simiæ Indicæ dentem adoratum 7.101
Venienti occurrendū morbo per canem vomentem 7.22
Verbi Dei vis inuicta per tubam Phinees 12.67
Verbum Dei per Coriandrum 10.27
Verborum affectatio Sapientiæ inimica 12.29
Veritas & error antidota per fontes fortunatarum insularum antistrophos 1.47
Verus philosophus per arborem immortalem 10.7
Victoria per Histricem Ludouici 7.71
Victoria turpis per Caligulæ pompam 4.17
Victoria insperata per Glaucū victorem ab aratro 3.35
Victoria illustris & facilis per Persei palmam 10.55
Victoria cum labore per Augusti palmam 10.54
Victoria immobilis per inuolucrem

lucrem Athenienſium Nicen 2.65.
Victoriæ nuncij per hirundines volaterrani Cecinnæ 6.65
Vigilantia principū per Solem in Ioſue monumento 1. 9
Vigilantia & ratio libidini ſubiecta per Agriophagorum & Sambrorum regem 5. 10
Vigilantia per gruem 6.62. & per Delphinum ſemper ſe mouentem 8. 39
Vilia caro vendita per aquam Dexicreontis 4. 26
Vinoſi per Cylicranem 4.23
Vinum fons peccatorum 1. 11
Vinum aqua diluendum per Iouem pluuium moderatorem Bacchi 2.40
Vinnm immodicū fomes libinis per Bœotiæ lacum 1. 34
Vinum lac veneris ex Athenæo 1. 34
Vinum malorum metrop. ibi.
Vinum moderatum per Bacchi aram 2. 19
Vir magnanimus vel duplex per elephantum gemino corde 7.36
Vir ſapiens per Choſroem in cœlo 1. 5
Vir bonus per imaginem Oſiridis 2.69
Virginis partus per Halcyones 6. 4
Virginitas per virginem aquā 1.66. & per Myndanem 11.46 & per Smaragdum 11,60
Vir bonus per quadrangulum 12.47
Viri magni ſtantes moriuntur 1. 4
Viri ſancti in mundo per Pſyllos inter ſerpentes 5. 66
Viri muliebres per Argiuorum βριχικὰ 1.18
Virtutum religioſarum ſymbolum per Henrici pomum 11.6
Virtus victrix calumniæ per clauam Herculis 2.33. & per Telyphonum 10.75
Virtus ſeuera in primis poſita facilis per Albulam 1.29
Virtus inter dura ad ſummum facilis 12.51
Virtus per Cindaculum 3.68. & per herbam viuam 10. 38. & per Rorariam 10.69
Virtus initio ardua per Amygdalum 10.2
Virtus florens aduerſis per lilia inter carduos 10.47
Virtus in aduerſis per Dionyſiadem in aqua 11.32
Virtus vnita per Gnidem amnem 1.43
Virtus initio difficilis per fontem inſulæ ſaxoſæ 1.46
Virtus & perſecutio per Anthracitem 11.23
Virtus pudore laceſſita fit actior per Roberti Ducis Normanniæ ſtratagema 3.52
Virtute decet nō ſanguine nici per Spartanorum lanceā 5.78

Virtutes Cardinales per 4 amnes Paradisi 1.27
Virtutis acquisitio per viam arduam per Bacchi templū 2.14
Virtutum præsidia per annulos Iarchæ 11.66
Virtutum gaudia vulnus habēt per cereum spinosum 10.24 & arbores lanigeras 10.14
Vis sapientiæ 2.5
Vita humana per Romuli manipulos 3.59
Vita activa & contemplativa per Cordylum 8.30
Vita humana lætitia & dolore mixta 5.57
Vitæ aulicæ conditio per fauorem 2.25
Vitæ breuitas per muscam septennem 9.40. & per Ponti Ephemeria 9.53
Vitæ miseriæ salutares per infantem matris vterum repetentem 3.
Vitæ symbolum per cor 3.4
Vitia nocent auctorib. per Fabriciani Venerem 4.37
Vitia & voluptates speciosis titulis ornantur per Tuditanorum argentea præsepia 11.7
Vitiorum propriorum ignoratio per Cimmerios 5.28
Vitiorum stupor per Silarim. 1.59
Vltio per Praxidicas 2.82
Vltio diuina per Atergatidis pisces 4.12
Vltio mala 4.17
Vltio diuina insperata per Philippi Asterem 4.55
Vltio opportuna per aquilam interpsitacos 6.15
Vltio præsens per Elephantum mortuum draconem occidētem 7.35. & per lupum ad Squillam 7.74
Vltio potentiorum per leonem Simiam vorantem 7.71
Vltus post fata per catum à pica deuorata strangulatum 7.26. & per draconem necantē elephantum, & vicissim à mortuo peremptum 9.30
Vnitas præstans per pomum Cachi 10.63
Vnus & omnia per mensam S. Sophiæ ex omnibus metallis & gemmis conflatam 11.1
Voluptas per Apamæam aquā 1.32. & per fonticulum Gelopum 9.8. per Scytalem serpentem 9.68 & per Syrtim anguipedem 9.71. & per Pantheram 7.90. & per columbas 9.3. & per Hilpaniolam 16.6
Voluptas cauenda per caluum agrum 1.79
Voluptas hominum deceptrix per Menippi amasiam 4.45 & per mel Heptacometatum 9.8
Voluptas damno empta per vsum ad alucaria obtritum 7.116

Voluptas consecrata per Phrynem Delphicam 4. 58
Voluptas capiens homines per Ostream ad vnguentum 8. 56
Voluptas humana per balsama Arabiæ 10 20
Voluptas seu diuitiæ exitiales per pomum aureum Fenellæ 11. 5
Voluptates per Neronis Copas 4. 50
Voluptates humanę per Hircaniæ mel 9. 9
Voluptati non credendum 7 21
Voluptatis dominatus 6. 1
Voluptatis γλυκίπικρον per Hypanim 1. 48
Voluptatis tenax memoria per Pantheram Arsacoæ 7. 9
Voluptatis illecebra delinitus per Crocodilum ad fuem 8. 34
Voluptuaria vita per Mycerini noctes 4. 48
Voluptuarij fordes per Elephanti potum 7 44
Voluptuarij mentem habent in præsepibus 4. 40
Voluptuarius per capram Indicam ad Cinnamomum 7. 24. & per pneumona 8. 67. & per Scarabæum 9 62
Votum obliquum per Dionis votum 4. 20
Vrbes magis viris illustrantur, quam viri vrbibus per Iouem Phidiæ, & Homeri 2 46
Vrilitas ab inimicis per Phaleræ vomicam 3. 51
Vulgo non placere per Hippomachi virgam 3. 57
Vulgus argumentum pessimum 17. item 12. 53.
Vulnus & salus per fontem Sardiniæ salutifugæ remedium. 1, 55.

FINIS.

SPECIAL 84B
8620

Watkins
26, Charing Cross
London, S.W.